[illegible] prima [illegible]

Utrum theologia sit scientia ab aliis distincta q[uestio] 1 — [illegible] quod sit libri [illegible] 1

Questiones primi libri sententiarum quarum prima est ista

Utrum ex testimoniis veritatis in eternum fundatis constet theologiam esse scientiam omnibus

p[rim]o sive humanitus inventis distinctam [illegible] alius p[rim]o de theologie principiis

2o De eius processu an sit similis et [illegible] an theologia melius dicatur scientia

3o An ab omnibus scientiis humanitus sit distincta 2 q[uesti]o

Utrum libri canonis biblie omnis et [illegible] [illegible] quos ad assensum fidei [illegible]

sine divina revelatione [illegible] an 1o De auctoritate et [illegible] librorum [illegible] 1o

2o De [illegible] aut [illegible] 3o De [illegible] [illegible] in deo [illegible] 2 3o

Utrum ad causandum assensum fidei de rebus [illegible] in eadem [illegible] 3 q[uesti]o

[illegible] liberum arbitrium voluntatis [illegible]

Utrum voluntas creata tenetur [illegible] in [illegible] [illegible] 4 q[uesti]o

distinctis per aliquam rem quam non est deus licite possit frui 1o

An sic [illegible] actus voluntatis sufficiat et [illegible] 2o

An ex [illegible] [illegible] fruitionis et [illegible] possit simul [illegible] esse

fruitionem [illegible] 3o an [illegible] licite frui possit re que non est deus 3o

Utrum divine persone conveniat distincte [illegible] similiter an [illegible] 5 q[uesti]o

[illegible] et essencie sit [illegible] / [illegible] [illegible] contra [illegible] Scotus / 2a [illegible]

[illegible] 2a contra [illegible] Adam. Eliphat et [illegible]

Utrum [illegible] deum [illegible] sit [illegible] nulli [illegible] 6 q[uesti]o

An [illegible] [illegible] alium [illegible] [illegible] 1o

An deum [illegible] 2o

An sit [illegible] de [illegible] ut [illegible] deum esse 3o

Utrum deus [illegible] [illegible] personalis

De [illegible] divinarum personarum [illegible] distinctione 7 q[uesti]o

[illegible] possit [illegible] [illegible] distinctis [illegible] [illegible] 1o

[illegible] [illegible] simpliciter et [illegible] 2o

An [illegible] [illegible] divine simpliciter [illegible] possit [illegible] [illegible] 3o

Utrum deus genuit deum [illegible] [illegible] 8 q[uesti]o

[illegible] [illegible] deum genuit deum sit [illegible] 1o

An [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] divina [illegible] 2o

An filius sit [illegible] [illegible] et an [illegible] sit [illegible]

An [illegible] divina sit [illegible] [illegible] 3o

Utrum pater et filius sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis 9 q[uesti]o

An [illegible] filius sit [illegible] [illegible] 1o

An [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] voluntatis 2o

An [illegible] [illegible] [illegible] a filio [illegible] procedat ab ipso 3o

10 q[uesti]o

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Questiones super lib. Sententiarum Magistri de Bytha

q^o 10 Iste questiones sunt m Johis wyclif quas collegit m hen' de wytha

Utrum quolibet futurum contingit fore sit necessarium possibile vel divina presciencia et revelacione
distincta de futuris sive creature
pa [illegible] De futuris contingentibus et propositionum de futuris veritate
2a De divina futurorum presciencia et eius infallibilitate
3a De revelacione futurorum noticia et ipsorum futurorum contingencia [illegible]
q^o 11a 2a li Utrum deus eterne potuit eternaliter creasse mundum infinita aliqualiter
1a De veritate et possibilitate creacionis [illegible] secundum philosophos
2a De possibilitate eternitatis ad quod productas
3a An possibile sit creature corporee infinite movere aliquo modo
q^o 12a 3a li Utrum verbum [illegible] sit [illegible] dei [illegible] hominis [illegible]
[illegible] homines ihesu xpi
De corpore xpi in [illegible] [illegible] [illegible] et quo [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] dei possit [illegible] xpi
2a De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et homo possit [illegible]
3a An ex [illegible] [illegible] resultant aliqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] divina [illegible] [illegible] possit appellari
q^o 13 4a li Utrum [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis in corpus xpi et [illegible]
pa [illegible] De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
2a De [illegible] corpus xpi sub sacramento quo ad [illegible] et quo ad [illegible]
[illegible] in [illegible]
3a De corpus xpi a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad quod [illegible] [illegible] possit

Terram ex
testimo
niis veri
tatis in
eternum:

Fundans conficit theo
logiam esse scienciam:

omnibus sciencijs fundantur in veritatibus de
certitudine et arguitur primo quod non quia vel
prohemio dicit testimonia intelligitur principia
per se nota in veritatis veritatis et cetera vel
solum auctoritates et quedam probabilitates
si primum tunc theologia est quedam sciencia probata
vel methafisica et per consequens est vna descriptio subalternis
acquisitis in veritatis. Secundum si tunc ita testimonia
non faciunt scienciam sed opinionem vel fidem que est
infra scienciam ut patet per Hugonem libro primo parte
decima capitulo 20 dicentem fides est medium
inter opinionem et scienciam. ¶ Preterea pro
2° cessus theologicus non est scientificus igitur
theologia non est sciencia. Consequencia patet de se. antecedens probatur
sicut omnis processus scientificus est demonstrativus
sed processus theologicus non est demonstrativus
igitur non est scientificus. Maior probatur quia demonstracio
sic diffinitur primo posteriorum quod ipsa est sillogismus
faciens scire igitur sola demonstracio facit processum
scientificum et per consequens omnis processus scientificus
est demonstrativus. Minor probatur quia demonstracio est
ex veris et evidentibus intellectui quia ex primis
veris et immediatis primo posteriorum sed processus
theologicus solum est ex credibilibus et inevi-
dentibus que non intenduntur nisi fidem. unde
Johannes 20 hec scripta sunt ut credatis et cetera
3° ¶ Tercio omnes veritates theologice sunt
supernaturales investigabiles igitur theologia est
vna sciencia sua et per consequens non distincta ab omnibus
sciencijs subalternis in veritatibus. antecedens probatur quia in
viatoribus est naturalis potencia passiva ad recipiendum
cognicionem quarumcumque veritatum theologicarum igitur etiam
in ipsa est naturalis potencia activa vel consimilis cognicionis
talis veritatis et per consequens naturaliter potest reducere de potencia
ad actum quamlibet veritatem theologicam cognoscendi
quia patet probatur quia cuilibet potencie passive natu-

rali correspondet activa naturalis et cetera primo Celi et mundi
¶ Sed in quantumcumque natura contingit reperiri quod
est omnia fieri in eadem natura erit ad quod est
omnia facere 3° de anima de intellectu possibili et
agente sed contra patet quia vel supernaturale et aliquod
donum gratuitum requiritur ad hoc quod intellectus 4°
creatus recipiat noticiam de veritatibus
theologicis et altissimis ut puta quod deus est
trinus et vnus et cetera et non solum primo modo supplet
fides sed noticia altiori ut patet in demonibus igitur
¶ In oppositum arguitur ex testimonijs indefectibilis Oᵐ
veritatis constat theologiam esse scienciam non per
humanam invencionem acquisitam sed per divinam
inspiracionem creatam igitur quod vera quia notum est
de se maior patet de inspiracione divina per
per apostolum 2° Thymotheo 3° dicentem omnis scriptura 2ᵃ Thymothei 3°
inspirata vtilis est ad docendum ad arguendum
ad corripiendum erudiendum ad iusticiam et
igitur aliqua est scriptura non humanitus inventa sed
divinitus inspirata et ita est theologia igitur sciencia ad
idem dicit 2ᵃ Petri 2° Spiritu sancto inspirate 2ᵃ Petrus 2°
locuti sunt sancti dei homines ¶ Et consequens patet per
Augustinum 14° de trinitate dicentem theologia Augustinus xiiij°
est sciencia que est de rebus que ad salutem hominis
pertinet et cetera ¶ In ista questione erunt tres articuli
iuxta tres differencias tactas in argumentis
ad oppositum. primus erit de noticia theologie primitus
¶ Secundus de eius processu an sit scientificus et per consequens
an theologia mereatur dici sciencia ¶ Tercius an ab
omnibus sciencijs subalternis sit distincta ¶ Pro
intellectu dicendorum premitto quid sciencia sit
species noticie intellectualis quod sicut duplex est
operacio intellectus ut patet 3° de anima scilicet simplex
apprehensio et simplicium apprehensorum composicio
ita hoc genus noticia intellectualis ¶ Primo
dividitur in noticiam intellectualem incomplexam
et complexam ¶ Complexa secundo dividitur in assentivam
et non assentivam ¶ Sub assentiva continentur opinio
fides et sciencia ¶ Pro quo vlterius sciendum quod compo-
siciones et quedam species sunt operaciones intellectus
sint in duplici differencia quia vel sunt ad quarum assensum
vel dissensum intellectus inclinatur ex natura terminorum preveniente
per racionem et evidenciam rei significate et ex quo pendentes
in parte intellectualis cognoscere quod sunt vel quod sunt
et sic dicuntur vel immediate vel mediate ¶ Et in mediate
sic et vel per simplicem apprehensionem complexionum
terminorum sicut statim apprehensionis complexionum
principiorum quedam assentimus ipsis ¶ Quedam per sim-
plicem apprehensionem terminorum ab intellectu vel plurium et cetera
quedam generant opinionem scilicet dicens sensu sole statim
concipit opinionem quod diameter eius sit pe-
dalis quantitatis et videns vestitum in nocte opinatur
eum esse furtivum. Quedam etiam excludunt quia fides
supplet vtilis sine lumine naturali que est firma
adhesio absque formidine cum tamen non possit

sub esse simul ut si sepe aliquis sit videns
solem vel baculum apprehendendo ipsum simul forte
ut prius tamen similiter aeque baculum esse fractum
vel solis diametrum esse pedalis quantum de se
sit dicitur 2o metheororum quod fides vulgi fortior
est fide philosophorum. ¶ Cuius ibi causa quoniam sicut
ut ex hoc quod aliquis apprehensione simplici appre-
hendit ignem esse calidum per experientiam in mente
iudicat ignem esse calidum et si plures hoc
experitur conveniet ad hoc quod iudicabit esse
ignem esse calidum et sic in aliis quantacumque assump-
tionum precedent apprehensiones diversimode
possunt tamen ex apprehensionibus simplicium sump-
tas in mente tamen quamquam hoc sit utroque modo scilicet
simul per immediatam apprehensionem terminorum et
obiecti ut dicit aliquis modo vel apprehendit
primitus aliquod totum et cum hoc ita complexionem
omne totum est maius sua parte statim assentit
illi. ¶ Cuius non [illegible] assensum talium complexionum vel
dissensum in mente [illegible] per solam apprehensionem simplicem
alicuius obiecti seu rei significate vel rei significa-
tive potest primo simplicem apprehensionem intellectus
apprehendens aliquod thema componere [illegible]
fluctuat inter utramque partem contradictionis
quod dum non habet aliquid apparens verisimile pro una
parte plus quam pro alia sicut est in problemate
de quo neuter [illegible] opinatur ut dicit philosophus
primo Topicorum. ¶ Cum non habet aliquid debile signum
cuius verisimile plus pro una parte quam pro alia tunc
aliquantulum inclinatur sed dubitudo de
alterius veritate et ita adhuc nondum assentit.
¶ Cum autem signum in alterius [illegible] verisimile sed pro una
parte cum formidine [illegible] tamen suspicatur
dicitur. ¶ Cum vero habuerit motivum probabile tunc dicitur
tenere suspicatus opinari. ¶ Cum vero habuerit motivum
demonstrativum vel evidens in lumine naturali tunc
iam scit conclusionem sive rem significatam per ipsam
evidenter. ¶ Quaedam autem complexiones
sunt [illegible] assensum vel dissensum intellectus in quantum
est de se pendeat scilicet quia non potest ita perve-
nire vel aspicere [illegible] naturalis [illegible]
potest [illegible] ut sic eis perfecte assentiat
nec potest etiam [illegible] convincere ut omnino eis
dissentiat neque etiam habet signum probabile ut
alterum eorum opinetur neque etiam tenue signum ut
saltem hoc vel suum contrarium suspicetur. Et tales sunt
multe veritates nostre theologie ut [illegible]
dixit illud apostoli 2a Corinthiorum 3o ¶ Non sumus
sufficientes cogitare ex nobis tamquam ex nobis
quod intelligendum est de cogitatione assensiva talium
veritatum que continent illud quod [illegible]
[illegible] prima Cor. 2o ¶ Ex hiis
sequitur alia distinctio quod notitiarum complexarum
assensivarum quaedam est evidens quaedam inevidens.

Notitia evidens est cognitio alicuius veri
assensiva sine formidine vel ex notitia apprehen-
siva simplici alicuius complexionis vel ob-
iecti [illegible] vel utroque modo simul [illegible] vel in
mente sufficienter nata causari. Notitia inevi-
dens est cognitio veri complexi assensiva que
nec per se est talis ut ex aliqua notitia pure
apprehensiva alicuius complexionis vel obiecti
[illegible] seu [illegible] apprehensi [illegible] intellectus
ut utroque modo simul. ¶ Ex quo sequitur quod
notitiarum evidentium quaedam causatur in mente
ex notitia apprehensiva complexionis terminorum
et hoc vel prima constitutionis ut conditionalis
[illegible] vel in mente oppositionis ut in disiunctio
componitur ex contradictoriis vel prima non repugnante
seu possibilitate [illegible] significate
[illegible] complexionis apprehensiva que
ultro se offert ut quod possibile est aliquid esse etc.
¶ Quaedam causatur in mente ab apprehensione
obiecti experimentali seu [illegible] cogni-
tiva vel intuitiva. ¶ Quaedam vero causatur
simul ex utroque ut [illegible] est de ista omne totum est
maius [illegible] non sufficit causari apprehensio istius
complexionis nisi simul aliquod totum [illegible]
apprehendatur vel esse cognoscatur [illegible] evidentes
sunt propositiones de quibus dicit philosophus quod principia cognoscimus Phs
inquantum terminos cognoscimus quod intelligendum
est de absolutis ut patet ex dictis vel de omnibus
[illegible] quarum notitia experimentalis quia
ita communiter [illegible] convenit quod prima
ad [illegible] eandem [illegible] ¶ Alia non est
conclusionum que ex talibus principiis vel experientiis
sufficienter concluduntur. ¶ Notitia vero inevi-
dens est duplex quaedam causatur ex probabilibus
vel ex per se notis non tamen scientifice probatis
et haec est opinio. Alia causatur ex testimonio
aliorum vel alterius vel persuasionibus vel per
aliquod [illegible] modo faciente adhesionem sine
formidine et talis est fides vel notitia quae dicitur
in religione de qua patebit in passu. ¶ Potest
sciendum quod ad aliquam veritatem concludendam sive
evidenter sive inevidenter duo possunt inveniri
principia scilicet extrinseca et intrinseca. Intrinseca sunt
ex quibus concluditur ad propriam intrinseca vel
proprietates seu [illegible] intrinsecas [illegible]
vel [illegible] per [illegible]
[illegible] ¶ Extrinseca vero ex quibus ad concluden-
[illegible] vel [illegible] extrinsecas
[illegible] ab [illegible] vel ad [illegible]
vel [illegible] ad concludendum
quod [illegible] inventa sunt principia
intrinseca scilicet diffinitiones petitiones rationes [illegible]

[Margin: 2a Cor. 3o; 1a Cor. 2o]

deus est trinus et unus patet

conclusiones et alie propositiones de quibus patet
in Euclide ex quibus ipsa demonstratur evidenter
evidencia intrinseca que oritur ex natura terminorum
significancium rem trianguli quod significat totalis vel eius
reales proprietates seu habitudines intrinsecas.
Similiter iste qui aliam extrinsece probavit vel mathe-
maticis sciret demonstrare quod triangulus habet tres etc.
licet iam non sciret et tamen recordatur se scivisse
potest sic argumentari: omne demonstratum est verum,
triangulum habere etc. est huiusmodi, igitur triangulum etc. est
verum, igitur triangulus habet tres etc. Conclusiones sunt
evidentes, igitur ergo vel sic omne sciens significatum
priorum est sciens evidens et etiam hoc evidenter
sequitur ex illis premissis evidencia extrinseca
que est per medium extrinsecum testimoniale scilicet
vel de quo vel eius conceptum concludendi
aliquid per tale medium et non evidencia intrinseca
que oritur ex natura terminorum significancium rem trianguli
vel eius proprietates. Sic etiam similiter viatori
vel angelo vel diabolo in talibus possent
esse premisse vel consimiles esse evidentes
omne revelatum a deo psallite verum est sed
deum esse trinum et unum est huiusmodi igitur
deum esse trinum et unum est verum, erit sibi evidens
et per consequens evidens est sibi quod deus est trinus
et unus. Ergo hec evidenter scilicet non tamen evidencia
intrinseca sed extrinseca sicut predictum est de tri-
angulo. Si quis tamen eandem conclusionem concluderet
ex propositionibus formatis de suis significatis de trinitate
divina et proprietatibus seu habitudinibus divinis ex
quibus intrinsece sequitur deum esse trinum et unum
iste concluderet hec ex principiis intrinsecis et si
premisse essent sibi evidentes sic esset sua significata
per eas esset sibi evidens evidencia intrinseca.
Si non premisse non essent sibi evidentes
sed solum credite vel aliqua noticia minori
fide certa tamen evidencia note tunc ergo vel
sic esset sicut significatur per eas non esset evidens
sed notum aliqua noticia citra evidenciam. ¶
Suppositio prima Supposito primo quod multe sunt veritates theologice
ad quas humana investigacio per cursum nature
non pertingit ita patet per predicta.
Ecclesiastici 3° Ecclesiastici iii° plurima
super sensum hominum ostensa sunt tibi. Item per apostolum prima
Corinthiorum 2° Corinthiorum 2° Sapienciam loquimur inter perfectos sapienciam
non non huius seculi sed loquimur dei sapienciam
absconditam est etc. et subdit nobis autem revelavit
deus per spiritum suum. Ubi glossa abscondita est
quia non in nobis sed in veritate non humana ratione
comprehensibilis sed spiritus efficacia credibilis.
Jero. Item Jeronimus in epistola ad Paulinum: Lex
spiritualis est et revelacione indiget ut in-
telligatur. Ideo revela oculos meos
et considerabo mirabilia de lege tua. ¶ Et

probatur racione: totalis latitudo potencie
cognoscitive humane perfecte in lumine naturali quo
ad totam speciem est finita et limitata veritatum
que de dicto sunt de ultimo fine hominis
humanitus investigabilium et dare summum
gradum ad quem per influenciam generalem aliquis
potest cognoscitiva potencia viatoris naturaliter
pertingere potest vel non summum ad quem nulla talis
potencia pertingere potest quia deducitur potest ex dictis
philosophi primo Celi de quo ad potenciam ultimam [illegible] Phūs
de potenciis activis. Ex quo sequitur quod tota latitudo
talium veritatum naturaliter vel ista generali influencia
ab aliquo puro viatore investigabilium
est infinita inclusive vel exclusive terminata
et sicut in aliis causis finitas tota latitudo
corporum in quorum quolibet aliqua causa se sola potest
tamen tota latitudo corporum ultra quorum aliqua talis causa
substanciam naturalem requirit adiutorium singulare
ita etiam totalis latitudo veritatum de quibus dictum est
naturaliter investigabilium ab homine est infra la-
titudinem veritatum ad quarum cognicionem non
sufficit ingenium naturale sed requiritur adiutorium
divine revelacionis singulare. Tales autem sunt
multe veritates theologice ut quod deus est trinus et unus
et quod deus pater generat filium sibi consubstancialem et ab eo
spiravit sibi consubstancialem spiritum sanctum etc. et nulla
in media [illegible] ut patet hoc ex quibus in lumine
naturali tales veritates deducere posset nulla pre-
cedente fide vel revelacione quod probatur quia
ingenium humanum non sufficit ad veritates pertinentes
que sunt de ultimo fine hominis vel ultimo
ad spectantes [illegible]
[illegible] probatur quia philosophi excellentes volentes
principalem industriam veritates [illegible]
investigare sufficientes ad hoc quos [illegible]
esset ad veritatem capescendam in errores [illegible]
acciderunt et hoc patet quia ita que superhumani
sensus erant humanis sensibus quesierunt ut
patet per Augustinum decimo octavo de civitate dei capitulo
xl° primo. Aug° xviii° ¶ Conclusio prima quamvis omnia opera Conclusio prima
miraculosa que unquam apparuerunt extrinsecus
[illegible] influencia generalem deus de communi
et cursu huius mundi adhuc non
sufficeret huiusmodi generalis influencia
hominibus ad inveniendum omnes theologicas veritates
patet quia potencia naturalis ingenium ad eas non sufficeret.
¶ Ergo scilicet quod [illegible] non valet deum esse trinum 2ª
et unum et veritates consimiles sciunt expresse notis
humanitus in lumine naturali vel intellectus humanus
per naturalis ingenium eas deducere potest scientifice
ex eis patet quia forsitan de facto unus est verum et
quod intellectus divinus tales veritates ex principiis
nobis per se notis videtur esse deducibiles et

Rychardus p°

forsitan sciam deducendi bris revelatur
omnis aut sfly e ut pz ex p dcis 1z ¶ Secund-
o sic intendit Rychardus p° de trinitate cap°
xo dicens Credo namque sine dubio ad quorum ex-
planacionem que necesse est esse non modo probabilia
immo et necessaria argumenta non deesse quamvis ita
interim contingat nostram industriam latere et post
pauca sedit vii aut omnino impossibile esse necessarium
esse necessaria tunc carere sed non est omnino me
hodie rationes de profundo et latebroso necessarium
elicere et sed deinceps quandam superficie sententiarum
veritas in quam deducere ¶ Tertium quod et
qualis et quot veritates nunc theologie ultimate
sequuntur in lumine consequens ex per se notis in
lumine naturali concludibilibus humana inquisicio non
sufficit invenire pz ex pacti immo ut an-
gelica ad hoc vix sufficit industria eo quod ex talibus
principiis in infinitum et directe procedendo infinite
veritates de divinis deductive essent deducibiles
sicut procedit in mathematicis quarum
deductio vel deducibilitas soli intellectui divino
forsitan nota est ¶ Quartum quod modo latitudine
veritatum divinarum deducibilium ex principiis nobis
per se notis est dare summum gradum ad quem
pertingere potest humana inquisicio naturalis ingenii vel
summum ad quem non pz quod ex precedentibus ad
aliquem tamen gradum humana inquisicio naturalis
ingenii deductive pertingere potest et ad aliquem
non ut adhominem 1z est dare summum etc. ¶
Quintum dictum est quod ubi in modo
veritatum invencione humana inquisicio deficit
vel simpliciter vel quo ad certitudinem seu quo ad
errorem plenius quod ibi nunc theologie divinitus re-
velata incipit pz ex dcis una cum hoc
addito quod ad hoc facta scriptura revelata est
divinitus ut ubi rigor naturalis ingenii
non sufficit lumine fidei et scripture sacre doctrina
sublevetur lumen fidei purgat intellectum ab
erroribus et ad capiendum ea que ad salutem
pertinent illustrat et confortat ¶ Sextum non
esset conveniens processum theologicum ibi incipere ubi
invencio deductiva humane inquisicionis
simpliciter deficit inclusive vel exclusive pz
quod tunc ad multas veritates ad salutem necessarias
non pertingerent nisi sapientissimi et hoc etiam
per longum tempus ¶ Septimum ab eo necessario
conveniet incipere processus theologicus a quo
inquisitio non sufficit invenire quantus
homo sit et hoc est primum etc. quod contingeret
processe circuire istud deductum ex duobus
precedentibus ¶ Octavum quod potest inveniri aliqua
veritas theologica nota cuius notitia quo ad nos
nullius alterius veritatis theologice notitiam presupponit
sed ipsam omnium aliarum veritatum theologicarum notitiam

2m

3m

4m

5m

6m

7m

8m

presupponit hoc racionabiliter potest poni nunc theologie
primum principium pz quod cum tale sit notum ab
quod non presupponit notitiam alterius veritatis theologice
et cum hoc ipsum sit veritas theologica sequitur quod ab ipso in
processu theologico conveniet esse incipiendum et quia
ipsum omnibus aliis veritatibus 1z ab ipso conveniet
ulterius ad omnes alias veritates theologicas est
procedendum sed quod tale racionabiliter debet poni nunc
theologie primum principium ut pz ex quod nunc
primum principium 1z ¶ Conclusio prima tamen veri-
tatem esse racionabiliter poni potest nunc theologie primum
principium 1z racionabiliter potest poni nunc theologie primum
principium quod eius veritas theologica nota omnibus
veritatibus theologicis notitiam presupponit sed ipsam omnibus
aliis veritatibus theologicis presupponitur tamen veritatem deum
esse est huius 23 etc. nota ex corollario in iste
parti hoc quo ad pte parz. sed quod tamen veritatem deum
esse sit veritas theologica nota nulli fideli dubia
est et pz et hoc deuteronomii vi° ubi dicitur audi
israel dominus deus tuus unus est et Exodi xx°
Ego sum dominus deus tuus non habebis deos alie-
nos etc. Ubi directe proditur in introductione
legis sicut dicit Ancl(?) 2° de introductione theologie
quia cetera partes non patet ex hoc quod deum
verum esse cum totum theologicum initium testatur apostolus
ad Hebreos xi° ubi dicitur quod accedentem ad deum
oportet credere quia est et inquirentibus se remu-
nerator est et primum fundamentum fidei et per consequens
theologie nunc que non est fides vel fidem presupponit
est ista veritas quod deus est sed non sine excepcione vir-
tuali vel formali plurium deorum sine qua non
intelligentur quid sufficit probare tamen deus
et per consequens ut credat deum esse ad accedendum
ad deum nisi credatur tamen unus deus esse ex-
clusa pluralitate deorum quia quidam non
credentes plus a deo recesserunt 1z ¶ Dicta
igitur finaliter tenent sanctus Thomas lib° contra
gentiles cap° xx° ubi in fine cap° dicit quod
premittenda est quasi totius operis necessarium fundamentum
consideracio qua demonstratur deum esse quo non habito
omnis consideracio de rebus divinis necessario tollitur
¶ Ex dicto primo debite intellecto potest fidelis ad
nulla vel omnia ad principia nunc theologie tamen intelli-
genda quod ex tenebra provenit pz quod per suppositam
fidem potest studiosus homo provenire ad intelligendum et
creditorum quod non esset nisi possibile ex iunctis aliquibus
ex principiis conclusiones theologie deduce et tali de-
ductione ex addicto primo incipere 1z Unde
Rychardus p° de trinitate cap° per totum 1o
et sic ver° dicit accedunt non intelligentes
dicit quod in hiis sunt credendorum intelligencia non
generaliter sed condicionaliter neganda promittitur
non igitur decent exercitatos sensus habentes de talium
intelligencia omnino desperare dum tamen

Exo

Thos

cor

Rychardus

Deus quid sit

senciat se similes insipidi, ribidi tao m°. Et
vz q(uo)d p(er)fidem in(ten)te ut ty i ipo stati
introitu sbsiste s(ed) ad initioia (et) p(er)sidia
in tragy(e) p(er)ciare. Item p(re)sumpsion
hinc correxy de ducione (et) de limitacon de
saen sn ad alia pu(n)a supponit q(uod) nomis
hing tan deus q(uod) sibi q(uam)ni attribuit, s(ed) q(uod)
deus e(st) bonu(m) om(n)i p(er)fecione simp(licite)r poss(ib)ile
ymaginali p(er)for; vel q(uod) deus e(st) bonu(m) quo
melius excogitari no(n) p(otes)t; istud e(st) o(mn)is
Tytheardus — m(en)ti cocepo, ut p(atet) p(er) Rychardu(m) p° de trinitate cap° 2°
p° ubi d(icit) Quod ymagine di(ci)t q(ui)a q(ui)dam
dote n(atur)e q(uod) tunc pene tam eruditi q(ua)m in-
eruditi solent h(abe)re familiare (et) q(ui)a p(ro)p(r)i(e)
tene deo vz q(uo)d (com)muniter optim(um) indicant in-
dicant attribue (et) p(ro)uido p(ro)v(ide)t(ur) (et) etiam erudit(i)
sed maxia priori e(st) cunctis in cetra uel(ut)
o(mn)is mi(n)i cocep° deo attribue (com)munit(er) altius
Aug° — attingit bna estimac(i)o. Concordat Aug° p°
de doctrina xpiana capo x°. Boecius m°
Boec(ius) Anselm(us) — de c(on)so(lacione) p(ro)sa x°. Et Anselmus p(ro)slogion cap°
Hermes — v°, (et) monologion xv°. Item Hermes de vo
ctuo. (et) q(ui)cta p(ro)p(osici)o xxiiij° dicc(i)o(n)u(m) seu p(ro)p(osic)o(nu)m
de deo a xxti maior(um) ph(ilosoph)is editar(um) sit aut deus
Aplus — e(st) quo nil melius excogitari p(otes)t (et) Aristotiles
xij° metha(phisi)ce: deus e(st) vivus eternus i(n)finite
2m p[illegible] — nobilis. Exquo p(atet) q(uod) ex i° p(ri)mo p(ri)ncipio
s(ecundu)m q(uo)d deus vivus e(st) se(cundu)m statu(m) suu(m) s(cilicet) q(uod) deus
e(st) su(m)ma sp(eci)a que falli no(n) p(otes)t (et) su(m)ma
virtus que fallere no(n) p(otes)t q(ui)a p(atet) h(ec) p(er)feccionis sup(er)-
addebat sp(eci)a (et) coditionibus ei(us) habet(ur) p(ri)mo
Sap — viij° Sap viij° cap(itul)o (et) in multis s(cri)pture
pa[illegible] 3m — passibus. Deinde sequit(ur) t(er)c(iu)m s(cilicet) q(uod) o(mn)e
renelatum a deo e(st) ver(um) vel si a d(e)o e(st) renelatum
a deo h(oc) e(st) ver(um). Hinc se(quitu)r q(ua)rtu(m) q(uod) deus est
Tho — 4m p[illegible] — causa p(ri)ma libere a(ge)ns ex p(ro)ducti(o)n(e) i(n)tegra liberali
bonitate o(mn)is creature quo ad suu(m) totu(m) esse
(et) bene esse p(er)ficere p(ri)ma p(ar)s p(atet) q(ui)a h(ec) e(st) p(er)fectio(n)is
simp(lici)ter (et) ex i(s)ta se(quitu)r 2a cu(m) h(oc) addito q(uo)d
creature sunt q(uod) tunc o(mn)is ear(um) esse ad p(ri)mam
ca(usa)m reducu(n)tur (et) quia h(abe)nt esse (et) no(n) exu(n)t
n(atur)e p(ossu)nt aliquid agere ro(m)ius t(ra)n(s)mitte eru-
tes Syrenu(m) v(e)l istud (et) multi ph(ilosoph)i n(atur)ali r(ati)o(n)e
moti p(ro)cesserit ut p(atet) p(er) Aug(ustinu)m xj° de civitate
dei cap° iiij° ubi d(icit) d(e)i multis ph(ilosoph)is q(ui) posuerit
Comm(en)ta[tor] — s(e)b(er)nz mundi a d(e)o s(ta)tum p(ri)nc(ipi)a(li)s s(ed) s(e)n temporis
initio (et) concordat Auicena sua(m) i(n) sua me-
Ph(ilosoph)us — thaph(isi)ca (et) Comm(entato)r in duodecimo p(ri)mis octauelis
de causis (et) ph(ilosoph)us p° Celi cap° quod entis aut
Ap(osto)lus Actuum — determinatu(m) e(st) esse (et) vivere (et) xij° metha(phisi)ce ab h(oc)
quidem ente dependz celu(m) (et) t(er)ra vel. Item
Ap(osto)lus Act(u)u(m) xvij° allegat Atthymensibus

ad h(ec) cor(um) poetas seu ph(ilosoph)os vide d(icit) deus
qui fecit h(un)c mundu(m) (et) o(mn)ia que i(n) eo sunt h(ic)
celi (et) t(er)re cu(m) sit d(omi)n(u)s no(n) i(n) manu fc(ti)s templis
h(ab)itat nec manibus h(uma)nis colit(ur) i(n)digens
aliquo, cu(m) ipse det o(mn)ibus vita(m) (et) inspiraco(n)em
(et) c(etera) i(n) ipo n(on) simu(s) (et) mouem(ur) (et) su(m)mus s(ed)
quida(m) v(est)ri poetar(um) dixe(ru)nt. Ex h(oc) seq(uitu)r
q(ui)ntu(m) q(uod) o(mn)is reuerencie (et) subieccionis famulatus
seu cultus debetur deo, p(atet) q(ui)a cu(m) sit su(m)m(u)m
bonu(m) a q(u)o o(mn)ia a(liu)d liberal(iter) h(ab)ent esse (et) b(e)n(e) esse
v(e)l h(ab)z racio(n)em honorabilis (et) dominatiue p(otes)tatis
r(espectu) o(mn)i(u)m alior(um) esse, quare cu(m) n(atur)alis r(ati)o dictet
(et) p(re)cipiat p(re)cellenti bono (et) v(ir)tuoso ac (pre)emi-
nentie p(re)sidenti aliq(uem) honore(m) (et) subieccio(n)em
deberi, ut p(re)cipue dictabit ei i(n)quo s(e)c(un)d(um) e(st)
o(mn)is r(ati)o boni (et) p(otes)tas presidendi p(er)feccionis
o(mn)is reuerencie (et) subieccionis famulatum
creaturi o(mn)ibus v(er)issime deberi, cu(m) toti(us)
esse (et) b(e)n(e) esse ear(um) sit ab ip(s)o liberalissima bo(ni)t(at)e,
(et) ad i(s)ta i(n)tendens etia(m) Atthymensibus
ap(osto)l(u)s dixit ea que p(re)allegata sunt, ut eos
c(on)uerteret eos a cultura ydolor(um) ad colend(um)
v(er)um d(eu)m deu(m), (et) si(mi)l(ite)r docet lex Deutronomii
vj° (et) Exodi xx°. Exquo sequit(ur) sextu(m)
q(uod) s(icu)t i(n) deo e(st) o(mn)is p(er)fectionis simp(licite)r
(et) bonit(atis) co(m)p(re)hensio ita sibi soli debetur latrie
cultus p(atet) q(ui)a latria i(n)t(er)pretat(ur) s(er)uitus q(u)o
sit confessio vel recognicio aliqua v(er)i d(e)i
vel su(m)mi boni (et) c(etera). Ex his se(quitu)r correlarie
q(uod) si d(e)o p(ro)p(ter) i(n) solo n(atur)ali lumi(n)e lege potuerit
re v(er)um p(ri)mu(m) ens (et) o(mn)ia a(liu)d ab eo i(s)ta se
tenere ad eius latrie cultu(m), p(atet) ex dictis cu(m)
hoc addito q(uod) ipi lege potuerit i(n) lege cord(is)
op(er)a ad que n(atur)alis r(ati)o dictabat eos obligari
(et) p(re)cipue quo ad cultu(m) latrie deo exhibend(um)
seu su(m)mu(m) bonu(m) venerand(um). Item si nec aue-
p(er)versitate ut dicta p° i(s)ta ph(ilosoph)i ostendere
potuissent adhuc n(atur)alis r(ati)o dictasset deu(m) p(ro)ib(us)
venerand(um), p(atet) q(ui)a ad h(oc) sufficeret n(atur)alis r(ati)o(n)is
c(on)sideracio b(e)n(e)ficior(um) creacionis vel p(ro)duccionis
c(on)s(er)uacionis (et) gubernacionis (et) c(etera) (et) de bonit(ate) (et) v(ir)t(u)t(e)
eius p(er)fectionis (et) excellencie que e(st) p(ri)ncipal-
i(us) (et) r(ati)o diligibilitatis dei sup(er) o(mn)ia a creatura
r(ati)o(n)ali. Septimu(m) p(ri)mu(m) aliq(uo)d e(st) cer(tum)
seu co(n)gregacio ho(minu)m mortaliu(m) v(er)i
dei cultu(m), p(atet) q(ui)a deus ab ho(m)i(n)ibus mortalibus
v(er)o cultu e(st) colendus ex p(re)dictis (et) p(ro)p(ter)ea
cultu(m) genus h(uma)num debet (con)sequi sine
p(ri)ncipalem (et) v(er)um suu(m) ad q(uo)d e(st) ordinatu(m)
(et) h(oc) n(on) dictat r(ati)o q(uod) qui debet (con)sequi aliq(uo)d
magnu(m) bonu(m) p(er) liberale donacio(n)em alteri(us)
q(uod) illud no(n) adipiscat(ur) n(ec) veneret(ur) illu(m)

de cultu [illegible] dei — a[illegible] p[illegible] — Deutr(onomium) — Exo(dus) 6 p[illegible] — Correl(ariu)m — Correlariu(m) — De cultu [illegible] dei a[illegible] p[illegible]

venerabilis quod naturalis racio dictat et ad obligat
videlicet si nullus esset verus dei cultus in aliqua
congregacione hominum fideli quod tot species huma-
no generali sine fine sufficere quod est contra dictam
racionis naturalis. ¶ Octavum aliqua ecclesia seu
congregacio hominum est eius saluberrimum dei cultu
patet expertis quod aliqua talis congregacio habet divinum
cultum et non est processus in infinitum in illis
cultibus videlicet quod est summus et saluberrimus.
Nonum lex ecclesie christiane saluberrimum cultum
deo immortali debitum docet veracissime
probatur quia talis lex perfectissime ordinat hominem in deum
etc. qua nobilior est de se nichil probatur quod sic
regulat hominem quo ad intellectum ut al-
tissima divinitatis contemplatur sicut scriptum est
quod oculus non vidit etc. prima Cor. 2o capitulo ysa
lex eciam unice sic ordinat affectum ut homo toto
corde tota mente et tota anima deum diligat
et sui meorum et tota quod sunt contemplacionis et
amoris in ipsum transformet et quodammodo
assimilet. Item quo ad assimilacionem et secundum philosophos consistit
maxima perfectio hominis secundum X° Ethicorum dicit
quod homo habet formam immortalem sed mortalia non debet
non debet se ad immortalia et quantum est sibi
possibile et eciam ad omnia perfecta docet lex christiana
secundum quemlibet hominum statum convenientissima media
et efficacissima auxilia et remedia que impedire
posset hominem ut patet per doctrinam legis
decursum. Item posset illud probari ex convenien-
entissima istius legis introductione examinacione
eius publicacione et recepcione et eciam
ex comparacione ad alias leges comparacione et ex legislatore
ipsius et donec que apparent in toto mundo
vite sive decursum et conversacione summis
perfecta ecclesiis omnibus in sistere. ¶ Decimum
sola ecclesia christiana cultum dei immortalibus
debitum tenet saluberrimum probatur quia ad talis
cultus est et non nisi in ecclesia christiana quod patet
quod ecclesia christiana habet legem talem cultum perfecte
docentem ut iam ostensum est et nulla alia secta vel
congregacio habet legem docentem perfecte talem cultum
eo quod quelibet aliarum vel deficit a b... perfecte
cultu deficit vel exorbitat a lege christiana
vel repugnat eidem etc. ¶ Confirmatur
quo devenitur est ad divinum cultum perfecte
convenientius est autem salus una fides et divinus
cultus pro omni statu hominum quod plures
etc. assumptum probatur quia perfectior convenientius
reducitur totus populus in optimam speciem
policiarum que est regimen vel monarchicus

¶ Decimum principium scilicet quod quilibet homo
mediante racionis non preter consideracionis ecclesie
christiane legem et eiusdem legis sinceritatem
spiritualem divini cultus et morum puritatem et ob[illegible]
decenciam insuper et miraculosam eius temporis
sinam durationem et christiani nominis virtute mundo
indicare debet omnes libros quos ipsa de sua
lege divinos vel ex divina revelacione
conscriptos esse asserit ut tales esse tenendos in
conclusive probatur quia expressis ipsa habet legem
optimam docentem saluberrimum dei cultum
et verum verisimile quod deus tali legi et cultui eorum
non ab ecclesia tota hunc tante auctoritatis
apparencia approbatum permittat admissam
primus ad inveccione tota lex suspecta redditur
et preponens non esset salubria. ¶ Dein primum
tu suo fundato tangit Augustinus contra epistolam
fundamenti capitulo quarto dicens In catholica ecclesia ut
non multa sincerissima sapientia ad cuius agnitionem pauci
spirituales in hac vita perveniunt ut eam ex minima
parte quidem quia homines sunt sed tamen sine dubi-
tacione cognoscant ceteram quippe turbam non
intelligendi vivacitas sed credendi simplicitas
tutissimam facit ut ergo hanc omitta sapientiam
quam esse in ecclesia catholica non creditis multa
sunt alia que in eius gremio me iustissime
tenent tenet consensio populorum atque gencium tenet
auctoritas miraculis inchoata spe nutrita
caritate aucta vetustate firmata tenet ab ipsa
sede Petri apostoli cui pascendas oves suas
post resurrectionem dominus commendavit usque ad presentem
episcopatum successio sacerdotum tenet postremo ipsum ca-
tholice nomen quod non sine causa inter tam multas hereses
sic ista ecclesia sola obtinuit ut cum omnes
heretici se catholicos dici velint querenti tamen
peregrino alicui ubi ad catholicam conveniatur
nullus hereticorum vel basilicam suam vel domum
audeat ostendere ista ergo tot et tanta nomine
christiani clarissima vincula recte hominem tenent
credentem in catholica ecclesia. ¶ Item capitulo 5o
Ego vero evangelio non crederem nisi me ecclesie
catholice commoveret auctoritas sed verum tantam
reputat auctoritatem ecclesie videlicet quod inducit eam
optime ad colendum deum primi dominum instituta
ut patet ex auctoritate ipsius iam allegata.
Undecimum principium omnes libri canonis
veteris et novi testamenti censendi sunt divinitus
seu divina revelacione conscripti probatur quia hec ecclesia
asserit et ut tales eos recipit videlicet ymmo patet ex
precedenti principio nisi patet per Augustinum de vnico

Cor 2o ysa

Ethicorum

Convem

ysidorus

Augustinus

Augustinus

bapo libro 2o. et ponitur in decreto distinctione
9a ubi dicit Omnis vestiat sermo scripture
Canonice tam veteris quam novi testamenti,
certis finis suis conveniens eam quam posuit
ordinibus omnibus episcoporum sedis ita premi in-
dicta non dubitant et disceptari omni-
no possit utrum verum vel ytum sit quidquid
mea conscriptum constitit esse. sed unde constat
ysidorus nobis, ita certitudo nisi per creditum 12. Item
ysidorus hyspalensis in libro prohemiorum
librorum veteris et novi testamenti parte tercia e-
numeratis omnibus auctoribus eorum dicit
Hii sunt scriptores sacrorum librorum divina in-
spiracione loquentes ad erudicionem nostram
precepta celestia dispensantes et suis auctor-
autem eorundem scripturarum spiritus sanctus esse creditur.
Aug Sexto sequitur quod quamquam inserta scriptura canonice
potest sine ulterius disputacionis ambagibus
verum esse censendum et probatur sic ex dictis omne
revelatum a deo est verum sed quamquam inserta
scriptura canonice potest est huiusmodi 13. etc. Item
philippo xpus dominus in utriusque testamenti cognitor
est ut dicit beatus Johannes in prologo Philippo-
rum ipse sit veritas que mentiri non potest
ut patet supponitur. Septimo sequitur quod ita duo principia quorum
prius est quod tamen trinus deus est .f. quod ipse in se
tibus se remunerator est continet virtuali-
ter et saltem extrinseca ad concludendum omnes
veritates scripture sacre patet quia ipsa continent
xii principia predicta directiva que omnia deducta
sunt ex hoc quod trinus deus est et quod ab ipso omnia
habent esse et bene esse etc. Sed ex dictis xii principia ita
deducitur est omnem porcionem quam scriptura
sacra asserit esse veram et ex ita ulterius conclusionem
sigillatim scilicet quod deus est trinus et unus et cetera
concluditur esse vera et ceteris sequitur tunc quod deus est trinus
12 p et unus. Duodecimo sequitur per modum primarum quod
omnis veritates scripture sacre ex quibus alie
veritates theologice deduci possunt per se vel per ceteras
vel virtutes intrinsecas si que tales veritates
theologice inveniri possint id est sunt in theologia
principia intrinseca patet quia sunt principia intrinseca
conclusionum theologicarum theologice deductarum ut patet
ex diffinicione principiorum intrinsecorum prius posita
Aug 12. Et aliqua talia principia intrinseca sunt dicta
parte prima Augustinus post de trinitate capitulo 2o. ubi dicit.
Omnes quos legere potui qui ante me scripserunt
de trinitate que deus est divinorum librorum veterum
et novorum catholici tractatores hoc intenderunt
secundum scripturas docere quod pater et filius et spiritus sanctus
unius eiusdem quam substancie in separabili equalitate divina

insinuat unitatem. Unde Scotus 2o. Scotus
questione prologi et tangit aliqua dictorum principiorum
dicit ii quod sunt heretes in nimie damnantes
scripturam vel partem eius sicut patet ex libris da-
masceni et Augustini. et quibus de eorum errat Aug
sic. Contra omnes istas ipsius sunt octo vie efficaces
p convincendi que sunt enunciacio prophetica scripturarum
concordia auctoris scribencium diligencia recipiencium
racionabilitas contentorum irrationabilitas singulorum
errorum ecclesie stabilitas miraculorum claritas et
ita merito sigillatim deducit per totam questionem
istam. Item quare ad consilem processum dictis meis-
saltem quo ad multa tangit sanctus Thomas p° contra Tho. p
gentiles capitulo 6o ostendens quod ad confirmandum
veritates que racionem cognicionem excedunt deus
ostendit opera que etc. tocius nature superant facultatem
scilicet in mortuorum suscitacione et similium mentium
in spiracione ut simplices subito fierent sa-
pientes et in mirabili conversione hominum ad fidem
in qua humanum intellectum excedentia predicantur
omnia que in mundo sunt contempnenda docentur
quibus nos mortalium assencie maximum
miraculorum est. et totum istud predictum est preter
oraculis nostre fidei testimonium ad habentibus.
et huiusmodi confirmacionis tangit ad Hebreos 2o q. Hebr. 2o
secundum quam salus cum initium accepisset enarrari
per dominum ab eis qui audierunt in nos con-
firmata est contestante deo signis et prodigiis
et variis virtutibus et spiritus sancti distribucionibus secundum suam
voluntatem. Hii vero qui sectas errorum introduxerunt
processerunt via contraria ut patet in Machameto
qui per arma induxit legem suam et vi armorum
etc. Ex quo sequitur quod post sacre scripture veritates
sunt credende in genere vel in specie deinde standum
est quod alii eralius deducitur patet ex dictis. et
etiam patet per Augustinum in libro de bapo. paruulorum dicente Aug
Omnis sacre scripturarum auctoritati ingenuam colla
subdenda sunt quod non crediderit non intelliget.
Ultimus sequitur quod quamquam conclusiones aliquas sunt
note tum principiis saltem in specie penitus sunt
ignote patet quia ars fidelis credit et intelligit
et plures alias tamen non constat de scriptura ex quibus
tamen ex principiis deducitur. Item apostoli attenti
ad ea quorum fides est ad salutem necessaria fecerunt
articulos in quibus talia summaverunt et symbolis
tradiderunt post hoc autem conscripserunt evangelia et epistolas
ex quibus tales articuli possent deduci et ubi etiam
concluditur ex quibus passibus testamenti veteris deduci
possunt. Consimiliter quod sepe intendens aliquos
vos prius eam concipit et specialiter ad fundandam
eam prius seu principiis querit. Hic erant

dicta qui libri dici debeant de canone biblie
et per quos dicti seu divina revelacione conscripti
sunt de auctoribus eorum et confessibus eorum et qua
aliqua auctoritates credende sunt de necessitate
salutis que vero ex pietate ponuntur in biblia vel
ex eis forte inserere possunt de hiis inferius
2 9o dicetur. ¶ Secunda conclusio licet omnes articuli fidei dici
possunt sacre scripture principia non tamen sunt omnes
principia eque prima vel omnia vel omnes sunt prin-
cipia de doctrina respectu omnium aliorum que non
sunt articuli patet prima pars conclusionis quia ista immo dici
sunt principia theologie que sunt quasi regula et men-
sura omnium aliorum in theologia considerandorum et quasi
adhesio omnibus aliis conclusionibus theologicis in
quantum theologice sunt requiruntur sed omnes articuli fi-
dei sunt huiusmodi ... non quia in omni facultate
principia sunt tamquam mensura et regula ceterorum quibus
mediante adhesimus et aliis propter ipsa conclusionibus
Posteriorum vel adhesimus propter principia ut patet primo Posteriorum Secunda
pars quia ad intelligendum conclusiones theologicas pre-
requiruntur fides articulorum qui tamquam aliorum
tri vere inspectiva licet quasi in agibilibus credendum ponunt
... ysaie septimo nisi credideritis non in-
Elencorum telligetis et primo Elencorum Oportet addiscentem
Aug super ps. credere ¶ Item Augustinus super psalmum viii
tractans id Exorte in filium perfecisti laudem
propter inimicos tuos dicit inimicos quos debemus
accipe qui vetant credere incognita et certam
scientiam pollicentur sicut faciunt heretici omnes et illi
qui in superstitione gentilium philosophi nominantur
non quia sic pollicitatio reprehenda sit sed quod
gradum saluberrimum et necessarium fidei negligendum
putant per quem in aliquod certum oportet ascendere licet
Tho. secunda pars conclusionis tenet est de intencione sancti Thome
parte prima questione prima articulo 2o et Thomas de
Argentina in 2o questione prologi articulo 2o ¶
Tercia pars conclusionis patet ex deductione precedenti et ex ea
deductione eo quod tamen unum deum esse et sanctum primum
et ... aliorum articulorum qui in virtute ipsius ex
scriptura sacra deducuntur ut patet de articulo trinitat-
Aug. tis sicut quod adhoc allegatum est de Augustino
primo de trinitate capitulo viii. ¶ Item contra sanctum
sanctum ... christum natum ex maria virgine
et spiritum sanctum per prophetas locutum fuisse
Et patet hec racione quoniam magis credunt aliqui
deum esse trinum ... et unum in essencia non
... credat deum esse unum et
conformiter ... de aliis articulis ¶ Tercia
et tercia pars patet quia multe sunt veritates scriptu-
re non articuli ex quibus concluduntur articuli vel alie
veritates theologice tamquam conclusiones ... articulos sunt

neque prima principia theologie nec ignorantur non
omnes articuli sunt principia sed primus conclusiones vel
principiata ... processu scientifico seu deductio
licet articuli sunt eorum principia presupposita credit-
eis autem patet per Augustinum primo de trinitate capitulo iiiio 1o Aug
ubi dicit Omnes quos legere potui qui
ante me scripserunt de trinitate que deus est
divinorum librorum veterum et novorum catholici
tractatores hoc intenderunt secundum scripturas docere
quod pater et filius et spiritus sanctus unius eiusdemque
substantie inseparabili equalitate divinam insinuent
unitatem sed certum est quod non omnes scripture veritates
ex quibus hoc probat sunt articuli fidei nostre licet
¶ Item conceptum de spiritu sancto probare christum
natum ex maria virgine et cetera licet ¶ Item
spiritum sanctum procedere a patre et filio est articulus
probatur per veritates scripture non articulos sicut per istas
apostoli misit deus spiritum filii sui in corda nostra
clamantem ... Qui autem spiritum christi non habet hic non est
eius. Item in evangelio Filius de spiritu sancto dicit
quem ego mitto vobis a patre et cetera vide distinctione
xi primi sententiarum capitulo 1o ¶ Corollarium omnes Corollarium
articuli fidei sunt principia omnium aliarum veritatum
theologicarum presupposita credendo vel aliquo
non tamen omni premodum certus de doctrina patet
ex conclusione et ... et etiam ipsum est aliquo
declarandum conclusionis ... possendi ex istis
primis conclusionibus ... apparebit clarius
3 9o sequitur istius conclusionis ¶ Tercia conclusio nec
proposiciones vere probabiles sumpte ex aliis
scientiis nec propositiones in lumine naturali evidentes
sunt vere theologie sufficiencia principia patet quia articuli fidei
sunt principia vere theologie qui nec sunt propositiones
probabiles sumpte ex aliis scientiis nec in naturali
lumine evidentes hec patet de articulo trinitatis et
incarnacionis et cetera licet et cetera ¶ Consimiliter patet
pars ... proposiciones vere probabiles nate sunt
desse causare fidem vel scientiam licet et cetera ... licet
credo quod principia theologie fidem vel scientiam nata
sunt causare desse ... patet quia ex vere probabili
... est desse non potest causari nisi opinio sed opinio
inferior est tam fide quam scientia licet ¶ Secunda pars
conclusionis patet quia si propositiones evidentes
in lumine naturali essent vere theologie sufficiencia
principia sequeretur quod nos tenemur credere vel assentire
veritatibus theologicis nisi haberet nos efficaciter
cogentem in lumine naturali sed falsitas patet per Augustinum Aug
in dyalogo suo ad felicianum ubi dicit quod
quorundam hereticorum opinio fuit quod si ratione
reddita non est credendum scripture ¶ Item

in libro de trinitate in eod. cao ijo d. Cum
credam negant nisi indubitata racio
fuit tamen non fuit. ¶ Contra supponem
primissam et eius correl. arguitur sic myst
teria trinitatis et etiam incarnacionis c. humanitas
cognoscibile in solo lumine nali 1. suppositio
ista in correlis suis quia licet iste ita sunt
de altissimis mie theoc. dittatibus v. si ipsa
in solo nali lumine cognoscibilia sunt ab homine
sequitur quod tota theol. nia e humanitas nali racione
inveniebilis seu investigabilis assumptum quo
ad primam pte de mysterio trinitatis sic probatur quia
ad Ro. jo d. quod invisibilia dei per ea que facta
sunt a creatura mundi .i. ab homine intellecta
conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et
divinitas ubi glo. Per ita tam in visibilia
sempiterna virtus et divinitas intelliguntur
trinitas personarum. Ergo ita tam cognoscebant
philosophi nali racione. sed parentas gibidem
volt apostolus 1. trinitas personarum in divinis
nali lumine seu racione sunt nota philosophis quod
etiam trinitate eterne divine cognoverunt ut
patet ibidem per apostolum dicentem quia cum cogno-
vissent deum ecce ubi glo. conspiciens adeo ut
trinitatem fatentur esse primum a quo omnia ymo omnia
sunt creata. ¶ Ex quo probatur idem assumptum
sunctoritate Augustini quinto confessionum cao
xo. dicentis In libris platonis legi multiplicibus
racionibus suadere quod in principio erat verbum
et verbum erat apud deum et deus erat verbum
omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum
erat. Inde sunt de platonis .i. racionibus
creaturarum in deo ex quo satis patet propositum
¶ Item Trismegistus in principio libri
sui de deo eterno monas monadam
gignit et in seipso suum reflectit ardorem
ergo Trismegistus noticiam habuit trinitatis quia
monas gignens est pater monas genita filius
et ardor spiritus sanctus. ¶ Item Richardus
jo de trinitate cao iiijo dicit Erit itaque in-
tencionis mee in hoc opere ad ea que credimus
in quantum deus dedit non modo probabiles
verum etiam necessarias raciones adducere in hoc
libro propterea ipse intendit in ea re primo
divine eterne unitatem et personarum pluralitatem
1. ad hoc continendi invenimus probabiles
necessarie raciones ¶ Item ibidem libro iijo
cao po dicit se velle investigare quid de
divinarum personarum pluralitate vel proprietatibus
sentire debeamus et primo post dicit.

sunt esse proponi ita non ex scripturarum testimoniis
sed ex racionis attestacione convincere. ex quo
sequitur quod trinitas personarum in divinis huana racione
investigabilis est. ¶ Item probatur hoc racionibus
suis quarum prima ponit ibidem libro 3o cao ijo
et supponit tres proposiciones per se notas prima
quod in summo bono verum est perfeccio sit
totius bonitatis plenitudo atque perfecio. ex
qua sequitur quod ibi summa caritas deesse non potest
quia nichil caritate perfectius. secunda summa caritas
non est amor privatus sed quando ad alias ut ceteri
diminutus. ex qua sequitur tercia quod amor non
dicitur caritas nisi in alterum tendat. Ex quibus
concludit quod ubi pluralitas personarum deest caritas
omnino esse non potest. profecto dicens si sola una persona
in illa vera divinitate esset nichilominus in erga
creaturam suam caritatem habere posset ¶ Contra
hoc arguit si summa caritatem erga personam
creata habere posset sequeretur quod inordinata esset
caritas divina quod est impossibile quia summa caritas
que inordinacionem non admittit quia 3
quia summe diliget quod summe diligendum non
esset ¶ Ergo non oportet quod persona divina alia
esse summe diliget ¶ Contra hoc arguit
quia ut caritas summa et summe perfecta sit oportet
ut sit tanta quod nulla possit esse maior et ut
sit talis quod non possit esse melior quia dum ab
aliquo alio quod seipsum diligit iste quem erga
se habet privatus amor convincit quod summum caritatis
gradum non dum apprehendit sed persona divina personam
non haberet quam quod seipsam diliget si condignam
personam omnino non haberet summe autem persone
condigna non esset persona que deus non
esset ut ergo in illa vera divinitate plenitudo
caritatis possit locum habere oportet divina aliqua
persona persone condigne et eo ipso divine
consorcio non carere. Vide ergo quod de facili vo-
luntas convincit quod in vera divinitate pluralitas personarum deesse
non possit sic ille ¶ Item ibidem cao iiijo arguit
per racionem brevius suppositis tribus proposicionibus
per se notis. Prima quod in deo est summa felicitas.
Secunda quod sicud caritate nichil est melius sic nichil caritate
iocundius. Tercia quod in plenitudine summe felicitatis
deesse non potest quo nichil est iocundius. Ex quibus
concluditur quod necesse est in summa felicitate caritatem
non deesse sed non potest esse amor iocundus si non
sit mutuus. In illa igitur vera et summa felicitate
sicud nec amor iocundius sic nec amor mutuus
potest deesse. In amore autem mutuo oportet omnino
ut sit et qui amorem impendat et qui amore

p[ri]mo Rycharde

2o Rycharde

rependat / ubi erit unus et alter ex quo-
rum sola pluralitas de personis. Sic itaque re-
solitur plenissime pluralitas personarum non potest de-
esse. ¶ Item ibidem ca. iii° probat hoc
per rationem communicationis bonitatis sive caritatis
sic quia si esset solum persona una in divinis sed
una sola persona tunc non haberet cui communicare
posset infinitam istam sive plenissimam habun-
danciam fluxus quia vel hoc erit ex eo quod communicare
sive non possit cum velit aut quia habere nolit
cum possit non primum quia omnipotens est. Item per
impossibilitatem excusari non potest non secundum quia
tunc hoc erit ex defectu benivolencie. Si si ple-
nius sive habundancius mallet sibi soli re-
nare retinere quam posset si vellet cum tanto
gaudiorum cumulo cum tanto deliciarum inc-
remento alteri communicare statim profecto quod tunc mito
angelorum et omnium aspectum subterfugeret suspi-
tantis benivolencie defectus in esset sed absit
ut supreme magestati illi aliquid insit unde
gloriari nequeat cum glorificari non debeat.
¶ Ex hiis concluditur in primo et iii° ca. Ecce
de pluralitate divinarum personarum tam aperta ra-
cionis ut insanie morbo videatur laborare
qui tam evidenti attestacioni debit obvire
¶ Deinde magister iii° procedit ad probandum
personarum trinitatem ex eodem fundamento ex quo probavit
pluralitatem scilicet per rationem summe caritatis et supponit
primo quod scilicet oportet caritatem summe perfectam esse
tantam quia non possit esse maior sic nunc est
talem fore quia non possit esse melior nam
sed in summa caritate non potest deesse quod est maximum
sicut nec deesse potuit quod constat esse precipuum
¶ 2° ut precipuum in vera caritate videtur alium
velle diligi ut se quia in amore mutuo
nichil fervente nichil carius nichil preclarius
quam ut ab eo quem summe diligis et a quo sic
diligis alium eque diligi volueris. Et ideo
summe diliguti summe que diligi desiderium
precipuum gaudium sonat esse desiderii sui
ad impletionis optata vero dilectionis adep-
cione. Ex quibus concludit quod magne infirmitatis
indicium non posse pati consortium amoris
posse non pati signum magne perfectionis
est / maius autem erit gratum consortem sus-
cipe. maximum autem ex desiderio tale consor-
tem natura requirere seu exigere. Cum ergo karitas
sit summa quod precipuum est et optimum quod optimum
est sed quod in illis emittit dilectus quos superior
disputatio invenit utrisque dilectio ut con-
summata sit exhibite sibi dilectionis con-

sorte eque ratione requirit. ¶ Cui enim velit
quod perfecta bonitas exigit ubi erit plenitudo
bonitatis. Cui autem velit quod sic requirit ubi est
plenitudo perfectionis / hinc ergo magister ratione colligit
quod precipuus gradus caritatis et eo ipso plenitudo
bonitatis esse non possit ubi voluntas vel
facultas deficeret dilectionis consorte precipui
quod gaudii communis exclusit. Et ex dicto fundamento
in pluribus capitulis sequentibus plures facit rationes
alias. ¶ Item Augustinus procedit ad manifestandum
personarum trinitatem expressione memorie et amoris
in mente nostra creata ex vestigio quod reperi-
tur in creatura quod patet per magistrum libro primo distinctione
iii. ¶ Item si non divina que sunt ma-
nifesta possent sua ratione cognosci tunc frustra
hominibus traderentur et crederentur. Sola trinitas non
est de se sed quia patet quod frustra proponitur aliquid
homini credendum ad cuius cognicionem se ra-
tio non extendit eo quod omne credere
presupponit cognicionem intendente. ¶ Deinde
probatur 2ª pars illius assumpti in prima instancia scilicet
mysterium incarnacionis divine est humanitus
cogitabile in solo lumine naturali primo sic quia in iii°
introductorii Albumasaris habetur quod
testimonio Caldeorum persarum et Egiptiorum in primo
signo zodiaci repitur ymago virginis
lactantis puerum vocatum agmibusda ihm
et sic notat ibi virgo nominibus competentibus
virgini matris ihesu et cum Albumasar fuit
unus de philosophis gentilium ante tempus Christi et unus
fuit propheta ut de eo legitur ut aliquam specialem
haberent illustracionem divinam scilicet quod ipse novit
mysterium incarnacionis ihesu Christi in lumine naturali
. Idem recitat omnibus in 2° libro de vetula
per multa metra. ¶ Item tradit hali aben
ragel libro iiii° cap. 1° quod natus erat regi
tempore suo unus puer ascendente octavo gradu
libre in quo gradu fuerunt simul Jupiter
mars venus mercurius cum quibus natus ipse
hali dicit se intersuisse cum aliis astrologis
et dixisse quod de isto puero fieret mirabile magnum
et quod forte diceret aliquam prophetiam et ita fuit
est quia postquam transivit viginti minus tres horis
posuit se ad sedendum et prophetavit de destruc-
tione domus regis et gentis sue ibi notatur
. Si igitur spiritus propheticus potest sic suscitari
ex astrorum constellacione et naturalis cursus
virtute videtur quod precipue hoc sic potuit de mysterio
incarnacionis Christi eo quod hoc potuisse est de illis
que adventum pertinet salute ad quam
ordinatus est stellarum et celorum omnis cursus

Adam conscripsit aliqua in theologia — Isti sunt tres modi

Job 9 — ordo. ¶ Item Job xxxviii°. Quis
enarrabit celorum racionem et concentum celi quis
dormire faciet ita q. d. quod motorum [illegible]
armonia omnia reliquerit et prius mis-
terium incarnacionis quam prophete et sapientes
gentilium hoc ex astrologia cognoscere potuerunt.
Ysay lxiiii — ¶ Item ysaias ¶ lxiiii° dicit Utinam
prius magnorum xpi adventum a longe
prospicientium et desiderantium expectancium
ut dirumperes celos i. armoniam celorum
presentem non preordinata tuo adventui
cessare faciens et descenderes per aliam ar-
moniam per quam disposuisti venire non
enim desiderabant quod deus destrueret celos
sed ad hoc cursus naturalis fuisset destructus
et vita in istorum processu sed loquebantur ad
intellectum dum sed xpi adventus motorum
disposicione relinquebat et prius naturaliter
investigabilis erat. Concordat ps. Inclina
celos et descende quod d. accelera disposicionem
celorum per quam nasciturus es. ¶ Item
Gal. iiii — apostolus dicit Gal. iiii°. Cum venit plenitudo
temporis misit deus filium suum factum de muliere
factum sub lege sed eius nativitas expecta-
bat aliquam per diffinicionem temporis et natu-
ralis cursus erat et prius naturaliter potuit precognosci.
1 Ro — ¶ Item iudaico populo antiquum testamentum
erat prophetica locucio adventus salva-
toris et regni eius sed ex quo erat generalis
salvator eciam gentilis populi deus erat si-
militer aliquis modus elocucionis et expressionis
adventus illius esset ad gentilem populum
ut sic utique inexcusabilis esset a fide et cultu
divino salvatoris venturi in mundum et lege
eius. Talis autem modus non videtur fuisse
alius nisi quod invisibilia dei per ea que
facta sunt intellecta conspiciuntur Ro. i°. Hoc
autem fit in lumine naturali sed ¶ Pro visione
ad predicta notandum sunt tres modi [illegible]
acquisicionis specialium veritatum quo tene-
mur in libris philosophorum et poetarum. Primus
est de philosophis ante moysen et ante diluvium quod
Adam — adam habuit perfectam scienciam omnium naturalium
ut esset sufficiens princeps bonorum et gubernator ad
bona vite et gubernator ad bona anime et ex quo
sciunt posteritatem suam ex peccato suo
incurrisse ignoranciam infirmitatem
viciorum pronitatem et ex quo prius te-
nentur magis providere filiis [illegible] mi-
noribus que sunt [illegible]
omnino videtur quod adam aliqua conscripserit

posteritati sue de theologia de medicina et de rep-
ublicis et de legali et civili conversacione vel
saltem quod docuit eos et quod tandem conscripta
fuerit et quod ita successive ab adam omnis
humana sciencia suscepit originem concurrente ta-
men investigacione humana ac revelacionibus
et iste est primus modus ¶ Secundus fuit sicut philosophi — Primus modus
leguntur magnam diligenciam fecisse terras
peragrando laboriosissime pro acquisicione sciencie
et [illegible] erat famosus per totum mundum
de revelacionibus et mirabilibus que deus facta
fuerant a deo patrum. Ideo non est verisimile quod
plures gentilium philosophorum libros ipsorum perlegi
studuerunt et [illegible] translati fuerint in grecum
et caldaicum et magicum [illegible] et forte aliquos alios
speciales libros et codices prophetarum invenerunt qui
non sunt in biblia nec nobis tamen a doctis
illius populi in pluribus edocti fuerint de factis
dei et divinis revelacionibus. Cum sed insinuatum
in incarnacionis christi adventus eius [illegible]
[illegible] ibi sufficienter reliquerunt et magne
[illegible] ebreorum et modi loquendi
istius qui tunc vigent [illegible] corrumpentur
scripture non est mirum quod plurima inveniuntur
consona in libris philosophorum et prophetarum sacre legis
divine. ¶ Tercius modus est quod eciam gentiles — Tercius modus
videntur habuisse revelaciones speciales ut sibille
et sibi similes [illegible] qui abstractissime
vixerunt et studiosissime ut legitur de multis in
hystoriis et in libris philosophorum gentilium in-
veniuntur testimonia fidei valde divina providen-
cia est convenientissime scilicet ut haberent xpiani
non solum scripturas proprias inducerent
iudeos sed eciam gentiles omnes qui scripturas
iudeorum non recipiunt sed philosophorum plus [illegible]
moveret scripture gentilium philosophorum quorum raciones
et persuasiones [illegible] expri-
mitus [illegible] et sic salubriter divina pie-
tas ita creditur providisse. ¶ De hoc dicit
Aug. xviii° de civitate dei ca° xlix° [illegible] — Aug.
alienigena i. non ex ysrael progenitus
ut ab isto populo in canone sacrarum scripturarum
receptus [illegible] ad prophetasse de xpo si in noticiam
nostram venit aut venerit ad cumulum
nobis commemorari potest non quod necesse sit sed esset
sed quia non incongrue creditur fuisse et in ipsis
gentibus homines quibus hoc misterium revelatum
est et qui hoc eciam predicare impulsi sunt sive
participes eiusdem gratie fuerint sive expertes sed
per malos angelos docti sunt quos et presentem
xpm quem iudei non cognoscebant sciuimus

fuisse confessus ¶ Ista vide ad obstacu-
lo pri cu legi' instu' trinitatis xx'. ne'
ans ad p'o qn dic q p'dcti apli phi co-
gnoverunt invisibilia dei etc' Judeum f glos
ibidem q illis phi cognicio trinitatis p ppria
ipsarum psonarum no fuerunt uel habere potuerunt
ut p doctrina aut inspiracionem f noticia
trinitatis p appropriata psonis s. potenti sapien-
e bonitatem fuerunt e habere potuerunt. Concor-
dat alexander de halis in suo p'o matria
xx' q'one 3'. e sanctus Tho in p'a pte summe
q'one xxxij' arlo 1o. Allegant adhuc ad
Apls Cor — apli 1o Cor 2o Loquimur dei sapientiam quam
nemo principum huius seculi cognovit. i. phor
f glosam e hoc lumine nali Et si aliqui cogno-
verunt hoc fuit aut p doctrina aut specialem
Glo — inspiracionem ut aliqui tn p'dcto modo dixe-
¶ Et ij tunc phi lumine nali no plus
sciuissent de patre e filio q' de spu sco qu'a
ta ista sicud sciverunt appropriata patri e filio ita
sciverunt appropriata spui sco ut p3 ex dictis
e sicud nesciebant p'rium spus sci sic nescierunt
p'rium patris neq3 filii sicud ut p3 p illum
Glo exo — in glo' sup 1o ¶ Exo vijo Dixerunt malefici
ad pharaonem digitus dei est hic ubi d' q sunt
phi gentium qui in eorum libris indagant
sn spu sco. parati sunt q'uis de patre e filio no
tacuerunt ¶ Judeum po negando pma
gnam. s. q tunc phi lumine nali re'e ad p'o
posset negari id q sicud nescierunt p'rium ff
s. q' sic nescierunt p'rium patris uel filii poss
ut dici q deus quibusdam phis ultra id q
cognoscere poterunt lumine nali revelavit
patrem e filium ita ut ipsi mo quodam eum
cognoscerent dm producere ad intra ita q ibi
esset producens e pductum e p duos conatur
concipitur p modum pris pductus uo trans-
contur p modum filii q' spus sci uo' nimi
si eis sufficiens fuit relevatus tam indistincta tn
e in puncta ecclia aliqui fideles distincti
Actuum — spm scm ignoraverunt ita ut e dicerent ad
aplm f neq3 si spus scus e audivimus Actuum
Tho — xix ¶ Aliter tn videtur concordare dictis scis
Tho ut sup e Allexandri de halis concedendo pmas
Aug — gnam .s. q ipsi phi lumine nali no plus
sciverunt de patre e filio q' de spu sco ad dcm
Aug q inde sonare videtur dicit q ideo dicuntur
defecisse in tercio signo i. in cognicione tercie
p'e q3 a bonitate que spui sco attribuitur
potissime deviaverunt dm cognoscentes
dm no sicud deum glorificaverunt ut dicitur

Ro 1o ¶ Item q'uis viderunt opera quibus — Ro
maxie cognosce potuerunt divinam bonitatem
qua e ultra generalem influenciam deus
se exhibet hominibus liberalem ipsi tamen
non magnificantes nisi dei bonitatem
ymo potius resistendo spui sco simpliciter
negabant deum impendere nobis aliqua pietatis
opera ultra influentia generale q bn innuit
Aug' in 1o de ci' dei ca' xx1o dicens Dicit quidam — Aug
qui se putat ad contemplandum deum
e inherendum deo virtute ppria posse purgari
quos ipsa superbia maxime maculat. e io
ut ibidem imprius decio vijo cao subiungitur
ipsi deridebant xpianos de fide virtutis mor-
tuorum e ordinis divinis dicentes q ipsi de virtute
mortuorum e de contemptu secularium ordine
vent consulendi eo q ipsi sciverent celestis
doctrinis psuadere etiam omnibus omnia spiritalia
si excito omnia reduxerit in influenciam
dei generalem omnem specialem influenciam
dei qua bonitate sua nobis exhibet humano
generi penitus abnegantes ¶ Item quidam
eorum dixerunt deum solum ex necessitate res p-
duxisse ad esse e sic negabant divinam
liberalitatem qua liberrime e liberalissime
sua dona creaturis e p'pue rationalibus elargitur
¶ Item pt intelligi sic dcm Aug' f sanctum Tho — Aug
ubi sup q ipse loquitur ibi p'cipue de plo-
tonicis qui ponebant dm primum ens q
dicebant esse patrem totius universitatis rerum
Consequenter ponebant aliam substanciam quam
vocabant mentem vel primum intellectum i
qua erant omnes omnium res sicud macrobius — Mac'
recitat sup sompnium Scipionis Tho aut
ponebat aliam substanciam terciam separata quidem
spui sco correspondere sic aut nos non ponimus
patrem e filium substancias distinctas f hic fuit error
Arrij ut quidam dicunt Origenis separat
ad 2m — in hoc plonicos ¶ Ad 9 in Aug' dicit in libro — Aug
plonicis se legisse q in principio erat verbum etc
videlicet sanctus Tho ubi sup q ibi p ea bn plo- — Tho
no intellexit psona genitam in divinis f
rem ydealem ie p qua deus oia condidit
que filio appropriatur et in pre nomi filii
in divinis etc e ... pmis dea q sunt
ad hoc specialem revelacionem que potuit fi-
plurimibus phis abstracte viventibus ul saltem
aliis quibus fuit revelatum ul ad quos p
revelacionem pvenit ¶ Ad tm de creatione — Tho
ad 3m — Christo dicitur ibidem scus Tho q cum ite de Monasterio
no e referendum ad generacionem filii ul processionem
spus sci f ad pdictionem mundi Item

Ad 4m

Unus deus produxit hunc mundum propter
summum amorem. ¶ Ad quartum cum Rychardus dicit
quod intencionis sue sit adducere rationes necessarias
ad probandum credibilia trinitatis et personarum
unitate etc. dicendum quod huiusmodi rationes sive quas ipse credidit
adducere necessarias propter ipse satis
constanter reputavit. non tamen sequitur quod tales rationes
ab aliquo non habente fidem sunt insolubiles
sive invincibiles. nec etiam sequitur quod evidenter con-
vincerent infideles. sed sufficit quod per eas fidelium
mentes roborentur. Unde ipsemet libro primo
de trinitate capitulo primo in fine dicit. Credo autem me
non nichil fecisse si detur mihi mentes studiosorum
[illegible] vel aliquo modo adiuvare
et ad tale studium tepidas mentes meo
studio provocare. ¶ Consimilem conclusionem
ponit sanctus Tho. ubi supra dicens quod ad aliquam
rem dupliciter inducitur ratio. uno modo ad probandum
sufficienter aliquam radicem sicut in phisica probatur
quod celi motus semper sit uniformis et continue. Alio modo
inducitur ratio que non sufficienter probat radicem
sed que radici iam posite ostendit congruere
consequentes effectus sicut astrologi ponunt
Excentricos et epiciclos. et hac posicione facta
salvant sensibilia apparentia circa motus
celestes. non tamen ex motibus celestibus sunt
apparentes circa eos sufficienter probata posicio
quia forte per alium modum etiam salvari posset
ideo sed utrobique non sufficiunt rationes que in-
ducuntur ad manifestationem trinitatis quia scilicet
trinitate posita congruunt huiusmodi rationes non
tamen sufficienter per eas probatur. ¶ Concordat
Gand. primo quolibet questione xiiii dicens Ex
philosopho primo Topicorum dicitur quod disputacionum
quedam est qua ad quid absolute, quedam
non ad posicionem que queritur ad aliquod supposito
et sub eius supposicione arguitur. Quamvis
igitur non sunt probare articulos fidei scilicet non suppo-
nendo veritatem omnino incognita disputatione
querendo sed posito scilicet quibusdam creditis
et suppositis tamquam veris et necessariis aliis rationalibus
rationibus cognitis conclusionibus ascendere potest theologus
ad alia credita intelligenda etc. Et ad Ry-
chardum dicendum quod necessaria est trinitas habet hunc necessariam
rationem sed non nobis investigabilem. Alia non
que pertinent ad statum etc. non habent rationes
necessarias sed probabiles ex congruentiis et decen-
ciis etc. habent rationem. ¶ Ad quintam rationem
Boecii dicit gentilis Si per amorem privatum
intelligatur amor quo non diligitur ab aliis

actualiter excepto cum habente alium amorem negando
primam supposicionem et tertiam similiter. Vel si con-
cedit omnes supposiciones tunc dicendum quod deus infinita
summa caritate extendit in creaturam non tamen
summe sit quod creatura eam summe recipere possit
sed secundum modum suum. et quando hic arguitur Boecius quod
tunc inordinata sit caritas divina negatur consequentia
quia non diligeret summe creaturam ut dictum est
et quando iterum dicitur hic arguitur quod ut caritas summa
rationem concessa ante negatur. Boecius quando dicit quod quod-
dam aliquis nisi alium quantum seipsum diligit etc.
quia diceretur quod ad amorem summum et summum caritatis
gradum summe habet precise ad seipsum nec indiget
ad cuius amorem summe impendat tamquam incorpo-
rat omnis amoris et amandi sciam. ¶ Et
philosophus etiam solvitur quia tamen quo aliquam probant
pluralitate in divinis ex hoc quod nullius boni si-
ne socio potest esse iocunda possessio. dicitur quod
hic habet locum quando in divina persona non invenitur perfecta
bonitas sua nec indiget ad plenam bonitatem
iocunditatis bono alicuius alterius consociari etc.
¶ Ad septimam rationem sua concessis supposicionibus
sine talibus concedatur quod infinita felicitas et caritas
sed negatur quod non potest esse amor iocundus si
non sit mutuus et tamen necessarius per creditus
¶ Ad tertiam rationem dicitur concedendo primam maiorem scilicet quod non
haberet cum posset communicare infinita sive pleni-
tudinis bonitatis sed infinite et concedenda
quod non posset habere communicantem non vellet nec ex
hoc sequitur in potentia nec defectus benivolencie quod
diceretur quod esset in potestate excepto vera nec est sequi-
tur disiunctio qua ipse infert scilicet quod vel hic
erit ex eo quod communicantem habere non possit cum
vellet tamen quod habere nollet cum posset. Unde si
arguitur sicut valet eodem probare quod esset deo
quarta persona in divinis cum communicata esset infinite
plenitudinis bonitatis sicut tertia et quinta et infinita. ¶ Ad quartam dicitur quod sicut primum
suppositum et negetur secundum scilicet quod proprium in dilecta
caritate sit alium velle diligi ut se et hoc quia
est de ratione caritatis etc. sed proprius. ¶ Ad quintam
dicitur quod Augustinus non intendit naturali ratione manifestare
trinitatem in divinis demonstrare sed iam credentes
per manuductiones congruas roborare sicut dicitur
nec intellectus et actum eius non est sufficiens
probatio trinitatis in divinis et ideo Augustinus sicut so-
lum dicit quod per fidem venitur ad cognicionem et non
econverso. ¶ Ad sextam Si non omnia que sunt
fidei si dicit possent humana ratione cognosci tunc
frustra traderentur hominibus credenda. Dico quod si
posse cognosci ad humana ratione intelligitur

Fi.
Rychar.
Aug.
Ric.
Tho.
Aug.
Mar.
Gand.
opi.
Aug.
Tho.
Tho.
Boeci.

Ad 7am rationem
Ad 3m
Dicitur
Ad 4tam rationem
Ad 5tam rationem
Ad 6tam

ipsum posse cognosci per conditionem racionis mere
humane inventae vel inveniblis necessario cognitionem
et 2 i. d. quia assumitur in probatione quae est quod
frustra aliud proponitur homini credendum ad cuius
cognitionem se ratio sua non extendit. Unde hic potest
patere quod subditur: scilicet quod omne credere praesupponit
cognitionem in credente. Quia aut possem cogitare
ad hoc racione mea ipsum cognosci per inventionem
humanam quae est racio sua. Tunc dico quod credendum
Albu — cognoscitur sua racione sed ex hoc nec sequitur dicta.
¶ Ad septimum de Albumasar quo ad misterium
in racionis dicitur quod si non fuit divinitus
inspiratus quia ipse locutus est misteriis difficillimis
ipsum modo eo modo quo dicitur et prius de prophetis
qui videbantur attetigisse de misterio trinitatis
vel quia ipse hoc supposuit ex libris compositis ab illis
qui hoc per divinam revelationem habuerunt. Unde
ipse dicit in introductorio suo hoc quod dicitur
est de signo virginis prius traditum esse a Caldeis
et Hermete propheta filio Noe cuius forte ipse hoc
non ascripsit revelationem propheticam sed pronosticationem astrologiae mendaciter inveniendo. Haly
Glo. Ovi — in glosa quadripartiti Ptolomei dicit
eum fuisse unum de illis qui non fecerunt
nisi pergamenum replere mendaciis. ¶ De Ovi-
Ovi — dio scienter dicitur quod ipse recepisse ab alio tacite
ab auctoritate tamen non video. quomodo altissima
fidei de trinitate et incarnatione tamen traditae
sed in uno libro ponuntur sane nisi potuerunt
intercipi adventum nisi clarius quod aliquorum
prophetarum legis veteris fuit inspiratus et
multi credunt Ovidium talem librum non scripsisse sed forte est ascriptum fuisse per alios scilicet
pelay — Pelagianus vel alius pseudo catholicus
ad suos honores colorandos. ¶ Ubi sciendum
quod si in libris philosophorum gentilium inveniatur
testimonium fidei christianae sed est prius dictum tamen
scripturae gentilium non caret omni suspicione
quia sicut permisit deus peccatis hominum exigentibus
a malignis spiritibus magicas artes eis
inspirari et illis apparere et miraculis eos
sepissime deludi et decipi ita non minus credibile est malignos spiritus aliquos vel aliquos
pseudo philosophos vel Sibillas vanae et superstitiosae
prognosticatione sparsisse in dubio sive liberaliter
frequenter inspirasse de quibusdam pulchris
et excellentibus veritatibus divinorum et aliorum callide
plurium falsitatis admiscendo ut sic exinde
horribiles et famosae opiniones pullularent
et confirmarentur in cordibus hominum ut opinio

platonica de transitu animarum in bestias et deinde
reditu omnium ad pristinum statum post magnum
annum et opiniones gentilium comburentium
in morte hominis alios homines secum et equos ut
ut honorifice inveniret in alia regione
et ita de innumerabilibus aliis pestiferis
erroribus contra salutarem theologiam qui exierunt
vocatis prophetis et pseudo philosophis et poetis originem traxerunt apud gentilitatem. signum
huius maximum quia plures antiqui philosophi et poetae affirmant suas positiones sine omni violentia
racionis vano sine excessu imaginationis vel
dubia tenui racionis et sine nullius cuiuscumque
fundamento. et tamen non presentantur se esse prophetas
vel filios prophetarum vel eorum sectatores sed primos
philosophos quod est tamen contrarie professione philosophice doctrinae
et morum cuius processus est vel ponere racione
fulcita. Si etiam nec philosophi procedunt nec prophetae
sunt nec hystoriographi relinquuntur plurimum
vanitatis et falsitatis superstitiosae fabulis
et figmentis ut ad magnum apparet in libris
scriptoris obscure involuti. ¶ Cum signum
est quod plurimi eorum vel fuerunt magi et nigro-
mantici vel talibus familiares ut Hermes. — Her
et Apuleius qui fatetur se fuisse mutatum — Appu
in asinum et portasse ligna et hoc narravit
de se in libro quem fecit occasione istius
de asino aureo et ideo non carent eorum dicta
omni suspicione. ¶ Item plures codices
videntur stilo aliquorum philosophorum vel poetarum
famosorum compositi et nominibus intitulati quae
mirabilia et secreta theologiae christianae videntur
presumere tractare. Hec etiam potuit ille Pelagianus
sed ut sit in dedicatione [illegible] attigisse [illegible]
et sacra legis christianae ut sic specialis dei gratiae non
totaliter attribuetur ad quod intendebant Pelagiani.
Ad 8 — ¶ Ad octavum quod dicit Haly Habenragel dicendum — Ha
est quod illis astrologis visa facie celi tempore
nativitatis istius pueri conscisse et quia meditabant quod aliquid mirabile et insolitum futurum
esset per ipsum non tamen determinate sciebant quid
hoc esset sed coniecturantes forte estimabant
quod talis puer divinus fuisset aliquis sacerdotum
futurum et hoc ipsi vocabant prophetam. Sed quod talis
puer in tali dispositione et etate sic prophetarit
non fuit de cursu astrorum sed ex aliqua
speciali inspiratione seu motione et visibile
est quod ita facta fuerunt deo permittente ab
aliquo spiritu maligno et propter nos nativitatem quam
colebant in ydolo vel in ydolis suis quae
forte movit lingua istius pueri ad sic

p[ro]phan[d]e ut error gentilium co[n]fictebant de
astris mag[is] invetesc[er]et apud rege[m] q[ui]
tandem diligenti[us] ad notandu[m] astrologos
adhibuit [et] qui apud alios [et] ita ad
ydolatriam essent magis proni ¶ Ad dictum — ad 9m
Job — Job dicendum q[uod] ibi accipitur ro vel concentus
p[ro] armonia tali corporu[m] celestiu[m] quo ad
effectus inferiores que ad plenum investigari
non potest ab homine natur[aliter] [et] ergo dato q[uod] Christi
nativitas in tali armonia p[re]figurata fuisset
non tamen sequitur q[uod] hec ab aliquo in hac vita
p[er]cipi sciri non poterat [et] dato q[uod] aliqui
de hoc aliq[ua] vestigia tenue app[re]hendissent non tamen
distincte seu determinate Christi nativitatem inde
cognovissent Item non credas Job secundum Christi nativitatem
ibi fuisse p[re]figuratam ¶ Item beatus Greg.
Greg — xxx° libro moralium cap° x° sic exponit hoc
idem dicens Quid n[am] celorum vocabulo accipitur nisi
dis superna secretorum / Quid per celi concentum
n[isi] concors p[re]dicantium sermo signatur [et] p[ro]phan
Tunc [ergo] celorum rationem d[omi]nus narrat cum semetip[s]
os quos electis spiritibus p[re]sit insinuat
tunc celorum rationem narrat cum de [...] interveniente
caligine se clara visione manifestat / Tunc
concentus celi dormit quia dum apparent
cum videto retributiones hominum / exhortationum
iam verba cessabunt ¶ Unde [et] apte ipsum
nomine temporis adiungitur cum subditur qui fundabat
pluvius infra etc. ¶ Ad dictum ysaye di — ad 10m
Ysa — q[uod] hec dicta possit con[venien]t[er] arguentem sicut ut
dirumperet celos etc. i[d est] con[venien]t[er] naturalem quem
influentiam celorum vel p[ro]pter istam miraculose
naturam humanam assumeres / [et] dicitur q[uod] ibi
est locutio methaphorica eo modo quo dicitur Jo.
1° Videbitis celum apertum etc. Ubi glosa hoc
modo impletum in Christo quia postquam deus ho[mo]
ascendit in celum credentibus in eum apertum
Crisos — est aditus celi / Item Crisostomus super Matheum
ante Christum celi clausi sunt sed Christo baptizato
aperti sunt ¶ Similiter cum de[us] ps[almis]ta Inclina
celos etc. glosa inclinati sunt celi quando virtus
[et] honor superiorum ad hominem descendit et
forma dei formam servi suscepit ¶ Ad dictum — ad 11m
Ap[osto]l — ap[osto]li cum venit plenitudo etc. negatur ultima
una quia incarnatio Christi bene expectabatur
aliquo p[er] diffinitionem temporis [et] naturalis cursus
non quidem fatali necessitate sed glosa ibidem sed
sola dei bonitate plenitudo n[am] temporis est complementum
temporis q[uod] p[re]diffinitum fuerat a deo quando mitteret
Glo — filium suum [et] sequitur glosa vel plenitudo temporis dicitur

temporis gratie s[ecundu]m q[uod] in isto plene dimissa [est] gratia
[et] que de Christo p[re]dicta fuerant implentur [et] s[ecundu]m
glosa similiter est id[est] quia nemo misit in eum manum — Jo
quia non dum venerat hora eius hoc est
q[uia] nolebat ¶ Non n[on] dicit q[uod] posito natus
est hoc nec dicere credendum est n[on] dum de illo p[ro]
que factus est [et] tamen potuit ante aut longi[us] p[ost]
ferens p[ro]ptereo p[er]mittenda erat non enim
nisi p[ro]missus venturus erat / Quanto maior
iudex veniebat tanto longior p[re]conum
series p[re]cedere debebat ¶ Ad ultimum cum di- — ad 12m
cendatur p[ro]p[he]ta etc. dicendum p[ro]pter quia [et] negatur
q[uod] talis modus non videtur fuisse alius n[isi]
quo invisibilia etc. q[uia] mag[is] congruum fuit
ut idem esset modus in formationis omnium
de salute qui p[ri]us traditus erat p[ro]p[he]tis fe-
ne inter credentes scisma fieret [et] ne ydolatria
n[on] d[e] quia homines p[ro]num erat totum fieret ¶ — No[ta] contra
Item arguitur contra suppositionem sic omnes veritates — suppo[sitionem]
inv[en]te theologie scibiles sunt solum p[er] modum revelationis
scientie ab homine i[d est] etc. quia [et] q[uia] omnis modus
sciendi ad humanitatis veritatem est modus
sciendi ad p[h]ilosophiam investigationem i[n] lumine
naturali ut patet ex processu libello artis inveo
ra [et] veniupterya enim p[ri]us q[uia] omne enim
scire non est n[isi] d[e] q[uo] antiquorum remisti eorum
p[er] que noverit alie autem ita corpora generantur
q[uod] p[er]venit p[ro]p[he]to p[er] experientia de uno puero
q[uod] retulit de Geometria interrogatum sit
vidisse tamq[uam] esset istius peritissimus de istiusmodi
gradata quippe atq[ue] artificiose interrogatus
videbat q[uod] videndum erat dicebat q[uod] quod
viderat ¶ Istud recitat Aug[ustinus] xii° de Trinitate — Aug[ustinus]
ca° xv° sic ultro videtur negando eius
ad p[ro]positum n[on] e[st] q[uod] enim adisterit etc. / ad p[ro]p[ositum]
p[ro]blemis dico p[er] intentionem Aug[ustini] in loco p[re]
allegato q[uod] supposita ista experientia quia narrat
rat p[ro]p[he]ta de puero illo non est q[uod] talis notitia pueri
fuerat recordatio vel in cogitatione sed s[ecundu]m q[uod] ea
tamen non eo sine magistro [et] nova doctrina
discerneret alba [et] nigra q[uia] ita ea noverat
antiq[ue] in hac carne crearetur / sed q[uia] n[atur]a sua
sit est cognita q[uia] ea statim videt que tamen
latent in hac luce corpea cuius lucis capax
et q[uod] congrues est creatus / sit [et] credendum
est mentes intellectualis naturam ita condita
esse ut rebus intelligibilibus naturali ordine dis
ponente subiunctis ea videat in quadam luce
sui generis incorporea absq[ue] doctrina nova [et]
absq[ue] p[ri]us cognitorum reminiscentia q[uod] inde esse vim

propter deus omnis et principue in prse notis
et in illis que quasi naturaliter occurrunt homini per se
notis et ad que homo in suis naturalibus
plus est dispositus sicut multa aptissima
naturalia sunt ad geometriam et illis valde fa-
cile est videre veritates geometricas ordinate
per consecucionem quia ipse sunt oppositas.
Etiam possit dici de isto puero quod verisimile
videtur hoc fuisse factum arte maligno ad deci-
piendum tales philosophos et confirmandum in erroribus
Ro. 1o suis deo hoc permittente teste apostolo ad Ro.
1o Quod tradidit illos deus in reprobum sensum
etc. et hoc idem tangit Aug. ubi supra dicens
quod non est acquiescendum illis qui sinunt Py-
tagoram ferunt recitasse fuisse talia non-
nulla que fuerat expertus cum hic alio iam
fuisset in corpore et alii de nonnullos narrant
aliquid eiusmodi aliquid in suis mentibus
passos. Quas falsas fuisse memorias quales
plerumque experimur quando nos videmur recordari quod
egerimus aut viderimus quod nec egimus
omnino nec vidimus et eo modo affectas esse illorum
mentes etiam vigilantium instinctu malignorum
spirituum atque fallacium quibus cura est de reno-
lucionibus animarum falsam opinionem ad deci-
piendum homines firmare vel serere. Ex hoc
coniici potest quod si vere ita recordarentur que hic
in aliis antea positi corporibus viderant
multis ac pene omnibus id contingeret quia quemadmodum
ut de vivis mortuos ita de mortuis vivos
tamquam de vigilantibus dormientes et de dormi-
entibus vigilantes sine cessacione fieri
No. pr. 9o3 suspicantur. ¶ Contra secundam conclusionem tantum unum
deum esse non est veritas theologica. Contra arguitur primo
Omne verum theologicum vel est fide creditum vel ad
fide creditum presuppositum sed tantum unum deum esse
nec est fide creditum nec aliquo fide creditum presu-
ppositum igitur etc. Ad hoc nota primo ysa. vii. Nisi
credideritis non intelligetis quod dicit magister sententiarum
de omnibus veritatibus theologicis cum fides sit funda-
mentum theologie hoc primum tantum unum deum esse
est humanitus investigabile in solo lumine naturali
igitur nec est articulus fidei nec articulus fidei presuppositum
quia patet ex eo quod fides est non apparentium lumine
naturali ut patet per apostolum ad Hebreos xio ca. et per
Greg. in omelia quadam prius allegat magister
libro iiio distinctione xxiiii ca. nono quod
dicit Apparencia non habent fidem sed
agnicionem. Et idem in libro dialogorum iiii
Paulus Paulus dicit fides est substancia rerum sperandarum
argumentum non apparentium. Hic deciatur de credo quod

non valet videre iram credi iam non
potest quod videri potest et multe sunt ad hoc auctoritates
alie Aug. et doctorum cum patet per dictum apostoli Ro. Apl. Ro.
1o quod notum est dei manifestum est in illis. Invisibilia
invisibilia enim dei per ea que facta sunt etc.
Ubi glossa quod de deo noscibile est manifestum et Glo.
in illis ductu racionis et non solum ex naturalibus ad
hoc perveniunt sed et deus illis revelavit per opus
suum per quod eos ad divinitatem invitavit ut enim deus qui natura
invisibilis est eciam visibilibus possit sciri opus
fecit quod opificem visibilitate sua manifestat.
Hoc et philosophi nobiles quesierunt quasi intuo-
gantes creaturas de creatore et omni specie
et disposicione quasi in una voce rudente ex
arte artificem cognoverunt. ¶ Unde Aristoteles Ar.
in xiio methaphisice ex principiis in lumine naturali
elicit unum tantum principium omnium esse et in omnibus
physicorum tantum unum primum motorem esse simpliciter
immobilem sed iste non potest esse deus nisi etc.
Ad hoc eciam arguitur disputacione ut prius allegat
multa dicta Ambrosii et Aug. ex quibus patet quod philosophi Ambo.
2o cognouerunt tantum unum deum esse. ¶ Secundo sic si No.
tantum unum deum esse foret me theologicus principium
primum sequitur quod ipsum esset simpliciter verum per humanam
industriam inde naturaliter investigabile vel in
finitum non tale investigabile quod patet ex eo
quod tota latitudo noticie qua homo habet de fine ultimo
per revelacionem est super totam latitudinem noti-
cie qua homo potest habere de eodem fine per
naturalem investigacionem. Falsitas consequentis patet
quia deum esse factorem celi et terre ceterarum
que creaturarum est veritas clara ex racionis
cognicione mera naturali quod tantum unum deum esse
ut dictum est. Et patet hoc unum in lumine naturali philosophi
cognouerunt ut patet per Aug. xio de civitate Aug.
dei capitulo iiiio dicens Quod philosophorum ponencium
eternitatem mundi duplex fuit opinio
Quidam enim posuerunt ut substancia mundi
non sit a deo et quorum est intollerabilis
error et ex necessitate refellitur. Quidam vero
sic posuerunt mundum eternum quod tamen mundum
a deo factum dicerent non enim mundum temporis
volunt habere sed sue creationis initium ut
quodam modo vix intelligibili semper sit factus.
Et quo hoc invenerunt dicit in xo de civitate
dei dicunt enim sicut si pes ex eternitate
semper fuisset in pulvere semper subesset vestigium
quod calcatum factum nemo dubitaret sic et
mundus semper fuit semper existente qui fecit No.
3o ¶ Tercio arguitur contra conclusionem terminis de

[illegible marginal note]

ductione. ¶ Quo ad ista duodecim principia
quia si id contingit cum tali deductione erit unum
sequitur quod omnes iste theologice veritates erunt de-
ducibiles ex hiis que cognosci possunt in lumine
naturali. Minor quia tamen quia trinum unum deum esse
est supernaturaliter cognoscibile in lumine naturali ut
iam probatum est. Et ex isto duo cum aliis etiam
in lumine naturali manifestis sequuntur ista principia
xii quibus datis quelibet veritas theologica concluditur
vel saltem omnis probatur cum quia tunc prima
theologia tota esset supernaturalis in lumine naturali in-
vestigabilis cuius oppositum dictum supponitur prima
¶ Cum quod tunc inutilem fore sequitur ex hoc quod
est deum esse et ex aliis que in lumine naturali appa-
ruerunt et sufficit saltem pertinet ex unaquaque ex-
tractio per contingens in locis una sed trinum unum
deum esse est necessarium sed inutilem fore est contingens
vel et similiter arguitur de omnibus veritatibus iste theologice
quarum veritas dependet ex primo. ¶ Ad primum
cum arguitur trinum unum deum esse est negatur
ans ad propositionem Omne deum theologicum esse concessa-
re necessarium ... quod trinum unum deum esse est
articulus fidei nec probacionem habet cum dicitur trinum
unum deum esse est supernaturaliter investigabile
lumine naturali vel ut est articulus fidei ut articulum
fidei presupponens nec quia quamvis hunc ne-
gavit ans sed de hoc dicetur post ea deo dante
¶ Ad propositionem quando cum dicitur quod ipsa tenet ex eo quod fides
est non apparentium et cetera hoc negatur. Unde pertinet
multum notandum est quod sicut dicit sanctus Thomas super
que 2a articulo 4 et primo libro contra gentiles
capitulo 4 utile est homini accipere per modum
fidei non solum ea que sunt supra racionem sed et
ea que per racionem cognosci possunt et hoc propter tria
primo quidem ut citius homo ad cognicionem
divine veritatis perveniat. Secundo ut non quia
pertinet probare deum esse et alia huiusmodi de deo
multo hominibus addiscenda proponuntur presuppo-
nit multas alias scientias ut patet de metaphysica et sic
non nisi post multum tempus vite sue homo ad dei
cognicionem perveniret. Tertio ut cognicio dei
sit communior multi enim in studio scientie proficere non
possunt vel propter hebetudinem ingenii vel alias
occupaciones et necessitates temporalis vite vel
etiam propter torporem addiscendi qui omnino
a dei cognicione fraudarentur nisi proponerentur
eis divina per modum fidei. Quarto propter certitudinem
racio enim humana in rebus divinis est multum deficiens
cuius signum est quod philosophi de rebus humanis
naturali investigacione perscrutantes in multis
erraverunt et sibi ipsi contraria senserunt ut a forciori

[illegible marginal note]

[illegible marginal note]

humana racio deficeret circa divina quod ut homo esset indubi-
tata et certa cognicio apud homines de deo oportuit
quod divina eis per modum fidei traderentur quasi a deo
dicta qui mentiri non potest. ¶ Huic ultimo dicto
concordat dictum apostoli Ephes. 4o dicentis Testificor
in domino ut iam non ambuletis sicut gen-
tes ambulant in vanitate sensus sui tenebris
obscuratum habentes intellectum alienati a vita dei
per ignoranciam que est in illis quia licet in lumine
naturali aliqua vera de deo cognoscant multis tamen
erroribus implicantur propter quod opus est fide ¶ Apostolus Ephesios
Concordat Paulus in 2o Thimothei capitulo 4o ubi
loquitur de malis et diis suis ita dicens Invi-
sibilium divinarum perfectam que demones inven-
[illegible] scientes probare racionem magis est homi-
nibus ferre valent homines ingenium vel com-
pendium ex credulitate sua et post aliqua concludit
dicens sit vera credulitas comes prisorum dictorum
assercionum. Et calcidius commentator super illum passum
recitat etiam pitagoram ad idem dicentem quod
neque probaciones sunt adhibende sed neque per-
suadens assercio hiis que dicuntur a prioribus di-
vina quadam scientia preditis. Et quo concluditur
quod convenimus est divinas veritates auctoritate
credere quod eas sola racione querere. Ad idem est augustinus
xviii de civitate dei capitulo 4o ubi ostendit quibus
et quantis erroribus ante fidem naturale lumen
erat involutum. ¶ Ex hiis patet dictum responsio ad
auctores predictas. Primo quod intelligende sunt quod fides
est de non apparentibus id est de illis que precise in naturali
lumine non possunt faciliter investigari ab omnibus
vel minori parte hominum absque errore qui esset
impedimentum ad salutem cum quo bene stat
quod fides est de aliquibus naturali racione investigabilibus
per aliquos homines excellentis ingenii et ad
hoc singulariter vacantes quia cum eorum
cognicio de talibus non sufficiet eis propter temporis
longitudinem quod requiritur ad acquirendum talem cognicionem
et etiam propter incertitudinem que accidit eis propter
errorum admixtionem nec etiam sufficiet communitati
vel addit talia lex que communis esse debet omnibus
proponit et credi iubet ¶ Et istud dicit vo gr-
omnis lex tradi debet sed quod magis convenit
communitati vel divina clemencia salubriter providit
ut etiam ea que racio debilitat investigare potest i-
divinis pertinet fide tenenda preciperet ut sic omnes
de facili possent divine cognicionis participes
esse absque dubitacione vel errore prima
scilicet fidei et revelacionis sine speciali inspi

[illegible marginal note]

racionis ¶ Ex a visio credas pt christus
q antes locant de hijs de quibus e fides sim
apud omnes que tam nota sunt q nulli
ingenium naturale humanum viatoris ad eorum
in vestigacom posse & putem qualem in
sufficientiam sufficeret non autem de hijs de quibus
e fides & quid: s que p racom naturalem in
vestigari pnt & tn qr pnc exigunt credere
que sunt fidei simpl. oportet ea p fidem p
suppom pp tales p[er]sonas. hinc concordat sctus
tho. pa se qone pa arlo 2o in rusponc ad
qone ibi & dc q de talibus non e fides
apud omnes & apud illos ex ea credi qui
eorum demonstracom non hnt ¶ Ex hoc sumit
3a visio ad antes. s q fides e non appunt
illi qui hz fidem de illis intelligendo p appa
rencias cognicionem evidente in luce naturali
¶ Ex hoc in p[er]ocia plus videbitur s in fides
& sciencia pnt esse inceodem r. eiusdem ¶
Ad sim qui arguitur. Si tm unum deum esse
est necessarium una ad p[ri]mo qua tota similitudo
notitie & est. i necessaria & ta negacionis p ex
precepto solucione & 6o arto p[ri]me suppositionis
¶ Unde eciam scus Tho in pa pte summe
qone xlvja arlo 2o in rusponc ad pma racionem dc
de p[h]ilosophis q illi erres qui ponent mundi
eternum & sim nato ex incohabile non q scis sct
ps nl. & quia non e scis de aliquo non
reconsent nomine credicionis ut pz ex dictis
in methaphisica sua ¶ Ad tm necessario pa una
intelligendo quis sic q precise p[er]naturam in
vestigacom tm erat de dubiis ad p[er] ducendo
duo q licet in illo totali processu assu
mant ymme ea que sut nota in lumine
naturali tm tales p[ro]cessus p[re]supponit fidem &
revelacom specialem tm que in lege divina
creduntur & eciam que ad specialem cultum
que ista lex p[er]onare videretur requirit. unde quamvis
intelligens p[ro]ximas nras vel p doctrinam
vel p studium dictum racionis moveri possit
ad assenciendum omnibus que in eis dicuntur
& hoc ingenie & eciam quoter ipse qui s
ponitur non tm sufficeret ad investigandum
talia si non fuissent divinitus revelata
¶ Unde exennis ingenitis naturalibus pt in dua
ad assensum articulis fidei p doctrina que p[re]suppo[ni]t
revelacom & ipse non posset ad hoc p[er]venire
nc & cognosceret talia p evidencias in ipse
& p motiva extrinseca sed scus Tho 2a 2e q

ra arlo 2o ponit exemplum simile sed si aliquis p[ro]pheta
p[re]nunciaret aliquid futurum & adhiberet signum
mortuum suscitando ex hoc signo convictum
intellectus videntis q cognosceret manifeste hoc
dici abeo qui non mentitur & id futurum
q[uod] predicatur ipse evidens non esset ¶ Con
similem conclusionem quo ad p[ri]ma eius partem
arguit Aureolus sc. nulla sciencia procedit ad
conclusiones sua p[ri]ncipia & theologia procedit ad p
bandum articulos fidei i. doc. no. qr p[ri]ncipia sciencie
non sunt conclusiones earum & p[ri]ncipia p[ri]ncipiis
conclusiones deducuntur hoc pz qr theologia ordinatur
ad hoc q p eam infideles & heretici negantes
articulos fidei confutentur & fideles in fide robo
rentur ut pz p Aug. xiiii de tri. ca. p[ri]mo.
Huic fac que theologia dr non oia attribu
da sunt que in rebus humanis absolute sciri
pnt & id tm quo fides saluberrima gignitur
nutritur defenditur & roboratur & hoc non pt
ee ii ea que sunt fidei p theorema concludantur
ee dra contra hereticos & p fidelibus in fide nutri
endis & roborandis ¶ Dicit & hoc idem
pa petri 3o ubi sacientibus theo an dicatur
dnm aut xpm sanctificate in cordibus
vris parati semper ad satisfactionem omni pos
centi vos racionem de ea que in vobis est fide.
¶ Item Aug. p. de trinitate cao iiijo fatetur
se totum librum de trinitate ordinasse ad decla
randum ipsum et illi deus e trinus & unus. .
Unde ibidem ait omnes qui ante me scripserunt
etc ut p[ri]mus in p[ro]ponere coctionis 2o ubi
allegatur ad idem Aug. contra fflaustum
lio sit Nulla sciencia querit de suis p[ri]ncipiis.
adhoc q ondat ea ee vera & theologia de articulis
fidei plures format qones ut ondat
eas ee veras i. doc. no. qr n[ull]a sciencia habet
stabilire sua p[ri]ncipia & ea p[re]supponit hoc
pz in pluribus doctorum theologorum dicis ubi fir
mant qones de fidei articulis ad eorum veritatem
ondendam ¶ Tercio sequitur q noticia que
e fides altior esset noticia scientifica & cer
tam evidens e p[ri]ncipiorum scitas pz qr fides e
medium inter opinionem & sciam certam certitudine
evidens e p[ri]ncipiorum ut dr Hugo de sacris libro
1o pte decia cao 2o una pbatur qr hitus
p[ri]ncipiorum e altior hitu conclusionum ex p[ri]ncipiis posterior
& eciam qr cognicio p[ri]ncipiorum e ea cognicio
conclusionum. Cum g[ene]ro se teste fidei i. quorum solum
e fides sunt p[ri]ncipia conclusionum theologicarum qr e sciencia

Ad sim inde quo non p revelacom sit supra que e p naturalem investigacom & qr phi cognicionem

Tho.

de fide

sequitur propositum. ¶ Quarto sequitur quod aliquis
posset adherere conclusioni dissentiendo ipsius
conclusionis principiis scitis patet quia principia semper sunt
notiora conclusionibus vel quarum sunt principia igitur
principium quod credere articulos fidei est in mea potestate seu
voluntate sed non est in mea voluntate non adherere
conclusioni scite licet staret adherere conclusioni cuius
principia sunt articuli fidei et articulis dissentire ¶
Ad primum contra articulum. Nulla scientia etc. negatur antecedens quia
nunc metaphysice primum primi principii complexi
et metaphysice conclusiones nostras modo precedit scientia principii
sit nec dicitur de necessitate ipsi theologie alicuius et subtilius
illuminato ¶ Alii tamen magis ad propositum dicunt quod
scientiam aliquam precedere ad conclusionem scientia principii
etc. intelligi potest primo sic quod aliqua scientia precedit
scientia principii per aliqua priora et notiora in ipsa
scientia et hoc dicunt quia nulla talis principii quod dicunt probari
sunt per alia et tunc plurimum est quod ante ipsius est dicendum
et hoc non videtur sufficiens. Secundo vel sunt principia
et aliquarum conclusionum non tamen sunt simpliciter
prima et tunc nostra est simpliciter falsa et sic ideo quod assumitur
in probatione scilicet quod principia scientie non sunt conclusiones
vera licet hoc sit dictum indeffinite non tamen debet.
¶ Secundo intelligitur quod magis aperiens aliquam scientiam ostendatur
esse continens in ipsa scientia dictas principiorum eius
exponendo passiones et subiecta in quibus principia ex-
primuntur vel inveniuntur. Ex dictis et quibus scientia potest con-
cludere scientia principii et hoc etiam pretendunt auctores
de scientia scripta et expresse Augustinus quarto De trinitate capitulo
primo per allegata ¶ Tertio sic intelligitur quod extra
principia presupponuntur et assumptis quibusdam
aliis eiusdem scientie ut alterius veris ipsa
videm et quidem modificatione que magis
explicative intelligi possunt et etiam contra infideles
et hereticos defendi concludantur et sic tertium in
tellectum etiam videntur auctores predicti ¶ Ad secundum
contra articulum. Nulla scientia que etc. dicitur quod de Augustino
potest quodam dici primo eo quod de ipso dubitatur
et ita dicit Iohannes Crisostomus quod ipso est dubius propter communem
cessationem actionis. Negatur secundo et etiam ideo quod
assumitur in probatione eius alio. Quoniam de Augustino
non quod de ipso dubitetur sed ut in dubiis [illegible]
rationibus et opinionibus dicunt eorum que ipsi
habuerunt et dissolvuntur et ita magis apparet
dictas et ita ut modi sui intelligendi quos
aliquis habent de quo quando excludantur et de modo
exprimatur ut patet de articulo trinitatis et que heretica
et etiam in tractationis et pluribus aliis unde
et apostolus ad Corinthios primo capitulo xv° et etiam
etc. articulus tractationis multa examinent propter etc.

[r]atio non est inquirens aliquam scientiam quere-
re de suis principiis et tamen theologi etiam sunt
questiones de articulis fidei ¶ Item principia sunt inter se
sunt dissimilia possunt tamen in metaphysica specialiter explica-
tari et ex hoc contingit sylogismos sophisticos sicut
patet in libro Elenchorum et ideo necesse est sic questiones de
articulis fidei in theologia ad inveniendum que et quomodo
ex eis sequuntur et que ab aliis et opposita sunt seu
sophistice sequi dicantur videndo et declarando
quod ita in hoc dicte non sequantur ne ipsis
indistincte presuppositis heretici sophistice
sylogizando falsas faciant conclusiones in metaphysica specialiter ¶
Ad tertium cum fides. Alias erit etc. negatur quia
loquendo de fide potest distingui contra
intellectum ad probandum quod nunquam conclusio ab Augustino
est declarata exprimitur credito vel creditur propter se
et de scientifica et ideo si ex quibus data articulis ab
aliquo inferuntur secundo ut scita licet ut tales articuli
ab ipso sunt sciti vel intellecti amplioris intelli-
gentia seu notitia quod sit simpliciter fides et quod talis
intellectus amplior de articulis haberi posset patet
per Augustinum modo de trinitate in fine ubi dicit quod tres
persone sunt ita equales et coeterne et inconfuse
per quod nec [illegible] confusionem et eius
[illegible] impietate monet quod si intellectum capi non
potest fide teneatur donec elucescat in cordibus
ipse qui ait propheta nisi credideritis non
intelligetis et dicit etiam propterea plus dicitur ¶
Ad quartum contra articulum quod aliquis posset adherere etc.
negatur quia ad probationem dicitur quod sicut credere articulos
est in mea voluntate seu potestate ita et adherere
conclusioni que ex illis infertur et si aliqua
conclusio illata ab aliquo ut scientifice et aliquibus
articulis erit nobis evidens vel scita tales articuli
vel ex quibus ipsis infertur erunt evidentes vel
sciti ¶ Contra dictam conclusionem tertiam est
opinio Francisci de Marchia ponentis in prologo
dicentis quod articuli fidei ex quibus velud principiis
constituitur discursus theologicus non tamen sunt nobis
credita sed etiam evidentes ad intellectum quod probat
primo sic. Nullus tenetur indubitanter credere ad
quod non est sibi per se notum vel expresse notis
deductum sed quilibet theologus tenetur indubi-
tanter credere articulos fidei igitur illi sunt sibi per se
noti vel expresse notis deducti. Maior patet quia qui
dubitat infidelis infidelis est et peccat. Non potest
carere autem si non tenetur eos indubitanter
credere. Antecedens patet quia nullus tenetur firmius adherere
conclusioni quam sit certitudo notitie patet quia adherere
conclusioni ut patet quia conclusio non dicitur excedere

Ad tertium quod fides non est de articulis ut conclusio scientifice illatam

Ad quintum si voluntas adheret principiis et conclusioni

Nota contra Franciscum de Marchia
3e conclusionis

ctime pius sed omnis qui assentit alteri p
clusionem assentit ei propter notitiam quam habet de premissis
alias similiter assentiret illi plus quam opposite
et non tenetur firmius adherere conclusioni quam sit
certitudo notitie quam habet de conclusione sed illa
notitia non per se nota vel ex per se notis deducta
est cum infallibilitate et nullus tenetur credere infalli
biliter quod non est sibi per se notum vel ex per se notis
notis deductum ¶ Confirmatur quia non credit
aliquid nisi quia id constat sibi non ideo constat
quia credit ex hoc arguitur propter quod unumquodque tale
et illud magis sed quicumque credit id credit quantum
quia sibi constat antecedens et non quia
constat sibi debet certior ipsa fide ullatenus
notitia est certior ipsa nisi per se nota vel ex per se
2º notis deducta ¶ Secundo sit aliquid per se
notum vel per se notum in firmitate deus bonus
deus non est vel ut ad per se notum in dubitate
vel ex per se notis deducitur deus deus est et vel
medio medio scilicet ut probabile vel deducitur ex aliquo
probabili vel sit sicut quibus tenetur indubitanter discerne
id quod est sibi per se notum in firmitate et indubitanter
credere id quod est sibi notum in dubitate ita tenetur probabiliter
credere id quod est sibi probabiliter notum sed articulos fidei
non tantum probabiliter sed indubitanter tenemur credere
et ipsi non ponuntur nobis ut probabilia sed ut per se
3ª nota vel ex per se notis deducta ¶ Tertio nullus
habitus formaliter veniens ad utrumque oppositorum
determinatur ad alterum istorum nisi mediante sua
determinate respective alterum istorum nisi a casu sed
fides habitus veniens ad verum et falsum quia fides
potest esse vera et falsa sicut opinio et fides in a
determinata est ad verum et non tantum et in certe
habitum ¶ Talis autem habitus non est opinio quia
nec ipsa respicit determinate verum et est scientia
4º prout dicta ¶ Quarto macedonius non est
procedere in infinitum et oportet devenire ad aliquod
unum vel plura primo credita tunc de primo credito
quero aut sibi assentias aut eum assentis
ei propter se vel propter aliud creditum aut propter aliud per se
notum non propter aliud creditum quia ipsum ponitur
primum creditum si propter se et est per se notum quia
nullum obiectum inferioris ordinis potest cause
esse in obiecto superioris ordinis sed obiectum
per se notum est supremum obiectum intellectus cognoscibilem
sibi et primus modus assentiendi sibi est
assentire propter se et nullum per se notum quod est inferioris
ordinis potest causare assensum propter se et omne quod

potest causare assensum propter se est per se notum et si
et sit primum creditum erit per se notum si autem
non ei assentiatur propter aliud per se notum et ipsum
est per se deductum ex per se noto et hoc sufficit
in proposito ¶ Ad primum istorum qui arguitur
nullus tenetur indubitanter credere et cetera negatur antecedens cum
sit contra apostolum dicentem quod fides est non apparentium
ad hebreos xi et sine fide impossibile est placere deo
ibidem et tenemur credere non apparentia et per
consequens non nobis per se nota aut ex talibus
deducta augustinus et tractatu et de trinitate capitulo
mº dicit Quod propterea quod credere iubemur quid
quod credere iubemur videre non possumus tu etiam
articulus psychologorum xxxviij causam expresse condemp
nat dicit quod nullus est credibile nisi per se notum vel in
ex per se notis possit deduci error adhuc
ad dicit nullus tenetur firmius adherere et cetera illa negatur
nisi addatur nullus tenetur et cetera quod sit certitudo
notitie propter quam precise adheret conclusioni
tunc nisi esset vera sed non esset ad propositum quia
non precise propter notitiam precedentem de articulis
fidei tenemur quibus credere ipsis articulis nec etiam
aliqua notitia que non est fides sufficiat
inducere fidem nisi concurrat aliquid voluntatis
tatis in primis huius fidei et forsitan cum hoc
motio dei specialis et cetera de quibus apparebit prout
in una questione speciali et cetera qui distinctione dicit in hoc
quod nulla notitia non per se nota et cetera illa negatur opposi
tum nisi patet de fide ¶ Ad confirmationem quia
nullus credit aliquid nisi quia id constat sibi si
intelligatur quod constat sibi per aliquam notitiam
evidentem que est preter fidem vel sufficit
se sola inducens fidem negatur ¶ Si autem intelligitur
quod id quod aliquis credit aliquo modo est sibi notum
concedatur quia est sibi notum notitia fidei et tunc non
est ad propositum argumentum quod dicit quod quicumque
credit id credit quantum quia constat sibi
antecedens illa non necesse est quia aliquis credit ali
quem deum esse trinum et unum et cetera quod nullo modo constat sibi
antecedens sed quia quod ad generationem talis fidei
antecedens concurrant vel appareant vel causa
notitie evidentes ad fidem causantes aliquam
apparentiam quod vincit credendum plato vel aliis
interim tamen talia credere et ex hoc capitur
apparentia quod talis articulus est verus quamvis non
sufficiat ad causandum assensum sine aliis ut
probatum est ¶ Ad tertium cum arguitur aliquid potest
poni et cetera dico quod articuli fidei nullo modo inmo
nobis proponuntur sed proponuntur nobis ut sunt credenda

et philosophorum patet ad formam argumenti quod concesso toto
antecedente negatur ista consequentia quia quod deus est trinus et unus non ponunt
ut probabilia sed ut per se nota vel ex per se notis
deducta quia talis cognitio naturalis perfecte probatur
per se sunt non solum ex maiore toto probatur in sufficientiam
divisionis que in eo ponitur. Ad tertium
cum dicitur nullus habitus formaliter inexistens
creature etc. quia ad habitus formaliter inexistens
creature determinari potest per apparentias supernaturaliter
de novo vel per revelationem vel aliter cum quo stat fides
divina. Etiam cum dicitur in bona quod fides est habitus
inexistens ad divinum et super si intelligatur de fide in a-
nima est et quod inter fidei non potest sub esse scientia
si autem de fide potest extendit se dicitur ad omnem
credulitatem sicut 2o methaphysice dicitur quod fides
vulgi fortior est fide philosophorum tunc admissa ista
negatur ista quia fides in anima determinata est ad divinum
et non ad casum et inter ipsum intelligendo quis
de habitu qui non est fides potest ad tunc prendere
non requiritur alius habitus distinctus ab
habitu fidei qui determinat ipsum ad verum cum ipse
intellectus determinatus sit ad unum. Dices cum
habitus fidei non inclinat ad credendum Christum
incarnatum et prius idem habitus inclinabat
ad credendum Christum incarnandum. Unde quod
prius sunt quibus apparentiis et considerationibus
quibus dispositus apprehendit Christum esse incarnandum
nunc vero quicumque est talibus apparentiis et considerationibus
rationibus quibus dispositus apprehendit Christum esse incarnatum
etc. Ad quartum concedo istud primum ante-
cedens et illi assentio non propter se tamquam in
per se notum vel ex per se notis deductum nec propter
aliud creditum nec propter aliud per se notum cognitum
vel evidenter sit deductum sed propter apparentiam quam
habeo de ipso una cum aliis causis dictis. Contra
primam partem eiusdem conclusionis arguitur sic
vel principia theologie sufficienter sunt propositiones mere
probabiles sumpte ex aliis scientiis vel mere
necessarie vel mere credite vel mixtim se habentes
ita quod coniugatur necessaria cum probabili vel credita
vel aliqua credita cum probabili. Si primum habetur
intentum, vel secundum quia omnis notitia de deo
propria necessaria est determinativa sed omnis notitia de-
terminativa de deo et divinis veritatibus est methaphysica ut
patet 12o methaphysice per commentatorem. Item quantum ad
istam scientiam pertinet ista in qua diffinitione
ponitur deus sed in diffinitione nullam nisi. Con-
firmatur quia habitus ex necessariis principiis acquisitus
non supponit fidem qui primo coget intellectum
cuiuslibet ad assensum sed theologia presupponit fidem

nisi id ipsa nisi credideris etc. et istud Augustinus
contra epistolam fundamenti ratio 7o dicit esse fidei
catholice profiteor et putavi me ad certam scientiam
pervenisse ergo primum non tantum quartum vel
quintum quia contra creditis non solum non fides
sed ex una necessaria et altera credita est solum
fides. Item ex una naturali et altera probabili
Omnibus ex una credita et altera probabili non
sequitur nisi opinio theologi cum tamen non est fides
ut per Augustinum xiiio de Trinitate ubi habitus scientiam
a fide distinguit, nunc etiam est opinio eo quod ita
est cum formidine quia in anima theologi excluditur etc.
Videtur quod principia ipse theologie sunt propositiones
credite quarum et aliqua sunt necessarie et aliquibus
datur altera notitia quod sit fides simpliciter in
theologo et similiter hic illis in anima theologi est scientia sicut decla-
rabitur in articulo sequenti ergo dicitur in argumento
quod omnis scientia de deo propria necessaria est determi-
nativa etc. nisi tamen talia erunt cum hoc evi-
dentia quod non semper oportet. Pro intellectu
dictorum sciendum quod sicut dicit Augustinus in libro 83
questionum questione 48 Credibilium tria sunt
genera alia sunt que semper creduntur et numquam
intelliguntur sicut est omnis hystoria temporalia et
humana gesta percurrens. Alia que mox ut
creduntur intelliguntur sicut sunt omnes rationes humane
vel de numeris vel de quibuslibet disciplinis.
Tertium genus est eorum que primo creduntur et postea
intelliguntur qualia sunt ea que de divinis
rebus non possunt intelligi nisi ab hiis qui mundo
sunt corde quod fit preceptis servatis que de bene
vivendo accipiuntur. Ex istis patet correlarie quod
de creditis que pertinent ad naturam divinam
potest viator habere notitiam fide clariorem pars
ex tertia parte distinctionis premisse quia que-
dam de divinis rebus primo creduntur et postea ea intelliguntur
ab hiis qui sunt mundo corde sed hec non est
de nisi talis intelligentia addet aliquam notitiam
ultra fidem etc. Propterea non debet sic tamen
sumi. Dicit Augustinus 15o quod quoniam dicitur quod loquendo
secundum communem modum generationis fidei et intelligentie
in nobis est per intelligere naturam intelligentie
quod prius notiones vocum significatarum precognoscere oportet
quod dicitur primo posteriori que notio tenet ortum assum-
ere sed hec convenit intellectum essentiam qui habitus
de credibilibus post fidem infusam oportet
quodammodo reducere in ipsum prius autem tale
intelligere enim in pluribus aliis complexi
theologi habitu est isto principia quod est deus et esse et
trinus et unus sed non ut est complexum
credibile sed magis ut naturaliter cognoscibile et cetera. postmodum

2us articulus
Utrum actus cum passus theologicis sit scientificus et an theologia dicta scientia et premittuntur quedam distinctiones credibilium et ipsius scientie

credatur

quarta pars

que
quid
sunt de
fidei
nunc est

quinque
3e

Dei

tale complexum ponitur ut credimus ge-
nitorem seu celi et terre et propter istam auctoritatem
adiutorio fidei infuse simul et creditum.
preparata est via ad intelligendum supernatu-
ralia complexa ex quibus tale complexum
credibile constituitur et hoc vel adiutorio supernatural-
is lumine excedentis fidem et lumine fidei ut ponit
Henricus vel adiutorio luminis fidei ut ponunt alios.
Ad hoc sufficit una cum diligentia studii et
in inquisitione cognitione magis determinata
qua philosophi ex primo lumine naturali potuerunt habere
de illis quia cognitione acquisita quod via
divisiva generis in species per differentias oppositas
et diffinitiva seu componendo deum specificam
cum genere cognoscitur quod est deus quod est ens quod trinus
quod deus unus modo clariori quam cognosci possit
in lumine naturali et tunc complexio credibilis huius
constituta que prius fuit credita erit intellecta
eo quod trinus deo modo clariori cognitis terminis
statim cognoscitur in complexa cum quod deus
est et quod deus est unus et quod deus est trinus cognoscere
clariori seu prius fuit prius ex missa indistincta
theologica quorum primum est quod deus est et ut quod deus
est unus. ergo tunc intellectu devenitur in dictam
claritatem cum adiutorio luminis fidei et cetera ad omnia
exemplo — principia theologica. ad distinctam theologie re-
quisita prius aliquid etiam prima conclusionem prius
[illegible] est declaratam et consistit modo in eodem
lumine et cetera virtute tamen priorum ex missorum vero
aliquarum conclusionum theologie probabiliter indagare
prius prima intuitiva et deinde sensus intellec-
tus de principiis tamen in missis quod ex missis
conclusionum theologicarum per modum artis exercens de-
ductionem et per quas aliam notitiam quam sit fides
cognoscibilium ¶ Ex hoc est dicit Alexander de
Hales parte prima libri sui in materia 2a questione 15 in-
quisitione ad 2m articulum quod fides est lumen maius
quo quanto quis magis illustratur tanto magis
est perspicax ad inveniendas rationes quibus
probentur credenda et ibidem ante in inquisitione
ad questionem dicit quod credenda probari possunt per
rationes naturales ad quas inveniendas illuminat
Nota distinctionem scientie — ipsa quod dicitur ¶ Preterea sciendum quod scientia inquirenda
sit prout describitur. Scientia est notitia propositionis
ad eam cum certitudine penitus formi-
dine excludente et ita generaliter omnia fides scientia
dicitur in modo ut dicit Augustinus in libro de videndo deum et
dicimus scire quod testibus credimus aliorum et ita et
Lincolniensis super primum posteriorum dicit posse ac-
cipi scientiam communiter ¶ Item Augustinus in eodem
seu de videndo deum assumens id prima Johannis in euangelio

quorum cum apparent sibi et eorum sensibus per se de-
quod non dicitur scire sunt quod non videndo sed credendo
cognovit ¶ Hoc autem generis sic dicitur quia
talis notitia propositionalis ad eam et cetera vel est
evidentiam in lumine naturali vel in evidentiam
¶ Si evidentiam vel in merito vel per se et tunc est
principiorum de quibus primo posteriorum dicitur quod notitie est
magis scire et magis credere principiis per determinationem
quam conclusiones vel merito et tunc est conclusionum
de quibus ibidem dicitur ¶ Scire est per determinationem intellectiva
¶ Scire non est quorum de medio est si inevidentiam
vel solum creditorum seu non intellectorum vel etiam
simul intellectorum si primum tunc est fides ¶ Si in-
tellectorum vel tamquam priorum et tunc est notitia ali-
quorum articulorum fidei vel aliorum in sacra scriptura
contentorum que sic sunt nota theologis quod
ipse non sit ea ex principiis theologie deducere
sed per viam artis sit exercens ulla theologie de-
ductione vel est intellectorum ex talibus principiis
theologie deductorum vel sic similiter istam
scientiam sic tangit Augustinus in libro quod est primum fu-
turorum dominum Ergo sancto eum fidem predicatorem et
prima me ad eam sciam nemo per summo
¶ Talis aut scientia est notitia credibilium que sunt
prout tunc evidenter ultra fidem simplicem
ut clare patet per Augustinum contra Consentium qui
n — putavit rationem illo modo esse adhibendam
credibilibus ut intelligentur sed solum auctoritatem
¶ Primo quod enim sic dicitur ex fides ex ratione disputa-
tionis et non ex credulitatis pietate appre-
hendenti nemo preter philosophos beatus possidet
sed non tamen ideo repellenda quod auctoritas fide
ideo ne deviis maxime de hac re seu de divinitate
deitatis et discretione personarum in qua precipue
fides nostra consistit solam auctoritatem credi-
bilem eius intelligentis querere rationem neque enim
sum repperisse te in tantum tamquam sciret intelliges
ut aliquis introducere quod nisi deus intus ad-
ad inveniret non potest oratio ad disserendum.
sumus sic quia rationem ut peteris reddimus
non ut fidem respuas sed ut ea que fidei
firmitate iam tenes in rationis luce respicias
¶ Patet ergo quod de credibilibus de quibus non potest habere
evidentiam prout habet scientia que est notitia aliorum fide
seu qua scientia ratione conspicitur quod fide tenebatur
¶ Preterea sciendum quod theologia dupliciter accipi potest uno
modo notitia certa dictarum theologicarum per modum auctoritatis
acceptarum et isto modo theologia non dicitur ab fide et quo-
modo sed locum autem theologia sit scientia sed quomodo accipitur per
notitia certa dictarum theologicarum non solum ut credibilium

theologia dupliciter accipitur

Theologia duplex accipitur

credit vel per modum articulis recepte sed et in
amplius intellecte quedam per modum principiorum
sunt extera. alie per modum tercius sunt deducte
quedam vero per modum conclusionum talis
extera deducuntur ita quod tamen ex talibus principiis
quam conclusionibus iste alie veritates in sacra
scriptura formaliter non contente sunt prima
tercius deducte et talis notitia valet ad gignendum
et nutriendum fidem in aliis et contra impios
defendendum et ita accipit Augustinus xiiii de
Trinitate capitulo i dicens Huic scientie tribuitur quo fides
saluberrima nutritur defenditur et roboratur
et post pauca ait non est sine causa quid vo-
care debeat, aut quod est scientia quo hec ipsum et pius
opituletur et contra impios defendatur ut
apostolo vocabulo apostolus appellare videtur hic Augustinus
Conclusio prima omnis discursus theologicus con-
stat ex principiis in canone biblie contentis
vel ex aliqua sententia dei vel in huiusmodi tamquam
in suum principium vel in suum principium resolvi potest
Patet quia nulli potest ad esse theologice probari nisi
recipiat veritates contentas in canone bib-
lie vel aliquam tamquam principium vel principia
rationem quam dicta nota est quod sine quibus non
potest theologice aliquid aliquid probari ex illis constat
discursus theologicus saltem si ad talis est vel
in ita resolvi potest in mente cuius patet per beatum
Dyonisium de divinis nominibus capitulo 1 ubi cum
probasset cognitionem tamen potest divine ex-
aliquibus sancte scripture quam sanctum inquit sin-
gularis precessus divinis eloquiis est insignis
longe est in sapientia que apud nos est ut
iussio sed et ipsa pha quod ideo est et nisi ei pure
sit divine sapie eloquiorum quo nos tamquam
ei manum porrigere ad theologiam scientiam ubi
alia iussio sed quo nobis causa sit hanc
manuductionis ad theologiam scientiam. Di-
cunt ad eloquiorum virtute mente adhibe-
mus nos et canone et sine dicentes ad visio-
potentes sumus et ubique et sanctus est in te sex-
divinis eloquiis declarationes assimilentes
ut quidam vestrum optima veritatis etc.
ex quo patet quod sed in tercium beati Dionysii
non assentienti sacro canoni nulla potest veritas
theologice probari Confirmatur ex quo anima
acceptione nam omnis tunc suum arbitrantur
ad principia theologie cum potius extra sacre scripture
sed si vero gratia queratur utrum deus sit etiam

et divinus probet quod sit extremitate motus dicitur.
extra et secundum Iuvenus circa vero et cetera sicut probat
Augustinus de fide ad petrum capitulo xix. Vel si queratur
utrum deus sit aliquis nunc talis et non probatur quod
non per eam scripturam extremum sed in vero
probatur et alius per ipsum Exodus modo Ego sum qui sum
et in primo Tamen aut idem ipse est sicut probat Augustinus
in de trinitate capitulo xx et de fide ad petrum capitulo primo
sed per ipsum apostolum primo Timotheo vi Cum solus habet
immortalitatem sed Augustinus probat quod in extremum
lo modo Non est dubium quin omnis consentiet
primas probationes non esse theologicas et simili-
ter quasdam alias que prius expositionibus scripture
extraneis sunt precedunt velligas non consequens
sibi theologicas esse dicent Correlarium quominus
indiscursibus theologicis quod assumantur propositiones
in lumine naturali evidentes vel et quibus stat
talis discursus exprimissis que non formaliter in scriptura
continentur non expresse in ea contentum formaliter
secuntur quod principia tamen eiusdem scripture veritatibus
tamquam suis principiis innituntur patet ex conclusione
cum hoc addito quod sepe in discursu theologico cum una
veritate theologica consumitur propositio evidens in
lumine naturali et et quod iste veritates sunt declarate
per ecclesiam que non ex plurate continentur in
biblia vel extotum in ea prius inferri
possent de quo post latius patebit Secunda
quod non solum veritates non sunt formaliter
in sacra scriptura contente et extotum
in ipsa de necessitate scripture sunt conclusiones theologice
sed et iste veritates que in eadem scriptura
formaliter continentur patet quod iste tales deducuntur
sunt evidentes tamquam ex suis principiis in ipsa scriptura
continentes Tertium est iste conclusiones aliarum
scientiarum humanitus invente et apparent in lumine
naturali deducte sunt vere theologice non tamen omnes
tales. prima pars patet de istis deus est immutabilis deus
est eternus etc. de quibus tamen est improbatione
conclusionis et adeo dependet certitudo etc. in
etc. Secunda pars patet quod iste sunt conclusiones
mathematice etc. que non sunt deducte extra
sacre scripture Quarto sequitur contra quosdam
quod non solum propositiones credite et in declaratione
vel credendum sunt conclusiones vere theologice/patet
quamvis conclusio sequens vel de dubiis ex-
propositionibus de theologicis in discursu theologico
est conclusio theologica patet quod conclusio et principia debet
esse unigenita sed aliqua conclusio non declarata

ut creditur est huiusmodi ¶ Ex quibus etiam
namque conclusiones exprimunt theologias scilicet de
theologia de quibus quasi opposite late tenent
scolastice sicut et ita spiritus sanctus procedit a
patre et filio aut vero determinata per tertiam
ex eisdem patre septime veritatis sequebatur
ex quibus nunc posterius est determinata sic et ita certe
duo non generat vel generatur etc. ¶ Quia secundo (2a concl.)
In ista theologia multi inveniuntur processus re-
quirens notitia fide simpliciter altiorem propter
in ista theologia inveniuntur processus fidei gignitus
nutritus roboratus et defensivus et quibus supra
ultra fidem simpliciter requirit intellectum ultimum
theologicum ut quo certa qua nota est dicit sanctus aug
patrum per augustinum in quo de trinitate capitulo 10 dicit
quod huic scientie tribuendum id tantum quo fides sa-
lubria que ad veram beatitudinem ducit gignitur
nutritur defenditur et roboratur et continue
adiungit quia scientia non pollent fideles
plurimi quamvis plurimi polleant ipsa fide
ex quo patet quod notitia gignendi fidem et
nutriendi et defendendi fidem etiam contra
ipsa fide simpliciter quod ibidem probat Augustinus
assignando dictum [illegible] scire per solum fidem
per notitiam altiorem fide. d. Aliud est enim scire
tantummodo quid homo credere debeat propter adipiscendam
vitam beatam que non est nisi eterna aliud
autem scire est quemadmodum et ipsum et pius optulit
et contra impios defendatur 1 q. d. quod tamen ad
processum fidei gignitum et etiam nutritum et robo-
ratum in mentibus filiorum quod et ad processum defe-
sivum fidei contra impios requiritur ad notitia
que sit fides ultra articulos veritates fidei scilicet intelligit
quod debita intelligentia tam in tuisca quam extrinseca
ad persuadendam fidem incredulis inveniuntur
possint et est ad redarguendum opiniones
vitas impiorum et ad solvendum obiectiones
eorundem ¶ Nota idem inde patet per augustinum
super Jo. exponente id Jo. 10 Vita erat lux
hominum ubi dicit Erat Johannes de montibus illis
de quibus scriptum est Suscipiant montes pacem
populo et colles iustitiam. Intellige parte speciam
qua aves illuminantur per fidem Iustitiam ut
appareat fidem qua illuminantur bones et sequitur
colles parvule autem sunt montes excelse me
sunt quia est iustitia qua colles accipiunt
et fides et sequitur etc. ad positum non autem
accipierent bones fidem nisi a nores ab ipsa
sapientia illuminarentur ut possent parvulis tribuere

quod possent capere et Item ibidem ad statim
notitiam excitans auditores super rationes
et contemplandam veritate dicit erigite nos
ad eius formam si non dum potestis intelligere
in veritate auxilium a deo si non potes per
cogitare quod sit defer ut crystas accipe lac
ut nutriaris et sis validus ad capiendum
cibum etc. primo fides est in parvulis sive intelligentia
per insidie nutritur ut validus fiat ad suscipiendum
intellectum fide altiorem ¶ Correlarium quamvis (cor.)
processus theologicus non sit demonstrativus tamen est et
dicitur per scientificus patet ex conclusione et probatio-
nibus eius quo ad partem eius primam et
ratione Omnis processus talis quo prima certas
exprimunt seu plures tamen certe conclusi-
ones certam de quibus lege capere per auctor
tertio metaphysicam scientiam est vere scientificus
sed processus theologicus est huiusmodi ut ex ea nota non est
notius distinctius nec processus scientifica
ad quem ut sit talis certitudinalis de ductio
conclusionum expressa certis prima veritas de inepta
etiamque certam requirit in scientia ut patet 2o
metaphysice ubi dicit quod acribologia mathematica
non est in omnibus expetenda sed in sensibilibus
immaterialibus et hic scilicet Quia non oportet hominem
querere ut modus fidei in naturalibus sit ut
modus fidei in mathematicis patet et hic 1o Ethicorum
ubi dicit Dicere autem utique sufficienter si se-
cundum subiectam materiam manifestetur certum non
similiter in omnibus sermonibus querendum quemadmodum
nec in conditis et idem sunt repetit 1 2o
ubi dicit quod sermones secundum materiam sunt ex-
petendi et 1o nec physica nec theologia processum
scientificum restringit propter hoc ad processum de-
monstrativum cum sicut sit dua species processus
scientifica ut patet ex divisione hic quos scien-
tiis posita et pluribus doctoribus veris secundo patet
quia ad veritates theologicas concludendas duos
procedit exprimere ex tuisca et extrinseca primam
autem primo quibus talis concluditur esse vera et deinde
quibus talis vere concluditur iuxta modum precedentem
in primo articulo ¶ Quomodo processus expressum hoc intelligeret
ut dum ab primo per fidem recepit veritates
septime et tunc [illegible] per diligentiam studii
et adiutorium divinum et quantitas fidei crescente
et quamque doctore ipse devenit ad intellectum
clariorem tantum quod ab hic possit in solo
lumine naturali et tunc fiet ex dicta et ponis

positiones inquis dinar contentas tamquam
expressas extrinsecas suas conclusiones de dinar
isto. doctores concedunt quod deus trinus et
unus ex nitationibus non solum nomi sed et
veris testant quas ita intelligunt quod dictam
conclusionem in eis nequeunt dinar continere
tamquam in suis principiis in tuseris exquibus
nota et intelligibilis fiunt etiam de dinar et hoc
etiam ostendit auctoritas augustini xiiii de trinitate
supius allegata. ¶ Prima pars correlarii probatur
quia ad processum demonstrativum requiritur quod sit ex
primis veris et immediatis vel mediatis ex
dinabilibus in lumine naturali ut patet primo posteriorum
ubi dicitur Natura est demonstrationem scientiam esse ex veris
et primis. esse et immediatis et prioribus et no
tioribus et causis conclusionis sed talis non est
processus theologicus qui est de credentibus
in lumine naturali igitur ¶ Cum ex multis propositionibus
scripture sacre theologos elicere possit et inferre
scientifice plures conclusiones quas nec
philosophus in lumine naturali ex eis posset elicere
nec eius ex sola fide patet ex dictis quia theolo
gos tam de lumine in complexis terminorum
propositionum quam etiam de ipsis propositionibus
habet conceptus aliquos speciales quos sunt co
ceptus qui de ipsis habet in solo lumine
naturali vel per solam fidem igitur Unde apparet
quando ex philosophi dictis elicitas illis ex quibus
videntur eliciuntur repugnare ut patet de articulo trinitatis
et de multis aliis articulis in incarnationis de
quibus dicitur apostolus 1 Cor 1 verbum crucis
quidam stultitia est quia secundum philosophiam videtur
impossibile esse deum mori ut ibidem dicit
glosa ¶ Tertium quod aureoli quod ex studio
theologico non solum acquiritur ultra fidem
simplicium habitus declarativus sed et sit formaliter
adhesivus patet ex tali studio quia tamen ad
intellectus lumine fidei et acquiritur habitus asse
rendi plurimis conclusionibus scientifice illatis
ex creditis vel sic esse sicut per eas significatur
ut patet ex predictis ¶ Unde pro ampliori intellectus
predicte conclusionis et correlariorum eius sciendum quod
quadruplex potest esse processus scientificus
primo quo in mente et a priori concluditur passio de
subiecto et mente et a priori concluditur per evidentias
tam passione de subiecto esse veram sicut geometer
concludit a priori et in mente quod tres anguli trianguli
equivalent duobus rectis ¶ Idem exemplificatur
tamquam ex causa et per quas a priori concluditur quod ita propositio
est vera. sed est quo concluditur mente a posteriori

passio de subiecto et mente a priori veritas propositionis de
propositione sed quando per signa vel effectus primum passio
de subiecto ut in scientiis naturalibus. tertius quo concluditur
in mente et a priori veritas propositionis de propositione
et mente at a posteriori passio de subiecto sed veritas co
gnoscens a priori quod omne revelatum a deo est
verum et experimentaliter videns medium fore quod
predicte revelatum a deo concluditur in mente
a priori quod non est verum et mediante isto concluditur
concluditur a posteriori quod medium erit quartus
est quo utrumque concluditur a posteriori sed primo veritas
propositionis de propositione et etiam passio de
subiecto etc. sic in materia theologica ubi primo a posteriori
concluditur quod iste articulus deus est trinus et unus
est verus per hoc quod revelatus a deo et ex parte
quod deus est trinus et unus et sic est de aliis veri
theologicis ¶ Tertia conclusio Cuius non est omnem
veritatem theologicam sed aliquam possit viator theo
logus cum modo habere notitiam clariorem fide
materia in theologia est cum veritatem eius verum
et adeo esse scientia prima pars patet quod multe veritates
theologice de preterito et futuro quae solum fiunt
de creaturis non potest a theologo viatore
secundum quem legem naturalem notitia cognosci quod fit
notitia fidei igitur et ratio eius patet de historiis de
preterito ut quod olim stetit asinus loquebatur
et de futuro ut quod resurrectio erit in tali loco et tempore
etc. et idem patet per magistrum hoc in continu
atione robuuri cuius dicta sunt supius allegata
2a pars probatur quod de omnibus veritatibus naturalibus
pertinentibus ad divina naturam ut quod deus est trinus
et unus et ceterum potest viator theologus habere notitiam
quod non solum ens credat sed et primum intelligat
unus patet per magistrum hoc in supra et etiam sunt auctoritates
multe supius allegate et in divisione huius questionis
scientia et patet et per hugonem 10 de trinitate cap. 1o modo dubi
dicit Credo namque sine dubio quia ad quedam
explanationem eius natura esse est et non modo
per talia et natura argumenta non de esse aliquo
modo capitulo 10 singula de de trinitate in dubius
quod etiam debet ex cuius attestatione quod dicit
tertia pars patet materia theologica ad omnes veritates
theologicas concludendas sunt processus scientificos ut
sunt patet ex dictis in 2a conclusione et eius probatione
Item ipsa de omnibus talibus sunt persuade
secundum materiam scientiam ad potest in scientia
in eius ad cognitionem dictorum requirit sed hoc
scientificum igitur ¶ Item ipsa supposita fide
ducit ad intelligentiam clariorem fide veritatem quod
sunt de rebus divinis ut patet ex parte precedenti

Tertia conclusio

2a pars

3a pars

Illo

Augs

z p Aug xlxxx in 4 qone z s deus pu e theol
ut dicit Gand xiio quol qone 2a l3 ipa de
dr sca vna pz quia ad hoc qd pha di
catur sca non oz qd de omnibz dicatibus
ips considerat equalem certitudinem inducat
s sufficit qd ad conclusiones prius inte

Correlarium

tas scientifice procedat ¶ Correlarium ex dictis
se3 qd simpliciter negantes theologiam esse sciam ad
primam huius questionis sca videntur respexisse
pz qz soli videntur considerasse vna spez
dci generis qz illam videbat non prime
notitia theologiam simpliciter negabant eam
esse sciam qd patz pz ex dictis Greg de arimi-
no qone pa prologi arlo iiiio ubi adpend
ut ex dictis suis theologia non posse acquisitum
sca fundat se sup descriptionibz sacre uel
sacre quas pot hic po positiones z inter
pretatiz quas ipse ibidem sic attribuit d
interpret sacre aut opinam dum quodqz
simpliciter s non mo zophistico qui e non
s actus cum eam attributum cognoscere pp quod
res e z non e contingere hc aliter se hre
z maius e qd aristo solu loquitur l de vna spe
scie pnt respicit maiorem determinacionem
in lumine nali receptiua ut maius pz ex hc
qz posterius in ho pox de cinat de sylo m
que millo posteriore descendit ad vnam spez
sylom s determinatam z ca non i omnib
certa do quenda sit nc mag speciem ipse
v forme mo materiam istius lib descripsit
sicut tum sca z assignauit proprietates eius
pnt aperte ibidem in textu ubi i mete p
da pulegata sedit sigillum l3 z mg e sic mox
posterius dicemus qsatim pregnans mox
sen ... sic qua ibidem intendit sol
dicimus aut z sic p determinacionem intellective
determinacom aut dicto sylom apotentiam

¶ Contra dca dubitat ... [illegible]

i facientem sic ¶ Contra qd predicta quaestio
arguit magis principalia arguitur z p ptim
qz pte pa pma correx se conclusionis qp
cessus theologie sit demnatis z p qns qd
theol sit sca determinacionis z evidencia
in lumine nali z hc probat Franciscus de mar
chia in qone ius prologi sic Omnis huius
qui intelligitur mo ratio e determatis z de
scientificus sca determinacionis theol e huius
s aor no desc bor pz nam theol intelligitur
sunt mo omne reuelatum a deo e viatoc
contentum in sacra scriptura e reuelatum a deo z
hc ptim qz e reuelatum a deo qd ...

opa sup nalia que natio arguebat cam
supnalem sicut effectus nales arguunt cam
nalem ca aut nalis deus e l3 omne poetum
in sat suprema e deu ¶ Ulterius ca ex
2o quibz nec exprius constant distinctius
theol sit nis evidens l3 ans pcium voluit
eiusdem francisci pus tactis ¶ Tercio
3o arguit Petrus de nl qualis e ordo realis
int aliqua dica s rem talis manet ordo
eorundem ubi solu distinguunt s rom sed
sca ut ius z operaco ubi distinguunt realit
sunt oz ut centralem prior z pcionis z (tcij opi)
dum de nuatum s ultim l3 z ideo dum paslum
4o potest demitari ¶ Ulterius arguit tenentes qd
theol procedit ex pps notis que sunt omnes
in concep ocs surgunt posteriora sp nata sunt
post priora s considerata methaf s se 2a n
nam intellectum posteriora huius que considerat
in methaf ens n nigrum ens e pius
deo z quocumque alio ente determinato ...
5o ¶ Preterea ex lumine nali pt bin qd omnis opus
pfca tunicam ad aliquod opus s nalr sumo
deum pfcte intelligere z pfcte uelle ut diligere
l3 erunt in dinis duo prdicata s uerbu z
amor que sunt filius z spus ¶ Preterea sp
6o virtus ee nalr reponar in effcam s condicom
predicam possumus concludere p vna ppones
nalr cognita z aliam mediam tum l3 p
misse sunt ee conclusionis oz qd ths go pe
primisse nalr cognite sit ... nalr cognita
di g ois ho hz veram carne filius dei e
7o ho l3 filius dei hz vera carne ¶ Preterea arguit Aliph
Eliphat qone 2a sunt deum ee trinum z vnum
z consiliis veritates pnt cognosci in lumine
nali aut nota qd sufficit l3 decis pt ee
evidentia tamqz quis zpqns sca de
terminacionis eius ptim qz non aor sde
tum veritatem non e in finite distancia l3 int vs
viatoris p exercitium studij in lumine nali pt
ad eam pertingere eius pz qz si eet distancia
in finite tunc nl creatura posset eam hre
z p qns nc impetrabitur qd e contra aptum
po co xiio s vna ptim supponendo vna
porcionem veram p experiencia nota si qua
fundant plus z conectz ad pbandum qd in
tellectus e uirtus in materiali mo de vna qo
ex ixo qd intellectus ut hic in via intellcto
fortificatur ita qd pnoticia vnius veritatis
acquisita magis disponitur ad acquisicom

ulius cu i3 unde sunt veritates theo(lo)gice
theo(lo)gice que sunt nat(ura)l(ite)r cognosci ut q(uod) deus
e pma ca summu bonu rec(tor) z h(uius)mo(d)i no(n) a(utem)
q(uod) sit fides z in(tel)l(e)c(tu)s quanto plura intelli(gi)t
tanto mag(is) sertificat(ur) l3 ad notitia i(n)gerit
finite difficultat(is) pt nat(ura)l(ite)r p(er) ex(er)citiu(m) studij
devenire qua p(er) q(uod) capio p(ri)ma v(er)itate
theo(lo)gicam nat(ura)l(ite)r notam que sit a z capio
alia eius notia p(er) ex(er)citiu(m) q(uo)d te non pt hn
a theologo qui sit d(e) t(antu)m difficultas b non
excedit diffi(cul)tatem a in infinitu p3 q(uia) si li
b eet in finite diffi(cul)tas l3 excedit in certo
gradu sic q(uod) in exemplo tunc si eet intell(e)c(tu)s
di(vi)nus in exemplo p(ri)mo a intell(e)c(tu)s dn q(ui)
sit iste intell(e)c(tu)s qui pt nat(ura)l(ite)r acquirere
cognicoem a iste intell(e)c(tu)s eadem fac(i)l(ita)te
poss(et) nat(ura)l(ite)r acquirere cognicoem de b z p(er) o(mn)is
eadem ro(ne) omnib(us) alijs v(er)itatib(us) theo(lo)g(i)cis
diffi(cul)tatis consilis q(ui)a p(ro)p(or)c(i)o q(ui)a eadem e
omo p(ro)p(or)c(i)o a ad p(ri)mu(m) intellectu quo
ad difficultatem intelligendi qual(is) e p(ro)p(or)c(i)o
b ad 2m intell(e)c(tu)m z et(iam) intell(e)c(tu)s p(er) studiu(m)
plus fortificat(ur) z habilitat(ur) i(n)c(re)t(us). Preterea
omes homines nat(ura)l(ite)r sciri desiderant p(ri)mo metha(physi)ce
q(ui)a tale desideriu(m) i(n)mane e r(ati)o(n)ab(i)l(e) ip(s)i(us)
finis ho(min)is z eo(rum) que s(unt) ad fine(m) neg(otiu)m
sunt v(er)itates theo(lo)gice predicte l3 rac(io) q(ui)a p(ro)p(ter)
q(uod) alias deus z nat(ur)a aliq(uid) fecissent ociose
Preterea nos p(er) studiu(m) pt cognosce(re) sc(ientifi)ce
nat(ura)l(ite)r l3 e(tia)m cam s(e)c(un)d(u)m finalem z effi(cie)nte(m)
c(ausa)m difficilius sit cognosce(re) finem q(uam) ea que
sunt ad fine l3 si p(ro)p(ter) h(oc) sciam nat(ura)l(ite)r de fine
pt h(abe)re eam de o(mn)ib(us) v(er)itatib(us) theo(lo)g(i)cis c(um)
o(mn)is t(a)les sunt de fine u(e)l de hijs que s(unt) ad
fine. si dicat(ur) q(uod) t(a)les ad aliq(ua)s v(er)itates de
fine u(e)l de hijs que s(unt) ad fine pt p(er)venire
h(om)o nat(ura)l(ite)r p(er) studiu(m) scientifice no(n) t(ame)n ad o(mn)es
Contra deus e una res simplicissima l3 si
ad de eo poss(et) cognosci nat(ura)l(ite)r totu(m) posset co-
gnosci nat(ura)l(ite)r una p(ro)p(ter) p(ro)bat(ur) in metha(physi)ce
z eo(rum) ibidem q(uia) eo s(e)c(un)do simpl(ici)t(e)r non
pt p(ar)tim cognosci z p(ar)tim ignorari s(ed) totu(m)
intelli(gi)t(ur) u(e)l totu(m) ignorat(ur). Ad p(ri)mu(m) (pr)o(pter) i(st)a
cu(m) argui(tu)r Omnis h(abi)tus q(ui) i(n)quirit(ur) i(n)te(llectu)s
n(atu)ra(li)s z c(etera) u(e)l a(r)g(uitur) q(uia) e req(ui)rit(ur) q(uod) sit ex
p(ri)mis v(er)is z i(m)me(diati)s u(e)l i(n)talia evidet
redu(ci)b(i)l(i)s in h(uius)mo(d)i nihil u(e)l p(ri)us tactu(m) e z
pt ne(ga)r(i) b(ene) ad p(ro)bacoem dico q(uod) ita o(mn)ia
contenta in sac(ra) sc(ri)ptura e revelata a deo
e contingens u(e)l ista n in sac(ra) sc(ri)ptura
contenta de futur(is) q(ui)a p(ri)us sit a deo re-
velata h(abe)t t(ame)n e contingens eo q(uod) ad h(uius)mo(d)i
possent unq(uam) fuisse revelata. Ad s(ec)und(u)m
(cu)m ad p(ro)bacoem p3 ex dictis in p(ri)mo ar(ticul)o
Ad 2m qual(iter) e ordo sc(ienti)e concesso toto ne(ga)to
u(e)l s(ecundu)m cont(ra) conclusionem q(ui)a p(ri)us eu(m) in deo s(ecundu)m
p(er)fect(io)n(em) demirari possit p(er) a(lia) non t(ame)n seq(ui)t(ur)
q(uod) theo(lo)gia viatoris ad hoc sufficiat. Item poss(um)
ne(ga)r(e) a(liqua) q(uia) ubi talia non distinguuntur
r(ati)o(n)e ibi s(ecundu)m eo(rum) non e notitia alio.
Ad 3m qu(ando) ar(guitu)r posteriora sc(ienti)e si ita accipi(tu)r
indefinite ar(gumentu)m non p(ro)cedit ut notu(m) est
ubi s(upr)a ut sit p(ri)us. Omnia posteriora quo ad
n(atu)ram intell(e)c(tu)m sunt nata p(ro)bari p(er) p(ri)ora quo
ad nos adhuc distinguendu(m) e q(uia) u(e)l talia
p(ri)ora z posteriora sic sunt s(u)bordinata quo
ad nos q(uod) in n(atu)ra sua p(ri)or notiti(a) de dicto
ordinat(ur) ad notitiam posterior(is) u(e)l non si
non t(un)c ar(gumentu)m e neganda q(ui)a p(ri)us n d(ic)im(us)
ee t(ame)n z s(ecundu)m sit posterius quo ad nos in(tel)l(e)c(tu)s
concl(usi)onib(us) me(diati)s z na(tura)lib(us) non t(ame)n seq(ui)t(ur)
q(uod) possit p(ro)bari p(er) p(ri)us z rac(io) sic p(ro)cedit eo
q(uod) sic d(ici)t(ur) ens in q(ua)ntu(m) ens e p(ri)us deo z
q(ui)a n p(ri)us sit a(pu)d intell(e)c(tu)m n(ost)r(u)m ens
q(uod) h(abe)t ens ee de i(n)creato angelo u(e)l h(om)i(n)e
ee q(uod) h(abe)t ens e l3 h(abe)t ens e ymo p(ri)oris
non t(ame)n seq(ui)t(ur) ens e l3 h(abe)t ens e ymo p(ri)oris
v(i)c(e) v(er)sa. Et aut intell(igi)t(ur) ita p(ri)oritas s(ecundu)m sub-
ordinacoem z h(oc) ne(ga)t(ur) ubi ne da(tur). Et
aut indefinite u(e)l in conv(er)ti(bilitate) concl(usi)on(is)
q(uia) ista considerata in theo(lo)gia pnt p(ro)bari
metha(physi)ce u(e)l nat(ura)l(ite)r. Item si conced(itu)r q(uod) p(ri)o(ri)
considerata in theo(lo)gia posset p(ro)bari metha(physi)ce u(e)l
nat(ura)l(ite)r z c(etera) non t(ame)n seq(ui)t(ur) q(uod) possent demirari z
Ad q(ui)nta(m) ex(c)lusive n(atur)ali sc(ienti)e n(ecessari)e a(rguitu)r accipi(en)do
op(er)acoem generat(ive) p(ro)p(ri)e sic e(ni)m non est
evidens in h(uius)mo(d)i n(atur)ali q(uod) op(or)teat op(er)aco(n)es
i(n)manentes s(ci)l(icet) sunt intelli(ge)re z velle ad q(uas)
op(er)atu(m) tamen q(ui)us de op(er)acoib(us) t(ran)s(e)u(n)tib(us)
h(abe)t i(n)dica(ri) ex s(ecundu)m z data a(li)q(ua) u(e)l ad h(oc)
non seq(ui)t(ur) q(uod) i(n)ducimus ee(n)t eo p(ro)ducta
s(ecundu)m v(er)itate ip(s)i(us) r(ati)o(n)is n i bo(n)e adde(re)t(ur)
q(uod) intelli(ge)re z velle in deo ee(n)t realit(er) disti(n)cta
s(ed) h(oc) f(a)l(su)m e ymo sunt n(atur)al(ite)r idem l3 potius
concluderet(ur) q(uod) i(n)ducimus ee(n)t s(ecundu)m solum
p(ro)ductu(m). Ad sextam s(ecundu)m unus ca(u)se sc(ienti)e
dico q(uod) s(ci)l(icet) ex duab(us) p(re)missis q(ua)r(um) una est
n(ecessa)ria z a(lia) contingens seq(ui)t(ur) c(onclusi)o que co(nclusi)o
e contingens ut p3 p(ri)mo p(rio)r(um) sic in p(ro)posito ex
duab(us) p(re)missis q(ua)r(um) una e nat(ura)l(ite)r cognita z
alia credita seq(ui)t(ur) c(onclusi)o que e tot(a)l(ite)r credita

ad 2m
ad 3m
ad 4m
ad 5m
ad 6m

ꝛ no naᵗ cognita ¶ Ꝑpt̄ ad form̄ cū arᵗ
Semp̄ virtus ꝛ col̄ce ins̄ r'oꝫ ꝙ talis
gᵉ ꝛc̄e ita gna ne⁹ ẜ bene scꝫ ꝙ in tali
gone sit virtus pncipe naᵗ cognite ita
ꝙ vltᵉ pncipe naᵗ cognite additis
ita credita. go ē cognita mo non scꝫ gᵗe
pncipe naᵗ cognite tꝫ go aliquo ē co-
gnita iꝫ ē naᵗ cognita sicut non scꝫ a
effcus p ducaꝫ a causa ncita eiꝫ virtus
resnaꝫ in i° effcu iꝫ i° effcus ē nciꝫ
ẜ sufficit ꝙ ite effcus habeat ee virtute
ad 1m be ncine ¶ Ad tiu qn arꝫ Notig aoꝫ
fide ꝛc̄e ne⁹ cāis ad pᵒom̄ gcedo id suppoin
ꝙ in tᵒˢ in hᶦc in via intelli⁹ fortificaꝫ
ita ꝙ p noticiam eiꝫ vitatis neccᵃ ita
mg̃ dispoīꝫ ad acquisicoem altius ꝛc̄eꝫ
cū infertur ad noticiam cuiᵘscūq̄ʒ finite
difficltis pt naᵗ pcātum studii deuenire
ne⁹ ita gna ad pᵒom̄ qꝫ capio pmam
vitate ꝛc̄e gcesso toto i° insꝫ r'tur si
eet intellcus diuis in decuplo pmoꝫ ꝛc̄e
neꝫ ita gna qꝫ poss̄ ee intellcus in decu-
plo pmoꝫ ad intell̄ dn̄ intellcu pore ex-
cuplo cognicoim excedentiū sꝫ intelcu te
nl infinite vl alijs gradibꝫ ita tn̄ quod
cognitoes oīs icᵗ eent eiusdem spēi poss̄
ꝛ ee ita pncitas aoꝫ rᵒ cognicoim altis
spēi dūmodo tn̄ subeent nāli facultati
ipius intelcus ut in pᵒ arlo declaratū est
iꝫ ad pᵒom̄ que qn dr̄ Eadem ē oīs
pporcō ꝛc̄e i° neꝫ ꝑ tam in meᵗᵉ ulum
deam illas cū sit ronē pbacem ꝙ p-
cipe in lumie nāli poss̄ hō deuenire ad
claram dei visione ¶ Alr̄ dr̄ ad pᵒoꝫ
gne neᵗᵉ cū dr̄ ꝙ diffictas b ꝛc̄e. Et ph̄r
inteꝫ difficltas cognoscedi · b · ab solute gdo
ꝙ non excedat in infinitū ꝛc̄e po dico
ꝙ in nō excedit qꝫ ita facile ē cognosci b
sicut a ẜ in ao lume. ¶ Si aut inteꝫ diffiᵗᵃᵗᵉ
cognoscendi · b · in lume nāli inter comᵖᵃᵈᵒ
ꝙ non in infinitū excedit diffitem a
ẜ gcedo non scꝫ ꝙ solū finite excedit
hꝫ ullius diffitᵗˢ est cognoscē · b p'cipe i'
lume nāli cū sit impole ut suppono ꝛ
forte dies ꝙ b eet vna vitas attingibᶦˡᶦˢ
in lume nāli ab hōie valde studioso et
disposito si viuet pmlta scla ẜ hᶜ non
ad 8m eet ad pᵒoīn ¶ Ad octauam omēs
homēs ꝛc̄a conac̄ totū cāis ꝛ gcedo no
scꝫ ꝙ in via ita naᵗ vie poss̄ hō tales b.

vitates scire ne⁹ etiā oꝫ ꝙ desiderium hūam
psce inesse [illegible] inuta impleatum ne ex hoc
scꝫ ꝙ sit frustᵃ qꝫ sꝫ finis vltᵉ hōis
ē supnalis ita vltᵉ gones vitatum de
ad 9m fine sit supnales ¶ Ad nona ab p
studiu ꝛc̄e conceditꝫ pma pᵗᵃ ẜ neꝫ ꝛa
ẜ · ista iꝫ si pt hᵉ sciam naᵗ de fine pt
ecciam hᵉ de oībꝫ vitatibꝫ eam ꝛc̄e ꝙ
ms · n ho p studiu psce possit cognosce
seipm non tn̄ sic qn psciuis possit cogᵒsce
se mo cognicoīs supnal sꝫ vtius psug
se cognoscit ꝛ nᵒ mo qr̄ dum sunt viator
sit · etiam dico ꝙ maior pt naᵗ deuenire
ad cognicoim oīm causaꝫ suaꝫ ꝛ eorū
que sunt ad fine suū quo ad multas
vitates non tn̄ quo ad oīs ꝛ qn dr̄ deꝫ
ē vna res simplicissia dō ꝙ nqnoraꝫ
cognoscitꝫ deus totū ꝛ cognoscatur totus
ꝛ tn̄ non nqnoraꝫ cognoscitꝫ deus cogᵒ
scunt⁹ distincte oīs vitates de deo
Ad hoc ꝙ Intelcus naᵗ cognoscit vnū
deū ex creaturis que sunt ymago dei
ẜ non eiꝫ sit ymago · ad speciem tn̄ᵗ
ꝙ vnit⁹ diue nr̄ pꝫ p angm̄ in alio dectᵒ ᵗᵉ
iꝫ ꝛc̄e ¶ Eadem gcesso toto ante ne do
gnam que nunc sꝫ ꝙ go excreaturis
hō possit naᵗ inere inuestigare tn̄ ᵗᵉ
in diuis · ꝛ ro negacoīs ē qꝫ ꝙ creatura
sit ymago ꝛ silᵒdo tn̄ᵗ non tn̄ ita eni
dentr̄ ꝛ de dubiblitᵗ verbꝫ ab ilis summus
increatum sꝫ · diua vnitas ꝛ simplicitas
¶ Demde arꝫ qr̄ ꝛam pte dei pᵗ corny Obi
ꝛᵉ gōis in qua dr̄ ꝙ pcessus theoīs c' h' g
ē vere scientificus ꝛ tercia pte ꝛ gōis cole
in qua dr̄ ꝙ tota theol̄ ꝛ r° oīm vitatum sta
eius ē ꝛ dr̄ ee scia sic · argmꝫ ꝛ p°
roīnibꝫ Suꝑ y tenent opponit ꝙone i°
plogi ar'lo 2° qm pᵒsit arguit oīs
discursus pcrem psce acquirit scia est
psce ex ppcoībꝫ pmis ꝛ nc̄ᵗᵒ vl exhis
que pces neᵗᵉ vl in neᵗᵉ note sunt
pꝫ exp° posterioꝫ ubi phūs dr̄ ꝙ simᶦˡᶦˢ
magis eet plog ẜ non faceret sciam ẜ
discursus theoꝫ non ex talibꝫ ē cū sit ex
creditis ut pate dr̄ arlo ꝛ° eiusdem g-
2a ſue ¶ Omnis discursus psce finiens sic
ē demnatis pꝫ ex diffine demracoīs
p° posterioꝫ ẜ discursus theoᵗⁱᶜᵘˢ non est
demnatīs allidis ꝛ in fidelē i nalibꝫ bn̄ dr̄.

positum faciat sine assensu conclusionem theologice
3o quod patet supra in 2o articulo ¶ Tertio nullus discur-
sus intrans mentem generat scientiam secundum omnes
theologicus discursus est huiusmodi ut dicit patet ex
articulo 2o in 2a ratione minor patet quia experimento sola
fides gignitur maior patet Augustini de utilitate
credendi capitulo xxvi quod intelligimus debemus
rationi quod credimus auctoritati et in primo de libero ar-
bitrio capitulo 3o ante finem ut auctores legis con-
fingendum corpus hominibus iam non sum
credere sed intelligere cupientibus [illegible] ubi
manifeste innuit quod propter peccatum non scientiam
sed tantum fidem adgenerat ¶ Quarto nullus
4a discursus theologicus nec evidentiam vel certitudinem
facit de veritate aliqua theologica quam alius dis-
cursus theologicus faciat de veritate theologica con-
tingente per ullam experientiam nobis notam
theologicus scilicet nullus discursus potest facere scientiam minor patet quo-
niam veritas contingens non nobis nota per
experientiam est eque nobis nota sicut ipsa de qua
fecimus scientiam cuius primum quo sunt theologice
probemus quod deus est trinus et unus sunt quod est eius
vel sapiens aut quecumque aliam veritatem
necessariam vel contingentem nisi credimus
sunt est necessarium sabilem probat quis theologice
non [illegible] faciet de ea evidentiam vel certi-
tudinem quam faciat alius de ista veritate quod deus
[illegible] [illegible] et quod solum finietur [illegible]
[illegible] [illegible] contingente si theologice probet [illegible]
patet quia [illegible] experimento scire scriptum predicit
ut dicitur ex articulo 2o non [illegible] [illegible] evi-
dentia vel certitudine sit in mente sua auctoritas
sacre scripture [illegible] [illegible] quod [illegible] sicut patet
5a ¶ Quinto arguitur Si theologia esset scientia tunc theolo-
gicam sufficienter possemus solvere et destruere omnes
obiectiones que fieri possunt contra veritates
ipsius considerationis [illegible] patet ex prius dictis scientiam
[illegible] quidam probant postea sit [illegible] sufficienter
solventur non scientia [illegible] [illegible] consequens [illegible] ex
ipsa solutione ostenditur quod consequens non est impossibile
sed non impossibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quo [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod quo ad dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non dicit esse et posse sic scilicet possemus sufficienter
solvere rationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possemus
6o demonstrare [illegible] [illegible] ¶ Preterea cuius
oppositum non potest sufficienter probari eius oppositum
non potest insufficienter improbari sed oppositum fidei non

potest probari scilicet non poterunt sufficienter solvi rationes
[illegible] alias oppositum fidei sufficienter possemus improbari
¶ Preterea si solius per [illegible] oportet
te dare instantiam extra oppositum sed [illegible]
naturam excepta sola natura divina non invenitur
tanta suppositio in una individua essentia scilicet [illegible]
[illegible] scientia [illegible] [illegible] [illegible] nullam possumus
extra oppositum assignare instantiam ¶ Ite- Nota 1a
[illegible] arguit Alexander de Hallis in suo
primo in prima questione prima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8o
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed est omnis historia singularis et una gesta per
[illegible] [illegible] doctrina theologie pro magna
parte sit historiata ut patet in lege et evangelio
scilicet est [illegible] que [illegible] [illegible] sed tamen non
est scientia scilicet ¶ Item [illegible] [illegible] [illegible]
experientia est singularium ars non universalium 9o
sit autem ars cum ex multis experimentalis
[illegible] una fit de similibus acceptio sed doctrina
theologie pro magna parte non est [illegible] sed singularium
ut patet in narratione historiata relinquitur
scilicet quod non est ars nec scientia ¶ Item cum [illegible] 10
sit acceptio veritatis [illegible] opinio fides
et scientia ex opinabilibus opinio ex credibilibus fides
ex scibilibus scientia ex opinabilibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] scientia [illegible] [illegible] doctrina
theologie in [illegible] [illegible] sit credibilium Jo xx° hec
scripta sunt ut credatis relinquitur quod ipsa non
est scientia ¶ Item ipsa non generat nisi fidem 11o
quia ei [illegible] [illegible] quo fides gignitur et
[illegible] ¶ Ad primum istorum quando arguitur omnis Ad 8m istorum quod non omnis discursus scientificus est
discursus etc. [illegible] [illegible] ad probationem dico quod ipse
[illegible] loquitur de una specie scientie ut patet ex prius
dictis ¶ Ad 2m patet per idem quia [illegible] est [illegible]
¶ Ad 3m nullus discursus etc. distinguenda ad 3
est [illegible] quia vel [illegible] primo de ordine vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia stat aliquem discursum primo
[illegible] [illegible] sit quod ordine temporis vel nature
[illegible] presupponat [illegible] [illegible] assentiatur
[illegible] illis sicut quibus [illegible] discursus [illegible] non potest
[illegible] [illegible] discursus generat scientiam ad probationem
dico quod [illegible] ex [illegible] [illegible] sine [illegible] sola
fides gignitur ipsa tamen presupposita [illegible]
[illegible] studiosa mens illustrata fide in
[illegible] generatur scientia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod ad intelligendum aliquorum
[illegible] que sunt fidei [illegible] nobis esse debet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui sunt
fidei et ex quibusdam creditis [illegible] suppositis

tenuit. licet cuiuis et aliis naturali ratione
cognitis consumptis demum phi et alia ac
dicta intelligenda sit hoc ostende ita est quod
ita credita que sunt prius intelligenda ali-
quibusdam adminiculis possent esse conclu-
siones credite et intellecte ex aliis creditis qui-
busdam aliis vel adminiculis etc. quod licet con-
fiat intelligibile. patet etiam hic per Ruch. 1o de tri-
nitate 10 et 11o ubi vult quod pro est credendum hiis
que ex divina sunt et postmodum ad intellige-
ntiam properandum ¶ Ad 2m dicendum quod ad-
equacionem ut sit scientia nullus discursus.
ad equate seu precise mitens aucti quod
sciam tunc confessa alia ratione sed est dicendum
Unde quod ista probata est in 2o articulo suo dicit
quod ibi bene probatur et quod omnis talis discur-
sus intellectus sit quod negante scriptura sciam
non possit theologie ostendi vel probari veritas theologica
ad quod ad dicta est auctoritas beati dyonisii sed ex
hoc non sequitur quod precise mitatum aucti et ra-
tionum ¶ Ad quartam ulterius discursus et ratione ne-
gatur dicendum eo quod aliquid discursus theologici sunt
ad conclusiones necessarias absolute ad quas
sequitur precise rationes necessarie presupposita fide ut
ubi sunt ad conclusiones que absolute loquendo
sunt contingentes ad quas non sequitur necessaria
ratio etiam creditis suppositis sed probabilia ut patet
ex dictis Unde plus notatur ad probationem qui-
dem sine theologie plenius ratione videtur ista conclusio
probatur ex hoc quod sequitur ex auctoritate ratione quod concedo
sed non precise ex auctoritate sed etiam ratione adiuncta
et ubi tunc hoc est fortior et tamen notandum dico
¶ Ad quintum si theologia est scientia et ratio concedenda
quia ad probationem scientie omnis quantumque sufficit
solum ratio ista necessaria sed bene ostenditur tunc
corpus solutione quod talis nec non contra
convenit esse planum vel impossibile Item dato quod
theologus sufficienter posset ostendi possibile vel contra vel
certitudine tamen non tunc sequitur quod ipse possit
hic declarare sufficiens et omnino inter conclusiones cogni-
tiam materie scibile ¶ Ad sextum cuius oppositum
ratione necessarie loquendo de sufficientia probationis
digna iam dicta est quod utique sufficeret
fideli quamvis non infideli plus et tunc non
sequitur tamen non sufficit probari oppositum fidei
ut improbari oppositum licet non poterunt
solui rationes eius sufficienter ut patet ex dictis
in predicta solutione ¶ Ad septimum si solu-
tio necessaria omnia tamen non fidei puta de tri-
nitate que tenet quod infidelem excedat.

facultatem humanam non potest inveniri instancia
in rebus cognoscibilibus lumine naturali sed sufficit
dicere infideli quod ipse ad pauca respicit propter
carentiam luminis fidei declarando sicut dicit vel
in materia cognitionis sui ubi credit premissa
aliquid aliter vel vera quod ipse non invenit
instancia in aliqua eis similis que tunc
vel dicta fila est pro nostra fidelis lumine
fidei vel etiam declarando sicut in forma certa
que quidem pertinet exemplum quod ipse naturaliter distri-
butione incompleta pro completa et ratione ad
hoc sufficit dare instanciam ex conditione
vel in aliquo existente vel possibili vere vel per yma-
ginacionem ¶ Ad octavum concesso toto illo quod
articuli continent quod theologia est aliquorum quorum
non est scientia saltem apud nos non tamen
sequitur quod ipsa non sit scientia quia adhuc stat ipsam
scientifice ad persuadendum talia procedere
saltem per media certissima ut tactum est in 2o ar-
ticulo conclusione tertia. Item non oportet quod ad omnia
que in ea ponuntur procedat scientifice sed
sufficit talis processus ad ea que principaliter sunt
intenta ratione cuius sibi bene competit
quod sit scientia quamvis potest hic ipsa multa alia
inducat non necessario scientifice sed dispo-
sitive ad habendum scientiam de principaliter consideratis
ita et multa sua emendata recitat que licet
in se non sunt scita modos in recitandi
talia que probat scriptura satis disponitur ad
homini adultanda scientiam et agnoscenda
veritatem principaliter autem in hiis credibilibus et agibilibus
que necessaria sunt ad salutem ut tangit
alexander de hal. unde articuli in hystoria
sacre scripture introducuntur sepe sunt singulare
ad significandum ... de moribus informatione et maiori
contemplatione et quod ... gones ...
quas scriptura principaliter intendit exprimere per
historias principaliter in venim cita necessaria supposita
fide ex quibus tangitur expressius in tempore de-
ducantur et fiunt intelligibilia et de talibus scientiis
historiacis dicitur esse scientia non absolute in se
historiace consideratis sed modo iam predicto de
hoc etiam dicit sanctus Thomas in prima parte summe
questione prima articulo 2o in fine quod singularia traduntur
in sacra doctrina non quia de eis principaliter tractetur
sed introducuntur tamen in exemplum vite sicut in istis
moralibus tamen ad declarandum auctoritatem virorum
per quos ad nos revelacio divina processit super
qua fundatur sacra scriptura seu doctrina.

ad 9 Ad nonum patet responsio per idem. Unde scriptura
sacra multas continet sentencias generales
ut Initium sapientie timor domini, Proverbiorum
1o. Finis precepti caritas, prima ad Thy. 1o. et sic de
quibusdam aliis et ars et scientia. Habet et sentencias
particulares ut que ponuntur in historiis prophetie
et huiusmodi, in quibus intendit suas veritates exem-
ad 10 plificare, ut sic dictum est. Ad decimum concesso
toto quod assumitur, negatur ultima consequencia scilicet quod theologia
non erit scientia, quia licet credibilia non generent
scientiam per se inquantum credibilia, bene tamen consequuntur
ad 11 intellecta. Ad undecimum negatur antecedens, ad probacionem patet
ex dictis et etiam dicit Alex. ubi supra quod hec scientia
primo generat fidem et per eam mundato corde per
fidem que per dilectionem operatur generat in-
tellectum. Unde hec est differentia istius doctrine ab aliis
quia hic ipsum credere introducit ipsum intelligere,
in aliis vero econverso, ibi assentit quod
intelligit. Ex responsionibus in dictis his videtur
constare materiam theologiam esse scientiam omnibus
scientiis mere humanitus inventis condistinctam.
patet ex talibus responsionibus constat theologiam materiam
esse scientiam per quam habetur intellecta et certa noticia
nobilissima tamen veritatum ad quas vero naturalis
inquisitio non pertingit nec humano modo
pertingere potest, ut dictum est, quia nota est eius parte
sufficienter ex dictis in precedentibus articulis duobus.
Confirmatur theologia materia docet veritates
de ultimo fine et de ordinatis in ipsum alciori
modo quam aliqua scientia mere humanitus inventa
vel inventibilis, ita quod non solum propter altitudinem
veritatum quas docet sed et propter modum docendi
et veritatum communium opus fuit revelacione
ut dictum est et ideo ipsa dicitur divina non solum quo-
ad veritates que de deo sunt sed etiam quo-
ad modum supernaturalem easdem docendi et
intelligendi vel facultate humane industrie
divinitus inspiratum, unde non tamen in uno sen-
su sed ingeniis et magistris sine racione deductione
et argumentacione, ubique divina veritas radiat
ubique infallibilis, certitudo habetur ut dicit
Cassiod. in libro de institucionibus divinarum
scripturarum. Item cognicio veritatis per
theologiam materiam habita omnia alia scientia simo presentibus
et que prius inaudita erant et dubitacione
et [illegible] idonea est ut patet per Augustinum ad
Dioscorum epistola tercia decima et patet etiam per primum
to de doctrina christiana capitulo ultimo ubi de theologia
loquens dicit quantumcumque homo extra didicerit si

noxium est, ibi dampnatur; si utile, ibi invenitur.
Sed nulla scientia mere humana ad hoc sufficit cum ipsa valde
frequenter fallat in hiis que sunt manifestissima
nature, ut patet 2o metaphysice etc. Ergo 2a conclusio materia theologia — 2o 9o
verius est et dicitur esse scientia quam aliqua noticia
mere humanitus inventa vel inventa primum
materia theologia transcendit omnes alias noticias
humanas tam in certitudine quam in dignitate materie
et dicitur verior scientia ut dictum est quia nota de se [illegible]
philosophus prohemio de anima ubi dicit in principio
Bonorum honorabilium noticiam opinantes magis
autem alteram altera et cetera, patet antecedens patet ex-
pressius [illegible] sed prima pars antecedentis patet prius de certitudine
[illegible] eam habet ex natura sine considerantie
que potest errare, hec autem scientia certitudinem habet ex lumine
divine sapientie que decipi non potest et propter hoc dicit
Augustinus in epistola ad Consencium quod multo certiora
sunt hec simpliciter que theologia materia docet quam que
corporis sensus attingit. Item dicit Augustinus super
Genesim libro 1o capitulo tercio vel primo [illegible]
philosophi de natura rerum veritatibus docentibus demonstrare
potuerint ostendamus nostris libris non esse contrarium.
quicquid in suis libris contrarium protulerint, aut aliqua
etiam nostra facultate ostendere ... dubi-
tacione credamus esse falsum. Item spiritualis homo
per materiam theologiam omnia potest diiudicare et ipse
a nemine iudicatur quantumcumque scolo et aliis
sensibus et cetera magis etiam aliis eius sufficiet omnia
ex dictis apostoli 1o Cor. 2o. Item primum eius
quo ad nobilitatem materie quia ista scientia principaliter
est de hiis que sua altitudine transcendit rationem
naturalem. Alie vero scientie considerant ea tantum
que rationi subduntur. Preterea inter practicas scientias
ista dignior est que ad ulteriorem finem ordi-
natur sicut civilis militari, nam bonum exercitus
ad bonum civitatis ordinatur. Finis autem huius
doctrine inquantum est practica est beatitudo eterna ad
quam sicut ad ultimum finem combinantur omnes alii
fines scientiarum practicarum ut dictum est. Item ipsa nobiliori
modo considerat de ultimo fine simpliciter et de omnibus
combinatis ad ipsum ut patet exposicione precedentis
conclusionis ut dictum est. Dicunt autem conclusiones cum sua probacione
tenet sanctus Thomas prima parte summe q. 1
articulo 5o. Tercia conclusio. Quamvis materia theologia — 3o 9o
licet sit et debeat dici sapientia non tamen per eum prout
potest habere de omnibus veritatibus suis notiis eandem
notitiam prima pars patet per id dictum non est materia
sapientia et intelligens verum principium; et prima pars Cor.
2o Sapientiam loquimur inter perfectos et cetera. Item
primum donum materie theologie que inter omnes cognitiones
spirituales doctrine ut dictum est eius probatur quia [illegible] libro 1o

17

methaphisice ponit vi condiciones sapientis p^a
e ut ipm contingit oia scire. sa difficilia
scire. t^a ut sciat vna certe. q^ta ut cau
sidicet caus cer^e. q^nta ut sit sui gra. sexta
ut ordinet & non ordinet & iste condiciones
oms conueniunt ure theo^e / p^o q^z de omib^z h^z
considerare s^t de deo z causis de rebus
z signis ut ipse p^ingit li^o 10 . d. 1^a. s^a
quia considerat altissima diuinitat ut p^z
ex p^ns dcis. t^a q^z . unit z infallibili certitu
dine e p^reuelacom z hu fidei innixa
tenebras error z fantasmatum expellen
. q^ta ma ipa considerat causam p^ima | q^nta
q^z ipa non est p^p alias scias & omis al^e
p^p ipam z io ancillabz sonantur originalit^e
sexto q^z ipa oms alias scias h^z ordinare
z in vsu suum attrahe^e put sibi videbit^r
expedire z non eo^o ut e p^z c^uiter per
doctores 1^z rac^e . s^a p^s p^ium signum sapiet 3°
e posse doce^e ut p^z ex p^ohemio methaphice
& non est inuentus aliquis qui ex ma
theo^a possit facere euidencia deh^c q^p deus . z
unus in essencia z trinus in p^sonis rac^e z
Mo Non tm dico q^p de talib^z p^ncipiis theo^am
non sit scia z ro dubitans p^z ex p^ncipio
dcis ¶ Item si sit tm aut tales nisi nouarum
cem p^osiciones p^e note z p^se euidentes
viatori fideli p theo^am mam qui posset
ex talib^z p^se notis sibi innotescere aut p
experiencias & non stat pt dari q^z omnes
noticia theol^e sit euidentes qua h^z fidelis
hic posset infidelis . z p ons infidelis possit
euidenter scire talia credibilia ex naturalib^z q^p
p^z fm ex dcis ¶ Item euidens notitia
articulor^e trinitat^e rac^e transcendit totum connem
statum viator^e 1^z p^z qua tenet cum ma theo^a
sit non^a p ipm statum viator^e a deo ordinata
& ut p^z ex tactis in rone p^a q^z nullus
inuentus e qui docet euident^e talia p^cipe
ex ma theo^a c^unis hu ex^ciundi z scietifice
Correlarium ¶ Correlarium ex nullus quantumcumq^z p^fectus
in scys sperulis p^supposita fide p^euelacom
inuentus cuius h^z pt de cu lege viator ad
aliquam notitiam q^ plura de deo p^euenire p
q^ euidenter docere tum z eum intelligit
ut agnoscat / istud e contra q^d elephat
qui in q^one sua z^a concedit vna^a p^onit
oppositum p^z tn correct^y exp^or z^a q^s p^bacoe
Alex v. ¶ Cont^a p^am conclusionem ar^e sic p^s alleg^y ad^a

2° De hiis li^o 10 m^i 1^a q. 2^a p^o sic Omnis sapia
seu scia e theo^a 1^z rac^e aīs p^z p id. Eccli^a
1° Omnis sapia a dno deo e . et ipso sic q^p
omnis sapia seu scia e diuina z p ons theo^a
¶ Item theo^a seu diuina scia aut d^r diuina
quia a deo z tunc omnis nt^a scia e diuina ut
tactum e in rone p^ori u^l d^r diuina q^z e de deo
z sic phia p^a est ul d^r diuina ul d^r diuina
quia aspu sco edita z tn omne dim aspu
dita^r aspu sco sit dm sic d^r glo^a sr 1^a ad Cor
xno Nemo pt dic^e dns ihus ni aspu sco sic^e
q^p omnis vitas angeli^z sic^e edita sit a spu
sco z p ons oīs talis est theo^a ¶ Sed no dicit^r
theo^a qua p diuinam reuelacom habita
ut d^r p aplm Ro^r 1° Rai lo^r de cognicoe
phor qua hunt de deo . d . q^p notu e dei
manifestu e in illis deus n illis reuelauit
v^r cognico phica de deo fuit hita p reuelacom
3° 1^z theo^a ¶ P^reterea ar^t scus Tho in p^a pte Nota
Summe q^ 1^a ar^o 1° ad ea que sunt sup^a
ronem non debet ho conari p id Eccli^a 110
Altiora te ne quesiu^r & ea que ronem sub
dunt^r sufficienter traduntur in phicis dis
plinis superfluum 1^z inde^r preter phicas di
sciplinas aliam doctrinam h^re ¶ P^oa doctrina
4° non pt esse nisi de ente n^t u sciam nisi
dm q^p tn ente conuertit^r p^z in^o methaphice
& de omib^z p^artib^z entis tractat^r in phicis
disciplinis z de deo unde q^ p^s phie d^r theo^a
siue scia diuina ut p^z vno methaphice non i^z
fuit necarium p^ret phicas disciplinas alia dis
ciplina sic^r seu h^re ¶ Ad p^im istor^e nc^r a^ns
ad p^bacom Omnis sapia rac^e nc^r qua z^tn ita
p^tm p^bacom sequentem qua d^r theo^a seu
diuina scia aut d^r rac^e dico q^p n^o illor^e modor^e
p^cise & theo^a d^r q^z e a deo z de deo z ducta
ad deum mo quodam diuinitus reuelato
omnem modum humane inuestigacionis nc^e
in nali lume tam inspecs q^ p^rinctias
excedente . Un h^z omne dm sit aspu sco
theo^a tn antonomastice aspu sco edita
e p^p excellenciam de quo inm e dam ul
breuius d^r q^p ipa e de deo quo ad ueritates
z modum docendi naturalem industriam
Ad scdm aplm d^r q^ ipe incipit a reuelacoe
generaliter put z extendit se ad manifestacoes
que hebrm de deo extrinsecum^r in lume nali theo^a
aut hita e p reuelacom specialem q^z ad eam
generalis manifeste^o no sufficiebat ¶ Ad tertium

cum arguitur ad ea que super racionem sunt racione
dico quod hec veritas est quod homo non debet conari
ad talia precise lumine naturali de suis viribus
presumendo et tamen talia sunt que non sunt
necessaria nec utilia ad salutem et ista glosa patet
patet ibidem ex textu quia precedit subditur et in
pluribus operibus dei ne fueris curiosus non est
enim tibi necessarium ea que abscondita sunt videre
oculis tuis in supernaturalibus rebus et sanctus Tho.
dicit quod licet ea que sunt altiora hominis cognicione
non sunt ab homine per racionem inquirenda sunt
tamen a deo revelata suscipienda per fidem unde et
ibidem subditur plurima super sensum hominis ostensa
sunt tibi et in hiis sacra doctrina consistit
ad primum ¶ Ad quartum doctrina non potest racione concesso toto
antecedente negatur ista quia non sunt necessaria racione
quia licet sciencie humane de deo et de aliis entibus
considerent de quibus theologia tamen est secundum aliam
et aliam racionem et modum considerandi et quo
ad alias veritates tamen est diversitas racionum
et modorum considerandi diversitatem sciencie inducit
ut dicit sanctus Tho. eandem enim conclusionem demonstrat
astrologus et naturalis scilicet quod terra est rotunda
sed astrologus per medium mathematicum abstrahens
a materia naturalis autem per medium certam exci-
2a conclusio piens materiam ¶ Contra secundam conclusionem
arguitur sciencie humane videntur certiores
sunt theologia ergo non sciencia quia patet primo certitudo patet
ad dignitatem sciencie sed antecedens probatur quia sciencie humane
innituntur principiis evidentibus de quibus
nullus dubitare potest sed theologia innititur articulis
fidei qui dubitacionem bene recipiunt vel
et de facto multi eos negant ergo sciencie humane
habent principia certiora quam theologia et per consequens
ipse sunt certiores ¶ Preterea theologia
2o multas veritates accipit a philosophis dicit magister
ergo ipsa est inferior eis quia tenet quod inferioris
sciencie est a superiori accipere sicut musicus ac-
cipit ab arismetica sed antecedens patet per Ieronimum in
epistola ad magnum oratorem urbis rome
dicentem quod doctores antiqui in tantum philosophorum
doctrinis atque sensibus suos resperserunt libros
ut nescias quid in illis prius admirari
debeas erudicionem seculi an scienciam scripturarum
3o ergo ¶ Preterea certitudo demonstracionis est maior
certitudine fidei ergo est maior certitudine theologie antecedens
patet quia licet certitudo fidei sit fundatum certitudinis nec

theologie antecedens patet quia certitudo demonstracionis est
alcius specie certitudine fidei sed noticia actualis
completa debet esse per demonstracionem habita est
alcius specie a noticia fidei sed certum est quod noticia
demonstracionis est super noticiam fidei tamen fides est
medium inter opinionem et scienciam ergo sciencia certitudo
super certitudinem ¶ Ad primum istorum dicendum quod ad primum
certitudo dupliciter considerari potest ut dicit sanctus Tho.
2a 2e q. 4 articulo octavo uno modo ex causa certitudinis
et sic fides est certior sapiencia sciencia et intellectu principiorum
inventione humanis quia fides innititur divine veritati
ista autem predicta innituntur humane racioni Alio modo
potest considerari certitudo ex parte cognoscentis seu
subiecti recipientis et tunc dicitur esse certius illud
ut plenius quod consequitur intellectus hominis et sic ex
parte fides est minus certa saltem ad aliquos
que est de hiis que sunt super intellectum hominis
sed quia unumquodque iudicatur simpliciter secundum causam
suam secundum dispositionem autem que est ex parte subiecti
iudicatur secundum quid inde est quod fides est simpliciter
certior philosophia ad formam argumenti cum arguitur sciencie humane
inventione racione negatur antecedens ad probacionem quod sciencie
humane innituntur racione negatur consequencia scilicet quod ista sciencie humane
habeant principia certiora quam theologia et licet super-
loquendo nec non prohibet id quod est secundum naturam
et simpliciter certius esse quo ad nos minus certum
propter debilitatem intellectus nostri qui se habet ad
manifestissima nature sicut oculus noctue ad lumen
solis 2o methaphysice ¶ Ad 2m ista theologia multas ad 2m
veritates racione negatur quia ad probacionem concedo quod in-
ferioris sciencie est a superiori accipere et hoc proprie
sua principia sed e contrario non sequitur quod omnis sciencia ab
alia accipiens sit inferior ea si enim recipiat ab
ea sua principia quibus nostro indiget ad probandas
suas conclusiones sed sic non est in proposito quia
theologia non accipit sua principia ab aliis scienciis
sed immediate a deo per revelacionem licet et accipit
veritates ab aliis tamquam sibi necessarias imper-
propter defectum vel insufficienciam suam sed propter defectum
intellectus nostri qui per ea que naturali racione cog-
nitas facilius manuducitur in ea que sunt
super racionem que in hac sciencia traduntur et ita
ista sciencia utitur aliis tamquam inferioribus
et ancillis sicut architectores utuntur sub-
ministrantibus ut civilis militari ¶ Ad 3m ad 3m
certitudo demonstracionis racione negatur antecedens loquendo
de certitudine simpliciter et non secundum quid scilicet in respectu
ad nos ad probacionem quod certitudo racione ... quod

sunt aliquis spei ille certitudines z negat
illa qua notitia demonstrationis e supra notitiam
fidei certitudo sup certitune q̄ stat aliquas
notitias ee eiusdem gradus certitudinis z ꝯ
tinuam ee alterius specie alia inter notitie
zꝫ quo ad intellectum seu dispositionem eius
et eodemmodo solvitur sicut primum sit z hug
in 2° q̄one prologi articulo 2° conclusione z ad r
q̄ idem gradus certitudinis e ex fide explicita
2° credentium hereticorum qui e in theologia ꝯ 3°
eorundem tamen factorum ꝫ non idem gradus
notitie desit ee sed dr q̄ certitudo fidei omnem
gradum dubietatis et turbacionis excludit
z tante perfectionis e quo ad esse certitudinis
q̄ nec de primis principiis complexio habetur perfectior
certitudo z ad hoc allegat Gandavensis in summa
articulo 20 q̄ tertia ¶ Item possum ostendi q̄ notitia
demonstrationis in lumine naturali est superior notitia
fidei christiane primo potius ego notitia fidei
christiane que e de rebus altissimis omnem
notitiam quantumque demonstrativam de rebus evi
dentibus in lumine naturali nobis naturaliter habitam trans
cendit z inter notitie q̄ minimum q̄ pt haberi
de cognitione rerum altissimarum de sideralibus
e q̄ certissima cognitio que habetur de minus
rebus ut dr xi° de animalibus huic solutioni
concordat Alexander de Hal. pte 1a in° 1a q̄ 1a
In solutione questionis argumenti dicens Quo o fides
in ipsa ex rationibus probabilibus z debet e via q̄
e in scientia sciam ze fides inspirata zꝫ e
supra omnem sciam saltem habitam per se in
9^t 2^a parte 3^a q̄ lumine naturali ¶ Contra z̄m ptem tertie
q̄onis z eius correlarium arguit Eliphat p 4°
bando conclusionem partis opposita zꝫ sic sup
1a pa Cor xiii° Cum venerit q̄ perfectum e
evacuabitur q̄ ex parte e glosa q̄ scientia evacuabitur
quo ad modum z quo ad actum z caritas quo
ad modum tantum z manet quo ad scientiam tunc
arguitur sic Quanto intellectus p sciam specialium
perfectius magis assibilibus elevatur tanto a bito
scientia magis evacuatur z quantum ad ꝯsilem
habitum qualem habuit impura magis inclinatur
1a devenire potius ad illam sciam propriam
evidentem cognoscet deum ee trinum z unum z
alias veritates ꝫ forte non equo evidenter
omnes ita q̄ extra cognitionem erunt aliquae
veritates huius presenote z aliquae evidentius
2° perfectius expresse notis ¶ Item arguitur sic

p illam elevationem theologus recedit ab enig
matica cognitione z accedit ad aliquam
aliam ꝫ ista nec e fides nec opinio q̄
prius habebantur fides z opinio est infra
fidem 1a e scientia ¶ Confirmat hoc idem p
glosam ubi supra dicentem q̄ fidei succedit
species spei visio quibus videtur q̄ inter fidem
z beatificam visionem pt ee visio p̄sentem q̄
non e fides qua evidenter cognoscantur
visa ꝫ non in intuitione ꝫ magis abstractive
3° ¶ Item adam in lectura londoniensi q̄one
tertia prologi articulo tertio sic arguit ad omnia articulos
fidei naturales terminos cognoscendos possumus
naturaliter devenire 1a omnes theologi sunt veritates
vel evidentes naturaliter vel ꝯ evidentibus evidenter
inferibiles z primo vel sunt evidentes vel
evidenti ratione probabiles minor pꝫ q̄ aliter
fidelis z infidelis contradicentes sibi de
articulo non haberent terminos mentales communes
tes nominibus nec contradicerent sibi men
taliter pt quia q̄ aut ista notitia que sic
articuli fidei sunt mentalia aut in mentalia si in mentalia
1a sunt extremis evidentia si mentalia 1a tamen
possumus cognoscere extrema possumus cognoscere
medium inter 1a z coniungere 1a cum utrique z tunc
aut habentur premisse immediate z ppositionum
ut prius aut mediate z tunc procedatur accipiendo
media z coniungendo extremis ut prius quo
usque veniatur ad immediata q̄ sunt absque dubio
medios terminos possumus naturaliter devenire simi
q̄ quibus istorum continentur sub ente z p genus
istorum distribuitur ens 1a adiacentibus istorum
contingit descendere p compositionem z divisionem
4° ¶ Item illud pt unus scire ee possibile ergo
possumus naturaliter scire q̄ ad ipsum non scitur impossibile
ꝫ sit esse de articulo trinitatis z tamen probo q̄ quo
articulus e deus omnis vel inferens oppositum
peccat in materia vel in forma si in forma habemus
artem sufficientem dissolvendi sophismata in forma
sed in materia possumus naturaliter scire id ee falsum z in
veniendum 1a possumus huius sufficienter solvere
ꝫ 3° metaphysice q̄ dr q̄ solutio dubitatorum e copia
ad investigationem veritatis 1a ¶ Item aut 5°
articulus trinitatis z omnibus apparet ee verum ita
q̄ nullum falsum z verum oppositum aut apparet
alicui falsum puta infideli aut sic 1a e quia
decipitur p malam ratiocinationem aut q̄ aliqua
propositio falsa apparet sibi necessaria non primum q̄ ut
prius dictum e pt habere artem sufficientem ad videndum

fallaciam et solvendi paralogismos consimiles quam-
diu in propositione sua apparet sibi vera esse aut
per alias probata. Non primum quia perirent omnes
certitudines ex quo per sua apparet esse evidens
sicut quelibet propositio per se nota si sint qui certo non
ille premisse per quas sunt aliquando evidentes
per malam illationem et sic ut plurimum aut appa-
rerent per se note aut appareret note seu
evidentes per bonam illationem ex aliis et dubitatio
quaerendi est ut plurimum ratione secundum oportet stare ad hoc
quod aliis non apparet sibi falsus. ¶ Preterea
quelibet veritas credita naturaliter vel est per se nota
vel expresse per se notis infertur secundum quelibet talis
est evidens vel evidenti ratione probabilis maxime
patet quia si non est per se nota potest inferri saltem
ex aliquibus premissis et ille aut sint per se note et
habetur propositum vel in sensibiles ex per se notis
saltem a priori et si a posteriori secundum invalidare hoc tamen ut(?)
positionem per se notarum continentur sed evidentia
tamen aut potest sed conceptu entis descendere
per compositionem et divisionem usque ad proprios
conceptus ex quibus componuntur iste propositiones
per se note quia non habetur alia ars investigandi
veritatis proprios conceptus rerum que non cadunt
sub sensu ¶ Item creaturis potest evidenter
probari deum esse et trinitatem esse quia patet tamen
sit quia tanta est contradictio quod creatura sit
et trinitas non sit sicut quod creatura sit et deus
non sit secundum equaliter utrobique oppositum consequentis
repugnat antecedenti seu infert oppositum antecedentis
tamen quia quod probatur deum esse sic primum mo-
torem esse aut secundum conclusionis supponit pro
trinitate et habetur propositum sed quod ex creaturis potest
evidenter trinitatem esse aut non et sic habetur est
falsa deus est trinitas vel primus motor est trinitas
¶ Item omne illud quod non est illud quod est
verum simpliciter est dubium potest evidenter sciri non esse
deus sed deus est aliquid quod est non idem quod est trinum
et unum secundum deus potest evidenter sciri non esse
deus consequens est falsa secundum naturaliter ex falsa ratione est ista
secundum hoc est falsa sciri esse falsa naturaliter secundum prima consideratio
scitur naturaliter esse vera et habetur propositum ¶ Iste
Magister(?) ... de trinitate capitulo 1° Utrum divina natura
sit trinitas non solum credendum sed ratione si
possimus demonstrare medians. Ad primum istorum
concedo deum esse conclusionem(?) ... argumentum
quanto intellectus proprias speculativas perfectius
neque assequitur ... tanto altius scientia magis
enactitatur(?) ... nec ymmo dico quod tanto plus

in ipsa scientia proficit et quod dico quod et quantum ad con-
sequentem actum qualem habebit in patria magis
inclinatur ille concesso non sequitur quod secundum devene-
nire potuit ad talem scientiam per quam evidenter
cognosceret deum esse trinum et unum ratione quia non talis
precedit visionem claram hic patet ¶ Ad 2m
concedo conclusionem argumenti intelligendo
scientiam ut patet in conclusionibus 2i articuli non
aut pro nota evidenti veritatum scitarum ¶ Ad 3m
similitudinem dico quod glosa per speciem non intelligit
visionem aliquam mediam inter fidem et
visionem sed ipsam obscuram visionem in mente(?) inde
et clare putatur ad eius putationem secundum clara
visio et ideo doctores communiter visionem claram
visionem vocant visionem specie seu per speciem
et dicitur hic et dicitur in textu ut quam iam te ex fide
cognovimus usque contemplandam speciem tue
celsitudinis perducamur. Ad tertium cum arguitur
ad unum medium ad unum arguitur ratione nec unquam ad pro-
bationem dico sicut ipse innuit respondet quod talia
necessaria sunt mediata quia bene ~~[illegible]~~ de- ad 3m et forte
monstrative sunt inferre conclusionem quia nos
non formamus de illo sed ad illum conceptum
qui natus est esse medium non possumus naturaliter
devenire ad propositionem quia quilibet istorum con-
ceptum continetur sub uno ente secundum ad quemlibet
istorum contingit descendere per compositionem et
divisionem quoniam sed via sit descendendi com-
ponendo et dividendo non est nobis naturaliter nota
per suppositionem ... notitiam ... in complexi
ad quod descendere ... in talis via fiunt com-
plexum ignotum cognosci nisi fiant ... certis(?)
conceptum simplicem ad illius notitiam
requisitum prius in mente ... fiat
collatio conceptuum simplicium et ideo est via de-
veniendi in diffinitiones et descriptiones in-
per illam viam conceptus simplex diffi-
nitio habetur sed per suppositionem secundum compositio et
divisio non fiat devenire ad illum conceptum
qui debeat esse medius tamen quia ad ultimum
terminum conceptum sub quo ... extrem(?)
fit per se devenire sed ad collationem eius partes
pro fuerit. Ad quartum illud patet ratione nec ... ad
probationem cum dicitur ... in forma habemus artem ad 4m
sufficientem ratione si ... quod sit sufficiens ... hoc
... in lumine naturali ... unde ... probationem sup(ra)
... in ... naturali ... sit fide vel
... fidei ... istud sophisma sed repu-
tasse ipsum sillogismum ex positionum ... est pro-

het certia e filius 1^z filius e pr. 2^c de filiis
ita 2 2 nos si psidem non dempsemus
ad agnicoem huius dicatis q una res est
tres res. 2 quel3 istar accidisse dum sophi.
2 consilia fuisse bona arguta nec tn ex
1° sc^z q res predca ipse non sit suffiens
q^z quicumq3 ipse sufficiens est non tn
sc^z q est sufficiens indisposito vel non
bene disposito ad indicandu de illis ca que
tales res versatur disposito tn 2 illuminato lume
fidei forsitan suffius eet de quo poca plenius
ageo^z de vi^o paloy^z et ultia 2 cu divius de
spatur in vi^o possius ita^r sign^d. ex s'm nec ge
3 illiq tale sit s'm 2 s'm contra doorum sit.
intum non tn het e euidens in lume nali 2 io
non patescent na^r ditur tales bene negari
vel non ¶ Dices si inniteni solo lume nali
semp apparent tale argumenta in materia
vel forma q tn peccat in materia vel forma
1^z na^r in natus eet ab error ex quo indicareq
quantu stat p iudicium nale illud est s'm que
niam 2 contra 2 unu sophisma esse bonum
argutu tn in silog psiis illo indigeat in
apparet bonu illo por ¶ Indicatur nec
gnam. f q na^r in natus eet nob error 2 et
Q3 bene concedit^z q si intellius relinqueret
prius nalibus 2 non eet adiunus lume nali
fidei vel gratie non eet suffiens ad recte indi
candu s'm dicam comis nalis dcu est tmi
2 unu s3 ponis erraret indicando dcmi
est tmi 2 unu q^z s'm Augu. p^o de trinitate ca^o
vmo Mentis humane acies in ballida intra
excellenti luce non figi^z n^i p iustitiam
fidei inulta degeretur / het vim q^z etia
in nalib3 multa talia nob occurrunt ubi venit
ps contradictionis e nb euidens / 2 ita ap^d
nos manet p blemmata veniu^r 2 q'n dicq
silog psiis illo indigeat 2 et dim q^r ex
pte s'm / tn indiget dispositione debita 2 io
cu d3 si^r apparentia dicit q sit bonus ¶ Ad quintum
dico q tales ac illis aliam appr3 falis 2 et velde
cipit^r p mala illatom cuius defectu ilume
nali precipe no pt cognoscere 2 tn to^n rite
dicti^c na^r nadita que decipit^r q^z aliqua
pponco fla appr3 sibi vera aut 2 q^o 2 h^t non
solu sit inhys. que sut fidei s3 2 mayis
vi. n aliunde rustitatem homo crederet
batku cuius una ps eet in aqua ex frangi
het n sibi app3 velit nolit 2 ita de mlt / 2 cu
vltra dr si fla app3 vera tunc igr app3 vera

pse vel tamq^n pse nota 2 et dico s'm f q
apparet vera p illas psiaqa ad inspicium
dico q h^c pt esse p malam illacom vel 2
poss3 appro^r pse note non tn vo^r s3 mala
illacone inferim ex eis opposita aliq^n
possent appire note sen euidentes p bonu
illacom ex aliis 2 tunc de illis q'nt^z dico q
ille vel aliqne pores illis p mala illacom
ex quibusdam apparentib3 priorib3 vel euide
ntibus inferuntur ita q ultimate stabit
ad ppones pse notas a quib3 descendi^z
p illacones malas n^c tn ox q ppe fiat huius
renoltio aetina^r q^z sepe p turbata vel in
p inda aliens incipit aquibusdam sibi appa
rentib3 2 absq3 discussione recipit ea tanq
pse nota ymus ad se debite venieqa. dubi
taret vel formidaret de eisdem ¶ Ad sextum
Quel3 inras 2 et dato toto illo usq3 ibi salie
a bto ine^r 1^a yma si a bto 1^z animatore ad
pcom p^z excusione ad textum q^z. dicatorius
pt in lume nali p talem dicam deuenire i
tuncq3 contemptus conueni sb ente distincta
cognicoem ¶ Ad septimum bene pbat quod
dicator ex creaturis pt probare illam re
est que e trinitas non tn pt ex creaturis
euident scire vel pbare hanc est vera h
res vel deus e trinitas 2 s'ms in diuisione
ad dcu est sequa^z trinitate est tn talis yma
non e euidens ab ex prius nalib3 nec
eu dr incidens est 2 et dico q s'm istius
deus e suppone p tunc 2 is si ex creaturis
ptur euident deum esse tunc etiam ex cre
aturis ptur euident trinitatem esse hoc
aliquam rem esse que e trinitas tn q'no
tn stat q no^e ab na^r euidens de e ppone
f deus e s'm suppone p tunc 2 ita tunc
dca ppone trinitas indiuis e na^r ab his
euidens ¶ Ad octauum Quue 1^d 2 et concedo
q conclo e fla sita na^r est fla 2 q ars
e vera non tn est h^c euidens in lume nali
2 v^z non sc^z q bo^z sit scita est fla na^r 2 ite
p inyse inter se repugnat io non o3 si q^o
sit fla scita est fla ab aliquo q altera p
inyssa^z sit fla scita est fla ab eodem vi^z
sic ut do rex sedet 2 idem rex non sedet 2
non sedens sedet ppo e fla scita in ce fla
ueni^t tn p inyssa^z e multi scita est fla na^z
tn e ur dubia ¶ Ad nonum ad auctem

Augustini dicentis sicut prius dictum est ad Rich
quod bene sunt argumenta necessaria ad
probandum trinitatem que etiam premittit Ric
declarationes extendendo declarationem
ad omnem sylogismum inferentem conclusionem
ex necessariis qui nec peccat in materia
nec in forma et habentur theologie conclusiones [illegible]
theologie conclusiones evidentes nos tamen non habemus
de hoc evidentiam ex puris naturalibus. Ad primum
principale quando arguitur ut [illegible] plurimis testimoniis
intelliguntur et ratione dico quod intelligunt veritates
scripture sacre posite in canone Biblie et
articuli fidei etc. primo recipiuntur tamquam
inevidentes et ut sic earum non generatur nisi fides
sed postquam ultra hoc intellecte fuerint eo modo
quo est prius dictum tunc earum generatur scientia.
Ad secundum processus theologicus non est scientificus
ratione necessarie antecedentis ad probationem omnis processus
scientificus est demonstrativus ita necessarium ad probationem
quia demonstratio sic diffinitur et dico quod philosophus
loquitur ibi de scientia seu de scientia quantum ad unam
speciem eius iuxta exigentiam materie sibi
subiecte et quia materia de qua theologia est altioris
rationis [illegible] et est scientia altioris speciei ab illa de
qua loquitur ibi philosophus ut satis patuit de
secundo articulo. Ad tertium: Omnes veritates theologice etc.
necessarie antecedentis ad probationem concedo quod intellectus
viatoris ut in ipso est naturalis potentia pas-
siva ad recipiendum cognitionem cuiuscumque
veritatis theologice et etiam quod in ipso est naturalis
potentia activa etc. sed ex hoc non sequitur
quod naturaliter possit reduci de potentia ad actum
quantum ad veritatem theologicam cognoscendam quia
potentia naturalis activa intellectus nec sola
nec etiam cum obiecto naturali agente sufficit ad
cognitionem talium veritatum quamvis etiam intellectiva
propter suam excellentiam ordinatur ad tantam
perfectionem quanta non potest sibi esse causabilis
agentium mere naturalium de lege communi etc. [illegible]
Dictum in precedenti questione aliqualiter
declaratum est quod theologia est scientia divinitus
revelata [illegible] principia sunt articuli fidei et alie ve-
ritates canonis biblie novi et veteris testamenti con-
clusiones vero sunt veritates eiusdem etiam
canonis vel ex veritatibus eius tamquam
premissis vel premissis et aliquo propositionibus deducte
etc. Queritur statim oritur dubium quos libros
dici debeamus canonis biblie et in quo sensu ut-
rumque credendum sit ut divinitus revelatum
et aliquos credendum sit de veritate [illegible] que ex-
plicantur in talibus libris ponuntur ut ex [illegible]
in eis [illegible] forte inferuntur [illegible] quo loco [illegible]

Utrum omnes
libri Bib-
lie nostre
et precise
tales quo
ad omnes assertiones suas
in sensu litterali fuerint divi-
na seu divina revelatione conscripti. Arguitur
quod non: non omnes libri nostre biblie sunt
de canone librorum divinorum ratio antecedentis patet per
dictum Jeronimi cuius [illegible] translatione in prologo libri
Regum ubi ponens libros veteris testamenti [illegible]
quam distinguit eos in tres ordines scilicet legem
prophetas agiographa et postea concludit quod hic pro-
logus scripturarum quasi galeatum principium omnibus libris
quos de hebreo vertimus in latinum convenire
potest ut scire valeamus quidquid extra hos est
inter apocrypha esse ponendum et statim post
hoc dicit igitur liber Sapientie Ecclesiasticus qui est
Ihesu filii Sirach liber et Judith et Thobias
non sunt in canone et Machabeorum primum
librum hebraicum reperi secundus grecus est. Item in
prologo librorum sapientialium dicit quod sicut Judith
et Thob. et Machabeorum libros legit quidem
eos ecclesia sed inter canonicas scripturas non
recipit sic et hec duo volumina scilicet librum Sapientie
et Ecclesiasticum legat ad edificationem plebis non
ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam.
Confirmatur: multe assertiones nostre biblie
quo ad vetus testamentum discrepant in sensu litterali
ab Ebraica veritate seu a scripturis ebreorum
ex quibus sunt translate [illegible] quo ad primam
partem [illegible] quia tenet [illegible] dissonat
[illegible] potius consonat [illegible]
translatio scripture ebraice apud christianos
quam multum discrepet ab ista [illegible] signum
est quod translationes christianorum multum discrepant
inter se [illegible] postillatores nostre biblie
qui sepe dicunt et [illegible] quo et ubi [illegible]
[illegible] interpretes caldaica translatione
et quo [illegible] Jo. discrepant ab illis rabi [illegible]
Confirmatur: Jo. dicit se correxisse hec ad-
dendo que obmiserant et delendo superflua

in hoc sequens modum origenes putat hu-
mnit in 2o prologo biblie et in libro Aug-
ustini de civitate dei capitulo lxxio dicitur quod in eis
appareat signum divinitatis et quod spiritu sancto inspirati
scripserunt et quod ecclesia Christi tot hominum auctoritatibus ~~...~~
ab Eleazaro tunc pontifice ad hoc tamen oppo-
sitorum neminem iudicat presumendum. vel Iohannes
videtur negasse in illis passibus ubi vos noluit
corrigere ¶ Consimiliter ex illo Iosephus sustulit ...
biblia Ebraica fuit suspecta de corruptione
iudeis et hereticis vel sua translatio non videtur
sana ¶ Quarto sic. non omnes assertiones
librorum nostre biblie sunt in spiritu sancto dicte 3a
pars quod ecclesia communiter tenet. quia nullus spiritus
sanctus revelatus est ideo nec probatur. quia ad-
huc de Salomone dicitur primi paralipomenon vicesimo nono
Et finalis eius regni ... quod in ...
non esse nec fuisse ... i d ... his
Et ... ad mare ... ad
... de ipso et tamen ... tamen
dominium et multe scripture passus ... consimiles
inveniuntur vel ¶ Tertio probatur sic. aliquae sunt
veritates katholice de necessitate salutis credende
que nec in canone nostre biblie continentur
nec ex contentis in eis formaliter sequuntur igitur
non solum libri nostre biblie sunt divini seu divina
revelatione conscripti quia nota est ... ma-
ior quia multa ab apostolis per successionem rela-
tionum per scripturas fidelium pervenerunt ad nostram
que tamquam katholica sunt servanda et credenda
et tamen in libris nostre biblie non continentur
nec formaliter ex eis sequuntur. ut patet per Innocenti-
um quod ... de celebratione misse capitulo
... ubi dicitur multa tam de verbis quam
de factis dominicis invenimus ab Evangelistis
obmissa que apostoli vel supplevisse vel facto ex-
pressisse leguntur et infra idem credimus Christus
vel formam verborum ... sed in canone ponitur ... apostoli
et ab ipsis eorum acceperunt successores ... dicti
verbis colligitur quod ... forma conficiendi sacramentum
eukaristie secundum se totam numquam reperitur in evangeliis
seu canonicis et ... nostris multo minus in veteri testamento nec
et plene reperitur in aliquo alio libro novi
testamenti ut patet discurrendo per singula ... dicitur
tradidisse illam formam est ... et ... dicitur
quod forma vel sequitur ex aliqua alia forma contenta
in libris biblie quod ista forma sit dicendum
est ... ex aliqua tamen sequitur ... ista similiter
non tamen sequitur quod ista sit dicenda ut notum
est quod ... sit et quod ista est dicenda et non alia
que tamen formaliter posset sequi ex ita et ...
¶ In oppositum est ... quod dicit sanctus ysidorus

hyspalensis episcopus in libro prohemiorum de libris
novi ac veteris testamenti plenitudo quam
in Canone catholica et ... ecclesia nostra vetustam
priorum traditionem ubi ... per ordinem
omnibus libris veteris et novi testamenti quam nostra
biblia continet concludit in fine sunt ergo
in ordine utriusque testamenti libri ... h sunt enim
nova et vetera que de thesauro dei proferuntur
et ... quibus secretorum misteria revelantur
. hii sunt seraphin duo qui in confessione
sancte trinitatis iugiter decantantes ... ... sanctus
... ... hec sive ... hii
libri integre unio et ... aliud cum istis non
est comparandum quicquid extra hos fuerit inter hec
sacra et divina nullatenus est recipiendum. Hic
erunt tres articuli Primus de auctenticatione et
sanctitate librorum nostre biblie. Secundus de ve-
ritate ... ... veritate. Tertius de
veritatibus catholicis que in dictis libris non continentur
¶ Quantum ad primum sciendum quod sanctus ysidorus
hispalensis in tertia parte per allegati libri sen-
tentiarum libros veteris legis cum auctoribus suis
recitat et hos inter omnes libros Esdras propheta
post incensam legem a caldeis dum iudei re-
gressi fuissent ... divino afflatu ¶ Sic...
... ... bibliotheca que fuerat a gentibus
corrupta correxit ... quod prima post
Esdram ... de Ebreis lex in ...
... hec fuit prima interpretatio ...
¶ Sub ptolomeo egyptiorum rege ...
... qui in legendo studiosus fuit
omnium quoque libros gentium congregavit ... ...
Eleazaro qui erat princeps sacerdotum
multa dona mittens ad templum petivit
ut lxx seniores de tribubus ... mitterent
qui interpretarentur omnes libros ... primum in
... ... hos libros mediatari ge-
... omni ... ... de greco in la-
tinum interpretationes primum ... ...
tradiderunt ¶ Post hanc editionem aquila
tertiam et quartam theodotion et symachus
ediderunt ambo ... quinta ... et sexta
Origenes reperit et cum ceteris supradictis editionibus
comparavit hii sunt itaque tamen qui scripturas
sacras de ebreo in grecum verterunt ...
et ... ... interpretum qui ...
in ... eloquio ... ut meminit
Augustinus ... ... primis
fidei temporibus ad manus venit ut grecus atque
aliquantulum sibi ... ...
... ... accidit
tamen ... apud ... ... in

Hic? incipit (?)

... indei.

quod autem dicitur aliqui de interpretibus [illegible]

(in latinum)

interpretes. consilium suum replicat Ieronimus in tribus prologis scilicet Iosue, Paralipomenon et Esdre et alibi. Ysidorus de ebreo autem eloquio translator Ieronimus presbiter scripturas sanctas convertit cuius editione generaliter omnes ecclesie usquequaque utuntur pro eo quod veracior sit in sententiis et clarior in verbis. ¶ Concordat Ysidorus vi° ethimologiarum capitulo iiii° ubi etiam dicit de una vulgari interpretatione cuius auctor non apparet et ob hoc sine nomine interpretis vocata editio vulgata. Et de Origenis [illegible] et de aliis dicit ibi sicut iam tactum est. ¶ Ostenditur quod dupliciter aliquis debet perfecte et complete interpretari scripturam aliquam transferendo eam de lingua in linguam. Primo sic quod exprimeret et transferat eam secundum omnem sensum ad quem potest ista scriptura exponi secundum usus et mores loquendi [illegible] et consuetudines dicendi et dictores secundum ydioma istius scripture. ¶ Secundo sic quod eam transferat in aliam linguam et explicet quo ad omnem sensum eius quem auctores istius scripture principaliter intendebant. Primum non requiritur ad perfectam interpretationem eo quod non est aliqua epistola ita parva quin preter sensum principalem plures sensus principales multi possunt eius sensus assignari qui intentionem auctoris ad ultimum finem bonum deserviunt scilicet sufficit translatio secundum tales sensus. sufficit et secundus modus transferendi. ¶ Contra primum antiquum testamentum quo ad omnes sensus suos a Christo et ceteris [illegible] utilitate ecclesie christiane per Christum et sanctos eius et suorum et ecclesie [illegible] plene et perfecte est apertum. Planum est quia quod est veritas ipsius intenti non potest [illegible] testatus est se venisse ad plene aperiendum scripturas per verbum et [illegible] ostendit [illegible] verba nota est de se unius patet Mathei v°. Ubi Christus dicit Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas non veni solvere sed adimplere. Et ut sequitur hic ostendit perfecte suum quo ad omnes sensus principaliter ecclesie intentos sed [illegible] Amen quippe dico vobis donec transeat celum et terra iota unum aut unus apex preteribit a lege donec omnia fiant et luce [illegible] discipulis euntibus in Emaus aperuit scripturas et dixit eis quoniam sic scriptum est et oportebat Christum pati et cetera. De hoc est tractatus Augustini de [illegible] de Civitate Dei capitulo [illegible] hoc est clare et diffuse ostendit apostolus in lege perfectissimus in epistolis quas scripsit ad Romanos, Corinthios, Galathas, Ebreos et cetera declarans quid de lege [illegible] evacuatum est in [illegible] et ablatum per Christum et exponens clare

passus difficiliores veteris testamenti. Item tamen ipsi quando etiam iudei plurimi fidem Christi quam acceperunt [illegible] ebrayce et lingua peritissimi et doctus spiritus sancti afflati ad fundamentum fidei veram extraxerunt ab illis scripturis omnem veritatem pertinentem christiane ecclesie et eius fundamentum olim revelatam et cetera. Et ex quo [illegible] patet de apostolis satis patet exemplis et predicationibus suis de quibus dicitur in actibus apostolorum sed quo ad alios patet quia est in ecclesia primitiva erant prophete et doctores ut legitur actuum xiii° per doctores autem ibi intelliguntur postillatores per donum spiritus sancti et interpretationis sermonum scripturam sacram exponentes et et actuum [illegible] legitur in diebus supervenerunt multis prophete [illegible] ubi primo credentes in Christum ceperunt dici christiani et cetera. ¶ Sexto sequitur quod sicut novum testamentum erat cognitum in antiquo sinodarum [illegible] veritate et observantie sic modo antiqui [illegible] et apostoli per novum clare intelliguntur et perfecte patet ex concordatione et eius probatione. ¶ Septimo sequitur non secundum omnes sensus quos doctores ebraice [illegible] ad adventum Christi scripturis dederunt sed solum secundum istos qui novo testamento sunt conformes erat ipsa scriptura transferenda et proprie loquendo de scripturis respicientibus statum ecclesie christiane per satis expressis. Et quo ultimo patet quod non est mirum si nostra translatio in pluribus sensibus passim veteris testamenti discrepat ab expositionibus iudeorum. ¶ Octavo sequitur quod non oportuit sanctos patres et prelatos ecclesie de libris veteris testamenti recipiendis in canone nostre biblie iudeorum iudicio conformare patet quia ipsi certius et verius ex doctrina Christi poterant iudicare ut patet ex dictis et cetera. ¶ Nono sequitur quod inter omnes translationes veteris testamenti translatio beati Ieronimi est semper preferenda patet quia talis translatio suscepta ab ecclesia sufficienter [illegible] per Christum et apostolos et eorum successores et omnibus veritatibus istius scripture ad novam legem et ecclesie christiane [illegible] pertinentibus tamquam conformis ebraico textui non falsi et suspecti continens et non [illegible] ecclesie christiane obviantes vel superfluitates et cetera. ¶ Item Ieronimus erat christianissimus ut ipse cum iam [illegible] perfecte misteria fidei Christi et cum linguam ebraicam noverit et scripturas intellexerit et zelo christiane fidei [illegible] ad veritatem explanandam et [illegible] declaravit sicut patet notorium et [illegible] et cetera. ¶ [illegible] et Ysidorus vi° Ethimologiarum capitulo iiii° et cetera.

nota quod omnes libri ueteris testamenti biblie per diuinam inspiracionem scripti

Quos eius interpretacio multo veteres antecellit
quia et verborum tenacior et perspicuitate sue
clarior atque in tempore christiane interpretacionis
verior. Item ipse dicit idem in prologo ceterum
sive prologo super Job. Et si apud grecos
post lxx editionem iam christi euangelio coruscante
iudeus Aquila et Symmachus Theodotion
iudaizantes heretici sunt recepti qui multa
misteria salvatoris sub dolosa interpretacione
celarunt et tamen in exaplis habentur apud ecclesias et
exponuntur ab ecclesiasticis viris quanto magis
ego christianus de parentibus christianis natus et vexillum
crucis in mea fronte portans cuius studium
fuit omissa repetere depravata corrigere
et ita ecclesie puro et fideli aperire sermone.
Nota Correlarium translacio Jeronimi complete continet
scripturas ebraicas secundum omnem formam ad quam
spiritus sanctus eas intelligi voluit in toto de substancia
ecclesie christiane quantum concernit transtulit eas sic
sufficienter secundum omnes quos christus posuit et prophetas
apostolos et nos patres et doctores ecclesie xpiane
et etiam ab inimicis ecclesie modernis generalibus
apparet. Istud tenet quia patet ex quadam parte secunda conclusione
et eius patet ex dictis in racione conclusionis et
eo quod cum esset christianissimus intellexit clare noui
testamenti veritates quibus toto nisu innitebatur. Sufficit
transferre potuit. Et quia etiam hec quantum nisi sufficienter
fare potuit. Secundo patet quia vnus ille debet esse
dubium qui sit sancto dirigente cum auxilium
non solum prophete sed et patres diligenter implorauerint omnia transtulerit que ad vtilitatem
ecclesie christiane quo ad eius totum de ea pertinet
sunt a deo ordinata. Item ipse mandat
ut in secundo prologo biblie quod euangelistarum
et apostolorum auctoritates multa prolegomeni de veteri testamento
que in codicibus quos habet ecclesia non
inueniuntur ut est illud Ex egipto vocaui filium
meum et plura alia que clare inueniuntur
in sua translacione eo quod ipse in ueteri noui testamenti
veritatibus intellexerit de testamento clarius quam
aliquis alius absque diminucione vel corrupcione
aliquid transtulit. Quarto patet quod si translacio beati Jeronimi
in pluribus sermonibus sunt quos iudei de testamento
exponunt aliter discrepet non propter hoc esse
debet in aliqua sui parte suspecta patet quia ipsi
iudei multis peruerse exponunt scripturas quas vel
intelligere noluerunt de christo et de incarnacione
vel nesciunt de istis apostoli quod usque in hodiernum
diem manet velamen in leccione ueteris testamenti
Corinthiorum iiio. Secundo propono sicut dicto Jo
ut iam est declaratum in prima racione. Tercio sic quod

Nota

Nota

Jo.

sit auctor scripture diuine. Nam libri catholici
salutaris doctrine habebant apud ebreos
que in nostra biblia non ponuntur non potest
dici ipsam in aliquo esse defectuosa et diminuta
patet quia sufficit ut in nostra biblia proponatur scriptura
ca deligente beati Jeronimi que apparuit sancto ad vtilitatem
ecclesie christiane fuit ordinata et si preter hoc
ipsi habebant constituciones et decretales seu
consimiles istas doctrinas solum pertinentes ad
statum ipsorum per illi non sunt opus talia mestis
scripturis aggregari. Tercia conclusio. Omnes
libri veteris biblie conscripti sunt diuina seu diuina
reuelacione conscripti. Patet quia omnes libri ueteris
biblie tamquam diuinos ecclesia catholica recipit. In cuius
signum nos post auctoritatem Ysidori prius opponit prius allegati. Confirmatur tamen si non maxime
indiceretur opponi de libro Sapiencie et de Ihesu
filio Sirach de quibus certitudo patet per Ysidorum ubi supra
dicit Thobiam et Judith sicut machabeorum quos ebrei non
recipiunt ecclesia sancta eosdem tamen inter canonicas
scripturas enumerat. Et paulo post quod
illi egregii et sancte institucionis libelli Sapiencie
dico et alius qui dicitur Ecclesiasticus
qui dum dicantur a Ihesu filio Syrach editum
tamen per quandam eloquii similitudinem Salomonis
titulo sunt prenotati qui tamen ecclesia pariter
cum reliquis libris canonicis tenere nostris
auctoritate. Et de libro Machabeorum idem sentencia Augustinus
libro decimo octavo de ciuitate dei capitulo xxxvi. Concordat Ysidorus sexto Ethimologiarum capitulo primo. Et libro
capitulo secundo de ecclesiasticis officiis quod ipse de totius ecclesie
disciplina religiose conuersacionis magna
auctoritate et racione sit editus. Item Ysidorus
ubi supra super? in libro prohemiorum parte secunda capitulo dicit:
Qui liber Sapiencie christi aduentum qui est sapiencia
dei patris passionemque eius aperta manifestacione denunciat. Ecclesiasticus vero morum pene
omnem disciplinam et sancte religionis conuersacionem
affatim copiose conscripsit. Correlarium
licet predicti libri non fuerint de canone ebreorum
iam tamen non inter apocriphas sed inter canonicas
scripturas sunt computandi patet
ex dictis quia ecclesia christiana illos libros recipit inter
diuinos quamuis iudei eos non receperint
et racio quare ut patet ex predictis ipsa scilicet ecclesia clarius
iudicare potuit de talibus libris et sufficiencius
quam iudei licet non est mirum quod ipsa sint de eorum
auctenticitate certificata et non iudei.
Contra predictum conclusionem et eius correlaria
arguitur quia talis scriptura noui testamenti nec plene
nec absque corrupcione peruenerit ad nos ...

Tercia

Confirmacio

Nota

Secundo

Correlarium

Contra

Gr Gr

l3 et cetera glosa tenet tunc apertio
scripturarum de te pnoim fuerit propter
utilitatem eccle si ergo ad ecclesiam non
integre et pfte devenisset scriptura brevi tpe
tris aperto fuit simplic sz avis pbar' in pr-
ovinis xpi acto et oia que cc' ipm probar
ma fuit inscriptio sz non oia xpi fca p-
venerit ad ecclesiam ut pz Jo ultimo ubi
dr Sunt aut et alia multa que fecit ihs
que si scribantur p oia nec ipm arbitror
mundu capere eos qui scribendi sunt libros
l3 sc' q dimittere hermes evangm xpi q
sz q evangm non e aliud q historia co-
tinens doctrina xpi et acta eius ab eius
incarnatione usqz ad eius ascensione etc.
¶ Tunc q pfidia iudeorum et pseudo aplor
et hereticor nisa e depravare historias evan-
gelicas q cato. paperent eas distillos co-
scribe xpi ht. btus Jeroni in plogo epla ad ca-
nonicar dr se evangelistas ad veritatis linea
correxisse l3 difficile vide q ecclia obti-
nuerit scripturas originales nö ten' et pons
ten' te in de pravitas inter tot callidissimos
hom versutias et insidias ¶ Ite lucas n' 2o
n' marcus viderit conversatom et fca xpi
l3 non erant ad scribendum de hc historiam
ydonei qua sz cu histo non debent scbi
n' ab hys qui fuerit et viderint ¶ Item 3o
Marcus scripsit xlvmo anno post iniciu
xpi et mathe' xxxvmo qn iam non
erat distincta recordatio sermonis et factorum
x ¶ Ad primu ystoris evangelii etc me' eius ad p'm
[margin: qm dr] ad prima rone dimis xpi acto etc dm
q gestor xpi ul cc' ipm quendam effem
et sinceri ?eg debebant dno tpe s p ori tq
alio s posteriori tq dlr ponim utiliter et
statu eccle sm ht dr q non oportuit oia
ista scribi que p aliquo certo tpe debebat
effetu fortiri sz ista que ad eccle statu
por tpe ptinebat et tu cr lz oima gesta
p ipm et quotienqz tpe ma sit in spiritu
ul for' ul ntual' q tu n' abo finita
sit gesta ad'ing q sz ab eo gesta aliqu
effetu fortiri e in aliquo membro eccle
l3 etia et in ecclia qua sz cp sit deus et p ani
corpus ut si patit' unu membru copatiunt'
oia membra sive gloriat' unu membru
congaudent omnia membra 1o Corinth xiio
ubi aps adducit hc de ecclia et qz membro
eius ad ptom etc pt anus de pfidia iudeor

dico q cedo bene q fuit difficile tene ve-
scripturas inde probatis sz tu fuit po le
tm hc certu e ita sm de tunc xpus p-
miserit legem imple ut pus e instituit
et aplis mitte spm scm qui eos doceret
omem vite Jo xvio et constat q hc non
fuit soli ad utilitatem aplor sz totius ecce
que sup ipm ministerio et doctrina aplor
e fundata et ?go idem spus scus qui scripturas
dictavit easdem a depravatione custodire voluit
ne fortus eius porte inferi prevaleret
et ita utitas s xpi pmissio frustraretur ¶
[margin: ¶ Nota]
¶ Dices ergo spm sco dictante qui e-
spus concordie conscripta sit evangelia i-
go plurimi discordant in vbis et materia et
ordine sicut omnoda n concordia fuisset
manifestu argumentu q uno spu dictate
omes ipia eor scripsissent et uno instinctu pt
dicta q sciu est ne evacuat fidei xpi dicent
evangelistas inter se fecisse collusionu ul fictm
ee si dicerent ex pluribus q scripsissent in diversis
regionibus et pris sup hc no convenissent uer-
sunt conveniencius q eandem utilitatem hy-
storiam quibz quatuor tanget sz alys et
alys vbis et mo loquendi variis quiqz et
ordine sive tu q dictione et q quiqz unus
obmitteret alius que alii ad supplendum
reservabant' sic n marc' aptis fore fuisse et
ut ?iloq eandem intendisse utilitate de hor-
ribili anigm de concordia evangelistarum ¶ Ad 2m
[margin: ad 2m]
dr q lucas et marcus fuit discipuli eor qui
viderunt aqmb sufficit didicerit s marcus
a bto Petro et lucas et a bto Petro cu fili-
sint discipuli et bto Paulo que similiter
e sentens qui ht huc prevelacom xpi
ut Gal 1o ¶ Ad tertiu dcdm q historia
evangelii ca tpe lo nota erat fidelibus et cordete
quia ipam in cessanter apli predicabat
et ultra hc ad eam pfte elucidanda q evangeliste
specialit ad hc a spu sco illuminati sint et aute ad
hc pmisi et in pclis psignati ee ut nichil
gestor vbor ac sermonu e dictum fuis satum
eccle obmissu ee certissimu / cu n no ter-
sit fuis et consumato virtutis non e dubiu
scriptores novi lenidancia suscepisse spm
utia et eo dicente scripsisse q scriptores testi-
ke
[margin: ad 3m]
¶ Conc' ram gome et eius correlaria
evidentu in ligera ebrauta quitulz pfca no
sufficit humano intellectui ad explicandu mysteria
novi tes que continet' i obscuritatibz et figur'
[margin: Conc' ram gom']

scripture ebraice divinus revelate. Sed
bt̄us Jo. solū cum exigentiam humane con-
dicionis in linguis et scripturis fore ordinabilem, indu-
bitanter translatissime scripturas l3 in suffic.ⁱ et diminute
et forsitan non absque errore aliquo, non quia
humanum ingenium non suffic. ad intelligendum
et proprie ad exprimendum omnes tales veritates
divinitus revelatas, prout notum est de se ex
ratione praedicta. Hoc patet quia Jeronimus dicit
in 2o prologo biblie: aliud est esse vatem et
interpretem; ibi spiritus ventura predicit, hic eru-
dicio et verborum copia ea que intelligit transfert.
Cum l3 ipse interpres fuit et non vates, se-
quitur quod non spiritus illustracione sed humane intelli-
gencie erudicione scripturas transtulerit.
2o Item ex modo intelligendi ebraice scripture de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], sicut patet per Quaram
et per Nicolaum de Lira in quodam decreto. Et idem
modum loquendi de deo non continet la-
tina biblia vel greca l3 non concordet cum
3o ebraico textum. Item in primitiva ecclesia
fuerunt multa exemplaria in distincte scripta
et translata et multa de dimissione vel errore sus-
pecta l3 non est omnino certum quod sit sit in
exemplaribus translatis a beato Jeronimo, ymmo patet quia
in primitiva ecclesia fides fundabatur et erat
[illegible] pugna cum hereticis et iudeis, si l3 ipse
[illegible] tunc primum fuit tales errores scripturarum
ecclesia l3 a fortiori dicitur primusse errare. Jeroni-
mus patet per dominum Isidorum prius allegatum ubi dicit:
Si enim primus fidei temporibus ad manus venit
quod codicem aliquem aliquantulum sibi utriusque lingue
peritiam sensit ausus est statim interpretari.
Jeronimus in prologo Josue dicit quod apud latinos fuerunt
tot exemplaria quot codices et unusquisque
pro arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit
et utique non possit verum esse quod dissonat etc.
Et similiter in prologo paralipomenon et hester. Item
4o ecclesia non approbavit translacionem Jeronimi l3 non
5o est ubi certitudo etc. Item translacio Jeronimi
non est preferenda translacioni lxx l3 etc. Aug-
ustine patet per Augustinum decimo octavo de Civitate Dei
capitulo lmo ubi dicit: Quamvis Jeronimus homo doctissimus et
omnium linguarum peritus non ex greco sed
ebreo in latinum eloquium converterit scripturas, sed
eius tam literatum laborem quamvis iudei fateantur
esse veracem, lxx vero interpretes in multis erravisse
contendant, iudicat tamen ecclesia ecclesia tot hominum auctoritas ab
6o Helcizario tunc pontifice ad hoc tamen opus electorum
venientem iudicans preferendum. Item Augus-

tinus ibidem capitulo lxxo dicit: Quod singuli seorsum se[parati]
sederunt ita nec eorum fidem Ptolomeo placuit
explorare, ita scripserunt quod in nullo verbo quod
idem significaret et tantundem valeret vel in verborum
ordine alter ab altero discreparet sed tamquam unus
esset interpres ita quod omnis interpretati sunt unum
erat, quia vere spiritus erat unus in omnibus.
Jeronimus non dicit hic de emendacione, ut patet in 2o pro-
ad pm logo biblie quod ego Jeronimus est credendum. Ad primum
istorum quod arguitur. Eruditio etc. mi-3 b. ad
primum. Dicendum quod ex dicto suo non sequitur eum plu-
risse interpretem et non vatem, attamen
vatem ponitur illo qui spiritu sancto separat illu-
strare secreta et prophetie divina cognoscit et
revelat quia omnino indicat verisimile quod in tanto
opere quod esse debuit ad totius ecclesie statum
et fundatum spiritus sancti sibi non defuit auxilium
speciale. Et dato quod humano modo se habuit ut
interpres in transferendo adhuc non sequitur
quod non spiritus sancti illustracione sed precise
humane intelligentie erudicione scripturas
transtulerit eo quod adiutorium scripturarum no-
tis divinitus revelatarum et in fortiores ans
et hoc sufficientes habuerit et ita non praeter humane
intelligentie unius fuit. Ad 2m dico
ad 2m quod sicut prius patet exprimens dictus non oportet
omnem sensum exprimi in latino qui habetur
potuit ex ebraico omnino qui est potuit
habere et hoc in quacumque parte scripture sed illum
vel eos quem vel quos spiritus sanctus pro tempore
exprimi voluit ecclesie modo quamvis ad hoc
veritatis exprimi voluit ecclesie non tamen oportuit
hic sed prius priorum passu scripture. Supra
inveniunt deus etc. et hoc eo modo quo in
ebreo est per hanc dictionem heloim vel eloim
sibi correspondentem in plurali ubi nos habemus
deus in singulari quia adhuc per eandem proposicionem
exprimuntur personarum pluralitas et essencie unitas
ut patet per magistrum libro 1o distinctione 2a quod videtur
inconveniens quod si solum exprimitur pluralitas
ne statim exprimeretur scripturarum accideretur error
unde dicitur presertim cum unitas personarum in aliis
eiusdem scripture passibus sufficienter exprimatur
vel haberi possit prout declarat magister ibidem.
ad 3m Ad tertium in primitiva ecclesia etc. vel quia ad
primum dico quod tunc fides fundabatur et quod
inferatur quod a fortiori etc. vel quia quod quia
res magis fieret et certe non dum plene
separatum est primum ab impuro secundum

heretico crescunt zizania de quo etiam hereticorum
in parabola salvator Matth. xiii° sed quia in
est ad presens de dubia iure et consensu et certe
sine pravitate sit et in proposito etc. Unde ad
deprecandam ecclesiam ac erroribus qui te-
merarie steterint pugna hereticorum non impeditur
sed promovetur ut patet per illud Aug. super ps. l. xx°.
Contaminaverit te eiusmodi sunt ab ina-
nitatibus eius et appropinquabit cor ipsius ubi
dicit quod multa latebant in scripturis et cum pre-
cessent heretici quibus agitaverunt ecclesiam de-
ceptione aperta sunt que latebant et intellecta est
voluntas dei et postea ibidem eminarunt multas
questiones difficiles scripture et iam eruditiores fuerunt
quam illi qui noverunt hec tractare atque disso-
lvere ne perirent in summa sollicitudine quibus
impiorum sermonibus (hereticorum obstinatis) incipiunt
libri de dixerunt quod illi domini sunt prima solli-
citudines eius et nobis ad intelligendum appropinquat cor ipsius
hec Aug. Ad quintam ecclesia non approbat. ad 5
et etiam necessarium est quod ecclesia recipit et recepit eam in
sinodis seu conciliis etc. ad plenius fidem recipe-
randum hereses et confutandos errores hec
est et eam approbare ut divinam quod per nullam
aliam scripturam nisi divinam haberi sunt scire
fundamentaliter et si quis dictum ecclesia dans
doctorum hec est ad certam declarationem non ad
efficaciam probationem contra hereticos ¶ Item etiam quod
Jeronimus assumpsit scripturas contra iudeos Jo. xv. Luce
xvi° et aliis patet quod sunt divine et canonice
sed assumptum est quod ecclesia ita recepit translationes
Jeronimi patet de multis conciliis celebratis post eius
translationem in quibus ecclesia non est usa suo ar-
bitrio sed scripturis quod ut dicit Dionysius ambiguum
non est etc. et non videtur quod aliam translationem
biblie invitatam sunt quam Jeronimi ¶ Si dicatur
quod innitebatur illi translationi in libris que etiam
erant quod si aliquis esset ibi sensus tota redderetur
de falsitate suspecta quia est una copulativa
etc. Item dicit Aug. in epistola prima ad Jeronimum quod si
aliquis sensus vel suspectus esset in scripturis non
fieret probatio efficax ex eis. Unde Aug. in libro
de ducis Basilii et postea videretur distinctione
... ultimam reputata ipsa approbata contra heret-
icos ecclesie. Ad quintam translatio Jeronimi etc. ne-
cessarius ad probationem dico quod forte tunc temporis ad-
huc translatio Jeronimi non fuit tam sufficienter
examinata per ecclesiam ut tunc dicta ut stabilit

fuit nunc ¶ Ad sextum dicitur beatus expositor ad 6
Prologorum quod forte opinio Jeronimi prevaluit in eo
concordare videtur Josephus et etiam Isidorus
et forte posset sic concordari quod licet aliqui
libri distinctas habuerunt certas in temporibus ad quam
dam sicam quieverunt misse consecutes et concorda-
tes et ita secundum divinus in generali quo ad donum
interpretationis seu prophetie sunt accepte
per multos accipere Aug. opus suum fuerunt
non tamen quo ad donum prophetie stricte ac-
cepte prout distinguitur contra alia dona prout
videtur accepisse Jo. qui et dicit in dicto pro-
logo quod interpretes pene totum ... (distinctum)
obtinet etc. Item dato quod in hac parte discor-
daverunt non est inconveniens magis sibi tamen debetur
credi cum non fuerunt nisi ex relatione et fide
aliorum quia certum est quod quintum ad probationem pertinet
consequeretur presuppositis examen ecclesie Jeronimum in
transferendo non errasse prout et videtur sibi con-
testari sunt sancti Augustinus in loco prius allegato super
xviii° de Civitate dei ca° ultimo ¶ Ad tertiam ad tertiam contra
contra ... arguitur epistole canonice sunt omnes
apocriphe id est false ... patet in decretis distinctione
xvi°. Ubi dicit papa Gelasius quod apostolorum cano-
nes qui per Clementem romanum pontificem
sunt quidam asserunt dicuntur esse translati sunt
id est hos non recipiendos sed inter apocrypha de-
putatos Ysidorus subdit duos canones qui
dicuntur apostolorum seu quia eosdem nec sedes apostolica
recepit nec sancti patres illis consensum prebuerunt
pro eo quod ab hereticis sub nomine apostolorum compositi
dinoscuntur quamvis in eis inveniantur utilia
ab auctoritate tamen apostolica atque canonica commu-
gesta constat esse remota et inter apocrypha
deputata ¶ Item beatus Jo. dicitur distinxisse 2°
scripturas librorum veteris testamenti quos transtulit
asterisco et obelo ut appareat ubi esset aliquid
additum translationi hebree vel substractum vel ubi
esset aliquis positum quod in hebreo continet nostri hebrei
id est inter libros talia signa non habentes nostri videntur
esse scripture et prius non tamen divine repu-
tandi eius patet Hester x° ubi Jo. innuit dicens se
aliqua addidisse que in hebreo non reperit
sed in editione vulgata id est subdit et tamen post
finem libri hoc capitulum ferebatur ut mos consuetus est
inter obelo id est veru prenotavimus dixit quod
Mardocheus etc. ex quo patet quod ipse hunc consuevit
notandi talibus signis ¶ Ad primum istorum epistole ad primum
negantur eius ad probationem dicit quod per canones apostolorum

non inveniuntur epistole canonice sed alia statuta
seu tradiciones apostolice quas viri apostolici primum
sunt canonum ut patet in eadem distinctione. xvi
approbantur capitulo lxxx v°. sed omnes epistole canonice
non sunt tot capitula ¶ Item dato quot certum
epistole canonice vidende esse prius quam in eadem
distinctione sequitur de sexta sinodo capitulo 2° ubi
ponitur alia determinatio posterior: Ibi placuit
huic sancte sinodo ut amodo confirmata et rata
sint canonum apostolorum lxxx v. capitula. Contrarium
videtur: Epistola Isidori: Ibi Isidorus famulus Christi
lectori suo conservo propter eorum auctoritatem ceteris
conciliis preponimus canones qui dicuntur
apostolorum. licet a quibusdam apocriphi dicuntur
quoniam plures eos recipiunt et sancti patres eorum
sententias sinodali auctoritate roboraverunt et inter
canonicas posuerunt constitutiones et de hiis plura
ponuntur ibidem ¶ Ad istud tamen dicitur: utrumque
videtur posset tenderi medio modo loquendo de
libris ipsius translacionis quia nos tenemus
contra ipsum quod dicitur in prologo Job quod Jeronimus
ibidem dicit exponitur prologi ipse duas fecit
translaciones prima de greco in latinum secunda
translacio hec. Dicit tamen quod utique addidit ubi
aliquid ex de eius de veritate Ebraica et ubi po-
suit asteriscum ubi aliquid aliud invenit
superfluum obelo iugulavit maxime Septuaginta
tendunt Origenis ¶ Dicit autem de translacione
ibidem dicit quod ipsa nullum de veteribus sequitur
interpretem sed ex ipso ebreo arabico quoque sermone
et interdum Siro nunc verba nunc sensus
simul utrumque resonabit et ut dicit expositor
hee tres lingue sunt affines sunt et ibidem
infra dicit Jeronimus distant et obtrectatores mei
recipe in toto superius in prima translacione que
completa est quam superius suscipierunt supple ab
aliis et ante et post et statim comparando posterior
translacionem ad eam dicit aut supple distant
interpretacionem meam cum asteriscis suis ra-
dere id est delere quia quod dicitur nolunt recipe istam
nisi recipiunt illam ¶ Item dato autem
quo ad istam translacionem ad hunc non sunt
quod dato quod operis sunt talibus signis in prius
non tamen inde eo quod ponimus testatus iam certa
sufficienter certificata est de dictatibus atque
et etiam beatus Jeronimus tamen ex prologis quos in
libris debet sufficienter nos in cantant quod
aliquid addidit quod in ebreo non invenit sicut
Hester x° de hiis que predicta sunt convenit
in ebreo plena fide expressi. Hec autem que

secuntur scripta reperi in editione vulgata
et daniel xiii° huiusque daniel in ebreo
volumine legitur. Que sequuntur usque ad finem
libri de Theodocionis editione translata sunt
etc. ¶ Adhuc dubitatur quomodo certam gentem ratione
sive esset verum scilicet quod omnes veritates librorum biblie
erant eorum auctoribus ante eos vel scripturis suis
revelate quia licet de se sunt satis vere scilicet
quod in illis libris narrantur multe veritates ca-
pere quas practice sunt prius cognoscendi
naturaliter humanum intellectus inter omnibus note
simul et plures veritates historice et alie quas
homines cognoscere poterant via naturali Igitur videtur
quod tales non fuerunt eis specialiter revelate quia
deus vult quod homo faciat humana via omnem
diligenciam suam in cognoscendo ea que
sunt sive salutis optima et ubi non potuerit
se ac via innare tunc deus vult eum specialiter
illuminare et dirigere sicut non sunt esset temptare
deum Igitur ¶ Item dicere auctorem biblie et
omnem talem veritatem super naturaliter a deo fuisse motos
vel habuisse revelacionem videtur esse occasio de-
ridendi nostras scripturas ab infidelibus et hoc
non est dicendum quia nota quod apud plurimi
infideles audientes nos dicere quod tales veritates
quibus longe altiores et profundiores philosophi do-
cuerunt quales multe sunt in nostris scripturis
sunt divinitus revelate bene haberent nos deride-
re de ruditate quod in illis quamvis credimus
revelacionem que nota sunt vel ex puris viribus
dicentibus sine aliqualem volentibus
diligenciam adhibendam circa cognicionem
ad bibliam ¶ Item miracula non sunt levi-
ter nec in ccite vel temere optimitate Igitur similiter
veritatum cognicio non est attribuenda re-
velacioni que haberi potest via naturali maius patet
prima tamen cavendum est ne deus dicatur
miraculose agere vel egisse ubi non sic egit
quantum ne negatur ubi ipse miraculose egisse
vel agere ut egit vel agit quia deus non
extollitur per falsitatem sed falsitate periculum est et
advertendum ne minus extendantur dei
miracula nec minus restringantur ¶ Item
ex nullo auctore videtur haberi quod ita fuerunt
moti omnes auctores respectu omnis veritatis in
biblie Igitur. Item apostolus paulus qui maxime
divinus erat edoctus alia humana doctrina
sua acquisita quibus docuit homines sicut patet
prima Corinthiis vii° Ibi dicit nam ceteris ego
dico non dominus si quis frater habet uxorem

etc. Item non omnia prima erudicione vel scripta
revelacioni supernali sunt ascribenda principaliter
¶ Pro istis omnibus notandum quod triplex ma-
neries veritatum reperitur inde in scripturis vel
in quolibet libro canonico biblie. Prima est ca-
ritatum quas auctores eorum sicut multi
philosophi invenerunt vel per experiencias
vel ex revelacionibus suorum priorum hodie
que non sunt revelate auctoribus specia-
liter aliquibus precedentibus nisi in tales inde
ponere in dictis libris ut Paulus apostolus
posuit veritates aliquas quas poete posuerunt
ut patet Actuum xvii. Quas non oportuit ipsum
magis per supernalem revelacionem cognoscere
quam prophetas cum ipse esset doctus homo et instructus
humana sciencia et ita multi alii auctores canonicorum
librorum biblie sunt. ¶ Secunda maneries 2a
est earum veritatum quas poterant colli-
gere et concludere ex studio et cognicione scripturarum
et historiarum precedencium divinitus conscriptarum etc.
Videntur auctores psalmorum David et alii mul-
tos passus aliarum scripturarum quas habe-
bant ipsi posuisse in psalmis suis et plures
quas ex illis scripturis elicuerant etc. etiam
Moyses videtur fecisse scribendo Genesim ut inde
non omnino visibile quod Adam tunc constiterat
modus creacionis mundi et multa alia de
divinis et humanis non solum verbo notifi-
cavit sed etiam habetur in scriptis reliquerit
filiis suis et quod sic aliqui libri historiales
conscripti fuerunt usque ad Noe Abraham
et Moysen in processu tamen quos Moyses divina
revelacione certitudine complevit ¶ Ex quo correctum
sequitur correctius theologiam non solum precedere philosophiam
dignitate sed et precessisse quantum antiquitate
patet quia statim ab Adam incepisse et
continuatur per istos patres priores omnibus philosophis
de quibus unquam sunt aliqua famina no-
bilis ad nos pervenisse ut patet ex verbis dictis
prius et hoc per beatum Augustinum de civitate dei de
Civitate dei capitulo xxxvii docens theologos et
prophetas precessisse philosophos et declarat hoc ibi
de Abraham et Moyse et post hoc capitulo xxxviii
de Noe adhuc priore illis et etiam de Enoch
qui septimus erat ab Adam de quo etiam dicit
Nove et iterum in canonica epistola apostoli Jude
prophetasse priorum quorum scripta ut apud Iudeos

et apud nos in auctoritate non esset nimia fecit
antiquitas. Et paulo post hoc idem declarat de
historia Regum Juda et Regum Israel que res ges-
tas continet de quibus eidem scripture canonice
credimus ubi commemorantur plurima que non expli- et non
cantur et in libris dicuntur aliis inveniri quos
prophete scripserunt et alicubi eorum quoque prophetarum nomina
non tacentur et tamen inveniuntur in canone quem
recipit ecclesia dei. Et sequitur: Cuius rei fateor causam
me latet nisi quod existimo et ipsos scripsisse quod
ea que in auctoritate religionis esse deberent sanctus
utique spiritus revelabat. Ex hoc beatus Augustinus
idem capitulo xxxix in fine [illegible] contra [illegible]
ut gens sue dementie ostenderet super patriarchas
et prophetas nostros quibus inerat divina sapiencia
vel se qualiter iactaverat et probat hoc de
Egipto de qua mayre inde et tamen non precessit
eorum sapiencia nostrorum patriarcharum sapienciam. Dicit
de quo non Egiptius inveniri que solet falso
et inaniter de sua doctrina antiquitate
gloriari qualitercumque sapiencia sua patriarcharum
nostrorum tempore prevenisse sapienciam. ¶ Tercia
maneries est veritatum quas auctores biblie 3a maneries
in mente per revelacionem receperunt tunc quando li-
bros vel epistolas dictaverunt iuxta illud dictum Christi
Mathei x. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini
non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris
vestri qui loquitur in vobis ubi videtur quod spiritus sanctus
eos monet ipse qui se applicuerunt actualiter
ad predicandum vel dictandum. Alio modo dicere
potuit quod deus quoque aliquem divina virtute
inspiravit et illuminavit prius de omnibus que
penitus voluit predicari vel scribi et quod ille
ista postea suo spiritu dictante conscripserit ¶ Sex-
decimum conclusionem est triplex modus dicendi ad divinam
que tangunt racionem principium quod canonice libri sunt
ad veritates meras portas que sunt de necessitate
salutis humane et quibus homo directe obligatur
ad ultimum finem suum scilicet deum tamen de ingibilibus
quam credibilibus sunt divinitus revelati etiam sub
totales divini divini quia denotacio sit a parte
principaliori et quamvis multe veritates revelate
ut patet de illis de futuris postea fuerint experimentaliter
visae et conscripte tamen in quantum a deo fuerunt
primitus supernaliter dicuntur divinitus reve-
late ¶ Prius modus dicendi esset quod illi libri
dicentur conscripti specialiter a spiritu sancto seu per divinam
inspiracionem vero quod spiritus principalis et a deo
movente spiritus ad hoc auctore quod quilibet

ilm librorum scriberet hic non mouet
enim supernalr ad quamlibet porcionem quam
meis scripsit et tam primus quam sus modus
concordant inhic quod non oportet omnes istas
veritates esse conscriptas per specialem reuelacionem
seu inspiracionem spiritualem respectu earum quod
potest sic persuaderi quia multas veritates quas
omni homini videmus scripsisse visibile. vide
quod historiographi gentilium tempore Josue et
Judicum et Regum israel conscripserunt etiam fata
mirabilia et historias bellorum que erant inter
israel et gentiles et per scribendo hystorias multas veritates
debet expresserunt in eisdem constanciis et eodem
modo sicut nos habemus in biblia nostra et tamen
non videntur supernaliter gentiles moti ad con
scribendum libros cronicarum suarum nec reue
latione et singularum veritatum tamen 1 veritas defensio
et quedam leuitas apud infideles christianos
dicere auctores historiarum biblie fuisse supernaliter
inspiratos ut dicantur veritates contente in
illis ¶ Tercius modus dicendi esset quod
omnes veritates in libris canonicis scripte speciali
mocione spiritus sancti conscripte sunt quod sic per
suadetur quia omnes tali modo et stilo et in libris
karitatis scripte sunt quod nunquam modo non suf
fecisset ad hoc humanum ingenium naturale 1 et confirma
tur responsione dicti beati Augustini modo de doctrina
christiana capitulo 9 ubi dicit ¶ In auctoribus sacre scripture
non solum in sapiencia verum etiam in eloquencia
michi videtur sit et audeo dicere omnes qui recte
intelligunt quod illi loquuntur simul intelligere non
eos aliter loqui debuisse et hic declarat sub
dens sed vir est quedam eloquencia que etate
inueniebat decet est que senilem ut iam dicta
est eloquencia supponere non congruat elo
ita est quod que diuos summa auctoritate dignissimos
plane quasi diuinos decet ¶ Et hic ¶ Nec illi lo
cuti sunt nec ipsos decet alia nec alios ista
proximo clare scilicet quod hec veritates notas aliis quam
gentilibus et cetera conscripserunt illi in sermone gentiles
et ad stilum scribendi quam ipsi sancti doctores
habebant attingere non potuerunt ¶ Iste ipsorum
stilus sunt tamen in veritate fundanda solidior
et in instruenda tota vita hominis fruc
tuosior quam et in vero ornatu rethorico de
uinior quo stilo sancti tradicionem nostram
tradita igitur beati Augustini ubi supra dicit de eloquencia
sanctarum scripturarum quod quanto videtur melior
tanto alcius non ventositate sed soliditate ex
cusatur et tamen pauca possent huius si va
caret omnes virtutes et ornamenta eloquentie

de quibus inflantur isti qui linguam suam
in[...] auctorum lingue non magnitudine sed tumore
preponunt omnes in istorum libris sacris quos nobis
erudiendos et ab hoc seculo prauo in beatum seculum
transferendos diuina prouidencia prouidit. Ergo quo
sensus patet propositum ¶ Item omnes veritates in sacris
libris scripte quantumcumque plures earum sunt histo
riace et fuerunt per experienciam note ex speciali
tamen dei prouidencia ille sunt redacte in scriptis
auctenticis populo dei tradite ut modo quodam
sermonem quem humano erant ad erudicionem
eiusdem populi dei 1 et ita patet per apostolum
prima Corinthiorum 10 ubi breuiter tactis multis historiis
de populo israelitico concludit dicens Hec autem omnia in
figura contingebant illis scripta sunt autem ad
correctionem nostram in quos fines seculorum deue
nerunt Item quod omnes veritates supernaliter
reuelabantur populo israel racionabile videtur propter quod
apud illum populum ¶ non erat studium
humane inuestigacionis sed erant homines sim
plices laici et rudes et cultores terrarum
et pleraque erant pastores omnium ergo opus fuit
eis speciali reuelacione et propriis veritatum
que excedebant intellectum eorum similiorum ¶
Et ideo ex hoc ut singule veritates magis crederent
auctoritate dei quam euidencia racionis ex hoc magis
mouebantur ad honorificandum deum ad obe
diendum preceptis suis ut Augustinus circa
de quibus dicit et non est facta ut dicit ¶ Quod data
est lex ut et que siebant prius auctoritatem
haberent et que latere ceperunt consuetudinem
peccandi et errandi manifestarentur et auctoritate
dei non ita tenerentur et ita etiam eadem
veritates morales et alie que tamen secundum natura
liter erant note ¶ Juxta tres modos dictos
vel si aliqui alii occurrent iudicet quilibet
quod voluerit et sic hic videat ad raciones factas
contra raciones pro et contra que ista tangitur in
secundo modo non sunt contra duos modos primum et secun
dum tenendo modum tercium satis soluitur contra
que dicta sunt in positione et declaratione istius
tamen modi quia hec veritates multe tales sunt natura
liter note non in tali scribendi stilo et talibus
circumstanciis et cetera Etiam non sic ducerent nos
ad honorandum deum et cetera ¶ Si tenentur
eiusdem racionis sed quod tenentur auctoritate dei
patet est prius tactum ¶ Huic et consonat dictum
¶ Decreti 10 q. 3a prologi ubi loquens de scrip
turis dicit ¶ Si eandem historiam describere
scribat Moyses in Exodo et aliquis egipcius
in Cronicis egiptiorum scilicet historie moysi est

deus de quo traditur et quod gubernat hominem
misericorditer liberando ebreos oppressos iniuste per
egiptios oppressores sapienter ordinando
eorum liberationis congruum et adhuc in
plenius liberatus legem gratanter acciperet
poterit tot signa sibi facta de. Primum non solum
historie hystiographus erat regimen vel rex vel
princeps egiptiorum cuius actiones et eius et ipsi
videntes intendunt scribere ita quod in tradens
sibi quod deus fecerit sed principale quid deus
fecerit vel scribere principaliter moysi quid deus
egerit vel puniverit qui in ad eius et qua
materia hic contingit et sic et sic non
nec tantum pars poni potest dici secundum historiarum
ipsorum una scripta et agentibus quod non abunt
tore et cuius partis scripture ¶ Pro 2o articulo
qui est de diversitate sanctorum scripture
sive dicitur diversitate dubitatur primo quis debeat scripte
editor sive auctor et hic tamen in toto quod in
partibus suis. Dico hic Quia moysen dicimus auc-
torem penthateuci nec etiam eiusdem totius
pentateuci eorum librorum auctore debemus
assignare in dicto quod non quia tunc ipse inve-
nitur esse auctor mendacii et falsus quia dicitur non
scribere asserere deum Ene verissime moriturum
et cetera expresse mendacium et falsitatem
derivatis consiliis que sepius inveniuntur
in scriptura ¶ Ad oppositum arguitur quia si
non erat idem auctor totius biblie regis
partis eius propter causam iam tactam in argumento
ultimus partis iam concedendum erat in singulis
partibus librorum singulorum. Sed hic dicit referri
diversa scripsisse aut dixisse diversos et auctores
quod ipse dixit non inde vel sequitur aliqua
talia dicta omnis tamen auctore quod dicit non potest
de aliqua parte scripture ¶ Videt Hermicus
de genere armenorum libro 1o capitulo 2o Et inper
potest intelligi quis auctor alicuius scripture vel
quia est ipsius assertor vel quia est ipsius editor
sive copulator aut similiter utroque modo et accipitur
auctor proprie. Enim hic pono aliquas positiones
responditer ad intentionem dicti doctoris quarum
prima est quod sit mendacio penthatheuco
moyses non est auctor primo vel 2o modo primum
quia istorum moyses non est assertor sed editor
seu copulator seu recitator et cetera. Unde multis
loquentes ea que moyses refert dicta fuisse
hic modo auctores sunt sed non mendacii
assertores ¶ Secunda positio est quod asserunt
moyse in penthateuco moyses est auctor

primo et tertio modo sumendo auctorem. probatur quia
tamen ipse est editor et assertor ¶ Ex quo patet quod
proprie de auctore loquendo scilicet tertio sola ista scriptura
sed non autem eius idem est editor et assertor
in nobis que ab uno dicta dicuntur et non scribuntur
tamquam gesta publica non dicuntur proprie
moysi hic auctore sed vel primo vel 2o modo patet
ex dictis ¶ Ex istis solvitur secundum rationes
responsive ad dubitationes tactas in argumentis quarum
prima quod accipiendo auctorem proprie non cuiuslibet
parte penthatheuci moyses est auctor
patet quia plurium ipse solum est recitator ut patet
ex dictis. ¶ Secunda aliquis partis penthateuci
modo multis est auctor patet ex eodem fundamento
¶ Tertia accipiendo auctorem pro assertore non est
inconveniens diversos esse auctores diversarum
particularum eiusdem libri hic notum et ex de-
cursu librorum ¶ Quarta accipiendo autem
pro recitatore non est inconveniens moysen esse
auctorem mendacii et ulterius ipse non dicitur
sed esse ut nos diximus in que sunt mendacia
¶ Et sic dicitur quod de moyse sit modo suo de
aliorum librorum auctoribus est dicendum ¶ Ex hiis
patet ratio quod ipse proprie dicitur deus proprie scilicet tertio
modo sive scripture prophetice quia ipse non
asserit sed tamen affirmat deum cum dicit secundo.
istius scripture deus est auctor quia ista deus
asserit et componit. Prophetis non dicitur nostris
sicut Baruch notarius fuit Ieremie de quo
Ieremie xxxvi dicitur Et baruch scripsit ex ore Ieremie
omnes sermones domini ubi autem prophetia vel scriptura
eandem scripturam asserit quia scribit et etiam
et ipse auctor est proprie ¶ Ex quo patet scripture eiusdem
scriptura duplicem hic auctorem dicitur scilicet principalem
scripture scilicet editorem ¶ Sed hic statim oritur
unum dubium quod est de penultimo proposito istius articuli
scilicet quomodo scriptura sit habens duos auctores
principaliter ad eundem sensum de eodem sensu scripta
sit utrumque et medium quod sic quia tales scripto non
secundum voluntatem humanam sed secundum inspirationem
divinam sunt quia omnes editores scripturarum
divinarum scripserunt ut patet ex dictis in penultimo
articulo et patet etiam hic specialiter de scriptura prophe-
tica 2a Petri 1o ubi dicitur Non enim voluntate
humana allata est aliquando prophetia sed spiritu sancto
inspirati locuti sunt sancti dei homines
Confirmatur per dictum Numeri xxiio Ubi Balaam
dixit Si dederit mihi balach plenam domum
suam auri et argenti non potero mutare

verbum domini dei mei ut plus loquar vel minus
et cetera. Ergo sensus litteralis scripture sit verus
quia a spiritu sancto et cetera. ¶ In oppositum arguitur
primo sic Jo. xj°. ubi Caiphas prophetando assumit
Expedit vobis ut unus moriatur homo et cetera.
et tamen ibi alius fuit sensus dei quem Jo. exponit
ibidem dicens quod Ihesus erat moriturus pro gente
et non tantum pro gente sed ut filios dei qui erant
dispersi congregaret in unum. ecce sensus dei scilicet
redempcio generis humani. alius vero fuit
sensus Caiphe scilicet ne gens tota sequendo doctrinam
eius ab obediencia Romanorum recederet et quia
propter Romanos venientes illico omnes per-
derentur ut ibidem patet in textu eiusdem. ¶ Item
videtur quod non sensus litteralis sacre scripture sit
verus. quia ad litteram de Salomone dicitur primo
Paralipomenon xxviij°. Et firmabo regnum eius
in eternum quod tamen constat non esse verum. Similiter
in psalmo lxxi. Et dominabitur a mari usque ad
mare et cetera. Ad litteram intelligitur esse dictum de ipso
scilicet Salomone et tamen numquam fuit tam dominus.
¶ Sciendum est hic quod scriptura sacra
multiplices sensus et modos exponendi habet quos
doctores varie assignant. et ut quo ad hoc planius
intelligantur doctorum dicta que valde sunt
ad intelligendum scripturas utilia. reducam
multiplicitatem sensuum ad pauca scilicet ad duo genera et
ostendam quomodo sub illis generibus omnes species scripture
sacre continentur. ¶ Conclusio prima. Omnis sensus
scripture sacre quem spiritus sanctus per eam docere
intendit est litteralis vel misticus. quod sic ostenditur. quia sensus
litteralis dicitur sensus primarius a spiritu sancto seu
auctore primo scripture intentus quem ex ipsa
forma scripture et circumstanciis eius clarius potest
apparere seu qui circumstanciis scripture exstat
conformior aut ex eis probari potest. Misticus
vero sensus est ipse qui intentus a spiritu
sancto non apparet primario ex forma scripture et
circumstanciis eius nec ex eis probari potest
nisi fiat cum aliqua exponentis. De hoc apostolus
primo Cor. ij°. Loquimur dei sapienciam in
misterio que abscondita est. ¶ Dicitur proprie
misticus a mistica grece id est secretum et catholicon
misticum misticus vel misterium grece latine dicitur
secretum. ¶ Sed misticus dicitur id est sacer divinus
vocabulis figuralis quia in se secretam et recon-
ditam habet intelligenciam scilicet ad aliud dicitur
ad aliud intelligitur. et dicitur quod misterium idem
est quod sacramentum id est sacrum vel absconditum vel
prefiguracio occulta et dicitur misticus vel spiritualis
misticum non attenditur in temporalibus. Ex quibus

patet quod sensus misticus est sensus spiritualis preter pri-
marium quem probari potest extra circumstancias eius
et iste est occultus huius probatur quia Apostolus in
aliis locis ubi spiritualis nobis expressit sensus
scripturarum ut nos sufficienter instrueret et
cautos redderet de hoc cum sensus principalis sit
intendendus. Item predicta duo sensuum genera
nobis explicavit in concilio verum quia tenet quod
alias sua doctrina quo ad hoc fuisset insufficiens
aut saltem quia ad hoc unus probat quod nos iam
sumus absoluti a lege littera ut serviamus deo
in novitate spiritus ecce sensus spiritualis et non
in vetustate littere ecce sensus litteralis. Item ij ad
Corinth. iij° Qui et ydoneos nos fecit ministros
novi testamenti non littera sed spiritu et patet manifeste
quod Apostolus loquitur de sensu spirituali sive distinguitur
contra litteralem talis autem misticus est. Item sic
ratione omnis sensus scripture vel est iste qui primario
potest apparere ex forma scripture et circumstanciis eius
et ex eis potest probari vel non. Si primum tunc est
litteralis. Si secundum tunc est misticus vel spiritualis
ut patet ex descripcionibus premissis et cetera. ¶ Item patet
[illegible] in libro de utilitate credendi dicens
In legis preceptis atque mandatis quibus
nunc christianis uti fas non est quale vel sabbatum
est vel circumcisio vel sacrificia et si qua huiusmodi est
tanta misteria continentur ut omnis pius
intelligat nichil esse perniciosius quam quicquid ibi est
accipi ad litteram id est ad verbum. nichil est salubrius
quam spiritu revelari. Inde est littera occidit spiritus autem
vivificat ubi clare patet Augustinum exponere apostolum
ad intencionem premissam predictam. ¶ Conclusio ij°.
omnis multiplicitas sensuum vel modorum
intelligendi ¶ sacre scripture a spiritu sancto inten-
torum ad predicta duo genera sensuum vel alterum
ipsorum reduci potest. Ista patet ex prima. ¶ Et probatur
inductive primo namque Augustinus in libro de utilitate
credendi paulo post principium dicit quod omnis scriptura
que testamentum vetus vocatur quadriphari-
am traditur vel secundum historiam cum docetur
quid scriptum vel quid gestum sit. [illegible] cum obicitur
Christo quod die sabbati discipuli eius spicas vel-
lerent. Videtur per historiam. Ait. Dominus Non
legistis quid fecit David cum esuriret et qui
cum eo erant quando intravit in domum domini
et panes proposicionis manducavit quos non
licebat ei manducare et cetera. Secundum ethiologiam
cum ostenditur quid qua de causa factum vel dictum sit
et ad id pertinet quod cum Christus prohibuisset uxorem
dimitti nisi fornicacionis causa illi velut esse abomi-
nacionum moysen dato libello repudii per-
misisse licenciam hoc inquid moyses fecit

Nota
2° prima
Nota.
prima
2a 9°

[illegible]

pter diuturnitatem cordis eorum. hec ii causa reddita est cur illud quodque pro tempore bene preceptum sit ut hoc quod xpc preparabat non iam tempora demutare videretur. ¶ Omnem anagogiam eciam demutatur non sibi ad versari duo testamenta vetus et novum ut dicit Hu(go) vi(ctorinus). Precaptum cauasio et Gall(ensis) vo dicit. Si tradidi mandatum vobis nichil p dest que videntur adversari et lex vetus. ... adversari nove videt apostolus ad Gall. 3o absit. ¶ Et convenienciam ostendit post pauca subiungit. prius quam veniret fides sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem que revelanda erat. itaque lex pedagogus noster fuit in xpo ut iustificemur ex fide. at ubi venit fides iam non sumus sub pe dagogo. Unde Aug(ustinus) ubi supra. Iste pedago gum dedit hominibus quem timerent hic magistrum postea quem diligant et hic modo magis tri hiis qui studiose ac pie scripturas sacras requirunt demonstrat quod scedula et ordo veteri et ac storum atque dictorum et veteris testamenti ad novum tanta congruencia ut apex nullus qui non consonat relinquatur. ¶ Omnem allegoriam ut docet non ad literam ex acci pienda quedam que scripta sunt verbo figurate intelligenda. ita xpc in ewangelio Generacio ... hec signum querit et non dabitur ei nisi signum ione prophete. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus ita erit filius hominis in corde terre. Hoc et ponit Aug(ustinus) processu apostoli primo Corinth(ios) xo dicit. Nolo vos ignorare fratres quia patres nostri omnes sub nube fuerunt et ce(tera). Sicut multa omnia autem hec fa sunt in figura contingebant illis et ce(tera). Item Gall(atas) ... Scriptum est quo Abraham duos filios habuit et ce(tera) que sunt per allegoriam dicta. ¶ Dictorum autem sensuum tres primi comprehendun tur sub sensu literali cum quo in modo docendi con veniunt. Quartus vero misticus est et hoc patet clare ex dictis Aug(ustini) qui solam allegoriam dicit esse cum docetur non ad literam ex acci pienda quedam que scripta sunt et patet eciam hoc in exemplis. predictis que breviter Aug(ustinus) similiter ponit ibidem sed sparsim et diffuse. Concordat et Alexander de Hall(es) in suo 1o. ma(teri)a primo qone unica. ¶ Item Beda super 1o sup(er) Gen(esim) ponit quatuor sensus diversos scripta toris historiam que res gestas loquitur. Tropo logiam i moralem que est de moribus ordi nandis. Allegoriam qua ad ecclesiam intelligitur et de credendis et anagogiam per quam ad superiora ducimur et est de sperandis. Vnde G(regorius) ... Sunt historiam est caritas sunt tropologiam cuiuslibet fidelis animam signat sunt allegoriam ecclesiam militantem sunt anagogiam ecclesiam triumphantem et manifestum est quod primus istorum sensuum est literalis quilibet vero aliorum misticus seu spiritualis. Vnde Litera gesta docet. quid credas allegoria. Moralis quid agas. quo tendas anagogia. ¶ Item Hugo in prologo libri de Sacramentis capitulo 3o tan tres sensus ponit dicens. Historia est rerum gestarum narracio que in prima litere significatione continentur. Allegoria est cum per id quod factum dicitur aliud factum sive in preterito sive in futuro sive in presenti significatur. ¶ Et sub isto comprehendit anagogen ut notum est. Tropologia est cum per id quod factum dicitur aliquid faciendum significatur. patet autem predicte ex descripcionibus suis iam dictis quod primus sensus sunt ad literalem et reliqui duo ad misticum reducuntur. et post omnia est reducto sensuum iam dictorum ad predicta duo genera lia quibus sub sensibus dans potest modo consili ... declarari. ¶ Tercia conclusio quamvis per solum literalem sensum assumi possit argumentum efficax generaliter ad omnes ex quolibet tamen sensu scripture vero aput fideles sufficiens habetur. patet probacio per auctores ipsius scripture allegantes. patet primo quia solus literalis sensus ex ipsa forma scripture et constructione eius apparet. patet in fidelibus qui nec in spiritu sunt ad aliquid amplius intelligendum negare dum illis qui sunt inspirati et solus talis sensus aput eos ex scripturis probari patet. Secunda pars patet quia non tam nec Petrus. nec Paulus sufficit probare plenarie quos unus. accepit dominum ex vobis prophetam de gente tua et ce(tera) Actuum 3o et Deutero(nomium) xviiio et alter de ipso. Ego ero ipsi in patrem et ce(tera) et ad Hebreos primo et sic de aliis. ... ... scripturas. Vos non ... ... et ce(tera) Jo(hannes) v. et Ecce ... sufficienter probassent. ... non est dubium per aliquem doctorem fidelem quia et ... sensus mistici ... Vnde ... conclusionis patet per Augustinum In Epistola ad Vincencium donatistam ubi dicit. Quis autem non impu dentissime nitatur ad in allegoria positum pro se aducere nisi habeat et manifesta testimonia quorum luce illustret obscura. sed sufficiens testimonium ad hoc quod apostolus sic tradidit. Hemus ... ubi legimus xpm eis dixisse Cum venerit iste spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem Jo(hannes) xvio et ce(tera). ¶ Quarta conclusio. Cum non sit inconveniens auctorem principalem et sacrum eiusdem scripture ad diversos sensus per eos premittere intendendos. assumere possumus ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

i mo quo sensu literalis dicitur continere et p q°

unico sacram quoque nullum sensum literalem istius scripture pretendisse. Considerandum autem ipsa scripturam sacram in qualibet sui parte quam asserit non solum in sensu mistico sed etiam in sensu literali pure veram. Prima pars patet per argumentum sumptum de Caypha. Et sic similiter idem videtur facere de Jona dum dixit Ninive subvertetur. Jone iiii° unde dum videt quod deus fuit nimium afflictus est Jonas afflictione magna et iratus est ibidem eodem capitulo. Tercia pars patet ex hoc quod contingibiliter partis scripture sacre quam ipsa asserit non solum misticos sed et literalis sensus apponi potest, et assertoribus est ut expectatis patet. Consequentia quia si scriptura sacra in sensu literali deficeret igitur deficeret in illo sensu quod solus exprimitur et constancius eius probari potest, sed hoc concedere est ponere fidem nostram que fundatur super scripturas in dubium et derisionem infidelium. Et si dicas quod sufficit veritas in aliquo sensu mistico, statim insurget infidelis dicens quod ipse pariter modo velit Ovidii fabulas et omnia mistice exponere et multum infirmabitur sacre scripture auctoritas et fides nostra. Prima et tercia pars dicte conclusionis patet per sanctum Thomam parte prima questione prima articulo x° in responsione ad questionem ubi dicit: Sensus literalis est quem auctor intendit, auctor autem scripture sacre deus est qui omnia simul comprehendit; unde non est ut Augustinus dicit xii° Confessionum. Si etiam secundum literalem sensum in una litera sacre scripture plures sint sensus, et ibidem in fine dicit: Nichil sensui spirituali sacre scripture ingeritur sub eo sensu. Contra ultimam partem conclusionis arguitur quia Judicum ix° dicitur quod ierunt ligna silvarum ut ungerent super se regem, quod non potest esse verum de sensu literali. Item multa sunt parabolice dicta in ewangelio que non videntur vera ad literam. Item sensus literalis in quibusdam passibus scripture occidit, et non semper est verus, quia patet quod non dicitur occidere nisi in quantum facit eum qui ei innititur a via veritatis declinare, et per consequens vitam spiritualem perdere, sed ullum verum facit eum qui sibi innititur a via veritatis declinare et cetera, ut patet 2ª Cor. iii°. Ad primum istorum respondet Alexander de Hal. in suo primo questione prima materia, dicens quod veritas in sermone est duplex: quantum ad illud quod dicitur, et quantum ad id propter quod dicitur. In hoc dicto autem parabolico est veritas quantum ad id propter quod dicitur

Ad primum et secundum quod dicta parabolica vera sunt ad literam

quia sit ad designacionem alicuius facti vel rei secundum veritatem, et isto modo assumitur non quantum ad significationem primam sed vocalem, sed quantum ad significatum secundum rei. Unde patet quod non oportet sensum literalem accipi penes significationem grammaticalem vocum precise sed penes illam quam ex contextu literali quis potest probare et manifestum est ut quibus vere intellexit scripturas ex contextu literali parabolice elicere potest non illum ex sensu scripture que voces primo grammaticaliter exprimunt sed illum quem voces simul cum rebus in mente positis significant, ita quod veritas ex contextu literali apparet quod voces non sic exprimunt quod cuiusque audientis quiescat intellectus rebus quas ipse in mente exprimunt sed ad intelligendum alia ex illis rebus significatis surgunt, et quamvis ista scriptio non potest intelligi absque speciali revelacione vel doctrina ut patet in multis parabolis et ewangelicis et propheciis, ad hunc tamen sensus iste quo talia intelliguntur literalis est dicendus. Secundo dicitur quod et consequenter ut ad sciendum in aliquo passu scripture proposito quis sit eius sensus literalis oportet considerare tria. Quorum primum est comparatio similitudinis rerum significatarum in diversis passibus exprimendarum cognoscere et arguere potest quod oporteat passum propositum taliter vel taliter secundum certam similitudinem rerum signatarum et ex tali conformitate arguitur tunc ita accipiendum esse textum passus ad literam. Secundum est consideracio diversarum significacionum istius idiomatis in quo scriptura ponitur. Et tercium sunt modi et species locucionum humanarum omnes ideomatibus humanis quibus conformis esse debet sensus literalis et ideo intra monet ad aliquem sensum alicuius passus scripture ille potissime dicitur esse literalis. Ad tertium, sensus literalis in quibusdam passibus et cetera, nec quantum ad primum nec quod ideo dicitur occidere quod faciat aliquem a via veritatis declinare quantum est de se, sed ideo dicitur interfectiva quia observancie illius legis que tradita sunt illi populo verum et certe ad literam post tempus illud non foret mortifera ut apparet per apostolum ad Gal. v° et in pluribus locis. Secundo dicitur in solucione precedenti patet quod accipiendo sensum historicum generaliter pro quocumque sensu literali tunc oportet dicere cum Hugone dicente quod hystoria est rerum gestarum narracio que in prima literee significacione continetur, et ideo quod historia in significacione vocum ad res intelligi non precise quo ad primam significacionem vocum absolute sed quo ad istam significationem in comparacione ad similitudines rerum significatarum in aliis passibus in eodem contextu cum isto passu cuius sensus quaeritur, potius attendunt hic modos et species locucionum humanarum

quibus humanis sermocinantur quibus conformis esse debet sensus litteralis. ¶ Sequitur etiam ex dictis quod non omnis sensus metaphoricus vel figurativus vel occultus vel spiritualis vel [illegible] dicitur misticus sed solum tres qui ut patet supra ex littera nec excedunt probari tribus sensibus pius dictis continentur et eodem modo dicitur de spiritu allegoria et anagogia que sunt species sensus mistici. ¶ Sequitur etiam quod sensus misticus quia presupponit sensum litteralem qui habetur ut patet in materia de significatione vocum equivocarum quia semper presupponit significationem ad quem requiritur vocem significativam vel cum significatione vel figuratione rerum in materia per tales voces significatarum et etiam illud quod tales res in materia per voces significate significant vel figurant et tales voces secundum aliquem usum et modum loquendi quibus humanis sermocinantur significant scilicet metaphorice etc. ¶ Ad racione autem dictum istis additis dubium que videtur esse contra primam partem conclusionis [illegible] quia tales asserendo non est secundum voluntatem humanam concessio [illegible] ad intellectum scripture hic quod non exprimitur secundum voluntatem humanam etc. [illegible] quod aliquis assertive loquatur [illegible] donum propheticum ad quod loquendum spiritus inspiratur et tamen alium sensum pretendat quam spiritus sanctus qui eum inspirat ut dictum est de Cayphas quia [illegible] instrumentum dei prophetiam et tamen sensum donum propheticum ignorante et prophetie et patet ad [illegible] et ad primum argumentum patet oppositum. ¶ Dices Danielis x° dicitur Quod intelligencia opus est in visione et habetur ibi ad litteram de visione prophetica et nullus potest habere visionem propheticam nisi intelligat donum sensum eius [illegible] prophetare [illegible] intelligat prophetiam. Videtur vero prima [illegible] prima [illegible] intellectus quod adhuc [illegible] visionem propheticam sit de prophetia requiritur intelligencia [illegible] quod [illegible] habere visionem propheticam [illegible] non sit [illegible] prophetia [illegible] Daniel [illegible] quorum [illegible] longe post medium [illegible] ad [illegible] in oppositum dicitur Quod [illegible] semper [illegible] prophetia ex digno actu prophetandi [illegible] prophetie [illegible] quod [illegible] figuras [illegible] eis erant misteria revelata [illegible] prophetie sed solum ex illuminacione et revelacione [illegible] cognoverunt misteria [illegible] illis figuris significata alias nobis [illegible] si describerent [illegible] quod videtur [illegible] fuisset prophetia [illegible] non est donum sed Daniel [illegible] solo quod [illegible] revelatum fuit ei misterium [illegible] ob [illegible] prophetia dicitur fuit [illegible] donum [illegible] vero Cum olim dicebatur videns nunc dicitur propheta Unde et David [illegible] illuminacione et revelacione quia super alios accepit dicitur est eximius prophetarum

[illegible]

ut patet per prologum [illegible] psalterii. ¶ Dices autem igitur liber psalmorum David non ponitur in ordine librorum prophetarum nec et liber Danielis sed inter agiographa ut patet per beatum Ieronimum in prologo Galeato ubi secundum hebreos assignat tres ordines librorum veteris testamenti quorum primum appellant legem secundum ordinem faciunt prophetarum tercium agiographorum in quo ponitur volumine psalmorum liber [illegible] et Danielis sextus [illegible] ¶ Secundo Dauid ubi supra de David [illegible] ¶ Quamvis esset eximius prophetarum [illegible] missus non erat ad predicandum sive ad prophetandum sicut [illegible] tantam [illegible] habuit autem prophetandi quantam alii [illegible] ex [illegible] officio vel de auctoritate prophetandi [illegible] prophetabant nec et sibi dabatur nomine quod ex officio vel auctoritate prophetandi dabatur aliis propterea quod non est enumeratus inter prophetas per hebreos. Eodem modo dicitur ut patet de Daniele. ¶ Ad secundum post oppositum quod dicitur de Salomone firmabo regnum eius et certa [illegible] dicto quod addidit etiam condicionem [illegible] Si perseveraverint facere precepta mea [illegible] et iudicia etc. eadem condicione potest intelligi dictum psalmi. Unde [illegible] ubi supra dicit [illegible] scripturam esse intelligendum de Salomone ad litteram quod probat per illud primi Paralipomenon xxii° dixit quod David ad Salomonem fili mi voluntatis mee fuit ut edificarem domum nomini domini dei mei sed factus est sermo domini ad me dicens multum sanguinem effudisti etc. Sed filius qui nascetur tibi ipse edificabit domum nomini meo ipse erit michi in filium et ego ero in patrem ei firmabo quod solium regni eius super Israhel in eternum etc. Et capitulo xxviii° sic scribitur Sed et filiis meis multos enim filios dedit michi dominus elegit Salomonem filium meum etc. Dixit quod michi Salomon filius tuus edificabit domum meam et altaria mea ipsum enim elegi in filium et ego ero ei in patrem et firmabo regnum eius usque in eternum etc. quid clarius dici potest quam quod de illis dixit de Salomone [illegible] duo filiorum [illegible] David. Sensus autem allegoricus sive spiritualis est de Christo quem [illegible] apostolus primum esse sensus istius scripture non autem [illegible] ipsius loci. ¶ Aliter videt magister Nicolaus de Lira super i° ad Hebreos [illegible] Ego ero illi in patrem [illegible] dicens quod ista scriptura quam allegat apostolus

ecc(lesi)a q(ue) est p(ro)p(ter) ... (marginal note)

licet loquatur de Salomone tamen hoc est
prout sunt signa Christi et ideo de Christo intelliguntur.
Potest autem res ... que est vel
filius vel signum alicuius tripliciter conside-
rari uno modo ut res tantum. Secundo ut signum
tantum. Tertio ut res et signum simul. Sic dicendum
est de Salomone quod aliqua conveniunt
sibi secundum se et talia exponenda sunt ad
literam de ipso et non de Christo ut de primatu
est prout ... suus est ydolatria etc.
Aliqua autem prout sunt signa Christi tantum et
talia sunt exponenda de solo Christo ad
literam sicut illud psalmi lxxi primi Et
dominabitur a mari usque ad mare etc. quod
sequitur quod non potest verificari de Salomone
cuius regnum fuit satis parvum sed tamen de regno
Christi qui est lapis abscisus sine manibus
et implevit universum terrarum. Aliqua
autem dicuntur in scriptura de Salomone secundo
modo scilicet secundum se et ut sunt signa Christi et talia
sunt ista que impleta sunt in utroque ad
literam prout tamen in Christo et ideo exponentur
de utroque sicut est ista auctoritas Ego ero illi
in patrem etc. Quia Salomon fuit filius
dei adoptivus saltem per gratiam in principio
regni sui propter quod Nathan propheta vocavit eum
amabilem domino. Christus autem filius
est dei naturalis quare ... filiacio perfectior.
Sub dubio tamen magister Nicolaus dato
quod auctoritas non possit exponi ad literam
de Christo sed tamen secundum sensum misticum conclusionem
inducit apostolus ad suum propositum quod enim
argumentum efficax non habetur de scriptura
per sensum misticum solum tamen si prius habetur
auctoritas in sensu literali ad probandum idem
propositum potest auctoritas adduci in sensu mistico
ad idem declarandum et congruus etc. Adhuc
inducitur Augustinus in Epistola ad Vincentium
sicut tactum est in probacione ... tertie
et ista ratio solucionis concordat cum Harmaca-
no. Tercius articulus cum iste sole veri-
tates reputande sunt catholice et de necessitate
salutis credende que vel explicite in ca-
none biblie asseruntur vel expressis in con-
sequencia formali inferri possunt. Pro quo
sciendum quod v sunt genera veritatum quantum ad
propositum pertinet. Primum est earum que in
scriptura sacra continentur vel ex eis argumento
necessario possunt inferri. Secundum est earum que
ab ipsis apostolis ad nos per successorum relacionem
vel scripturas fidelium pervenerunt licet in scripturis
sacris non inveniantur inserta nec ex
solis eis possunt necessario concludi.

[marginal note, left, beside the third article:] Tercius articulus

Tercium est earum que in fide dignis cro-
nicis et historiis relacionibus fidelium inve-
niuntur. Quartum est earum que ex solis
primi generis et secundi vel tercii vel illarum
earum una cum veritatibus tercii generis possunt
manifeste concludi. Quintum est earum quas deus
preter veritates apostolis revelatas aliis
revelavit vel etiam inspiravit et si opus
foret nove revelaret vel et inspiraret que
revelatio vel inspiratio ad universalem
ecclesiam absque dubitatione pervenit. Prima
... quinque genera dictum predicta sit videntur esse
catholica quod eis non licet christianis dissentire
sed ... quantum ad primum genus dictum patet ex
predictis in duobus articulis precedentibus sed quantum ad
alia genera quod sic patet quia si non ... quod etiam
catholica et illa que ad salutem sunt necessaria
non esset secure fundata fidelitas patet per dominum Christi
Matthei xvi Super hanc petram edificabo ec-
clesiam meam. Et concordat apostolus prima Corinthiorum iii Fundamentum
aliud nemo ponere potest preter id quod
positum est quod est Christus Ihesus. Id est fides Christi sunt glosa(?) ...
... quia non solum primum genus sed et alia
quorum genera veritatum etiam ... et catholicas ...
ob ... vel ... christianus aliquibus
earum dissentire vel non credere non habet intentum
si sit ... maligna parte ... ecclesie auctoritas
... reddetur suspecta quare ... fides
catholica quia ... ecclesie secure
videtur fundata ... veritatem que liceret
christianis dubitare quod sicut dicit Augustinus ... primus
allegatum est non crederet evangelio nisi me ecclesie
auctoritas commoveret. Alius autem secundum quod ecclesia dicta
dictum genera ... catholicis ...
... quo ad genus ... Innocentius
tertius quod ... ex celebratione
misse ... ubi ... multa ta-
... que de ... invenimus
... que apostoli vel ... supplesse
facto ... legitur et ... ibidem credimus
... forma ... sunt in canone per eum et apo-
stoli et ab ipsis ... acceperunt successores
ex quibus ... ecclesie ... sic facte
... non reperiantur sunt ... in scriptura
credendum tamen est ... Christum tradidisse apostolis et
ab ipsis ad ecclesiam pervenisse et ideo ...
... tenet quod ... forma sit ...
et ... aliquid de ea minuere vel addere vel
diminuere. ... et ... Hugonem de
... dicit xi ubi dicit Si attenderimus
... ecclesie non per scripturas ...
traditas ... quantum religio ...

[illegible] (note at foot of page)

inventi sit latina in eorum in spiritualibus
liquide stabit : et postea declarat de
signis et orationibus que sunt in canone de-
dicto consecrationis in quibus multa sunt addita
per eadem que non in evangeliis inveniuntur nec
ab apostolis dicta. Declarat hoc etiam de be-
nedictione fontis baptismatis et de oleo
unguinis quos quos baptizatus debet ab-
renuntiare sathane et angelis eius informans
¶ Confirmatur quia sicut patet Io. xvi. Christus
dixit apostolis Adhuc habeo multa vobis di-
cere sed non potestis portare modo cum autem vene-
rit ille spiritus veritatis docebit vos omnem
veritatem. Ex quo patet quod ex primitus apostolis
erant revelate veritates aliquae catholice que
in scripturis non erant expresse in eorum
seculares sequebantur et constat quod non solum per
vos sed per ecclesiam usque in fine mundi du-
ratura. ¶ Quinto ad hoc genus pertinent
quia vobis ecclesia tenet et docet symbolum
condidisse beatum petrum romanum pontificem
fuisse sedem beati Petri de Anthiochia
Romam fuisse translatam Romanos pontifices
beato petro successisse et multa alia que
in cronicis fide dignis inveniuntur de gestis
ecclesie et sanctorum non tamen in scripturis biblie
continentur vel ex eis solis formaliter sequuntur
ut ex. de papatu beati Petri scriptura ex-
presse loquitur quod tamen hic papa romana fuerit
beatum in eadem scriptura minime reperitur
et ita de papatu ecclesie tamen tenentur fir-
miter debemus quod romana ecclesia principatum habet
super omnes ecclesias dinoscitur. Unde in concilio
ut in hec di. xxii. ca. Sacrosancta. Qui autem
romane ecclesie privilegium ab ipso summo
omnium capite traditum auferre conatur
hic procul dubio in heresim labitur et paulo inferius
post hec dicitur et hereticus dicendus est. Que viden-
tur ex cronica Eusebii Cesariensis ecclesiastice
historie libro de quibus habetur in decreto de
consecratione xv. ca. Sancta romana ecclesia ¶
De quarto et quinto generibus patet quod multa
sanctorum pertinent statuta et sancta ecclesia tenet de-
terminata sanctorum aliqua sunt de veritatibus
[illegible] aliqua de veritatibus [illegible]
de [illegible] multa [illegible] ex [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] que narrant sancta
et gesta [illegible] non [illegible]

rone inclusive statutis patrum et multis eorum
sanctionibus sunt conclusa et ubi ad extir-
pationem predicta non sufficiebat deus pluribus
in diebus veritatem revelavit iuxta promissum
Christi dicentis Ego vobiscum sum omnibus diebus
usque ad consummationem seculi Mathei ultimo. 2us 9o
¶ Septima quod sequens. Septima Consilia ge-
neralia ecclesie et omnes determinationes et sanc-
tiones seu et summorum pontificum declarationes
per ecclesiam approbate inter veritates catholicas
numerande patet quod non est credendum ecclesiam univer-
saliter determinasse pro veritate catholica vel aliquid
aliquid determinasse pro veritate catholica vel aliquid
tamquam tale determinatum recepisse nisi in predictis
quinque veritatum generibus se fundavit vel in aliquo
vel aliquibus eorundem et quod non dicimus quod non est
ex quo omne preceptum et omnis patet exemplum quod omnis
per vocationem et etiam rationem quod ecclesia spiritu sancto
regitur. Ita quod quantum ad consilia generalia patet
di. xv. ca. Sicut et ca. Romana et
de scismaticis summorum pontificum patet di. xix.
ca. Si romanorum ¶ Concilium licet quandoque
prelati vel officiarii ecclesie errent in senten-
tiando vel iudicando non tamen propterea vere et
credendum est ecclesiam errare in hiis que sunt
fidei tamen p^a ps patet quia tales prelati
sunt homines qui falli et fallere possunt quod autem
ecclesia vel sententiat in hiis
que sunt fidei nisi fundat se in predictis
veritatum generibus et ut prius alias veri-
ficari possit verbum Christi qui dixit Petro
Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua
Luce xxii. ¶ Tertia quod omnes veritates
librorum sanctorum doctorum per ecclesiam approbate
sint inter veritates katholicas numerande non tamen
omnibus sententiis que inveniuntur in eorum
opusculis iam per ecclesiam divulgatis est
de necessitate salutis adherendum. Prima pars patet ex
hoc quod omnes ecclesie determinationes sunt pro-
batis veritatibus catholicis vel ex collatione
catholicis veritatibus fundate ut patet ex collatione
precedenti ipsa enim ecclesia multa sanctorum
opuscula et dicta approbavit ut patet in decreto
di. xv. ca. Sancta ro. et ca. Noli et ca. Ego
et ca. Negare Ingenuus magistre asserit Augustinus
quod tamen in opusculis suis et aliorum sanctorum
doctorum multa inveniuntur que prima iusto
iudicio et absque ulla temeritate possumus
[illegible] patet idem patrum rome ... te
¶ Item hoc idem patrum rome aliquis
asserentur ... sed sancti in suis opusculis la-
per ecclesiam divulgatis inter se inveniuntur
diversi etiam in hiis que ad fidem et doctrinam
apostolicam pertinent noscuntur. Nam ut ... 3us 9o

in decretis dis. xxxvi. circa doctrinam b. Pauli
dicentis Quod oportet episcopum esse unius uxoris
virum et non plurium. Jo. 9 et Augustinus sinas vias
prodiderunt. Et ideo glossa super predicto cao 10 dicit
Male sentit hic homo contra Augustinum et contra
Jeronimum. Item ad Gal. ii. de b. Paulo
dicente b. Petrum esse reprehensibilem etc. glossa contra
gravia sentiebant. Item Deus tyrannos de
baptismo hereticorum qui negant esse sacramentum renasci
dampnatus est per b. Augustinum ut patet de consecratione
d. iii. cao Clemens et ceteris. Quarta conclusio
Quamvis omnes veritates catholice credende ordi-
nent credentes ad salutem non tamen sunt
hoc equaliter. Prima pars patet per id ad Ro. x. Corde
creditur ad iusticiam ore autem confessio fit
ad salutem. Secunda pars patet quia quedam
sunt de deo et etiam de Christo secundum humanitatem
virginibus prius dependet nostra salus sicut quod
est deus trinus et unus et quod Christus est deus
deus et homo etc. Et quod passus mortuos
resurrexit etc. Alie sunt veritates quarum dis-
tincta fides non ita prius requiritur ad sa-
lutem ut prius ita prius ordinatur ad sa-
lutem. Et ideo oportet eius formam fide tenere
explicite vel implicite quod ex dei revelatione
vel approbatione quibus nos de catholica veritate
pertinent ad orthodoxam ecclesiam premittit
hodie veritates sunt que plurime in canone
sinatu in glossa et multa historiam de veritate
et de infidelibus nominibus que non dicte
inducte quodammodo ad salutem. Humani generis
pertinere noscuntur sicut Pharao Madianite
Chananei et alii infideles qui plurimi multas
terras occupaverunt et filios Israel multipliciter affli-
xerunt. Corolarium articuli fidei non sunt ve-
ritates proprie generis predicti sunt distinguendi et
non sunt veritates. Et patet quod articuli fidei sunt
de illis que directe nos ordinant ad salutem
et. Item et patet per Sanctum Tho. in 2a 2e q. 1a
articulo vi. in responsione ad primum articuli videlicet
quod aliqua sunt credibilia de quibus est fides secundum se-
ipsum ut sunt ea que videnda sperantur
In via ad Hebr. xi. Fides est substantia sperandarum
rerum et per se ad fidem pertinent ista que directe
nos ordinant ad vitam eternam. Sicut sunt tres per-
sone omnipotentia dei misterium incarnationis Christi et
ideo distinguntur articuli fidei. Alia vero sunt cre-
dibilia de quibus non est fides secundum se sed in ordine
ad alia que et in sacra scriptura proponuntur creden-
da quia prius incarnata sunt ad manifestationem predictorum
sicut quod Abraham habuit duos filios et ad tactum
ossium Elizei suscitatus est mortuus et alia hodie di-
que narrantur in scriptura sacra in ordine
ad maiestatem divine magestatis vel manifestationem Christi
vel secundum talia non oportet articulos distinguere. Et sicut de
littera est de sacramentis seu distinctio predicta
in veritatibus primi generis sic etiam in aliis ge-
neribus suo modo contineant distinctio et buda
Conclusio tertia. Licet omnes veritates catholice
fundate sint in canone biblie non tamen omnes
tales explicite continentur in biblia ut exponit.
Contra ideo fortius impugnatur patet prima pars primo
Quia datis quibuscumque veritatibus catholicis nec
hoc quod sunt catholice negantur vel quod explicite
continentur in canone biblie vel quod ex contentis
in eo fortius sequi possunt vel quod ut tales re-
velantur prius ecclesie igitur. Secunda pars patet per idem quia patet
ex hoc quia tam veritates in biblia expresse quam
fortius ex eis inferibiles sufficienter in eo fun-
date sunt sicut veritas ecclesie sufficienter fundata
in ipsa hoc patet ex dictis 1a q. 1a 1a et veritates que
tenentur ex auctoritate ecclesie sufficienter in ipsa sunt
fundate et sic patet quod omnis nota est de fide salve
catholica. Et ex positis patet dictis in 1a conclusione
quod preterea. Secunda pars patet quod preter veritates
que explicite continentur in biblia vel ex positis
contentis in ea inferri possunt multe sunt alie
veritates quas ex certa fide tenere ut patet ex
conclusione prima et tertia conclusione. Ex hiis patet responsio
mentio ad dubium primum articuli. Contra
primam conclusionem et secundam partem quinte in quibus
conceditur quod preter veritates contentas in bib
vel formaliter inferri habentes ex eis aliquae sunt
catholice arguitur primo per id Prov. xxx. Omnis
sermo dei ignitus clipeus est omnibus sperantibus
in se ne addas quicquam verbis illius et argu-
aris inveniaris quod mendax. Ergo sicut
quod verbis divinis que in divina scriptura habentur
vel penitus sit addendum quod tamquam catholicum
sit tenendum. Patet hoc et Deut. iiii. dicitur
Non addetis ad verbum quod vobis loquor nec
auferetis ab eo. Et apocalypsi ultimo Si quis
apposuerit ad hec apponet deus super illum
plagas scriptas in libro isto et si quis diminuerit
de verbis prophetie libri huius auferet deus partem
eius de libro vite. Item Augustinus
in quadam epistola ad Jeronimum et recitatur in
decretis di. ix. c. Ego solis scripturis libris
qui iam canonici appellantur didici hunc
timorem honorem que deferre ut eorum nullus
scribendo aliquid errasse firmissime credam et ceteris. Alios
autem ita lego. Et quantalibet sanctitate quia de

doctrina polleant non ideo verum puto quia
ipsi ita senserunt sed quia per istos canonicos
auctores vel probabiles rationes quod a vero non
oberrent mihi persuadere potuerunt.
Ex quo patet quod soli scripture canonice que
in biblia continetur nolite est fidem certissi-
mam adhibere et non assertionibus aliorum.
Item Augustinus in libro de unico baptismo contra Petilianum
ubi supra capitulo 3 Quis nesciat inquit sanctam
scripturam canonicam tam veteris
quam novi testamenti certis suis terminis contineri
eamque posterioribus omnibus episcoporum litteris ita
preponi ut de illa omnino dubitari et disceptari
non possit utrum verum vel rectum sit quicquid
in ea scriptum esse constiterit. Episcoporum autem
litteras que post confirmatum canonem vel
scripte sunt vel scribuntur et per sermonem forte
sapientiorem cuiusque in ea re peritioris
et per aliorum episcoporum graviorem auctoritatem doc-
tiorumque prudentiam et per concilia reprehendi
licere si quid in eis forte a veritate est deviatum.
Ex quibus verbis colligitur quod de sacra scriptura
veteris et novi testamenti est illicitum dubitare utrum
sit verum quicquid in ea scriptum esse constiterit
de omnibus non scripturis ceteris consiliorum
generalium et similium et quorumcunque aliorum ex-
positorum scripture divine et et doctorum
ecclesie
puta quorumlibet historiographorum post cano-
nem confirmatum editum non est illicitum dubitare
et disceptare cum a veritate exorbitent.
Augustinus super libro de non contra scripture veteris et novi testamenti
in eadem sententiam sunt multa alia dicta
Augustini quorum aliqua inferius ponentur ex dictis
eorum recitantur. Item plerumque hic videbatur ideo quod
nichil sit extra istam scripturam veritas catholica
in qua omnes veritates utiles ad sa-
lutem habentur et omnes falsitates inimica saluti
dampnantur sed scriptura sacra veteris et novi testamenti
ipsius modi est habetur 2 libro notabile de ista
patet per Augustinum 2 de doctrina christiana
Quod quicquid homo extra didicerit si
nocivum est ibi dampnatur si utile est invenitur.
Quod sit non unus per fidelibus et unus est
novum testamentum una in vera quod sunt solis veteris
testamenti et hebreis sed sola fides ad quam astringe-
bantur hebrei sunt expressa magis veteris
testamenti fides ad quam tenentur tamen expressa
est in utroque testamento veritate salutis non tenetur.
aliquis credere quod nec in biblia continetur
nec ex solis contentis in ea potest inferri
et inferri. Tertio sic quod eadem 3°.

facta convenit quoniam probata ad fidem
catholicam minime spectat et esto quod sit non
dubie non veritates catholice michi sed quam
verum ...
hanc eadem facilitate convenit quoniam patria
... de scripturis scriptis duorum testamentorum.
Contra primam partem omnis tamen quod ...
quod non omnibus dictis ipsorum peccatum di-
vulgantis est fidem adhibendum si hoc vel
dum ... quod in ipsorum libris et dictis
nulla certitudo remaneret veritas patet ex eo
parte ... ex omni ... ecclesie ...
patrum quoniam quicumque scripture in parte
inveniuntur mendose vel auctoritate deficere
in toto reprobantur vel saltem suspecte
redduntur. ... et de scripturis sanctis dicit Augustinus
ut recitatur 9 dist. capitulo Si ad scripturas
sanctas quod si ad eas admissa fuerint
vel officiosa mendacia nichil auctoritatis
in eis remanebit quod ideo approbantur
opuscula ipsorum ut que et opuscula
Cypriani et Augustini et Ieronimi ...
dist. xv. Ad primum istorum dico quod iste
auctoritates intelligende sunt ut patet per
glosas ut non credendum est scripturis divinis
quod aliquid sit eis oppositum vel quod non sit
oppositum. Aliorum vero preter scripture quod ea
vel quoad invise vel quoad ad hoc quod ipsum sit
credendum esse catholicum in scripturis divinis
nullo modo sit fundatum. Ad auctoritatem Augustini
cum dicitur prima parte eius simpliciter et etiam
tamen hereticum quod extra sed quod soli scripture
credere quoniam hec dicta aliorum non ideo credenda
sunt esse vera quoniam auctores sanctis sunt
asserta in multa dicta eorum tenenda
sunt tamquam vera et catholica sed potius quia
vel ideo continetur ea esse vera vel ipsa ad credendum
ea esse vera monet et ligat auctoritas catholica
per idem patet ad aliam auctoritatem Augustini
et ad omnes consimiles. Secundam primam extra
istam scripturam credere convenit quoniam que inferuntur
quod extra scripturam divinam nulla veritas
ad salutem necessaria invenitur accipiendo
sic extra quod nec in ea exprimitur nec extra
sed nec in ea principaliter fundatur nulla enim
veritas de aliquo predictorum quinque generum
sit est extra scripturas divinas que admodum
modus sit fundata ut patet ex predicta parte quomodo
quinte et expositione quomodo prime quoad alia
parte quod habetur quod ex puncto aptius in aliis
veritates catholicas revelandas persuadere
tamen. Item dicit beatus Augustinus in dicto primo ce-
mento de dictis que ad mores pertinent
malis suis dictis inveniunt non aut
de illis quibus spirituales ... ad ...

quantum pertinentes exprimunt. Ad tamen cum argu[mentum] sequitur Aug. contra Vinc. distinguens et sufficienter alleg. [...] libris. Omnes veritates catholice quas tenemus ita plene et expresse continentur in novo testamento una cum veteri sicut omnes veritates credende ab ebreis continebantur in solo veteri poterat p[rimo] iterum ista negari quia ipsi fuerunt sub minibus et pauca sufficiebant eis. nunc autem lux venit illuminans Christi fideles ad contemplandum divinorum et mirabilium dei non solum per ea que in scripta lege continentur sed etiam per alios modos varios maxime notabiles. Unde [...] expressos et hic et Christus pronunciat etiam forte verius vere dicte non est vera quia verisimile est quod sancti patres veteris testamenti tenebantur multa credere que non fuerunt expressa in primo testamento nec precise ex contentis in eo inferri poterant sed que debebant vel per revelationem vel per alium modum aliquem vel per antiquiores quam predecessoribus scire unde contemplabantur etc. Ad tertium cum consequentia negatur et etiam antecedens. Concedo sicut iacet non sequitur aliquid contra predicta. stat enim quod aliqua veritas que non potest expresse in biblia vel ex solis contentis inde formaliter et tamen ante hec descriptionis biblie inventum modum per partes contra etc. Sed dubitatur quomodo Gregorius qui in prologo dialogorum longe post medium posuit unam veritatem esse contra catholicam non que vel formaliter ponitur in scriptura sacra vel sequitur ex contentis in ipsa cuius dicti sanctitas patet ex dictis et probatis in eodem loco. Et ipse sic probat dicens sicut patet per Augustinum de Civitate Dei [...] cui hunc sequitur credendum ex quo fides saluberrima gignitur etc. Sed constat quod quicquid ille vel expresse sive se continetur in sacra scriptura vel ex contentis in ea deducitur. alioquin non ipsa sufficeret ad nostram salutem et nostre fidei defensionem. Videtur concedere autem Augustinus et necessarie quod ipse assumit scilicet quod quicquid hic ille vel expresse etc. ad propositum alioquin ipsa non sufficeret etc. quare generaliter loquendo de sufficientia omnimoda respectu omnium veritatum a nobis etiam quantumcumque parvis credibilium. Ideo quod deus ordinaverit et ad veritatem quia cum ipsa contineatur in patet ex dictis nisi tunc diceres eam sufficere vel formaliter vel fundamentaliter [...] quod tacitum in prima parte questionis quinte. Ad ultimum quod arguitur quod in sanctorum doctoribus vel auctoribus remanet nec questiona. Ad propositum concedo cum Augustino episcopo ubi patet quod opuscula sanctorum ab omni sorde impermixta [...] non sunt. Michi enim non est certum quod corpora quasi sensus opinantis est ad vel opinandum.

ex credendis quod per fide habetur sit sufficiens auctoritas ad credendum vel approbandum aliquid ut patet ex probationibus tactis in secunda parte questionis tertie. Ergo non omnia sanctorum opuscula sunt quo ad omnia sunt pertinentiam approbata omnes in libris sanctorum doctorum in distinctione predicta xv sit nimio approbantur quo ad omnia que vel pro minori vel per nos sunt certa et illis igitur que catholica precepta sufficienti examine approbavit nichil inveniunt mendosum vel ad propositum prout reddi suspecta. Sed videtur eodem licet libros hereticorum approbare quo ad omnia que pro catholicis inveniuntur sunt certa omnem propositum ditem esse licitum approbare. Videtur michi dicendum non est simile de libris hereticorum et de libris sanctorum et causa de libris hereticorum scilicet pro principalis pertractaverunt et asseruerunt pauca autem vera inveniuntur inserta. In libris vero sanctorum vera principaliter intendunt et pauca reperiuntur contra veritatem et ideo pro pauca in talibus non sunt tam multa utilia recipienda. Sed tamen omnes veritates in libris sanctorum invente sunt recipiende. Videtur quod sancti aliqua tamquam catholica quod enim [...] vera non ad fidem spectantia non tamen tamquam probabilia probaverunt. Hec manifeste patet ex auctoritate Augustini que dicitur ix ponitur c. Noli etc. Negari etiam nequit. Concordat Anselmus hoc libro Cur deus homo. Eo pacto omnia que dico sic nolo accipi vel ut si quod dixero quod non sit non confirmat auctoritas quam racione probare videar non alia certitudine accipiatur nisi quod interim michi videtur donec deus melius revelet. Ex quibus verbis colligitur quod Anselmus non nisi probabilia solum intendebat.

~~Utrum ad causandum assensum fidei de rebus credibilibus in anima viatoris requiratur liberum arbitrium voluntatis~~

Utrum ad causandum assensum fidei de rebus credibilibus in anima viatoris requiratur liberum arbitrium voluntatis quod non credere non est in libertate viatoris. Ergo questio falsa.

qua tenet / Aius probatur p holk' gone pma sit non est in ptate hominis opinari libere unam ppoicom sibi dubiam ul ~~claufe~~ causare nisi actum opinionis 3ª ratio non est in ptate hominis credere unam ppoicom sibi dubiam ul respectu eius causare in se actum fidei consequentia tenet quia potentia que non pt quod minus est et facilius non pt quod maius est sibi et difficilius sed difficilius est sine formidine aliquo est assensus / minus est homini causare in se assensum firmum et sine formidine aliquo est assensus fidei quam cum formidine assensus est aliquo opinionis igitur aius patet primo exprimento

¶ Ex primum ii quilibet quia de doctrina volleni non in deum puto quia ipi ita censuerunt sed quia p istos canonicos auctores vel probabiles rones quod autem non obiciunt michi psuadere potuerunt Ex quo pt quod solum scripturis canonicis que In biblia continentur nos et fidem certissimam adhibere et nos assentibus aliorum ¶ Item Aug in libro de unico bapto Quis nesciat ita dicit Quis nesciat sanctam scripturam canonicam tam de quam no te certis suis terminis contineri cuntam posterioribus omnium eporum literis ppom ut de ita omnes dubitari et disceptari non possit utrum verum vel rectum sit quicquid in ea scriptum esse constiterit / Eporum aut lre que post confirmatum canonem vel scripte sunt vel scribuntur et p sermonem forte sapientiorem cuiusque in eo re peritioris et p aliorum eporum vel graviorem auctoritatem doctorum qui prudentiam et peritiam, reprehendi licere si quid in eis forte a veritate est deviatum Ex quibus dictis colligitur quod de sacra scriptura de et no te est illicitum dubitare utrum verum sit vel rectum quicquid in ea scriptum esse constiterit de omnibus dictis scriptis dicte consiliorum generalium et consilium et quorumcumque aliorum compositorum scripture dive ac etiam romanorum pontificum quorumlibet historiographorum post canonem confirmatum editis non est illicitum dubitare et disceptare an a veritate exorbitet utrumque scripture de et no te sunt multa in dictis Aug quorum aliqua in eadem disputatione nova aliqua ex distinctione dictarum veritatum ¶ Item ptm rationibus hic posit contra istam scriptura in catholica dictas inventis inqua omnis dictas nullis ad salutem videtur hec rois falsitatis contraria saluti damnatur sed scripta sacra de et no te istius unde

consequentia tenet Aius probatur p holk' gone pma sit Non est in ptate hominis opinari libere unam ppoicom sibi dubiam ul causare in se actum opinionis igitur non est in ptate hominis credere unam ppoicom sibi dubiam vel respectu eius causare in se actum fidei consequentia tenet quia potentia que non pt quod minus est et facilius non pt quod maius est et difficilius sed difficilius maius est homini causare in se assensum firmum et sine formidine quam cum formidine assensus est assensus fidei quam cum formidine assensus est aliquo opinionis igitur aius pt primo experimento experimentum ii quilibet in se ipso quod ppositione sibi neutram vel dubiam puta Rex sedet vel papa est rome non pt sine aliqua re addita assentire vel dissentire ei si velit vel nolit nisi plus concipiat manebit sine dubia donec cogatur ei assentire vel dissentire p evidentiam aliquam que ex ratione ad aliam ppoicom qua credit esse falsam vel veram vel p testimonium aliorum quibus credit debet credere vel p non tam aliquam novam intentionem vel quod a quo aliter sibi appareret de significato illius ppositionis quam ante apparuit Item patet p auctoritatem Arlis tertio de Anima ubi probandum quod ymaginatio non est opinio dicit quod ymaginatio sit cognitio et p quas nec intellectus sit cognitionis et hoc dicta species possumus cum volumus et hoc dicta specie possumus in memoria sed opinari non possumus cum volumus quia opinio non est nisi illius quod apparet nobis verum sed ¶ Ex quo pt non est in ptate hominis assentire ppositionibus magis inevidentibus dicit et ppositiones minus inevidentes si libere pt nolit dubitare ista pt quia si libere pt assentire ppositionibus que minime apparent de dictis rationibus naturalis et quibus est difficilimum assentire ergo pt assentire quibus aliis in quibus est minor difficultas et sed ea fidei sunt maxime inevidentes vel omnes ppositiones que credi dicuntur esse de natura supra omnem rationem naturalem sicut pt quod una res sit tres res et quelibet earum vel quod virgo peperit deum et hoc igitur non est in ptate hominis assentire istis libere cum fecerit dum vel velit nolit credidit Rex sedet Rex non sedet et cetera ¶ Non est in ptate hominis ut appareat sibi ut sic ppositionem ppositio esse vera sive sicut sibi propositionem quam natura denotat igitur non est in ptate hominis ppositio appareat sibi vera ut p quas quod credat eam esse verum nam homo non credit aliquam

propositionem esse veram nisi illa appareat sibi esse vera. vel aliqua appareat sibi esse veram appareat. sed sic esse sicut propositio denotat. Ergo in potestate hominis erit credere propositionem simpliciter sibi propositam ad quam non habet rationem convincentem in potestate hominis esset facere res apparere sibi sicut vellet. ¶ In proposito argumentum. Fides est non apparentium ut patet per apostolum ad Hebreos xi. et per doctores communiter et ad credendum articulos fidei non est aliqua evidentia rationis ad hoc sufficienter intellectum moventis. quare oportet ad hoc accedere imperium voluntatis imperantis intellectum ut talibus credat. ¶ Hic sunt due opiniones. Una quam recitat Gaudaninus(?) quarto Quodlibet questione xi. que dicit quod intellectus in exercitio indeterminatus est ad hoc quod assentiat articulo complexo credendorum vel non assentiat et ex parte rei seu obiecti non sit evidentia nec sufficiens noticia vel apparentia ad determinandum intellectum. necesse est si debet assentire ut credat quod ad hoc moveatur a voluntate. Consimilem opinionem recitat Holkot questione prima libro 1º. ¶ Alia opinio est Holkot dicentis quod quilibet credens credit non libere sed per evidentiam rationis quia quilibet infidelis posset necessitari ad assensum. Istius opinionis videtur fuisse Franciscus de Marronis ut patet ex dictis suis recitatis in prima questione. ¶ Et ad inveniendum medium in quo consistit virtus ut dicitur in 2º Ethicorum sciendum est quod credere secundum diversos loquendi modos doctorum quadrupliciter accipi potest. Primo communissime et tunc idem est quod assentire sic esse vel fuisse vel futurum esse vel posse esse etc. Iuxta sicut per aliquam propositionem denotatur etc. etiam credimus ea que scimus et ea que opinamur et sic dicit Augustinus in libro de predestinatione sanctorum capitulo xxº. Credere est cum assertione cogitare. Item Hugo libro primo parte decima capitulo 2º. Fides est [illegible] certitudo [illegible] rei [illegible] Secundo accipitur stricte pro assentire sine formidine actuali propositionibus de quarum veritate non constat nisi per testimonium aliorum vel aliunde clare evidentiam. etc. dicimur credere ea que non videmus neque percepimus neque probamus. Unde Augustinus super Johannem omelia xl. Quid est fides nisi credere quod non vides. ¶ Tertio accipitur strictius pro assentire sine formidine simpliciter tam actuali quam habituali talibus de quorum veritate non habetur aliqua evidentia sensus vel rationis naturalis sed constat de hiis per revelationem a deo

factam et testificationem per miracula et predicationem eorum et sic est credere christiane ea que pertinent ad salutem. de hoc dicit magister libro tertio d. xxiii capitulo 2º. Fides est virtus qua creduntur que non videntur quod tamen non de omnibus que non videntur dicitur est sed de hiis tantum que credere ut dicit Augustinus super Enchiridion ad religionem pertinent. ¶ Quarto accipitur strictissime pro assentire recte ut iam dictum est cum placentia voluntatis in obiecto fidei ex caritate procedente etc. credere est ex fide que per dilectionem operatur. Unde Augustinus super Johannem omelia xxix. Credere in deum est credendo eum amare. Idem de fide et operibus et allegat magister ubi supra c. iiiº fundamentum est christus ihesus id est christi fides. que per dilectionem operatur per quam christus habitat in cordibus que neminem perire sinit. Tertia et quarta acceptiones predicte precipue pertinent ad propositum nostrum ad quod tamen tertia magis deservit quia assensus theologicus de quo nunc agimus vel est fides tertio accepta vel eam presupponit quod vero opus de fide quarto accepta pertinet [illegible] Sed prima accepta et secunda aliis scientiis et notitiis humanis sunt communes et quia prima est communissima ideo ad [illegible]

9º p Conclusio prima. Ad omne credere primo vel tertio vel quarto modo intellectus indiget intrinsece vel extrinsece determinari etc. credibilium preter apprehensionem eorundem terminorum. Omne credere est assensus [illegible] quam intellectus de se est neuter vel que sunt neutre intellectui [illegible] credere [illegible] Sed vera consequentia patet quia intellectus existens [illegible] non potest assentire sine formidine alicui propositioni sibi neutre quamdiu manet sibi neutra nec ipse se solo sufficit propositionem [illegible] sed neutra facere non esse sibi neutram. [illegible] non unus intellectus ad assentiendum requirit apparentiam veri quia voluntas apparentiam boni vel mali ad inclinandum se volitione vel nolitione etiam cum neutralitas eius sit equalitas quedam inter assensum et dissensum si eius debet tolli [illegible] aliquid concurrere [illegible] talibus credibilibus non habet evidentiam [illegible] nec per intellectum in mente nec per rationem naturalem [illegible] non potest precise in hunc naturaliter ad eorum assensum ex consideratione terminorum [illegible] talia credibilia [illegible] quod dictum non determinatur aliunde manet sibi problemmata neutra. ¶

2ª 9º Conclusio 2ª. Ad hoc credere seu assensum creditivum non sufficit intellectum voluntatis imperium cum apprehensione ~~terribilium~~ credibilium et influentia dei generali

patur quia si voluntatis imperium tantum per se
sufficiat ad credendum sequeretur quod voluntas per
solum imperium suum posset determinare intellectum
ad assenciendum proposicioni sibi dubie. Consequens est falsum
credibilia de quibus agitur sunt contra ineviden-
ciam sive intellectum. Proposiciones dubie
sive neutre. Falsitas consequentis patet quia tunc numquam
oporteret hominem dubitare de aliqua proposicione
nisi ipse vellet quod experiencia docet esse falsum et
de multis proposicionibus de quibus homo dubitat velit
nolit. ¶ Item ad hoc sequeretur quod homo posset de
quibuscumque vellet ad quascumque proposiciones sibi
non evidentes sine mendacio falsitatis probat conse-
quencia patet. Quia qui vellet dicere unam proposicionem
esse veram posset libere credere quod esset vera qui
vellet dicere veram posset libere credere hoc esse verum.
¶ Item ad fidem de certa proposicione scilicet de-
lectacio et corrumpitur tristicia si presumit sicut fides
certa de morte patris causat in filio tristiciam.
Si ergo filius posset libere credere patrem suum
non esse mortuum quandocumque narraretur a aliquo
scilicet quod esset in potestate sua tristari vel non tristari pro
morte patris sui sicut placet sibi. Sed in potestate
mea esset in me causare summum gaudium in
posse vel quantumlibet etiam tale summum. Ergo patet
quod possem assentire libere isti proposicioni ego
ero ita beatus sicut modo est beatus Petrus et certum
est quod istam fidem sequitur magnum gaudium
vel ergo istud gaudium esset maximum quod possum habere
vel non. Si sic propositum. Si non volo quod credam
quod ero tunc in duplo beacior tunc constat quod
gaudium manendo in certo gradu. Item credo
credam quod ero in triplo beacior et sic quod iterum
crescet gaudium meus gradus et vel ultra quamcumque
gradum datum possum augere gaudium meum quod
est propositum. Quo ad racionem patet quia talis inclinacio
sic augendo deveniretur ad maximum et tunc haberetur
propositum quo ad primam partem. Ista consequencia probant
tres raciones in oppositum. ¶ Circularium non sufficit concordare
intellectum ad assensum articulorum fidei quod voluntas
eligit assentire eis et imperat intellectui ut
eis assenciat propter premium vite eterne quod pro-
mittitur ut ex consequencia. Et istud est contra unam opinionem
quam Wilhelmus recitat dicentem quod articuli fidei sunt
supra racionem naturalem et ideo intellectus non determinatur
ad assensum eorum propter sigilla timoris sed in primis
principiis ut ex convexione ad primum sicut in
conclusionibus sed voluntas determinat propter aliquod quod est sufficiens
admonendum voluntatem ut patet quod dicitur
bonum et conveniens isti parti assentire quia repro-
mittitur nobis premium eternum si credamus. Sed
premium movet voluntatem quod ipsa eligit assentire
determinare unam partem contradictionis et inferat intellectum
ut illi parti assenciat sed quod istud sit falsum probatur ex

consequencia et eius probacione ¶ Secundum correlarium quamvis
divinus intellectus assenciat quod antichristus erit
et de filiis precise per determinacionem voluntatis
hoc tamen non competit intellectui creato. Prima pars patet
quia per determinacionem divine voluntatis aliquid positum
in esse futurum et postea cognoscitur esse futurum
a divino intellectu. Secunda pars patet ex consequencia. ¶ Tercia
ergo ad credendum articulos fidei non sufficit actualis
apprehensio eorum vel quarumcumque per eos significatur cum
habitu fidei in supposito et imperio voluntatis. Patet quia
supposita fide in baptizato et posita intellectu formante
hanc complexam deus est trinus et unus non statim
est in potestate voluntatis quod appareat sibi sic esse
in re sicud ea proposicio significat vel quandocumque voluntas vult
non est quod intellectus assenciat ut patet ex tercia
racione. Confirmatur quia sicut dicit Augustinus de spiritu
et littera ad intellectum fides ultra medium numquam
credere potest anima quamlibet liberum arbitrium. Si nulla sit
suasio vel vocacio cui credat sed si habitus fidei
cum apprehensione articulorum et imperio voluntatis suf-
ficeret ad assensum eorum iam non requireretur
suasio vel vocacio spiritualis. ¶ Quarta ergo licet
possibile sit in aliquo causari assensum fidei re-
velatum sine apparencia ad hoc premisse requisita
omnis tamen talis assensus communiter in aliquo causatus
apparencia veritatis credibilium preexigit. Prima pars
patet quia deus immediate potest causare talem assensum
in aliquo sine noticia vel apparencia ad hoc
premisse requisita. Secunda pars patet quia nec in
talibus est sufficiens est ad talem assensum ut patet ex
consequencia quia nec voluntas per suum imperium sufficit
eum determinare posita apprehensione articulorum
et quarumcumque per eos significatur et influencia dei generali
ut patet ex tercia, nec predicta sufficiunt una cum
habitu fidei in supposito ut patet ex tercia. Igitur ista re-
quiritur veritatis credibilium apparencia. Quod
patet de conversis per predicacionem ubi suppositis de spiritu et
littera dicit. Non eo voluntatem credendi divino
munere dicimus tribuendam solum quia ex libero
arbitrio est quod nobis naturaliter concreatum est sed etiam
quod visorum suasionibus vel cognitorum
suasionibus agit deus ut velimus et credamus
sive extrinsecus per exhortaciones ubi etiam
mandata legis aliquid agunt admonendum
hominem infirmitatis sue ut ad graciam iusti-
ficantem credendo confugiat. Item racio patet quia omnis
sive intrinsecus ubi nemo habet in potestate quid
ei veniat in mentem et hoc. Et propria potest quia omnis
subditus huius modi quibus deus agit tamen racionalem animam
ut ei credat perfecte et ipsum velle credere deus
operatur in nobis. ¶ Quinta ergo licet non omnem
opinionem oporteat precedere veram omnem tamen fidei
assensum communiter in nobis causatum oportet precedere

ar(ticul)um 27
q(uesti)o 3a
q(uesti)o 9a
q(uesti)o 4a

rationum et agnitorum in lumine naturali evidentium. Secunda
pars patet quia accipio unam opinionem
de contingentibus que si habetur sine ratione pro-
bili patet propositio. Si probationem probabilem sine medio
non est ex causa naturali vel saltem propositionem
naturam quia tunc oportet naturaliter quod esset contra-
positum. Secundo si ita esset fierent nobis opiniones
secundum quod causas earum ignota sunt nobis opinata
vel ad minus alterum eorum. Vel ergo ille opinio-
nem in nobis sine ratione probabili et habetur propter
vel parvam rationem et sic procedetur in infinitum
quod est inconveniens. Ergo patet quod numquam ad eandem
opinionem probabilem sufficit apprehensio simplex
terminorum et oppositio. Quarta pars patet sic. Quibus ille
assensus precognovit apparentia sibi credibile
ut dicit quod precedens vel saltem apparentia sine
ex ratione vel miraculo. Sed ex ratione ille ad minus
est topica et que precognovit intellectum in phi-
losophorum et philosophorum priorum in lumine naturali cogni-
torum ex quibus consumptis quibusdam pro-
babilibus concluduntur primissime ex quibus assensus
fidei generatur vel totaliter vel partialiter. Tertia pars
patet. Quia nec isti qui inducuntur et ad fi-
dem cum probabilibus ponuntur aliquid prius in [illegible]
vel speculativum naturaliter notum vel plurima illa scilicet
quod omnibus tenentur facere et benefactori suo quod
bonum est. Unde bonitatem credere vel aliqua nota
per experientiam credere. Numquam inducuntur ad confitendum
primissima solum. Topica quo concluditur quod credo
fidei vel non credere quoniam sequitur ex primissimis
vel formarum intellectui apparentie. Sed talis assen-
sum ex miraculo intelliguntur miraculum quo de-
tur credituri oportet precedere rationem topicam
ad minus implicitam. Vel credit aliquem miraculi [illegible]
pius suasum sit ei ratione saltem topica
quod debent illi credere vel nisi in [illegible] per
experientiam vel alia signa in eo [illegible] cog-
noverit vel indicaverit eum esse veracem. [illegible]
dat vero topica tamen oportet precedere cogni-
tionem in lumine naturali evidentium modo prius
dicto et cetera. ¶ Confirmatur. Assensus fidei genera-
tur modo in aliquo per adiunctionem precedens et pre-
requirit intelligentiam aliquorum naturalium [illegible]
prius cognitorum assumptum patet ad Romanos x° ubi dicit
quod fides est ex auditu. Sed constat quod homo
quod quis novit inveniendo vel addiscendo.
Novit tamen nosse inveniendo principium naturaliter
procedit nosse addiscendo ab alio quia [illegible]
unus novit [illegible] vel omnino [illegible]
Sed que quis novit et se novit [illegible]
prius ex [illegible] in intelligendo et cetera. Dicta conclusio
quo ad primam partem patet etiam per [illegible]

articulus [illegible] tertio. Quinto quod secunda [illegible] ¶ Corres-
pondens modum generationis fidei non est dare
primam propositionem creditam prius per se et non
taliter per aliam veritatem precognitam
patet ex secunda parte conclusionis tertie probatione. Istud est
contra Holkot ponentem oppositum questione prima articulo secundo
in solutione unius dubii. ¶ Nec valet quod
sua quia dicit quod est dare propositionem aliquam
quam unus credit quia videtur sibi quod sit
sicut per eam denotatur. Et sequitur ab
eo de causa quare credit nescit dare aliquam
aliam nisi talem quod ideo credit quia videtur
sibi sic esse sicut per eam denotatur. Ex hoc toto
non sequitur intentum quia stat in [illegible]
aliqua conditio previa sit tamen illi quod sic
credit et quod ipse nesciat reflexe se habere talem
cognitionem que est sibi causa ut sic credit et cetera.
6a conclusio ¶ Sexta conclusio quamvis humanus [illegible] acquisita
respectu articulorum fidei [illegible] sunt minus ex-
cellentes in lumine naturali quamvis posset sine
speciali dei adiutorio sufficere ad assentiendum
talibus articulis scilicet de trinitate et cetera. Quamvis for-
midine actuali non tamen sufficeret puta ad
necessitandum illum intellectum infidelis ad
credendum eos licet et ad credendum eos inclinare.
Prima pars est contra Holkot questione prima
articulo sexto in responsione ad tertium argumentum
dubii primi. Prima pars conclusionis patet
sic quia miracula ad hoc congrua possent
sufficere ad causandum assensum talium articulorum
in aliquo pagano cui ipsi articuli predicantur.
¶ Unde rationes probabiles sumpte ex hone-
state veracitate et [illegible] multitudinis homi-
num articulos confitentium ad hoc sufficere
possent. Predicta autem simul iuncta ad-
huc magis sufficerent et cetera. Alias [illegible]
deus indidit homini quandam naturalem pro-
promptitudinem ad credendum [illegible] propter
quasdam causas incognitas vel sine in-
telligentias [illegible] effectuum productas.
Similiter homo naturaliter natus est credere testimo-
niis aliorum in eis que ipse non novit et ideo
in istis agibilibus videmus quod testimonium
duorum vel trium quos reputamus veraces
determinant omnes tota dubitationem et vel
alia de occultis de quibus nihil scimus nisi
per eos et tamen ideo supra ex miraculis quod ex
honestate et veritate multitudinis et cetera quia simul
[illegible] facilius in homine non affectato ad
oppositum causat assensum sine formidine ad minus
actuali eo quod [illegible] quod talis [illegible]
[illegible] vel reputatur [illegible] in oppositum
[illegible] et cetera. ¶ Secunda pars sola consuetudo
[illegible] acquisita consuetudinalis quia posset

quicq; posset sufficere ad talem assensum
l3 rōe ms ptur de puero non baptizato
de nato inter credentes a quib; audire
consueuit apparentia iure fidei articlos
esse credendos & deum esse colendum & timend
rōe tlis enim credet eos sine formidine
& precipue si estimaret illos xp̄ianos qui
eum informant esse patres suos. illis etiā
dicentib; sibi q sui pgenitores tlia credi
derunt. Sic namq; manifeste videmus
de iudeis & hominibus aliarum sectarum qui
tam credunt suis articlis etiam ita remot
a nāli rōne sicut sunt in lege xp̄i q ang
se sicut eos negari vellent mori ¶ Con
firmatur. Consuetudo in hoc de assensibus
habet vim rōnis sufficientis rē. ms
p3 quia audiciones contingunt secundum
ꝯsuetudines & io sunt consueuimus
ita dignamur dici io metha ¶ Et etiam
quantam vim habet ꝯsuetudo leges ostē
dunt ut patet p comentatorem in pro
logo tercij phycorum ubi multa dicit de cō
suetudine ¶ Item multi heretici qui propter
pam infidelitatis perdiderunt hītum fidei
ad hūc sine formidine crediderunt articlum
trinitatis qui est difficilimus ergo ad talem
assensum non requiritur spale dei adiutorium — 2a ps
rē ¶ Sca ps conclonis ptur quoniamq;
restat. hmoi apparentia ad hūc intellectus
eam disinaciens inde etiam non sufficere
ad concludendum sic eo sunt probabs signi
igitur. Virtutes illius apparentie ad con
assensum non necitatur. ms ptur q3 alias
tlis apparentia foret mse io demonstrativa
vel evidenter concludens in lumine nāli
& p ꝯns excedentib; lumine nāli posset
ratio mre fidei altissimum demonstrari cuius
oppositum p3 ex dcis ¶ Et si forte dicas q
licet tlis apparentia io non sit evidens
vel demonstrativa mse apparet tamen aliter
affectato q sit demonstrativa vel evidens
Saltem ex hoc sequitur q vi illius
apparentie non cogitur intellectus ad talem
assensum nisi in male affecto. & mo conside
rant tamen illas apparentias q etiam pro
babilitates ad oppositum & p ꝯns ipsa non
sufficit necitare intellectum ad talem assensum
¶ Patet etiam eadem ps conclonis
p aplm ad hebreos .xi. dicente Quod fides
est argumentum non apparentium i. ea quorum est
fides non pnt ꝯvinci evidenti rōne.
Tercia ps ptur q3 si tlis apparentia sufficeret
ad credendum vane tunc huius fidei supnaturalis
infusus non requiretur ad hoc q p3 sum per

doctores ¶ Corollarium licet fides tanta — cor
p apparentias absq; hītu infuso sit sine
formidine actuali non tamen sine formidine
habituali ptur huius conclusionis ex talibus
apparentiis solum est opinatus ergo mus pt
quia tles apparentie non sunt nate
causare nisi opinionem saltem precise ex
se ipis l3 ¶ Secundo patet q ita quauis
tlis assentit quicq; tlib; sine formidine
est dum cum apparentiis predictis affecto incli
nans intellectum tamen ad unam partem q n
videt apparentias ad oppositum que si appa
rerent affectione cessante tlis precise — 3a
rōne nāli intendo non haberet nisi assensum
formidolosum vel forsitan indicaret vel — Dubitaret
opposite parti assentiret ¶ Secundo sequitur — cor 2
q licz p sp̄m mendacem & pseudo homines
in dicti poterunt secte legis et amatingia
hūc varios quo ad credibilia quib;
adhererent sine formidine actuali non
tn hr esse pt sine formidine habituali ¶
Prima ps p3 quia ita propositio non oppo
aliam ps noto vel penitus evidenti vi
na extranea rōne nāli qui aliqui
simplices falsis miraculis & psuasionib;
rē. demonum & pseudo hominum possent ad
cius fidem inducti quem tunc filij illius
sequerent in legem parentum & ita quicq;
fiet magnus plus psuasum talem fide
l3 assumptum p3 ex probacione prime ptis
conclonis ¶ Sca ps patet quia si tles
mala affectione cessante ad se redirent
p habitum acquisitum ex omnib; apparentiis
non haberent assensum nisi opinatum ¶ Et
si debite considerarent apparentias ad pro
positum p habitum priorem non assentirent
illis quibus prius sed potius dissenti
rent p motiua contraria ¶ Tercio sequitur — cor 3
q habet qualis tali fide qualiscumq; per
apparentias & sine hītu infuso tamen
si sit deinde fidei tercius habes firmior & nobilior
est fides xp̄iana probatur fides xp̄iana est omnino
sine formidine tam actuali q habituali
l3 est firmior rōe mus quo ad hoc q ipa sit
sine formidine actuali notum est de se cum
hoc sit de rōne fidei Sz q sit sine
formidine habituali ptur quia quanto
plus hūs talem fidem abstrahit animam
& ad se ipm sui intellectum rōnem suam ꝯ
uertit tanto clarius intendo fidei in
suoque cognoscat veritatem ꝯsimilis
lib; ad haberet l3 ille huius mse non est
formidolosus seu formidolose credens

Unus pater de sanctis hominibus qui pro-
genitis . operibus z affectionibus simplicibus
z maxime sine ratione dicentes simplices
talia crediderunt z cetera. Item una fides
e fundatum omnis meritorie actionis que
sine fine impossibile est placere deo ad hebre-
os. Et una quia fides e virtus que communis est
nobilior z cetera. Item per unam fidem assenti-
credibilibus precipue sub eadem ratione
quadam certitudine credenda z primo ipso deo
si hoc non sit per aliam fidem z cetera si forte
fieri posset non tamen meritorie. Ex quo
sequitur quod contingit in nobis habere habitum
fidei in fusum simul cum habitu fidei
situs ut illi in deo ipsius tamen fina
in besio credibilium quod fina e in simplicissimo
christiano virtute habitus in fusi patet quia
contingit aliquis sit redditus in habitu
puro si remotis impedimentis possi-
bilitas illi habitum z appunctus exquisitus
e a que sunt apparitam in naturali lumine
considerat movent inclinacionem illius habitus
per formidolosissime inveniet. Simpli-
cissimus autem christianus remotis infec-
tionibus nimis studium presarie et
apprimis conformibus inclinacioni sui habitus
non formidat z cetera. Unde si aliqui sim-
plices quandoque hesitant hoc e partis suis
exigentibus per que plus imitantur
apprimis nimiarum affectionum suarum quam
habitum fidei infusi seu eius inclinacioni
vel apprimis illi inclinacioni contrariis.
Conclusio septima. Quamvis ad omnes
actum fidei concurrit aliqualis operacio
voluntatis non tamen sit quod voluntas in suo
suo imperio sine quo ceteris paribus esset
dubius impellat ad assensum pro parte ipsius
per auctoritatem Augustini super Iohannem. Omelia secunda
vel xxvi ubi ait alius liber dicit. Intrare
in ecclesiam potest quis nolens accedere ad al-
tare nolens accipere sacramentum potest nolens
sed potest homo nolens credere aut non nisi
volens patet etiam hoc per Augustinum de spiritu et
littera ad marcellinum ubi dicit vel aliud est
credere nisi consentire verum esse quod dicitur consensio
autem volentis est profecto igitur
fides in potestate est sed hoc non esset verum nisi ad
credendum concurrerit actio libera voluntatis
z cetera. Item patet hoc ratione ad credendum non
sufficiunt intellectui apparencie pro credibilibus
adducte una cum operacione fidei voluntatis

corrupta igitur eius patet quia non possunt appa-
rentie tam fortes adduci que una cum in-
clinacione habitus fidei cogant intellectum ad
assensum neque pro parte conclusionis precedentis
z cetera. Confirmatur quia si non tamen credere
non caderet sub precepto saltem patet per
apostolum ad hebreos xi. Oportet accedentem
ad deum credere z mathei ultimo. Qui non
crediderit condempnabitur z cetera. Conclusio
nullum e preceptum nisi ad eius implecionem
accedit libertas voluntatis quia in hiis
que nobis naturaliter insunt nec laudamur nec
vituperamur ut cum sanctum Augustinum ubi supra
et de spiritu z littera pro magna laude positum
sit credidit abraham deo z reputatum
est ei ad iusticiam. Unum credentem in eum
qui iustificat impium reputatur fides ad
iusticiam sed quod nullo modo cadit sub libertate
voluntatis non imputatur alicui ad iusti-
ciam tamquam opus proprium z cetera. Octava propositio
quia si non esset verum sequeretur quod voluntas
precise per suum imperium posset certificare
intellectum de aliqua veritate que omnibus
ceteris apparentiis positis esset sibi dubia
tamen imperio circumscripto consequens nota est ex terminis
z saltem ostenditur quia voluntas in sic
e potencia potentia caeca z etiam si ponetur
cognitiva non esset cognitiva intellectum tamen
possit potius sic ergo. Istam partem probant
rationes adducte pro conclusione prima z ex hoc
nunc oppositum. Corelarium licet voluntas
actum credendi conprincipiet mediante cooperacione
consimili disposicione non tamen imperialiter
determinat patet ex dictis z ista est intencio Ba-
danen quinto quodlibet questione xxi ubi dicit quod
intellectus in mecedendo moveri habet
a tribus scilicet a voluntate per quam concepit operacio-
ne intelligibilis in formam cogitatione z ab
ipsis oppositis intellectus scilicet phantasmatibus habitum
fidei ita quod licet voluntas eum imperet
ut discernit z videntur z velit ut credat
z assentiat proprio tamen habitu absque impulsu
voluntatis actum habitum potest elicere dum
tamen voluntas non se opponit. Secundum
corelarium ad credendum katholice sufficiunt in-
terius motiva extrinseca z intrinseca de
quibus dictum e. Una cum habitu fidei infuso
patet quia illa motiva quantumcumque non sufficerent
non sufficiunt nisi ad candidum operacionem
tamen una cum habitu infuso sufficiunt ad
candidum fidem fidem z cetera. Multa tamen
preter ista possunt concurrere ad assensum
fidei iusticiam dei specialem sed quia de hoc

sit falacem non videtur natum et si alique
luctes ad hoc sonant exponi pnt de in
fusione habitus fidei vel de inclinacione
habilitatis huius a diuinis motiuis ali exci
tauit ad credendum mentem ad hoc sinat
et illuminat ¶ Quamuis correlarium tercium credere
sit actus primus intellectus tamen est in potestate
voluntatis aliter quam scire vel opinari patet
patet ex dictis et sic patet sic quod credere sit potestate
voluntatis patet quia in potestate voluntatis
est imperare vim quod distinguit creatiue
vel credibilia et si intellectus fecerit quantum in se
est habebit apprehencias sufficientes ad cre
dendum vna cum habitu fidei quantumlibet
faciente quod in se est deus decreuit infundere
¶ Tercia pars patet quia licet in obliquis vo
luntas imperare possibilitatem ut distinguat
et studeat racio tamen inuenta ad sciendum
sibi assensum equalem veritatem intellectum ad
hesiuum sit quod stantibus apparenciis mediorum
voluntas non potest impedire racio sit eciam
sic modo est de opinari sed dato aliquo cre
dibili non obstantibus quibuscumque appre
hensionibus intellectus non potest simiter hoc credere
si voluntas se opponat ut patet ex predictis i
scire vel opinari solum est in potestate
credere autem tamen racio quod concomitante et
est contra holkot questione prima articulo secundo sexto In
solucione tercii argumenti dubii et ubi
hec assumit dicit Quod non est in potestate
voluntatis credere quam scire vel opinari ¶
Quartum correlarium credere est meritorium
patet quantum demeritum est primarium discredere credi
bilia tamen meritum est ea credere ex caritate
12 q. 3 Aug. patet per Augustinum in sermone de passione
neri dicente sicut perfidia tenebrosum facit
ita fides perficit in nocentem ¶ Preterea
omnis operacio deo placens per quam datur in
statum visionem beatificam est meritoria patet
ex omnibus nominis sed credere est huiusmodi ut patet
per Augustinum in libro de Symbolo et in Omelia
de publicano ubi idem repetit dominus credere
quod non vides ut credendo merearis videre
quod credis. Nichil quippe visionis pro quo dabitur
quod credis. ... et mercedes fidei beata visio
actualis fides. est et mercedes fidei beata visio
ex quo patet quod fides actualis est meritum
pro quo dabitur visio beatifica tamen quam merces
¶ Ad hoc eciam multa dicta scripture faciunt sicut
id ad Ro. 10 corde creditur ad iusticiam et
Actuum 15 fide purificans corda eorum
Ecclesiastes patet visio ad quoniam quod quam requiritur
ad credendum hec et requiritur ad assensum vere
theologi viatoris de communi lege Deo ut [illegible]

¶ Conclusio octaua Non requiro ad exce
dendum aliquem actum fidei ... distinctum
de communi lege habitus acquisitus patet quia
habitus generatur ex actibus credendis 9o 8a
distinctis racione ut patet ex 10 et 2o Ethicorum
12 q. actum distincte credendi actum precedit
habitum acquisitum ¶ Item adultus
baptizatus non habens acquisitum habitum distincte
credendi aliquem actum statim dum incipit
distincte credere augmentum in eo habitus acquiritur et
¶ Conclusio nona Quamuis in baptismo habitus 9a 9a
fidei spei et caritatis simul infundantur
tamen actuari potest habitus spei vel caritatis
fidei tempore habitus vel natura prius actuetur potest
patet nota et catholicorum. Ista patet Nullus potest
sperare vel amare quod non credit sed hoc contra
12 q. dominus patet per beatum Gregorium super
Ezechielem et allegatum ad magister libro
3o questione dicentem in caritate dicentem Quia
nisi prius fides teneatur nullatenus ad spiri
tualem amorem attingitur non vero caritas
fidem sed fides caritatem precedit quia nemo
potest amare quod non credit sicut nec sperare
et paulo post hoc intelligendum est de actu
fidei qui natura actum caritatis precedit sed
actum spei Ex quo sequitur quod nullus actus
potest esse meritorius ante actum fidei ut 9 p. pro 9a 10
patet ex dictis. Contra id quod sequitur assumitur impossibile
prime questionis quod dicitur credibilis sint intel
ligentie et de se problemmata. preuenti Contra
quin est de se problemmata ... 1 uniuersalis
actus fidei sunt contra racionem naturalem ... inclinans
quantum est de se et ex habitus que nature inclina
nali ... formidine
disputat et per consequens non sunt problemmata nec
... patet ex hoc quia ad omne problemma
... sibi intellectus ... per in
... sit quod ... ut esset ... vel pre
dicam ... sit ita quod ... disputant
... formidine prima ... patet
... est ... formidine prima ... patet
quia quamuis est contra racionem naturalem ... dicat
intellectum ... naturalis ... intellectus
quantum est de se disputant absque formidine
eo quod absque formidine sed dictamen naturale
racionis sed autem patet per holkot sit Bacco
naturalis dicat credibilem fidei esse ... naturalis veritates
... patet philosophus ... naturalis rerum ...
... quod in potentia est ... et ...
... est contrarium actui et ... diuinis
... in potentia est ... apprehensione et
... ut corruptum idem ...
... est ... Et multa alia
... facta et multo forcius si ...

actus fidei sufficeret forme sylogistice apud eos etc.
potius notassent enim omnes naturaliter inni-
teretur quod alias defecissent forme sylogistice apud
eos evidentissime. ¶ Consimiliter potest
de quantitate solis. Nam certum est quod solem
esse maiorem tota terra est contra iudicium et dicta-
men rustici qui solum iudicat de hiis secundum apparen-
tiam sensibilem. Sic hec est contra dictamen astrolo-
gorum concorditer, ut dictum est de dictamine
naturalis rationis nec est alia ratio quare aliquid di-
citur naturale dictamen rationis nisi quia sapientes
sunt scientes experimentum et cogitacione
certissimam quam homo potest ex naturalibus
colligere secundum ea que apparent sensui indicat
[illegible] 13. ¶ Contra secundam tertiam arguitur.
Aliud sufficit intellectui ad assensum articulorum propter
sufficienter determinatur eius necessitas ex
eorundem sed voluntas presumit imperium est
[illegible] igitur etc. Nota textus [illegible]
quia posita fide infusa cum apprehensione
actuali qualiter fingitur per articulos in aliquibus
apparens adhuc stabilibus tamen ceteris condi-
cionibus ad actum fidei preter voluntatem adhuc
intellectus est incertus vel saltem non assen-
sum formidine attendere nisi voluntatis
operacione certificatur et assentit sine formidine.
¶ Preterea vel intellectus assentit articulis
fidei ex certa vel ratione evidentia vel ex volun-
tatis libertate seu imperio non primum ut communiter
ex sufficienti divisione quia preter rationem vel rationis
evidentiam intellectus non habet ad movens
et determinans ipsum ad assensum nisi voluntatem
etc. Unde dixit Augustinus cetera potest homo nolens
credere autem non nisi volens. Hec probatur
[illegible] et per plura alia. ¶ Con-
[illegible] et [illegible] in quibus habetur
quod ad credendum [illegible] precognitur apparentia
[illegible] credibilium et etiam habitus infusus. ¶
[illegible] credere sit actus intellectus non voluntatis
quia tunc credere articulos fidei [illegible] non esset
in libera potestate hominis credere voluntatis. Falsitas
patet ex duobus [illegible] conclusionis septime [illegible]
quia non est in libera potestate hominis quod
appareat sibi sit verum sicut fingitur per articulos.
¶ Nec etiam est in sua potestate quod deus
infundat sibi fidem et eadem actus [illegible]
est naturalis [illegible] liber [illegible]. ¶ Contra secunde
[illegible] tunc fides [illegible] esset apparentia intellectus
naturali quod est contra apostolum ad Hebreos 10 [illegible]
[illegible] tertio. [illegible] capitulo [illegible] dicitur quod
fides [illegible] non apparentibus tamen est. ¶ Et ad
hoc allegat plures sanctorum auctores. ¶ Et
Augustinus [illegible] capitulo 10 [illegible]
credere [illegible] ad [illegible] credere [illegible]

possumus. ¶ Contra corellarium illius quinte
conclusionis arguit Holkot 10. Dicit est [illegible]
[illegible] preceptum [illegible] ordine temporis
in [illegible] hominis [illegible] ordine nature ita quod
[illegible] est credita [illegible] 1 corellarium [illegible]
[illegible] nota est [illegible] quia vel [illegible]
articulos fidei sponte [illegible] quia [illegible] religiosis [illegible]
credere [illegible] opportet [illegible] sic tamen non pre-
quiritur apparentia et [illegible] ¶ Aut co-
[illegible] quod [illegible] non concedis [illegible]
aliquam aliam propositionem ex qua ista sequitur et hec
queritur de illa qualiter credis [illegible]
[illegible] et tamen non contingat [illegible]
infinitum et dare aliquam aliam quia [illegible]
[illegible] credis et [illegible] erit primarie credita.
Tercia. Si semper apparentia precognit assensum
articulorum sequitur quod assensus certior fidei esset
[illegible] certior fidei in eodem homine [illegible]
[illegible] quia [illegible] intellectus credat
articulos fidei opportet eum habere apparentiam [illegible]
eorum [illegible] oportet eum credere articulos ex [illegible]
et [illegible] assensum articulorum fidei [illegible]
assensum eorum quia non potest [illegible]
nisi [illegible] eis. ¶ Contra [illegible]
[illegible] omnes articuli fidei [illegible] possent [illegible]
credi [illegible] naturales [illegible]
[illegible] conclusionis et eius probacione
[illegible] probatur [illegible] tamen non erunt [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
et alios doctores [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible]
fidem [illegible] de hiis rebus quas ignorare
non expedit nec [illegible] idonei sumus
[illegible]. Item [illegible] 10 [illegible] quod
dat intellectui [illegible]
[illegible] res est credere [illegible] nec
[illegible] cogitacionibus humanis sed ea que desuper
est revelacione. Item tunc fides esset apparentia
[illegible] naturali [illegible]. ¶ Contra [illegible] pro [illegible]
[illegible] antiquorum et [illegible] que [illegible]
per articulos fidei [illegible] intellectum [illegible]
ad assentiendum [illegible] articulis [illegible] assumptum patet
per Holkot [illegible]. Assensum [illegible] testimonium
[illegible] testimonium humanum et historie [illegible]
quas invenimus in libris causant in nobis assensum
sine formidine [illegible] quod [illegible]
intellectum [illegible]. ¶ Ideo [illegible] quod [illegible]
[illegible] forent infideles si coram eo fieret [illegible]
[illegible] ad [illegible] articulorum
[illegible] quod mortui resuscitarentur [illegible]
[illegible] vel quod mortui testificarentur
[illegible] quod tales infideles [illegible]
ad credendum. Item assensus articulorum fidei est

in ipsis demonibus quia demones credunt et contremiscunt Jacobi 2o et mathei 8o patet quod ipsi dixerunt xo filii dei ad quid venisti torquere nos ante tempus. Credunt tamen demones coacti ex evidentia rei et hoc non est impossibile quia ista evidentia rei foret ex insolite divine veritate ad miracula que ipsi viderunt et crediderunt et si sic tamen esset quod ipsi non sint asserendi ad illa que credunt nec crediderunt. patet quod non credunt principaliter voluntate sed precise tanta miracula compellunt intellectum demonis ad assensum circa hec fidei sine imperio voluntatis et similiter in simplicibus igitur talium possunt compellere intellectum hominis. ¶ Ex hoc sequitur contra tertiam conclusionem partem quia si talia incitant ad assensum igitur hominis in fidelis similiter sunt. ¶ Contra primam partem conclusionis sexte in qua dicitur quod ad omnem actum fidei concurrit operatio voluntatis et ex hoc patet quod dicitur in secundo eius correlario quod credere sit actus liber solum in nostra potestate. Contra dicunt arguit holkot. Accipio aliquem hominem qui stulte deviaverit qui credit quod colere solum sit peccatum mortale aut liberi credit hoc aut non. Si libere ergo libere potest dimittere illam fidem. Consequens est falsum quia multi hominum contras erroneas et precipue stultas in maximum periculum peccatum eo quod non potest illis contrarias deponere quas libenter deponeret si posset. Si conceditur quod non libere credunt errores suos ergo actus credendi non est liber nec requirit imperium vel operationem voluntatis potest esse in homine contra voluntatem. ¶ Contra conclusionem ultimam. Si sic tunc fides esset fundamentum et eius correlarium. Si sic tunc fides esset fundamentum aliarum virtutum et per consequens caritatis contrarium est patet per Ambrosium et allegatum superius. Item hoc patet per Ambrosium et allegatum. Item ho. Caritas mater omnium virtutum que omnes informat sed caritas forma virtutum est. Ideo quia caritas summa virtus est et ultima. Item finaliter dicitur quod fides non est fundamentum caritatis quia non ipsa caritas sed caritas ipsius dicitur fidei. ¶ Ad primum istorum quod arguitur articulis fidei sunt contra rationem naturalem igitur ad probandum eam dicitur ratio naturalis dicitur ostendit articulos fidei esse bonum igitur ad probandum philosophi naturali imitantes rationem rationem. Nec philosophus dicto quod quando de talibus verum positum sit bene concludit talia non posse fieri simul quandoque talia ratione quia viderunt in naturalibus impossibile dixerunt esse simpliciter impossibile. Ideo ipsi talibus erroribus et sophisticis suasionibus innixi a ratione naturali remanserunt ut clare patet per Apostolum ad Romanos primo dicentes qui cum deum cognovissent sub ratione naturalem non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt

sed evanuerunt in cogitationibus suis simpliciter recedentes a ratione naturali. ¶ Ex hoc patet contra holkot tenentem articulos fidei esse contra rationem naturalem. Dicit tamen quod cum sit contra ratio sed naturalis per certa ex principiis tenens motum in lumine naturali ad conclusiones veras sed naturaliter ratio vel suasio contra aliam articulos fidei vel plures vel contra conclusiones est bene et naturaliter ratio nos inducentes. quia adhuc quod aliqua sit ratio naturalis non sufficit quod imitatur existimatio vero in lumine naturali sed vero certo in eodem lumine cum error et decepcio non contingat bonum ratiocinantem ex recta impositione naturali ut patet per Augustinum libro 2o de doctrina christiana ubi dicitur quod instantiam in naturali homine sunt libertas arbitrii ab omni labe et corruptela in nobis. Voluntas rectitudo et omnis naturalis potentia inrationale sinceritas atque divinitas et nunc de xxv 9 cap. vero dicit quod peccatum in homine nec sit corrupta a natura ut ingenium memoria et intellectus nec subtracta a gratuita. Ideo ergo ratio sophistica per quam homo erronee movetur ad assensum fidei contra debet non ratio naturalis quia sic deceret etiam indemnitatem probationis. ¶ Ergo qui non destruunt naturam sed perficiunt ergo fides christiana non destruit rationem naturalem sed perficit quare etiam non contra rationem naturalem dicitur. ¶ Certo sequitur quod homo mititur et ratione et infidelitatem contra primum quia si ratio naturalis dictaret contra fidei tam ratio naturalis inclinat intellectum ad assensum istius quam per talem rationem contrarium sequitur quod homo non posset aliquo modo dissentire cum sit contradictio. ¶ Ad confirmationem dico quod non oportet si solem esse maiorem terra esset contra dictamen rationis astronomorum esset contra rationem naturalem concordie quod ergo esset contra rationem naturalem quia possent omnes decipi et qui contra dicunt nec est alia ratio et illud totum procedo quia nec est illis sapientes qui fecerunt cognitionem certissimam nunquam sine talem cognitionem inducunt contra aliam articuli fidei. ¶ Ad primam contra scientiam dicitur quod arguitur. Illud sufficit intellectum certe cuiuslibet ad non bonum. Ad probationem qui posita fide infusa ratione contra totum in et concedo non si quod per voluntatem imperium sufficienter determinatur mentalitas intellectus sed potius voluntatem. Facit quod neque est determinatum per habitum fidei cum aliis vel sine quosdam principium dei specialem ut patet ex 20 correlario. Conclusionis sexte. ¶ Ad 2am vel intellectus assentit articulis ratione necessaria ad probationem quia preter vel vel concludenda quia non habent intellectum ad movendum et determinans ipsum ad assensum ipsum nisi voluntate ut patet ex precedenti solutione sed assentit quia non sunt rationes evidentes sicut etiam vel sed tamen probabiles que cum

Ad q(uartu)m q(uod) cred(er)e e(st) libera v(oluntate) volu(n)t(atis) a(lia) cu(m) p(er)tinacia
concomitanter

dicu(n)t fidei sufficit ¶ Ad illum q(uo)d q(ua)ntam
certam cu(m) cred(er)e articulos r(ati)o(n)e no(n) e(st) in li
bera p(otes)tate ho(m)i(nis) r(ati)o(n)e n(e)c(essari)o q(uonia)m ad p(ro)p(ositum)
quia non e(st) in libera p(otes)tate homi(ni)s q(uo)d app(a)
reat sibi sic e(ss)e in re s(ed) sig(nu)m p(ro)b(ab)ilis u(el)
etiam est in sua p(otes)tate r(ati)o(n)e 1o toto co(n)cesso
no · adhuc non se(quitu)r q(uod) sit in p(otes)tate eius cred(er)e
ad quod tu(n)c tria requiru(n)t(ur) et i(de)o e(st) quia ut
d(icit) Anselmus de libertate arbitrii ca(pitul)o mo(n)o(gr)
p(otes)tatem hemo(s) que sola sibi sufficiat ad actu(m)
et tu(n)c tu(m) ea desunt sine quib(us) ad actu(m)
minime p(er)ducu(n)t(ur) iste p(otes)tates ut magis ea
quid in aliis est h(ab)e(re) dicim(us) sicut hem(us) p(otes)tate(m)
videndi monte(m) absente(m) monte(m) et luce
et etiam claus(is) oculis q(ui)bus non possum(us)
vid(er)e monte(m) nisi mons assit et luce et reotu(m)
impedimentu(m) s(cilicet) palpebra u(e)l a(li)q(ui)d si oppo(n)it(ur)
¶ sub(iectu)m in tab(u)l(a) q(ua)rto applicando h(oc) ad p(ro)p(ositu)m
d(ici)t(ur) Cu(m) i(gitu)r ab se(n)te re que videri possit
et lampos sine legatos oculos h(abe)mus q(ua)ntu(m)
ad nos p(er)tinet videndi q(uib)us rem desit li(ber)am
p(otes)tatem h(abe)mus quid p(ro)hibet nos h(ab)e(re) p(otes)tate(m)
s(er)vandi rectitudinem voluntat(is) p(ro)p(ter) ip(s)am
t(a)m(en) et ip(s)a absente rat(i)o(n)e q(uo)d d(ici)t(ur) ratio
in n(o)b(is) e(st) qua eam valemus cognoscere
et voluntas qua iam tene(re) possim(us) h(oc) ¶
Unde patet q(uod) sicut non se(quitu)r ad videndu(m)
montem requirit(ur) p(re)sentia mont(is) et lumis et
p(ro)p(ri)o ocu(lo)rum et debitu(m) disposito medij sed
tu(n)c non sunt in p(otes)tate mea u(e)l non h(ab)eo
p(otes)tatem videndi monte(m) ¶ Sic et no(n) se(quitu)r in
p(ro)p(o)sito ad credendu(m) x(risti)ane requiritur app(ar)e(ntia)
des(in)e e(ss)e et r(ati)o(n)e et infusio fidei r(ati)o(n)e et ita non
sunt in p(otes)tate mea u(e)l cred(er)e x(risti)ane no(n)
e(st) in p(otes)tate mea s(ed) b(e)n(e) se(quitu)r q(uod) non e(st) in p(otes)ta
te mea que sibi sola sufficiat eo q(uo)d certa
a(li)a requiru(n)t(ur) ut p(ro)p(ositu)s d(ictu)m e(st) ¶ Item poss(et)
co(n)cedi q(uod) aliquo e(st) in libera p(otes)tate ho(min)is
q(uod) appareat sibi sic e(ss)e r(ati)o(n)e et etia(m) q(uod) deus
infundat sibi fidem et h(oc) ex parte d(iv)i(n)o
quia in libera p(otes)tate ho(m)i(ni)s e(st) face(re) q(uo)d i(n)
se e(st) ad bene vivendu(m) moral(ite)r et vit(is) vi-
dens d(e) ve(n)it ma(gistr)e natura ad salutem
p(re)dicatores u(e)l a(li)q(ui)d o(mn)i(no) ce(rti) que si diligent(er)
discutiat h(ab)ebit sufficientes app(ar)e(n)tias
d(e) sic e(ss)e sicut sic(ut) p(er) a(rticu)los et tu(n)c fidei q(ue)
que ei sufficiunt ad credendu(m) ¶ Ad aliud
modo(rum) argu(men)to cu(m) d(icitu)r q(uod) p(ro)batio(n)es intellec(tus)
e(st) n(atur)alis et tu(n)c e(st) in p(otes)tate volu(n)tatis tam(en)
ymago ut s(a)t(is)faciat q(uod) nisi est velle v(er)ecundo
et etiam faciendo intell(ectu)m disponi r(ati)o(n)e et
etiam q(uod) co(n)mitant ut s(ed) tu(n)c velit intell(ectu)m
assentire et h(ab)eat co(m)placentia(m) n(on) h(oc) q(uo)d mer(ito) s(it)
assentire et h(oc) actualem u(e)l h(ab)itualem neq(ue)

no se opponat actualiter nec habitualiter sit in
tantu(m) h(ab)itu(m) q(uod) d(ictu)m se actuat et h(oc) n(on) opponit
s(ed) s(u)p(er) co(m)placentia s(ed) tu(n)c u(e)l deus statuit
sic co(m)p(ar)atio(n)e s(cilicet) infundit h(ab)itum r(ati)o(n)e q(uod) i(nte)ll(ectu)s
assentiat fide formi(ter) et si voluntas se
opponet n(on) sit co(n)vert(itur) et sic p(atet) q(uod)
cred(er)e e(st) libera lib(er)ter q(uod) op(er)ari u(e)l scire
tu(n)c in p(otes)tate voluntat(is) sit h(ab)e(re) displicentia
u(e)l co(m)placentia de assen(su) q(ui) no(n) e(st) p(ro)pter
cred(er)e si displicet volu(n)tati ¶ Dictus aut(em) e(st)
de scire u(e)l op(in)ari ¶ Ex isto p(atet) clarius in-
tellectus p(ro)p(ri)e g(e)n(er)is et co(n)clusio(nu)m emersa(m) d(e)
intellectu que d(icitu)r q(uod) cred(er)e sit voluntariu(m)
r(ati)o(n)e u(e)l h(ab)em(us) licet intellectus n(on) sufficiat
sine fide r(ati)o(n)e et alijs r(ati)o(n)e tu(n)c in p(otes)tate libera
volu(n)t(atis) tam ante u(e)l q(uo)d co(n)comitat(ur) u(e)l age(re)
u(e)l se h(ab)e(re) quam requirit(ur) ad h(oc) q(uod) fides in-
fundat(ur) r(ati)o(n)e et q(uod) intellectus fide formi(ter) a(ssen)
tiat ¶ Ad illam q(uo)d co(n)clusio(ne)m q(ua)ntam
q(uo)d fides est app(ar)e(n)tior r(ati)o(n)e n(e)c(essari)o q(uonia)m q(ui)a
licet cognitio app(ar)e(n)tium in lu(m)i(n)e n(atur)ali p(re)
requiratur fidei non tu(n)c est suffici(en)s ad ip(s)am
ut p(atet) ex dictis ¶ Ad illam co(n)clusio(ne)m co(n)ce(d)i(tur) o(mn)is
q(ui)a tame(n) requirit(ur) e(st) da(re) p(ri)ma p(ro)po(siti)o(n)em
creditam r(ati)o(n)e n(e)c(essari)o aut ad p(ro)p(ositu)m q(ui)a u(e)l
tu(n)c cred(er)e a(rticu)los fidei sp(ont)e r(ati)o(n)e aut co(n)-
venit(ur) te r(ati)o(n)e d(ict)o q(uod) ne(c)c(essari)o mo(do) p(re)cise s(ed)
q(ui)a h(ab)eo motum ad h(oc) suffici(en)s d(icitu)r tu(n)c
h(ab)itu(m) infusu(m) et volu(n)tat(is) co(m)placentia(m) actuali
u(e)l h(ab)ituali r(ati)o(n)e ¶ Ad 2m co(n)cl(usi)o(ne)m i(de)m s(ed)
semp(er) app(ar)e(n)tia p(re)requirit(ur) r(ati)o(n)e n(e)c(essari)o q(uonia)m
ad p(ro)p(ositu)m ¶ Quia aug(ustinus) intellectus credit r(ati)o(n)e
q(ua)n(do) de(u)m n(o)n e(ss)e et q(uod) eum cred(er)e r(ati)o(n)e n(e)c(essari)o
q(uonia)m p(ri)ma app(ar)e(n)tia v(er)itatis articulorum
p(ro)ximam p(re)cedit app(ar)e(n)tia eo(rum) app(re)he(n)sa
r(ati)o(n)e h(ab)et cogitationes assentie aliam v(er)itatem
ex q(ui)b(us) n(atur)alis accipit tale(m) app(ar)e(n)tiam u(e)l in-
app(re)hensiua a(rticu)lo(rum) aug(ustinus) eis assentiat ¶
Ad 1(u)m co(n)cl(usio)ne(m) p(ri)ma p(ro)p(ositi)o(n)em s(e)c(un)d(e) co(n)cl(usio)nis co(n)-
tingit q(uod) tu(n)c o(mn)es a(rticu)li fidei n(on) possent
credi ab aliquo ex p(ri)ncipijs n(atur)alib(us) dico disti(n)-
guendo q(uod) d(ictu)s u(e)l n(on) intell(ectu)s sic q(uod) ex p(ri)ncipijs
n(atur)alib(us) aliquis potuit investigatiue de-
venire ad certam cognitio(ne)m credibiliu(m) p(er) vos
suspectas ex p(ro)p(ri)js illarum rer(um) ex q(ui)b(us) e(st)
fides et tu(n)c n(e)c(essari)o iam q(uonia)m r(ati)o(n)e ip(s)um s(ufficien)t
p(ro)bata e(st) s(ed) t(ame)n q(ui)b(us) p(er) intellectus in r(ati)o(n)e ad-
ductis q(ui)c(quid) et o(mn)is ei similes intellectus sens(u)s
sit intell(ectu)s d(e) ¶ Sed intellectus sic q(uod) a(rticu)lis ex p(ri)n-
cipijs n(atur)alib(us) p(er)se d(ic)i(tu)r ta(men) s(ed) r(ati)o(n)em n(atur)ali
q(ua)ntu(m) n(on) e(st) p(er) aliquos fideles videri posse
suffi(cientia) co(n)gruus app(ar)e(n)tijs et motus ad assen-
sum formiter actualiter ita e(ss)e sicut certa cred(u)nt
et inclinat ad credendu(m) tunc o(mn)es a(rticu)los singula(riter)

Ad qu(a)rt(um) fides ... app(ar)e(n)ti(or)

Ad ... de p(ro)b(at)ione

Ad sp(eciem)

Ad octa(vum) m(ateri)a q(uod) fidei p(ro)ba(ri) ... n(atur)alib(us)

motus p media extrinseca ex quibus concludere
ee ri gli ex auctoritate ecclesie et miraculis etc.
et multi ipsum concedunt tamen nec ex hoc sequitur
q credit fidei non cedit supernaturaliter sing
ualis eo q lumine naturali non sufficeret ad
attingendum eos nisi fuisset revelatum fiat de eis
stante cuius n's posset etiam impius natura
exitem informare ¶ Consilium simam
ponit sanctus Tho. 2a 2e q. pma ar. 5o
in responsione ad 2m argumentum et in q. 6 a. 1
ar. 2o ubi ponit exemplum tale Si aliquis
propheta prenuntiaret aliquid futurum et adhibet
signum mortuum suscitando ex hoc signo convincere
intellectus videntis ut cognosceret manifeste hoc
dici a deo et illud futurum q predicat nisi
evidens non esset bn ro fidei non tollentur
non esset nisi evidens ¶ Ad pma istorum
dicendum est per eandem quod omnis tamen et
miracula et gesta etc. nec mis ad propositum nec
bone etc. concesso tamen nec hoc quando adhuc
q dr q talia certitudinem intellectum quamvis eum
consentit assentire sine actuali formidine
ut dictum est ¶ Adhuc tamen homo viatore
non tamen quamvis posset dissentire bi
tales assensus non est fundamentum nec
proprie actus credendi excludens simpliciter ...
formidinem tam actualem quam habitualem
sed potius quedam estimatio vel bnassus
opinionis excludens formidinem actualem
... sanctus Thomas 2a 2e q. 2e quinta
ar. 2o dicit Hereticus discredens per
tinaciter unum articulum non habet fidem de aliis
veritatibus sed opinione ¶ Item in q. 6 de
veritate in q. 14 in responsione ad ar.
gumentum decimum dicit q hereticus aliquid
credit que sunt supra naturalem rationem non
ex aliquo lumine infuso sed est ex quadam
estimatione humana sicut etiam pagani
aliqua supernaturalia de deo credunt ¶ Ad 2m
contra eadem dicitur primo negando quoniam
istam talia miracula compellant intellectum
demonis ad assentiendum etc. licet possit co
pellere intellectum hominis saltem maioris
de omni lege quia demones per experientiam
sciunt q sequentes mores et doctrinam
salvantur et q eduxit patres de limbo et alias
experientias hinc tamen manifestas q con
vincunt ad credendum omnia esse vera que
Christus docuit sed tales experientias nullus
viator habet igitur etc. Dicit etiam sanctus Tho.
2a 2e q. quinta ar. 2o contra sinem dicit
demones coguntur ad credendum ex perspicuitate
naturalis intellectus et hoc ipsum displicet eis q
signa fidei sunt tam evidentia ut per ea
credere compellantur et ita eorum credere esset sed

forsitan ex perspicuitate ingenii et evidentia
signorum et experientia multiplici ipsi habent
sufficientia media ad concludendum ea
evidenter que sunt fidei pure quamvis tamen forte
talia non concluderent evidenter Diatoz ipsi
tamen dum videre talia tamen quia ista sunt ob
iecta fidei nec tamen quamvis magis devenissent
ad cognitionem talium prefatis et naturalibus
super natura et veritates revelatas
¶ Item posset dici q magis non esset
fides nec actus nec scire etc. talium sed
seu estimatio negativa non potest
... signum inde esse quod ...
Christi et doctrinam ecclesie habuerunt estimationem
de Christo q fuit filius dei non tamen firmiter
illos diabolus temptasset eum in deserto ¶
Ad illam de parte in conclusionis responsione dico q
estimatio sibi credere eo q talis huius conclusionem
evidenti etc. non proprie credit sed estimat
vel opinatur Item concesso ut talis libere
credat sit q libere potest dimittere illa fidem
seu estimationem non sequitur q ipse in illo
est plerumque quia stat aliquem ex defectu p
plerumque et esse in sua libera potestate fac
ere non esse plerumque Ad pma solutio magis
videtur ad propositum quia contrario licet deceret
racio q non solum est liberum ... et scientia
concomitantur ¶ Ad ultimum tamen fides est
fundamentum etc. concedo utraque quia ad auctores
que contra hoc dicunt dico q karitas sit
dicitur esse ... aliarum et fundamentum
virtutis fidei ipsius q sine ea non ... etiam
est vera virtus quia ut dicit magister libro tertio
distinctione xxiii tamen fides sine cari
tate non est vera virtus sed qualitas inert
informis.
si sit e ...

Utrum vo
luntas cre
ata fruitione
quam in
mediate p
rones obiectivales disti
ctis in aliquam rerum que
non sit deus licite possit frui etc. q non quia
et fruitio non sufficiat dividitur actus libe
ris voluntatis sed eorum distinctio non est per
immediata una parte quia eorum distinctio est
divisio huius generis actus liber voluntatis

[Left margin notes:]
q ... trage ... in ... assensum
... ...

[Right margin notes:]
... (cmpl)
Ad illam de parte conclusionis estimationem evidentia
Ad xiiii cuius fides sit fundamentum aliarum virtutum
Circa pma distinctionem quaeritur ista quaestio utrum voluntas creata etc.

in suas spes sed omnis divisio alicuius g(ene)ris p(er) im(m)ediata e(st) p(er) ii que sufficiat
hoc genus dividunt · 2^m arg(umentu)m p(ro)bat(ur) quia
est dare actum volu(n)tatis liberu(m) qui n(on)
e(st) usus nec fruicio · ut p(ro)bat(ur) · quia voluntas
p(otes)t aliquam rem velle absolute sub r(ati)o(n)e
boni in (com)m(un)i · nec p(ro)p(ter) se nec p(ro)p(ter) aliud · ita q(uod) ip(su)m
ipsum tal(em) actu(m) referat · 1^a r(ati)o · ¶ Sed
Omnis usus e(st) fruicio · (et) fruicio (et) usus no(n)
distinguu(n)tur im(m)ediate p(er) r(ati)o(n)es obiecti-
uales qua non e(st) de se unus p(ro)batur quia om(n)i
usu vult aliq(ui)d voluntas p(ro)p(ter) se · (et) omnis usus
fruicio · qua tenet p(er) diffinic(i)o(n)em fruicionis
seu frui quam ponit Aug(ustinu)s p(rim)o de doctrina
xpiana ca(pitulo) v(erb)o · 2 habetur hic in l(itte)ra · frui e(st)
q(uod) e(st) amore inherere alicui rei p(ro)p(ter) se ipsam.
mi(nor) p(ro)bat(ur) Quia om(n)i voluntas usu vult aliq(ui)d
p(ro)p(ter) aliud tamq(uam) p(ro)p(ter) finem · (et) om(n)i usu volu(n)-
tas p(ri)ncipalis vult finem · p(ro)p(ter) istam rem
p(ro)p(ter) usum q(ui)a dum q(uod) (est) tale r(ati)o(n)e finem aut
non vult · nisi p(ro)p(ter) se ig(itur) ¶ Tercio sic solo
deo liceat e(st) fruendu(m) · 3^a r(ati)o mi(nor) p(ate)t p(er) Aug(ustinu)m
de doctrina xpiana ca(pitulo) xxii^o · Et plures
auctores eius sunt ad hoc allegate in littera
p(rese)ntis distinctionis ¶ In oppositum argui(tur)
usus · (et) fruicio in m(en)te distinguu(n)t(ur) p(er) r(ati)o(n)es
obiectiuales ex quib(us) etiam p(ate)t p(ate)t quod
voluntas tam(en) m(en)s q(uod) frui possit licite re
que non est deus 2^a r(ati)o · Antecedens p(ri)ma p(ar)s
p(ro)bat(ur) quia actus potenciarum distinguu(n)tur
p(er) obiecta ex 2° de anima · s(ed) actus liberi vol(u)ntatis
non p(ote)st distingui p(er) obiecta nisi distin-
guu(n)tur p(er) r(ati)o(n)es obiectiuales ab intellectu
app(re)hensas (et) voluntati p(rese)ntatas ig(itur) ¶
Sed p(ro) antecedens · s(cilicet) q(uod) voluntas licite possit
frui aliqua re que non e(st) deus p(ate)t ex se (et)
ex diffinicione usus vel frui · s(ed) quo ad hoc
q(uod) aliqua tal(is) re licite possit frui p(ro)bat(ur) q(uia)
Entitas resultans ex humanitate xpi in
supposito v(er)bi · est res que n(on) est deus cum
non sit eterna s(ed) creata · qualis n(on) e(st) deus
ut p(ate)t in p(ro)p(ositi)o · Et ipse est ita bona sicut deus
vel melior · cum includat tota(m) dei boni-
tatem · (et) cu(m) hoc h(ab)et aliam (et) h(ab)et sibi co(m)-
petit r(ati)o ultimi finis (et) p(er) (con)s(equen)s r(ati)o obi(ecti) in-
finibilis · ig(itur) voluntas lib(er)e p(ote)st ea frui
¶ Hic circa t(ame)n ista (sunt) p(ri)mus an hoc
genus actus liber voluntatis sufficiat
(et) in m(en)te dividatur · p(er) fruicio(n)em (et) usu(m)
Sed (con)tra ex r(ati)o(n)ib(us) obiectiuabilib(us) fruicionis
(et) usus · q(uod) dici possit · u(tru)m usum esse
fruicionem (et) e(con)v(er)so Tercius an voluntas cata-
licite frui possit re que non e(st) deus et
ex hoc patebit responsio ad questionem p(rinci)p(a)le

¶ Pro intellectu ergo clariori dicendu(m) sciendum
e(st) q(uod) frui tercio p(ote)st accipi · Primo q(ui)ppe ponit(ur)
actu(m) potencie appetitive delectabili seq(ue)ns
e(st) cum delectacione sit dicit · Ecclesiastes v(ir)u(m) (con)t(ra)que
nigris (et) decem t(r)igintanis filios genuabis
(et) filias (et) non frueris eis · (et) inf(r)a implicat
q(uod) si non peccarent fruerent(ur) eis Sic eciam
accipit Aug(ustinu)s x° de civitate ca(pitulo) v(ltim)o dicens
Cum ergo par nob(is) aut inferior creatura sit
inferiore utendum e(st) ad deum Pariter aut(em)
fruendum e(st) s(ed) modo isto eciam m(od)o frui
invenit(ur) bestiis dicente Aug(ustin)o lxxx iii
q(uest)ionum q(uest)ione xxx Frui alio (et) qualibet corpali
voluptate estimant(ur) (et) bestie r(ati)o(n)is d(icitu)r talis
actus delectabilis sit quidam amor dividi
p(ote)t in amorem intellectualem (et) sensuales
Et intellectualis s(ed) divisi(on)e in amore inhere(re)
in m(en)te sequente apprehensionem simplicem
boni vel apparentis boni (et) in amore sequente
composicionem p(re)vio(u)m (et) divisione ¶ Secundo
capitur p(ro) om(n)i actu voluntatis quo aliq(ui)d
diligitur p(ro)p(ter) se sine relacione ad aliud saltem
p(re)sente actu · (et) ita accipit Aug(ustinu)s in p(rim)o de doct(rina)
xpiana ubi dicit · q(uod) frui e(st) amore ad herere
alicui rei p(ro)p(ter) se (et) hec iterum poss(unt) dividi in
amorem · voluntatis n(atur)al(is) sequente appre-
hensionem simplicem r(ati)o(n)e (et) in amorem
liberu(m) sequentem composicionem (et) divisionem
¶ Tercio accipitur p(ro) amore libero volu(ntat)is
quo finali(te)r quiescit in amato repugnancia
relacionem ad aliud finem r(ati)o(n)e (et) c(etera) accipit Aug(ustinu)s
x° de trinitate ca(pitulo) x° dicens fruimur cognit(is)
in quib(us) ip(s)is p(ro)p(ter) se ipsa voluntas delectata
conquiescat · Et in p(rim)o de doctrina xpiana
cum adest · q(uod) diligimus · etiam delectacionem secum
gerit r(ati)o(n)e Si vero in bestiis aut per-
manseris finem in ea · ponens beatitu-
tum tunc vere (et) p(ro)prie frui d(icitu)r (et)c(etera) ¶ Secundo
sciendum q(uod) ut quinq(ue) accipi(tur) (con)sistit
p(er)tingit(ur) potencie operacione naturali
(et) ita distinguitur una aliorum sic accipitur
in 14 rem Sophista cuiusmodi usus e(st) bonus et
(et) alii dicimus in potenciis aliis bonus
iuxta illud Aug(ustinu)s Virtutib(us) n(on) (con)tendit
(con)petit male uti ¶ Accipitur eciam quinq(ue)
p(ote)st distingui(tur) · s(ed) distinctum (et) hoc m(od)o
diffinitur a Victorino Usus e(st) actus surgens
a potencia elicitus (et) istis duob(us) modis
unus h(ic) actus potencie p(ote)st dici usus velut
ergo istis duabus accepcionib(us) quia p(ro)p(ter)
sui quantitatem licet satis valeant ad satis-
faciendum auctoritatib(us) que p(ote)st occurrere
non tamen sunt de p(ro)p(osi)to ad p(ro)positum nunc p(re)sentis
¶ Tercio h(oc) uti p(ote)st dici actus vol(untatis) imp(er)a(tiv)us

accipitur Primo communiter pro acceptare vel deac-
ceptare aliquid etc. secundum Augustinum decimo de Tri-
nitate capitulo 10. ¶ Secundo accipitur minus communiter pro re-
acceptare vel deacceptare aliquid propter aliud
et ita dicit actum voluntatis ad aliud relate
sive sit ordinatus sive inordinatus ¶
Tercio accipitur strictissime et est acceptare
vel deacceptare aliquid propter aliud quo fruendum
est et ita accipit Augustinus decimo de Trinitate capitulo 10
dicens Utimur eis que ad aliud referimus
quo fruendum est. Et primo de doctrina christiana
capitulo primo dicit Uti est id quod in usum venerit
referre ad id quo fruendum est etc. distinguitur
contra actum voluntatis inordinatum scilicet contra abusum
ut patet per Augustinum ibidem ¶ Ex hiis patet
quod uti et frui primo modo non distinguuntur penes
ad alios duos modos distinguuntur penes hoc
quod voluntas rem assumpta in facultate
suam refert vel non refert ad aliud Dominus
... quo primo de aliis duobus modis quorum utrumque
sive se distinguerentur est agendum ita quod ...
... secundum ... semper primi et in
2a ¶ Secundo patet ... dictis distinctionibus
quo ad ultima sua membra scilicet quod obiectum
usus est res apprehensa ut relata in aliud
tamquam in finem. Obiectum vero fruicionis
est res apprehensa per modum convenientis sine
relatione in aliud tamquam in finem ¶ Ex
quo patet quod eadem res secundum unam racionem obiecti-
co[nclusio] formalem est obiectum usus et secundum aliam
est obiectum fruicionis patet quia res eadem
potest apprehendi relative ad aliud tamquam in
finem et eciam potest apprehendi per modum con-
2a venientis sine relatione ad aliud ¶ Secundo
sequitur quod cum dicitur actus distinguntur penes
obiecta non est intelligendum de obiectis
ipsis absolute consideratis secundum diversos modos
apprehendi vel concipiendi quia ad earum
apprehensionem obiectalem potencie inni-
3a tuntur ¶ Tercio sequitur quod usus et fruicio in-
mediatius distinguuntur per rationes obiectales
quam obiecta que sunt res extra patet quia tales
rationes sunt conceptus desumpti secundum modos
concipiendi rem vel ymaginarie ad quarum
apprehensionem voluntas nata est ad usum
vel fruicionem tamquam racionem obiectalem inni-
4a tuntur. Quarto sequitur quod intellectus et actus eius
principaliter concurrunt cum voluntate ad
causandum distinctionem fruicionis usus quia
aliqua res extra vel obiectum quod non est deus
4a p[ars] ¶ Conclusio prima Quamvis omne velle liberum
sit usus vel fruicio accipiendo fruicionem
secundo et usum similiter non tamen hoc oportet ac-
cipiendo fruicionem tercio prima pars patet quia omne

velle quo volo aliquid relative seu cum
relatione ad aliud vel sine relatione ad
aliud tamquam in finem igitur prima tenet ex
descripcionibus usus et fruicionis secundum dictas
accepciones principales cum ... addito quod
quocumque modo velle accipitur aliquid in
facultatem voluntatis seu aliquid acceptatur
vel deacceptatur quod idem est ut patet ex ...
quia vel accipitur in facultatem voluntatis
nisi volendo vel nolendo cuius patet quia sit
divisio per inmediata scilicet per referre et non refer-
re ¶ Confirmatur quia si non tamen deus posset 3a
nos diligere et non tamen uti. Unde nos uti
... patet per beatum Augustinum primo de doctrina
christiana capitulo xxxiii et allegatur ... in ...
dicentem quod deus non fruitur nobis sed utitur
... neque utitur neque fruitur nobis non 2a p[ar]s
... quomodo diligit nos Secunda pars
patet possibile est voluntatem aliquid velle
sine relacione ad aliud et sine repugnancia
relacionis ad aliud igitur etc. ... quia tenet quia
tale velle non esset usus propter non relationem
et nec esset fruicio secundo dicta quia tali re-
pugnat relacio fruicionis in ad aliud saltem
racione boni quo sit fruitur ... patet quia
possibile est voluntatem velle aliquid sub racione
boni absolute alicuius sine eo quod referat
illud in aliud vel quod acceptat illud pro
ultimo sive nolendo illud referre in aliud
igitur ¶ Item voluntas potest elicere actum quo
simpliciter et absolute in communi bonum vult bonum
sub racione boni et non distincte hoc bonum sive
vel aliud etc. nec distincte referendo ad
in aliud nec repugnanter volendo rela-
cionem igitur ¶ Corollarium possibile est quod aliquis co[nclusio]
absque peccato diligit creaturam suam referendo
illam dilectionem in deum et loquor de dilige-
re libero patet quia ex casu precedentis racionis
talis libere vult vel diligit ... omne bonum
et per consequens deum et quamlibet creaturam. Quia
per cognicionem qua cognosco omne ens etc. / p[ro]b[atu]r est cognoscendo
igitur ¶ Ex isto tamen non sequitur quod aliquis
licite possit diligere creaturam libere et hoc
in particulari scilicet sub racione particularis boni
puta comodi vel utilis etc. non referendo
hoc in deum ¶ Secunda pars assumpti
in racione posita superius patet quia qua
racione tale velle referret bonum eius in aliud
eadem racione et quodlibet in quolibet quod patet similiter
Item qua racione vellet simul repugnantiam
racionis in aliud eadem racione et quodlibet et per
consequens in quolibet vellet simultate ...
¶ Secunda conclusio possibile est esse aliquid velle liberum
quod non sit usus. Patet possibile est voluntatem 2a co[nclusio]
nolle aliquid secundum absolutum sub racione alicuius

mali disconuenientis sine Hoc quod nolit
aliud relatiue in aliud volitum vel nolitum
ergo etc. Quia tenet per diffinicionem virtus ante
probatur quia sicut de velle patet est in corpore
precedenti quia voluntas non est minus
libera respectu nolicionis quam volicionis et si dicatur
potest sibi putari sub absoluta racione aliquod
boni vel conuenientis Ita potest aliquid de-
putari sub absoluta racione alicuius mali
vel disconuenientis etc. ¶ Item sicut nulli
affectione vel amore aliquid est prosequibile
quod voluntas extra affectione mota libere potest
absolute velle Sic eciam aliquod obiectum
nulli horrore est fugibile et per consequens extra talem hor-
rore voluntas hoc potest libere absolute nolle
sine relacione ad aliud nolitum vel volitum
etc. ¶ Item sicut voluntas potest hoc velle quod
absolute vult in omni bonum sic potest hoc nolle
quod simpliciter et absolute in omni de racione
mali etc. ¶ Item dicet intellectus alicui
voluntati non esse nolendum vel putet sibi
non precipere sub racione mali vel disconuenientem
in omni absolute sic quod nec ipse intellectus ad
aliud apprehendat vel ad aliud voluntati
reputet tunc talis voluntas potest exercere
aliquem actum liberum etc. non stante dicto cau-
sis contrario et non nolle quod nichil putatur
sibi sub racione boni vel conuenientis etc. potest
libere nolle non stante eodem causam et non relatiue
pro ad volitum vel nolitum etc. absolute prop-
ter quod non sibi reputatur ut disconueniens vel
mali etc. tale nolle non est virtus ¶ Tercia
conclusio non oportet quod omnis actus volun-
tatis liber sit virtus vel fruicio sive primo vel secundo
capiatur primum probatur quia est aliquod nolle liberum
quod non est virtus nec fruicio etc. antecedens patet per
probatur ex conclusione precedenti Secunda pars probatur quia
prima refugicio est fruicio sed tale dictum nolle
de quo dictum est in precedenti conclusione est prima re-
fugicio etc. Secundo est nota quod omnis fruicio
est amor quidam qualitercumque large acci-
piatur fruicio ut patet ex disposicione partis quo
ad omnia membra sui et eciam ex-
primunt omnes auctores tamen scripture quando doctores
de fruicione loquentes hoc patet ex dictis ¶
Contra primam partem conclusionis prime voluntas
potest libere aliquid nolle ut propter se finaliter nolitum
etc. potest eciam aliquod nolle quod vel sit virtus vel
fruicio probatur dicta quia patet quia actus quo
voluntas vult ad non propter se finaliter nolitum
est fruicio Et quo vult ad non propter ad nolitum
est virtus etc. Antecedens patet et probatur quod alium
dare id erroneum quod non sit diligendum vel
propter se vel propter ad Secundum ergo voluntas potest se

Tercia q° contra Gregorium

q p[ri]ma p[ar]te q[uesti]o[n]is

illi dictamini conformare et hec in proposito
dicit non potest et illud sequitur quod voluntas actio est
difformis racioni et per consequens viciosa peccabit ergo
omne quod est contra conscienciam sine veram sine
erroneam est peccatum ¶ Contra tamen partem
2° eiusdem conclusionis arguitur Videtur tunc potest esse
aliquis actus voluntatis liber vel malus
vel bonus quia talis volicio qua aliquis
vult vel diligit creaturam absolute sine
relacione ad finem debitum scilicet deum non
est bona ut patet per Augustinum in libro Contra Iulia-
num capitulo xiiii° dicens Non officiis sed finibus
a viciis esse discernendas virtutes et subi-
tum ubique sic ubi aliquis ubi peccare non videtur
similiter propter hoc sit propter quod facere debet peccare co-
mittitur etc. Hec eciam est mala quia non
repugnat racioni vel sicut eloquens igitur
¶ Item omnis actus bonus vel malus
est virtus vel fruicio ut patet per Augustinum lxxxiii
questionum questione xxx et similiter bonus patet per Augustinum
libro 2° de baptismo paruulorum ad Marcellinum
aliquantulum post medium dicti libri dicentem
Utrum si potest in moribus quedam voluntas
ita consistere ut nec bona nec mala sit
Aut enim iusticiam diligimus et bona est et si
magis diligimus magis bona et si minus minus bona
est Quis non dubitet dicere voluntatem
nullo modo iusticiam diligentem non modo esse
malam sed eciam pessimam voluntatem
¶ Confirmatur eadem similiter quia omnis
actus liber voluntatis vel est ex esse de-
bitum obiectum et per debitum finem ac
ceteris circumstanciis requisitis ad bonitatem
actus et tunc est bonus vel caret aliquo predictorum
3° et tunc est malus etc. ¶ Preterea virtutes non
sunt amande propter se etc. racionis alie crea-
ture quia tenet in de virtutibus maxime
videtur ut patet per Ambrosium et ad hoc etc. ut prius
ubi singulariter est minus patet per Augustinum xiiii° de
Ciuitate capitulo nono dicentem Omnes virtutes preter
solam virtutem amamus ¶ Preterea tunc
4° diligere proximum ex affectione carnis vel dare
elemosinam ex pietate naturali sine relacione in deum
non esset peccatum quia tenet quia non esset fruicio
creature vel virtus creatoris in quibus consistit
omne peccatum ut patet per Augustinum lxxxiii questionum
questione xxx similiter patet per beatum Augustinum in libro Contra
Iulianum capitulo xiiii° dicentem Quicquid enim boni
fit ab homine et non propter hoc fit propter quod fieri debere
vera sapiencia precipit et si videatur bonum officio
ipso non vero fine peccatum est et exemplificatur de
opere pietatis ut subueniret periclitanti in-
nocenti ¶ Item ibidem infra capitulo xvi° ergo
de gentilibus qui videbantur esse virtuosi si fide

non hnt x' nec iusti sunt / ut deo placet
cum sine fide placere impossibile est sed ad hos vos
inde inducas cogitaciones suas descendent
ut tollerabilius puniant quam naturales legis
sunt utrique fecerint sicut hnt eos inordinatos
operis legis. Hactenus ut alias non facerent
quam peccati nolent sed ita frequentes quod homines sunt
sed non ad eum finem ista opera retulerit
ad quem referri debuerint immo eam fabens
quam charitas non dimeru. ¶ Item Augustinus in En-
chiridion capitulo penultimo dicit Cum ita fit vel timore
pene vel aliqua intencione carnali ut non
referatur ad illam caritatem quam diffundit
spiritus sanctus in cordibus nostris nondum fit quemad-
modum fieri oportet quamvis fieri videatur / Cum autem non
fit ut oportet constat quod est peccatum. Contra
3a tertiam conclusionem arguitur. Aug. Contra Iulianum spiritus diffi-
4o nitivus ubi tenet omne posse fit omne velle est quoddam
fuga nolunt / voluntas vero vel refugit
vel quia aliud diligit cui illud repugnat
vel repugnare putatur. ¶ Confirmatur quia
Augustinus xiiii de civitate dei ut colligitur de
capitulis vi vii viii et x vult quod amor tam-
quam causa omnium aliarum affectionum voluntatis
6o ¶ Ad hoc fit argumentum Terrarum quod velle illicita propter
demum opus quoddam est Unde Augustinus libro 4
contra Iulianum dicit quod peccata homini id est malum quibus-
quibus abstinet ab intemperancia sed constat
quod non utitur eis volendo igitur nolendo.
7o Item omnis humana perversio est utendis
fruendis et fruendis utendis. Tota humana re-
sen virtus est fruendis fruendis et utendis utendis
sed omne velle liberum est usus vel fruicio sed
nullum tale est fruicio igitur omne tale est usus. Minor
patet per beatum Augustinum libro iii capitulo quoniam
8a q xxx ¶ Contra tertiam arguitur quod actus volun-
9a possit esse virtuosus qui non esset usus vel frui-
cio quia tamen tale velle de quo primum compossit
fieri tam deliberate quod non stat ipsum eliciens qui
fiat viciose vel virtuose ubi gracia staret quod ab
indicaret esse contra preceptum divinum elicere aliquem
liberum actum divinum et non referre ipsum in deum et tunc tale
liberum velle propter sui bonum dispositivum ratione
ut probatum est utique tale velle esset viciosum. Sed
staret ipsum licere preceptum divinum desit volendo
aliquid et tunc hoc tale ipsum velle. ¶ Ad primum istorum
quod arguitur voluntas potest aliquid libere velle
nec propter se nec propter aliud. Ideo omnis est ut dicunt
et vult secundum Anselmum et nos ad primum ad
missio tamen dico quod voluntas non potest se libere
dirimi conformare in fertur quod tunc voluntas
mero esset difforme roni ideo quoniam quod in
perite voluntatis est movere rationi ad quid
ditatem et per ratione ad deponendum eandem

¶ Aliter potest dici quod voluntas potest se conforme
in creatura elicitive sed nolendo aliquid velle sen
diligere nec propter se nec propter aliud non tamen expedit
sit quod determinate aliquid diligat ut propter se nec propter
aliud quia intellectus non potest hoc sibi ostendere
quod ita possit ad diligendum. ¶ Ad secundum quod arguitur
tunc posset esse aliquis actus voluntatis liber nec
bonus nec malus moraliter. Concedo nam intelligendo
omnis de bonitate morali et malicia sicut procedo in
eam intellectu dico omnis de bonitate meritoria et malicia
demeritoria ad primum contra in principio quod dicit
quod talis volitio non est bona quia non refertur
in finem ultimum dico quod hoc non requiritur
ad bonitatem moralem sed sufficit quod fiat cum cir-
cumstanciis requisitis ad id genus actum quorum
diliguntur ad in dictam secundum rationem bonam etc. Et eius
esset si dispensatione etc. ipse tunc esset viciosus. Et
ad Augustinum visio est plana quia ipse dicit Cum non propter
hoc fiat propter quod facere deberet peccare continuatur
modo stat quod non debet ex aliqua obligacione
talem actum ad aliquem finem referre. Cum dicit
tunc dicitur quod omnis actus bonus vel malus est
usus vel fruicio ibi accipitur fruicio magis large
sed primo. Ad primum sanctitatis in secundo spiritu dico quod
voluntas potest per se ipsum quia Augustinus loquitur de vo-
luntate quia oportet esse bonam vel malam cum quo
stat quod voluntas bene potest habere actum indifferentem
quo nec meretur nec demeretur. tamen
quod ipsa sit bona. ¶ Ad confirmacionem dico quod
in bene probatione talis actus sit bonus vel
vel malus moraliter etcetera. ¶ Ad tertiam
virtutes etc. nec igitur ad primum dico quod in
auctoritas bene probat quod non sunt amande
propter sufficiendo finaliter in eis cum ex condicione
relacionis ad aliquem finem et sic bene patet per
intencionem in illa ¶ Item cum beatus Ambrosius
et alii dicunt quod virtutes propter se sunt
amande intelligunt quod non propter honorem
vel utilitatem quorumvis vel propter aliquid premium
etc. que omnia sunt accidentalia virtuti
sed propter hoc quod sunt perfectiones anime dirigentes et per se
dirigentes in ultimum finem propter quod principaliter
sunt appetende et ideo non sequitur ut dicit
magister virtutes sunt amande propter se igitur eis
est fruendum quia cum hoc stat quod solum eis
est utendum ¶ Ad quartum dicunt diligere etc. Et
intelligendo quod de diligere etc. quoniam ac-
cepto potest etiam extendit se ad dilectionem
vel quantum simplicem apprehensionem non
dicitur inconveniens sicut cum dicitur quod aliqua
actio voluntatis esset bona naturaliter quod voluntas
non referret in deum. Et si ut aliquis concedit
nec referret eam in aliquem finem sed
solum ex naturali investigatione per eam movetur
tunc ad multos dicunt esset quod loquuntur de actibus

liberus intelligendo dicit dam consequens
de actibus liberis et de relacione actuali racione
conceditur quia ad auctoritates dicendum quod
sufficit relacio habitualis eciam sufficiencia
quam quis habet intencionem ordinandi omnes
actus suos in deum loquendo aut de re-
lacione tamen actuali vel habituali tunc negatur
quia ad falsitatem dico quod Augustinus accipit
ibi fruicionem primo modo. ¶ Ad quintum
dicitur nolle racione concessa dicere necia est maior
quod voluntas vel refugit nisi quia aliud diligit
ad confirmacionem eius dicendum quod amor sit causa racione dico
quod intelligi potest de affeccionibus mere positivis
seu presentibus ¶ Ad sextum dico quod hic solum probat
dumtaxat in deficientem ¶ Ad septimum omnibus una
perversio etc. dico quod hic intelligendum est accipiendo
fruicionem pro racione de actibus liberis positivis
et hoc bene innuit Augustinus ibidem addens ibi
verbo dicitur Unus una perversio est quod et
diuinitas frui fruendis uti nolle utendis
sicut dicit inde concedunt quod pura obmissio
sit peccatum non tamen est de qua loquitur fruicio. Quia
ut ibidem Augustinus dicit fruimur dicimur eo re delecta
capimus voluptatem usi autem utimur quas
referimus ad illum cum capienda est voluptas
. Et constat quod pura obmissio non est aliquid
talis ¶ Per predicta patet ad octavum quod concedi
potest primo una declaracio volicio. ¶ Articulus
2us de quo sit 9o parte ¶ Quintus dicitur ex
distinccione racionum obiectivalium distinccio racionis
potest possit ullum distinctum proprie dicitur esse frui-
cionem strictissime acceptam. hoc tamen ex racionibus
contra presentem materiam concludi non potest prima pars
patet ita regulariter quocumque raciones obiectales
specifice distincte movent aliquam potenciam ad
eligendum seu ad eundem actum vel actus
illorum obiectorum quorum sunt raciones tunc con-
currunt ad eandem vel contrariam eius tales potencie
actus specifice distincti racione eius patet
quia si non tunc non esset via probandi distinccionem
actuum ex distinccione obiectorum quia ut pro-
dicitur est obiectum quod est res extra quod inclu-
dit ad actum potencie racionalis de qua ra-
gitur sed potius ipsa racio obiectalis racione ¶
Vel formaliter ideo sic omnis illi actus potencie
vel potenciarum que sunt distincti quorum
raciones obiectales sunt distincte sed sic est de illis
usu et fruicionis etc. ¶ Item sicut de com-
mactilibus relatis intellectus ita suo modo debet
esse in actibus relatis voluntatis sed in actibus
relatis intellectus sic est quod ibi conceptus re-
latis suppones presupposito relacionis tamquam
dicitur conceptus significat eciam illius rela-
cionis humana non tamen proprie non supponit ra-
cionis conceptus dici potest ut patet Conceptus re-
latus patris licet significet filium non tamen dicitur

conceptus filii vel proprie potest suo modo
esse in actibus relatis voluntatis. Sed quod usus
quo voluntas utitur ordinatur in aliquem finem sic
non attingat finem eo quod refertur in ipsum non tamen
est volicio finis sed potius dicitur alius actus qui
est fruicio eius ipsius ¶ Preterea quicumque quis
vult finem et ad propter finem tunc volicio finis
est causa volicionis eius quod est ad finem et non actu
quo appetitur aliquid quod est ad finem propter sic
appetitur vel finis qui est clarior quia nec est ca-
sus ipsius eius patet quia nec aliud est causa esse
volitum propter b quia a est volitum quia b est volitum
sed hic est volicionem ipsius b esse causam volicionis
ipsius a etc. ¶ Confirmatur Sicut 9o dicitur nota
propter prima ita quod est ad finem dicitur volitum
propter finem sed ideo precise conclusio dicitur nota propter
principia quia noticia principiorum est causa noticie con-
clusionis etc. Sed pars secunda patet quia tales raciones
obiectales propter connexionem quam habent inter se
possunt simul concurrere in voluntate ad eundem
dumtaxat actum quia voluntas est usus eius
quod ordinatur ad finem et tamen hec fruicio finis et
dicitur patet quia sicut distincte movent potencie
racione actus distinctos ita simul concurrentes
possunt facere unum actum illis duobus equipollentem
¶ Sed 9o Sicut non omnis fruicio est delectacio
sic non omnis delectacio utilitas vel forte nec
est libera fruicio vel dileccio prima pars patet quia
divinus fruimur se ipso et non est delectatum nec
est delectacionem etc. Prima pars patet quia omnes
homines dampnati maxime diligunt se ipsos
sicut Augustinus xiiiio de civitate dei capitulo xxviiio sicut
ibidem capitulo vero dicit fecerunt duas civitates
duo amores terrenam scilicet diabolus amor sui usque
ad contemptum dei celestem vero amor dei
usque ad contemptum sui et fruunt se ipsis etc.
patet quia ut dicitur v Ethicorum capitulo ultimo
Tristicia vehemens expellit delectacionem non
solum oppositam sed contingentem quam tunc
inde valde et dampnatus est vehementissima tristicia etc.
¶ Sed pars secunda patet aliqua delectacio nata est
causari in mente ab apprehensione obiecti
delectabilis non conveniente ad hoc volicione
eciam libera etc. quia nota est de se ut patet
per omnem xvi Methaphisice commento xxxio dicit
quod delectacio que est apprehensione sicut umbra eius
¶ Confirmatur quia quis ex sola cogitacione
alicuius illecebre delectatur non volendo etc.
et racione patet per beatum Augustinum xiio de trinitate
capitulo xvo ¶ Tercia pars quoque probatur inde
sicut eius opposita ut proprie dicitur sic pro
suadetur sensibile est quod omnis delectacio dolori
sit quedam passio causata in ipsa ab obiecto

In margin: ad 5m ... ; ad 6m ; ad 7m ; 2 pars ; 2a 9o ; Articulus 3us

Tercius

vel apprehensione obiecti vel simul ab utroque
sine eo quod sit operacio volitacionis, et data quod
aliqua sit operacio voluntatis adhuc stat
quod voluntas una cum predictis causis sic ad-
eam concurrat quod non producat aliquam li-
bere, sed solum consecutive naturaliter ad actum vo-
luntatis naturalem vel liberum, et dictum est. Et
dicitur prima pars patet. Secunda. Delectacio non
est operacio virtutis appetitive sed aliquid superveniens
operacioni, ut patet x° Ethicorum. Quarta pars
dicitur patet, nulla delectacio est in potestate vo-
luntatis in mente libere producere. Quinta, si aliqua est
in eius potestate hec solum est naturaliter consecutive
ad eius volitiones una cum apprehensionibus
et removens vel non removens impedimentis,
quod patet quia data quantacumque delectacione voluntas
voluntas potest eam amittere in instanti ponendo per-
sonam vel impedimentum contrarie contrarium
delectacioni sed nullam volicionem libere potest
amittere in instanti. Confirmatur. Quinta. Delectacio
est in mente in potestate voluntatis eadem
racione tristicia contraria, tunc cum eadem posset libere
deberet esse contraria oppositorum, falsitas patet quia
omne tale est voluntarium 3° Ethicorum. Sexto,
sunt obiecta delectacionis in genere sunt
distincta, et ideo navis patet quia experimur
quod obiectum aliquod sufficit movere ad dilectionem
quod non sufficit movere ad delectacionem. Et aliquod
sufficit movere ad delectacionem quod non sufficit
ad deliberatam dilectionem. Item x°
Ethicorum capitulo iiij° dicit philosophus perficit
operacionem delectacio non ut habitus existens in eo
sed ut superveniens quidam finis, et de racione
delectacionis est quod non sit volicio libera, quia
talis non est finis adveniens sed operacio
elicita. Item si aliqua delectacio esset di-
leccio libera, tunc non staret voluntate tenere
dileccionem, viventem non delectari, falsitas patet
quia quantacumque dilectione libera data respectu
alicuius obiecti staret in tota dilectione re-
tenta et voluntate ipsam continue remissius et re-
missius delectari, crescente continue tristicia
opposita et perveniendo usque ad non gradum de-
lectari vel delectacionis. Item possibile est eligi
dileccionem liberam in aliquo respectu alicuius
obiecti et delectacionem diminui respectu eiusdem,
ergo non sunt realiter idem, antecedens patet quia pono
quod ego ita alicuius viatoris diceret sibi
quod actus diligendi deum sit intendendus
per aliquo tempore et eliciat talem dilectionem in-
tensius ~~non~~ quam prius et ponatur cum hoc quod deus
revelet sibi quod ipse dampnabitur, tunc isto
posito certum est quod delectacio quam prius habuit
remittitur non obstante quod dilectio intenderetur.
Correlarium probabile, nullam delectacionem esse
operacionem in mente a voluntate libere causatam
sed omnem talem esse effectum naturalem cognicionis
vel obiecti vel utriusque simul vel et cum volun-
tate cum illis vel et eorum naturaliter consequentem
vel et aliquo actu voluntatis naturali vel
libero quo posito in proposito non impedita naturaliter
delectacio consequatur, patet ex prima probacione et
prius consimilis. Correlarium, non omnis
dileccio est desiderium vel delectacio, patet dileccio
qua dampnatus se diligit non est desiderium
quia non respectu non boni, nec est delectacio ut
patet ex dictis. Item non omne odium est timor
patet ex dictis, vel tristicia, et non omnis dileccio et econverso patet
quia ... ab oppositis, minus patet, quia in dol-
orum odium ... ut patet in proposito. Item aliquis
diligit pecunie merces pro salute et econtra sed illa dileccio
non est desiderium cum sit respectu presencionis actualiter
presentis, nec delectacio, notum est. Tercium correlarium
sicut dictum est de delectacione respectu dilectionis vel
volicionis sic suo modo dici potest de tristicia respectu
odii vel nolicionis. Tercia conclusio. Nulla vo-
licio creata est formaliter cognicio, patet. Si vo-
licio esset de se cognicio sequeretur quod natura intellec-
tiva creata non indigeret intellectu seu cognicionibus
intellectivis, falsitas patet de se, consequencia patet quia si omnis
volicio est cognicio, tunc natura racionalis producit te
ab ipso intellectu, sufficit potest attingere finem suum
eo quod voluntas sibi est racione qua talis sufficiens
est cognitiva tam apprehensive quam indicative
ipsius finis et ordinatorum in finem, vel ad aliquod
ponitur indigere intellectu. Quarta. Ergo voluntas ad-
huc sibi sufficiat, patet propositum. Item patet
9° expresse per Augustinum xv° de Trinitate capitulo vi°
ubi dicit, dicimus inter tantam inventam
diversitatem in nobis que attenditur penes me-
moriam intelligenciam et voluntatem seu dilectionem,
habet quod dileccio in deo sit et intelligencia et memoria
et intelligencia sit memoria et dileccio et memoria
sit intelligencia et dileccio. In nobis autem nec in-
telligencia est memoria vel dileccio, nec dileccio
est intelligencia vel memoria, nec memoria
est intelligencia vel dileccio. Item tunc eadem
eandem racionem qua anima est volitiva
esset cognitiva tunc frustra tam philosophi quam doc-
tores theologi volitivitatem et intellectivitatem distinctas
tamquam potencias posuissent cum nec diversitas
nec racionis diversitas eis corresponderet. Item
tunc nullus posset agere contra consciencias suas,
falsitas patet, consequencia patet quia nullus potest agere
preter volicionem vel dilectionem suam. Ergo
omnis volicio vel dileccio est cognicio, patet propositum.
Et si dicis quod aliquis adhuc potest agere contra

conformiter

cognitionem intellectivam saltem creaturam sequitur
quod simul agat cognitionem conformiter voluntate
et per consequens nullus pateret peccat quod agit contra
conscientiam quia semper simul cum hoc agit secundum
conscientiam quia secundum cognitionem voluntatis
et non est ratio quare plus debeat sequi cog-
nitionem intellectus quam voluntatis nisi forte aliquis
voluntarie diceret quod semper debeat sequi co-
gnitionem intellectus et tunc cognitio voluntatis
superflueret. ¶ Duo posito opposita cuiuslibet
tertia pars dicte conclusionis cum suis sequelis
sit probabilis dicta tamen pones quod omnis
delectatio sit dilectio multum videtur difficilis
probare quia talis via ut videtur equaliter
salvat pauciora quam procedens plura et ita
habet tot rationes et auctoritates et ita effi-
caciter solum colorate quod habet alia ignoran-
tius probare patet quo ad illam partem per obiec-
tiones sequentes contra dictam partem primam
Sed prima parte probare quia ponendo
quod omnis delectatio sit dilectio adhuc salvantur
auctoritates et experientie et rationes plurimi p
hic quod delectatio iste terminus quotat ad quod hic
dilectio scilicet dispositionem potentie diligentis et ac-
tionem vel non exercitiam impedimenti
igitur et illud tenent Gregorius Adam et Pe-
trus Aureoli et loquor hic de delectatione
voluntatis et dilectione prout similiter se ex-
tendit ad velle seu volitionem naturalem vel
liberam. ¶ Contra primam partem prime
argumentum primo sic. Omnis amor vel actus
quo voluntas vult illud quod est ad finem propter
finem est volitio finis. Et omnis actus quo
voluntas refugit aliquid propter finem est volitio
vel appetitio finis propter quem refugit hoc et
omnis usus aliarum ordinatus in finem est
fruitio finis una nota est de se sed minor probatur
Quia si aliquis talis actus non est volitio
finis igitur stat aliquem talem esse in vo-
luntate qui sit voluntati volitio vel vo-
litio ordinata in finem preter finem sine eo
quod talis voluntas haberet aliquam volitionem
finis et per consequens posset velle vel nolle A propter
B non nolendo aliquo B. sed hoc probat per
iam et iam posteriorum propter quod unum quodque
tale et ipsum magis. ¶ Secundo sic sicut
se habet intellectus ad principia et conclusiones sic
voluntas ad finem et ad ea que sunt ad finem
Sed intellectus unico actu intelligit principia
et conclusionis igitur voluntas unico actu vult
finem et ea que sunt ad finem antecedens notum
sed non minus patet supra sua hic obiecta quod in
talis sua supra hic probare quia non plus repugnat
intellectum unico actu intelligere duo distincta
sed ipsum quod unam propositionem sed iam patet unico actu etc.

¶ Tertio sic. Omnis actus qui est usus vo-
luntatis simul attingit finem et ordinatum
in finem igitur omnis usus est aliquis actus
voluntatis respectu finis et non nisi fruitio
sed antecedens probatur Quoniam actus voluntatis atti-
git obiectum materiale eodem attingit
formale sed quolibet usu voluntas attingit id
quod est ad finem quod est obiectum materiale
ipsius appetitus igitur etiam attingit finem
qui est obiectum formale tamen id quod est ad
finem non appetitur per propriam bonitatem
sed solum per bonitatem finis. formalis enim ra-
tio bonitatis in eo quod est ad finem est bonitas finis
¶ Contra secundam partem eiusdem conclusionis
arguit Gregorius tenens oppositum sic Ex
omni actu quo quis appetit aliquid propter finem
appetat etiam finem Sequitur quod si propter
multos fines sibi ordinatos appetat illud sic
equaliter appetat omnes illos quod est falsum sicut
probat experientia multotiens enim appetit quis
aliquid propter multos fines de quibus actualiter
cogitat non et per consequens quos non vult actualiter
nec per aliquem actum una est nota quia
omne illud tunc volitio actualis est in appe-
titu est in voluntate actualiter. Preterea
aliquis volens actualiter finem et etiam ad
propter finem potest desinere velle finem non de-
sinendo velle illud quod est ad finem ergo ea
volitione vult finem qua vult id quod est ad
finem antecedens patet per cotidiana experientia fre-
quenter enim accidit quod quis orat vel aliud quid
facit propter deum actualiter amans deum Et
postea desinit cogitare actualiter de deo con-
tinuans tamen orationem suam cum actuali
intentione tamen eam una pars quia cum
aliquis desinit esse amoris voluntatis tunc de-
sinit in eis omnis volitio ¶ Preterea tunc idem
actus numero esset velle et nolle quod est absur-
dum una patet quia aliquis potest velle aliquid
propter aliquem finem dicit gratia nolle fornicari propter
seu odire fornicationem propter deum Ergo talis no-
litio sit eadem actus ipsius finis scilicet dei et no-
sit ipsius volitio sequitur quod sit ipsius volitio etc.
¶ Ad primum istorum qui arguitur Omnis amor
nec antecedens quia si aliquis talis actus esset ego
non intelligendo plus de volitione actuali
et concedo quod voluntas possit velle vel nolle A
propter B non nolendo actualiter B aliquo actu
quo distincte feratur in B tamquam in obiectum
illius actus sed ex hoc non sequitur quod non
velit aliquo modo quia adhuc ~~adequaliter~~
vel previe intentionaliter vult B magis quam A
¶ Ad secundum sicut se habet intellectus etc. nego
secundum intelligendo denotatam cognoscit con-
clusionem propter principia quia de alia non esset ad-

quam

positum quia in eodem signo staret utrumque sic quod
voluntas aliqua nolendo deum simul posset
velle deum et creaturam indistincte. Sed
illo actu quo distincte vult creaturam propter
deum non vult deum. Ad probationem hoc dico
quod non simile quia unum propositum correspondet
unus conceptus propositionalis distinctus quibus
non correspondet principiis et conclusioni, et nos scimus
significatum propositionis et terminorum eius apprehenduntur
uno actu igitur etc. Dignum quoque
et principiorum eius apprehenduntur distincte duo
actu quia tamen sunt partes propositionis principii
vero non sunt partes conclusionis etc.
Ad tertium quando arguitur: Cum actu etc. dicitur potest
concedendo primam quam et negando illam
quia dicit et non nisi fruitio quia staret quod
usus respectu finis ultimi tamen non esset
usus vel fruitio finis ut patet ex 2a ratione
probante illam partem conclusionis. Etiam aliter
potest dici negando antecedens. Ad probationem quocumque
actu voluntas attingit quantumcumque sit de aliqua
bono quo ad illud quod hic quod est ad finem est obiectum
materiale ipsius appetitus saltem
in actu qui est usus. Ad probationem quando
dicitur quod non appetitur propter bonitatem propriam
ultimate quia tamen habet propriam bonitatem
aliam a bonitate finis diligibilis est tamen per se
forma quia dictum vel annihilatum
ad finem sicut amaritudo licet non per
se sed propter sanitatem esset appetibilis propter
formalem bonitatem suam qua est causa
formalis sanitatis. ¶ Ad quartum. Dicitur actu
etc. dico intelligendo antecedens primo conditionalis
de actu quo quis appetit aliquid propter finem sine
relatione actualem distinctam in fine et de
in eodem tamen quod aliis uti oportet dari
conditionalem quae est antecedens. Ad probationem
falsitatis intelligens non etc. dico quod hic tenet
quod non propter dici relationem virtualem vel primo
intentionalem [illegible] fines secus autem
si dicit actualem. ¶ Ad quintum. Aliquis
volens actu etc. nego quam quia staret
quod eodem actu aliquis vellet actualiter
finem et quod illo actu desinente non desineret
velle illud quod est propter finem propter continuationem
suspensionem alterius volitionis respectu illius
utilitatis nec contra hic procedit probatio
quae ut notum est. ¶ Item staret quod actus
idem manens propter desinentiam volitionis obiectalis
talis ipsius finis in intellectu desineret esse volitio
finis et maneret volitio illius quod est
ordinatum in finem manente productum deus
non volitione obiectali illius in intellectu. ¶
Ad sextum. Cum idem actus etc. concedo

consequentiam et consequens dicens. Tunc pariter
ratione idem actus posset esse gaudium de uno
et tristitia de alio. Et desiderium de uno et metus
de alio etc. dico negando quam et ratio
negationis patet ex conclusione 2a nostra similiter
quo ad tertiam partem eius secundum eandem quo-
quo ad primam quam Gregorius et alii concedunt
¶ Contra primam partem 2e conclusionis
Omnis fruitio est delectatio ut assumptum patet per Augustinum
in libro lxxxiii quaestionum q. xxx dicente: Frui dici-
mus ea re de qua capimus voluptatem. Sed omnis
voluptas est delectatio. Item xo de Trinitate capitulo
xo fruimur cognitis in quibus voluntas propter
se ipsam delectata conquiescat. ¶ Item piam
hac ratione quod de ratione fruitionis est ut voluntas
per eam ultimate quiescat in re qua fruitur sed hoc
non potest esse nisi per delectationem quamdiu habet non
voluntas ad bonum quietem delectationis sed careret ea
¶ [struck through] contra 2am partem et 3am arguitur. Gregorius
quaestione in quaestione 2a 1a contra conclusionem articuli 2o post medium
etiam item quod omnis delectatio est dilectio quod patet
primo sic omnis complacentia seu actus volitionis est dilectio
vel odium sed omnis [struck through] actus nolitionis
etc. non est odium igitur omnis delectatio est dilectio. Antecedens patet
quia omnis [struck through] nolitio est nolle vel velle
[struck through] seu consensio vel dissensio sicut scribit
Augustinus xiiii de Trinitate circa principium seu per
sententia vel fuga ut innuit per rationem. Ex quibus
sic idem sequitur omne autem velle est dilectio et econverso
et omne nolle est odium et econverso igitur. ¶ Secundo omnis complacentia
est dilectio omnis delectatio est complacentia igitur minor
patet per Augustinum diffinientem complacentiam xio de
Trinitate capitulo vo in fine: placitum ipse est quieta
voluntas. Placitum autem et complacentia idem.
Voluntas autem quieta idem est quod nolitio quia mens per
appetitum quiescit quod non est nisi amore et
dilectione boni quia eodem dico nam tamen distinctius
sit ibi convertibilis in diffinito et omnis delectatio est
appetitus quiescat secundum premissa. ¶ Tertio omne
desiderium est amor igitur omnis delectatio est amor consequentia
patet quia sicut [illegible] se habet desiderium ad
amorem volitum sic delectatio ad amorem habitum et
primus antecedens patet per Augustinum xo de Trinitate capitulo ultimo
ubi sermonatur dicit: Quod appetitus cognoscendi
aliquid ignotum est quodam de genere amoris. Et
quia est quaedam inquisitio et omnis inquisitio voluntas
vel omnis qui quaerit invenire vult. ¶ Certo
quidem patet autem Augustinum xiiii capitulo ubi
sit autem ait: Cupiditas et laetitia nisi voluntas
in eorum consensione quae volumus
et quid est metus atque tristitia nisi voluntas
in eorum dissensione quae nolumus. Sed cum dissentimus
appetendo quae volumus cupiditas
est tamen autem consentimus fruendo hiis quae
volumus laetitia vocatur. Item quod cum dissentimus
ab eo quod nobis accidit talis volitas ista est

et consequenti causa aut amor ergo inhians
habendi quod in amantis cupiditas est idem autem
fruendi eo quod fruens letitia. ¶ Item arguitur
sic: omnis fruitio beatifica est delectatio et e converso;
quia formaliter repugnat istud et ratio est quia
si non, tunc posset esse quod in via ab suspensa ista
conditio consisteret; ergo fruitio beatifica ab
hoc quod destruatur in patria et propter quos simul per aliquod
tempus stabunt potissima felicitas et summa mi-
seria. ¶ Preterea illud est beatitudo seu fruitio beati-
fica quod naturaliter est ab omnibus hominibus appetibile
quia ut dicit Augustinus omnes homines naturaliter ap-
petunt beatitudinem vel esse beati sed gaudium
vel delectatio sempiterna est huiusmodi. ¶ Item
si fruitio et delectatio distinguerentur illi an-
gelorum creatio eligeret summa delectatione ergo delectatio
foret eligibilior fruitione beatifica sed hoc est
inconveniens ergo non distinguitur ab ea. ¶ Item
talis delectatio est summe actus quietativus et est
fruitio. ¶ Item Augustinus [illegible] de civitate
dei [illegible] dicit quod amor fruens est letitia et
ad hoc sunt plures auctores idem sonantes.
¶ Preterea si non, tunc deus posset annihilare
dilectionem fruitivam manente delectatione vel e converso
et ita posset aliquis beatifice delectari non a-
mando stante tamen visione clara dispositione
quod non congruus. ¶ Ad primum istorum: omnis
fruitio etc. negatur antecedens. Ad dictum Augustini dico quod
verum est quando potentia fruitiva est debite disposita
et non aliunde impedita tunc etiam omnis
dilectio vel est delectatio vel habet delectationem concomitantem
seu annexam. ¶ Ad tertium hoc idem probatur
quia de ratione fruitionis etc. dico si in-
telligitur de ultimata quietatione [illegible] que
est [illegible] et non [illegible] ad concedo tunc [illegible]
[illegible] et nego consequentiam [illegible] hoc
non potest esse nisi per delectationem etc. ¶ Ad 4m
omnis operatio etc. potest dici negando [illegible]
eo quod omnis delectatio est quedam passio etc. ut
patet. ¶ Item data [illegible] posset [illegible]
ad probationem quia omnis actus voluntatis [illegible]
[illegible] quod [illegible] esset [illegible] de omni actu acceptato
voluntatis libero vel de acceptatio non [illegible]
de actibus naturaliter consequentibus ad eius actus
liberos vel si adhuc dare quod aliqua de-
lectatio esset actus liber voluntatis tamen non est
proprie acceptatio etc. sed potius quies vel re-
sidentia in acceptatio seu volitio et ita et
non est [illegible] ut fuga nec velle nec
nolle. ¶ Ad 3m omnis complacentia etc. vel
[illegible] ad probationem concedo dictum Augustini quia hoc
bene innuit quod complacentia est quies voluntatis [illegible]

volita. [illegible] non sequitur quod sit volitio [illegible] sufficit
ad 7 quod sit annexa volitioni vel [illegible] eam. ¶ Ad 7m
omne desiderium etc. negatur [illegible] ad probationem quia
sicut omnis etc. dico si sicut dicit omnimoda
similitudinem hoc nego. Si autem aliqualem ita
quod desiderium sit est amari non tamen bene sit
delectatio amanti [illegible] tunc vel probat [illegible] et adhuc
oportet [illegible] concedi quia [illegible] aliquem valde
delectari desiderando rem [illegible] et hoc de eadem
ad 17 re non desiderata. ¶ Ad [illegible] cum Augustinus
dicit quid est cupiditas etc. dico quod ex mente
non sequitur plus nisi quod talis [illegible] fruitio
letitiam [illegible] sed talis dicit quod cum
Augustinus dicit quid est cupiditas etc. et [illegible]
fruendo [illegible] voluntas letitia [illegible]
[illegible] predicationem intelligendam esse per
causalitatem et non per identitatem quia
amor fruitivus causa est delectationis seu letitie.
¶ Sed contra hoc arguitur [illegible] quia ex in-
tentione Augustini dicta predicatio similis est illi que
dicit quod cupiditas est amor inhians. constat
autem istam esse eadem [illegible]
[illegible] modo [illegible] intelligendo saltem
[illegible] de omnimoda [illegible] quia tunc [illegible] staret
esse [illegible] fruitionem nisi esset [illegible]
seu delectatio [illegible] in [illegible]
[illegible] etc. [illegible] distinctionis
[illegible] quia non [illegible] esse in [illegible]
ad 6 [illegible] non esse cupiditatem. ¶ Ad sextum omnis fruitio
etc. negatur antecedens. Ad probationem concedo quod fruitionem
beatificam formaliter repugnat tristitia seu miseria
sed hoc non ex ratione fruitionis sed ratione [illegible]
quia beatifica quia ut sit includit delectationem
oppositam tristitie etc. Et si hoc non esset de ratione
fruitionis beatifice [illegible] dico quod staret de potentia dei
absoluta aliquem beatifice frui deo vel saltem
ipso clare viso sine aliqua delectatione [illegible]
non foret [illegible] absolute simul posse stare
summam delectationem et tristitiam etc. ¶ Ad [illegible]
ad 11 illud est beatitudo etc. [illegible] putat oportet
si [illegible] debet valere [illegible] potest. Ad probationem
omnes homines etc. [illegible] non [illegible]
[illegible] quod omnis homines naturaliter appetunt [illegible]
beatitudinem etc. [illegible] quod non est ipsa [illegible]
ad 8 delectationem et visionem etc. ¶ Ad octavum si
fruitio etc. dico quod talis [illegible] ratione
eligere deberet fruitionem seu dilectionem [illegible]
[illegible] ad [illegible] preter vel [illegible] eligeret
delectationem [illegible] non sequitur quod delectatio foret eligibilior
ad 9 etc. ¶ Ad nonum talis delectatio etc. negatur [illegible]
[illegible] quod utraque [illegible] tamen delectatio quam fruitio sit
ad 10 summe quietativa et [illegible] solatium una [illegible]
[illegible] ¶ Ad decimum dico quod dictum Augustini intelligitur

et vel causatur vel consequentie seu privationes
huius ¶ Ad xi^m conclusionem primi articuli quia nec
2^m saltem si sic subsistere includit fruitionem
simul et dispositionem sed si hoc non oportet computa
si directum nam secundum Bernardum seu ideo quod unitur pos-
sibilitas non videtur quod absolute impossibile
¶ Tunc tenendo viam aliorum ad rationes
probantes 3^a partem conclusionis ad primam quod dicitur
quod delectatio non est operatio intrinseca appetitive
vel nec ad Aristotelem qui dicit quod sit ad super-
veniens operationi dico si intelligit hoc de omni
delectatione quod non diversum operationis voluntatis scilicet
dilectionem non posse delectationem nisi removetur imperfectio
et cetera et ideo delectatio plus connotat et cetera et quo adhuc
dicit fruitionem quia super operationem quam
significat dilectio connotat et cetera Item concedo quod sit
operationem quam habet potentia volitiva respectu
obiecti ut sic diligendo deum superveniens
operatio delectatio huius etiam operationem per ob-
iecto et ita dicit Adam quod delectatio subsistit et
proprie operatio fruitiva huius in mente deum
per obiecto cum bene sine delectationem huius etiam
operationem per obiecto in qua autem non consistit
beatitudo celestialis sed imponi Item naturalis
sic est dilectio immobilitate que non est delectatio
propter indispositionem potentie et impossibilitatem et cetera quibus
remotis ceteris dilectio est iam operatio perfecta et ita
sibi convenit quod sit delectatio et sic innuit philosophus
10 Ethicorum dicens quod signum requisiti huius
est posse delectare et cetera ¶ Ex quo patet quod 2^m intentionem
philosophi non quelibet operatio et dilectio voluntatis
est delectatio sed illa que iam aliquatenus perfecta est
¶ Ad aliam quando dicitur quod data quacumque delectatione
voluntatis nec [illegible] quibus bene posset fieri con-
trario quod non maneat delectatio ¶ Ad confirmationem
dico quod sicut ille actus qui est delectatio est impertate
voluntatis sic et ille actus qui est tristitia quamvis
non sit in immobilitate quod talis actus sit tristitia
propter disconvenientiam voluntatem ¶ Ad aliam
obiectionem et cetera ideo bene probat quod aliqua delectatio
ab aliqua dilectione debet distincta scilicet deliberata
et cetera ¶ Ad aliam concedo bene quod delectatio presupponit
operationem aliquam scilicet per quam agens non perfecte
attingit suum finem et ex hoc bene sequitur quod delectatio
sit operatio perfecta que est finis aliarum operationum
ordinatarum in ipsam ¶ Ad aliam si delectatio
aliqua et cetera non magis quam et cetera negationis patet
ex predictis et per idem patet ad ultimum ¶ Contra
[illegible] conclusionem istius conclusionis arguit Petrus Au-
reoli primo distinctione prima quaestione 2^a articulo quod sit sicut
se appetitus naturalis in rebus sensu carentibus sic
[illegible] in sentientibus et rationalis in rationalibus sed
appetitus naturalis habet tantum quantum actus duos positivos

quorum unus est moveri ad locum talibus congruum
vel duos etiam privativos quorum unus est
inquietari in loco innaturali et talibus fugere ab eo
ergo in reliquis duobus appetitibus scilicet animali et voli-
tivo erunt consimiliter tantum quantum actus duo positivi scilicet
desiderare bonum non habitum quod correspondet mo-
tui appetitus naturalis in suum bonum locum et delectari
in bono adepto qui respondet quieti corporali
in proprio loco habito et tantum duo privativi quorum unus
est fuga et timor qui respondet motui a loco
innaturali et alius tristitia in malo presenti quod correspondet
inquietationi quam habet corpus naturale in loco
sibi inconvenienti et innaturali ¶ Conclusio Omnis amor 2
est amor amicitie aut concupiscentie omnis autem amor
amicitie vel est desiderium sicut quo quis optat
amico suo bonum quod non habet vel delectatio ut cum
complacet in bono quod amicus habet omnis autem
amor concupiscentie vel est desiderium non
habiti cum quis optat sibi bonum quod non habet
vel complacentia habiti ut cum quis delectatur et com-
placet in bono quod habet ergo omnis amor est 3
desiderium vel delectatio ¶ Tertio si aliquis amor
esset [illegible] a desiderio et delectatione [illegible]
qui vocatur desiderium et sic delectari [illegible]
Ethicorum [illegible] delectabile est et ad quod [illegible]
est sed talis amor non est aliud quam complacere 4
et delectari in obiecto et conditionibus eius ¶ Quarto
patet hoc ex intentione Augustini 14 de Civitate
Dei capitulo 7 ubi dividit amorem inhiantem
qui est desiderium et fruentem qui est delectatio
et odium dividit in fugam eo quod adversatur et
tristitiam sentientem id quod adversatur ergo si
dari convenienter est divisio tunc divisio Augustini esset
insufficiens ¶ Ad primum horum cum arguitur si
sicut appetitus et cetera quamvis [illegible] possit [illegible]
in rebus perfectioribus plures possent esse
operationes quam in imperfectioribus naturalibus tamen [illegible]
[illegible] appetendo non arguit ad sibi
[illegible] est de naturali et rationali et
etiam quiescere aliquid quod in loco proprio vel [illegible]
non inde et cetera aliquis actus distinctus ab
appetitu naturali et etiam idem est actus quo
[illegible] naturalem [illegible] ab innaturali et
ita idem actus correspondet desiderio et fugae
et [illegible] delectationem seu [illegible] et cetera omnis et
[illegible] concesso
ad aliquem [illegible] bonum [illegible]
[illegible] quo ad hoc quod ibi tantum est [illegible] actus
[illegible] qua [illegible] et cetera [illegible] quod illi sit
desiderari et delectari et cetera sed sicut velle non
habitum et velle habitum [illegible] est desiderare sic
istis [illegible] continue delectari tenendo quod
omne delectari voluntatis sit velle et cetera et ex alia
parte velle malum quod timere et nolle malum
habitum ¶ Ad 2^m omnis amor et cetera nec [illegible]

bonus q̃ omnis amor amantis sit desiderium
vel delectacio recedemus de amore concupiscencie
¶ Ad tercium. Cum dicitur amor racionis necessario ergo etiam
non oportet quod omnis amor in actu sit desiderium
sit delectacio sicut nec oportet quod omnis amor concupiscencie
desiderium vel delectacio sit incitans desiderium
et qui Aristoteles dicit utrumque delectabile est racionis hoc
est verum precipue qui prius est remotum impedimentum
racionis. ¶ Ad quartum dico quod Augustinus non intendit
ibi sufficienter dividere hoc genus amoris in omnes
species suas sed ex quibusdam speciebus eius ostendere
positum suum contra quosdam dicentes unum
amoris semper sumi in malo et ideo dividit
amorem quadrupliciter inferens quod utrumque recta
voluptas est bonus amor et hoc concludit quod
Contra 3am conclusionem arguitur Ad tercium omnis non omnis amor est malus ¶ Contra 3am
conclusionem Omnis experiencia alicuius obiecti
est cognicio eiusdem. Sed omnis volicio et non
etiam omnis appetitus est huius cum sit actus
vitalis etc. ¶ Secundo Si non tunc anima posset
2 amare incognitum. Consequens patet per Augustinum decimo de
Trinitate capitulo primo quia sicut quia dum actus diversi
ab eo posset deus conservare sine ipso ¶
3 tur Tercio Si volicio esset cognicio quia ut cog-
4 noscere pacienti sunt de obiecto ¶ Quarto
tunc posset esse aliquis beatus qui non videret deum
5 ut cognosceret ¶ Quinto aliqua operacio
est ultimus finis hominis et non nisi illa que est
simul cognicio et dilectio etc. probo hoc quia si sit co-
gnicio que non dilectio que non possit eam de-
us conservare absque dilectione et tunc homo posset esse
beatus qui deum non diligeret ut patet et dilectio
6 que non sit cognicio quia tunc aliquis beatus esset
quod deus non esset cognitus ¶ Sexto primo
auctoribus hoc primo capitulo 3o etc. Ethicorum dicitur
dilectio est appetitus intellectivus vel intellectus appe-
titivus ubi indifferenter loquitur etc. ¶ Item Augustinus
xiio de Trinitate capitulo xxiio dicens Inveni-
stipiam ex in libro Job sub deo loquente
esse pietas est sapiencia abstinere autem a malis
sciencia et paulo post pietatem quippe hoc loco posuit
dei cultum et quis cultus eius nisi amor et
ergo de primo ad ultimum amor est sapiencia etc. ut di-
citur Ethicorum capitulo primo de Sapiencia et perfecte
¶ Item Augustinus xvo de Trinitate capitulo xxio
et nunquid dicere suimus voluntatem qui vita est
nescire quid appetit quod ne mittet Anno
audiendus est qui iam dicens caritatem nescire
quid agat quem non quod non agit perversam et ideo
amor meus meminit utique intellexit quid a-
petere debeat quod imitare ¶ Item Gregorius omelia
2 xxvii super illud Johannis etc. Quecumque audivi
a patre meo nota feci vobis et divinum audita
sunt amata iam nota quia amor ipse noticia est

ad primum ¶ Ad primum istorum qui arguitur Omnis experiencia
racionis necessario est et non sequitur est volicio vitalis
actus ergo est experiencia racionis tamen experiencia solum
sunt species huius generis actus vitalis ¶ Ad se-
ad 2m cundum possum concedo quod deus de potentia absoluta
absoluta voluntas aut Augustinum et omnis consimiles
intelligi debent de potentia naturali et quomodo in-
fluenciam dei generalem quia ut sic cognicio
ad 3m est parcialis causa volicionis ¶ Ad 3m conce-
dunt sub ea racione qua voluntas racio-
ad 4m ¶ Ad quartum necessario quia experiendo utrumque simul
coniuncte consistere dicit in duobus actibus et ideo non
tunc ponere aliqua species beatus alia ut si
si fruicionem que visio est videtur que deus co-
ad 5m fruaret absque visione etc. ¶ Ad quintum aliquid
operacio racionis attingendo ultimum finem perfecte
sicut quarto quod actus in actu unitatis concipitur quia
beatitudo ad minus includit duas operaciones
Sed si accipitur ultimus finis pro operacione
principaliori concedo quod una est visio et fides
iam consummaret sine alia non esset beatus
beatissima sicut cumulater beatitudo autem nec esset tota
pars beatitudinis ¶ Ad sextum dico quod os
auctores intelligunt per comitacionem quia
omnis amans intelligit et omnis amor
cum non cognicionem hoc annexam et ita ada-
3 ar 9 cias mei exponit nec contra hoc arguitur ¶
¶ Tercius articulus non prima Quintus actio
fruicionem strictissime solo deo sit fruendum
tamen quod eius potest esse fruicionis obiectum 3a
pars et Elephat quomodo contra aliud primo ordine
prima ubi formantur de duo contradictoriis prima
pars patet solus deus et ut ultimate per se
diligendus inseparabiliter in aliud quam deus
ex diffinicione fruicionis seu finis strictissime
accepti unus patet quia solus deus est simpliciter
et ultimus finis omnis dilectionis et omnis diligibilium
et sic est diligendus quod eius dilectio non est ad
ordinanda ¶ Confirmatur per Augustinum primo de doctrina
christiana capitulo xxxo dicens In omnibus rebus is-
tam sunt quibus fruendum est quas eternas atque
incommutabiles commemoramus ¶ Hic in xxxiiio
non est fruendum nisi in trinitate in summo et in-
mutabili bono ¶ Secunda pars patet Quolibet
ente volitas potest frui et alias patet omni ea
voluntas potest frui quod sibi sub racione boni potest
presentari omne ens est huius et alias non ergo ad hoc
quod voluntas aliqua re possit frui sufficit sibi
aliqua apparencia seu ostensio in aliis
et non possum contra quod ipsa possit frui aliqua
creatura et est contra Augustinum lxxx in questionum
questione xxx et primo de doctrina christiana et in
pluribus locis aliis hoc nota est de se et patet etiam
per id philosophus ex methaphisica eius et bonum convertuntur

Item quodlibet ens voluntas potest acceptare pro-
pter ultimate rectum, igitur antecedens patet quia voluntas
ex libertate sua potest sibi prestituere finem
ut patet primo Ethicorum. Item sicut omne ens
putatum vel putabile sub aliqua ratione boni
potest libere diligere, ita quodlibet tale potest sibi tamquam
finem ultimatum prestituere. Item volun-
tatum dictamini sive rationis sive erronee sive
recte se potest conformare, sed ratio erronea de
quocumque iudicare potest ipsum esse diligendum
propter se, igitur voluntas potest quodcumque diligere propter se et
per consequens frui recte. ¶ Contra primum sollus deus vo[l]
est obiectum fruicionis beatifice, igitur fruicio
patet quia aliis beatis fruere aliquo quod non
fruendum et per consequens fruicio beatifica esset inordi-
nata quod non est dicendum. ¶ Secundum correlari- 2m
obiectum immediatum beatifice fruicionis non
est ipsa visio beatifica ipsius essencie divine prout
aliqui posuerunt, patet ex predictis. ¶ Tercium cor- 3m
relarium ~~pene~~ vis potest velle summum imperiam pe
fruitive patet ex 2a parte conclusionis. ¶ Contra
primam partem conclusionis arguit Elyphat 1o
sic. Omne illud est fruendum quod potest saciare appetitum
voluntatis sed ad deo est huiusmodi igitur. Nota quia id
quod facit voluntatem offert sufficientiam omnium
bonorum et comodorum possibilium voluntati et cum
seu extra omnem indigenciam seu miseriam
aliquis non saciaret in omni ... consist-
tudo ut patet per Augustinum de concordia et libero ar-
bitrio dicentem et in beatitudine sunt perfecta omnes
est sufficiens competentia comodorum sine ali-
indigentia. Minor patet quia capio aliquem
in patria qui beatifice fruitur deo, voluntas ergo
sicula certum est capio aliam voluntatem quod equaliter
isti voluntati in naturalibus, ista voluntas potest
diligere creaturam et delectari in ea ita intense
sicut prima diligit deum et delectatur in ipso, ergo si
prima saciatur et eciam ista/secunda prima mediantibus
dilectione et delectatione saciatur sed ... tanta
sed dilectionem et delectationem sunt prima. ¶ Se-
dicitur quod 2a voluntas non potest tantum diligere
aliud a deo nec tantum in eo delectari sicut prima
in deo, igitur. ¶ Contra quandam voluntatem
re aliquod obiectum aliud a deo sub ratione boni
et delectabilis, id obiectum potest voluntas ita dili-
gere quod apparet sibi boni proportionati
in eo delectari ostendatur sibi obiectum in
duplo magis sub ratione boni et delectabilis tunc
in duplo plus potest id diligere et in eo delectari
quam in primo et de 3o et 4o etc. ¶ Cum igitur com-
placencia dilectio et delectatio quibus voluntas
beati ad deum solum sit finita, scilicet ut ... potest
voluntas habere respectu obiecti alterius a deo et
per consequens in eo adeo potest voluntas saciari —

Dicitur quod 2a voluntas bene tantum diligit
obiectum a deo sicut prima diligit deum non
tamen tantum delectatur, nec tantam complacenciam
habet in eo sicut prima in deo quia non est ad obiec-
tum natum causare tantam delectationem et dilectionem
sicut deus. ¶ Contra Augustinus primo de doctrina christiana
capitulo 2o in fine dicit quod cum id in fine ad est
quod diligitur eciam delectationem secum necesse est
generat. Ergo non sequitur ut cum aliquid diligitur
quod tantum diligitur sicut aliud necesse est et tantam
delectationem sequi. ¶ Item si delectacio in mente
causaretur ab obiecto non ab actu dilectionis
scilicet quod dyabolus incognoscendo deum haberet delectationem
felicitatis patet quia quanto plus cognoscit deum
tanto plus contristatur. ¶ Item voluntas diligens
intensius obiectum imperfectius plus delectatur
quam voluntas diligens intensius obiectum
perfectius, ergo delectacio non sequitur actionem perfectionem
obiecti sed intensiorem actum diligendi
ceteris paribus. ¶ ~~Item~~ obiectum sit perfectius
... non diligat tamen delectatur tamen. ¶ Oppositum 2o
est respectu obiecti maxime proporcionati capacitati
voluntatis sed deus non est huiusmodi obiectum respectu
voluntatis create igitur non ipso solo est fruendum.
Antecedens non quia fruicio est perfectus actus voluntatis
eo quod ad ipsam omnes alii actus ordinantur.
Sed ad actum perfectissimum alicuius potentie requiritur
obiectum maxime proporcionatum ut patet
inductive de potentiis sensitivis et intellectivis
et naturalibus quia quanto virtutes activa et passiva
sunt magis proporcionate ad accionem tanto per-
fectior est accio ceteris paribus. Igitur Minor probatur
scilicet quod deus non est obiectum maxime propor-
cionatum voluntatis create patet quia capacitas
voluntatis est finita et deus est obiectum infinitum
igitur non proporcio. ¶ Confirmatur voluntas divina
3o propter maximam proporcionem respectu obiecti scilicet essentie
divine sed quanto potencia appetitiva vel apprehensiva
magis recedit a gradu maxime proporcionis respectu
alicuius obiecti tanto minus perfecte potest coniungi cum
isto obiecto sed quelibet potentia creata in infinitum
distat a bonitate divina igitur non est proporcio inter
ipsam et obiectum adequatum seu maxime propor-
cionatum voluntati divine igitur nullo modo potest sibi coniungi.
¶ Tercio sic nullus ordinate et licite potest diligere 3o
aliud a deo plus quam deum igitur antecedens patet quia
capio aliquem viatorem qui ordinate
diligit deum et sit ista dilectio a et aliquam aliam
diligibilia diligat propter deum et sit illa dilectio b et
a cum sit finita in certa proporcione excedit b, sit
igitur quod in decuplo, ostendatur tunc voluntati illius
ad diligendum ... debet in decuplo melius
quam primum, tunc voluntas eliciendo actum con-
formem dictamini rationis eliciet actum in decuplo
intensiorem quam fuit prius vel saltem in aliqua

operacione intensiore qua data per eandem
formatam probatur quod potest respectu alterius obiecti
tenere eciam in triplo perfectiorem et in quadruplo
et sic usque ad decuplum et centuplum ultra decuplum
semper conformando se dictamini racionis l3 ¶
Si dicatur quod tamen potest ordinate ad adeo magis
intense diligere non tamen plus appreciative quam
sic tenetur diligere deum propter se et racione ad adeo
propter deum ¶ Contra quanto aliquis intensius di-
ligit aliquid tanto plus amore inheret ei et
per consequens difficilius caret illo ut docet experiencia
sed quo difficilius caret id ponderat et plus appre-
ciatur eo quod operacione data ad dimittendum illud
retinendo eo quod illud mallet retinere quo
difficilius caret ¶ Confirmatur quia ut dicitur
commento 10o Ethicorum voluntas quedam est va-
lidus et remissa quod circa quecumque provenit una
operacio ad extra et accipit voluntatem per actum vo-
lendi alia sit et remissa quod circa provenit actio
sed valde tepide sed quanto voluntas magis est
intensa tanto vehemencior circa provenit operacio
isto dicto stante arguitur sit quod dilectio est intensior
quam a de ypotesi l3 operacio ad extra vehemencior
procedit ex b quam ex a l3 cum maiori difficultate
voluntas resiliret ab operacione resiliente
ex b quam ex operacione procedente ex a ita scilicet
quod voluntas magis appreciatur obiectum cor-
respondens dilectioni b quam correspondens dilectioni
a scilicet deum quod hoc est maximum experimentum
quod habemus de duobus dilectis ponitis quid mo-
magis diligitur et constat quod id est quod voluntas
vehemencius dilectiue mouet l3 ¶ Quarto
4o unusquisque debet se magis diligere quam quemcumque
alium l3 arguitur per 10o Ethicorum et patet quia
omnis dilectio fundatur super aliqua convenien-
ciam et unitatem ut dicit viii et 9o
et 9o Ethicorum sed maior est convenientia et uni-
tas cuiuslibet ad se ipsum quam ad quemcumque alium
5o l3 ¶ Quinto quelibet creatura racionalis natura
diligendo se finaliter se amat patet quia non potest diligere
plus aliquid quam se et patet quia quelibet creatura
ex natura sua potest odire quemcumque alium ut patet
de angelis malis et cetera et non potest odire se
quia non potest non velle suam beatitudinem ut patet
per Augustinum 12o de Trinitate l3 ut potest dici quod hoc
tolatum per gratiam quia non gratia destruit id
quod in est natura sed tamen vehemencius dilectio ad se ipsum
6o et cetera in est creatura l3 ¶ Sexto sit aliquid
ad adeo est propter se et non propter aliud diligendum
l3 aliquo alio adeo est fruendum amans patet primum
de felicitate que cum patet primo Ethicorum est operacio
hominis propter se et nunquam propter aliud eligitur et secundum
dicit quod perfectissimum est quod solum propter se ipsum et numquam
propter aliud est desiderabile et reliquum tale vero est felicitas

7o l3 ¶ Septimo Item arguit alius doctor
sit fruicio beatifica non fertur in mente super
obiectum beatificum quod est deus l3 quia tem-
tum talis sit ordinacio amans primum Nullus
amor concupiscencie fertur in mente super
rem concupitam sed super fruicionem vel
fruicio beatifica est amor concupiscencie l3 maior
patet quia deum non est obiectum concupiscencie
in mente sed potius eius adepcio gustacio vel
possessio quia fruicio beatifica est respectu dei
quantum huius est l3 est respectu actus eius quo habetur
et per consequens est amor concupiscencie ¶ Preterea fruicio
8m succedit desiderio et idem est obiectum desiderii
et fruicionis sed desiderium est respectu adepcionis
dei non absolute quia deum non enim desideramus
deum nisi quia desideramus videre et habere eum
9m ¶ Preterea omne desiderium vel delectacio habet
pro obiecto aliquod complexum eo quod scilicet actum
intellectus componentis vel dividentis sed deus
absolute sumptus non est complexum sed propositio
deum habere vel videre vel aliquid huiusmodi
cf^a Confirmatur illud est obiectum fruicionis quod
maxime est desideratum sed huiusmodi actus quo vivitur
10m deus l3 ¶ Preterea idem est obiectum fruicionis
et delectacionis Sed obiectum delectacionis
est ipsa visio quia de ea beati sunt gaudentes
cf^a l3 ¶ Confirmatur delectacio provenit ex coniunctione
convenientis cum convenienti l3 talis coniunctio est
11m delectacionis obiectum l3 ¶ Preterea nihil
videtur ponendum esse in beatis sed desideratur ad
bonum eorum est datum cum ipse non habeat ad
bonum et eo deus delectari nisi quod deus habeat de
bonum datum est cum hoc aliter de eo possit
¶ Contra racionem eiusdem generis est argumentum
12m quo probat Eliphat conclusionem suam illam partem
oppositam sit aliquid sit est et quod voluntas non
potest habere nisi nolle sed ultimum nolle est fruicio
l3 aliquid est quo non potest voluntas frui maior
patet per Augustinum 12o de Trinitate capitulo 3o qui dicit
quod non potest voluntas velle beatitudinem in beatitudine
absentem l3 non potest velle miseriam et cetera
cf^a ¶ Confirmatur Omnis voluntas diligendi ad
vel diligit natura vel ex caritate vel ex cupiditate
voluntas diligens solum naturaliter non potest aliquo
frui constat nec ex caritate potest frui nisi deo
neque ex cupiditate fruitur obiecto nisi se ipso ut
patet per Augustinum 14o de civitate dei capitulo ultimo
amor qui edificat civitatem diaboli est amor
Ad p^m sui usque ad contemptum dei et cetera ¶ Ad primum
istorum qui arguitur Cum illo est fruendum
et cetera potest negari maior loquendo de fruicione
primum quod actuali quia forsitan multi
sequuntur continui in vita delectans afficiente
loquendo autem de fruicione simpliciter de qua procedit
probacio argumenti que est quia racio determinata aperitur

in ultimo fine suo in[finit]o · certiales ordies
h[uius] tnc vel iur[is] ho[rum]. ad p[ri]m[u]m capio ali-
quem supra [et]c[etera] ibi respondet Elypht
negando q[uod] r[ati]o[na]lis voluntas p[otes]t ita intense
dilig[er]e [et]c[etera] ¶ Ex quo voluntates sunt
equales in n[atur]alib[us] u[tr]iusq[ue] una ta[m]en
t[ame]n ad ita intense diligendu[m] creatura[m]
p[er] aliquem habitum acquisitum sunt alia
ad diligendu[m] deum p[er] g[rati]am h[abet] infusa[m]
[et] similit[er] i[de]o obiectum plus movet vo-
luntatem p[ri]ma ad diligendu[m] quam
unq[uam] creationem poss[et] no[n] q[ui]a deus p[re]sentat[ur]
voluntati p[er] intellectu[m] tamq[uam] summ[um] possibile
sibi condi[gnum] sit sibi non p[otes]t condi[gnum] creatura
in qua p[er] intellectus apprehendit indigentia[m]
[et] miseriam ¶ Consi[mi]li[ter] dicat de delectari [et] q[ua]q[ue]
q[ue] arguu[n]t condat[ur] volunt[atem] [et]c[etera] concedit p[ro]
p[ar]tem s[ed] q[uod] voluntas p[otes]t i[de]o obiectu[m] dilig[er]e
r[ati]o[n]e [et] t[ame]n ult[ra] d[icitur] condat[ur] sibi obiectu[m] in-
duplo maius [et]c[etera] et induplo plus p[otes]t dilig[er]e
i[de]o [et]c[etera] neg[a]t[ur] quam quia si voluntas ex
libertate sua t[ame]n dilig[er]e obiectu[m] p[ri]m[u]m q[uan]tu[m]
potuit ex n[atur]alib[us] in[fusis] tanto h[ab]itu acquisito
non poss[et] dilig[er]e p[ri]m[u]m in duplo intensius q[ui]a
oporteret q[uod] omnia ista s[ci]l[icet] habitus inclinans
obiectu[m] [et]c[etera] essent dupli[ca]ta ad h[oc] q[uod] seq[ueretur]
q[uod] dil[ectio] esset ¶ Ex contra ar[gumentu]m inclinans i[de]o
dicit p[ri]m[u]m obiectu[m] induplo plus e[ss]e dilig[endum]
q[uam] p[ri]m[u]m [et] voluntas no[n] p[otes]t i[de]o induplo plus
dilig[er]e [et] contrario facit vel obmittit contra
conscientiam [et] p[er] o[mn]is contrario p[ec]cat q[ui]a patet
p[er] Glo[sam] sup[er] ro[manos] ho[c] ymno Omne q[uod] no[n] e[st]
ex fide p[ecc]atum e[st] dicit[ur] Omne q[uod] ad [con]s[ci]enciam p[er]-
tin[et] si aliter fiat dicit ap[osto]l[u]s e[ss]e p[ecc]atum q[ua]mvis
fiat q[uod] bonum e[st] Si t[ame]n non faciendu[m] credat[ur]
vel sit faciendu[m] ut sit p[ecc]atum e[st] ¶ Item se[quitur]
q[uod] voluntas non e[ss]et libera q[ui]a non
poss[et] tanto plus dilig[er]e b · q[uam] a · q[uan]tu[m] intellect[us]
dicat plus e[ss]e dilig[en]d[u]m b q[uam] a ¶ Ad p[ri]m[u]m i[de]o
d[icitu]r q[uod] si h[oc] dilig[er]e includit obligacione[m]
[et]c[etera] tunc ver[um] n[isi] loquendo d[e] a[ctu] d[e] cone
Si aut[em] solu[m] dil[ectio]n[em] d[icitu]r tu[n]c ver[um] q[ui]a [e]st
simil[is] ad [secundu]m ¶ Ex contra fundatu[m] q[ue]st[i]o[n]is
solucio[n]is Si ad h[abe]ndum duplam dil[ectio]nes
op[or]tet omnia talia [et]c[etera] d[icitu]r tu[n]c voluntas
diligens deum aliquo gradu dil[ectio]nis
unq[uam] poss[et] ip[su]m dilig[er]e in duplo intensi[us]
q[ui]a tu[n]c q[ui]a obiectu[m] non p[otes]t d[icitu]r vel
forte n[atur]alia [et]c[etera] [et] si d[icitu]r g[rati]a ex una p[ar]te d[icitu]r
s[ed] ita [con]s[imili]t[er] acquisitus ex alia p[ar]te
Sed aliter p[otes]t videri dato q[uod] r[ati]o[na]lis voluntas
ita intense diligat creatura[m] [et] delectat[ur] in ea
non t[ame]n se[quitur] q[uod] ip[s]a satiet[ur] sicut p[atet] ex eo q[uod] obiectu[m]

sim[pliciter] seu delectatio sive non e[st] sufficient[er] satiativ[um]
appetitus sui ¶ Cum q[ui]a ordinat[ur] in a[liu]d
bonu[m] cognitu[m] p[rese]ntatu[m] vel p[rese]ntabile volunta-
ti tamq[uam] appetibil[e] p[ro]p[t]er volu[n]tati tu[n]c q[uia]
non includit aliq[uod] p[ro]p[te]r[ea] bonu[m] t[ame]n bonu[m] in-
fi[nitu]m sit obiectu[m] volu[n]t[atis] non satiat[ur] in eo
bono desiderabil[i] vel in bono q[uo]d eminenter seu
virtualit[er] obtinet in se omne bonu[m]
[et] ultra quesi[er]e non solu[m] consistit i[n] tanto
dilig[er]e vel delectari s[ed] t[ame]n h[oc] oportet q[uod] obiectu[m]
h[ab]eat se movere sicut ultimu[m] v[e]l ultimus po-
tencie totam ulte[rio]rem eius tendentiam ter-
minant ¶ Ex quo se[quitur] q[uod] ad satiet[atem] volu[n]t[atis]
a[n]i[m]e h[uma]n[e] q[ue] capax e[st] finis ultimi
non sufficit q[uan]titas dil[ectio]nis vel delectacio n[isi]
t[ali]s dil[ectio]nis obiectu[m] sit ultimu[m] finis t[ame]n
voluntas p[ro]p[ter] ultimate in h[oc] [et]c[etera] o[mn]i inq[u]i[e]t[udine]
exclusa ¶ Et i[de]o e[st] q[ui]a ub[i]cu[m]q[ue] e[st] vera sa-
cietas ibi nullus e[st] defectus s[ed] q[uam]diu poten[ci]a
aliqua non attingit obiectu[m] sim[pliciter] optim[um]
illi ultimate inh[er]endo absq[ue] miseria t[ame]n
diu satiat[ur] in his que sibi compote[n]t possu[n]t
iuxta debitu[m] ordinem universi ¶ Ad
[secundu]m q[uan]do argu[itu]r fruicio e[st] v[e]l obiecti [et]c[etera]
Ex deus non e[st] huius obiecti maxime
p[ro]porcionatum voluntati [et]c[etera] d[icitu]r q[uod] obiectu[m]
maxime p[ro]porcionat[um] capacitati volu[n]tatis
p[otes]t intelligi d[icitu]r vel q[uo] ad s[ubst]an[ti]am volu[n]tatis ab-
solute vel quo ad actum elicitu[m] et obiectu[m]
p[ri]mo mo[do] n[on] e[st] p[ro]p[or]t[ionatum] [et] [secundo] mo[do] deus e[st] obiectu[m] max[im]e
p[ro]porcionatu[m] volu[n]t[ati] q[ui]a max[im]e inter obiecta
movet voluntatem ad actu[m] eliciendu[m] et ip[su]m
ita q[uod] p[er]fectissimu[m] actu[m] p[otes]t h[abe]re circa ip[su]m [et]c[etera] n[on]
aliud p[otes]t tam p[er]fectu[m] h[abe]re nec ab alio p[otes]t
tam convenient[er] obiective moveri ad
actu[m] elicitu[m] circa ip[su]m ¶ Sit e[r]go media [con]s[ideracio]
ho[rum] Ad p[ri]m[u]m q[ui]a capacitas voluntatis est
finita d[icitu]r q[uod] e[st] sub ratione non t[ame]n obiective
q[ui]a capax e[st] obiecti infiniti ¶ Ad Terciu[m]
ab ordinate [et]c[etera] ver[um] eius de loq[ui] g[ener]aliter
Ad p[ri]m[u]m q[ui]a capio aliquem [et]c[etera] Resp[ondet]
Elyphat q[uod] iuxta d[i]c[t]a[m] [con]clusione[m] p[ri]m[a]m no[n]
p[otes]t p[ro]p[te]r obiectum induplo melius [et]c[etera] i[n]
duplo intensius dilig[er]e [et] dato q[uod] sit no[n] poss[et]
obiectu[m] tal[e] adeo h[ab]ere ita intense dilig[er]e s[ed]
deum q[ui]a stant simul q[uod] aliquis diligat
a[liu]d p[ro]p[te]r deum [et] t[ame]n q[uo]d intensio diligat i[de]o
q[uam] deu[m] ¶ Q[uonia]m ut d[icitu]r Hugo [de sancto] victore de Trinitate
[con]cepto ordinate plus diligit tanto se ip[su]m
tanto plus diligit deum sit de q[uo]cu[m]q[ue] q[uan]to
n[on] ordinate plus diligit a[liu]d p[ro]p[te]r deu[m] tanto
plus diligit deu[m] q[ui]a [et]c[etera] obiectu[m] plus
diligendo tene[tu]r h[abe]re intensiore[m] dil[ectio]ne[m] [et]c[etera]

[illegible]

¶ Sed contra. Quilibet homo tenetur ex precepto
ad diligendum deum plus quam se vel aliam
creaturam appreciative non tamen inte-
nsive. Hec conclusio prima pars nota est et 2a pars
patet quia quelibet intensio actus diligendi
deum sufficit ad implecionem precepti nec
plus obligatur homo ad certum gradum dilectionis
puta a[...] respectu dei quam respectu proximi
Sed non ... quin homo inte-
nsiori actu diligat creaturam quam deum quam
ipsum deum licet forte simul de deo et
creatura cogitando diligat utrumque no-
cet ... actuari intensius creaturam di-
ligere quam deum. Et hec loquendo de amore
intellectivo quia de amore naturali ... non
prohibitur ... ponere et dimissione ... probatur
quendam doctorem quod multi sunt fideles qui
numquam tam intenso actu dilexerunt deum quam
intense appetitus aliquando ... ut
forte quam intense ... diligit filium vel ...
intensionem ... sunt dampnande nec
forsan dampnande quam ... deus per amore
ponitur appreciative. Item Adam ... dicta
... per actum precedentem creature
intensio dilectionis ad ... quam deus quia omnis
... dilectio respectu creature est amor
relatus in deo illius ... hec ergo tenendo
sicut ipse tenent Paulum. Eodem actu
... creatura ... deo patet quod ...
intense diligit deum creaturam. Hec ergo no
... loquendo de intensione
actus divini tamen plus diligat deum appreciative
¶ Et quod contra hoc arguitur quanto ad in-
tensius diligit ad ... concedo. Hec quo ad
intensionem in ... Sed non quo ad
appreciacionem ... non sequitur quod difficilius ...
¶ Ad confirmacionem concedo quod ...
... operacio vehementer ad extra ...
... quam ... difficultate voluntas resistit ... Etiam dato
... non sequitur quod voluntas magis ap-
paret obiecto correspondens dilectioni
... quod ... appreciatio non attenditur penes
actualem operacionem ... sed
... sed penes ordinem ... po-
obiecti ... opinione ¶ Propterea ...
quod penes ad attenditur intensio actus ... dilectionis ... obiecti/ penes ad appreciacionem
illius obiecti quo posito appreciat propositis aliis/
quanto n intellectus/ indicat ad esse bonitatem
voluntas se conformans illi iudicio appreciatur
... appreciate ... obiectum vel ... appreciatio ... bonum magis
distincte actuatur movet ... amicitie

... voluntas magis disposita plurimis ... dispositiones et inclinationes impetuose plus
conatur ad diligendum tale bonum. Sic distincte
... tanto intensior consurgit
actus dilectionis ... non intendatur
appreciacio obiecti ... ¶ Ex quo patet quod
quantitas appreciacionis sufficit consurgit ex
apprehensione ... obiecti et conformitate voluntatis
ad ... sive talis apprehensio sit distincta
condicionum ... obiecti sive non et sic
voluntas ... vel ... ¶ Ad ...
... non tamen penes
... gradualis intensio sed penes magis
vel minus distinctam apprehensionem plurium vel
paucarum condicionum voluntatis obiecti que ap-
prehensio ... intense movet ... cognita
... plus movet voluntatem ... vel in ... certa ...
et disposicionem ... voluntatis. ¶ Ad primum ...
quod se magis diligit ... ad ...
dico quod loquitur de amore quod est ad proximum sive fuit
inter personas equales sive inequales quam
ubi vero amicitie superhabundantia competit ...
ad ... hec ... vult quod plus ...
... dilectio sive ... quam ... ad ...
sive ut patet per ... Ethicorum ¶ Ad con-
firmacionem ... quod omnis dilectio fundatur
super aliqua convenientia ... sed ... non
sequitur quod ubi est maior convenientia vel unitas quod
quod ibi debeat esse maior dilectio. Sed ubi est
maior unitas et convenientia ... diligitur
maxime bonum esse ... dilectio ... Sed
in convenientia et unitas qua voluntas ...
in deo in ... obiecti maxima est ... deus
est maxime ... obiectum est
maxime ... ita solvit ... ¶ Sed
si hec esset ... voluntas deberet diligere ...
... quia maxime ... bene esse ...
... non maxime debet diligere deum. Sed ...
sum bene esse ... quod ...
¶ Ideo dicendum quod licet in omni dilectione sit
quedam unitas vel convenientia ... ad dilectionem
... quod amans transformatur in amatum tamen ...
convenientia ... non est principaliter fundatum ...
... quam est ad diligibile sed potius boni-
tas ipsius obiecti ... dilectionis ... quia ...
... deus sit summe bonus summe diligendus
est propter suam bonitatem non propter hec ...
maxime bene esse credo tamen quod predictus doctor
non voluit ... ponere ... propter
quia. Sed potius effectum dilectionis quam occasionem
... ad dilectionem. ¶ Ad quintum quelibet

creatura rac. nec. ams et/ quia non pt et
ia nec. Ad pcom dr idem doctor q licet
in rei veritate se non poss odire ppe ena
qui nesciet sibi bene ec. tn volutas ex
liberte sua h3 q inm affectionem como
di pt sbiacre affectioni iusticie. licet inveniente
non possit non moveri ia. affectione
comodi sicut bn pt non moveri affectione
iusti quia sm anshelm de casu dyab. cap
xx affectio comodi inseparabilis e. affectio vero
iusti separabilis et tn nolutas pt unam sbicere
alteri et non econverso. nolutas non pt odire
se pnt odium opponitur amori comodi et pt
odire illi odire ad ase ego non pt diligere
ad ase tm quantum se dilectione que e affectio
iusti. nec possit pbari dici q dilectio qua
creatura rationalis diligit se affectione comodi
e inseparabilis ab ea et odium sibi oppositum im
possibile. dilectio non qua dr se affectione iusti
separabilis e et odium sibi oppositum possibile. ¶ Ad 5m
ad 6m ¶ Ad ideo ratio nec. ams ad pcom dico
q felicitas duo. accipitur p fine ultimo qui e
obiectum beatificum et sic accipit Boecius iii de
Consolacione psa x. et ita concedit q felicitate e fruendum
. Modo alio p operacione perfectissima qua copu
latur volens creatura cum illo fine et sic felicitate
non e fruendum sed utendum. ad pbacionem qua
dr ¶ Quod felicitas e opacio ppter se et non ppter aliud
eligibilis dico q licet ppter non dicit ibi causam
finis/ sed ultimus terminus operacionis quia ista
opacio non ordinatur ad aliam operacionem sed pro
operaciones nec minime ordinantur ad ipsam.
ad 7m ¶ Ad Septimum fruicio beatifica non fertur.
ratio nec. ams. ad pcom cuiuslibet amor e
nec. bonum. Primo dico q fruicio sine sit die
sine patrie e amor amicicie et non concupie
Ad pcom q fruicio beatifica e res dequantum
bonus. Ex reduplicatio includit causale
de nominem sine precipuum dilectionis nec.
iam. Ex non solum exponitur p modum concomitante
ita q fruicio sit visio dei habita concedo non
in exist. sed q visio dei sit obiectum fruicionis
sed potius e obiectum visus / Et poss dici q
eadem fruicio beatifica est amor amicicie res
dei et amor concupie visionis dei et ita
est simul duo ns. fruicio. s distinguendo contra
se ios actus tnt idem est ut prius ¶ Ad
ad 8m Octavum fruicio succedit rac. nec. p. qua co
q fruicio non aliud succedit desiderio ii gre
post ipsum tamquam obiectum desideratum inte
potum et non tamquam actus concludens se bns
desiderio visio eiusdem obiecti quia in sit ing.

ipse fruicio q ad solucionem succedit amori
vie quo deus diligitur ipse ipse se qui dis
magnus ad desiderio q potius e deus q fruicio.
¶ Ad nonum omne desiderium ratio nec. ad. Ad ad 9m
pcom dr. dicitur q se actum ratio ia bene
poss dici nec. quia tunc sequitur sim ipsam appre
hensione et maxime inmutiam seu expimtio
talem. Et 1o dato non sequitur non/ quia stat
q aliqua dilectio non sit inmedium opponen
intelligens et inobiectum ia dilectionis e incompletum
¶ Ad confirmacionem ia e obiectum rac. pt nec. ad 9m
ad. q desiderium ppe e visio actus futuri vel
habitoris alicuius non dum habitu et actus
beatificus est sine desideratus. et ideo sine
desideratum non est obiectum fruicionis sed prius
obiectum illius sine desideratum e obiectum
fruicionis ita respondetur octavum ¶ Ad pt
dici nec. de bonum et dicitur desiderium etiam poss +
visio rei non habite obiectum et non solum
visionis et ita videt Greg. ¶ Ad decimum ad 10m
Idem e solum rac. tenendo q delectatio non
sit actus sed passio supponens rac. ut prius
e dictum tunc pprie non habet obiectum ut dictum.
Octavum concesso tn q habeat obiectum dico q
eius obiectum e idem deus. de quo beatus sine
gaudet sed sine ipsum diligit et non consequitur
¶ Ad confirmacionem delectacio pveniunt rac. nec.
quam sed potius obiectum io connacionis est
obiectum delectacionis cum ipso in stat q aliqua
delectacio bonum habet visionem vel fruicionem vel
alium actum p obiectum sed ita non consistit
essentialis beatitudo rac. ¶ Ad xim. Undecimum ad 11m
rac. nec. bonorum quo ad sanam ptem de
lectari. debet u [illegible] rationalis delectari
media bonitate et passione qua sine debet
diligere nec. ad ps in lectam mundo rac. sed
quantum ad aliam partem dico q cum deus delectatur
pfecte ad non habitu inter sibi vel alteri
tunc non deus desiderat aliquid bonum deo.
et ut obstat sedicitur q deus non delectat
ii bonus sed visio e obiectum delectacionis rac.
nec. qua quia sicut nil amatur ii cognitu
et tn cognito non amatur io amore quo
cognitu sit licet deus non delectat bonum ii bono
tn non est conclusio pt obiectum io delectacionis
¶ Ad xiim aliquis e res nec. ad. ad pcionem ad 12m
pt dici q cum o ii decibile et nolle conmodi
q e bonum naturale et ita etiam boetius 3o.
de Consol. psa 2a Est in mentibus hominum veri
boni naturaliter inserta cupiditas cum quo stat
q voluntas libere poss nolle beatitudinem / Primo

2a conclo contra Occam quarta huius distinctionis

multi contendunt q voluntas libera non possit velle
pm. iam rem que e miseria summa ymo sufficit
p unitate illius partis conditionis s. cita
miseriam sb rone qua e miseria qua
e sibi miseria Dicit 2 paiam sb rone pati
2 mali sub rone mali p pare pz qua
2 mali sb rone mali p pars p.lit qua
si dyabolus conformaret diuiam vome vpe
vollet totam miseriam suam penalem
sb rone miserie sue eo q tu deus volt ea
inflicte sibi in ee simil staret q dyabolus nec
alius percipiens vellet paiam sb rone pati 2
mali sb rone mali eo q p hoc displiceret
deo quem odit etc. Predicta tn no assero.
tn dans eis non oportet sequi q ais posset
velle summam miseriam pmi summa et
omne bonum 2 omnem miseria bom
quia ut sic nisi nisi p tumere sb ro ratio vo-
litionis 2 ideo volutas non plus posset ipam
velle tn nisi q minus male sentit etc.
Ad conf. dico q voluntas ex impedimento pt.
sum no esse et. modicitas aut angelos lo-
desto Sa 2a contra Occam conclusio
huius Omnium ex ductu naturalis romis cognosci
pt q aliqua summas quietans 2 satians vo-
luntatem sit homi possibilis/sit 9 dum pt q
ipa sit nisi deo et creatura rationalis
que necessarium obiectum repibiles/ p ps
ptm quia sumo p q nale desiderium i bo-
bua sr frustrare sentias pz desp. 7o Ethi.
po Methaph. ubi dicitur q appetitus nale
non e frustra Item p Ethicorum statim
po primum p hoc p bat q ais e finis operabilium
quem ppter ipm volumus 2 alia ppter illum q si oia
ppter alium desideramus pcedit in infinitum sequitur
ee vanum 2 inane desiderium humanum q
relinquit i p pmissi gclusus q ilis finis
unigz eet bonus 2 optimus et qua ptm
Quia quilibet ho na appetit beatum ut pz
p Augm in multis locis 2 spialiter xiiio de
Trinitate 2 allegat magr ho imo pone xlix
ubi d. gpzrepetende tremende qz beatus
voluntas sit oim 2 allegat ad hoc rone
dicente Tu certe oms ee volumus Capit
aut q beatus me liber finem ultimate ipsi
notem quietante 2 satiante. cu sit status
omni bonorum aggregatione pfectus ut pz p
Boecium 3o de Conso 2 p phm io Ethicorum cao
xo dicit Optimum 2 pulcherrimum 2 delectabilissi-
felicitas Sa p3 phm. nar p bam pt q
finatio beatifica volunt humane pfectionis deo.

2a

obiectione 1a dus p bat qua p rom naliz 2
constat q nemo beatificare pt quietari nisi
in aliquo fine eo q omnis actio humana
ordinatur ad aliquem finem po Ethicorum
impho Tunc capio illum finem ppter quem
ronalis creatura per se agit Et quero a
e simpr vltims finis ronalis creature an
non. Si no tunc in ipso non quiescit vlti-
mate Si sit tunc nale constat idem esse
deum ut pz p apostolum ad Ro 1o de multis
philis 2 p Augm xio de Trinitate dei cao e
tria hoc asserente de philis Et etiam
p damascenum lo 1o cao 1o dicentem Cuius
omnibus ecundi deum cognitio nar est inserta
sequitur q alt ipm in nullo pt obiectum
quietari 2 cum tn in aliquo possit quietari
ut patet ex parte precedenti sequitur ppositum
Confirmatur quia sm Augm vnio de
Trinitate dei cao xo Nemo beatus e qui eo
q amat non fruitur. hoc 2 pz prom q
nemo beatificatur in eo q dilit ppter ad cui neti
io quietet. 2 tn deravile beatus sit finis. s
p rom nalem pt scire hominem non posse
beari in aliquo obiecto nisi in deo. q pbatur
quia si sit hoc maxime eet q homo possit beari
in seipso qd tz esse. non e repibilis aliqua
res alt finem ultimum s deum q io tm deret
ee diligendum ab homine quantum met homo
q notum e 2 ut pz xo Ethicorum Sz gstat
p rom q ipe homo sibiipsi nunq solus e
sufficiens 1a non pt in seipso beare quietari
Item Si nali rone non possit homo
cognoscere q no seipso s solo deo fruendum
eet se q phi de quo lo tp 9 ad Ro 1o non
voluntes deum fruentes excusabiles fuissent
sentias pz p apostolum ibidem 2 qua simlr que
dicit apostolus q notum e dei manifestum e illis
glo i. ductu rome nalis cognoscere potuerunt
etc ita ut sint inexcusabiles qr sic arguis
sm glosam ex ductu rome nalis hberunt
q illum deum colere debuerunt 2 no coluerunt
io inexcusabiles sunt Conf. p Augm
vnio de Trinitate dei cao vnio 9 Aliqui phi
sic plurimi sunt qui non dixerunt bom
hominis fruente corpore vel aia s fruentes
deo no sic corpore vel seipso vel sic animus eius
Sz sic luce oculus etc nam ut deus p cao xo
Plato designauit finem humani boni ee sm
virtutem libere 2 ei solum euenire posse q
notitiam dei haberet etc Sm Augm d. q ex dictis
suis colligitur nec studiosum beatum fore

cu deo frui cepit et hec plato cognouit ut hic
ut p3 p augn in 8 de ciuitate dei cao xo
2m ¶ Secundum nalis rone pt homo scire uitā
btam in dei cognitione et fruitione consiste
quamuis illa rone non posset ad cognoscendum
distincte hec btitudis spem puenire p3 qa p3
ptur quia uitam btam hoīs obiective
in deo consistere debet ro nālis ut p3 ex
gone et non nisi mediantibus illis actibus
s cognitione et fruitione saltem prr unde
et multi phi posuerunt uitam btam in spec
altissimarum cām sicut constat non posse ee
n etiam notas p suam actu foret quietata
in eodem obiecto uel eysdem obiectis etc
Sedā pars ptur etc quia spes uere btitudis
consistit in clara visione essentie diuine et
tam psonarum et fruitione etc Ex quibus dicte fruitionis
spem suam non pt haberi ex ductu ronis
nālis sed fide ciub credita et in certa id apli 10
Cor 20 Oculus non uidit nec auris audiuit
et idem po ysa hermo Et plus patuit q
unitas trē non possit cognosci p inuestigacoēs
3m ronis nālis 13 etc ¶ Tertium correlarium Deus
absolute foret posse creaturam ronalem ordinatē
frui creatura dte et imptr hec tn nō 3 posse
de creata ronali suffi ter capaci finis ulti
debiti dsum ronis hndi pa p ptur q3
posse foret ee creaturam ronalem que de
natura sue spei eet tam diminute et imperfecte
cognoscitiua q non eet eleuabilis ad cognos
pe cause 13 ¶ Sedā pars ptur Quia quelibet
creatura ronalis suffit capax dsuum fic
nāt cognosce pt q se et omnia alia pt ultim
finē cui alia ha 83 repse in illu fine 1 nō stat
ipsam frui creatā nisi agat contra ordinem
quem in rebus nālis rō dicat ee finalis 13 ¶
3m Tertium correlarium Quamuis foret posse hominē
suffit fore capacē dei frui creatā sine culpa
ad penam imputata non tn hec posse e sn
peccato · pa pars p3 quia deus posset
sa hec nō uelle imputare ad tal penam p
qua eet iniusta pe 13 Sa pars p3 quia
sp eet inordinatio que eet peccatum mortale
4m 13 ¶ Quartum correlarium deus non posset
facē q homo tlis absq de ordinatione ul
timate simpr frue creatura ptur quia
ronale e hoīm tn debere referre actuar
seu hitua ul pot omem dilectionem sua i deu
Si uero dicatur q si deus hoc preciperet tali
hoīm tunc tlis actus excusaret ab inordinatione
p obedientia etc ¶ Contra tunc tlis nō frueretur
creatura sed potius deo cui obediret etc ¶

Contra correlarium diu 2 art Octauam pt q p3
ptē sm oms stūs ad tenendum istam finē
ns ee posteriū requiritur fides · Ex si posset nār
pri nō eet fides necīa 13 ¶ Secundo sic Supposito
nār pri ul cognosci q notas non posset
quietari seu satiari in obiecto finito aut
hc eet p libertatem dō · qr · s · notas ex hoc ipso
q libera e pt appetere quodlibet nolibile et tunc
etiam nunquam satiari pt nisi in ultimo n p hoc totum
obiectum nolitum quia s obiectum suum est ens
in qm p quas q3 contentum sub ente et ponens
nō pt quietari nisi in summo aut p capaci te
nolitur qr s e capax obiecti infiniti non
pm quia nō pt nār pri q notas q3 obiectum
contingens posset uelle sic q aliquo tali
obiecto nolito posset uelle etc ergo nō pt
pri q nolitur hnte actum etc anq3 obiectum
finitum posset appetere psumis bonum ut proo
pt pri quia non pt nār cognosci q quemlibet
obiectum quod e apprehensibile ab aliqua po q q3
contentum e cognoscibile talis po qr pt ee impeditum
p impportionem alicuius contenti ul p defectum
alicuius alterius cause exemplum primi sm phm Ens
p m e in pportionatum ad cadendum aliquem
effectum in mete in et inferioribus et io si intellectus
non pt cogere ad intuitiue et imptr n mo
neat in mete ab obiecto ul cause ad effectus
notionis in mente ab obiecto nō pt cognoscere
dem intuitiue et imptr etc Exemplum si si eet aliquod
obiectum q nullo posset apprehendi ubi nunc tn
plus apprehendere apprehenderetur Ex tunc eet aliqua nā
inusitatis tn repugnaret i ipsius tlis ut dis
quamuis posset apprehendere dum uite adora obiecta
non tn posset apprehendere imptr q3 obiectum
Dices dicetur q hoc obiectum nolitum sit ens
ul bonum non tn tn q3 contentum sub ente
etc pt notas hre actum ¶ Ex pt 3o pri
quia non pri q notas sit capax tlis finis
boni et ultimi cu hc sit solum supnale et n
nale = Item q istam fruitionem nob ee posse
non possit nār pri uidetur · qr phi inuesti
gantes diligenter quis sit finis ultimus
hndnorum opum nō potuerunt adire finem
attingere 13 non e uerisimile q hc possit nār
pri ¶ Item non pt nār cognosci q notas
sit p quemcumque actum quietabilis quia quocumque
actu posito nolito posito in ipsa uoluntate posset
libere uelle ad alium · et sic stari si careat 10 uita
ut pt pri q notas e satiabilis et quietabilis
fruitione quia dato pono ut pt quietari aliqua
aliqua 13 ¶ Item non pt nār pri qui notas posset
recipere dum actum ab aliquo ente creato

sunt creature rationales que sciant in melio-
rem appetitum voluntatis sicut non potest pars in uni-
versitate sensibili potest quietare appetitum continuum
quam dum spiritus veniet omnem dispositionem eius
6o 92a primam illa de lectione etc. ¶ Item omne finitum
potest quietari per finitum sed pars continuus sa-
gina tenet in appetitus voluntatis creature non
sit infinitus ¶ Confirmatur quia appetitus
bruti animalis potest quietari et satiari per situm
Ergo appetitus hominis non in infinitum excedit ipsum 13
7o etc. ¶ Item beatus Petrus consummate diligit deum et
solum finite plus diligit deum quam Linum. Sit igitur
quod in quadruplo et veniebat Petrus quod ipse magis
duplo plus sit dilectus adeo quod Linus etc. Petrus
tenetur in quadruplo diligere plus quam Linum quia
tenetur diligere et velle sicut sic deum diligere et velle 15
et per consequens tantum tenetur se diligere sicut de facto diligit
deum. Ergo deum tantum diligit quod ipso sicut etc. et se
ipso tenetur sunt ¶ Item arguit alius doctor
8o aliquis potest esse plene beatus fruendo creatura
et non deo etc. antecedens probatur quia absque fruitione 14o
potest aliquis habere tantum gaudium quantum habet beatus beati-
tudine increata et habet securitatem de eternitate eiusdem
gaudii etc. antecedens probatur posito quod beatus sit homo 16o
unus animam de deo quem deus velit conservare
eternaliter dando sibi dotes omnes corporis glorifi-
catis propter eternum et cum hiis ad tantum gaudium
quantum habet beatus beatitudine increata et deus revelet
sibi eternitatem sui gaudii absque hoc quod ipse vi-
deat eius potentiam quibus potest secundum intentum.
9a Item consummata visione et fruitione et cetera in raptu
beati Petri subtrahat se deus ita ut non se habeat
in ratione obiecti etc. illius visionis et cetera. Ergo
loco eius obiciatur creatura que omnino similiter
appareat obiective sicut deus et cetera tunc beatus
Petrus fruitur hoc clare visio quia ad idem terminatur
fruitio ad quod visio. Ergo hec visio est creatura quam
fruitur creatura et fruendo visione quietatur
et satiatur quia omnino tantum quantum prius ¶ Confirmatur
9f quia ut videtur possibile foret quod aliqua creatura
produceret in mente alicuius divinam dispositionem
eiusdem speciei cum clara dei visione ita quod solum
talis creatura esset obiectum illius visionis et
similiter de fruitione etc. antecedens probatur quia talis visio
clara dei est perfectionis finite tantum hec et deus tantum
efficiens quod obiectum perfectionis finite tantum dispositionem
causat et sic fruitionem etc. ¶ Item arguitur per illam
10a ... de entitate que resultat ex deo et creatura
11a assumpta etc. ¶ Item deus plus est diligibilis
propter se quam ... quod propter se solum etc. dicitur sed pars consequens
falsa antecedens probatur nam plus est diligibilis quam deus et
quia redemit creavit et cetera quod quia solum deus.
12a etc. ¶ Item ... est diligendus plus quam deus ...

... et probatur quod solum quam deus etc. antecedens probatur
quia odire deum est peccatum maximum malum
quam odire deum solum ceteris paribus etc. conse-
quentia tenet per rationem Anselmi 2o Cur deus
homo capitulo xiiii Inquit omnis eodem genere
tam mala est corruptio quam bona est res quam
consequens patet etc. cum quia id esset dicere quod ratio man-
data. Tum quia odium proximi fruentis odio
dei aliquis mali apponit etc. ¶ Item preterea
voluntas creata in seipsa potuit ultimate
quietari etc. antecedens probatur voluntas creata est tantum
diligibilis quanto est dilectio etc. eius dilectas sufficiet
eius totam dilectatem saturare et per consequens totam
potentiam diligendi voluntatis sufficiet proximum eius esse
in ratione obiecti diligibilis infinite. Confirmatur
voluntas solum est finite dilectiva et tota finite di-
15 ligibilis etc. ¶ Item divina bonitas ultimate quietatur
in essentia divina eo quod essentia quo ad diligere
precise adequatur potentie voluntatis diligitive
sed creature voluntatis essentia est equaliter idem ipsi finalis
14o ipsi voluntati etc. ¶ Item voluntas vel intellectus diminu-
tivus in maiori ad equalitatem quiescit quod aliquod
posse creata etc. Quanto posse creata tanto quieta
in obiecto finito. ¶ Item deus est tantum ama-
16o bilis precise quantum est sibi bonus. Ergo persona
ita bonus est sibi sicut est summe esse vel diligibile quia
hoc est precise idem etc. quelibet creatura est sibi
ita diligibilis sicut deus antecedens patet quia si aliquis
deus non haberet dominium ad istum mundum
sed si essent diversi dii diversorum mundorum quilibet
utique esset sumne bonus non teneretur diligere
nisi quia non esset sibi bonus etc. precise tamen
diligere tenetur quantum est sibi bonus quia certum
propter in simpliciter quod est sibi bonus simpliciter excluditur
obligatio dilectionis ad ipsum etc. et quanto est
sibi plus bonus de tanto tenetur plus eum diligere
9f² et quanto minus minus ¶ Confirmatur quia
si deus esset diligibilis precise sub ratione boni-
tatis sequeretur etc. proportionaliter creatura maior bonitate
plus esset diligibilis et per consequens homo plus teneretur
diligere proximum suum meliorem se quam seipsum quod patet
falsum cum se per se tenetur plus diligere ut patet
per eorum tractatus. ¶ Contra secundum partem principalis con-
clusionis arguit unus doctor sic cognitio a qua
potest distinguere respectu potest cognosci omnis actus
ad quem naturaliter ordinatur. Ergo naturaliter una potest
cognosci differentia respectu et cum actus talis sunt diffe-
rentes sicut nobis possibile ita quod notitia est impos-
sibilis naturalis ad talis satietatis sed quod potest nobis naturaliter pat-
quod est nobis possibile ¶ Preterea omni causato cogno-
potest cognosci causa aliqua naturali dependet sed sa- 2a
tietas est finis noticie etc. cognita naturaliter notitia
cognosci potest talis finis ¶ Preterea naturaliter est 3a
cognoscibile quod eius est proprium obiectum intellectus et naturaliter

e cogle q quodz contentum sub ente e disti
te cognoscle ab intellectu igr nat pt cognosci
q diuina essencia pt inde inderi ab intellectu z
pari ratione diffinicione q finito esse e
nolunti polis ¶ Cont ai ita corre poss
addere actu yme de aliquo qui indicet qualiter
quem credit ee xpm z ita fruerez eo tali
omo excusare p ignoranciam inuincibilem
¶ Ad pmu ysidor qui dr Omnia omnis sanctos
ad tenendu dico q sti loquitur de gta spealibus
que no hentur inpria Ite ut o ceda e illa
condicionalis si poss nat pt no eet fides
infusa . qz adhuc eet fides infusa y omite
que no eet idonea q dnt poss theos pba omnes
inuenie nl ypis doceri etc ut tantu e imp
gone plogi de eo celo Cum dnus deus est
¶ Ad 2m uidet Eliphat qui arguit Cu poss
nat pt etc conce do q omnibus ystis modis
pt q dnui nali rone etc . nam rone liber
nolunt pt nolutas ulteri bonu nelle maius
dno maius sibi pt ondi ablute rpone n
quietaz ne saciaz in aliquo bono etc finito
ad ppoem qui dr q n pt nat pt q uo tas
obiectum finitu contingenter poss uellet
ia ne qz nat e cognosce q qz nolitu uo tas
contingenter uult quo melius de ul appetet
pt ondi nolunt y intimu zpolu in iq quietaz
z inmobilitaz quib net de ut appareret sibi
pt ondi melius ablute etc zio z semp t
dia mobiliter fertur uo tas in q tuz obiectu
quia de ul apparenter pt sibi melius ul
desiderabilius ondi ablute ß sit non e ppria
ubi pfta cognicoe ondz id obiectu uo ti
tamq summu sibi onsile etc zio mh com
delta3 uo tas et summu bonum quia ita pfte
ondi3 sibi id bom ablute q n ne n apparet pag
pt ad maius bonu ostendi uoluntati Ad
ad membrum qui dr q non p dlitem obiecti
etc hc ne3 ad pbom quia non pt nat ego
q quitm aliq obiectu yme i ne3 quia pt
cognosci nat q cmb contento fbio quo
petit id iq qms cp qms q3 tle e cogstle
adunis fm rom illius qms ab iq po que
apphent hc yme ad pbom qz pt ee impetu
etc ne3 ad pbom de cxo po uen poss q iq fund
uitens phi q ens pm e infftormam etc
etu iq dato adhuc upemz q eet tle ens ee
ub cognosce sid zaas sbas sepatas Ad ad
2m dicez Cu Ib possit ee tlis desiris capte
aliq potentie pole etc quo ad cognitos
intelle contentu dtam no in sit e de int
ind ut pz in a phica Et etia adhuc sbire
q in tlis po ogstet qz contentu etc ¶ Ad
2m membr dico Cu nis id obiectum

nisi sit supnale tamen naturaliter cognosci
pt q uolutas e eius capax ¶ Cu3 dca so
non uessinis quia nec id liber suffins e
eo q starer nolunte aliq ex libertate yme no
eet capax dei . zetiam qnui e de rone liber
no plus uotas e quietalis in dno obito qz
in aq cu possit diuerte zte n etia . 03 si uo tas
net bom ingm q go non possit quietari n
in summo qz a3 dret q possit ee tlis ne3 q
q nis uellet sibi psumie tamq sume q iq
possit quietari etc ¶ Alr go dico . q n m pdoz
e suffins id e nec omnia ista simul ß po nis
tu ystis uel se sola id e na spelis catuuaz
ronalin que nut sunt quib3 hc competit
ex ordine essentiali diuersi q non pnt ulte
quietari zsatiari nisi in summo bono sicut
denaz qms simplr e appere ee simplr deorsu
zystud cognitu e nali aptitis q tlis sit ita etc
¶ Ex quo sez correlae q quinis deus possit
sare q aliqua creatura ronalis que nuc e
qt in aligno finito bono seu creata satiata
sive actualiter non tn ab spte quo ad sua capate
que s competit nat pa ps nota e dese cu
deus sit possit limitari creatura sua ad pla tu
sa pz ps Cu diuinitez nalib sus no eet bu
quietata ß sunt cognosceret ee ul posse qsse
maius bonu sibi pole ita z amplius appeteret
ul poss appetere ¶ Ad tertium Quidam phi
J nestigantes etc dico q ia bene cordudit
q non potuerunt bene attingere ad omem
pperatam beatitudinis cum quo stet q ipi po
terant adhuc deuenire q eet aliqua finito
quietatius etc zcq iq eet etc optimi obiecti
sa . Unde z diuersi phi deuenerunt adhuc
q eet aliqua bonitudo yme formalit consisteret
in opacione pfta sm nrute optime pote e
etc optimi obiecti ut pz ex io etc Ethicorum
z multi alii zpraecipue plonici deuenerunt
ad multas aaz cuspitantias inpturz z forte
ad quasda qs nut hent pfidem ut dr Eliph
¶ Ad qrtu non pt nat etc ne3 ms cum
sua pbone qz pbta adhuc deuenit nali ma
q eet aliquis finis ultimus humanoz actuum
non solu obtinere ß forte etia zio posuerit
felicitate ee opacom etc zcq ipa eet quid
delectabilissimum zsufficientissimum etc zfinis etc
ut pz po Ethicorum ¶ Et si dnis adhuc qce
dent no poss comuni pteriis adhuc dico forte
dui e q r uo e denuatio maiste ni ß e ssins
tertio do nix ma tias sb ietam ¶ Ad quintu
non pt nat pt ne3 ms loquendo de spaciete
simplr Cetus nut eet ß desinete actuali
tin ut pz in corpus solucoms fe iomis z ne3
aliquem talem actum poss causare creatura

tamquam talis votando tamen totalem illam
quiete sola sufficit ad esse. Ad primum dico
quod concesso isto assumpto de appetitu finito
non sequitur propositum de intellectu divino propter
ad 6m oppositum cum eius obiectum non solum sit
bonum creatum sed etiam increatum. Ad 6m
omne finitum etc. dico quod sicut appetitus noster
formaliter est finitus ita etiam formaliter satiari
potest actus finito. Et hoc probat bene argumentum
consimiliter obiective est infinitus ita nec potest satiari
saltem simpliciter nisi obiecto infinito. Per hoc
patet ad confirmationem quia licet appetitus hominis
non excedat formaliter in infinitum appetitum
bruti excedit tamen ipsum in infinitum obiective
hoc est quia deum sua distincte est capax obiective
infiniti appetitive. Appetitus autem bruti non.
ad 7m Ad 7m beatus Petrus fruitive diligit deum
dico quod hoc verum est intensive quo ad actum
dilectionis non est magis quam aliquis alius tamen diligat
creaturam vel se ipsum sicut deum. Et tamen non
sequitur ex hoc quod se ipso fruatur sicut fruitur deo quia
frui aliquo plus attenditur penes fruitionem
appretiativam quam penes dilectionis intensionem
sed constat quod beatus Petrus in infinitum plus
diligit deum appretiative quam se ipsum etc.
Et per hoc patet quod non sequitur sicut tangitur in ar-
gumento beatus Petrus in quadruplo plus
est dilectus a deo quam homines isti tenentur se in qua-
druplo plus intensive diligere quam bruta
Sed sufficit quod diligat se ad quadruplam
bonitatem ad qua deus vult eum deo se di-
ligere. ad 8m Ad 8m aliquis potest esse plene etc. non
tamen loquendo semper de creaturis rationalibus quae
non sunt etc. Ad primum quia absque fruitione
dei potest habere aliquis tamen gaudium etc. Ideo
concesso loquendo de quantitate solum quo
ad intensionem gaudii non sequitur quod talis esset
beatus. Loquendo autem de qualitate etc. etiam
quo ad gradum speciei vel etc. Ideo autem et per hoc
etiam patet ad primum quia non stat etiam
casu quod talis beatus visionem eiusdem speciei
cum visione beatifica. Et tunc esset ergo nec fruitio
ad 9m nec gaudium. Ad 9m Conservata visione
etc. dico quod hoc est impossibile de visione tali be-
atifica in quantum est visio intuitiva illius speciei
et desiderio simpliciter. Cum enim deus non
possit se subtrahere essentiali ut etiam
causa effective vel conservative etc. illius
visionis supposito quod ipsa sit in potentia
vitali sufficienter capaci dei. Nec apparet alius
modus dependendi talem visionem obiectative
deo quam deum eam creare vel conservare

visionem talis speciei impossibile etc. Dicamus na-
turaliter esse visionem talis obiecti dum est prius
non enim videtur modus quo aliter dependeat
aliqua visio obiectualiter a deo et ideo videtur
probabile quod non staret talis speciei visionem
vel etiam unam qualitatem esse impossibile vitali
etc. nisi esset visio dei etc. divinus saltem
talis post potentiam actuatam. Sunt namque species
illius visionis deus habet in ratione obiecti ut
aliqua creatura potest simpliciter vice dei obiectare
etc. talis visionis unio et addit adam quod ista
creatura etc. agentis in tanti alterius tanta
simpliciter potest in agendo vice obiecti post visio-
nem visione. Sed dicitur non unus primum. Dato ergo
quod aliqua creatura et omnino similis appareat
sicut deus et etiam contingeret unam visionem et
conservet eam etc. et quod obiectare proveniat ad appar-
entiam talis per eandem visionem videt deum etc.
quamvis forte credat se tamen videre deum. Sicut
arguitur Petrus fruitur hic clare viso dico quod hic
non est status in medio tamen quod Petrus haberet actua-
liter distinctam volitionem qua vellet frui solo deo
et ipsum dico quod ad idem tamen fruitio ad quod visio
concedo non tamen ad omne idem. Et ideo licet possi-
bile ista positione hic visio fruitionem de increata
illa creatura ipse crederet eam esse veram non tamen
sequitur quod esset vera quia ipse crederet quod hic habet de intu-
itione deum ad cuius fruitionem sua fertur in-
tentio. Si autem non tam distincte cogitaret
frui solo deo etc. sed absolute movere fruitionem
hic visum quod credit esse deum etc. aeque clare et
una visione videt hic et deum dici posset
quod etiam una fruitione fruitur illa creatura
et deo etc. fruendo coniunctim utroque non tamen coniunctum
beatitate in sola creatura. Si tamen non esset ignorantia
omnino in dimittibus non possit licite frui creatura.
Per hoc patet ad confirmationem quia necesse est eius
loquendo de visione prout est visio talis speciei determina-
tione est quod obiectum eius sit deus et quod obiectare
dependeat a deo. Ad primum dico quod illa improbat
probat quod illa visio etiam possit causari a creatura
et etiam obiectare immediate ad eam non tamen per se a de-
o. Sed tamen adhuc possibile sit creatura quae sic
vel appareat similis deo quo ad rationem utriusque
et personam tamen non est multum clarum. Ad
ad 10m decimum entitas resultans etc. dico quod ibi non
resultat ad propositum unum etc. deus tamen plus hic videri
in ipso. Ut tamen de eius bonus magis videretur entitas
resultans etc. vel quasi composita etc. quae dicitur quod
ipsa est ita bona sicut deus etc. dico quod ipsa per se
non est aequalis res bona simpliciter una bonitate una
Sed potius ipsa est res bonae pluribus bonitatibus
quarum una est increata alia increata. Ideo necesse
quod illa entitas sit amanda aliquo amore

suo unius speciei. Sed pluribus quorum unus est similis dilectionis et alter dissimilis una[t]
¶ Ex quo patet quod hic concederetur quod tale aggregatum esset plus diligendum quam deus extensive scilicet per hyperbolem plus denotando pluralitatem amorum, non tamen intensive graduative nec appreciative etc. Et etiam quamvis concederetur quod esset magis bonum extensive scilicet pluribus bonitatibus quam solus deus, non tamen graduative vel perfectionaliter intensive. ¶ Si dicas: vel igitur est perfectionaliter intensive magis bonum quam deus vel minus vel equale; non minus, tamen habet tantam bonitatem etc., nec magis vel eque, tunc eo est fruendum. ¶ Dico ut sic est. Tamen non aliquod bonum unum unius speciei bonitatis vel per aliquam bonitatem unam eius perfectio talis sit comparabilis ad perfectionem dei. Sed est plura bona quorum unum est deus etc. ¶ Si dicas: tale aggregatum est bonum et diligendum sub ratione aggregationis seu unionis vel non; et sic est bonum finitum vel infinitum; et vel eo utendum est vel fruendum etc. ¶ Dico quod hic aggregatum esse aliquod bonum finitum etc. Potest imaginari dupliciter: uno modo quod iste entitates sint unite sic quod ratione qua sint unite sint vel constituant aliquod per se unum quod sit bonum finitum vel infinitum et hoc nullo. Alio modo sic quod bonum est denotatum sic esse unitum habitudine etc. Et dico quod hic est tamen bonum quantum per hoc in habitudine habet bene esse, et quantum per hoc aliqua creatura bene esse determinatur. Et quod hic tale bene esse est bonum finitum, non tamen dicitur quod anima que haberet infinite unum esse per aliquam diceretur desperata eius. Sed dicitur non ad propositum etc. ut sit talis unione esset utendum, quia debeo diligere quod deus est sic unitus creature finaliter propter deum, quamvis etiam amore concupiscentie habeatur propter bene esse creature. ¶ Ad undecimum: deus plus est diligibilis etc. Dico concedendo antecedens pro tanto hyperbolice accipiendo extensive quia pluribus dilectionibus et etiam pro tanto graduative intensive quia propter beneficia dei obligatur homo tam ad intensius graduative tam ad extensius deum diligendo quia in augentibus dona rationes etiam crescunt amor, ut dicit Gregorius in Omelia. Tunc nec sequitur consequentia. Si autem hic plus accipiatur intensive appreciative tunc negatur antecedens. ¶ Ad duodecimum pridem, quia accipiendo hic plus et non negatur antecedens etc. ... non procedit preceptum ... accipiendo impossibile negatur prima ... concedendo antecedens sicut probatum est per locum ab opposito de odio etc. ¶ Item sibi propter denotant causam finalem; tunc dicendum est antecedens tam istius quam precedentis quia ut sit deus nullo est dignus propter a... Sed si propter hoc dicitur tamen occasionale motivum vel obligativum, tunc concessio antecedente negetur consequentia. ¶ Ex quo patet correlarie quod odire deum et proximum, et quantum peius est odire solum deum, dato quod odium proximi non redundaret in odium dei, ut augetur proximo ... unius doctor tenuit addens et quod dei dilectio et proximi vel ... tendit non sit melior dilectione dei vel eadem, vel deus ... plus diligitur quam quo pro ...

quod in istos preceptis de dilectione dei et proximi proximum est sibi non solum de ... sed etc. ¶ Et si hic [*margin:* pro ea] ... quod tibi vis fieri, et ... de proximo dicitur: ne oderis illum in corde nec habeas super eo peccatum. Proximus est unum qui non habet notitiam de deo et tamen habet notitiam de proximo qui est filius sibi ... in corde suo, sed hanc legem scriptam non fa[cias] ... continentis precepta quod continue consistunt facit; vel tamen id odium redundaret in odium dei quod ... sed ... in unitatem etc. dei etc. ... [*margin:* ut supra] Recipia[tur] amor quo quis diligit proximum propter deum. ¶ Si res est precise bonus quia amor dei vero quia proximum sic sit respectu proximi tunc simpliciter precipitur amor proximi et in habitibus eius odium, quod patet similiter, et tunc idem tale esset contra constitutam distantiam naturalis quia preceptum quia sufficeret propter ... vel contempto proximo assurgeret quis in amorem dei qui esset equaliter amor dei sicut est iste quo diligimus proximum propter deum, et hoc esset nobis possibile non simul diligendo proximum vel etiam odiendum. Si dico de facto una conceptione de duabus de precepto assurgimus in amore dei quamvis tamen non diligamus. ¶ Ad sextumdecimum [*margin:* Ad xvi] cum arguitur voluntas etc. negatur antecedens ad probationem. Voluntas est tanto diligibilis etc. Potest negari consequentia quia similitudo et quietatio dilectionis non consistit nisi quod ad obiectum est tamen diligibile quantum potest esse dilectiva nec hoc sufficit sed requiritur in hoc quod obiectum habeat totum ultimum finis naturaliter totam tendentiam dilective potentie secundum omnem eminentiam universi finitate. Item posset dici quod licet non tantus precise tante sit diligibilis quantum ad actum dilectionis spiritu quante est dilectiva subiective, infinitum in plus dilectiva [*margin:* obiecti] est dilecta quam diligibilis quia est dilectiva obiective obiecti infiniti melioris se. ¶ Per idem patet ad septimumdecimum. ¶ Ad quintumdecimum [*margin:* ad xv] divina notabiliter etc. concessa antecedente ad probationem dico quod licet creata volitio eventia sit equalis incompossibilitata sibi eventia seu entitative, sed divina volitionis non tamen est sibi taliter adequata obiective ymmo ut sit eventia divina est obiectum maxime proportionatum volitionis infinite ... motivis potentiam ... delectans ordinans se finaliter modum capacitatis potentie adequandis quod aliquod obiectum creatum. ¶ Ad octavumdecimum [*margin:* ad xviii] voluntas etc. negatur antecedens, pro tanto licet aliquo dicitur obiectum secundum si dicitur actum. ¶ Ad nonumdecimum [*margin:* ad xix] deus est amore tante etc. negatur antecedens ad probationem quia si quis deus etc. concesso quod non tenetur diligere tamen non tamen esset precise causa quare non sibi bonus sed quia non esset finis finis ad quem est ordinatus vel ... natura sua licet aliquam omne ad ipsum ratione cuius tenetur diligere ipsum. ¶ Per hoc patet ad confirmationem quia deus non est precise diligibilis a creatura sed ad ... ratione bonitatis sed simul cum hoc subiectione omnis creatura ordinatur dilective in ipsum tamquam in ultimum finem. ¶ Ad primum contra sanctum [*margin:* Ad primum quod contra precipuum correctum]

partem primi correy qui argui(tur) Cognita aliqua po(st) concesso toto q(uod) assu(m)itur nega(tur)
ultima (conse)q(uenci)a s(ed) q(uod) p(otes)t a(n)i(m)ab(us) na(tura)l(ite)r p(ro)n(unciar)i r(ati)o (con)si(mi)lit(er)
p(osse)nt distincte cognosci que n(on) p(osse)nt i(n) mobis
na(tura)l(ite)r p(ro)bari u(e)l cognosci. Si vero mag(is) sit for-
meter cognita na(tura)l(ite)r a(n)i(m)ab(us) aliqua cognosci
distincte r(e)sp(e)c(t)e / p(otes)t a(n)i(m)ab(us) cognosci na(tura)l(ite)r d(e)s(crip)t(iv)e
o(mn)ib(us) a(n)i(m)abus / r(ati)o (con)si(mi)l(ite)r intelliga(tur) de cognitione
p(re)d(ic)ta simpl(icite)r concessa a(n)te ne(c) bo(nitatem) conformit(er)
sub sumpta. Si vero intelligatur de cog(nicion)e
p(re)d(ic)ta i(n) genere sicut nos de s(an)c(t)o cognoscimus
n(atura)m u(e)l volu(n)tatem h(um)anam tu(n)c n(on) ab(solute) Ut bi-
o(mn)ib(us) t(ame)n actus cognosca(tur) in q(ua)m i(n) ro(ne)
i(n)s(t)i(n)c(t)us potencie r(ati)o(nis) ¶ Ad p(ri)mu(m) o(mn)i(um) co(n)cesso r(ati)o
co(n)cedat(ur) to(tum) r(ati)o de cognitione in bl(?). Si q(ua)rat(ur)
a(d)d(ic)it(ur) qu(ia) t(ame)n distincte a(n)i(m)ab(us) na(tura)l(ite)r p(otes)t cog(no)sci
tu(n)c ne(c) no(n) ¶ Ad 2m Nam (con)c(ede)re e(st) cognoscibile
ne(c) 2a (conse)q(uenci)a q(ui)a non seq(ui)t(ur) in s(ensibi)l(ibus) Ego na(tura)l(ite)r
cognosco q(uod) o(mn)is homo cognosc(it) ab i(n)tell(ectu)
h(uma)no i(gitur) na(tura)l(ite)r cognosco q(uod) so(lus) cognosc(it)ur ab i(n)t(ellectu)
h(uma)no. Licet in rei v(er)itate s(or)t(es) sit homo in hoc
un(iver)si v(er)itate non (con)cognosc(it) eu(m) e(sse) distincte co-
gnosco / latet me ita etiam de s(an)c(t)o suo q(uod) q(ui)s
e(ss)e est cog(nosci)bile ab i(n)t(ellect)u h(uma)no distincte
t(ame)n n(on) (con)cognosc(it) distincte cognosco q(uod) e(st) cog(nosci)bile
ab i(n)t(ellect)u h(uma)no ¶ Ex quo s(equitu)r correlarie q(uod) p(ro)ph(ete)
(con)ueni(u)nt na(tura)l(ite)r a(n)i(m)am v(er)itatem e(ss)e b(e)n(e) cog(nosci)bile
q(uonia)m n(on) o(mn)em v(er)itatem sciu(n)t cog(nosci)b(i)l(e)
distincta r(ati)o mi(ni)st(er)ii b(e)n(e) e(ss)e cog(nosci)bile(m) p(ri)m(a) p(ar)s.
ex d(i)c(t)is pz 2a pars pz de multis v(er)itatibus
n(ost)re fidei quas replicasset impo(ssi)b(i)l(e)s r(ati)o ¶ Ad
quartum dico q(uod) n(on) t(ame)n n(ichi)l t(ame)n (s)ic u(e)l ab(s)o(lu)te s(u)m(itu)r
h(oc) d(ic)i(tu)r s(i)t q(uod) p(re)cise i(n)tenc(i)o sua fera(tur) i(n) p(ri)mu(m)
u(e)l h(oc) d(ic)i(tu)r s(ta)tim credit h(oc) e(ss)e deum / q(uod)
adorat u(e)l dil(igi)t deum quem credit h(oc) e(ss)e
d(ivi)nu(m) / u(e)l s(u)m(itu)r isto sub condicione r(ati)o(n)is p(ro)p(ter)
si e h(oc) h(ab)uis d(i)f(ini)t(i)o(n)e(m) r(ati)o non excusat(ur)
i(m)p(e)d(ien)s stante lege n(ost)ra currente n(is)i deus
eu(m) excusaret p(er) sp(eci)ale p(ri)uilegiu(m) q(ui)a p(er) n(on) d(ic)i
sunt s(e)p(ar)e s(e)c(un)d(u)m (sed) d(ic)to sunt / u(e)l ignorancia t(ame)n
p(otes)t e(ss)e in v(er)itate eo q(uod) si sine culpa sua
et u(e)l fuisset impeditu(s) r(ati)o si fecisset diligenc(iam)
debitam ip(s)e cognouisset v(er)itatem. Sed n(on)
n(on) t(ame)n s(u)m(itu)r d(eu)s r(ati)o q(uod) h(oc) d(ic)i(tu)r q(uonia)m credat
se s(u)m(er)e h(oc) d(ic)i(tu)r Et eos s(u)m(er)e / s(i)milis d(ice)t e(ss)et
i(n) n(ul)lo casu adoraret adoratione latrie.
Conclusio 3a q(uod) o(mn)i(s) r(ati)o(nalis) voluntas poss(it) bi-
g(nific)are / non t(ame)n deo s(ed) quol(ibet) alio ab ip(s)o p(otes)t
v(er)i (con)s(iderati)one ordinacione sp(eci)ali. P(ri)ma pars p(ate)t
Omnem rem creatam u(e)l in c(er)tam no(n) t(ame)n p(otes)t
acceptare u(e)l de acceptare p(ro)p(ter) ad 1a et Assu(m)ptu(m)
quo ad res creatas pz p(er) Aug(ustinu)m i(n) p(rim)o de doctr(ina)
xp(ist)i(an)a ca(pitul)o xxiiio dic(it) Ceteris adeo (con)diendi est.
Sz quo ad deu(m) pz p(er) p(ri)mu(m) x(vi)o de Ciuit(ate) dei ca(pitul)o
xxvo ubi dicit Temporalibus mag(is) diendu(m) e(st) q(uam)
fruendu(m) ut frui mereamur eternis no(n) fruit(ur).

precepsi qui frui volunt mundo v(ti) a(u)t(em) deo.
Quia non m(od)icu(m) p(ro)p(ter) deu(m) impendunt s(ed) deu(m)
p(ro)p(ter) m(od)icu(m) colunt. Ite(m) b(eatu)s in de diligendo d(e)u(m)
d(icit) q(uod) multi diligunt deum p(ro)p(ter) s(e) ip(s)os d(ic)i(tu)r c(um) in de
Aug(ustinus) lxxx iii(or) q(ue)st(ionu)m q(uesti)o xxx. Item totu(m) istud
euidenter d(ic)it v(erb)o 1a ¶ Ex ip(s)is p(ate)t deu(m) n(on)
p(otes)t s(e)c(un)d(u)m de ordinacione dil(igi) u(e)l odiri u(e)l
aliquo a(c)tu l(i)b(er)e voluntat(is) referri in a(ltera) q(ue)
sua a(c)tu 1a r(ati)o p(ate)t cu(m) sit finis ultimus. Item
p(re)cepsio e(st) fruendis in t(ame)n ¶ Tercia pars p(ate)t
O(mn)e ad (con)s(iderati)one acceptab(i)l(e) p(otes)t vo(lun)tas acceptare
u(e)l de acceptare ordinate p(ro)p(ter) t(ame)n fine(m) accept(ab)i(l)e
r(ati)o a(n)i(m)ab(us) pz q(ui)a o(mn)e ad (con)s(iderati)one(m) acceptab(i)l(e)
e(st) bonum au(t) malu(m). Si bonu(m) p(otes)t e(ss)e acceptari
ordinate p(ro)p(ter) fine(m) acceptab(i)l(e). Si malu(m) p(otes)t de-
ordinate acceptari p(ro)p(ter) ip(su)m eo q(uod) q(ui)l(ibet) t(ame)n s(e)c(un)d(u)m
ess(e)ntialem ordine(m) v(ni)u(er)si acceptabile vel
de acceptabile referibile e(st) in ip(su)m 1a ¶ Correlarium
Ordinatus usus non solum consistit in di-
ligendo s(ed) r(ati)o i(n) mode(ra)ndo pz exp(ositi)one concl(usi)o(n)is
r(ati)o pz etiam p(er) Aug(ustinu)m p(rim)o libro de doc(trina) xp(ist)i(an)a ca(pitul)o
xxiiio ubi d(icit) Non aut(em) omnia quib(us) ute(n)d(um)
e(st) diligenda sunt r(ati)o s(equitu)r nam utiq(ue) martires
no(n) dilexerunt scelus p(er)sequencium se quo t(ame)n
usi sunt ad p(ro)merendu(m) deo. Item glo(sa) s(upe)r
id ps(alm)i Dilexisti iusticia(m) r(ati)o odisti iniq(ui)tatem
d(icit) P(er)f(ec)te non dili(gi)t iusticia(m) q(ui) n(on) odit iniq(ui)tas
¶ Contra p(ri)mam conclusionem ar(guitur) sic. Cuicu(m)-
q(ue) (con)ting(i)t (con)tingit v(t)i eodem (con)tingit ab v(t)i
s(ed) aliqua sunt quib(us) non contingit ab v(t)i
i(gitur) aliqua sunt quib(us) no(n) contingit v(t)i maior
pz q(ui)a oppo(siti)o h(uius) fieri (con)t(ra) idem v(erb)o p(ri)n(cipi)o (con)t(ra)-
ri(e)tatis nemo enim vite ut pz p(ri)ngu(m)
in 1a q(uesti)one p(ri)m(a) r(ati)o Aug(ustinu)s 2o de libero arbitrio
ca(pitul)o xxxvo ¶ Contra s(e)c(un)d(a)m partem ar(guitur) sic
Cuicu(m)q(ue) p(otes)t e(ss)e licite (con)s(iderati)one de ordinacione ob-
iectum amoris concupisc(enci)e 1o licite (con)s(iderati)o(ne) de or-
dinacione ab p(otes)t v(t)i. Deus e(st) h(uius)mo(d)i 1a a(d) (con)tra pz q(ui)a
q(ui)cu(m)q(ue) amat(ur) amore concupisc(enci)e h(oc) amat(ur)
p(ro)p(ter) ad amatum amore amicicie ut pz exp(ositi)-
one r(ati)o v(erb)o p(ri)n(cipi)o q(ui)a q(ui)cu(m)q(ue) e(st) mele r(ati)o
(con)s(ideratu)s aliqua amato amore amicicie h(oc) p(otes)t
s(ed) concupisci r(ati)o p(ro) (con)s(ideratu)s h(oc) p(otes)t amari amore
concupisc(enci)e s(ecundu)m de ordinacione. S(ed) deus e(st) t(a)l(is)
alicui creature r(ati)onali amate amore amicicie
1a ¶ Item ab p(otes)t dil(igi) ab(s)q(ue) de ordinacione
r(ati)o licite deum p(ro)p(ter) se ip(su)m dilectu(m) sit q(uod) ip(s)e di-
ligens sit (pro)p(te)r p(ro)p(r)i(u)m l(ibe)re dilectu(m) 1a a(n)i(m)ab(us) p(ate)t (quod) ab
licite r(ati)o ab(s)q(ue) de ordinacione p(otes)t dil(igi)t(ur) deum
aliquo a(c)tu p(re)cise quia creauit r(ati)o redemit
u(e)l p(ro)p(ter) retribucionem r(ati)o h(uius)mo(d)i ubi ip(s)e m(od)o dil(igi)t(ur)
e(st) p(ro)p(ter) (se) dilectu(m) amore amicicie r(ati)o a(lius) p(ro)p(ter) ip(su)m
amore concupisc(enci)e quia cu(m) isto toto simul stat
q(uod) tam h(ab)itu q(uam) actu a(n)i(m)a t(ame)n diligit deum
sume sicut fine(m) ultimum io p(ri)or actu n(on) d(e)

Ad 1m
Ad 2m
Ad 4
Tercia conclusio
Co[rrelarium]
Con[tra]
2o
3o

ner interpretatiue repugnat illi amori quo tenetur
actu vel habitu semper deum diligere sicut ultimum
finem etc. Istud argumentum facit Adam questione xiii
et concedit quod in odio cari vel consimili aliquis
licite potest uti deo. ¶ Item contra tertiam
partem odium dei non potest licite in deum referri quia
eo non potest voluntas licite uti actu proprio si
non posset licite referri possit licite esse consequentia patet
quia non potest fieri sine peccato quod patet ita scilicet odium dei
referatur in deum quia odium dei est idem eodem
addito in obliquo valebit quia conversio ergo scilicet odium
dei potest licite referri in deum idem potest licite esse.
¶ Preterea ponatur quod aliquis appreciet omne ad
a deo esse malum si talis licite possit uti omni
ab a deo aut per actum diligendi aut per actum
odiendi non primum quia tunc faceret contra conscientiam et
per consequens non licite. Si secundum tunc ipso actu odiendi
posset licite uti per actum odiendi consequentia patet
quia tunc in eadem ratione eiusdem precise esset
odium et amor quod est impossibile quia patet quia propter rationem
istius actus odiendi est odium et propter rationem eiusdem
est amor quia nunc habet actum nolitionis volens.
Item secundum voluntas odit istum actum idem tot
istum actum non esse tunc libere possit eum continuare
sed retinere scilicet quod non stent simul quod istum actum
libere continuat et istum actum odit. Item
tunc dominus [illegible] posset excellere unum aliud
etiam in infinito et etiam in primo in infinitum quod
patet quia ergo quolibet alio a deo est intendendum
ponatur ergo quod sortes diligat aliquem precise ideo
primo et propter deum hic est solum propter inclinationem na-
turalem per dictam horam et diligat plato cognitum
suum equaliter caritatem in sorte et in hoc aliquantum
carnalem affectionem ita quod quo ad tantum
caritatem sit venale peccatum semper intendendo
amore quo ad talem dilectionem conformite
tunc sortes propter primam partem proportionalem hore me-
ret et propter tertiam et quartam et sic usque in finem hore
et plato sicut meretur in prima parte proportionali
eius hore diligendo cognitum suum caritate ex carnali
affectione diminuit de tanto gradu meriti
quantum habet sortes tunc plato equaliter mereretur si non esset
ista carnalis affectio proportionum. Sit tunc ita quod
diminuit carnalis affectio de merito platonis in
prima parte proportionali et secunda tamen diminuet
in tertia et tamen in quarta et sic. Propter intentionem conformi-
me scilicet quod meritum sortes eius hore excedit meritum
platonis in infinitum. ¶ Si dicatur quod talis affectio
carnalis non potest proportionaliter intendi per dictam
horam manente caritatiua dilectione et aliquid
quia deveniret peccatum mortale et ita corrumperetur
caritas. ¶ Contra. Beatus Augustinus Enchiridion capitulo de dilectione
quod diminuit et crescit cupiditas crescente
caritate et econverso crescente cupiditate diminuit cari-
tas quod non intelligi potest de habitu caritatis sed de
actu

licet scilicet quod saltem ad aliquod tempus potest conformiter
intendi affectio carnalis in qualitate actus caritatis
ab eo tempore semper in partes proportionales in ista
porem imaginationem scilicet proportionem etc. ¶ Ad primum
istorum quod arguitur quod omni contingit creaturis
creatorem ad peccatum dico quod in nobis non contingit abuti
humanis inclinatione ad actus eius proprios tamen con-
tingit eis abuti obiectis. Sed tamen est dicendum quod utentibus
nobis male quibus eis utimur tanquam habitibus
quibus inclinatur ad actus nostros bene tamen
alias eis abutimur tanquam obiectis quae odit vel diligit
referendo ea non ad finem debitum et primus
angelus abutebatur bonis quia appetebat
eam vero inordinate propter se. Et Symon magus
gratiam etc. Et isti sententie concordat dominus Augustinus
quando dictam propositionem suam declarando dicit
sic utimur nostris male etc. quia opus divinus est
bonis utimur istorum quibus etiam non bene uti possimus
scilicet potentiis anime. Item ista tertia propositio
sunt sic et idem sive intelligenda est quia satis
videtur formalis de oppositione propositionum
ta contradictoria quod contrarium in aliis aut genus
realibus scilicet in qualibet vel actibus vel habitibus etc.
Intelligenda in deo quia habet fieri et idem scilicet certa
in eodem scilicet incomplexe in quo potest esse usus
potest esse et abusus etiam adhuc videtur contra ista
tamen de deo quo utimur nos etiam non potest abuti
aliquo. Sed referendo totam oppositionem ad obiectum
non habet semper veritatem quia deo contingit
bene uti non autem uti potest vel distinguitur actus
abuti et patet quod et maior dicte propositionis non
est vera. ¶ Si dicatur ergo in nostra tanta potest esse abusus ratione
dei scilicet eadem et usus vero contrarius. Sed etiam non
potest esse nisi usus ordinatus ratione dei scilicet. Vel
concedendo primum quod et nego quod iste solus est
non possit esse in usus ordinatus ratione dei quia
usus quo aliquis diligit deum amore concu-
piscentie et ultimate propter se diligentem divinus est
ille quo aliquis odit deum propter se scilicet odientem.
¶ Ad tertium. Quantumque potest tenere habet octavam quod non
propter notas ratione vel quod amat amore concupiscen-
tie sed qui precise diligit id amore concupiscentie et
ultimate tunc utitur eo et eo dum voluntas non
precise diligit deum amore concupiscentie sed etiam
amore amicitie non utitur eo et quando dicitur quod uti ad
non est ad quod ipso diligere propter ad dicitur quod est dum qui
precise diligit propter aliud et ita uti aliquo propter est
quando notatis elicit aliquem actum et ad quem
non eliceret nisi ad sibi putarem et quod habet actum
suum. ¶ Exemplo potest quod aliquis potest amare licite
deum amore concupiscentie scilicet propter se amantem scilicet
quia utilis sibi et non sed ultimate in se ipso
deo. Sed finaliter tamen se quod eandem utilitatem
suam in deum referendo propter quem vult eam uti-
litatem sibi. ¶ Exemplo scilicet contra quod non omnis
actus deliberatus quo quis diligit deum

abuti

ad q. 1. [illegible] 93 [illegible]

[illegible]

propter se ipsum diligentem vel propter aliud aliquid a deo est illicitus et abusivus. Patet quia omnis talis actus est licitus quo voluntas per debita media debite fertur in ultimum finem. Sed actus talis quo voluntas diligit deum propter se diligentem vel propter aliquid ad deo est huiusmodi igitur etc. Maior nota. Minor patet quia voluntatem bene esse et precipue per gratiam quod oportet habere a deo est unum tale medium et ultimum consilia recciam ipsamque voluntas. Igitur aliquis licite potest diligere deum propter hoc quod det sibi talem gratiam et bene committere quia vel quo possit eum diligere. ¶ Item quia aliqua potencia ad cognoscendum seu consequendum ultimum finem suum habet multos fines subordinatos tunc actus diligendi ultimum finem propter hoc quod ab ipso consequatur aliquis de medijs finibus ut eo expedicius ipsum ultimum finem attingat non videtur esse illicitus. Sed sic est in proposito igitur. ¶ Sed contra illud arguit Gregorius questione 3a primus articulus articulo 2o ubi dicit ~~exponit~~ ~~supponit~~ primo per auctoritatem Augustini 2o contra Iulianum. Quicquid boni fit ab homine et non propter hoc fit propter quod fieri debere vera sapiencia precepit. Et si officio videatur bonum ipso non recto fine peccatum est. Sed talis actus non fit eo fine quo debet quoniam omnes actus nostri debent fieri propter deum. Et ad hoc adducit plures alias auctoritates que idem important de similia. ¶ Secundo sic. Omnis actus racionis et bonus est caritatis vel ex caritate procedens. Sed talis actus non est huiusmodi igitur. Maior patet per Augustinum Enchiridion ultimo dicentem quod fit vel timore pene vel aliqua intencione carnali ut non referatur ad illam caritatem quam diffundit spiritus sanctus in cordibus nostris nondum fit ~~sicut~~ ad modum fieri oportet quamvis videri fieri videatur. Si vero non fit ut oportet non rectum sed viciosum est hoc patet per eundem de trinitate ubi ... eius est quod amor quo amatur creatura si referatur ad deum caritas. Si vero propter se amatur non caritas sed cupiditas est que non ... condempnat sed frequenter corrumpit. ¶ Ad ista faciliter videretur tenendo viam Occam. Ad primum quod illa auctoritas non est contra dictam solucionem eo quod tali amore concupiscencie quo quis sic diligit deum propter se diligentem simul et principalius diligit deum propter se. ¶ Ad 2m nego hoc. Ad minus diceretur quod ipse loquitur de amore quo quis diligit aliquid preter se propter se. ¶ Sed contra talis amor quo sic amatur deus amore concupiscencie

non est fruicio sumendo proprie sumendo accipiatur eo quod eius obiectum est res apprehensa ut velata in aliud tamquam in finem igitur est usus et per consequens aliquis licite posset uti deo quod est contra communem conclusionem et eciam contra ipsum Occam qui ponit primam huius distinctionis articulo 2o conclusione 2a. ¶ Ideo aliter posset dici ad racionem negando hoc. Ad probacionem quia quicquid est utile etc. dico potest negari. Sed illud utendo bene potest concupisci sibi vel concessa i. quicquid est utile etc. ... possibile quia quod deus hoc possit amari amore concupiscencie etc. ideo est quia non oportet quod aliud quod concupiscitur sit principale obiectum amoris concupiscencie. Sed ponitur illius utendo sed concupiscendo unum principaliter amo utilitatem eius. Istud tamen non videtur posse stare quia quicquid concupiscitur hoc eciam amatur amore concupiscencie tamen omne concupiscencie sit amare amore concupiscencie et illo precedente ... videtur verior s. quod nullus possit licite concupiscere deum quia hoc esset uti deo sed bene potest concupiscere deum sibi vel deum habere et que sunt honores dei vel utilitates quas homo habet ex deo et quas homo potest appetere propter se et amare propter deum. ¶ Et si quis diceret quod homo debet diligere deum propter bene sua et inclinandum est patet hoc proprie dicitur causam momentum seu efficientem quia beneficia dei movere debent hominem ad considerandum eius bonitatem et ad ipsum diligendum non autem proprie hoc propter dicitur causam finalem. Ad racionem primam alterius partis. Omnis ille actus est licitus etc. Minor hoc. Ad probacionem dico quod concesso illo toto quod ibi assumitur non sequitur intentum quod assumitur s. quod ad licite etc. ¶ Ad secundam quia aliqua potencia etc. Minor nego eo quod ultimus finis non potest ordinari propter aliud amari tamquam propter finem. ¶ Concludo tamen solucionem Occam dicendum esset quod qui sic diligit deum amore concupiscencie diligit ipsum propter se diligentem non proprie hoc propter dicitur causam finalem in qua deum referret quia tunc esset perversio etc. sed proprie hoc propter dicitur causam occasionalem inductivam ad diligendum deum s. quia deus est bonus et utilis michi convenienter debeo ad eius dileccionem etc. tunc talis idem amor concupiscencie respectu voluntatis esset amor amicicie respectu divine voluntatis bonitatis et esset fruicio dei qui non refertur in aliud tamquam in finem. ¶ Tenentur de istis duabus viis prima que videtur magis probabilis. ¶ Ad 3m aliquis potest dicere etc. Minor eius. Ad probacionem dico ... quod propter retribucionem etc. quia ubi deus non est principale dilectum in amore libero talis

amor est inordinatus et ideo qui ordinate
deus diligitur quia redemit etc. tunc ly
propter quia non dicit causam finalem sed mo-
tivam seu occasionalem. Et quando dicitur quod in-
telligens amore bene stat quod talis habitu vel actualiter
etc. Illo toto concesso non sequitur quod prior
actus fuit licitus quia potuit esse circum-
stantiale. Ad quartum ordinem dei et negas
ad 4m adpositionem nam si posset licite referre et posset
contra quod quod talis actus posset licite esse. Licet deus
posset ipsum facere absque sibi dicto etc. et etiam licet hor-
ribilis natura aliquando talem actum moneret
tamen de hoc tamen secundum modum meum dico ergo necessario
non contrariam ordinem dei potest licite referre et ad
positionem necessario ordinem dei refertur id est ordinem dei
est non contrariam quia stat in aliquo referri in deum
quod non est. Item data ista consequentia adhuc non
valebit antecedens addito eodem scilicet licite utrobique
adhuc ergo ut valeret ista requiritur quod id ad-
ditum determinet in utroque secundum primam quam
ita dicit Eliphat. Sed quod sit est in proposito quod
ly licite determinat li referetur et hic est non
quorum valeret ita quia si valeret tunc prius non
solvit. Item ista quia est bona deus tenet ergo
deus est et tenet ab inferiori ad superius affirmative
propter hoc tenet et hic est addito utrobique con-
tra predicata ubi non quorum tamen quia non sequitur
deus contingit tenet ergo deus contingit
est. Similiter bene sequitur homo est non albus ergo homo
est non tamen sequitur homo per actus est non albus
ergo homo per actus est etc. Item bene sequitur grave
movetur ergo grave est non tamen sequitur grave violente
movetur ergo violente est. Et ergo quod talis additum
sit determinatio variabiliter non diminuens vel dis-
trahens sed super addens rem absolutam aliquam
sicut vel aliquando ponitur significat non re-
pugnanter cum prius posito vel sequela quod
tamen sequitur homo currit ergo non currit. Sit etiam bene
sequitur homo albus currit ergo non albus currit non
tamen quod sicut sequitur homo est albus ergo non est albus
ita sequitur omnis homo est albus ergo omnis non
ad 5m est albus. Ad quintum ponatur quod alicui appa-
reat etc. Unde conclusio quod posito isto casu in
uno primo appareret sibi mala et sibi sit ma-
litia culpe potest aliquam penitere de ista malitia
Et ideo actus penitendi non apparet sibi malus
sed bonus et ideo actum potest in uno primo elicere
Sed ponatur quod appareat alicui quod omne
actus adeo quod nunc est et est et omne aliud ad
quod erit ad tertium tempus sit malum et maneat
malum per totum tempus. Tunc aliquis potest licite referre
in deum ab isto per actum amoris etc. et tunc sequitur
prius non tamen. Unde quod talis vellem actum a-
mandi vel odiendi contra contrarium in talem

tamen non aliquem actum liberum producere quod fuerit
contra conscientiam quia nullo modo licitum est quia ipse credit
nihil tale posse ordinate referre in deum. Et
ideo stante isto dictamine nihil debet velle nec
nolle. Et si dicatur illius primi dictaminis in tempore
est in libera potestate nolle adhuc impatiens et
apparet sibi quod non potest ordinate in deum referre
ergo tenetur eum dimittere. Sed non potest quia patiens non
recipiet electum vel impletum id est Unde quod stante
isto dictamine nullum actum novum liberum potest produ-
cere quod credit quod nullus talis actus amoris potest or-
dinate referri in deum et ideo non debet aliquem actum
producere ut corrumpat dictamen predictum quoniam
non est faciendum mala ut eveniant bona secundum apostolum
Sed contra ex hoc sequitur quod in aliquo tenens se esse in peccato
mortali non posset libere penitere statim post quod
hic tenetur facere et quia potius quod intendo sine talis
credit se infra tertium tempus nihil posse ordinate
in deum referre et per consequens non potest actum libere
infra id tempus producere sine novo peccato. Sed pro
novo peccato non debet producere ut peniteat de
aliquo antiquo. Et quando sequitur ista consequentia. Quod iste peccator
tenetur in peccato suo perseverare et est filius dyaboli
et numquam etc. quod est absurdum. Unde intendo
unde quod stante asserto primus dictaminis in tempore
non debet aliquem actum liberum producere ex quo quoties
libere producit ipse peccat. Et si non potest assensum di-
mittere sit in aliquo inevitabili perplexo. Dico quod non
potest penitere nisi in mortali peccato et non tenetur peccare et
tunc hic tenetur penitere. Et quando arguitur sequitur quod tenetur non
facere quod non potest facere. Ymmo quod tenetur non facere et ideo si
ipse fuit causa illius dictaminis sequitur quod utrimque peccat
Sed contra vel talis est homo habens usum rationis
vel non. Si non tunc non est ad propositum plus de is-
tis sicut quam de bestia. Si habet usum rationis te-
neri isto toto quod appareat sibi quod omne non adeo in
extremis et quod per tempus eius sit vel erit malum
et est quod ipse asserat illud apparere ad hunc scilicet
sibi appareat quod ipse sit liber voluntate et quod ipse possit
vincere apparentiam vel iudicium decipi et quod possit
super illius apparentiae vel iudicium mittere secundum
diligentiam suam facere et se tamen ab errore suo peccato
iniquo se esse credit et forte est crimen id est non est
dicta solutio. Sed tamen quia sunt potest secundum suam
libertatem et apparentiam ita et libere sunt hec secundum
quod ipse est sufficiens volendo esse bonus et ex primum et re-
desinit in eo iudicium de eo et propterea sic
indicet quod omne non et est et quod per tempus consequens erit
non adeo sit et erit malum. Sed tamen tunc incipit
respondendo ad apparens de libertate sua et sic
quod ipse est tunc simul incipit desinere talem iudicium
et aliis possibile non est quia non obstante iudicio
quod in eo sit de suo contrario sibi similiter
apparentiam de suo contrario. Item ponatur homo

replico

replico

intēcōm et v̄ē ipm̄ simplr̄ ponē extra
vom tn̄ omīs h̄ns vsum volūs īndiue
possit se posse h̄re actus rcos compete's s̄
in ordine ad fine sicut gratie ul ad etes
nale pt h̄re act̄us ordinatos compete's
s̄ sm̄ ipos sciam 13 ¶ Solnendo tunc
conformiter ad pⁱma dicta Elephat dicit
dicetur q̄ notitis illius · sciente io indiui
suspende deberet · actus · suos nl̄ nolendo q̄
h̄c respiceret in eo illē indiuī · dum actus
nō sigeretur in apphen°c ilm̄ z' ¶ Et sim
posse assm̄ ipm̄ diuite sine aliquo ac'
libere p diuitio nō tn̄ p̄ · q̄ nō posset pem'ie
n̄ inc'te pro pnt d'' Elephat quia pt 9
formare se appetens · quia ips̄ s̄ cē pem'
tend̄u p̄sul p̄d incipit nolle pe'ie sic
nolunte effectū · quia totū sicut q̄ ipse ex
incipit in eo desiñe actua le indiuī quo
indicat omē ad adeo ex mali psitione
in'os ad apparentiam quia apparet sibi actus
pem d' ce bonus z ita nō oz q̄ p aliquem
actū agatur cont' gstiam — Ad sextum
ad 6m q̄n arguitur nt d̄ne ceus ne' 9ˡⁱ ad p̄tom
d' ¶ Elep admisso tn̄ z concesso q̄ carnalis
affectio ad diminuit z' quia in illa affectione
maḡ pt actus inuitorius ita ordinate re
ferr̄ ul ordinari inden s̄ sm̄ illa · certis partib̄
ztur ulti d'' ad h̄c q̄ assumit māºr q̄ in ma
pte portoli tn̄ minuit quam inp̄s ꝫsim
in illa q̄ ē impol'e pnt · h̄ tn̄ z' denot eq'
h̄re q̄ilꝫ z' tonat' lingūm pnt ant denot
equatem portōne h̄ ē · q̄ diminuat ptem
eiusdem portōne · s̄ 2am pte portonalem
eiusde p̄sus ptes inoces z' ita q̄ inq
portone se h̄z s̄ ad totū inuū pime part
portonal' insorte · sic sehēnt id · q̄ affectio
carnalis diminuit in 2a pte ad totū inceum
sort in 2a pte z' tunc sc̄z q̄ infine totū inc
rum sortis excedit totū inuū plomīs in
portone minor' mag' corum portonī
bor' magna's · s̄ ad minim pme part z' ce'
satis ē pole · z'm nō oz · quia q̄ incrimini
sor' nō excedit inuū plomīs i infinitum p
solū in aliqua certa portone certis partib̄
ad p̄tom quia p̄tur q̄ possit equari incidi
in'' pote z' quo ad equatem quītⁱ d' q̄
in illa intensione ipa carnalis affectio demeret
magnē gradū si igr̄ detrimentum quin tō'
corrumpit actū carn' z' tum q̄ forte nō actus
ordinatus stat cū affectione dempta · ad p̄um
¶ Elephat z' p̄z ad id q̄ d' q̄ p aliq̄ tpus pt
durior intendi affectio carnalis male habi
tuatis sic n̄ in p̄tatib̄ equalib̄ tpis equaᵛ
intendetur illa laxando et s̄ in aliqua pte
intendetur ad sui duplum In alia pte
equali illi intendetur ad quadruplum
z' c'. non tn̄ inequali parte portonali in
tenderetur ¶ Ad rōnes p'ncipales pro z'one ad p'm
aū otm̄ p̄z quid d'dm̄ ex dictis in q̄lo pmo ·
Ad 2am ex eis d' z'o Ad 3am z ad illam p̄z
oppositū p̄z ex tercio · Ips q̄ psonis dinis
sit fruenda querunt z' c' ¶

trum dīnis
personis
conveniāt
distinctio
nes simbi
litatis aut tm̄ una que ūnis
z essentie sit communis q̄ dta

¶ Et arguitur pmo sic actus fruendi specifice
unitatur ad tres psonas sm̄ distinctas p̄ras
eorum · igr̄ ipis conveniunt distincte z'ones sim'
quia nota ē de se aīus p̄tur quia mag' actus
dicuntur ad obiectum inquantum unitatur ipi
obiectum ut formale obiecti unir' ¶ Sz
actus fruendi unitatur ad tres p'ras inqn̄
z' r' obm̄ fruitionis inquantum formale unicꝫ
z psonas sm̄ z'ones distinctas illas p̄ sint
similes hoc nō unacio obiecti alicuius actus
nō competit sibi n̄ sm̄ aliquam specificam
z'onem formalem in ipo pnt ē obiectum illius
actus hoc p̄z quia nos credimus deum trinū
ē unus ergo videbimus deum inquantum est
trinus quia visio succedit fidei sm̄ omē id
q̄ ē psitionis i ipa r' z fruimur deo inq̄ trinus
2a ¶ Scdo sic tres psone sunt z bonitas
d'te r' eis conveniunt z z'ones sim'ilitatis q̄
de se p̄z aīus p̄tur quia sicut eius z dum 9
nectitur ita eadem eius z bonum quam r' dum
z bonum convertuntur inter se p'itatem z'onem Que
cumque sunt dm̄ z eidem eadem ē ile co
nexa ul z' c' ¶ Sz indiuiis sunt z · bonitates
d'one mm̄ pri differentur · unio ut d' ¶ Damas
ceni libro sno de trinitate z allegat magister hic d' i
xix · 21' 23 bonitates ¶ Tercio sic illaq̄ z'o fruitionis
3o conveniunt eterne que non conveniunt d'te aliam p̄z
1z quia tz cum illa d'te sumalit qualꝫ prona
1z si aliqua z'o fruitionis conveniet eterne quē

non distinctae personis sint inter personas si
et essentiam invenitur distinctio realis sicut
et parem rationem inter personas. Sed ad istud quia sicut
in divina ita et in propria uno et eodem conceptu imperfecta
intellectus potest habere conceptum absolutum de deo
non relatum et in uno et eodem conceptu non entitas potest esse
Sed non sic fruitionis talis conceptus non convenit de
aliquam personam etc. Sed ad oppositum in deo tantum est
una ratio summe bonitatis igitur tantum una ratio fruibilis
quia non est nisi ratio fruitionis sicut ratio summe boni
tatis patet quia ubi tantum est una ratio maiestatis
vel tantum una ratio summe bonitatis sicut est in deo ut patet
per damascenum libro primo capitulo octavo qui propter unitatem
maiestatis seu potestatis et dominationis quae est
in tribus hypostasibus dicit deo deberi tantum unam
adorationem ita quod non potest adorari una persona
sine alia nec persona sine essentia etc. sic de filio
et de spiritu. Hic sunt due opiniones opposite quarum
unam tenet Scotus in 2a questione primi et omnes
aliam tenent Adam Eliphat et Brinkel
vel et multi dicunt quod sicut neutrum earum sufficienter
potest ex scriptura vel etiam ratione ad convincendum
oppositum contrarie pertinaciter. Sed difficile est aliquam
earum sufficienter probare vel ex scriptura vel ratione
Ad fundandum tamen unam quae mihi
videtur esse probabilior cum medio esse sentire contingit
dam. Suppono quod sicut dicit Boetius in libro de duabus
naturis in Christo. Quod essentiae communissimae
quae conveniunt rei pertinet haec esse. Sed igitur essentia
hominis convenit homini quo homo est. Substantia vero
convenit rei in quantum per se subsistit et non in
haeret alteri. Substantiae vero in quantum vult
hoc sub esse ceteris quae substantia non sunt per accidens
quod totale est individuum. Ex quo patet secundum Boetium
ibidem quod non omnibus quibus convenit esse convenit
naturaliter per se sed solum per se subsistentibus et non
omnibus talibus sed subiectis accidentibus ut adhuc
omnibus illis sed solum illis quae sunt in natura
rationalis naturae. Est enim persona naturae rationalis individua
substantia ut ibidem dicitur. Ex quo patet quod de ratione personae
est quod sit individuum rationalis naturae in se et per se
subsistens et hoc dicitur vel sit quod non innitatur
alteri tamquam toti vel subiecto nec ad hoc habeat in
stinctum seu inclinationem naturalem sed habet inniti
alteri tamquam compartem. Et ex hoc persona creata vel
sit in se subsistit quod sine sibi repugnat
inniti alteri aliquo modo et est persona increata
Ex quo sequitur quod haec essentia divina sit
persona non tamen ratione sua sicut est essentia eius per
se quia ratio divinae essentiae formaliter significat unam
naturam pluribus individuis. Sed de ratione personae est quod sit
individuum suis propriis distinctum. Sed persona
quod non persone potissime descripte de divina essentia
de patre. Ideo sciendum quod ratio fruibilis

inquantum est bonitas summe diligibilis et omne verum habet
rationem fruibilis quia habet bonitatem appetibilem vel creature
quia hic similiter potest diligere perfruendo sibi ea
tamquam finalem solum. Item dico quod simpliciter fruibile
proprie quo fruendum est tantum ratio fruibilis est bonitas
perfecta simpliciter ad quam ultimata tendentia volun
tatis potentie essentiam ordinatam prout excedit in
pretio ratione non est sine dubio nisi bono simpliciter perfecto
non ordinabili in aliud etc. Ex quo sequitur correlarie
quod de scripto doctoris subtilis non est sufficiens quia
quod in priore 2a huius dominus tendendo ad posi
tionem quod ratio boni fruibilis est ratio boni perfecti quod est
bonum in huius distinctum vel saltem sine appropria
tione vel sine perfectione boni totum vel non bonitate
distincta sunt. pertinet ipse ad priorem materiam
quia ipse contradicit etiam non debuit addere
vel saltem talem sine appropriatione etc. vel bonitate distincta
inquantum ut modo quod facit etiam de scripto est insufficiens
quia aliquis potest frui creatura quia sit non esse
bonum perfectum tale quod non sit huius distinctum nec in
nulla fingit bonitatem cum non totale sed putem
vel non est simile quod nec sine se vel sine perfectione
notitias est bonum non huius distinctum etc. Sequitur
etiam quod inequalis persona divina est ratio fruitionis tamen perfecta
sicut simul in omnibus et in divina essentia. Probatur
hoc etiam est bonitas perfecta simpliciter etc. Correlarie
prima scilicet tamen una ratio fruibilis est in essentia divina
et equalis persona et simul in omnibus respectibus. Sic
notitias creata non est in essentia sine personis
ut in divina persona sit alius fruitione simpliciter. Similiter
prima pars probatur quia si non sequitur quod aliqua ratio fruibilis
possit reperiri in divina persona vel simul in omnibus vel
in essentia quae non inequalis earum sequitur sed falsitas
patet quia etiam possibile in aliqua earum reperire
aliqua ratio boni etc. quia tenet ex ratione
fruibilis principaliter. Falsitas nota est in aliis etc. Secunda
pars patet quia divina bonitas increata non tantum sine
sine ultimum ita perfecte sicut adipiscitur tendentia
et essentiam ordinatam tamen divina non simpliciter sunt
saciat quod omnes naturaliter mobiles assignantur
non inquieto ultimate et totaliter in natura est quietari
ut centrum et contrarium orbis linealiter
etc. etiam similiter ut volunt etc. Declarat
Augustinus XIII° Confessionum dicens Ubi est amor ipse
spiritualis quod est pondus incorporale etc. Pondus
meum amor meus etc. XII° de trinitate de caritate
Ita ponderet corpus sicut animus amore fertur.
Sed essentiam ordinatam est ad fruendum divina
bonitate sibi clare ostensa in essentia divine essentie
tantum etc. Item quia in divina est opinio ratio
ad extra in ratione cause efficientis tamen indifferenter
et in ratione cause finalis cum quaelibet persona sit equae
perfecte communicans perfectione cum alia cause in
ratione cause efficientis sicut in ratione cause finalis

Sz in rone cause effectiue na psona pt ad ex
aliquid causare quiquid aut hoc idem aug
tum opa tuntis ad ex sunt indiuisa p angu
primo de tunte cao 10 r fit etiam tat ad ex
in rone ce finalis q quitq una sunt zac
· Sz constat q nl ultimate finare pt appe
titu creature vonalis n q eum ultitate sit
2sub ea rone qua e ultimus finis eius igr
3° ¶ Item dato p oppinione opposita q finez
una pa clare visa no visis sit fini u finis
alijs · adhuc si innoscebet intem et ad
2ds psonas eque psts n eet psite quieta
ns · z eas videz 2ptis fruetur igr pa
fruicio no finis plene bta ¶ Item tunc
possetce tullis in btificando ita q sicut
4° distitare distincte impre ita etiam poss
inter btos · in filio · defruendo btu impre
zc q inde ab fundm ¶ Item btus zohs
4° cum mediatum vestigium vel ymago totius t
i z sicut totu vestigum sigilli vel ymago cis
intera non pont plene corunde nl adeqn
alium portoni Sigilli aurei zc f toti si
gillo sic sptus zonalis non ptbre plena
conformitem sue ymaginis · nisi ad totm
tuntem zpiris zepugt una palium minute
sine ad ymagine tuntis despotam i ma
nifestima finar psite quietare · h inde m
tentio Augni xvi° de tuntte z allegat m
gone iiia sing · dicentis eo qd ymago dei
e mens quo capax eius e · eiusq ee p
ticeps pt · z sbr eum go mea tuntate que
deus e inquina zc · ergno pz q mes est
capax dei zpticeps eius in quatu e tuntas
i z non ultimate quietabr nisi ut sit eaz
cor[ol] p[rim]m consequat ¶ Corelarium Omnis sunt te
ns btie inquaz quali e psta zo fruibis
non tn eis corundent zde rones fruntis
· pz qua quel3 dina pa e bonitas simpr
psta zc · Sa ps pz ex rone ¶ Corre[la]
cor 2m riu Omnis uel eentia inquitu hmoi ul
pa inquitu hmoi ul pr nl filius ul sptus
scus inquitum pr zc licet vonu frui his · tu
tam eentia dina inquitu bonito qui pa
dina inquitu hmoi q deus pr z inquitu
hmoi be fruibis h3 nel includit vonu ·
Sa ps pz in nel eentia zc tu sit sit bo[ni]tas
simpr psta za pars ex diffinitione vonis
hec addito q de rone eentie dine nl prie
3m dei zc sit bonitas simpr psta zc ¶ Tercium
coreum h dete3 psonis medius hri possit
dti conceptus eorum sm suas pietates ex
expressum · no in the dilatiores fruiti

zaps pz qua alias isti poni voli negatiue
pt non e filius no poss aliqua mentalis
bri corunde q pz filii · saps pz q distincti
amoribus fruimus corundem distincte
vones obicitales in re fruntis ul intelus fru
ibilibz · Sz thes inuenitur no pnt impponis
dinis ut pz ex conclone zenis pbacione
Cont primam partem conclusionis · Alia e
vo dei pris · Alia vo dei filij zc · Sz vo dei
pris e psta vo fruntis z simr vo dei filij i z ac
no qua sicut due psone sunt pietatibz fut
dte ita coram zonibz qua de Jo c inex
posicione fidei catho[lice] ad alipen Augni
epos · z allegat mgr hic mgr sone xxvii
tres psonas expssas sz brem e pie te distinguam
zc non n nota tuo s3 etiam nonnupietes
i · pris nl ut greci exprimunt ypostases i sub
sistentias confitemur nec pr filij ul ss
psona alii extendit · nec filius ul spus
2° scus pris non psona pz l · ergno pz
sed distinguunt nominibz quoru dini no
bispita de nido aff ine sit zpietatibz q no eet
nisi illis nominibz dte vones fm tres ppetes
corundent bo3 pz expo z zo corn 2o
2° Sto sit vones fruntis distinguam penes
obiecta s obicta fruntois sunt tres ue g te
sus pce bz ppo bz i z maior no q sicut pes
obiecta distinguunt actus · ita z vones ob
3° iectales · bo3 ro e ex fide ¶ Preteria sicut
so q fruicio btita non eet opacio psta
sitatis pz qua ptur ia opao ne z v su
obiecti sistens inquie e psta n z desce
dat ad ppa · sed inde q q cognicio ig his
seu vel inqule impsta e ro psite z pcog
tre · z multo plus desiderii z amor psici z
nupiar si go fruicio btita solum e fm
bnam vone hueni eentie zppnis z no
4° e de singulis psonis fm vones dtas conut
ad suas pietates z potiu ¶ Item no eq
4a fruendum e terbz psonis igr zo yo m corens
fta assumptu pz ex · sicut filius sua bote
zomia sua refert ad prem aquo are t
nascendo ro dixit Jo vii° mea doctrina no
e mea zc · sic z nos ledm teni filij ad prem
referre debemus zpsonis fruicionem filij ad fru
tione pris igr no equar eis e fruendu
i filio relatiue ad prem ¶ Preterea rt
Sto onis pr pris orgine q generat filium
e psite btus · qua nullam pfectione sibi
in ipsam bz apa pducta · nc enim q genat
filiu acquit s bn nem · bn vo mx est
pstis intuisam p sone bte z in io priori
ee psite beatus g° pr q° psona

habet obiectum perfecte beatificans et
beatificans. Ex isto patet quod non mutatur habere et
quiditatem tribus personis obiecto sed ipsa est absolute
essentia. vel ut est in divina persona precise
licet non est de ratione essentie ut est obiectum por
perfecte beatificum quod ipsa beatificet inquantum quid
tata tribus personis quare sed quod etiam notabiliter
ta perfecte possit beatificare in essentia ut essentia vel
ut precise in divina persona quod est contra rationem pre
dicte conclusionis. Item quia actus habet duplex 60
obiectum unum primarium aliud secundarium a quo
non dependet essentialiter sed tendit in id virtute
primi obiecti licet non possit manere idem actus
si haberet habitudinem ad primum obiectum potest tamen manere
sine habitudine ad secundum obiectum sed essentia tamen
habitu visionis beatifice quod fruitionis habet rationem
primi obiecti et tres persone rationem obiectorum
ergo potest manere actus perfecte beatificus licet non
quamvis non maneat ratio personarum distincte
.nota primum per exemplum quod idem est actus visionis
essentie divine et aliarum rerum in essentia. Et tamen
est obiectum primum res autem obiectum secundarium et
licet non possit manere eadem visio nisi esset essentie
essentie possit tamen manere absque hoc quod alie res
in essentia cernantur. Ad primum igitur quando ar- ad p
guitur Alia est res et non bonitas ad primum dico quod
ex illis convertitur bene quod in ratione dei patris bo
nitas est scribilis non tamen sequitur quod res dei patris
precise ut sic sit res scribilis. sicut ratione
bonitatis melior dicitur res malis non tamen sequitur quod ratione
bonitatis sit res malis. Ad secundum rationes secundum ad 2
ratione concedo antecedens si obiecta fruibilia inquantum
huiusmodi secundum suas rationes obiectales sint distincta
et ideo secundum necessario bonitas sed quod obiecta fruitionis et
quamvis bene sit distinctum quod obiectum fruitionis est
res distincte que tamen non distinguuntur ut fruitionis
tionis obiecta. sed potius dicuntur ut fruitionis
obiectum. sed in summa bonitate ita et dicit Doctor Tho
mas de Aquino prima quarta quaestione 2a articulo 2o. Ad tertium dicitur ad 3
sequitur quod fruitio et necessario una ad personam multa
persona ratione concessa non necessario illius con
ditionalis si ergo fruitio et quo ad eam primam
tamen quod sunt divina ratione fruitionis bonus fruitur
essentia divina et personis distincte secundum proprietates suas
personis rationes distincte super alias proprietates non
sunt rationes fruitionis dicunt fruitus tamen ubi supra dicit
Ut distinguere personas proprietate fruemur in
Trinitate et quia personalitas non dicat rationes
fruitionis in Trinitate fruemur inquantum Trini
tas est idem vere quod summa bonitas dicens ratione
Ad quintum non sequitur et necessario ante ad positum ad 5
concedo quod nos bonitate filii referre debemus
ad patrem. sed confitendo quod filius habet suam bonitatem
a patre non tamen sequitur quod ergo fruitionem et cum eadem

sit fruitio patris et filii sed idem non ergo referri
ad secundum patrem Sed quaeritur tamen articulus de Ordine per
sonarum ubi necessario Sed necessario ante quod contradictionem implicat
quod pater sit prior origine quam generet filium et quod contradictionem
implicat quod prius sit origine deus quam generet filium ante
quam quod patrem esse producere filio origine non est
filius quam filium de expresse productione et patrem
non de albo vel potius sed habet ad hoc consequentie
. Et filius non productione est a patre vel per generationem licet prior esse
por- prior filio origine est ipsum generare filium vel concomi
tante sed habet ad ipsum generare filium licet si pater est prior
origine quam generet filium et pater prius generat filium
origine quam generet filium quod est ordo naturalis est e contrario
quod generat filium quod est ordo nature et dicitur
per doctores In Damascenus libro 1o capitulo 8o dicit
Dicimus divinum patrem principium esse filii et ca
non priorem eum filio esse tempore vel natura ordinis. per
ipsum non facta fecit nisi secundum naturalem et fi
lium hoc est qui filius est ex patre genitus et
non pater ex filio hic est et tamen ipsius sunt et
alii doctores. sed Augustinus Epistola ad quae dicitur
hic summo causa nominis primo ibidem Dama
scenus inducit unde quod in ipse pater dicitur et in
hoc tamen dicimus principium ratione filio patris
tamen intelligamus ut etiam ordo suo sit quod
sit prioritas originis ut ipse hic expresse ponit
Item Augustinus contra Maximinum libro 3o et allegatur ad p
in hoc inposito de Trinitate xxo capitulo ultimo dicit a patre et
quod inter eos est ordo naturalis quo unus prior est alter
altero sed alter ex alio potest quod est natura prioritas
et non secundum quia alter est ex alio bonitas potest dicere et
silem rationem etiam fuit Brumbelt Item si
pater aliqua prioritate prius est deus quam generet filium
ergo pater primus est vel prius est deus quam generet filium
vel ergo primus est deus pater quam genuit filium vel
prius deus est non pater sed primum implicat contradictionem ad 3
tamen impossibile sit aliquem esse patrem antequam
generet filium per intellectionem vel rationem et non
potest dari quod tunc sit qui intelligit patrem quando fingeret
deus qui non erat pater ipse est deus ambo et dicit
capitulo 10 et allegatur Augustinus hic impossibile et
quia ex hoc sequitur ut arguit Ambrosius quod pater ratione
fione generationis esset mutatus et mutabilis
solutione concordant etiam Ockham Adam et
et addit Ockham Et intelligit quod in aliquo signo
vel instanti pater est deus in quo non generat
filium et per simplex falsa quia in quocumque instanti
vel signo natura sive est pater deus in eo dicit generat fi
lium et spirat spiritum sanctum post philosophum pater deus non
tantum quando deus in eo prior pater est perfecte beatus
Et videtur quod etiam vel plures priores intelligimus ad 4
in signo vel instanti priori et tunc sic dicitur in quo
creavit nos in eo priori ipse pater qui est
prior origine filio vel in eo priori in essentia que
est prior relationibus. vel in filio. vel spiritu sancto quare

vterqz est por creatum conte q pr i lo pori
est pfte btus z bz obiectu pfte btificans z
qui ultra dr non indiget aut min pori
btc ceciam connotata in ne z singulter
exdm pone sua apparet q argumentum sum
procedit de pori signo vel instanti q no est
concedendum ¶ Dz hc q dtm e s si plus pori
intelliga filius vel spus scus q tunc conce
dendm q in lo pori e pr pfte beatus. Et
tunc pr btificatur in filio q pz fim q tunc
hret suam btitudinem in filio q no e concedendm
¶ Dicit etiam q non e mag inconueniens
q pr btificetur in filio q q sit in filio. Dz sim
concedit q pr e in filio z forte sit intellect
Aug qn sit dr q pr omnia videt in vbo z tunc necesse
esset omnia q ergo pr hret suam btitudinem in filio
qz prem btm in filio ut sit no esset ad q
prem qui e in filio esse pfte btm z forte
posset concedi adistinccio intellectum q pr btificatur
in filio obiectiue ¶ Dz cont istam responsionem
arguit scotus sit quelibet psona intellectus formaliter
intelligit ut e in ipsa z no ut e ma nec ut
e in aliis qz ex vo de trinitate quelibet intelligit
ab ipsa ergo vtz q quelibet psona intellectus pfte intelligendo
essentiam ut e in se formaliter z pfca intellectio
que e btificat no esse necessario requirit intelligi
essentiam e extrinsecus pro que patre non mag
ad intellectum intelligere q intus z imperfecti
tate esse non mag requirit ut heat in se ob
iectum ut formaliter intelligibile q ut heat ut vim
in se ut quo intelligitur ¶ Confirmatur qz si pater
intelligendo btificatur in visione indiget essentia ut i
filio ergo vel qz respicit a filio vel ab aliquo ut
in filio quia prima p argumentum phi xii metaphisice
thice quo pbat deum no intelligere alia a se
quia tunc vilesceret eius intellectus qz pfectio
respicit ab intellecto ergo ita e h z vno huius mag
inconueniens pfectiom simplex puta visione btificatam
qz respicit pr a tribus psonis ut ab obiecto
vel ab aliquo ut in tribus aut videns sequi
dico ad sumd primum e q no omnes pr qz pfectioz
a se [illegible] q non omnis pfectio simplex reciat
sit aliquo por p reb z aliqua qz posterior
psonis ipis s illa que ab obiecto ut in tribus
s in intellectu ut in aliquo procedendo esset primum
btim patris pr non esset btus a se xv de trinitate
cao viii et si essentia ut in predicto sit obiectum
btitudinis patris pr no esset btus a se qua prius
qz obiectum ut e obiectum non mag requirit
ad btitudinem q intellectus ¶ Videtur sicut dr
Ockam q ita pro quelibet perso intelligit zc pr
intelligi duplicater vno sit q quelibet pso intelligit
intellectione sua no formaliter psona alia seu

paliam psonam z hc bn concedi[illegible] ipso no
intellect b Aug xv de trinitate cao vii dns ex
audiat dic prem ut seipsum nec filium nec
spm scm intellectu nisi p filium nec diligere nisi p
spm scm perse aut inuicem ut vel sunt
vel filii vel spus sancti z sic ¶ Et n filius
solus sibi intellectus ut intelligentia sit z sibi
z pri z spui sed ad istam redditur absur
ditate ut pr no sit sapiens de se ipso sed
de filio hc e sicut expresse exponit ibidem
Aug ¶ Et filius no e intelligentia ut sapientia
ipi pri ut ipo sapiat z intelligat qz ipe
ex seipso no heat intelligentiam vel sapientiam
z eo demo filius no e btitudo pri qz pr no
heat btitudinem a seipso nec habet eam ab aliis
psonis z no a seipso ¶ Dico intellectus vtz
quelibet pr intellectus formaliter intellectum ut e ips
ipsi posset intelligere se seu psona alia z btificatur ipse
sine aliis hc aut e impossibile contra btm Aug in
xv de trinitate cao xvii ubi dr sit ¶ Nouit omia
deus pr in seipso nouit z in filio sz in seipso
tamquam seipsum in filio tamquam verbum suum q
verbum natum e in omnibus his que sunt in seipso
omia simul nouit z filius in se z tamquam
ea que nata sunt de his que pr nouit in
seipso ¶ Supra aut tamquam ea de quibus nata
sunt que ipse filius nouit in seipso ¶ Dicimus
igr videre pr z filius ¶ Ex illo gignendo ille
nascendo ¶ Ex qua auctoritate pz q quelibet
psona nouit omnia in quolibet pr ea eadem
rone btificatur in quolibet eius pr no sit btus
qualis sunt ut sapiens qualis pr ¶ Concesso
istius ante imp pfca z etiam prima quasi quelibet
psona intellectu pfte intelligendo essentia ut
e in se formaliter ne z qua sz q i pfca in
tellectio que e btificat non necessario esse requirit
intelligere essentiam ut e in aliis ¶ Dz pr
ita qua visio qua pr videt essentiam ut est
in patre e simplex pfca qz btificat no requirit
essentiam intelligi ut e in aliis ¶ Vnde nec de
quam quia eadem visio e in patre z rone qua
videtur essentia ut in patre z ut in aliis psonis
ut plus pt visio essentie ut in patre separari
a visione essentie ut in aliis qz visio essentie
ut in patre a visione essentie ut in patre ¶ Ad
confirmationem quia si pr intelligendo ac btificetur
posset ne aliis illius condicionalis eo q z dicimus
nos ipe indigemus tn dato ante ad formam in
vltam ne qua quia visio no distinguitur a deitate
istam pr no recipit a filio ¶ Ad pfctionem cuius
dico q plus pbat deum no intellige alia
ad esse tamquam vitus in intellectione ab alio qz tunc
vilesceret intellectus eius z etiam istos pr no

non intellectu certitudinem ut in filio quod respicit intuitionem ab ipso et tunc non sequitur quod non omnes perfectiones patris habeat esse ut et sequitur quod non omnis perfectio simpliciter et huiusmodi inhereret sit veritas quod non omnis perfectio simpliciter et essentialis sit aliquomodo per proprietatibus quia si opposita esset veraretur essentia que est in filio haberet per proprietate patris quod patet falsum ymo haberet dici quod aliqua perfectio simpliciter essentialis haberet aliqua proprietatem et relatione alicuius proprietatis personalis quod non originis ut notum est ut nunc est ponendum. Ad primum tamen illorum que negare aliquid est concessum prima pres[umptio] quod non omnis perfectio essentialis est per proprietatibus et ratio quod necessario sit ut intelligibile veritatis aliquid producendo et necessario quia ad primum quod obiectum ut est obiectum concedendum hic quod obiectum requiritur ad terminum prius non tamen ut primum prius distinctum non ut quod omne obiectum terminetur intellectione sive sit primum. Ad secundum quod ab illis habetur duplex obiectum et tamen ad oppositum negatur certam et improbat eam quod sic fundatur quod tunc sequeretur consequens de contradictorio in dictorum sit intelligentie quia nota est precipue in divinis quo ad materiam parentem et etiam de intellectione qua deus intelligit se tamquam possibile obiectum et creaturis tamquam partem tamen non hic non requiratur essentia creature sed creature non existentes non intelliguntur adeo quod existentes. Quamquam tamen de ea maiore sit sed verum sed patris posse sicut debetur tertio imperfectio modo et sine et in necessario bone quod essentia habet rationem obiecti primi et rationes persone obiecti paritur et quia ut patet ex ratione obiecti perfecte distinctum est ipsa ratio videtur et tunc essentia excludendo personas ut divina persona excludendo et tamen ita primo quelibet persona sunt essentia. Concedo ergo essentiis tamen essentia divina quod quelibet divinarum personarum sit conceptus vel ipso conceptus hic ut terminum est sive ad cerrudeum aliquam cognoscibilem primo per se aliquarum experientia per tertiam correlativa precedentem concernentis rationis sic alia est idem ipsa essentie ut ipsa persone et sunt unum ipse persone est idem aliqui ipsa que non est idem illius quia unius cum alicuius vel ipse correlativis conceptus plures eiusdem in angelo est unum sunt. Quia per se plures patrem Christi Johannes 14 dicitur Philippo petenti domine ostende nobis patrem videt Christus Philippe qui videt me videt et patrem et eum subiungit dicens quomodo tu dicis ostende nobis patrem non credis quia ego in patre et pater in me est. Ex quo sequitur quod ita quia est bona patet est in filio et filius est in patre ut qui videt filium videt et patrem ergo alias in pro Christi non esset sufficiens quod dixit non credis quia ego in patre et pater in me et ex eodem. Dicto secundo quod sit quia est bona quia pater est in filio et ut qui videt patrem et videt essentiam et quod sit quia patrem esse in filio et est essentiam divinam seu plenitudinem deitatis eiusdem esse essentie ut patet per beatum Augustinum in libro qua de

fide ad Petrum, Hilarium 3o de Trinitate, Ambrosium super epistolam 2am ad Corinthios et allegatur in glosa hic in prologo dicente 14 c. omnis est ut qui videt filium et videat et essentiam. Sed omnino eadem ratio est de essentia compando cognitionem essentiam ad patres ut. Tertio sequitur ista quia est bona pater et filius et unum sunt ut qui videt filium videt et patrem simpliciter valebit quia de spiritu sancto et de essentia in respectu ad personas vel econverso patet quia super ista fundantur autem precedentes cum sic dicte omnes sunt bone ergo impossibile est quod una persona videatur non visa alia vel essentia et econverso. Sed omnino eadem ratio est de aliis de cognitione sunt de visione quia per idem medium sicut hic sunt conclusio intuitiva ut hic sunt de cognitione sunt de visione ut. Item consilium ad dictis et ex illis beatus Augustinus primo de Trinitate capitulo 10o ubi dicit de Philippo quod cogitare bene potuisset dicere de Christo domine ostende nobis te et sufficit nobis sed ostende nobis patrem et quia sic videns ostende tibi filium sive audeamus ostende nobis patrem immo dicit quia neuter sine altero ostendi potest unum quippe sunt. Sicut ut hic ergo pater unum sunt. Ex quo sequitur quod non sufficit glosa dicentium quod Christus ipse loquatur de se et non de posse quod intermissa probatione qualem apposuisset quomodo ex aliqua ordinatione sit quod essentia vel pro dicta. Ex quo sequitur quod non sufficit glosa dicentium Augustinum posuisse ordinata quia tunc non valeret quia quia ut invenit in pro qua Augustinus apponit dicens unum quippe sunt que etiam est divina probatio et unde si exhibet quod pater et filius sunt unum sufficienter patet quod qui videt unum videt et alium ut tunc ams sit absolute ut tamen et impossibile aliter esse quod propositum sequitur ergo absolute impossibile est aliter esse quod sequitur per quod ut. Ex quo patet insufficientia glose secundum et cetera. Item argumentum in ista tangit Hilarius in uno libro de Trinitate et allegat magister libro 1 distinctione xx in glosa dicens deus est in filio pater per unitatem vero sunt unum et sunt natus regnans. Item illud non habet concedere catholicis quod quilibet precise ratio nature sine intuitus reputaretur impossibile et tamen hic septima pars tamen apparenter ponitur ad opinionem quod non tam apparenter addunt et pro proposito. Sed sic est de ista ratione quod una persona divina possit videri non visa alia vel non visa essentia vel econverso ut ad non de se quod catholicus ad concedendum aliquid debet magis moveri vel ratione vel scriptura et plus autem quod verum motivo consentire hoc primum ista pars quod quilibet precise intuens naturaliter concedit hoc esse impossibile quod aliquis cognoscet aliquid ut aliqua cognitione qua non cognoscit quibus verum que est idem tamen ipsa sensui habet quod est ipsa tamen non possit apparere quomodo possibile sit aliquid verum movere

obviebe

inditum sine ad cognitionem sui ut timare cog~
obvientive et quelz res que e tum ipa ut hoc
sp e ipa eandem cognitionem cans ut timetes
vectime 7 hic etiam satis imit x9 rec ut de-
ductum e 7 phe pz ca ps bous sexpp ug
heatur expstris nec ducentes oppositum
addidunt tantum ut credo q additu posse
parte sua ut etiam cones tam essitates. 2m
ut aliquitulu appuit implicationibus rom q
prima conclusionem 7 plenius appebit implicib
tonim sequentium ¶ Item si una psona concipi
sine actu ut conceptu absoluto ut relatino [per]
ho absoluto quia in ro absoluto deuit
psone due no relatino enim in omni pap
relatiuo includitur notitia sui correlatiui ¶ Cor-
relarium. In diuinis non dicitur esse ponenda
pioritas originis seu causalis ut quitatis
ptur in diuinis n ponenda e pioritas igr ans
prima hoc e magis conforme scripture 7 fidei me-
ciu hoc toni igr ipia tz preterm tactam i
penultimo argumento ad conclusionem 7 ans quo ad
prima pte pz pr9 symboli Et inhac trinitate
ut prius aut posterius. cui concordat 9mu-
nia doctorum qui quotiens occurrit aliquid
quo possit apparere pioritas. ipi exponunt
quo hoc sit intelligendum catholice 7 negant
pioritate. Sic Aug in libro 20 q Maximinum allegat
ut h sone xx cao nliis cu dr filius ipe
genitus no ondatur inequalitas sbe s ordo
ne. no quo por eet alt alto s q alter ex
altero Item damascenus lio 1o cao ¶ Quo
dicimus prem prium ee filii 7 ac. no porem
eu filio ee ipe ut na ostendimus pp prim
n scla iz pm ad quidem simplr dr ee prm
ut maior. n sim tam hoc e q filius expre
genitus 7 no pr ex filio ¶ Sha ps ans pz
pr qualitatis accipiat pioritas ps sim rome
tamen sonat in quidam excellentiam ut
sim locu ut sim tempus ut psonem ut dignitem
10. Oz na this excellentia pona e indiuis
¶ Prima pars dicti correlarii e q Scotu
ubi supra allegatus e dic q pr pius origine
qr genet filium e psre bius. 7 tot Gregorius
n 8 xx ho p... q. Ruta conclusionem 7 n d
q pr e por filio causa te ut si hoc Scotus ua
nolimus dico q e por p diuturni te aut ut a
qui dicunt origine h ipe ¶ Sa pars e cont
Occam in qsta q ho q in solutione rome
Scotu precacte ubi dr q in diuinis pt concedi
pioritas originis qitatis 7 quite – unde hoc. 3m
m a p xeam secundam primam quia ibi ponit pz
id no e concedendum q difficultissime a dimitt
ita q 7 una ro naths draret oppositum insi-

Correlarium primum

Secunt

e

heatur inscriptura sacra ut ex determinatione ecce
ut euidenter ut qua formali ex talibus inferatur
. Oz in diuinis ee pioritatem supposito quid nos
e difficillimu 7 et ideo haberetur inscriptura sacra
etc. Prodictis correlariis nos hos secundum Thoma
8 ix libro prima q 7a ar 1o depoite pris ad
filium ¶ Preterea pro correlariis adhuc addo q dicta prima 2m o
conclusio non sufficienter probatur quod no est
concedendum ro contra disputari de eadem re nisi
hoc haberetur ex scriptura sacra ut determinatione
ecclie ut formaliter sequitur ex eisdem prim 9
dato opposito conclusionis sequitur 9dicto de eos
disputari nec fides adhuc 7 a quo nos compellit
inquibuscumque r sic impone hoc fidei e expone
fidem derisioni infidelium quia prita nec
contradictory de eodem simpr ponderem te disputar
e simul disputari propositiones contradictorias sic
nec de essentia iter depss te docentem contradi psel
contradiction pz ut deitas generat ut no generat
ut pr generat 7 no generat te Si aut intelligit
rac pnt infinitis in margine Item ite ppoi
omnes pr generat essentia no generat antequam
ecclesia determinasse unum ptem de essentia ita
ut sunt sicut nunc igr no e pr9 fundamentum
quamquam uerificatur de diuina essentia disputare 7 dispa
7 eos o insi heatur ex scriptura ut ex fide uel
formaliter sequatur ex eisdem prim Occam dicit te
in hoc q aliqua talis ps non possit inlumine natali
cognosci ee uera ymo potius indicaretur
oppositum ee ura. tum hoc uz heatur in scriptura
sacra uel ex determinatione ecclie ut ex talibus formaliter
sequeretur adhuc staret q catholicus te dubi-
eam concedere excepto qz aliqua ecet determinata
ubi apparere posset dissolu q eadem rone ista
quia i a foret concedenda arguendo p doctorem assistens
sicut doctores sepe faciunt 9mus no sequitur
in qua formali Si aut intelligit q de a
7 b que sunt una res dispten pita contradicto
hoc 7 no negaret phus data ypotesi s q due
uel tres res cent una res quia sim modum
ymaginandi plonicum concedendum eet q pr
ut pro sic generat filium sibi in na om eadem
consubstantialem esse realiter distinctum q essentia quis
que e utrorque nec generat ut generatur Sic Vdel
loquens plonico more pro Petha te dicit
Actus aut 7 omnes generationes et singularia
sunt no ut hominem mediantes similiter s aut
talliam aut societatem ¶ Item in hoc ro
sitiut supprimus intexim probationis 2i correlarii
¶ Correlarium nec psone ut p natus una psona 3m
diuina cognosci pt sine alia pz ex conclusione 7
probatione quia dum sunt. Illud e contra illa.

A pro psel ar m. ... apud de... ... ...

qui quidem xviii° articulo primo collatione 2a dicit
quod per actus potest cognosci una persona divina non
alia cognita et probat quia conceptu homo con-
cipitur persona filii et non patris nec spiritus sancti.
Contra hoc arguitur: hoc conceptu homo cogno-
sco filium vel igitur eadem cognitione cognosco patrem
et spiritum sanctum vel non. Si sic habetur intentum;
si non, contra: non omnis qui cognoscens aliquam rem
cognoscat omnem rem que est idem cum illa; igitur
argumentum non fuit bonum de forma. Nota
Augustinum cuius oppositum ipse dicit ibi dicit
in collatione supra prima. ¶ Item si sic, hoc videtur
contra quod filius homo et non pater nec spiritus sanctus filiatus
patris quia tunc pari ratione conceptu patris non
conciperetur filius nec spiritus sanctus. Consequentia patet
et filius nec spiritus sanctus cuius oppositum ipse dicit.
¶ Item quandocumque aliquid cognoscitur per actus vel
vel eque vel ex omni cognoscitur omne illud quod est
essentialiter idem cum eo, et cuius cognitio dependet
in cognitione illius; sed sic est de filio et
aliarum personarum in divinis, igitur. Nota quod si per
actus cognosco b patrem, igitur per actus devenio in
cognitionem b patris. Si igitur c est essentialiter idem
cum b, ita quod cognitio c includitur in cognitione b,
sequitur quod et ex actu praecitus cognosco c, tamquam illud
quod cognoscitur cognito b. Et hoc patet ex communi
probatione. ¶ Quartum convenit quod vel cognitione
intuitiva vel abstractiva sive habeat in intellectu
divinum sicut creatura per obiecto unam personam potest cogno-
sci sine alia, patet ex praedictis. ¶ Quintum convenit quod vel
cognitione individuali vel specifica vel generali
vel transcendenti potest cognosci una persona sine alia
vel et non cognita essentia vel e converso, patet ut prius. ¶
Sextum vel infinita vel imperfecta potest haberi conceptus
repraesentans deum vel essentiam divinam qui non quamlibet
personam divinam et totam trinitatem repraesentet, patet
prius cum probationibus. ¶ Septimum impossibile est quod aliquis
sciat unam personam non sciendo aliam vel essentiam vel
e converso per omnia media per quae probata est conclusio,
sicut tunc idem sunt etc. ¶ Et confirmatur quia vel per
hoc aliquam rationem sciremus qua illa sit de divinis
essentie seu bonitate etc. Et tamen inseparabiliter est una in
omnibus illis. ¶ Item si non tunc una persona posset
obiective esse in voluntate creata sine frui et
sine illa vel alia non obiective eadem causa
felicitas patet quia opera trinitatis ad extra sunt indivisa
illa. ¶ Octavum possibile est essentiam divinam et quamlibet
personam divinam ab aliquo esse cognitam vel dilectam,
quia tamen non habet assensum de hoc vel indivisibilis sit
trinitatis personarum, patet de multis philosophis qui dei primum principium
cognoverunt et ipsum dilexerunt et quamlibet personam
ut patet ex praedictis, et tamen non assentiebant quod
assentiunt isti, quod in divinis est trinitas personarum, igitur.

Contra conclusionem primam probatur ostenditur sic: Arguitur
quia ex quo quaelibet divinarum personarum habet conceptum
suum proprium, sit ergo conceptus proprius cor-
respondens personae patris a et conceptus proprius correspondens
personae spiritus sancti b et applicatur illa propositio mentalis
a non est b, tunc illa intentio illa quae est subiectum propo-
sitionis istius repraesentat primam personam scilicet
patrem et non tertiam scilicet spiritum sanctum, et habetur propositum. Tunc etiam illa
repraesentat tertiam personam sicut prima etc. Propositio
est aeque falsa sicut vera, quia aeque significat quod tertia
persona non sit tertia persona sicut significat quod prima persona non sit
tertia. Eodem modo arguitur de intentione quae
est praedicatum, tunc modo illa subiectum propositionis repraesentat
primam personam primo et non secundario tertiam, et hoc non potest
dari, quia conceptus qui subiectum in prima propositione
refertur ad primam personam et illa ad tertiam sicut
conceptus praedicati refertur ad tertiam personam
primo ad primam. ¶ Confirmatur quia si quaelibet persona
est conceptibilis conceptu suo proprio, et quaelibet intelligitur
aliquo conceptu qui non est conceptus alterius personae
et per consequens illi conceptu sit itidem una quod non alia.
¶ Praeterea arguit Richardus [?] contra praedictas
praedicatis saltem sententionaliter et hoc sic: scilicet est
contradictio quod una persona cognoscatur cognitione complexa
alia persona non cognita per eam cognitionem, vel nec
est contradictio quod hoc fiat cognitione incomplexa quia non
est minus patet in illis propositionibus mentalibus aliqua
persona est ingenita, aliqua persona est genita, aliqua
persona spirata est etc. de consimilibus quarum quaelibet est propositio
complexa cognitione, unus per alium non distraheretur
plus de una persona quam de alia, quia propositio non distraheretur
nisi per quae intelligitur personam. ¶ Praeterea non
appareret aliqua contradictio quod una persona intelligatur non
intellecta alia, quam quod una incarnetur alia non incarnata,
igitur etc. ¶ Dicetur forte quod non est simile quia principium
quo fit incarnatio distinguitur ab aliis personis,
non sic principium quo fit cognitio vel fruitio, sed ubi
esset simile de creatione quia ita quaelibet est ibi personis
intelligi sicut creare, et quod sicut omnes una persona
creare sine alia includit repugnantiam, igitur. ¶ Con-
firmatur dico omnium modernorum sustinentium tres personas
esse unum deum aeque apparet includere vel
non includere contradictionem, sicut aliquis secundus quod deus in-
divisim appareret quod si creare posset nolle rem esse,
non de aliquo contradiceret quod et nolle esset contrarium
et per omnes quorum trium personarum quod et sic esset de
vel intelligi quam intuere dependentiam extrinseca vel
alicuius in unione hypostatica vel intellectionis
seu dilectionis non appareret evidenter non esse contradictio
unius non appareret unius de essentiale quam creare.
¶ Item non plus potest probari quod includat contradictionem
unam personam cognosci aliam non cognita quam unam
generare aliam non generante etc. Cuius patet quia sicut
est intellectus potest patrem cognoscere et essentiam cognoscere

Et ulr̃ scientia cognoscitur igitur quib; persona
Ita arg. e persona gnat ls centia gnat gnia s̃t
eadem res z ulr̃ centia gnat ls quod; pa gñt
zsistut in exside negatis. quas istas ita co nego
7° tias. ¶ Item hec positio non pt salvare positi
tones ad quas fides compellit. decentia zpa
s. q centia divina e filius pr no filius e zpr
non e trinitas ztc ls z aus ptur quia aut sunt
istius positionis mentalis pr no e filius vel ita
pr no e trinitas est equa. cogo ipius veritate sit pe
vel non. Si non habetur propositum. Si sit tunc
idem signatur p istam pr non e filius. vel trinitas
. z p istam centia non e filius vel trinitas quia
omes tum signt idem qui sunt cogitationes eiusdem
obiecti z p ipus sunt ita e dd pr non e filius vel
Sexto trinitas ita zita centia no filius vel trinitas.
¶ Item esse sapientem seu creatum primo dicitur
de centia z non primo de pso. ls centia intelligi pt
aliqua intellectione qua no intellig pa diva primo
gr Si ee creatum primo dicatur decentia zno primo
de pa hoc non pt intelligi q primo dicatur dere
ee creatum. quia tlis non e ps positionis mentalis
ls dr primo de conceptu centie. iste conceptus centie
aut e equa conceptus pe sunt centie vel non
. si sit ls ee creatum non plus dr primo decentia
q de pa q e oth aims. Si non tunc habetur propositum
q fides compellit concede q ab conceptus e cogo
centie qui no e cognitio pe ¶ Item ita posito
1° het pa e bta. demratio pre eet unita ee indivi
dua Sive pr precedet filium duratione sui noi
suo btum non repugnaret p° dr. pse q non
haret filium p obiecto. repugnaret aut ei p se p°
q no haret deitate p obiecto. ls a qua p scitate
e trinitas obm btius p se pe q p scite z pa no
8° e btius sive obm. Item p° pa figitur conceptu
pris z nota. ls conceptus pris e intellectio eius s ls
prima pa intellig in l° conceptu z no za ¶ Ite
9° Iste conceptus eus ut producens ab una nec
10 p ductum e prius ventie z non gnemt psone
ls iste conceptus e cognito ls ¶ Item in ista
pone deus e pr filius. zs s. sbm supponit p
deentia z no p aliqua psonam. Si conceptus
mentis qui e intellectio no supponit ut p ro q sigt
z tunc sit intellectio no sigt ut id q intellig peccat
ls ecentia intellig prim conceptu z no psona
14° ¶ Item Si no precipue vide q ex demptione
centiali psone ita posset concludi vna pso
non posse vivi ad no ongsa. Sicut q vna
pa non pt creare alia no creante ls hoc esum
cu no sit psib. ex quo pe sunt una creatio eo
q sunt una volito ereo u res ls ee de u°
qr deus volt eam tamps ee de nihilo. zita n
sunt plures creationes ls vna creatio. n. plures
creatores ls unus creator. ls pe divine nonsunt
sunt vnu cogtt qz eaa sunt plura cogita

12° ¶ Consimiliter quidam psonam intelligi non
intellecta za e intellectoni de z mente que reputat
illam ee eandem psonam z no aliam vel intellectioz
ee aug vitas requirit pse q sum obiu sit pa
prima z non requirit q sit alia pa quia credo
le reputans id. conceptu ee pre eet z dividi
deus sine sui obm eet filius sui no repse.
non intellige. repugnantiam intelligi vna pa
no coitellecta a° eo q hic concedit id p vno
actu intellecti q in p ao actu intelligere ls aff°
zne° z° dimerso non contradicunt. sit aut it
e si dicatur vna pam creare a° no creante
. qr tunc volitio que deus e gnemz vni pe
zno alij zt concedetur affinao zne° p eade
creatione z volitione que deus e z que est
12 ipeius pse ¶ Item no videtur contradictio. deu
posse care eidem visiono sive camie quale
cadet de ea. si ipa distinguetur a pa que
sit reputaret deitate q eam reputaret z
si distingueretur ab ea z quia no aus pz qr
deus nunc no e ius potens q eet si sua
centia distingueretur ab pa ¶ Consimiliter quia
no vr qn deus possit care eandem visio
seu cognitioni que reputarz ipm ee deum
no reputando ipm ee prem vel filium vel
spm scm ls aus pz in simili qr ars homo nat
pt hic visione que reputat rem dicam
ee colorem no reputando eam ee albam
vel nigram ls ipa sit de facto albedo vel nigredo
13° ¶ Item maxime videtur tlis contradictio co
gnoscendi p re latom ls hoc non oz qr p°
res absoluta pt qua concipi z describi relative
ita z res relativa concipi pt z describi
10° abs p te ls ¶ Item ad eundem intellectum ad que
fides compellit concede istas centia e filius
pr no filius e sunt ita conceddre ecentia dr
hac diposibus pr non dr hac disione p op
pram positionem pr no e filius aut intellige
q pr no sit ita res que e filius z hec singlr
e deitas que e filius aut intellig q pr no
e de se filius ita q sum pr eet deitas sive non
adhuc no eet filius sit imposito aut dr q pr
non dr hac disione deviata nisione cent
. no oz intelligi q pr non sit ea res que dr
p eam disione ls sufficit q no sit de se disibs
tli disione zhc e dun quia affin na ls oppo
sita. s pr e de se disibilis tli disione significatr p pr
bet identitu deitate sive no nobis videtur ista
disione ls hoc sum v° nova dca. pr z go q
ad eundem intellectum adquem fides concedit
istas ecentia e trinitas pr no e trinitas vel een
ttse filius pr no e filius pnt ita concedi
14° . ecentia videtur pt non dr ¶ Item nr
doctor subtilis ab pt dicere centia divina

non videndo attributa nec videas creaturas
in ipsa sed aliquis pt videre essentiam non
videndo personam quia patet cum non minus
attributa divina et ydee sint idem cum essentia di-
vina quam persone quia patet quia visio essentie et
pse attributorum et idearum sine sunt duo actus
sine divinus liber sunt adeo ita quod primo perdit
to alter liber producibilis non aliqua alteritate
ex divinus est producibilis sine qua tenet quando
essentia sit obiectum absolutum et primum et tamen
aliud attractivum vel creatione relatione vel
persona ut patet per illud Augustini vii de trinitate ca-
pitulo Omne quod ad se dicitur aliquid etc. pt in pro
tese sumptum vel dictum contra omnia alia obiec-
ta pda quorum unum includit quiditatem
sicut patrem essentialiter vel integraliter esse obiectum tole
rabiliter intellectus creati in limitato minime
vel abstractive sed non increati vel illimitati
sed propter hoc est propter infinitatem intellectionis non potest
cognoscens ipsius obiectum ab aliis. Secundo patet quia intellectus
pt id obiectum distinguere ab omnibus aliis ergo et hec
actum circa ipsum tantum. Item si visa essentia non
pt non videre attributa igitur non pt non videre
infinitas perfectiones relucentes in ea circa com-
prehendit quod sunt etc. ¶ Contra primam partem cor-
rolarii primi est quod Gregorius probantis suam conc-
lusionem sic deus pater vere producit et genuit filium suum
ergo etc. pater est prior filio causaliter seu productive
vel origine cuius est contrarium ostendit quia patet quia
hic est patrem esse priorem causaliter seu origine
filio hoc est patrem esse tamen ubi principium pro-
ductivum filii et non ergo hoc sequitur per plurimum in pro-
positum ca de priori ubi ponit quinque modis
prioris addit unum dicens eorum que conveniunt
sunt essentie quam quod alterius quod licet ea est digne-
na prius dicitur. Item patet hoc per damascenum
li. j. ca. ix. ubi dicit Si dicimus patrem esse prin-
cipium filii etc. ut prius cum concordat etiam Augu-
stino vii contra maximum dicit quod inter patrem ge-
nitorem et filium genitum est ordo nature non quo
alter est prior altero sed quo est alter ab altero
ubi patet quod negat patrem esse natura priorem filio
affirmat autem sicut damascenus quod natura est filius a
patre. Item contra et rationem peractam concludens etc.
pro tertio Gregorius sic quia sequitur formaliter non est pat-
er non est bonus et non sequitur ergo non est bonus et non est pater
nam filius est bonus et tamen filius non est pater non et
spiritus sanctus est bonus vel ubi de modus prioritatis
divinitatis vel quam prior est patre et similiter filio etc.
et eodem modo essentia est prioritate prior est qualibet
est persona ¶ Contra probationem et correlarium hoc
deitas est pater sed deitas est non pater hic distinguit
contradictorie de eodem precedente etc. i. ¶ Dum

pt quod in ista deus deitas non est pater neque ponitur in
sinistra etc. et ista ita non consistunt propter contradictione
supponit personaliter et de primatie supponit simpliciter
posse quod simul distinctio de eodem precedente etc.
divinus quia essentia divina nascibilitas et innasci-
bilitas. Ad illos autem loquitur de propositionibus contradictionis intellectus
de illis in quo alio neque ponitur verbo sunt
exemplificat de esse et non esse etc. et positione esset
de intellectu et non intellectu etc. Item pt nec ista
hec deitas est non pater eo quod sunt contrarie. Ad illas rationes
per contrarias ad eam sequitur hoc deitas non est pater et
etiam sunt contrarie. nota insuper non
est natura suppositione proprio pro quo supponit sine-
gularis sicut pater supponit pro essentia ut
patet in ista essentia est pater id est sed pro non non enim
suppositione propria etc. ¶ Contra tertium correlarium
arguit Adam probando conclusionem suam xxx
corporalis visus est in carne assumpta et in ista
corporali visione nec pater nec spiritus sanctus visus
est id est aliqua cognitione cognita est persona filii
quia nec persona patris nec spiritus sancti id est. Item
christus odiebatur a iudeis tamen humanitas et tamen
isto odio non odiebatur persona patris nec persona
spiritus sancti. Similiter arguit pt de dilectione dato
enim quod aliquis compiat omnes homines sub ratione
speciei hominis ipse pt elicere actum amoris etc.
omni homini et tamen tali dilectione diligeret filium
quod est homo non tamen patrem aut spiritum sanctum
quorum neuter continetur conceptu isto ho
sed nec isto conceptu actuali quo tamen cum compre-
hendit filius. Item arguit ratione sequenti ubi re-
vertitur ad eandem materiam aliqui oderunt christum
propter suam aliquam conditionem displicibilem
in natura assumpta vel saltem hoc sunt possibile quod
tamen conditio nulli alteri persone competeret
forte etiam sic diligebatur a quibusdam solum
propter aliquam conditionem humanam sed quia con-
sanguineus etc. ¶ Et hic etc. sicut quando ad dilectionem prius
propter tamen sed plurimum non oportet ista dilectione alium dili-
git cum id est per prius non convenit. sed sic ex suppo-
sito etc. ¶ Et sic sequitur quod asinus qui portavit
vidit christum viderit deitatem sed quis hoc diceret
etc. vel si aliquis haberet vellet dicere tamen de primo nullum
est concedendum sicut consimiliter quamvis dicatur quod filius
fuit famescens moriens etc. non tamen oportet
concedere quod deitas fuit mortua etc. vel si quis
vellet ita dicere atque parcens nomini propter
hoc liceret ista concedere de patre et spiritu sancto ¶ Item
contra correlarium quartum et quintum cognitione ab-
stractiva qualis hic in via pt cognosci essentia
divina non cognita persona id est etc. ¶ Quod
est commune ad aliqua quorum quodlibet est per
hoc cognosci pt cognitione quali abstractiva
hic in via non cognito uno sed sic est de essentia
divina respectu personarum id est ¶ Contra septimum

arguit Scotus primo sic. quia fundamentum unio
dr̄ est ratio y. Sciencia sic d° non e cencia q̄.
omnis ccn̄ que dr̄ d°. e ad excepto ro exeq̄o
concludit eo mo. Sciencia p̄ sic non fit ad p̄se
non e aliq̄ q̄ ad aliu dicit. Respondeo dico dingu
sc° q̄ cencia dina e aliq̄ obiu complexi
tivis conceptu no includ. relao go sic pt co
ncipi amatore. sz sic concepta sz ronem sumu
boni go rpstam roem sembi. go sic contingit
ea sim ordinate. Confirmatur primum qt possibile
e concludi rpm natalis ee dum summu bonu
rm ex illis nalibus no cognosceret homo deum
ut tinu go ee summu bonu sic cogintu pt hre
aliquem actu nolut z no intro in ordinam
go habet actu sensionis ordinatu ec cencia
z non ee psona ut nos concipimus psonas
. ego aut non e possibile q̄ ordinate sua pa
no sentiendo cenia qt psona includ. irone
sui cenciam. Item arguit sic viator videtate
pt sentire dina pa non sentiendo aa q̄ p° qz v
lu psonarum sunt ro dti arti fidei. go pt ncipi dina
pa tm correndet dinis actus non conpado
nlitam tm corrndet 29 actus. z ita pa con
cepta concipi° ro summi boni go possibile e senti
dina pa sit ncepta no sentiendo aa. Con
octavum. Ei sic l. phi sciuerunt ad ee dei si
dinam cenia non sciendo id ee trinitate. l.
aliqua cognicom hre potuit tanq obiu cet
deitas sine distinguere. ipa sit no l. ia coga
no requirit q̄ psona sit eius obiu l. aliq°
pse e deitas obiu illius actus. quo° non
psona. zr affirmao z nec sunt hic ncedit decen
z psona qum ad cognicom psonam quia pa
nota e dese. sz ra pt. qt ista cognicio psona
reputat iam rem ee deum z non reputat
iam ee prem l. sine ia res ect pt sit no
nichilominus ista cognicio reputans dinas cenas
. z filio arguit poss de filio z spu sco. Ad pu
ncipiorum qui m°. prima ps zc. m°. aud ad pter
concedo q̄ conceptus correndens psone dinis
sit a. z forte i mente viator e 9 ceptus co
pounus ul correndens oroni vocali opsizte vi
ga ista sba ul ypostasis dina. que genuit s
filie in na ul aliam consimil cui supadditur
9 ceptus corrndens huic voci pr individuis ul
dino pr. z simo modo dico de 9 ceptu b°9 ee psona
psone spus sci. zsi ite 9 ceptus no e sic con
plexus conceptus in sibi. diffinitive correndens
e inmediate ergo tur ut aut e9 ceptio i. que
e sbam zc. dico ncedo. g am ptc. s. q̄ id. sum
ponitoris reputat prima psonam primo zc.
uma e conceptus pr pe qua ita sigt q̄ ea
p ipa suppo°. sz zam prem zc quis sigt
non tn p ipa supponit sicut pt declarari

ex diffinicione eius. s. ista sba ul ypostasis dina
zc. que sigt omem sbam eo q̄ quilibz sigt
p conceptu parcialem. alius complexi
hic etia sigt p id compleuu sz no ponendu
ut suppenat ille complexu. sz hz sba sigt dim
z quibz psona dina zc. sic z albu sigt albedic
non tn p ipa supponit. Ista videt adam
. sz hc non sufficit quia tunc conceptus pat
non plus reputaz trea prem in dimis q̄
asinu ul maciam prima ul quicuz aliam
sbam zc. Recurrendu go e ad primu fundam
s. q̄ conceptus primario sigt prem z 2° io
psona zam quia dum sunt zc. dum trini
tate fere vz ad exemplificandu. quo aliqs
conceptus sigfz aliquis psonas no suppon
zc. Ad improbacionem istius tercie part que d°. q̄
conceptus qui sbe i ipsa psone refer°. ad ra
poneonis concedo sz cetz no sc. q̄ no refert
Ad terciam etia dato q̄ non referret ad zam
sed dum correlatum ad id no tn sc q̄ no sigt
istam. quia conceptus absolutus dei vel
deitatis dine no e sic relatus zm sigt quibz
psona. Ad confirmacionem concessa prima quia
Ad 2m ul̄ za. Ad zm na e oppositio ut uc. aud ad
pbaciom dato q̄ quelz talis sit propose cognicio
complexa dinis psone non tn sc q̄ p iam
non cognosci alia pa. exe° p3 q̄ aliqua cog°
complexa e cognicio alicuius rei tanq tn ipa
no e no e nota complexa sz incomplexa z
ult. sc q̄ aliqua notitia complexa ipa dum
qua complexe sigt z conenit alteri qua
incomplexe reputat exem pz i ista ppone
aliq al e risibile qua cognosci° asinus roe
al incomplexe quia sigtur p eius sbam
Et tn tota illa complexio pro dm hnet
quem proponar complexe sigt. Ad terciam
Ad 3m non oportet mdior zc. prime aus z ro
similitudinis data in argumentum quia dm
ul psonam zc. monere actiue p modum
obiecti potenciam creatam e quedam agere
ad ex libernm sicut creare. Ideo sicut no
pt psona dina individuis creare non creante
Commune alia. hnal aliarum ita non dina hec obiective
admissionem vel ad amorem sui nisi quibz alie
obiective monente z ro ut dicit adam id
q̄ assumit° de homine individui neadum eqz
hz tres. mediaret ee simile de carnare z in
telligere zc. non tn decreare z incarnari
Quia ut dicit postea in 3° arto l° psonam
aliquam incarnari non e aliud nisi aliq
constitui ex ia carne assumpta. Sunt
de incarnari ul e nisi dum fieri aliquo det
minato mo. ex io q̄ de amatur z amo zsili
de albari zc. 9. Sufficit aut ita requiritur.

contra de albedine et de ania

actio ex parte terminantis mutacionem verbi gratia
illud quod denigratur vel dealbatur non oportet
agere in quantum nec aliquid oportet dicere
actiuam illius supplere set vbicumque ad
videtur vel intelligitur requiritur actio vere
obiectiua illius quod videtur vel intelligitur
ad hoc videatur vel intelligatur vel aliquid
quod eius actiuitatem supplere possit set actiuitatem
dei nullum aliud supplere potest nec vna persona
nichil potest supplere dicere aliis cum opera
earum ad extra sint indiuisa patet ergo quod non
est simile de incarnacione vbi non requiritur
specialis actiuitas ipsius incarnabilis persona modi
incarnabilis nec aliquis potencie eius dicere
supple etc. Contra vel secundum ergo quam dicit solus
intendit illam quam vna persona non
potest efficere visionem sui nisi omnes efficiunt
eam id est vna non potest videre illa visione nisi
qualibet visa et tunc ergo non plus habet quam
ista. Si vna persona efficit incarnacionem
omnes efficiunt eam et non potest vna incarnari
nisi qualibet incarnata persona vel eadem nobiscum
vel ergo intellectu ergo sit vna persona non potest
mouere obiectiue alia non mouente ob-
iectiue et vna non potest efficere visionem nisi
illam vel alia efficiet eam et terminet id est vna non
potest videre illa visione nisi qualibet visa etc.
est peticio principii in ante quia aliquis hoc negat
Ideo dicit Adam quod ex visionis causande
concurrit multiplex efficiencia requi-
sita per se vel per aliud supplens dicere eius
Primo generalis dei efficiencia Secundo efficiat
propria intellectus vel vitalis principii Tertio sunt
illos efficiencia habitus vel speciei Quarto
sunt vitalem efficiencia propria obiecti visionis
Quia iste sunt ita nature quod sine illis non
potest aliqua noticia intuitiua causari nisi
miraculose fiet supplecio set talis sed non potest
in visione qua videtur diuina essencia vel
persona Ideo dico quod ad argumentum quod vna
persona non potest mouere obiectiue nisi alia
moueat obiectiue seu efficiencia propria ob-
iecto Et ideo si vna persona mouet vel agit
visionem dei vel persone efficiencia propria
obiecto tunc quelibet sic agit visionem et ergo
quia nulla specie actionis potest vna persona agere
ad extra qualibet nisi agente consilio quia opera
trinitatis ad extra sunt indiuisa Sed contra sic
ad hoc quod omnes tres persone efficiunt incarnacionem
personam vna earum incarnatur non sequitur quod quelibet
eam incarnacionem terminet sic quod quelibet sit incarnata

et per quas non oportet quod persona incarnata seu
incarnacionem terminare sit eam aliquam
agere ad extra preter incarnato quam omnis alia
agit ad extra que non incarnata Contra
similiter non sequitur vna persona videtur visione
quod omnes tres causant id est omnes tres eam
terminant et per eam videntur nec oportet propter hoc quod
persona eam terminans vel visa per eam aliquid
agat ad extra qualibet non est similiter quia opera
est obiectiue terminans illam visionem nam
sic dicit actionem preter dicunt teneretur opponi
et ideo hoc supponere est petere principium in primis
etc. Vel sic arguitur breuius vel non probatur
tunc mouere ad visionem vel dilectionem et ergo
vel efficiencia propria obiecto intelligi
precise causare seu causam talis visionis et ergo
et alicuius obiecti et tunc non sequitur inconueni-
ens quia tunc staret persona patris obiectiue
causare visionem etc. non tamen terminare ad se
sed ad filium etc. quia tunc obiectiue mouere vel
causare obiectiue visionem etc. non esset aliud
quam causare eam tamen causalitate quia obiectum
est eam causare eam supplens Vnde obiectiue
causando sed non terminando sed obiectiue
mouere vel causare etc. Et ergo intellectu quod obiectiue
mouere etc. est terminare visionem etc. causare et
eam ad se terminare et tunc est peticio principii
et quod probat quod nulla specie actionis potest vna
persona agere etc. vel concessa non sequitur quod ergo
vna persona non possit obiectiue mouere et ergo
intelligendo etc. quia tunc obiectiue mo-
uere non dicit precise vel quia speciem actionis ad
extra set etiam terminacionem alicuius actus etc.
Ex quo sequitur quod precise combinando fide
de articulo incarnacionis cum racione naturali non
possit conuinci dicta ergo ymo potius plures in
differens concesso articulo illo incarnacionis
vna tamen racione conuincitur contra tamen patet quia ipse
in secundo certa solucione quod non possit per naturalem
racionem assignare nobilem dictam vel petendo
principium Ex quo patet quod vel soluto Ade-
nec Ockam etc. insufficiens inhibet parte prima
prius patet quia ipse per solam racionem naturalem
voluit assignare dictam de incarnacione et visione
etc. vt patet ex dictis Ockam autem soluit per hoc
quod vnum est de incarnacione etc. habetur ex
determinacione ecclesie etc. Aliud non non sed hoc
non sufficit quia ecclesia non est absque racione
mota ad determinandum vnum Et ideo ergo
in veniunt in alio sic quod non potest per naturalem
consideracionem dare dicta que sufficiat vni
philosopho Sequitur quod potius hec sit credendum quod

ne dn̄ diuinū aliquid ex fide. vel sc̄ptura vel
non obsistat vt vide. in q potuit fit re[illegible]
ad fundamentum q tetigi ad p̄ndn̄ gom f ad
dem x. etc. tamen concordat vt malis absolute
se sit coparatione ad aliud creditū. quia re-
spiciendo p̄ adnam rei inise no vi. q a q
res possit intelligi vel diligi nisi quelz que
e aliqua res que e ipa. inte. vel diligit.
Et ubi vt inse non sufficeret ad h̄ plene fu-
dandū. statim succurrit auctas x etc. que e
fit tanē alia libera g̃ ipa ponit sufficien-
tis ad assentiendū q no e simile hic et ibi.
¶ Ad quartū no plus pt etc. ne. ans ad p̄oz
quia sic tn argue po. p̄a etc. dico nego
simile quia. mone ut ime p mod obiective
age ad ext. s̄ quare e ad int. ¶ Ad quintū
h̄ pono no pt salvare etc. ne. ans ad p̄oz
quia aut sbut etc. dico q non. equaliter
ut patuit in solutione p̄mi et exh no se
ponit cont. hoz ¶ ad sextū. ex sapientes
etc. ne. ans poss q no e pbatū Ita dato
ante ne. q̄na. Ad p̄om dr̄ q q̄tus ceni.
no e equa. conceptus p̄sone etc. Ez ex.
h̄ non sequitur q p ipm no cognoscamus
p̄a ut p̄us ¶ Ad septimū dico q ratio
adqua de dun. e impertinens p̄posito quo
dr̄ q omis cognitio que est cemie est
p̄sone et ego vel aut dr̄ in p̄posito de hoc
otrum vel que e p̄se dinh sit et perse
altius vel ex. Item quereretur q determinat
p̄ly h̄. Quia si h̄ h̄ p̄sona cormidet g
ceptui p̄pro simplicit in termino vel abs
tractiuo p̄me pe tnt fliū e q ista eet
indvitet da pre e btus etc. vel deus pr
e btus etc. quia si pr precedet filiū du
ratione tnt pr et filius no eet aliqua
eadem entitas ut pr eet vel entitas se
centia que e tres p̄sone et si sit tnt pr
no e eiusdem spei spalissime cuius e mo
Sed entitas albus ioms q sit mo desto
et ita non eet natus concipi conceptu ito
i diuiduali vel spec. que vel quali int
desto conceptu rtūt p̄a p̄a no eet hec
que mo vel qualis mo patet go q d̄ca
vo desitit infundato ¶ Item ex alio q̄a
supponit q pr corridet ad concepto
p̄pus p̄cise pur e una p̄sona absolute
Ez h̄ e in pole tn ut sit distinctio ut
p̄ietas distinguens in diuinis vel relatiua
Sed in g tn dung vltī intelligi. aliud

q. sunt non staret q h̄ eet veri deus pr
e btus nisi eet vel fuisset eius filius.
ad 8 Ad octauū p̄ma pars et ne. ans etc. ut
pz ex dictis. Ad nonū dr̄ q ic conceptus e
ad 9 p̄us ecme intelligendo et ita no conuenit
ad 10 pe tnt n gut in secundo ¶ Ad decimū similita
p̄oe etc. ne. vltia q̄na. ¶ Ad xi. Dico pa
pne vide. etc. conne. q̄na et q̄us. Ad p̄bationē
q̄do q z6 pe sit z. supposita etc. Et tn sunt
sit. una volitio increata ita sit una vo-
litio obiective mota actiue etc. cognoscens
et p moti sunt etc. amor. An tn sint una
relatio. vel motio una. sunt assumpta et ideo
ad p̄us non cuo. quia aliq h̄c ne. ad q̄itur
q creato et corrupto p̄ducto no sit p̄dum
s̄ p̄ducte vel impedito et q tnt arguit
p̄sone dine no sit sit dun gole qu eta
sint pla cog. hia e una pt intelligi no q.
intelle. alia ne. q̄na ad p̄bationē quia p̄s
p̄sona intellige etc. ne. quia ad e p̄a
intelligi non intellecta alia et ad e aliquid
figit ex una p̄ma et no figit ex alia ad
ad 12 p̄bationē quia actus ic etc. ne. ¶ Ad 12
no dr̄ q̄ducto etc. ne. ans p̄ntiq p̄ter
vo ne omis assignata ex impositione d̄m
Ad q̄firmationē quia no inde. etc. q̄cesso
ante ne. q̄na q aut assumunt. q ad non
possit h̄re visionē etc. h̄c vide. ex simili q
sit q̄xe sigie e solius p̄bonis vel equat
p̄bom nisi intelli. q ille te tn visu in q
natus e cognosce aliq ex colore etc. ¶
ad 13 Ad 13m ne. q̄na quia no e p̄cise pt
relationē s̄ p relationē tnt correlatoz q sit
idem penitus ecntia. Ex q vel absolutum
distinguens. e no pt intelligi pr ad q̄ q̄cepto
absoluto. vel correlato eui et ic intelli-
ad 14 filius ¶ Ad 14m. Ad eundem intellectum
etc. ne. ans ad p̄bationē dico q intelli. q pr
ut p̄se ut p actus net de se e filius Et
q appom. ita q si pr eet deitas etc. ad
h̄c q̄ce. q no eet filius Et tn ulterius
dr̄ sit impossibile etc. et q h̄ e vni q tali
visione pr no sit de se d̄sili ic ne. et
q cedi. assumpta. Et qn dr̄ q ic sigt q si
pr eet idem tn deitate sit no. vltius inde.
ista visione h̄c ne. et ita no p̄s patuit i
solutione p̄pti Alr dr̄ q ista pr no e s̄o
no vt distrat q pr no z ista vs q e s̄o
ut io p̄cise quia pr no sit de se filius
etc. Ez q pr no e filius q si p̄cise eet

bera exeo q pr de se non e filius tm ad
hnc stanz q pr eet fil Quia cu het q e ho
no e de se albus stat q homo e albus sit
posito dito si instar ia negatia q het impoe
r cena n vi pa tm hat visione noo n
pa q pz fim exdris ¶ Ad dm quito vz as | ad 4m
pt inde. ad propm dito gce q sn sit
bna artus fu zo libe pdn ado zqn infer
r bng e p dralis pn no Cm gns mte q
dens duobz attibz s a z b quoz vno ite
cen a z a o attibuta n tn cn pcisioe q do te
nus Cm ant mte cn pcioe ita q atem
a intelliga cen a z no attibuta Et atem
b attibuta z no cen a tm m9 g b ad pos
ueo q cen a sit obm ad relatoe Ad angm
dito ipe intent q i q dilatine n pt poi
pma rela q n sit ad abtu impe Ed
bts Ang s d Cm pr no eet ad abse
no eet ad q ad altm fine ¶ Ex quo se
q sid cen a indiuis exprim q tn abto ita
e relatio nl pa liz tn q no quolz talig
teptie q cupia ee relao nl pa phs pz ad
gs Cm ipsa cena et gims dns is to
dicionale sit fim ut prom impm dipo tn
ipo dato impm bono s opposito Et gcessa
pz qua in eode spm gns attido ue z ga
Cz si ais indet infinitas pceones dre gls
g tis fim vom sua ita q illa ipsio eet 8
ass9 q h psns e supna bonitas et de ipse
alias tm bn valet z n qua s intell spm n
pc gns pm Ecclesie ult pc q indes cena
dna p deam lapidis p deam asini z ghs
p deam uer create ul talis modz radem
gims no indeat ibi ee p deam lapide et
ul corpz cote ¶ Adriam q pa pte corrne | adm
pi qm sit aust Gregorz deus pr ne pdn | 9 p9
zt gcesso ante ne 9a Ad pronm gz h | pr al
e prem ee pore et ia ne ad phm dio
q ipe lo deta in r v ad essem ase cen
d tn ut ex omnibus dis sms ipz q ipe
posuit this moi tam simil e pu in fily
dy extat q ee hoiem gnt fim qua ad
ham de se ocom z quoda e ta q oro sit
na et Ad damascem z angm dio
q ex ipsoz dro potnis betur o tn g ppoim
Gregoriz damascenus namq z prem
ao ee pore filio ipe al na ut phns p
oritie que e fim tam notat porite ne
ut pz in textu Et cn damasz sbat ue z
fim ad quide n fim tam et bn h tam
no nfert ad a q mom port s resp

ad prem ee pr tm fily nl avem h naqz
ibid exponit damasteq z volt qn nobis
tur this modus loqdi nt aliud intelligas
n quo in filius e expre genitus z no pr
ex filio Cm angs concedit intr prez z
film ore ne sim porte negt dicens no
quo al e por alio et Non go optet asfori
sidem p dem dr this q glom sua sem ptz
¶ Ad iium q zam eiusde conuem qm angs | ad 4m 7 2m pte ad
qua se for Ac e pr concedo ams z cocedo q
de eencia v pas z qui infert i bus et ue
eentia est por et nego gnam ut t p in
modu port que tenet Ad exempis ms
q vm duoby e pus qua duoby extiby
mox gns e vim ee z no eq et vnde rm
enim si ita q eet bona pr indiuis e go
eentia dma e z no eq tm cen eet por
100 porius pte s constat h no ee vm Ca
bene se eq eentia dma e q o pr tn sunt
idem ¶ Dices cenaa e gims tbus psois
z na ppua e gims tbus psois i eentia
e por porite gitat ne quam q poritas
gitat requit q gims sit de genus al ss
adiq quibz e one sit no e inpoito ut pz
p angm vno lio de cm i allegat in bn
tone xix Cz ad hnc dices ex tone illi
moi gitat q in ver bitate h eentia et
psor se q saltec ymaginalr forz eentia dia
ee z ut prem ut film ut ss ee z no eq i
saltem fim yma ab cen ad prez ut no
hnt subsistendi qua c this e r po d ppo
ritas qua ad them porite suffit q yaga
possit absolue prem ab cen z no eq sta
ro vi in colorata q aliq notum ¶ Ebaz
rudet ue do ultima gnaz ad prom q ad
them porite suffit h ue lo ob bn ymagiaoe
q h eet inune dre in fidelib q fide tn z
Aris zo pcito negt argu tm fidatm sr
ymagia ce infirmi Cz si ymagiao de dte
z pse pcipius dma eentia z pas fim hnnte
ear inse z put sut inpe poz dd fare sepaz
absqz implicacione q dittis forte natn hret
colore s h cdo in pole yo cedo q de rone
eentie dne ut deitas e q sint zs pe z qo
yma se cam fm sua spem qcipiens no
poss absolue et ¶ Ad prim q zm conuem cq | ad pm 7 3m cont
corpar et ne zam pte ant qua sid xpo
sen pa dma fily p attus visa e sen disa
bo bisione sen oclo corpali qua al quo pom
color pse nideba qm sunt sbietione i nata
assupta tng sba eadm p attus videbat

Sic eadem visione p actus videbat prez
eciam. ſſ q maiorem connexiom vo dimite
tam in essendo qz magis vo huit in filio. qz
sbz uel assupte in colore vel qz pasily in
na assupta. Ad 2m q idem pz pro qz
neda e zapo anus. s q isto odio non odi
ebatur psona pris. Et eodem de dilecione
dico q uirli can this patris diliget prez
zet. Et p actus concipet prem z spm sau
tam isto gtu ho q isto concepta al hui
pr uet spus suus sit ho sicut filius e ho
uet hz oz sequi quia hz hz conceptu ho g
cipiatur pr non in supponit pre sz
bene supponit pfilio. Ad 3m q identia
qm ceciuit zet contra illud suppositum zqn
ultra arguitur qn aliquis dilige precise
zet nec illam hz oz addi q ille alius no
sit aliqua res que e ia res au qnemt
this ta vel io. Ad 4m q idem si sit
sequie q asinus zet ceedo quam zqns
zneo hz q hz nullo sui sit cedendum depre
quia insu expresso insolucoe pt acti
q ymo corem. Et qn dr sicut in simuli
zet dico q hoc non e simile qr ecia con
cessis non sequit concedendum ee aliquo
q pr vel spus suus sint fames seus mor
tuus zet sicut q ut fuit ho zet. Ad 5m
contra qtm quin z Sextum correct cogor
abstractiua zet nec eius. Ad primum quod
q e comune zet nec illa aer quamuis bn
aliqs poz hre cognicoim que eet sibi a
ssius. q ille que eet vi q q ecia diuina
e. vel deus e z no z s assius distincte q ille
primum e vi gra q deus e pr e zet. Ad
illam q septimum corem. Cu Scotus in
p dun Angs. Si essencia velata dr zet do
q phs anglicus nolt aliud ii q si eens
debeat diffiniri vel describi descriptione co
rrespondente huic nomini essencia vel ysili no
abto q in eius diffinicoe debeat no poi
qnis vel relatis. Similr qn dicit q omnis
essencia q ibi dr e no excepto illo co
dre q ois this res e no qcceple qtu abto
zp qnis describi pt sn hz q i eius descripcoe
ponat tunc illis z io dicit Angs ubi de s
io de Trinitate ca 3o. Cu pr no e no adse
no e aliq q ad alium dicat qn dicet si no
e res q exprimi pt p qtu abtu n eius
expressibilis p qtu relatiui. Et i mellig dr
Angs inde ad racionem sr eis fundata.

quia arguit q diuina essencia e no obiectum co
ceptibile mqs conceptu no mixto relato si id est
q aliquo ceptu essencia e cceptibile qui no e re
latis uec insua descripcoe tunc velamen includes
qcceo. eam. zere. q sic pt concipi z ztotum q se.
hz ergo non se. q io ccepta no concipid.
pa que e relacio vel res relatiua primo dico
q pendo ceptu conti relacio z pr hz forte
no concipia ee ito vel ee pa. ex qnus n
poss concipi ho sn hz q aliqua creatura q
cipia tn aliquo conceptu pt aliquid concipi
ee ho sine hz q io conceptu concipiaz ee
creatura. Similr albedo que e similitudo co
cipi no pt ipa remanente silitudine qn cn
silitudo hz tn pt concipi ee albedo sine hz q
concipiaz ee silitudo si aut dca pz intelli
q in eius cceptu no mixtu z io 1 res relatiua
s pa pris zet z tn hz intelli de mixtu ee reali
boco quia ut sic mixt z ineo mixtu essencia
Si aut intelli q this ito no mixtu i eo cogn
he q n inte vel cognosti pilam conceptu
hz uec z yo ne omis pz ecia dict. Ph
pz ad qsimacoz qn at polo e conclud zet
concesso io toto uerit aliquid con dca
quia hz aliqua cognicoe phs cognosceb deu
quia no cogb deum in tim i que non
eet s confessus q deus e trinus no tn se.
q psonas z ecia pater tute i cogo non
cognoscat. sic z hz heret actum frruicoims
ordinatum ee essencia z no ee psonaz ut
nos concipimus patrem i q nulla fruicone
putarem s pe ita q dechret cognicoem
ipsiusmet qua indicaret aliqua eas ee prez
z aliam ee filium zet sicut nos concipimus.
Adhuc tn no se q ille frueret eccia z
no pa. Ad aliam dicitur zet nec eius
ad primam qr zet tn zet q casso ante ne qn
quia hz pqneh reaz arti quez pa co
cipiaz adhuc in complexe s psom vel
ptn is acti tn quia requirit ad salutes
expresse sine vel crede q deus e deus prez
filius. zss io adhoc expresse insinuand
pont sut tres articuli. Ad illam contra octam
corem phi fruerint zet dico q qo ultiata
ad qm deducit e impruies s q aliquo
pse e deitas obiectum zet. Item concessa pn
hia tn ultimus infertur q i aliqui cogoz
hre potuit zet dato io no se qi a cogo n
requirit q pa sit eius obiectum nec z se. salvo

cria q 1ª a° q° p° e deitas obiect et q'mus
uis no repugnet p'us dis · scat n q nos
heat conceptu quilibet uel tristetem q°
concipiat ab pote sbam uel ens · et tm
plam 3 q 1° conceptu ap deitas & no
ius concipe 1° oceptu si eet sba alius
iois q' mt e seu sba · non psona & tn
non se · q piam cognicoem non cognosca°
pu uel ut p n° no sit eius obiect ut nota
est · loquendo aut de cognicoe quam · phi he
bant de ds p 9ceptu ppu dei · forte no in
complexu s3 complexu de quo vr 1 hoc
sequitur dico q illius · obiect non potuit ee
deitas sn 9scire a parte quia deitas q
no eet pa non eet s'mpl' rois tn ita
que nuc e et 1d no eet tunc · obiect cog°ois
hite p conceptu p'mu k'c deitat · Ad p'°
quia ita cognito · phorum et mo° 9ia m
q tris cognito ita · ptem indiuis repugnat
q si repugnat non eet pz no eet ppa 9g°
dei q'mus tn ptem non assentiat ipsi · de
e pz et · & eiusdo 9ce 9mter q trinte pti
indiuis cognouerunt phi · non tn cognoscit
indiuis trinite pte & dato q ipi concederet
phi cognoscit trinte pte · no tn se q haberet
cognicoem qua assentirent 1 deus uel un'
dna e tres pe · uel indiuis sunt ts pe ¶ 9c° 3ª
Conclo 3ª · Diuinus ad uel · aliqua te ee
scientur de dna pa q no de alia uel de
diuina contra dna tn eacum ut psen'
patrns e plus alia eandem diligenda
pu ps pz · q de pre · sit q ipe nullo e & h°
ut sit de filio ut de spu sto 1 ¶ Item de filio
sit · q e ho & no sit · de h° de aliqua tcia
¶ Item de tercia sit · q ipa e tres pe
& h° pa de nlla sit 1 · Sed pars 9ois p
· Et no magnum dico · q filius rone huamt
assumpte uel ratois opacois in 1ª huamte
fte p salute nra · plus aliis eet dilidus
sitas p'me q omnia tha e ts trinitas eq'r
opata 1 · rone tlm · tori trinitati equaliter ·
obligam · ¶ Corelarium ex obligacoe spali con
debita huamti xpi no plus obligam pe
filio q° pri uel spus sti pz expone rsund
e d adiung 9 xx 1ª ar 2° ¶ Dun conc
s; inde nescimet denim ee hoiem tu dei
filium sciuerit ee hoiem p'ma ps pz p id
apli 1° Cor 2° Si n cognouissent nung

dnm glorie crucifixissent · 2ª ps p expoitoe
hunc hominem uel dei sciuerat ee hoiem h' ho
e deus seu filius dei 1 · deum seu filiu di
inde sciuerit ee hominem ¶ Tertia conc° 3ª con
s; pr indiuis posset tale cognicoem que
sit cognicio distincta sm pri pr non tn
eam precise tangat uel tale pt sub eu roe
qua e pr · p'ma ps pz ex p'ma parte 9ois
· Sed ps pz quia ca neralitas ad ex' no 9t
sibi precise in q'mu pr s3 inquitu deus
pnt etiam 9ueniunt aliis p's t · Contra 3 p' 3ª 9ris
p'mam ptem 9onis · si sic tunc no posset
scire de aliqua pa dula q no scire · nec
posset scire de deo · sicitas pz quia uel q sm sbam
dr seu eetialiter 9uenit pe qui 9uenit
deo · nec etiam aliquod notionale uel q
relatiue 9uenire pt pe qui etiam deo · sic
n diuinus q pr quia ita etiam q deus gnat
& ita de singul · que p'mt 9uenire p's non
in neutra · instam qa & possunt 9uenire
deo · s3 9na p'me · quia si aliquid sit de pa
q no de eetia inparte inde de rone eius
uel pte distingte seu determinate p'mu ut
e qualiter et que no 9ueniunt eetie quia
non relatiue dr nec e distincta et s3 9ms ibi
p's & q eandem rom ut tale potit 9uenire
deo tn h° nom deus no dicat relatiue 9t
que ibus p's ita bene sicut h° nom deitas
uel eetia 1 ¶ Contra 2am partem sic 3ª 9ris 3ª pte f
aliquis scire pt · unam psona dna plus
a dilire 1 · mus p'me quia q3 etiam dig
orom p'n' ad unam pam & no sic ad aliam
1 · attendendo ordinem ecclie · aliquis pt
licite hre maiore deuotione ad una q ad
aliam · & p 9ns · plus dilire et ¶ Preterea 3°
contra eandem · filius e dilidus aliquo amore
quo ut pr nec spus stus 1 · amo prinz
filius inquitu homo dilidus e amore 3
eo q huamti xpi e 9tendu · Sed tli amore
no e dilidus pr quo nllo e ntendu ut
& spus stus p'rata rone 1 · filius aliquo amore
e diligendus quo non pr et ¶ Preterea 4
contra p'mam conc° spali obligacione
tenemur dilire huam tem x° que nobis re
se p'ma redemptione obtulit · s3 quitq dcet
uel huame x° h° etiam deberet supponendo
tmg e psitem ane te & p actiue · sicut ante
no deberet · alteri supposito 1 et ¶ Con 4°
sm conc° de filio dei nesciunt iudeus

quod ipse erat homo mixtus ꝑ unionem dei quod necesse sit dicere filium in quantum credidit nichil quod est deus
et hominem sed filius dei est et sunt deus et
6º Item si pro illius se patris correx in
libris sequitur quod possibilem deductionem debet
concedi quod ipsi deum ignoraverunt esse deum quia
istum hominem quem crucifixerunt ignorarunt
esse deum sed iste homo est et sunt deus igitur deum
ignoraverunt esse deum sed hec conclusio est falsa quia
tunc multo fortius concederem quod ipsum deum
ignoraverunt esse hominem et prius nescierunt
dei filium esse hominem quod est contra certam partem
7º correx ¶ Item si sit tunc etiam daretur
iste discursus. Omne quod videns iste scit se di-
ligere id scit se diligere sed aliquid quod videns iste
credit se non diligere est id quod ipse scit se diligere
igitur aliquid quod credit se non diligere scit se diligere
quod repugnantia includit ad. nota supposito quod
videns diligat deum et hoc sciat hoc quod ipsa
quem crucifixerunt credo crediderunt se non
8º diligere ¶ Item ad idem potest fieri forma con-
similis posito quod videns verus patris diligat deum
quam credit quod videns non sit realis trinitas
personarum tunc sit Omne id quod videns iste vel
plus scit se diligere scit se diligere sed illud
quod non credit se diligere prima trinitas est illud
quod scit se diligere igitur id quod non credit seu non
9º reputat se diligere scit se diligere ¶ Item ad
formam sit eandem nota et hoc sit ita sed id
quod iste reputat se non diligere est illud quod iste
scit se diligere igitur quod reputat se non diligere scit se
diligere et consimiliter arguitur iste videns vel patris
trinitatem scit se diligere et non scit se diligere trinitatem
igitur quod scit se diligere non scit se diligere ¶ Con-
10 ad 27 cedo correllarium Deus est causa prius eius erat deum inter principium
ullam visione dei quantumque claram possibilem
creatura haberet videtur evidens quod visio abere-
ret potest vel hoc per fidem sicut quando patre quamvis
distinctissime videret vel videret potest intuitive
creatura quam prius obiectum est per se subiective
sine visione causet vel quo efficiatur et ad
hec quod potest dicere videtur quod sine visione obiective
ad 9m causet. in quantum potest vel deus potest ¶ Ad primum
istorum sic sit tunc aliquis posset sine etc. nego consequentiam
ad primum quia si aliquis sciret etc concedo
illam quoniam non tamen prius quia dicit totalem
causam quam non attendendum erat quod essentia seu deitas
nec relative dicitur nec est distincta etc nec persona
seu supposito sua propria distinctio cuiuspiam vel
suppone potest et tunc non est simile de hoc nomine

deus quod persona seu supposito potest dici ita quod supponit pro
vel innuit deus genuit deum alium patre
alium pro filio supponit similiter tamen dicitur deus natus
deus passus etc tamen supponit pro filio et sic sed
9 pergam hic dominicae xxvi in cap. penultimo
ad 27 ¶ Aliquis dicitur potest etc. nego minus ad primum
quia tertia quibus potest etc concesso ante ad hominem
intellectum nego quia nam tertia non vult prius
dilectorum homini plus extrinseca ad quod ad aliam sed post
pro prima ꝑsonarum movere mentes homini
ad plus diligendum totum trinitatem nam et
devotiones ad quas pronotant orationes
ecclesie non expresse personarum contempnatur sed ex
approprietur operationibus seu effectibus earum quis
in primo cogitans de clementia et misericordia dei
que appropriatur spiritui sancto magis excitatur ad devo-
tionem quam si cogitat de omnipotentia que appro-
priatur vel de sapientia et misericordia que appropriatur
filio quamquam et ego etiam [redacted] sine dubitatione in ca-
nonica quoque sit diligere equaliter convenit omnibus
personis quas trinitas equaliter diligit sed non sic hoc
ad 27 advertat ¶ Ad tertium filius est diligendus
etc nego minus ad primum quia filius in quantum
homo etc tenendo quod idem actus qui est dilectio
creature sit fruitio dei sicut concedunt dilec-
tionem que est ita pro homine necessaria pro minus
vel extrinsece quod prius sit intendendum concessa eodem
actu ab uno filio dei in quantum homo et humanitate
et spiritu et eo in quantum deus ita eodem actu
vult patre et spiritu sancto tenendo non quod idem actus
non possit esse usus et fruitio tunc ad hunc necesse
est quod amore non est diligendus pater quia sicut
eodem amore diligendus est filius in quantum deus
sed eundem pater deus sit et pater unde prius dicitur
sciunt non oportet quod in amore ad utrumque vel similiter
filio in quantum deus eo quod solum ut sit eamor
eius patris et quia non oportet quod etc obiectum aliquo
actu solum patris amatum voluntas dicitur te-
nere vel in ipso sistendo vel ultimus refe-
rendo etc tamen nec ipsum advertat saltem certe
sic nec oportet deprecare ¶ Credo eo amore pater diligitur
pater vel vel relative in actu vel non si prius est
est deus patris si sine tunc est fruitio dico quod eo
amore diligitur pater sit quod prius pater non
referretur in actu certe unde secundum quod ergo sit fruitio
patris et diffinitio in quantum precedens assignata est
intellecta de amore quo ad pater diligitur ita quod
denominatio qua denominatur diligi non sit
solum extrinseca et patris sine quem modum
aliquid dicitur denominari diligi inquantum non tamen
sine habitum propriam que est deus vel sine habitu

-:- Amore in ipso deum ...

que e sermão saltem r° sm quius respon
aliquis sit d'nus vel sermo. s; r° prio r°
e spes dilationis pottus seu sm denota
tom extinsecam ¶ Ad quintum ipali r° ne° ad 5
r° pos annos s non sit nuc deberur r° p
ppie loquendo. de dilatione intelli quibus
homo obligatur deo quia to unitas ex
opata e omnia beneficia r redempcionis
opa p que obligamur maxime x ¶ Ad vi° ad 6
de filio dei r° ne° eius ad pncipium q' nescit
r° gaudium utriusque assumpcon r exhibere bene
contulit ista in ipsa composito q' filius in de
nescimus q' filius dei est homo. r° ¶ Ad ad 7
septimum s° q' psilem de duarum n' gae
ad pncipium sanans quia tur multo fortius.
r° ne° quia ¶ Cu sit tunc etiam valeret ad 8
ipte dissensus r° concedo q' dissensus ille
valeat. r° s; ne° bonum ad pncipium quem
transierunt ex odio crediderunt se no dilig
in ne° supposito q' ipsi deum dilexerunt
r° sentierunt s; dn concedo in ipsa composito
q' ipsi crediderunt se non dilige que transierunt
ex odio crediderunt ee aliquid pena puniri
hominem q' crediderunt se non dilige r° exhibere
non pt in ferr; dei inde ¶ Ad octavum ne° ad 9
bor ad pncipium quia unitas e illud q' non
credit se dilige in ne° quius bene concedo
ista q' ipse non credit se dilige unitatem
¶ Ad nonum ne° bor r si pt° quia dum q'
credit se non dilige est deus que scit. sed
liter ne° in quia s pma pars e vera r° e
falsa r° ¶ Ad confirmationem Iste videns r° ad 10
ne° quia sed bene s° q' unitatem quam
scit se dilige non scit ee unitatem etiam
sep se° aliquid scit se dilige q' non scit ee
unitatem ¶ Ad decimum ne° quia ad pncipium ad 11
quia n' distinctissime vi° r° in ne quia
stat q' ais dte intuitive videre lapidem s°
tn q' lapis n° obiective caret sm visione
n° eam coexisteret. solus deo ipsam obiective
causare terminatio tn no ad se. s; ad lapidem sit
imposito dico q' hec pa s deus pt sua visio
dem que sibi dte conuenit sm pncipiam tom
obiective cui in quantum deus r no inquantum
deus pt quia n° conuenit s° talitas ad ex
sp.. vom relonis pcise s; solum sm rationem
dicitur ¶ Secundo s° concedo q' non omne ob
iective caris visione vl dilectionem e obiectum tali
visione visum vl tali dilectione dilectum patz in ex
dicto de visione lapidis r° ¶ Tertio s° q' ad
hoc q' ad dicat° obiective caris visione vel

dilectionem sufficit q' causa dilectionem vl visionem quia
aliquid dilis n' vide° pz ut pns ¶ Tercio s°
q' no oz ponere insluxum obiectale d'uina
causatione actus vitalis quia pos et quia
cognitive vel dilective r° in sm mo° obiectum
¶ Quarto s° q' una creatura ne° alicuius
actus intuitivi supplere pt in agendo vice
alicuius obiecti creati. pmo visibilis seu
visi tali visione. quod e contra Adam q' xx..
dist x° q' m ubi d° q' solus deus r° q'
cuiuscumque actus intuitivi supplere pt i agendo
vicem obiecti pmo visibile in visione. dn
contra enim pbo dum concedo quia sicut n'
albedo puta visa cat obiective visionem
sm modo meo conveniendo cu deo nulla
causatione tum deus pos facere q' in albedine
n' cante una alia creatura q' caret illa
totam visionem vel simile illi pximam
illa albedo videtur sicut mc nec apparz
exhibere sequitur ad meis 1° ¶ Oz ratio r° dat
bor sic licz aliquis crede possit p illusionem
que sit in ptate creature se vide aliq q'
no videt vel se non vide equale videz i pole
tn e q' potentiam creature aliqs videat aliq
no no agente active ad causationem visionis
nisi deus suppleat vice eius i agendo i°
¶ Dico querendo ab eo quid intelligat cu
dt nisi deus suppleat vice eius r° velit
dic° n' deus causet ipsam visionem r° tunc
no pbat intentum s q' solus deus possit
supple vice r° vl intelligit q' deus sic su
ppleat q' n° aliqua creatura sed q' erat q'
etiam suppleat vice obiecti visi quo ad
causationem visionis r tunc nec assumptum n'
hc pbat ¶ Ad pmum pncipale actus fruendi ad 12
r° dico sic sm d'tas rones r° precise determinat
sy tres pas ut sit spus q' actus fruendi
beatifice terminat° ad tres pas d'tas rones habentes
tur y rcsso ante ne° quia si no sy sm d'tas
r° terminet etiam hec dum tunc in respectu
ad filium ut sit spus actus fruendi beatifice
terminat° sm d'tas rones ad tres pas ne°
tur eius ad pncipium quia unusquisque actus determina
r° ¶ Videtur Secundo r iudicio meo bene q'
sy inquantum pt solum uno de nore ad q' se
accipi sm sua rom formale ut sit spus q'
unusquisque actus terminat ad obiectum cui conuenit
q' ipsum una nisi obiectum q' e formale obiectum ei
actus sm rom illius actus mouet r tunc ne°
nos. ¶ Ideo pt sy inquantum dt hic de nore id q'
s° ee rom formale inherente pti d'filium r°
licet reduplicatio pre r tunc e spus q' unusquisque

Ad pmum pncipale

unitas

actus determinatur ad obiectum cognitum. simplices
rationes formales etc. illius actus nisi ob-
iectum quod est formale etc. tunc non est vera
et ideo stat accipiendo sic incognitum eodem modo ¶
Ad primum horum dicit Scotus quod videbimus tres
incognitum tres sicut est formalis ratio tamen videbi-
mus ipsa non est formalis ratio videndi sed unitas
essentie et ita negat istam quam tamen
deum incognitum tunc videbimus etc. quia non
est similis eo quod essentia divina non cadit in
nobis in mente actum creditum sunt tamen mente
actum videndi. Propter impressionem cognitionis intellectionis nostre
presentem isto modo intelligimus personas contra
tunc actibus distinctis potest unitas esse ratio formalis
cognoscendi. tunc autem erit unitas cognita
sed non erit ratio formalis cognoscendi quia tunc per
se videbitur per rationem essentie ut obiectum primum
¶ Sed si ratio unitas proprie videbitur ut obiectum
primum tamen sicut essentia est non solum videbitur
propter essentie. Sed et ratio unitatis erit ratio formalis Ad 2m
cognoscendi alias non videretur quelibet pro parte finem
suam rationem propriam que erit ratio formalis videndi
ipsam quod non videtur ... ¶ Dicto etiam quod videbimus
deum incognitum est tunc vera et ita quia igitur
... deo incognitum tunc quod ut ibidem pro
... ante dicit doctor subtilis. Sed nostro actus non
sunt ... actum nostrum non ... nostro
... intellectus et non intellectus potest quasi forte
nullas rationes obiectales que sunt sibi ratio intel-
ligendi ubi solum divina ratio obiectalis ...
concedit ¶ Ad 2m tres persone sunt tres bonitates
etc. et 3m. Dicendum ad primum dico quod si concederetur
quod ibi essent tres unitates. scilicet relatione sicut
Scotum concedit quod tres sunt distincte entitates relative
que tamen sunt divina simplicissima entitas non tamen
sequitur quod ibi essent tres bonitates quia ut dicit
doctor et recitat Scotus. quedam perfecta sunt ...
plura et quedam respiciunt essentiam ... similiter
et difformiter et ita tamen sunt essentialia et hic ...
se scilicet bonum vel bonitas. Quedam autem sub aliqua
ratione respiciunt essentiam et sub alia ratione personam
ut sunt essentialia et ... personalia et istorum ...
... quod in divinis sub propria ratione pertinet ad essentiam
et sub alia propria ratione ad personas. ¶ Ad primum quod po-
tuit dici quod sunt etiam tangit Scotus ... di-
stinctione in responsione ad primum principale quod bonum ...
... cum ente et istorum bonum potest bonum ... quolibet
... quod primo Ethicorum ... dicit philosophus ... quod
sicut ens et unum sunt in omni genere ita bonum
sed bonum sic ut non scilicet ... similibus ... non ...
quod ... est bonum hoc modo sumptum quod ...
est ratio similis et ... bonum similis non est ...
... sed bonum ... quod est bonum non habens ...

vel saltem secundum speciem apparentem vel secundum perfectionem
nominum qualis non est ratio ¶ Sed contra in quolibet
ente reperitur ratio similis accipiendo similiter
sicut ipse describit ... patet ex dictis in ...
homo ¶ Item tunc accipiendo bonum ita
... saltem concedendum esset quod in divinis essent tres
bonitates quod non admittitur ¶ Unde potest aliter dici
quod licet ens et bonum sit se habeant ... quod sicut
in omni genere reperitur ens ita et in omni genere bonum
sicut omne est aliquo modo bonum non tamen ad pluralitatem
entium vel entitatum oportet sequi pluralitatem bonitatum
quia tamen toto quod unum deum est iuxta intentionem
philosophi stare quod essent plures entitates quarum
quelibet esset bonitas et tamen non esset nisi una
bonitas ¶ Aliter potest dici ... quod in divinis sit
plures entitates vel plures bonitates et hoc
absolute loquendo sine modificatione et ideo ...
doctor ... non concedit unum ... in divinis ...
damascenum ut patet ibidem etc. ¶ Ad tertium aliquid
ratio etc. ... dicendum ad primum concedo quod ...
potest habere conceptum absolutum etc. ... illius
sit ratio similitudinis ... bonitas perfecta simpliciter
... ratio similitudinis ... conceptus non ...
... aliam ... quia ut dictum est in ...
... etc. ... in responsione ad 2m
argumentum ... divina ratio sunt ... sunt
essentia. et etiam personis distincte sunt distinctas
rationes ... suis ... rationes
rationes non sunt rationes ... et est finis 19
questionis ¶ ¶ ¶

Hic magister in 2a distinctione huius primi
notificat essentialem dei unitatem
et personarum trinitatem prout pie credimus.
et hic ... veteris et novi testamenti
¶ In tertia vero distinctione ostendit quo-
... ipsum ... rationibus et similitudinibus
... presupposita ... fide quam dicit ...
est quomodo deum esse unum rationibus intellige-
ut ... iuxta distinctionem ...
possit quo ... unitas in essentie divine sit
... ad roborandum fidem in mentibus piis
et contra impios defendendum ¶

~~Utrum teneat~~
~~unum deum~~
~~esse sit evi-~~
~~dens ratio-~~
~~ne convincibile~~

1. 2e. q^b qr an in naturalis de deo sit[?] de ult^o fine

Quod non naturalis ro non pt pertinge ad
hoc q heat aliquam proponem mentalem
veram de deo seu de ultimo fine ad qua
pertingere pt ro naturalis loco huius termi
deus habent conceptum signantem suas
essentiam non tantum psonalem z ptli sibi
supponente i. quelibet pro mentalis
ad quam de deo seu de ultimo fine concedo
ro naturalis pt pertingere est simpl'r impossibilis
cum impossibile sit aliquod tale ens esse sive
q essentia summa non personalis trina aus
patet quia ro naturalis non pt pertingere
ad cognoscendum trinitatem personarum
in una summa summa ut pz ex prima qone
prologi. Et cum etiam essentiam ponat summa
ponit enim esse personam ut pz ex diffinitione
persone in precedenti qone z non tres igr
sed unam z similem rom videtur tenere
btus Aug' xiiio de trinitate dei c° xvo ubi
de philosophis dicit q non de deo cogitabant cum
loquebantur sed de alio quem false existima
bant deum qui diceret q hebant conceptum
non dei sed unius p.. vel ficticii chimeri
ni ¶ Secundo deum per se esse e notum
l' non e evidenter naturali rone concludi qua
tamen omnis ro naturalis evidens procedat ex p
missis notioribus qone Patet pro per se nota non
hz notiorem se l'. aus p^a quia deum esse non
pt cogitari non esse 1^a est per se nota quarum
contrarium non e per se notum sed e dubitabile q
oris cogitari pt non esse aus pz p Anshelm
prologyon 3o c° ubi videtur hic velle deum
e i sapiente i ¶ Tertio si quo esset vera tantum
tamen unum deum esse esset de numero propositionum perevidentem
quia tenet tamen omnis ro naturalis evidens sit
formatur vel formatur syllogismus demonstrativus q syllogismus
sibi topicus non facit evidentiam sed opinionem
falsitas p^a q omnis demonstrationis principia certe
sive cognitionis summam assensum ut pz p° posterior
ubi Aristoteles volens tractare de demonstratione
d' sic. Omnis doctrina ronis discursiva ex
preexistenti fit cognitione summa 1^a ea que ocs
primum z omnia sensibilia excedunt videntur
esse in demonstrabilia hoc modo aut e deum esse 1^a ¶ In
oppositum arguitur evidenter e concludi rone naturali
tamen unum primum motorem simpl'r immobilem z
unum principium omnia gubernante esse sed talis non
e nisi deus l'o rone naturali e evidenter concludibile
tamen unum deum esse aus pz clare ex viii° z xii°
phisicorum z xii metha^e ¶ Hic erunt tres ar^i
primus inter matiam primi arguti an pn^o ronis
naturali inventos fuerint aliquam proponem mentale

veram de deo sive conceptum proprium dei. Secundus
an deum esse sit per se notum. Tertius an sit
naturaliter sive evidenter demonstrabile vel etiam demonstrabile
tamen unum deum esse ¶ Quantum ad primum
notandum q plexum de deo presuppono notitia
incomplexa que pt esse triplex. Prima qua
deus cognoscitur intuitive z in se z immediate z cognoscitur
in aliquo conceptu qui a deo z creaturis
causatur in nobis immediate ex creaturis. Prima est
cognitio dei impropria distincta sed mediata quia
cognoscitur deus aliquo conceptu solum p deno
natum suppositum sic in e mediate cognitione ab
creaturis vel precedente vel simul concurrente
quia talis cognitio causatur creaturis z non
immediate ab essentia divina. Tertia e cognitio
qua cognoscitur deus q^e z impropria z immediate
non immediate aliqua similitudine sed ipsa essentia
z simplici intelligentia sicut hic fit beatifice sive
non. z talem dicuntur habuisse paulus in raptu z
moyses etc ¶ Ergo suppono q conceptus
naturaliter representans deum vel alicuius rei non habet rom
representativam rone formalis similitudinis essentialis
vel generalis nec convenientie specifice vel
assignationis impositionis vel denominationis equi
vocationis tamen obiective sed ex conditione proprie speciale
ratione sue p^a ps pz quia alias conceptus la
pidis esset eius formalis similitudo sicut in
pressio in cera e ymago vel similitudo si
gilli in anulo q pz false tamen talis distinctio
lineamentorum non possunt esse in conceptu
i dimensionis in notitia 2 ¶ Confirmatur quia tunc
conceptus alicuius rei quantitative extense non aliter
representaret eam quam sicut ymago regis representat
regem z quia talis ymago nulli representare
ge non qui prius aliquam noverit regem cogn
alias nesciret quod esset eius similitudo z p consequens i
tantus magis posset hre conceptum naturaliter representantem
z sic oporteret iterum esse sibi aliquam rem insi
prius haberet notitia illius rei z sic oporteret
iterum esse prius conceptum priorem et aperte
sic contendere i infinitum q pz false ¶ Se
ps patet quia species sensibiles z ipsa sensibilia longe magis
conveniunt z magis consimilia sunt essentialiter q homo z
asinus l. p. rone convenientie specifice vel essen
tialis vel assimilationis etc talis representativas
oportere homo debet prius videri vel cognosci
in asino q ipsa eius species. Item tunc ma
nifesta prius representaret deum quam aliquas
species vel conceptus sive i alia dictorum frustra
q pz false ¶ Ex hiis patet tertia ps q re dicit ro
sive vel omnis videntur magis fides l. o destruitur
finis dicalis p^a 3a. Item sicut e clare

nota in qua est 3^a p^s
2^a
3^a
Suppono p^o
1^a p^s p^e
2^a
2^a p^s 2^a
3^a p^s
2

prima cognicio quia p^o h^z de obo ita e dare
prima speciem sibi na^r representativam illius ob-
iecti et si aliunde q^r experiatur ne sue s. p
aliquam actualem assimilacionem et^r vel
comparacionem ad extra illi speci competeret sua
representativa tunc ante suam representacionem
presupponeret^r. tota cognicio s. illius speci seu
comparacionis eius ad aliud et p^r ius prima
cognicio de dato obo no fuisset p^a cognicio
sit q^r non preueniret aliam et de ista alia
quer^a sicut de p^a et vel dabi^a intentum vel
erit processus in infinitum ¶ Corr^m quinus oes
spes na^r representativa alicuius obiecti sit
eius similitudo na^lis / non tamen e^r q^r ymago
insculpta lapidi e similitudo regis vel Hercu-
lis p^a p^s p^z ex dictis modo loquendi phicorum et p^z
ethi^c quia si nullo^o erit similitudo na^lis ob-
iecti tunc in ipsa forma vel dispo^o obiecti
non relucet ¶ 2^a p^s p^z quia talis ymago et
non e representativa regis vel Herculis nisi in te
spe^r vel conceptum na^r representativum in mente
q^r talis ymago hominis no habet speciem vel co
ceptum qui sit na^lis similitudo regis no plus
representat regem q^r alius lapis vel lignum
habent autem talem conceptum seu speciem na^r
representantem regem etiam talis ymago regum
bn representat regem ¶ Ergo^o p^z q^r omnia sig^a
quibus accidit representare aliqua obiecta aliunde
q^r ex na^a sua / talia signa quae habent conuen
ex parte speci na^e sue presupponunt et debilius
plus p^o p^r pertinentes ¶ Quorum aut hec
primo dicti nota et^r ¶ Suppono q^r sint pote
e duos quorum unus datum obiectum intuitive
videt et alter no / conceptus eiusdem speci de
hoc sunt suam speciem vel individua^r representantes
de eo h^e p^r quia ex apprehensionibus plurium
obiectorum sunt aliqua etiam habentur et proporcionem
conuenientibus nata e resultare aliquot^r potens
similitudo spes p^a alicuius obiecti q^r no e dest
supposito vera quia tunc p^o intellectiva sit i
comparativa perfectior simul ergo si simultanea sit pt
pote vi^o q^r conuenientibus sunt apprehensionibus
plurium q^r quarum na^a e albedo et^r intellectiva
p^o elicitur vel abstrahitur distinctive vel alias
speciem intellectualem albedinis eiusdem speci cum
spe qua acquisiuit intuitiue alicuius ex intuitiua
visione eiusdem obiecti. aiis p^z q^r i visu ap-
parent virtutem quam^o spes rubedinis et virid-
inis eiusdem speci cum ista qua vera rubedo et
gignit tamen in visu viridis na^a rubedo i [illegible]

visum. Confirmatur istud quia quibus experi^r
q^r quorum h^z somniales visiones aliquorum
obiectorum incognitorum et ad eam ita perfectas
distinctas et claras sicut si uideret ea vi-
gilando ymmo omnino ei simul apparent sicut
si ipse vel alius vigilando ea videt quecumque
obiecta ipse nunquam vidit i^e visum absentium
intellectualis omnino pt fieri vel p^r dictum conceptum
i intellectum eiusdem speci cum conceptu qui reli-
quere^a ex intuicione eiusdem obiecti ¶ Ite-
rum hoc apparet quia ex diuersis dictis proporcionum
et proporcione q^r diuersorum colorum et q^r diuersarum primarum
qualitatum infinite spes mixtorum efficiuntur qualitates
valde diuerse quam pret i^e no vi^a impossibile
q^r mentis na^r ex conceptibus aliquorum obiectorum
diuersis de combinatis elicitur conceptus simi-
litudinis obiecti no intuitiue p^r eius visione simi-
lis illi qui elicitus e ab eo p^r intuitiuam
visionem quia z quia sicut se h^z res ad esse
ita ad cognosci et sic habitare i^e sicut res habent
connexionem ad inuicem ad constituendum esse
alicuius in esse ita etiam suo modo conceptus
rex habent connexionem ad in^vice in esse
abstracta^a vel ora^c conceptus alicuius rei p^r
qua talis res cognoscitur ut si in mente abea
cet abstracta ¶ Corr^m licet^os huius
tam sensibilia quam spiritualia q^r insensibilia naliter
cognoscere pt conceptum simplicem vel concep-
tibus simplicibus sibi propriis. Istud e contra
Cuius conclusione et ^a huius dicentes sic et eo di^o g^o
3^a ubi d^r q^r sensibilia no spiritualia non possumus
intelligere in aliqua spe sua sub conceptu
simplici sibi proprio et distinguit triplicem modum cog-
noscendi res sensibiles s. in mente presentem et per
noticiam spe^r in memoria existentem quae
etiam sunt in mente rate rebus et p^r nos
ymaginum sensibilium a nobis quae no sunt
in mente rebus rate s. p^r intellectum apprehen^te
spes in memoria retentas formatur ¶ Item
licet corr^m p^z ex suppositione et eius probatione
Etiam confirmatur quia sicut d^r Auicenna vi^o
naturalium parte p^a c^o vltimo q^r vis estimativa
apprehendit intenciones no spirituales in sin-
gularibus sensibus sicut lupus quod e in oue dum
uidetur q^r ab hoc lupo e fugiendum et q^r huius
agni e impendium ¶ Et idem parte sexta ca^o 1°
d^r q^r omnis iudicat de animalia lupi p^r in-
tencionem qua apprehenditur s. hoc no e insuper ra-
tionalem connexionem istarum apprehensionum
ad inuicem s. no nunquam talis connexio reperi-

corr^m

p^r ps

6^a suppositio

impressis seu in conceptibus formalibus ab
mentis quam impressis sensibilibus etc. ¶ Patet ergo solutio
Gregorii dicentis quod conceptus locutus de sensibilibus
non sentitis et non derelictis impressibilibus. ¶ Quia
nota est connexio sensibilium ad sensibilia quia non
in sensibili etc. ¶ Item patet ergo solutio eius ad id
quod dicit quod estimativa non apprehendit in-
imicitiam nec in se nec in eius intuitu set per appre-
hensionem lupi per sensum et interiorem virtutem ab ovibus
naturaliter, scilicet in eius estimativa indicium quod ab
eo est fugiendum. ¶ Ecce hic est quare scilicet intentum
est ex fugiendum aliquo non sit plus sensatum
quam inimicitia etc. ¶ Item patet idem convenien-
tia de quibus in memoria et reminiscentia
quod per admirationem ymaginative et cogitative
et memorative in quibus formam bonum putant
forme rerum sensibilium quas numquam senserunt. Sim-
iliter modum ut dicit idem potest ymaginari
elephantem qui numquam vidit etc. ¶ Hic dubitatur
utrum deus esto quod quis fingat tales species sen-
sibilium sensibilium quas numquam sensit ut elephantis
etc. numquam tamen per tales species cognosceret elephantem
nisi per certiorem sensum cognosceret eum quibus
narrantibus credere posset talem elephantem
qualem finxit in mente sua. ¶ Conclusio sal-
tem talis conciperet elephantem talem quale
finxit vel conciperet omnino similem elephanti quem
videtur intentum vel non etc. si esset aliquis
elephans formatus adeo talis qualem finxit
ipse cognosceret eum per conceptum suum set non
plus repugnat intellectum abstrahere conceptum
proprium elephanti non sensato quam verum est quod talis
si esset sensus de novo aliquis movet etc. ¶ Tertio
suppono quod sunt omnes creature naturaliter habet
ordinem in eorum sit cognitiones earum
ad cognitionem dei patet ex positione precedenti et principaliter
notandum 1º. ¶ Item per beatum Dionisium de nominibus c.
de divinis nominibus dicit quod ex creaturarum tribu-
torum in deum devenimus superlatinum per ablationem
et per eminentiam set hec non esset nisi talis esset
connexio cognitionum etc. ¶ Conclusio prima.
Sicut deus vel divina essentia cognoscibilis
est naturaliter a viatore in aliquo conceptu singulari
sic etiam cognoscibilis est in aliquo conceptu
sive posito tam composito quam simplici representativo
dei naturaliter patet etc. patet satis notate sicut et concedunt
communiter doctoribus Elephat, Ockam et Gregorio.
Secunda pars est contra Gregorium quomodo vltra ponit
modo de cognitione dei conclusione etc. que talis est
quod deus non est cognoscibilis in aliquo conceptu simpliciter
sive proprio naturaliter eius representativo. ¶ Possitam hic
vellet nolebat nunc Ockam qui contra ei

distinctionis tertie potest quod deus est cognoscibilis in
conceptu aliquo simpliciter ad placitum instituto.
¶ Prima pars patet quia intelligimus in incog-
nitione huius entis cuiuslibet potest abstrahere distinctum
conceptum quem entis qui sit cognitio soli
seu quibus deo et creaturis. Similiter in cognitione
huius veri vel boni cuiuslibet potest abstrahere conceptum
quem boni etc. etc. ideo patet per beatum Augustinum
viii de trinitate c. ubi dicente bonum
hoc et bonum illud tolle hoc et tolle illud et inde ipsum bonum
si potes ita deum videbis qui est bonum omnis
boni. ¶ Ex quo sequitur quod deus sub talem abstractum
conceptum cognoscitur et omnibus attributis quibus
perfectionem simpliciter significantibus patet quia in omnibus
ipsis bonum verum sapiens etc. que communiter
conveniunt deo et creaturis. ¶ Secunda pars conclusionis probatur
quia cognitione dei mixta prima mortalium intellectus
abhinc abstrahens potest considerare
bonum vel verum etc. et abstrahere ab omni quod
est participative bonum et ab omni proprietate sup-
positali limitationis vel imperfectionis designante
quod potest non est bonum in alio vel ab alio. Ergo
potest esse per se subsistens et de se essentiale bonum
et tamen adhuc ultimus per ut est tale simpliciter super
omnia bonum et sic de vero et aliis attributis
etc. etc. quia licet tamen quilibet talium conceptuum
possit deo convenire et sit compositus vel nominis
etc. ideo philosophi per viam excellentie procedentes
concluserunt aliquod esse summum bonum ultimum
finem primum principium etc. quia inquirentes de naturis
rerum invenerunt in singulis rebus creatis
entitatem veritatem bonitatem set per eam aliquo modo defini-
tam et imperfectam et per industriam naturalem cognoscentes
quod omne imperfectum ad aliquod perfectum est reducibile
posuerunt super omnem creaturam certam
ab omni imperfectione liberam naturam posuerunt et
perfectionem in summe pura invenerunt in creaturis
cum imperfectione et definitiones hanc ex summe
bonum summe iustum etc. quod et dicebant deum.
¶ Istum modum abstrahendi et perveniendi
ad formam dei conceptum docet etiam beatus Augustinus
viii de trinitate c. iii dicens bonum inde
bonum hoc et bonum illud que preter alias dicit non
bona essent sed bonus animus et bonus homo quia
participatione bona sunt perspice ipsum bonum
cuius participatione bona sunt deum perspicies.
¶ Item reducendo omnia predicta perfectionum super-
seu denominationis perfectionum simpliciter deo
et eis congruentes conceptus sunt deo etc. etc. unde
patet quia predicta aggregati ex omnibus illis intelli-
gentie potest comperire nec et plurima iam predicta

incr(e)atura accipitur ab uno ita ut distinct(i)o
dicitur uitio ex n(atu)r(a)e increatura sapientia
a(ut) bonitas et creacion(is) u(nde) e(st) creatura in
qua simul reperiuntur bonitas sapientia iustitia
et dilectio i(d est) illud ens in quo omnes tres p(er)-
fectiones possibiles sunt una simplex p(er)fectio est
deus et ista et sunt una via philosophorum p(er)
quam veniendo omnes p(er)fectiones quas reperire
potuerunt in creaturis in unam simplicem
p(er)fectionem invenerunt ut sic ens cui sit idem
esse simpliciter p(er)fectum et p(er) consequens deus ¶ Ex quo s(equitu)r
q(uod) iste conceptus complexus ens q(uo)d e(st) bonitas
sapientia et ceteris attributis e(st) p(ro)prius conceptus di-
vinus quamvis conceptus p(er)ticularis eius sit etiam
communis creature ¶ Tercia pars p(rinci)p(a)lis quia n(ulla)
repugnantia e(st) q(uod) ex apprehensionibus creature
intellectus collative vel discursive procedendo de-
veniat p(er) debitam diligentiam ad formandum
conceptum simplicem p(ro)prium deo et remota nature
p(er)tatem ut ex predictis satis deduci p(otes)t
i(d est) ¶ Item conceptus cointendens ipsi non
deus e(st) p(ro)prius dei et simplex n(atu)r(ale) ipsum dei
reputans i(d est) unde quo ad p(ri)ma et s(e)c(un)d(u)m p(ar)te
sed(entia) ex notum quia deus e(st) non(en) nec in p(re)
p(ri)mo in p(ri)mo li(bri) o de trinitate et allegatur in q(uesti)o(n)e
ea huius p(ar)tis c(apitulo) e. ¶ Ex quo addita p(ar)tem
p(ri)mam quia ex quo n(atur)alis ro(ne) p(er)venire p(otes)t
ad conceptum simplicem p(ro)prium deo non est ta-
men ro(ne) si talis conceptus e(st) ad placitum fictus
q(ui)a illi p(ro)portionalis inveniri possit n(atur)a rerum
obiectum fictus quia si non magnitudine et ideo
p(ro)p(ter)ea quam ponit Gregorius q(uod) omnis con-
ceptus n(atur)alis reputatus talis e(st) mere fictus
ymaginarius qualis res chimera conceptus
e(st) in esse reali ex(em)pl(u)m u(bi) g(ratia) conceptus
albedinis talis e(st) in esse ficto et intentionali talis
e(st) albedo extra mere reali ita q(uod) ipse dici p(otes)t
albedo sunt species coloris bonum color inten-
tionalis et ideo talis conceptus vel ad fictum preter
eam rem cum sit e(ius) similis et p(er) quam p(otes)t supponere
¶ Et talis conceptus non p(otes)t haberi de deo n(atur)aliter in
via quia talis conceptus dei n(on) habetur p(otes)t
saltem n(atur)aliter nisi que in specie sua appreh(en)di
p(otes)t sed hoc non est quia inter conceptus non est
n(atur)alis reputatus alicuius obiecti nisi ro(ne) re-
presentationis et eius similitas p(atet) ex suppositione
premissa ¶ Conclusio p(ro)babile v(idetu)r q(uod) intellec-
tus viatoris n(atur)aliter possit habere conceptum simplicem
p(ro)prium deo non tantum quidditativum sed etiam absolutum
istud v(idetu)r esse c(ontra) Occam qui ultimam eam con-
cedit de deo conceptum simplicem p(ro)prium connotativum
et non absolutum et p(ro)p(ter)e sineaᵗ(?) connotationis et dici(?)

q(uod) s(ubstanti)a non p(otes)t cognosci a nobis in ergo con-
tra in composito s(ecundu)m p(ro)prio s(ed) cognosci(tur) i(n) t(ermi)nis
connotatis et negatis sicut intellectibus ens
p(er) se ens subsistens ens non in alio ens q(uod)
e(st) s(ubiectu)m accidentium et de aliis p(ri)mum quia in talibus
habemus n(atur)aliter de facto i(n) nomine plures partes
s(ed) solum de congruentes ut p(atet) de istis ens p(er) se
eternum et ut et p(atet) ex et p(ar)te homonis ex p(ro)p(ri)a
cognitione veniendo hoc genus s(ubstanti)a p(otes)t
devenire in cognitionem dei vel aliam p(ro)p(ri)am ratio-
nalis dicere quia addita genere habetur diffinitio
p(ro)p(ri)a coniunctis hinc dei diffinitum q(uo)d e(st) conceptus
dei i(d est) q(ui)a s(cilicet) s(ubstanti)e simplex primus essential et ab-
solutus qui e(st) species specialissima p(ro)p(ri)a deo
supponens quia cognito p(er) diffinitionem q(uo)d e(st) res non
p(otes)t diffinitum latere et sic habetur etiam p(er) positione vel
quidditativam in v(er)o abstrahendo se a connotationibus que
sunt extrinseca illi rei p(otes)t ad conceptum absolutum
simplicem de eadem re p(er)venire i(d est) et s(ecundu)m q(uo)d
s(ubstanti)a dividi p(otes)t in productibile et improductibile
s(ecundu)m s(ubstanti)a in p(ro)ductibilis erit diffinitio
soli deo q(ua)lis et ¶ Istud etiam tenet Elephan-
tus sup(ra) p(ro)bans h(oc) p(er) Anglicum xvi de c(ausis) be
in fine ubi vult p(er) inquisitionem ro(n)is n(atur)al(is)
p(ro) et p(ro)p(ri)us p(re)questionem intellectus a corpo-
reoribus et sensibus p(otes)t de ad notitiam
de superioribus p(er)venire ¶ Et p(ri)mum modum dicit
Anthonicus p(ri)mo Posteriorum q(uod) aliqui ab-
soluti a phantasmatibus rerum corporalium p(er) me-
diationem receptam anime superiori habent com-
pletam scientiam absque sensu(um) servicio sicut habet
una cum sint ex corpus et dicit q(uod) si tamen anime
a corporibus intantum avertuntur appetitus mentis
ad hunc sunt ¶ Ex quo p(atet) q(uod) h(oc) adh(uc) q(uo)d i(n) no-
tatione conceptus dei vel anime s(ub)s(tanti)e separate
convenit fantastica rerum sensibilium addito
tum talium conceptu intellectus tamen se p(otes)t avertere
a sensibilibus et quietare(?) ad deum q(uod) ipsum
absolute sub conceptu p(ro)prio simul concipit s(ecundu)m et v(er)o ad
twitionis a sensibus d(ic)i s(e) in magnitudinibus
ac res s(ubstanti)ar(um) i(d est) ¶ Item si non tunc deus s(ubstanti)a p(ro)p(ter)
intellectus naturaliter habere conceptum individuale ab-
solutum quia h(oc) ex fundamento tenentium oppositum
s(ubstanti)as p(atet) quia enim nulli e(ss)ent tamen i(n)di-
viduales magis s(ubstanti)e sunt absoluti q(uam) v(idetu)r
s(ecundu)m ¶ Et si conce(ditur) q(uo)d sic v(idetu)r contra dic q(uod) p(er) con-
notationem s(ubstanti)e sine quidditatem sic speciale sic in-
dividuale cognosc(itur) s(ubstanti)a ¶ Et etiam ad ad s(ecundu)m q(uo)d
in p(er)fectionem c(ontra) e(st) p(er) ipsum cognosc(itur) s(ubstanti)a s(ed) q(ui)a
q(ui)a re v(idetu)r n(atur)aliter repugnantia que in t(erm)i(n)is

Corem
3a p(ar)s q(uestio)nis
q(uesti)o
cor(ollariu)m

eam cognicionis possit eam concipere contingenter formaliter
absoluto prius est impossibile. prius cognicio alicuius quam
adhuc defuerit etc. Item intellectus conceptum primo
essencialem individualem in genere substancie ab-
strahere potest ex circumstanciis accidentibus aliquem individui
contrahere collectionem nulli alteri repertam in esse. Ergo
potest abstrahere talem conceptum specificum ex circumstantiis
aliquibus proprietatum soli date vel competentium generaliter
singulis absque conceptum quem communiter individuale
etc. cum de deo intellectus sciat multas proprietates
sibi competentes soli scilicet quod nulli alteri competere
potest. scilicet quod possit existere absque contingenter simpliciter ab-
solutum primum deo. tam specificum quam individuale
Consequens. intellectus scrutando proprietates creature
invenit plures passiones deo proprias ut patet
de ipsis eius primum eius patet etiam etc. Et
non quaestio passionum istarum ad deum essen-
cialem dei et ad contingenter absolutum simpliciter de
genere substancie proprium deo tam individualem
quam specificum quam individualem ad proprietates
ipsarum creaturarum igitur etc. Contra istam
suppositionem et omnia corrolaria et probacionem
nulla species vel conceptus potest aliquam re-
presentare aliquod obiectum nisi talis
species vel conceptus cognoscatur ab ipso
ut similitudo vel signum illius obiecti
igitur nulla talis est representativa alicuius
obiecti ut racione similitudinis formalis essencialis
vel accidentalis etc. tunc talis obiectum etc. et quia ita
est si aliqua talis species vel contingenter esset extra sua
specta possit representare talem obiectum potencie spiritualis
vel intellectualis tunc non requiritur ulterius hic quod a-
liter posset cognoscere esse similitudo vel signum eius obiecti
tunc talis sit una distincta cognicio huius non
obiectum ab obiecto. nam representacio per talem
speciem vel conceptum etc. si talis sit cognicio re-
quiritur hic esset per aliquem talem accidentalem vel
essencialem similitudinem etc. eo modo quo est de regione
sculpta etc. per quam non cognoscitur rex
licet ipsa cognoscatur esse ymago regis ante
primum per hominem sed generale est omnibus signis
ut per ipsum res aliqua possit cognosci nisi
ipsa cogitatur esse signum illius alias non qui
numquam vidisset elephantem per aliquam speciem
vel conceptum fictum posset cogitare elephantem tamquam
fictas videlicet parte ex intencione Augustinus 8 de
trinitate capitulo 4 ubi dicit Neque enim in fide
nostra qua tenemus dominum Ihesum Christum hec ipsa sa-
lubris est quod tibi animus fingit longe fortasse
aliter quam res habet. Sed illud quod secundum
speciem de homine cogitamus habemus

certum quasi regulariter in fixam na-
ture humane notitiam secundum quam
quicquid tale aspicimus statim hominem
esse cognoscimus secundum hominis forma hec
ille. Et est quod propter notitiam ha-
bitualem in nobis de homine aspicientes
fictam hominis formam cognoscimus
illam esse formam eius et sic per
illam de homine cogitamus non
alias per illam hominem cognoscemus
Item patet hoc per Anselmum monologion x capitulo
ubi dicit quod faber penitus non potest mente aliquid
quod corporeum ymaginando concipere nisi id quod aut
totum simul aut partes ex aliquibus rebus aliquid
quo iam didicit etc. Et subdit quamquam
non homo tale aliquid vel posset cogitando sine
pingendo quale numquam sensit confingere ne-
quaquam tamen hoc facere valet nisi componendo in eo
partes quas ex rebus alias cognitis in
memoriam attraxit hoc ille. Ergo videtur secundum eum quod
omnis conceptus fictus vel species ficta sit similitudo
quedam formalem similitudinem essencialem vel accidentalem
etc. secundum obiecti representativa alias non faber huius
aliquem talem conceptum possit per ipsum concipere
aliquid corporeum quod nec totum simul nec partes
ex aliquibus rebus prius didicit. Item arguitur
per longam auctoritatem philosophi de memoria et reminiscentia
tamquam sua stat in hoc quod sicut ymago ali-
cuius animalis potest considerari dupliciter primo prout est
aliquid secundum se et tunc per ipsum non cognoscitur
alterum secundo apprehenditur ut ymago alicuius et tunc
per ipsum cognoscitur aliud sic similiter est de fantasmate
etc. quia potest apprehendi prout est talis res in se
etc. et similiter videmus de notibus et scriptis et
aliis signis ad placitum institutis. Item
ex hoc ut ibidem dicit philosophus contingit quod fatui
in motibus talium fantasmatum ad reminiscentiam
quo ad memoriam hec tunc contingit et ipsius fantasmatis
consideracio ut ymago alicuius aliquem amittentem
accidit contrarium si non reminisci nec memorari quorum
ad memoriam et hoc sit tunc ad ymaginem non
tamquam ymaginem considerat. Contra et ad in-
pocionem precedentibus Gregorii primus sic non
potest intelligere vel cogitare aliqua absencia corpora-
lia que numquam sensit aut etiam si sensit non
tamen meminit etc. Ideo patet per Augustinum 11 de trini-
tate capitulo 8 dicentem colorem quem numquam vidit
vel figuram corporis nec sonum quem numquam audivit
nec saporem quem numquam gustavit nec odorem
quem numquam olfecit nec ullam contrectacionem corporis

qua umq̄ sensit. pt quisq̄ omo co-
gitare. z p9 d. q̄ ptea nō nō corpale
cogitat nisi q̄ sensit. quia nemo meminit
corpale nō nisi q̄ sensit. ex quib; clare
2° pz ims. ¶ Item sequitur q̄ poss; hri sta
aliquorū sbilm ab aliquo carente sn̄ eo-
rum de qua tenet ex eo. q̄ nullus carens
rebus sp̄ine z nullam cognitis poss; abs-
the sp̄s d te tra repntantes ut pz ex yma-
ginabe supponis z torcy sui sbtas pz p°
postior z ptur quia tut cecus amatiuite.
poss; distincte ydicare de colorib; sbtas pz
zo phior z p aug^m ad nebridiū epla xiiij.
vn^a dicem a prima etate ceci tn de hiis co-
loribus q; interrogent quid respondent no-
i nemini nō n coloratas ullas patim^z
3° ymagines uas ¶ Ad idem e Aug9 zo de li-
bero arbitrio ca° ao dus Racio nō poss; dis-
cernere inter colore z visione coloris nisi
color ei referetur p colore sp̄m. Ite phus
in de sp̄n z sp̄ato d. Nec n intelligit nisi os
4m que extiuus nō gssn i. sine spn. Item ad
do com item videat sor intuitiue a obiū
ex eius apprehensione i eo gnetur concepts
specius ul indiuidualis eiusd obi^c z sit in
apphen°. 8. z sit plato. qui umq̄ vidit a-
nitiue ut aliq̄ obiū omo sibe a. Dicitur
in eo pt gnari conceptus sibs illi que
hz sor hc erit ex apprehensione ul apphesi-
onib; obi^c ul obiectorz quorū ullum est
simile a. ut omia simil^a sunt ergo ic apphe-
siones. c. q̄ b. z c sint ce nales dinisarū
spērū quarz queliz pcise nar agit ut suppo
i. solum sit p dinise essentie dinisarū
z p9 mo c non e cām conceptus eiusd
q̄ 3a pte q^nd spei in 8. i°. zc. ¶ Contra 2am parte pme
conclonis deus nō e mob na^r psatu hō
die cogibis in mete in seipo e. ut incon-
ceptu simplici b' pprio na^{ar} repntano cue
satis noui vi^c. ja Cor. xiii°. videmus nc p
speculū zc z pohen phiam zc ß ma pt^u
quia nullus rei ppriam spēm seu conceptu
na^r repntatm habe possumus naliter
nisi q̄ in se ipa in mete apphendere possumus
quia p nam spēm item ul conceptu nō
cog^otet q̄ nō sit p cognitu i mete in seipo
zh e fna^r to Gregoryo ad pdum q°z sna
4m opposita isti parti ¶ Confirma^c p Dectam
ut dimiti quiditas ut ad muisecū deo u^r
aliquid q̄ e deus pt nisi cognosci cuib

ita q̄ ul aliq̄ conciat in rone obi^c i. ng
conceptus pprius hri. pt de deo qui sit gpoito
ul conotatis creatine ¶ Ite si sic tuc na^r
possemus cognoscere enciā z quiditatem rei
diuā tertiz quia ut dr. Aug9 x° de trin^a ca° r°
z nullo° re dr sciri aliqua res du eius
ignora^{ta}. scia z plus vno arethare q̄ sta-
tuis e scire q̄ quid erat illi ee i°. si co-
nceptus pprius hretur de deo sc. pponi scias
quus pz p damascenū lio jo ca° iiii° g^r
Quid e deus sm sbam z nam incom
phensible hc omo z ignotu e. ¶ Tercio.
dei nulli e fantasma. l. nō e nuls intelli
gibilis z p9 nullo conceptu pprio ul qui
conceptibz quia ti quia oz dum quemcu; in
telligentem fastasmata speculari. ino de-
cima ans pz tn solu re sbilm sunt fan-
tasmata ¶ Quarto si ul conceptus simplex
possit anb hri de deo. hc maxime eet p
uiam abstractionis z p discursu creatius
qua tenet ex parone conclonis z suppoib;
eius. sbtas huis ptur pmo quia i omi
cognicione qua cognosciatur res p discursu
medium deb; ee pportonatū cognito ß na
creata e pportonata i° ¶ Item omis discursus
e notitia complexa ß omis notia gra^r p-
supponit notitia ex^c mor in complexorū
l^c omis discursus ex creaturis. ad deum
p supponit cognicom dei z p9 is per n^m
ul acquirit notica dei. ¶ Certo p^a ca°
sbtas sit deus i mete cognosci anb ise-
in tuitiue l. nō e opus tu abstractone ans
ptur p dtm Augni vnio de trinite ca°
z° ubi in quiuens. qualr hō nō dum
uisus nouit q̄ sit animo uisus cetius
ceteris mois cogno a concluut q̄ hc nouit i
ueritate interiori que e plus animo quibet
vz intueri ß h; vitas sm eundem nō e n
deus i° ¶ Item ibidem ca° vno quid
q̄ attendimus in dilcone pauli apli cu
ista legimus ut q̄ credimus eu ita dixisse
commendat bonue sic ee dei nasten non
de aliquib; auditu credimus ß minus apt-
ul poimus sup^o nos i ipa ueritate conspimus
illum ergo quem sit dixisse credimus ex hoc
q̄ videmus diligimus Et n̄ hanc formam
quam pp stabilem atq; incommutabilez ims
pcise diligimus non eo diligemus eu quia
eius vitam inhaerens amet hanc formam con-
pitatam congruentem fuisse fide tenemus

¶ Item 2o de libero arbitrio determinat quod veri-
tates incommutabiles numerorum et veritates sapientie
sunt prima principia preexistita cognoscuntur cuius
lumine mentis et veritate interiore que una
est omnibus et incommutabilia vera cernentibus
¶ Et in cap. 2o concludit contra nos negamus
esse incommutabilem veritatem et omnia que
incommutabiliter vera sunt continentem et cap.
22o dicit quod in eius luce vita beata consistit
et 23o dicit quod ex deus sunt in eternum dicit Cri-
sostomus in verbo cognoscetis veritatem et
veritas liberabit vos ¶ Ad primum istorum quando ar-
guitur … ad propositum quia generale
est omnibus simul figuris … nec quia
multi simplices vel conceptus rerum naturaliter
reputantes multa cognoscunt qui nunquam
habuerunt distinctam cognitionem talium specierum vel
conceptuum nec unquam reflexerunt se ad hoc quod
scirent aliqua esse talia quibus res cognoscerent
¶ Ad auctoritatem Augustini dico quod … non videtur
esse aliquo esse ad intentionem illius auctoris quod
volt auctoritas dicit quod illud quod animus quasi figit
dexo fortassis … quod res se habet secundum dispositionem
humanitatis non est salubre inside vera secundum potest
illud quod cogitamus de homine secundum speciem
credendo ipsum esse verum hominem et possumus
concipere conceptum quem habemus communiter
de natura humana sed ex hoc non sequitur
quod non possumus fictum conceptum hominem
cognoscere vel cognoscamus illum conceptum
esse formam fictam vel notitiam hominis
¶ Ad auctoritatem Anselmi dico quod … non plus
… quod artifex non potest habere conceptum proprium
de aliquo corporeo nisi vel illud viderit vel
alia noverit ex quibus seu quorum …tibus
illius … abstractive potuit et … non sequitur
illud quod infertur scilicet quod omnis conceptus est
fictus et ¶ Ad aliam dico quod … est aliquis
similitudo sed non omnimoda … concedo quod
fantasma vel species vel … potest apprehendi
… est nisi res talis vel talis speciei quia
etiam movet potentiam intellectivam vel spiritualem obiective
non terminatur ad se sed ad obiectum cuius est species et
et … aliquo simul … se habet … quia
cognoscitur ymaginatur … Ad ad dictum phi-
losophi quod … in cognitione obiective
… per fantasma … sit …
ut ibidem exemplificat philosophus de Alphonte et aliis
extasim passis qui … fantasticas
… res … ultra hoc mens
refert talem visionem ad prius audita vel

alias cognita tunc sit reminiscentia ¶ Ad 2m
quando arguitur contra … Nullus potest intellectu …
nego … ad Augustinum dico quod intellectus de illis que
homo non sensit nec etiam aliqua talia ex quibus
eorum speciem vel conceptum abstractive vel formare
potuit … si aliqua sunt talia quorum conceptum
proprium non potest intellectus formare nisi visis aliquibus
… speciebus quibusdam similibus eis in specie
vel in genere … alterius … talia similia esse
que speciata sed non … de ipsis quorum conceptus
debet formari quod sint res speciata ¶ Ad 3m …
quod … aliqui crederent quando …
quod … esset impossibile quod intellectus … natura motum
ex nota narratione et aliis obiectis …
abstractionis formare nisi …
… eius speciei tamen …
in aliquo qui videt intuitive …
de aliis coloribus ¶ Et tunc ad auctoritates dico quod
… dispositionem …
… hominis … quod … est possibile fieri
ab homine valde excellentis ingenii et abstractive
… et magnam diligentiam in cogitando per-
intellectum talia quorum … de situ procedendo
¶ Quidquid tamen … sit … quoniam
… ex quibusdam speciatis … abstractive
… aliquis non speciati …
… ad … in cognoscendo …
de omnibus sicut forte ex quibusdam coloribus
speciatis potest intellectus abstractive … aliquis
… coloris non speciati …
vel obiectis … formare speciem vel
… coloris ¶ Ad …
quia lux solis … est coloris eiusdem spe-
ciei … que producit calor ignis …
… sola potest producere …
talem qualem …
speciei sit …
… ¶ Sed adhuc dubitatur an multiplex
sit modus ymaginandi possibilis …
…
possit … sufficiens vel sed ex una
apprehensione … singulari obiecti alicuius
speciei vel ex pluribus apprehensionibus … plurium
obiectorum eiusdem speciei vel ex pluribus apprehen-
sionibus singulis … specierum obiectorum specie
differentium vel ex una … et alia … ex
pluribus … simul combinatis …
… credo quod non primus duobus modis
… hoc posse … sit verisimile iuxta
dictum modum procedendi ¶ Sed utrum sit ex apprehensionibus
individualibus vel specierum obiectorum …
tam potest …

Ad argumenta …
ad …
ad …

sperx probabile videtur quod sit. Tertium quarti modi sicut dictum ex apprehensione simul auri et alterius montis potest generari conceptus aurei montis, idem vel consimilis conceptus generari potest ex duabus apprehensionibus auri et montis separatim .... Secundus potest probari tertia parte quod omnis sic ... sciunt causas naturales ad suos effectus naturales sicut et obiectales ad effectus obiectales. Sed ex singulis tantum una naturali qualitate prima vel omnibus vel pluribus gignitur albedo, igitur ex apprehensione singulari et aliis qualitatibus potest generari conceptus speciei albedinis vel saltem contingit reperire tria alia ex istis apprehensionibus generari potest naturaliter conceptus alicuius obiecti ab eis specie distincte quem ipsi continent causaliter sicut frigiditas albedinis non nota tamen et experientia et philosophia doceat tamen unam notam natam esse causare illam sicut tamen naturalis sunt effectum et ideo dicunt medici quod coleria significat de rebus rubeis flegmatici de aquis ergo ex apprehensionibus primarum qualitatum dominantibus in colera vel flegmate cum quibusdam aliis generantur apprehensiones earum qualitatum naturam tamen exprimens. Ad primum contra primam partem prime conclusionis quando arguitur deus non est ens etc. nego quando ad probationem quia alicuius rei etc. nego iam consimiliter etiam quod possibilem partem etc. Ad confirmationem vel divina quiditas etc. nego quia conceptus in primo optento continue creatura obiective ad cognitionem dei eo quod ex cognitione creaturarum ad dei cognitionem naturaliter pervenitur non tamen oportet semper sit continue quia cognitio intellectus mens potest simplicius abstrahendo formare conceptum quo cognoscat deum sub hoc quod est obiective continue causata eo quod mens iam sit habituatus in dei cognitione. Ad secundum si sic tunc naturaliter etc. concedo quando ad damascenum dico quod ipse loquitur de cognitione comprehensiva qua nulla creatura potest cognoscere quiditatem dei etc. patet hoc intelligenti antecedens eiusdem capitulo ubi sic concluditur infinitus igitur est deus et incomprehensibilis. Ad tertium dei non est fantasma etc. nego quando ad probationem dico quod sufficit esse vel percipere fantasmata rerum sensibilium. Ad quartum si talis conceptus etc. nego consequentiam ad probationem sensatas dico quod creatura habet esse improportionatam deo in agnoscendo vel potius intellectum nostrum ad cognoscendum deum capax non autem in essendo vel perfectione quod habet esse improportionatam secundum elationem sed non secundum proportionem. Ad quintum quando contra omnis syllogismus etc. dico quod ipse habet concludit de disiunctis iam completo et complete cognito quo ad suas

premissas et conclusionem autem hoc tamen potuit aliquis premisse esse cognita ex qua intellectus discurrendo devenit in notitiam alicuius premisse vel unam aliam etiam notam conassumpta venit in notitiam cognitionis prius ignote et etiam ad huiusmodi gradus extremorum illius conclusionis quorum prius non habuit. Item aliqui discursus naturalis ad investigandum creatorem valentes habent intelligere ad hanc conclusionem deus est et tamen notitia habent presupponunt conceptum dei primum alii non tamen ad illam conclusionem excluse alii sunt adhuc remotiores ad illam quam non pertingunt sed concludunt conclusiones quasi valentes in intellectu ad cognitionem dei et alias sicut nec sic conceptum dei prius presupponunt. Ad aliud inducit Gregorius quoniam ultima hic quod omnis inquisitio quod notitia tam quanto ad probationem est duplex una qua cognoscitur quid significet ipse terminus et habemus notitiam istorum terminorum corpus in simili nature etc. et taliter habent de quo scimus quid significat alia qua cognoscitur quod ille terminus de aliquo ente verificatur etc. percognoscimus hunc tamen datum vel hunc terminum chimera prima ita notitia terminorum habet per exigentiam intellectus discursum non tamen secunda quae multotiens acquirunt sicut qui vult scire utrum aliquis eius sit similis per eum autem distinctum sit quod in prima per utriusque terminus huius non tamen quod secunda id est verificari de aliquo ente sed per discursum acquiritur per talem notitiam qua acquisita potest habere simpliciter notitiam de deo. Contra iam homo habet conceptum simplicem de deo vel de ente primo etc. non potest cognoscere quid significet philosophus terminos deus ens primum etc. cum voces sint note passionum anime primo per eius sed talem conceptum non possimus habere naturaliter nisi per discursum acceptum igitur per discursum acceptum non solum acquiritur notitia huius termini deus etc. qua scimus quid iste terminus significet id est etc. secunda scimus melius et plus concordare cum philosophia et experientia quia videmus quod ex quibusdam notitiis sensibilium vel aliis notorum bonis arguitur devenit in cognitionem incomplexarum quam complexarum earum de quibus nullum conceptum habent nec sciunt quid significent per unius complexionum quas per talem discursum addiscit et ita philosophi cognoscunt res huius mundi in terminis disiunctis et syllogismus de ipsis cum essent ... vel ab alio et ita devenerunt ad comprehendendum preter omnes istas res quam causam primam etc. et speciem conceperunt

illam tamen ex eo postquam devenerit ad con-
ceptus priores passionum eius quas
post ea de ipsa concluserit, et per istum modum
in natura sunt conclusiones geometrie valde
distantes a principiis et astronomie difficiles
et non solum conclusiones sed etiam conceptus sibi
correspondentes terminorum conclusionum ita ut sciuntur quod
homines fugiunt quod tamen prius nesciebantur. ¶ Ex quo
patet quod divino illud cognoscitur per discursum quod
per principium concluditur, et omne tale est complexum
tamen non idem per discursum cognoscitur, ad cuius no-
ticiam per discursum primum aliquis devenit
etc. ut patet ex dictis. ¶ Ad tertiam propositionem
patet quod intellectus deus in mente etc. nec enim ad-
mittes omnis videt Gregorius qui in quibus
locis Augustinus cognoscuntur in prima veritate causaliter
quoniam ab ipsa causatur notitia non subiective
obiective sive ut in obiecto cognito sicut di-
cimus quod color videtur in lumine non quidem quasi
ipsum lumen videatur et in eo tamquam in medio cog-
nito color videatur, tamen color videatur in
se ipso in medio sed quia lumen est causa principalis
visionis coloris. Sic etiam dicimus quod prima
principia sunt nota in lumine intellectus agentis
etc. et quod hoc sit intentio Augustini patet per hoc
quod dicit xiiii de Trinitate capitulo xv. Ubi namque
sunt iste regule scripte ubi quid sit iustum
et iniustum agnoscit ubi cernit habendum esse
quod ipse non habet ubi ergo scripte sunt nisi in libro
lucis illius que veritas dicitur unde omnis lex
iusta describitur et in cor hominis qui operatur
iustitiam non migrando sed tamquam imprimendo
transfertur sicut imago ex anulo in ceram
et anulum non relinquit etc. hec autem est causaliter in-
notum est igitur. ¶ Contra hoc visio non est de in-
tentione Augustini quam in locis preallegatis
principaliter intendat. unde quid possis cognoscere [illegible]
[illegible] uno de Trinitate et quid probari potest dictum ce-
ro de libero arbitrio hic intendit non haberetur per
ista. ¶ Ea de quibus loquitur non cognoscuntur in deo
obiective ita ut etiam ipse deus sit etc. cognitum.
¶ Item tunc pari ratione conclusiones possent
dici note in prima veritate sicut principia quod non
dicitur. ¶ Ad primum negatur prima propositio
ad secundam quando dicitur quod hic non habetur probatio
ista necessario quia in 2o de libero arbitrio Augustinus
concludit deum esse ex aliquibus nobis in mente
notis sicut est quod nos vivimus et intelligimus
ut patet capitulo tertio et deinde per gradum perfectionum
quia viventia perfectiora sunt his que tantum

sunt et intelligentia his que tantum sunt et vivunt
et tandem procedens ad hoc quod est veritas que menti-
bus nostris est prestantior concludit finaliter capitulo xxxvi
deum esse ex quibus patet quod notitia dei acquiritur
ex notis non presupponitur sed potius exigitur
ad probandam aliquam veritatem primam et in-
mutabilem etc. quod causaliter nota sunt nobis quemadmodum
incommutabiliter vera sunt etc. procedunt. ¶ Ad
tertium nego quoniam concludit ut dicit Augustinus
de libero arbitrio capitulo xo. Veritas prima non
solum sit causa notitie principiorum sed etiam conclusionum
et gratia omnis veritatis tamen prima ad notitiam
conclusionum etiam concurrit causaliter notitia principiorum
et non e converso. Ideo magis dicitur quod principia sunt nota
in prima veritate quam conclusiones etc. ¶ Ex dictis tunc
etiam possemus [illegible] bestia quod in ipsa prima veritate
cognoscit ea que cognoscit tam complexe
quam incomplexe et quod prima veritas est prius [illegible]
bestie sicut [illegible] quod est prius menti hominis
quod tamen non dicit [illegible] bestia in ipsa causaliter
cognoscat etc. Propter hoc aliqui dicunt quod [illegible]
prima prius est menti hominis intellectionibus
suis non solum causaliter effective quam etiam
prius bestie in suis operationibus sed etiam obiectiva-
[illegible] quo species obiecti dicitur continue non
[illegible] se ad obiectum. ¶ Item patet
[illegible] quod veritas prima ita se habet causaliter in cognitione
[illegible] ut etiam ipsa ex hoc cognosci
possit veritatem ipsam primam qualiter non
potest bestie [illegible] cognitionis
[illegible] sit etiam ex parte causa cognitionis sue
et quia potentia prima non sic habet in nobis
tam sive cognitionis alia non [illegible]
[illegible] sicut conclusiones [illegible]
[illegible] in nobis notorum priorum mediatius ex
hoc devenimus in cognitionem prime veritatis quam
deus quaerendo [illegible] in nobis notis [illegible]
[illegible] et ideo magis dicimus principia cognosci in prima
veritate quam dicamus hoc de conclusionibus quamvis
[illegible] sit verum. ¶ Ex quo patet quod aliquid
cognosci in prima veritate non solum est primam
veritatem effective concurrere ad cognoscendum
id sed etiam quod sic ex illius cognitione et ipsamet
veritas cognosci possit et sic principia etc. dicuntur
cognosci in prima veritate eo quod cognitio eorum
in mente reducit in primam veritatem tamquam
[illegible] conclusiones non et alia cognita [illegible]
[illegible] vel alias causas ex quibus cognoscuntur.
¶ Ad fundandum conclusionem tamen ponenda suppositio
quod possibile est aliquem habere conceptum proprium [illegible]

ad 2m

suppositio prima ad 3 conclusionem

dividualem de Sorte. natum supponere pro a. in
propositione affirmativa vera de a. et simul conceptum
quem credit esse diffinitivum ipsius a. licet natum
supponere pro a. licet pro aliquo alio ipsi a. repugnantes
partem ponat quod Sortes de a. habeat conceptum specificum
vel individualem etc. quod possibile est sive a. sit pos-
sibilis sive impossibilis ut patet ex conclusione prima
et suppositionibus suis. Isto stante possibile est quod Sortes volens
investigare diffinitionem quid rei ipsius a. sive
quidditativam secundum talem descriptionem exerceat differentiam
vel in ultimo loco differentie ponendis sit quod illa
differentia vel illud quod loco eius ponitur significat
repugnanter ipsi a. et quod una cum genere ipsius
a. constituat orationem que non est nata supponere
pro a. nec pro aliqua re mundi manente hoc cognoscente
quam priorem conceptum habuit de a. racione
cuius partem quia habito tali conceptu specifico vel in-
dividuali de a. adhuc difficile est investigare
diffinitionem a. ratione prius phisicorum primo phisicorum
ad probandum istam conclusionem quod ab universalibus ad
singularia sit procedendum in scientia naturali ratione quod
confusa ad magis determinata prius et declarat
de nomine id est diffinito et de ratione id est diffinitione
dicens quod diffinitum significat totum quodam indistincte
et diffinitio dividit in singularia ut patet de circulo
et eius diffinitione. Secundo patet quod alias non contingeret
circulum conceptum convenientem diffinito unquam habeat
conceptum eius diffinitivum quo distincte exprimitur
quid sit circulus quo ad partes et proprietates
staret igitur tamen conceptum circuli convenientem diffinito
errare circa aliquas partes diffinitionis eius
ita quod loco alicuius partis vel partium adiungeret
huic quam sunt aliqua partita ex quibus adiectio generi
constituentes orationem repugnantem circulo et cetera. Alia
ratio quia difficile est investigare quod quid est rerum
posteriori et non ex propter illum errorem ponere no-
ticia priorem de circulo licet etiam primo credatur
de facto credidisse multos phisicos et multas pro-
positiones mathematice naturales etc. ab eis con-
sideratas. ¶ Item quamvis aliquis multa
complexa pariter conveniat cum aliquo certo
conceptum quem habet de homine vel de alia re quorum
tamen nulla cum eo convenit non tamen propter hoc oportet illum
conceptum aliquarum aliorum significare vel connotare etc.
et cetera. Assumptum patet quia diversi habentes
conceptum specificum hominis eundem secundum propter
diversas opiniones nostrorum assignant de eo unam
ut dicit quod homo est animal rationale mortale alius
non quod non sufficiat et dat aliam aliquid
addendo etc. licet tamen propter hoc variatur species 4^e

conceptus diffinitum in significatione vel connotatione igitur si
alias eorum daret per diffinitionem orationem omnino contra-
tem homini non unquam remaneret in ipso conceptus
prius diffinitus. ¶ Conversum stat aliquem ex- con^a
primis naturalibus habere conceptum specificum specialem dei eius-
speciei tamen ideo quem habet christianus secundum alium orationem
credat convertere cum ideo que in eidem repugnat.
patet ex suppositione et eius probatione. ¶ Secundo sequitur 2^m
quod stat aliquem et alios philosophos habuisse idem
conceptum primum de deo secundum istud statum eius primum
diffinitum vigore diffinitionem quid rei ipsius
dei putavissent patet eodem modo. ¶ Tercio 3^m
sequitur quod in deo tamen talem complexum aliquem talis
philosophus significasset demum quamvis tamen nec sibi nec alteri
suppositione potuit pro eodem prima pars patet
quia quando iste talem complexum dicebat ut credebat
per ipsum concipiebat eius primum secundum deum id est etc.
¶ Secunda pars patet cum hoc complexum repugnet
deo secundum motum naturalis reputationis sic est
contradictionis et non fuit mutata eius significatio per
impositionem vel usum seu alium modum volun-
tarium quod patet ex hoc quia quales partem eius
significabant in sua consueta significatione etc.
¶ Secundo ergo possibile est philosophos multas propositiones 2^m 9^e
mentales veras affirmativas categoricas de deo
secundum conceptum dei habuisse primum et simul cum hoc
orationem deo repugnantem esse eius diffinitionem
quid rei credidisse ista conclusio nota est ex suppositione
et notione et probationibus eius quia ex quo nec
potest simul hic conceptum primum dei in mente
sua et tamen orationem repugnantem quam credit
esse diffinitionem illius conceptus id est potest forte
de deo propositionem in qua esse vel aliud predicatum
vere affirmatur de conceptu primo dei non obstante
quod illam orationem repugnantem deo credat conceptum
primo dei convertere id est etc. ¶ Et confirmatur quia 9f
stat quod puer meus appellat nunc esse asinum et
ponens quod diffinitionem asini sit animal rudibile etc.
partem omnino sibi determinato competere unde
certum quod credo hanc propositionem esse veram hec est
determinato puer meus est asinus vel animal rudibile et
ex hoc non sequitur quod nullam propositionem veram
sive de puero meo nam simul staret me scire
hanc puer meus genuit me et multas consimiles
et sic in proposito. ¶ Item consignaret se unus 9
sic habere in anglia unus ita quod alicui magistro
theologo appareat quod sit christus et similiter
credat hoc nunc apud illum theologum id est
complexum deus homo natus de virgine
4^e complexum hoc eius vel hoc persona determinato

2°

auxilio sathane sit apparente contrarium
etc. Ut theologus ad hunc habeat totam scienciam
de omnibus dyabolis qua plures sunt secundum quod de-
monstratum nunc sit qualitercumque ante sciunt non
obstante quod diffinicionem eius credat scire esse
hoc complexum deus est homo etc. suo modo
2a 3a esse impossibile. Item multi de se credunt hoc
complexum eius primum productum in finem
ad extra vel hoc complexum eius primum tamen
aliturque creature etc. convertitur cum hoc immo
deus et multi credunt oppositum non tamen
tenentes partem falsam propter hoc dicunt nullam
scire veritatem de deo alias non sequeretur quod forte
de facto nullus theologus aliquam veritatem
2m sciret de deo etc. Corelarium licet nulla propositio
mentalis cathegorica mere affirmativa in esse
dem esse cuius subiectum precise sunt oracio quam
... possunt diffinicionem dei sciret possibilis
non tamen propter hoc omnis oracio mentalis quam ipse
habuit de deo sunt impossibiles patet ex conclusione
3o et aliis precedentibus. Tercia conclusio stat philosophos
plures propositiones mentales de deo sine contin-
gencia scivisse dei affirmativas kathegoricas
veras omnino similes hiis quas nos habemus
habuisse et tamen eos non esse deum sine impossibilis
credidisse ista clare patet ex precedentibus etc.
quia philosophi ex puris naturalibus venerunt ad hoc
quod cognoverunt unum deum esse et quibus ad cognoscendum
trinitatem personarum non possent attingere
etc. Cuius 2a pars nota est ex questione prologi
et prima pars patet per apostolum ad Romanos primo
dicentem de philosophis quod notum dei etc. glossa id est quod
de deo noscibile est manifestum est in illis
... omnis quia dicit in se habent unde potest
9F2 nosse quod cognoscibile est de deo. Item Sapiencie
nono a magnitudine speciei creature poterit
horum creator videri et ex hoc eadem ibidem etc.
illos qui deum ignorabant inexcusabiles
esse dicens Nec hiis debet ignosci si enim tantum
potuerunt scire ut possent estimare seculum
quo huius dominum facilius non invenerunt.
Ex quo manifeste patet quod multe veritates sunt
habundantius invente per philosophos de rebus sensibilibus
longe difficiliores ad investigandum multis
veritatibus de deo sine primum contentum sunt notorie
etc. etiam ad illas de deo ipsi poterant pervenire.
Item patet hoc manifeste per Damascenum libro
primo Sentenciarum suarum capitulo primo dicens non dere-
liquit nos deus in omnimoda ignorancia sui

omnibus enim cognicio existendi deum ab ipso naturaliter
inserta est et subditum ipsa creacio et eius per-
mansio et gubernacio magnitudinem
divine predicat nature. Corelarium non per solam corl 1
theologiam prima veritas etc. 2m corelarium
possibile esse cognoscere esse prima veritas patet ex
dictis intelligendo propriam veritatem deum 2m
quia et propriam prima veritas cognoscitur esse
prima veritas etc. 3m corelarium verisimile est
illud primum verum significabile scilicet deum esse deo
esse idem vel simile apud theologum quod fuit
apud mentem Aristotelis patet ex dictis. Tercium 3m
corelarium. Non omnes propositiones mentales naturaliter
de deo sunt impossibiles patet ex precedenti dicta correlarium
cum multis precedentibus sunt contra argumentum
Hugelini qui de dicta ponit oppositas propositiones
in prima questione prologi articulo primo. Contra
dicta arguit magister Hugelinus ubi supra probando Contra dicta arguit Hugelinus
istam conclusionem quod prima veritas per solam theologiam
cognoscitur esse prima veritas quam probat sic per
quamcumque doctrinam non cognoscitur quod aliqua
essencia est huius significabilis et ita de qualibet re ta-
... visio quod intelligenciam per eius distinc-
tissime comprehendit et omnes species ...
singularumque eius partem quantumcumque quantitatem
cuiuscumque proporcionalem vocalem vel mirabile
habere ad aliquam aliam partem distinctissime
cognoscat comprehendat quia in eo signo vo-
in quolibet particula eius omnis figuras secundum re-
ctitas et earum passiones que uno et in infinitum
plures quam geometria tradit de facto intuitive
distinctissime et quia hoc signum tale et cum distat in cen-
tum perfectione animatum prima et tum a nobilissimo
angelo et tale a nobilissima qualitate et non solum
hoc sed in infinitum plura aliqua esse de facto et possibilia
per doctrinam talem non cognoscitur quod prima veritas
est prima veritas et posito sed ad breviter foret Hic fit ...
sic per quamcumque doctrinam cognoscitur quod aliqua cen-
tum est ... et cognoscibiles et ... secundum hoc et aliis co-
gnoscibilibus preteritis presentibus et futuris et
possibilibus omnimode cognoscibilibus tam com-
plexe quam incomplexe distinctissima visio
per iam non cognoscitur quod prima veritas est
prima veritas. Si hoc cognoscitur per solam theologiam
etc. maior patet minor probatur quia esse primam
veritatem est esse cognicionem cuiuslibet et omnium co-
gnoscibilium de eodem distinctissime et inmutabiliter et
ab eterno et hoc est ipsam esse inmensurabilem et
cuiuslibet alterius nisi omnia per ipsam. Tercio.

e ipam ee cuiuslibet cognicionis in quolibet
intellectu in mediatam cam quia e lux de
ronabilium lumenum hoc patet quia ulla
doctrina nisi sola theologia ponit deum ee creatorem i
in finitissimam simpliciter infallibilem sb alius
cognicionem z ee mensuram z arte omnium possi
bilium in i ro ligno omnis species innorum cognoscere
z porciones z figuras z pfeccionis excessus
quibus unius mentibus omnibus cognoscentibus
ueritatem aliquam ee cognicionis largitorem
totum hoc ponit in uirtute ¶ Consideracio
nis nominibus eius re ¶ Preterea ad firm
andum magis opinionem suam ponit
duas ras quarum prima e omnis res
r.b aliruius ueniae huius diffinicionem quid
rei illi b excencie repugnantem z cuius
alteri cenae date uel dabitur repugnantem
z nullam aliam habens de b. huiusmodi
nocionem uel diffinicionem nullum bonum sit ee
habz dcb. ia pz primo quia omne sit ee
tc b. attributa sigto illius proponis diffinicio
z istud sit dcclarare ee omni tu impossibile
sit ee illa quelibet ppo eius mentalis.
e fa sine simpliciter impossibilis ic. ¶ Ergo 2a ra
quia in di casu uel argumento incomun
noti. quia dcb. licam e dri diffinicione
loco diffiniti. Unde cum dc homo est
mortalis h dicere loco illius aial ronale e
mortale ¶ Si igitur posita diffinicione loco
nominis diffiniti redditur ppo impossibilis
sequitur quod prima ppo erat impossibilis ubi
erat diffinitum ra arc. quod si bina quilibet
e impossibilis z reliqua ¶ Tercio per p.
illa ra inducitur quia si nomine illo x.
intelligo unam pam creatam corporalem
uel nobilem uel aerius dc uel dca uo
lunt nobilem. tunc omne sic ee re
sit eius diffinicio tunc omne sic ee re
sultans ex illo est implicatiua falsi ra
propria esse nobile eius denotat rem illam
esse z impossibile e eam ee quia nullo ex parte
quin sit nobilis pa creata ¶ Sed ra eius
mentis existimacio qua estimaverunt
quod e aliqua ecnt uera prima omnium
finite pfeccionis non opc nec in me to
tam illius omnium alterum rem non intelligens
dicitur omnia cenar una uel p tnalis
diffiniez repugnantem ipi b ee impossibile dicitur
ipi dcb z repugnantem cuius alii cenae
z hoc ppa pa sin s cena uera ppa dum
z cena sit eius e omnino impossibile ut hec ra
euidentissime ¶ Ethus ponit p. ia qo

quod omnis ppo mentalis ¶ Aliis dedico sit
impossibilis patet quia posita loco nominis
seu diffiniti diffinicione quam comuniter
dco deducitur sermi stare p ente natur
rm eius p enim e omnino impossibile sed ex im
plicacio sui z ponis deum ee primum p
z ass mentalibus primus erant se
¶ Consimiliter p dingm eam. q. gone sr. d.
omnis existimans ee aliquid quod e extra ipsum
igitur nullam rem aliter intelligat quam
non eam intelligit ¶ Item rcº d. eius ra
tio vro cont phos. infemtes mente
diuinam ee ruiliez si mundi sensus
exto dc sit. ¶ Quicquid nomine fingendi nomi
in mente nouo consilio fecerit multos
quippe mentes gerunt pfecto non
deum quem cogitare non possunt sed semz
ipos p illo cogitantes non illum sed se
ipos nec illi sed sibi comparant z suo gra
do cogitabant aut loquebantur sed ea
que se existimabant deum ¶ Item in
Epistola quinta ad Marcellinum dicit Augustinus
mihi placet in alterius meis talis
esse existimor qualis non sum pfecto
non ame sed pro me alium suo nomine meo
diligunt si non quod sum sed quod non sum diligit
ita bene impossibile est ¶ Deinde pt quod
primum uni sic f. deum ee non eidem
apud theologos theologorum z mentem dicit lis
z hoc est concto sua quedam existimacio
sit quia inpto lz ee stat theologus pinfito
simpliciter actuatio i mente omnis entie
creatae z impossibile stat p deo. tunc apud
illum aut erat impossibile aliquid tale sunt
ee sic uel pti. ic. ¶ Consimiliter utraque
g. sic ¶ Si dileis incoto tertium eu pbat
quod aia e potentia multa eo quod multos habet
actus dicitur eo quod e forma corporis z ¶ Eo
tunc subintellectus in menia impa sua
quod quelibet materia aia eius uel bonus lap
uel bonus punctus uel actus indiuisibilis
tunc omnia sic pca ab ipso sunt simplicior
sa p cuius acceptor h. n dcx aliqua vi
sitatem. non tamen dc in ia dequa species
uel pss p in ppolito multo longius ab
excedit. quia longius annuit prima io
¶ Ad primum istorum qui argumentum pquirunt
doctrinam uo cognoscitur ic. ff. meo dico quia
si ee uera et si falsi uerum ex dco aute
psilem rom fidem. et quod primam theorz

nullus cognosceret deum esse primam veritatem
esse primam veritatem quia est contra articulum
etiam non esset katholicum / consequentia patet
quod a b c sunt attributa entitatis et veritatis
deo nec angelo nec homini cognita
nec etiam cognoscenda. Unde talia predicata
cuiuscumque homini ponuntur aliqua pro
aliquo eorum predicatorum de deo affirmative
in te hoc vero credet eum esse impossibile
quod est satis possibile cum deus non sit
comprehensibilis a creatura quo ad omnia
que sibi secundum se conveniunt hoc notum est
per scripturas et doctores communiter. Item quia
sic ad quamcumque doctrinam non cognosceret
quod aliqua entitas est a b c ista et distinctio
est bonitas sicud similiter de omni nota est extrema
et cetera et omnes sic. sive bonum et sic
sua quia esse primam veritatem est ita
a b c ut patet ex suppositione igitur per quam
cumque doctrinam et cetera. Ita enim arguit ipse
dicens quo esse primam veritatem et esse
cognitionem cuiuslibet et cetera. Preterea sequeretur
quod precise per doctores per doctrinam talium
fidei que sufficit vulgaribus ad salutem
non cognoscerent deum esse vel primam
veritatem esse quia patet per similem formam
sic per quamcumque doctrinam non cognosceret
quod aliqua entitas est huius significata
per ista visio et per tale non cognoscitur
prima veritas est prima unitas sic etiam de
doctrina fidei que vulgaribus sufficit ad sa-
lutem et cetera quod multi talem doctrinam
habentes parum sentiunt quod deus sit de spiritu
cognitio omnium tamen figurarum geometricarum
et passionum earum et cetera. Item si valet
ista esset bona quia octava spera
est orbis in stellis suis fixis et aliis parti-
bus a b c et cetera abitudinibus circumdatus
et proportionatus significato quod a b c et sunt
omnes habitudines omnium partium et stel-
larum octave spere ad invicem cunctis
sed ad quamlibet et cetera per quamcumque doctrinam non
potest sciri octavam speram esse a b c et habitudines
circumdatam per illam non potest cognosci octa-
vam speram esse octavam speram et per hoc
inter philosophiam nec astronomis cognitum et cetera
octavam speram esse. Ad rationem quam promi-
tebam rationem omnis mens et cetera dicitur quod concedo

[illegible] de ratione propositionis quia quod dicitur
implicat quod distinctio cuius ipsius b sequitur quod
ipsa sit consimilis cum b. quare si ponitur
esse repugnans b sequitur quod ipsa non sit distinctio
quid rei ipsius b et ideo dicta ratio est una necessaria
de mente cuius significatum per nos supponitur nec supponit
per aliquo et per consequens affirmativa sibi contradictoria
dicta esset impossibilis et cetera. ipsa esset necessaria et
dicta conformiter utendo terminis rationis et cetera
tamen sic ut aliquis crederet orationem repugnantem
sibi b esse certe dictam esse distinctionem quid
rei ipsius b non tamen sequitur quod ipse haberet
distinctionem quid rei ipsius b repugnantem ipsi
b et ipsam ex una illarum rerum sola non
concludit aliquid sentiendo et sic fit in
ceptio huius. Sed forte dicitur ego impono
voto illius hec distinctionem quid rei ipsius
b qui concipit aliquam orationem quam
crederet esse distinctionem quid rei ipsius b licet
in rei veritate repugnet b. Tunc dico
ad impositionem illo modo loquendi dubitando rationem
sicut ponitur quia est una propositio de mente
de primo quam possibile est esse verum et possibile
etiam esse falsam nec plus est sufficiens
sum de ipsa quod de eius opposita ut etiam aliquo
earum sum obligatus. Sed si dicitur
cum quo est impossibile ponatur in esse et respondeatur
tunc concedo eam et dico quod ut verum ad
probandum intentum etiam sit tamen ratio et cetera
non in sequitur omnis mens et cetera b et cetera
una sit et habet de b igitur si fuisset
rei quod omnis mens et cetera vel si ista fuisset
vera si fuisset vera omnis mens et cetera
quod tamen oporteret si una tamen et cetera ratio de b
sequitur quod omnis propositio mentalis affirmativa
de deo fuisset impossibilis. Item dato quod propositio
fuisset illa ratio vera tempore aliquo adhuc
una tamen et cetera non sequitur intentum eo quod
in et cetera non additur quod talis nullam aliam
habet de b consimilem notionem et si hec haberetur
in et cetera ratio necessaria esset simpliciter quia concipit
quis qui concipit quod aliquid est contingens
necessaria omnium tamen simile propositionis etiam
concipit hec contingenti necessaria propositio omnium ratio
est consimilis tamen de. Sed forte adhuc dicitur
contra primam solutionem per hoc quod dicta ratio
propositio est propositio simpliciter necessaria et per hoc
consimilem intelligi debet distinctio rationis et cetera ratio
vel ad dictum. Sed sicut impossibile et cetera tunc pono de

dicto eius contradictoriam et dico quod
hec est possibilis quod aliqua mens videlicet alicuius
creature habeat diffinicionem etc. quia staret
quod aliqua mens haberet diffinicionem repu-
gnantem huic creature divine et nullam
nocionem saltem diffinicionem de qua
videtur loqui videlicet generalem cum hoc consistit
istam omnes scientia est cuius una pars
dispositur prob. 1o. Item quod talis mens
simul cum tali oracione repugnante de-
beret conceptum proprium dei compossibile
talem ubi aliqua propria passio dei
deo conceptum sibi videlicet proprio ut patet ex
23 conclusionibus igitur etc. Ad probationem quia
potest racio tamquam quia intricatur sic quod omne
sit ex etc. b et dico distinguendo vocem quod
vel illud vel facit relacionem personalem quod
sit sensus quod attribuitur omne ens etc.
b denotatur etc. et tunc nego vocem vel si
illud facit relacionem simplicem ut sit sensus
illud predicatum aliquod [illegible] illius diffinicionis
denotatur etc. et tunc nego discursum quia
suppono quod omnis homo habet asinos unum
album et alium nigrum et quod omnes sint
congregati in una multitudine tunc si va-
leret primus discursus eciam valeret
iste omne album est etc. hanc multitudinem
attribuitur asino alicuius hominis et
asinus est niger igitur albus asinus est niger.
Item tunc valeret iste omnis homo
habet asinum quiescentem et iste movetur igitur
asinus quiescens movetur suppono quod
quilibet homo habeat duos asinos etc.
quod falsus sit suppositio patet quia [illegible] aliquid
istius diffinicionis est in rei veritate unum
aliqua pars diffinicionis sit generalis nunc
b. Et idem est totius [illegible] quod pars et aliquid
repugnans b. et 2o sicut habet omne sicut ex
etc. b attribuitur [illegible] istius diffinicionis
alium non tamen quod illi quod est impossibile etc.
et 2o si deberet distinctio valere oporteret
quod sic. Omne sit ex etc. b attribuitur
[illegible] illius diffinicionis et [illegible] illius
diffinicionis denotatur ex cum tamen impossibile
sit [illegible] et tunc [illegible]. Sed forte dicitur quod
[illegible] tamen [illegible] quod in voce sine [illegible] pro
totali et adequato illius diffinicionis
et tunc [illegible] non habet locum ut instatur [illegible]

Tunc dico quod si intellectus [illegible] sua [illegible]
conclusionem [illegible] [illegible] sicut propositiones
de [illegible] [illegible] ut conclusionem [illegible]
[illegible] ut patet ex predictis. Si autem intellectus [illegible]
sic quod [illegible] est quod omne sit ex etc. b attribuitur
totali et adequato [illegible] istius diffinicionis
[illegible] sit repugnantia tunc [illegible] est [illegible] quod possibile
est [illegible] illius qui habet [illegible] diffinicionem
[illegible] ex multas propositiones veras quibus
sit [illegible] enunciatio de vero [illegible] [illegible]
et adequati [illegible] istius diffinicionis [illegible]
[illegible] Ad [illegible] [illegible] per eandem racionem
[illegible] ut [illegible] hoc [illegible] [illegible] non
[illegible] ad ad propositum quia non [illegible]
[illegible] vel argumento [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] est dei diffinicione loco diffiniti
[illegible] est dei oracione repugnante diffinito
quam aliquis credit esse diffinicionem eius
Ad [illegible] contra illud quod racio [illegible]
[illegible] omne sit ex resultans ex toto [illegible]
[illegible] argumentum exprimitur et implicative
[illegible] cum quo bene stat quod habens talem
bene stat quod habens diffinicionem [illegible]
[illegible] [illegible] multa [illegible] sicut de [illegible] [illegible]
[illegible] est verus homo quod ipse [illegible]
quod ipse [illegible] in mundo [illegible] [illegible]
[illegible] Ad [illegible] [illegible] dico ut [illegible] [illegible]
est quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non sit [illegible] b et [illegible] non [illegible]
diffinicionem [illegible] [illegible] qui talis credat
esse diffinicionem b tunc [illegible] racio [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] forma que [illegible]
Et [illegible] patet ad [illegible] quia [illegible] [illegible] sua
forma sit quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus [illegible] [illegible]
[illegible] equipollebat huic illis [illegible]
estimata diffinicio [illegible] loco talis sub-
iecti ponebatur [illegible] forte ipse crediderit
eas esse [illegible] sicut de [illegible] [illegible] [illegible]
theologus concipit istam deus est et etiam
istam [illegible] forma forma productiva [illegible]
[illegible] quam credit esse [illegible] [illegible]
[illegible] quod in rei veritate deus non possit
producere supremam [illegible] producibilem [illegible]
[illegible] non [illegible] constituisse [illegible] [illegible]
[illegible] esse vel eciam per aliam aliquam.
Ad [illegible] [illegible] dico quod bene procedunt

quod philosophi multos conceptus habebant de deo
vel diffinitiones vel proprietates quas deo
attribuebant designatas quorum nullus
adequate representavit deum sed potius
creaturam vel forte chimeram. Vel ad
talem tamen hoc tamen stat quod multos habebat
conceptus de deo absque implicatione
alicuius repugnancie quibus non enim
cadebant sic esse de deo in deum esse primum
primum esse actuum purum et unde Augustinus
primo de doctrina christiana capitulo 9° omnes concedunt
esse consenciunt quod ceteris omnibus rebus
anteponunt. Ad racionem quia probatur
conclusionem suam scilicet quod deum esse non est
idem apud theologum et commentatorem Aristotelis quod
impossibile est esse etc. nego racionem probatur quia
scilicet quod apud Aristotelem impossibile erat esse ad
talem conceptum subiecti vel predicati quia apud
Aristotelem erat possibile deum vel primum mo-
torem esse sed deus est tale subiectum quod est
deus trinitas igitur apud Aristotelem erat possibile
tale subiectum aliquid esse quod est deus trinitas
quod est infiniti vigoris sed forte racio-
natur negasset hanc propositionem primus motor
vel deus est deus trinitas. Ad confirmacionem
quia similiter probat utramque conclusionem secundo
dato toto quod ponitur in illa racione
non propterea intentum quia quantumcumque Aristoteles
aberravit et multis de deo non tamen sequitur
quod omnibus nec eciam oportet quod errore
ignorabat conceptum quemcumque de deo habebant sub-
intellexerit sic quod quibus conceptus que habuit
de deo fuisset illius erroris implicativus
Alias non sequeretur quod communitas catholica
nunc est katholicorum multos apprehendi theologos
de quibus est certum quod aliqui eorum
nullum dum sciverunt de deo quare ita
est quod aliqui tenent deum esse productivum
alicuius creature que sit contraria
et personaliter trina. Et illi contradictorium
est quod deum esse contradictorium est impossibile illi
non que tenent partem impossibilem attribuerent
deo aliquid quo concesso cum concepto dei
resultaret repugnans deo et talibus tamen
quod sanctis patribus deductio racio eodem modo se habet.
Hugonis. Quantum ad 3m articulum dicitur
primo sic. quia patet d. 2. primo huius dico quod propositio nota
per se dicitur per se nota sed conceptum aliquid et tale

propositionis sed de hoc non facio vim ad
presens quia modus communis loquendi est
satis bonus quia planum est quod tunc
propositio debet esse nota cum nota est sic esse sed
peracum conceptum terminorum et sensuum dicitur per se nota.
Item propositio per se nota est cuius evidencia
seu assensus natus vel nata est causari sufficienter
in mente apprehensione plene illius
propositionis terminis concurrente. Et ista sentencia
concordat cum descripcione quam
ponit Scotus super hoc dicens propositio per se nota
est que vel alia sibi equivalens in se ad
terminis nata est mente potenti potest nata esse
nota absque indigentia noticie extrinsece alicuius.
Item Scotus dicit quod propositio per se nota est
que ex terminis propriis qui sunt aliquid
eius habet veritatem evidentem hoc est quod propositio
nullam aliam veritatem quam aliquorum
propositionis habet evidenciam. Sed oportet tamen dicere
ait noviter conceptum apprehensione plene cor-
rente terminis illius propositionis quia non sufficit — in mente ut aliquam aliam propositionem et per consequens
apprehensio terminorum sed requiritur apprehensio terminorum
proportionata scilicet quare proportionatur ptios sctos
Item propositio per se nota est alicuius assen- — Item potest sic apprehendi
sum causare sufficit apprehensio plene sensus
terminis concurrens et dico noviter plene ut
ut patet. Contra eum oportet propositionem inter-
propositionem per se notam et per se nosci de digni-
tatem quia idem sit utrum ut patet ex — contra primo
diffinicione non ex eo dicitur propositio nota quod
ab aliquo intellectu saltem creato per se cognoscitur
tunc non si nullus intellectus actu cognosceret
nulla propositio esset per se nota quod non admittit
lupus philozophancium sed dicitur per se nota quod ad
hoc ut sit evidens alicui intellectui sufficit
sensus tamen apprehensio plene sensus terminis
concurrens. Et dicunt eorum cum sua pro se similiter
ponit Scotus q. prima dis. 2a. Et hec descripcio
consonat cum illa Boecii in libro de ebdomadibus
qua dicitur quod communis animi concepcio est enunciacio
quam quilibet probat auditam id est intellectu ap-
prehensam plene scilicet per complexionem terminorum suorum
sicut eciam consonat descripcio posita supra.
Posterior dicitur dignitas vel propositio maxima est propositio
immediata quam necesse est habere docentem quod ab
aliquo doceatur. Et non dicitur Commentator 2° meta-
phisice commento 36° tales propositiones absque doctrina
cum sunt in mente deveniunt in mente et absque

autem cognicione ut idem dicit in de sompno exigua. ¶ Secundo secundo quod nulla apprehensio

2m continguus est per se nota. patet quia ad nullius talis assensum requiritur apprehensio terminorum. Et patet eciam per philosophum primo posteriorum et primo physicorum ubi dicit quod dignitates sunt nature per se ipsam ¶ Tertio omnis propositio per se nota

3m est in mente et non ergo prima pars patet. omnis propositio non est alia nisi in mente sed omnis propositio per se nota est huiusmodi. maior nota per diffinitionem propositionis in mente positam primo posteriorum que talis est propositio in mente est qua non alia prior. patet ex diffinitione propositionis per se note. secunda pars patet. multe sunt propositiones in mente ad quarum assensum non sufficit apprehensio terminorum sed eciam requiritur experiencia singularium ut patet de istis ignis est calor et calefactivus. ad modum enim sunt dicte propositiones quia sumuntur per viam experiencie et memorie. patet eciam per philosophum primo posteriorum ubi dividit propositionem in mente in dignitates

4m et propositionem ¶ Quarto quod non omnis propositio in qua predicatur diffinitio de diffinito est per se nota. nec econverso. propositio per se nota. prima pars patet. nam talis propositio patet de istis rosa est flos que est generatus. hoc non est per se notum. Albedo est color que non est notum tanto rationi et ita de multis aliis quod propterea mittantur mirabilia quid sit. Item si sic tunc quelibet propositio in qua predicatur

4m genus de specie per se esset per se nota. et per consequens diffinitiones earum essent note absque inquisitione quod patet falsum cum valde difficile sit invenire

5e quod est contra posteriorum. Item loquendo de diffinitione quid nominis planum est quod de eis esset per se nota. Verum est locus et cognitio sit hoc tamen propterea propositio indiffinita. secunda pars patet quia quelibet istarum est per se nota omnis homo est asinus vel nullus homo est asinus si aliqua equalia eidem equalia et inter se sunt equalia si equalibus inequalia addantur tota fient inequalia. et multe alie in quibus constat

7m cor quod propterea non sunt de ratione sua. ¶ Quinto correlarie hec est in mente omne totum est maius sua parte per se nota. prima pars patet quia non habet evidenciam ex aliqua priori per se. secunda pars patet quia ad eius assensum non sufficit apprehensio terminorum sed eciam requiritur cognitio quod aliqui termini partes sunt. ista secunda pars est contra Scotum super ubi diffiniendo propositionem per se notam dicit esse talem de ista omne totum est maius sua parte. Sed ad hoc impellitur

diffinitione propositionem per se notam quidam propositio per se nota est que extimas terminos qui sunt illiquitur eius sed evidenciam rationis exposuit dominus hoc est quod perrillam aliam veritate complexa ex terminis sed evidenciam sed ex se tamen ideo ipse non excludit actualiter assensus evidentis propositionis per se note quamvis est extra terminos eius ut

apprehensionem plene eius continentem sed excludit omnem aliam notitiam priorem. Contra 3

si aliquid tale per talem apprehensionem convenientem terminis requiritur ad assensum talis propositionis sive hec sit experiencia vel obiecti presentia et tunc non est per se nota. sed per aliquod extrinsecum sibi et terminis suis etc. Item ipse non stat in eadem. quoniam dicit quod propositio per se notarum utrumque in mente est per se nota sed non actu cognita. Sicut quia extimus est et evidentia sicut anticipiamus sicut est de filio perfecto qui nullius indiget ut appareat. Contra hoc instant quod non bene distinctio quod aliquid est per se notum sapientibus vel insipientibus. Sed hoc tamen pertineat ad cognicionem tamen erit que supponimus ad intellectum propositionis per se note. Secundo instant quod nec ista distinctio vera quod aliis aliquae propositiones per se note sunt primum omnis et alique secunda quia quecumque propositiones per se note unius acceptis terminis sed si sit illi habent evidente veritatem i extrinsece sibi. ideo ipse excludit omnem talitatem etc. extra terminos etc. ¶ Precedit sic quod dicitur possimus loqui de hac propositione mentali deus est sed vel prout est ut naturaliter acquisibilis in mente viatoris vel prout est supernaturaliter habilis a deo vel alio tamen si se velit deus consimiliter differentiam revelare. ¶

9 f Conclusio prima nulla talis propositio deus est in mente viatoris de mente naturaliter acquisita acquisibilis est per se nota. patet nulla propositio per se dubitabilis est per se nota sed quelibet talis deus est in mente viatoris etc. est dubilis. minor nota per diffinitionem propositionis per se note. Maior patet in multis philosophis quorum aliqui dubitabant aliqui negabant primam causam esse dicentes quia esset processus in infinitum

2 e in causis. Item nulla talis propositio est per se nota ad cuius assensum terminis seu cuius evidenciam non sufficit apprehensio plene suis terminis correspondens sed sic est de quali tali deus est in mente.

viatoris ceterum igitur / maior nota
per diffinitionem et hoc patet quia doctores
communiter eam probant ex aliis complex-
ionibus ut patet tamen Anselmus et ceteri qui de primis cum sen-
serunt laborantur si ad eius evidentiam
sufficeret apprehensio etc. ¶ Correlarium
Nulla talis deus est in mente viato-
ris et est primum principium complexum
patet cum oporteat primum principium
complexorum per se esse notum ¶ Cont-
ra correlarium arguitur necesse esse est per se notum
id est deum esse quia tunc quia nomine dei
nihil aliud intelligimus quam necesse esse
antecedens patet quia oppositum predicati includit oppositum
subiecti secundum ... Anselmum in de proslogio / ipsum non est ... no-
n necesse esse ¶ Secundo veritatem esse est per se notum
id est deum esse quia tunc et patet quia deus
est veritas Joh. 14° antecedens quia negans
veritatem esse concedit veritatem esse
nam si nulla veritas est tunc verum esset nullam
veritatem esse / id est aliquid esset verum / et non
nisi veritate pro aliquid esse verum id est si nulla
veritas esset / veritas esset et per consequens ~~veritas est~~
negans veritatem esse concedit veritatem esse
¶ Confirmatur impossibile est cogitare contradictoria
scilicet principium aut finem id est impossibile est
cogitare veritatem non esse et per consequens veritatem
esse est per se notum antecedens patet per Anselmum mo-
nologion 18° capitulo per eum sic. Si veritas habuit
principium non habebit finem antequam ipsa in-
ciperet verum erat tunc quia non erat veri-
tas et per consequens quando finita erit verum erit tunc non
erit veritas ut quod verum non potest esse sine veritate
erat id est veritas antequam esset veritas et erit
veritas postquam finita erit veritas quod incon-
venientissimum est ¶ Tercio omnis propositio
nota ex sola notitia quid nominis subiecti
et predicati est per se nota sed hec deus est est huiusmodi cum
nomine dei intelligatur esse id quo maius co-
gitari non potest Secundo dicit hic statim sic
quod deus est id est ¶ Item deum non posse cogitari
non esse id est deum esse est per se notum ... tamen
probatum Anselmi in proslogio allegatum supra ... consequentia
probatur ... quia esse dei est de quidditate dei
et per consequens non potest cogitari deus quin cogitetur
esse ¶ Item omnis propositio cuius predicatum est de ratione
subiecti ... nullus potest dicere ... sed ... quia
probat Anselmus ... est per se nota sed ... hec ...
... patet quia ista propositio esse de ratione propositionis

per se note et integre ipsarum sed hoc non est quia
ad singulas partes nam esse est de ratione
nullius et nullius quid de ... in de ...
... hanc propositionem deus est Secundo ... a ...
Dicunt alii non apparet hic ... non ...
... nominis ... est quod ... non de
per se notum quia sic cuilibet notum sed ...
... quid est quod dicitur per ... Item omne ...
per se notum ... cognoscitur omnibus hominibus naturaliter est in-
... esse est ... id est ... non ... primi
... per se non ... Damascenus in
20 ... hoc patet per ... libro 1° c. 1° dicit
omnibus cognitio existendi deum naturaliter inserta est
Jtem propositiones necessitatem sed quod ... huiusmodi
... per se sint note sed ... principia ... per se
per se non ... huiusmodi esse in ... ergo nullo
... erit ista per se nota ... necessitatem ... huius
... est ... assumptum patet
... necessitas ... principiorum et nostre ... cogni-
... ex natura ... extra propositio ... sed tunc
... generationem ... ut sit in ... dicit
Jtem omnis propositio necessaria ... per se
est per se nota sed ista deitas est ... ergo est
... est per se nota ... ergo ... ¶ Jte si ...
dei et deitas ... non penitus ... id est ...
per se esset nota maxime ... ut videtur ... est dubitabilis
sed ... quod ... aliqua propositio potest esse per se
nota que est tamen dubitabilis ... id est ... quod
possibile est quod aliqua propositio sit per se nota per extrinseca
notius ab effectu et ... ad nos ... quod non
sit per se nota ... extrinseca notius quod ad
nos ¶ Ad primum istorum quod ... necesse esse ... ne-
... quod ... propositionem ... quod ...
... quia ... sit de per se nota ...
... esse ... per se nota ... esse ...
... patet ... nec ... propositionem
... quod aliqua propositio sit ... ut patet ...
... sed forte ... per se ... quibusdam hominibus
... ut ... ¶ Item veritatem
... non ... ut dicunt doctores
... ut si ... est per se
notum id est hec ... est per se notum Item ...
... quia negans veritatem esse dicit
... concesso ... veritatem esse sit per se
notum sed non ... negans se loqui ... loquitur
... aliquod loquitur est per se notum. Item potest ...
... nam si ... esset ...
... veritatem esse ... ut dicit ... veritas ...
... vitam ... principium ...

intus compositi et dividentis. Sed si nulla veritas est, non est verum aliquam veritatem esse, licet veri incom-
plexi compositi et dividentis. Sed tamen sequitur: si
nulla veritas est, nulla veritas est. Ergo non
est verum aliquam veritatem esse et contraria
sequitur. Quod ergo verum est aliquam veritatem non esse vel
nullam veritatem esse falsum, in quantum significatur, et sub pena non
ad 2m: ¶ Ad 2m quod impossibile est, et dico si cogitare accipia-
tur pro intelligere vel actualiter apprehendere vel secundo modo
pro assumere, estimare vel putare, et tunc nega-
tur ad propositum, quia si veritas sumitur secundum modum, et nega-
tur falsum quantum est de forma, quia per se nota est, ut
patet ex precedenti solutione, licet forte quando nunc sit
necessaria eo quod ad admittendum argumentum est impossibile
et ita potest tunc dici ad argumentum actionis vel 3o contrarie
pro estimare, assumere, ad plene intellectum considere-
tur quod quicumque sanus homo statim consideraret et
conceptis iudicio consentiret, quia non negaret. Item
de qua Augustinus in dialogo .2. ponemus factam
inventionem in libro de veritate dicens se causa-
sse intellexisse quod non potest sic intelligi quin
ista omnis ita esset veritas ubi de esset et per quod
intelligatur, iam veritas sine principio fuisse quod
prima causa est huius veritatis. Et tunc ergo sine
causa si intellecta in hoc si incepit esse veritas
et si ante hoc fuisset oratio nulla veritas
est, ipsa fuisset vera, et ideo nisi aliqua
veritate et non tamen sequitur ista cathegorica
de forma quod tunc verum sunt nulla esse
ad 3m: veritatem. ¶ Ad tertium omnis propositio non est
necessaria hec ad propositionem hoc cum nomine deus,
et concedo. Secundo autem hoc statim sequitur
quod deus est iam necessaria. Patet nunc quod aliquis
intelligit hoc nomine deus aliquid quo
maius cogitari non potest, et tamen nescit
illud esse. Unde et Augustinus in monologion
ratio probat aliquid tale esse quo maius
ad 4m: cogitari non potest, quod non pateret si tale
esse esset per se notum. ¶ Ad quartum deus non
potest cogitari, et accipiendo cogitare quod
ut prius est dictum necessario aliquis ad Augustinum dicens
ut primus de veritate dicitur. Unde in proemio
prosologion quod cito dicitur deus est id quo maius
cogitari non potest, quod qui bene intelligit intelligit
utique ipsum esse sic ut nec cogitare possit
non esse. Dicendum quod nullus homo bene intelligens
quod sunt rationes et hoc attendens motiva
quibus sancti antiqui probaverunt deum esse, dubitat
si quod est esse aliquod primum et non potest rationaliter putare
deum non esse sensus autem est si sentit id
ut est ista deus est et tunc primo idem quod precedit ad 4m

necessaria quia quod precedit prius quod non potest cogitari non quin
ad 5m: cogitet esse. ¶ Ad 5m dicitur quod si ad eiectio ad
secundum ipsa concessa necessaria. Hoc ad propositum dico quod
sentiat aliquis apprehendere quid significatur per hoc nomen et
per hoc verbum est et tamen statim ista propositio
deus est sibi formaliter non apprehendit vel sentiat
aliquem ad hunc etiam videtur dixit insi-
piens in corde suo non est deus. Sed ad 5m
accipio contrarie necessaria est sed ideo tamen prima pars est
ad 6m: sicut patet ex precedentibus. ¶ Ad 6m omne de
per se notum et dico quod notitia alicuius esse
insertum naturaliter omnibus hominibus dupliciter intelli-
gi potest secundum duos denotetur distincta actuali et
habituali, quod est sufficienter ad actuales statim intelligens
terminos alios et propositionem cognitam naturaliter nobis
datam per quam creaturas statim possumus
cognoscere deum esse falsum et rationibus quibus
de creaturis que pertinens in habemus et de quibus
intelleximus et ita primam conveniens cogita-
dum esse prius dictorum more actor esset concedenda
ad illum intentum sanctorum probata est de primis prius
et hoc necessaria et ad damascenum dicentem quod inserta et
cetera non prius ut patet ex hoc quod ibi dicit in mente
post alloquia sua subdit. Et ipsa creatio et
conservatio permanentia gubernatio magnitudinis divine
predicat necessaria, et propter ea ibidem dicit quod deus
divinitatis providens quod utile est nobis cognoscere
revelavit et ita etiam sumantur ista testimonia.
ad 7m: Secundo ¶ Ad 7m propositiones habitus credendi proced-
entes condicionis propositiones tamen habere necessitatem et quid.
ex terminis quia necessitatem habent certiori
certitudine quam ad intellectum et non ex hoc
quod aliquis res magis proprie per pro sit necessaria
et secundo illam habere necessitatem simpliciter ex
terminis suis que necessitatem habet tamen potest
aliquam non sciam per terminos vel res
per alias quod etiam certitudinem et tunc concesso
ante negatur consequentia quia propositio per se no-
ta non oritur ex necessitate terminorum vel rei sive
propositionis sed ex totali complexione terminorum cum
apprehensio plena sufficit ad evidentiam intel-
lectus propositionis sive hoc sit per viam compo-
sitionis ut in cathegoricalibus vel in mente
oppositionis ut indistinctius composite ex
contradictoriis vel per viam non re-
pugnantie seu possibilitatis seu cum
diversitatis habitudinis sive per talem complexionem plene
apprehensam quod idem se offert ita quod in terminis sicut et
ad 8m: sufficit ad suam indigentia notitie rei extrinsece. ¶ Ad
octavum

Omnis propositio necessaria vel necessario vera quia ista deus
est deus. Similiter idem dicitur quod est natura non tamen
per se nota ut patet ex conclusione. Etiam hoc
posset negari quia similiter est commune deo et tribus
q 1 Ad primum concedo quod esse dei et deitas non dis-
tinguuntur ex natura rei secundum hoc predicta. Ad 2m
si non esset tunc concedo. Quantum ad primum quia
aliqua propositio est vel ita necessaria quia sic per se no-
ta nulli dubia est vel dubitabilis quamvis aliqua propositio ita
signans per quid sit est sicut ipsa significat
bene potest esse dubitabilis. Ad primum quia possibile
est vel ita necessarie quia omne per se notum exigit
notitiam terminorum a priori quod a posteriori saltem
per ipsum notificari posset et ideo est quia absque
compositione de inesse(?) apprehensione et non a priori potest
dici per se notum intelligendo quod esset per se
notum per securitate excedente notitiam a priori
et quantumque est de deo de inesse esset per se notum
2a 3a de ipso quod patet supra. Circa conclusionem sciendum quod
Scotus dicit quod ista propositio est per se nota quoniam
de deo coniungit ista extrema esse et essentiam
divinam, ut est sub sua deitate et esse sub pro-
prietate quo beatus videt eam essentiam et
esse sub propriissima ratione que est in deo. Hec est
quo nec esse nec essentia a nobis intelligitur
sed ab ipso deo et a beatis. Secundum concordat
Ockam ponens tres modos istarum
propositionum deus est. Una que constituitur ex ter-
minis fortis, 2a quam formare potest intel-
lectum divinam predicando idem esse per
essentia divina de ipsamet essentia divina, et
3a quia potest forte idem beatus predicando idem
quod nos predicamus de ista essentia ita quod sit
ibi due propositiones ad minus possibiles que tamen
non sunt possibiles. Et tunc dicit quod prima non
est per se nota sed utraque aliarum est per se nota.
Gregorius autem in 2o dicit concedit ista quamquam
formant beatus sit per se nota licet sit beatis evidens
immediate per notitiam intuitivam. Ex quo
mihi videtur utraque pars probabilis ideo prout utraque
parte ponam propositiones et modum solvendi
obiectiones contra eas. Tertia conclusio
3a dissimile videtur quod ista talis propositio in mente beati per
se nota sit quoniam ad intelligendum talis evidentia ad
assensum certum sufficit apprehensio plene suis
terminis correspondens in 2o. Quia patet in superiori conclu-
sione quia si talis apprehensio sufficiat hoc esset
maxime ex hoc quod nulli propositione in mente beati
conceptus quo concipitur esse dei sub propriissima
ratione qua ei competit est equivalens.

de competentia proprie dei quo ipse concipitur vel
essentia ipsius vel deus vel eius esse omnibus
circumstantiis quia prevenientes opponunt Scotum
Ockam et Bragwardinum contra eius probationem
quia quanto nos aliqua sub proprietatibus et
conditionibus magis intelligibilibus in esse alicui
enti particulari intellectum creato tanto plus requi-
ritur ad eundem terminum assensum in ipso de talis
propositione qua dicitur sub talibus proprietatibus esse et
inmittuntur talem terminum esse. Sed quanto deus con-
cipitur magis dicitur concepto deus pro tanto apparet
sub conditionibus et proprietatibus magis intelligibilibus
inesse alicui enti in ad assensum propositionis in
qua concipitur quo concipitur esse dei sub
propriissima ratione qua ei competit esse equivalent
de conceptu proprio dei tamen dicitur quod etiam omnibus
beatis non potest plus requiritur vel ad minus tamen
quam vel aliquem ad assensum talis propositionis in mente
viatoris sed ad eum non sufficit apprehensio
plene suis terminis correspondens ut prius patet in
probatione et eius probatione 1a et 2a. Secundum inter-
dum esse vel deum esse deum est primum principium
complexum quoniamcumque prius sibi deum reputa-
ret et dicitur secundum primum correspondens significatum. Istud
est contra Bragwardinum libro 1o capitulo xiiio propter
primum principium complexum est per se notum in
mente ista deus est et ut patet ex conclusione et
similiter etiam sit omnis propositio per se nota naturaliter
plene quo ad sua complexionem a terminos
et conceptibus a viatore sed sit non est de tali in
mente beati de qua dicunt isti doctores. Tertia conclusio
non quia propositiones per se note necessario veniunt
in mente et hoc etiam patet ex eo ipso quo sunt
per se note facillimum est ad apprehensionem et
et ad assensum plene suis terminis correspondentes
pertingere et maxime si sunt kathegorice apparet
necessaria evidentia in mente sunt ex hic ne
patet ad secundum que non potest esse nota non cogi-
taverimus et ideo si facillimum est pervenire ad
notitiam illius huiusmodi tamen est facillimum
est hec conceptus extremorum et sic videtur in con-
ditionalibus et in omnibus per se notis prima
huiusmodi ponitur quare est in proposito de ista
deus est. Tertius autem esset de per se notis per
dictam oppositionis ut a est vel a non et quod
est per se nota etiam illi qui nullum conceptum
proprium habet de a. Sed est ista deus est vel deus non
est de conceptu proprio dei que licet beatis est per
se nota licet viatori necessario ad talem conceptum
non possit pertingere hoc non est etiam per se tertius
oppositum. Tertia conclusio dissimile videtur. 3m 9o

q(uod) ista p(ro)po(siti)o deus e(st) q(ua)m fort(e) b(ea)t(us) p(ro)ducit id (est) id
q(uod) nos p(re)dicamus de e(ss)entia divina seu co(n)-
ceptu dei p(ro)p(ri)issimo non sit p(er) se nota p(ro)p(ter)
difficultas e(st) assu(m)ptio p(ro)po(siti)o(n)is in qua
enunciatur ex q(uod) nos concipimus de con-
ceptu dei s(ed) p(ro)p(ri)issimo q(uia) de conceptu dei
que(m) nos formam(us) i(d est) ad a(ss)e(n)su(m) illius p(ro)-
po(siti)o(n)is sit formate [beatitudi?] plus req(ui)rit(ur)
q(ua)m ad a(ss)e(n)sum illius q(ua)m nos formamus
q(uia) ad istu(m) no(n) sufficit app(re)hensio ter(minorum) tota
deducto p(atet) ex p(ro)batio(n)e precedentis ¶ Ite(m)
ad conceptu(m) simplici(te)r ist(ius) p(ro)po(siti)o(n)is non
p(otes)t viator na(tura)l(ite)r p(er)tingere q(uia) cu(m) eius nota
h(ab)eatur p(ri)ma. h(ab)e(re) nos p(otes)t p(ri)ma ad
s(ecundu)m p(ate)t q(uia) nec ad notitiam plenam co(m)-
plexionis p(otes)t na(tura)l(ite)r p(er)tingere i(d est) ip(s)a n(on)
e(st) p(er) se nota de d(i)c(t)o p(atet) ex 2a r(ati)one prec(edentis) (con)-
clusionis ¶ Correlarium Ista p(ro)po(siti)o deus
e(st) q(ua)m nos h(ab)emus non e(st) p(er) alteram
illarum in mente b(ea)ti de inmediabilis p(atet) e(x)p(ositio)
demonstrat(io) ex q(ui)a ex notioribus vel in se vel q(uo)-
ad nos s(ed) nent(ur) i(d est) e(st) h(ab)itionis vel p(atet) e(x)-
ducto eo q(uod) ad utriusq(ue) illarum a(ss)e(n)su(m) plus
requiritur q(ua)m illius q(uod) nos h(ab)emus i(d est)
Istud e(st) c(ontra) Occam q(ui) d(icit) in eadem p(ro)po(siti)o(n)e
p(ro) altera(m) i(d est) p(ro)po(siti)o(n)em e(st) ita q(uo)d q(ua) nos h(ab)e-
m(us) de s(an)c(t)o de inmediabilis p(ro)ducitur in p(ri)ma p(ro)po(siti)o(n)e id
p(atet) q(uod) nos h(ab)emus de ip(s)a e(ss)entia divina i(d est) se-
c(un)do p(ro)ducitur de isto s(an)c(t)o q(uod) nos h(ab)emus ip(s)am
d(ivi)nam e(ss)entiam et ex(tra) has p(ro)po(siti)o(n)ibus h(ab)enda
p(atet) q(uod) nos h(ab)emus de s(an)c(t)o q(uod) nos h(ab)emus h(oc)
i(d est) v(idetu)r g(ene)r(aliter) sic arguendo h(ec) e(ss)entia e(st) deus e(st)
h(ec) e(ss)entia i(d est) deus e(st) etc. (et) constat q(uod) ibi(dem) est
petitio p(ri)ncipii ¶ Contra conclusione(m) (et) tam
arguit Scotus p(ro)ducendo sua(m) q(ui)a ut ita sit ista
p(ro)po(siti)o que sit concepta ex(tre)ma de deo ex(tre)mis
t(er)minis h(ab)e(n)t evidentem veritatem i(d est) etc. a(n)t(ecedens) p(atet)
q(ui)a ita p(ro)po(siti)o n(on) e(st) p(er) se 2o q(uia) p(ri)m(um) sit ex-
to(m) s(ecundu)m s(ed) p(er) se p(ri)mo (et) in meta(physica) (et) ex(tre)mis
evidens q(ui)a inmediatissima ad q(ua)m
resolvunt omnes enunciantes aliq(ui)d de deo q(ua)li-
t(er)cu(m)q(ue) concepto ¶ Item arguit Occam app(re)-
hendens t(er)minos ist(ius) p(ro)po(siti)o(n)is (et) formans p(ro)-
p(ositi)o(n)em idem de se i(d est) ex de e(ss)entia (et) dere s(ic)
non p(otes)t nullus app(re)hendens tam vere du(bitar)e
q(uia) predicatio eiusdem de eodem sit ver(a) i(d est)
¶ Item t(er)mini ist(ius) p(ro)po(siti)o(n)is nullus alius t(er)minis
cognitus nullo(rum) p(ri)us cognosci (con)sueverunt p(er) t(er)mini d(e)c(lara)te
i(d est) id p(ro)po(siti)o in qua deo(rum) continentur theolo(gi)ci

(et) non alius p(ro)po(siti)o(n)is nulli nullam pot(est)
esse dubia i(d est) erit p(er) se nota (et) p(ri)ncipium (et) n(ul)lo(rum) 9o
(et) id etiam e(st) c(ontra) eorum 3e (con)clusionis ¶ Conc(lusio)
3a cum arguit idem nullus b(ea)tus in deus
illam e(ss)entiam n(on) p(otes)t du(bitar)e eam ex nec
(et) app(re)hendens eam abstractive i(d est) ¶ Ad
p(ri)mu(m) istorum ista p(ro)po(siti)o est nec(essari)a (et) i(n) ad
p(ro)ba(ti)o(n)em q(ui)a ista r(ati)o(n) e(st) in 2o dicendis
p(er) se s(ed) in p(ri)mo dicto q(uod) ex(tre)ma non s(unt) q(uod) sit
p(er) se nota n(on) i(d est) omnis p(ro)po(siti)o in p(ri)mo mo(do) est
p(er) se nota ut ip(s)emet concedit i(n) eadem q(uesti)o(n)e
(et) n(on) omne p(ri)m(um) q(uod) e(st) de r(ati)one s(u)bi(ecti) est p(er) se
notu(m) de s(ecun)do vero aliq(ui)d tale q(uod) e(st) de r(ati)one d(icitu)r
q(ui)d rei ip(s)ius s(ed) e(st) de inmediabil(ibus) b(ea)ti de s(ecun)do ut
p(atet) p(er) ip(su)m ibidem (et) tamen d(icitu)r q(uod) sit in-
mediatissima (et) i(d est) in negatam c(um) n(on) sit
in meta(physica) in s(e) intelligatur inmediatissi(m)a
i(d est) distinctissime exprimans etc. (et) tunc non
s(ecun)do q(uod) sit evidens ex(tre)mis etc. ¶ Ite(m) dato q(uod) est
in mediatissima inter omnes quibus a(ss)ignatur
p(ri)m(um) ad ad s(ecun)d(u)m supponente p(ro) d(e)o n(on) tr(ans)-
s(ecundu)m q(uod) ip(s)a sit simplic(ite)r i(n) meta(physica) c(um) h(ab)eat aliq(ua)s
p(ri)ores seu notiores se q(ue) s(e)c(un)d(u)m supponunt
p(ro) creatura ¶ Ad 2m app(re)hendens etc. nec(essari)o as(sentit)
ad p(ro)ba(ti)o(n)em q(ui)a i(d est) p(ri)m(um) etc. nec(essari)o (et) tamen p(ro)p(ter)
aliq(ui)s q(ui)a sicut etiam app(re)hensam h(ab)e(re)
illius p(otes)t du(bitar)e esse ita p(otes)t du(bitar)e ip(s)am ex ip(s)a
¶ Item simili p(ro)babili(ter) e(st) q(uod) ut ex(tre)mis n(on) p(otes)t du(bitar)e
istam q(ui)a nos formamus deus e(st) deus
vel e(ss)entia d(ivi)na e(st) e(ss)entia (et) p(ro)p(ositi)o(n)is n(on) istam
deus q(ui)a nos formamus q(uod) e(st) eo(rum) istu(m) d(e)co-
rem met ¶ Ad t(er)tium t(ame)n ista p(ro)po(siti)o(n)is
etc. nec(essari)o q(ua)m q(ui)a ista distincta exprim(it)
n(on) arguit p(ro)po(siti)o(n)em sic exprimante n(on) esse
dubilem q(ui)a ita b(ea)ti possunt du(bitar)e istam
Sor a b c p(ro)prietatibus p(ro)prietatis e(st) p(ro) q(ua)
distinctissime p(ri)vata inn(ata) Sor s(ecundu)m p(ro)p(rie)tates
suas om(ne)s sicut istam Sor e(st) p(er) q(ua)m idem
notam distincte n(on) p(ro)p(ri)atim (et) ita b(ea)ti po-
ssunt utrumq(ue) du(bitar)e supponente q(uod) neu(tr)a sit cogno-
scens in intuitiva nec cu(m) neutra conceptus i(d est) tertia
cognitio Sor sicut s(ed) p(er) n(on) cognoscendi p(er) ab-
stractive (et) sic q(ua)m n(on) e(st) de r(ati)one simplicior i(d est) tam
complexionum etc. h(oc) ad contra certa
mag(is) testaret i(d est) d(ivi)na notitia q(ui)a i(d est) alia (et) certa
d(icit) Gregorius q(uod) ista deus e(st) in mente b(ea)ti
n(on) e(st) b(ea)to p(er) se n(on) h(oc) ad notitia intuitiva(m)
q(ua)m inveniunt ip(s)am v(er)itate n(on) posse deum
de p(ro)po(siti)o(n)is du(bitar)e q(uia) stante tal(i) notitia intui-
tiva i(n) intellectu ¶ Ad quartum nullus etc.
nec(essari)a q(ui)a q(ui)a supposito q(uod) nullus b(ea)tus est

non posset dubitare etc. hoc tamen non esset propter evidentiam terminorum etc. sed aliunde. Item aliqui dicerent quod absolute loquendo staret nullum clare intuentem certitudinem divinam et habentem aliquas alias propositiones deus est etc. consimiles huiusmodi quas habent bene dubitare istas deus est etc. quia posset sic argumentari quia staret ipsum habere eandem apparentiam de albedine non existente vel consimilem sicut de albedine intuitive visa et quod etiam sic possum esse in proposito quod consimilis omnino apparentia esset illi qui videret divinam essentiam et illi qui non videret et ex hoc etiam patet quod distinctio apprehensionis vel que precise qua propositio denotatur esse nota infert illam propositionem quoniam est de huiusmodi terminorum in se esse magis certam vel minus dubitabilem. ¶ Quarta conclusio quamvis via tacta in tertio et tertia conclusionibus sit mixta modum huiusmodi conclusionis opposita tamen non videtur mihi absolute reprobabilis prima pars ex dictis patet 2a pars patet. Aliqua talis deus est etc. in mente beati sic formatus vel similis est talis necessario quod necessario sit significatum eius esse quod apprehensio plene suis terminis correspondens sufficit ad eius assensum firmum et certum seu ad evidentiam veritatis eius ita quod si esset in intellectu viatoris tantam faceret evidentiam sed apprehensio correspondens plene talis propositionis complexi quod nos habemus vel maiorem et prima pars vera quia est bona et antecedens credo cuilibet viatori esse dubium quod quamvis non est ab aliquo absolute negandum saltem asserere. ¶ Item conceptus distinctissime representans deum includit formaliter esse vel existere quod convenit sibi ideo est et omnis propositio in qua ponitur hic videtur esse sine per se nos ipsum concipimus sine dubio etc. quod propterea conceptus ideo esse veri quod includitur in conceptu dei propositio deus est per se nota quia licet in tali huiusmodi terminorum plene apprehensa sufficiat ad assentiendum etc. aliis propositionibus tamen in essentia contradicant divina essentia omnia que perfectionis simpliciter sunt et divisim in aliis reperiuntur sine esse et sine actu tamen in qualibet creatura perfectio sit esse et actu cuius causam convenit eo quod quelibet causa potest non esse sequitur quod hic sit essentialiter deo et propria negatio etc. intellectus etc. ¶ Confirmatur quia de ratione dei seu essentie est

intrinsece esse et etc. ¶ Contra arguit quia cognitio potius in forma potest absque aliis extrinseca notitia esse necessario notum deum esse igitur deum esse non est per se notum antecedens patet quia non videmus potest necessario esse notum deum esse ex cognitione creature etc. ¶ Ideo non cuilibet potest in ratione ista propositio quam format beatus vel alia sibi equivalens in secundo potest absque aliis extrinseca notitia esse necessario nota et cuius patet quia nec ista vel aliqua equivalens potest necessario homini maiori esse nota sine notitia extrinseca. ¶ Confirmatur quia propositiones per se note naturaliter veniunt homini in mente ista autem quam beatus habet non naturaliter sed supernaturaliter generatur in mente eius etc. ¶ Ad primum istorum non cuilibet est etc. ista tota ratio bene probat quod ista deus est quam nos habemus non est per se nota sed si infert quod ista primum de ista deus est in mente beati non quantum quia licet talis non posset naturaliter venire sine creatura et ponens non naturaliter esse nota non tamen sequitur quod huiusmodi etiam non sit per se nota. ¶ Patet ex etiam ad rationem quia negandum est prima quia propter hoc necessario quod ponitur in antecedente. Ad confirmationem que probat istam quam et etiam priorem quia propositiones per se note etc. ista indefinita conceditur et forte et universalis tamen aliquo addito esset necessaria sed ita omnis propositio per se nota de maneriei propositionum per se notarum quia talibus note sunt venire naturaliter homini in mente vel eis similes non videtur oportere hic de talibus per se notis qualis deus est forte vel forte de se formanti in mente beati que si essent in mente viatoris huius tamen rationis et essent per se note etc. ¶ Patet ex hoc ad rationem probantem conclusionem. ¶ Item pridem patet ad primam rationem eiusdem conclusionis qui arguitur ultimus talis etc. negari possum minorem adoptionem quod sit talis etc. conceditur quia ad probationem similitudinis quando dicitur quia etc. ista conceditur et ideo apprehensio plene correspondens terminis illius propositionis inquam essentia tamen dicte de qualibet ipso deo etc. sequitur ad talem assensum etc. que est apprehensio alterius speciei ista quam nos habemus non tamen sequitur quod preter istam apprehensionem aliquid ad requiratur etc. ¶ Quantum ad tertium articulum suppono primo cum philosopho 1o posteriorum quod demonstrationum quedam est demonstratio propter quid que est per causas seu causam ad effectum procedens ostendendum vel ubi ex notioribus causis concluditur notiorum effectus vel ubi proceditur ex prioribus naturaliter ordine cognoscendi et quia est de per se magis et prius notis quod sit

conclusiones ut patet in mathematicis ¶ Et media est demonstratio
quia est procedens ab effectibus ad causas ¶ Et propter
quid quod est medium per quod fit demonstratio signi-
ficat causam eius quod significatur per conclusionem. Illa est
demonstratio quia quod est ergo vel quod res sit
esse vel se habere quarum significant premissas et in
quantum se habere premisse sunt vere et causa intelli-
gendo res quod conclusio est vera tunc est demonstratio
propter quid et ergo est demonstratio quia tamen demonstra-
tiones mathematice large dicuntur propter quid
in quibus proprie non proceditur a causis ad
effectus vel econverso sed ex prioribus ordine vel magis notis
que sunt conclusiones ¶ Ergo suppono quod demon-
strationem vel primam causam esse etc non potest demonstrari
dum modo quantum ad nos demonstratione propter quid.
Istud patet satis inter philosophos et theologos istam
materiam tractantes et patet quia omnis de-
monstratio propter quid vel est a causis per procedens
ad effectum vel est talis que licet per se a causis ad effec-
tus vel econverso ab effectibus ad causas procedit sed procedit
ex principiis naturali ordine cognoscendi seu
secundum ordinem nature prius et magis notis
quam sunt conclusiones sicut est in arithmetica
sed neutro modo demonstrari potest deum esse tamen
quia non habet causam tum quia secundum ordinem
nature non habemus aput nos ad notiam istam
deus est quo ista possit demonstrari ¶ Et dico
notanter aput nos quia scotus dicit quod conclusio
ista primo deus est est demonstrabilis de-
monstratione propter quid ex principiis in mente
beati quibus non devenit tamen de facto, videlicet
tamen ordine ne esset prius in cognitione
istam deus est et idem modo intendit Oc-
kam ut patet ex dictis suis recitatis tamen hoc impossi-
bile est problema nemini ¶ Ergo sequitur
quod si ista propositio est demonstrabilis non quod hoc est demonstratione
quia est scilicet ex creaturis etc. ¶ Preterea sciendum
quod de proprietatibus seu passionibus dei propriis
relatis ad creaturas immediatis potest contingi
esse in demonstratione quia et si datum de propriis
tatibus absolutis patet quia tales proprietates relative
ad creaturas immediatis sequuntur ad ista que
sunt media in demonstratione hoc proprietates absolute
tamen quia talia capiuntur ex creaturis tamen ex
magis in mente prius esse divinus esse sequuntur esse
sunt correlativa etc. ¶ Ergo patet quod ordine docendi
intendendum est primo et istam materiam an
sit aliquid simpliciter primum sive causalitate vel
eminentiam patet quia proprietates dei relative ad
creaturas sunt autem causalitatis et eminentie
causalitatis duplices autem efficientis et finis ut

Tercia suppositio

ut addat tamen exemplaris que ratio est ad generis
esse ab efficiente quia tunc esset una quia causa
sed ipsa est quoddam efficiens quia est agens per
intellectum et tamen communiter agens naturale communiter
omnia sensibilia secundum suas distinctas rationes sin-
gulas est etiam distinctissima notitia actuali
cognoscitur ¶ Preterea ad melius intelligendum
dicta doctorum et philosophorum etc. communiter procedimus
ab effectibus ad causas sciendum est quod sunt causes
essentialiter ordinate et que accidentaliter de quibus
Scotus ubi supra et concordat Ockam questione
xvi quod aliud est loqui de causis per se et primitus
et aliud est loqui de causis per se sive essentialiter
et accidentaliter ordinatis unde in primo tunc est comparatio
unius ad unum sed unius esse ad unum tantum
in secunda comparatione est comparatio duarum vel
plurium causarum in causando eundem effectum ¶ Et nunc
ego ad primum sciendum quod causa per se alicuius effectus
est que sine causa propriam et nos sine aliud
seu aliquid sed actus causat illum ita
actus est econverso que non sit causa primam
propriam sed per accidens etc. ¶ Et dicit Ockam
quod causa per accidens est que agit per aliquid ab ea
distinctum sicut ignis per actum calefacit
et ideo potest dici quod homo per actus calefacit et totum
per actus agit quia actio non convenit sibi
immediate per se sua et ideo ignis est quia ideo
per actus competere alium quo amoto non
competit unquam ipsum potest esse talis sed igne destructo
et resignato calore vel unus calor est calefactus
¶ Eodem modo illa actio que competit homini
intellectiva anima intellectiva ponit ita etc. ab ea
separata sunt omnia et ideo actio que primo
convenit parti mediate convenit toti per actus
¶ Similiter actio primo competens accidenti
dicitur convenire suo subiecto per actus quia patet.
causa per se est id quod causat non per aliquid aliud et
et tamen sed per se est quod ipso posito omni alio
sublato quod non est causa in aliquo genere re-
ponit sequitur effectus Et ideo calor est per se causa
caloris quia ipso posito et omni alio amoto
quod non habet rationem causae ponit sequitur calor in passo
disposito approximato et ideo calor per se
causat calefacit quia non per aliud sicut habet
per deum instantia et paralellis convenient
¶ Et sic convenit tunc non esset dicere inter causam per se
primo alicuius effectus et non per se primo et tunc
nulli competeret aliquid per se ut sic competeret
sed per se primo sicut patet ex dictis ¶ Item tunc similis
modo non aget per se una sed quia non
agit nisi sed habet hic ipse sed ergo homo non dicit
esse intellectus per se cogitationis hoc ab anima quin

q intelligat et cetera similitudines patet quia p[er] hylarium 9o de trinitate dicente q[uod] filius p[er] se agit h[oc] n[on] ipse e[st] allegat[ur] in [secun]do[?] cor[rectorio] et[cetera] vel etiam dicetur ergo dicendum q[uod] omnis causa que sunt[?] finita nam sunt proprietatem et respectum suum speciei est productiva alicuius effectus sive hec competat sibi ratione alicuius partis sue essentialis vel proprietatis vel passibilit[atis] vel qualitatis suam[?] i[n]separabilem nam sunt quidem in sufficientiam concomitantis illius de ex causa per se illius effectus. Et ergo dicta p[er] accidens et ita ignis per se est calefactivus et homo per se intellectivus et[cetera]. ¶ Item aliquid exemplificat sicut album per se disgregat et edificator per se edificat. Sed Policletus per accidens edificat eo philosophorum et illi accipiunt album per aggregato ex subiecto et albedine et tunc per se disgregat quia per aliquid q[uod] est per se suum scilicet per albedinem disgregat et proportionaliter dicendum est de edificator et[cetera]. ¶ Sed quia modus loquendi illorum magis consuetus est q[uod] illa concreta supponant pro subiectis quibus insunt illas forme et ideo sicut Policletus per accidens edificat sic edificator per accidens edificat. Et suo modo dicitur de albo et[cetera] quia p[er] illas non plus denominatur nisi q[uod] id pro quo supponit secundum intellectus propositionibus non per naturam suam intrinsecam sed p[er] accidens et aliquo inherens edificat vel disgregat et[cetera] et hec est dubium. ¶ Ad primum intendo q[uod] ipse intendit q[uod] h[oc] est per se edificator edificat vel est edificans. Et hec p[er] accidens Polycletus edificat et[cetera]. ¶ Ex quo sequitur correlarie q[uod] iste magister dicens creator per se est deus homo per se spirat spiritum suum cum de bene dicere sunt sicut iste deus per se est deus et per se spirat spiritum suum non tamen per se homo spirat spiritum suum et[cetera]. ¶ Preterea sciendum q[uod] inter causas essentialiter ordinatas et causatum triplex assignat Scotus differentiam. Prima q[uod] in per se et essentialiter ordinatis secunda in quantum causat dependet a prima. In per accidens autem non sic licet causet vel in aliquo alio dependeat. Secunda differentia est q[uod] in per se ordinatis est causalitas alterius rationis et alterius ordinis quia superior est perfectior. In accidentaliter ordinatis non sic sed eiusdem ex prima nam una causa causat eiusdem rationis dependens essentialiter in causando quia in causatione alicuius sufficit una unius rationis. Tertia est q[uod] omnes cause essentialiter et per se ordinate simul natura requiruntur ad causandum aliquod aliquo modo per se causalitas de causa de facto. In accidentaliter autem ordinatis non est sic quia non requiritur simultas

corum in causando. ¶ Sed contra quamlibet illarum differentiarum arguit Ockam distinctione 2a q[uaestio]ne 10a. ¶ Sed quia totum pendet in cognitione ideo videtur necessarium distinguendum de istis q[uod] triplex intelligi potest causas esse ordinatas essentialiter in causando. Primo modo aliquae cause possunt dici essentialiter ordinate que sic se habent q[uod] una est alteri subordinata in causando sic q[uod] non stat secundam agere nisi dependenter a prima et hec vel quia ad omnes actus suos licet non oporteat eius primam dependere sic accidit. Et hec potest intelligi dupliciter: uno modo sic q[uod] secunda non potest aliquem effectum producere nisi prima concausante ipsum effectum. ¶ Alio modo sic q[uod] secunda non potest in aliquem effectum nisi illam causalitatem habeat a prima et in causando actione a prima q[uod] nisi in per se productione sua quam recipit a prima posset illum effectum producere prima unquam producente illum effectum. Unde g[ratia] sic color videtur dependere a luce in causando speciem suam quia lux non coproducit sed colorem actuat ad producendum. ¶ Ergo sequitur q[uod] ab isto loquendo sunt essentialiter motivo et ad aliquem effectum producendum producendum vel conservationem concurrentes causas essentialiter ordinatas patet quia ad utrumque istorum effectus producitur et cetera sola causa prima. ¶ Ergo sequitur q[uod] isto modo nullus est ordo essentialis inter causas eiusdem rationis patet quia nulla causa secunda ad productionem utriusque istorum effectus sui sit subordinata alteri cause et q[uod] non stet eam agere aliquem effectum nisi dependenter ab alia eiusdem rationis patet ut prius. ¶ Tertio sequitur q[uod] utriusque cause et[cetera] ad primam simpliciter est ordo essentialis in causando patet quia non stat secundam agere aliquem effectum nisi dependenter a prima. ¶ Sed tunc est dubium utrum utroque modo inquantum dicentes iste primus modus sit essentialis ordo utriusque cause et[cetera] ad primam. Communiter tenetur q[uod] sic et ad hoc est textus commentatoris in pro commento libri de causis. Omnis causa primaria plus influit super suum causatum quam secundaria. Ad hoc etiam magis videtur sonare communis philosophia et precipue unus philosophorum de motore primo et[cetera]. Aliqui tamen dicunt q[uod] tam prima quam secunda ordinata essentialiter possunt producere suum effectum sic q[uod] prima vel aliqua alia eundem effectum coproducat contradictionem repugnantia non includit. Et hec probant sic q[uod] quelibet causa secunda habet essentialem magnitudinem potentiam seu instinctu causativam sensitivam respectu sui effectum qui vel que sibi inest et omnis illiate et infinite ab extrinseco inde intrinseco quia alias si nulla causa et causatum magis

Triplex intelligi potest aliquas causas esse[n]tialiter coordinatas

Primus modus.

Contra

2m contra

Tertium contra

Dubium

eentialis causa qu'itu e d'se q' in a p'us
tota actualitas eius formalis causata
ex sup additis formis z virtutibus instru
tibus q' e ab sursum. Et go ita e tunc
suspensa p'ryma q' oim causalitate z concu
rencia tam r'' eiusdem effus statue
tu' q'stitucione eo e' dare in eo z in pura
sua na sine p'hibitione exterioris in sim
l'ge n' q' dicto di' sequi ex h' si huiusmodi
ca exiret in actualem p'ductionem suorum
effuum maxie ubi ip'a potentia causa cen
tialis eet n'alis n'o libera applicata ss't
suo passo ¶ Item non app'z q'dicio q' d'q'
nebit ignem age effum aliquem eu p'om
nalem sibi inditam a deo. causam z instrumen
receptiu a d'o sine h' q' nebit in aliquo
b' contrare nisi q' prachet ipm z q' suet i
b' dampnum i'e ¶ Item consumata ca 2a i sius
p'us n'alibus tunc suspensione compdieois
causarum superior p'rymaginacom qu'itur q'
no exiret in p'ductom effus sui sunt au
qui b' inprimeba' q' sibi desunt ab uigor
effum cop'ducebunt § h' impedit q' illum
reliquere cum causalitati sine no corredo
pcu ad candum. n'l h' eet d'o. exco q' ip'a
ca non pt care nisi moueatur ad sua
ad suam actom sicut baculus illam tal'e
h' sup motu lapidis nisi motus aman
que tum mouetur cuiusculus motus z
ita contra donec veniatur ad cor primum
mouens q' i ip'a subordinacone. z h' tum non
impedit quia omnem aucom z motom
requisitam in aliqua ca ad candu' alique
effum pt deus in ip'a libe p'duce non con
cando illam effum. n'l 3o ptist exco no
p'duntur q' ca p'ma ei non cop'ducit z hoc
non v' posse dici q' tum ca 2a in tm q'
equalis p'ductauitatis r'' sui effus sicut
ante qu' p'ma ca ei cop'duceret q'ceret
i conueniens q' d' ip'am i sua n'ali p'o ca
sinante n'l aliomo actuante vellet deus
ip'am exige' actom sui effus sic co q'
illum effum sctu' contact z. Et z quid sit dicto
ad pr's no curo ¶ Modo pos intelligi
tus ordo centialis sit q' 2a ca in q'bsda
effibus suis p'ducendis sit ordinata ad
p'ma sen p'ore sc q' non stat eam agere
illos effus nisi dependeat a p'ma h' in
alios effus sy. ch' dependencia poss age'

Sed 9us modus.

4a

3 mod

Secundo sequitur q' isto modo nullus e ordo
centialis causarum sicut q'ma si sit n'l aliq'
2a ca h'eat istom ordinem centialem ad
aliam z cum tam n'l ad eam simp'' p'ma
non pt addi terciu. s' q' ca p'ma sit ordinate
ad aliam z' / nonsunt q' n'a ca 2a sit
ordinatur ad aliam z cum eet ut pz ex t'orum
ro p'cet'is modi assignati ¶ Nec vm qualita
ca nullos effus p'duce' pt nisi dependeret
a p'ma ¶ Et z uniq' deus possit p'ducere
aliquam cam que eet tal's n'e q' sibi fore
repugnaret aliquos certos effus alicuius
spei. s' ab z' p'duce' nisi dependenter ab q'
qua ca 2a alicuius certe spei forte yma h'
eet sepat quosdam q' sit z ita Avicenna
i methaph'a sua posuit intelligentia tertia
centiam' depend' cet. z q'ita z cattia ec ¶
Item de sto quel'z creatura tal's n'e q' forma
b' repugnat eet z no depend' a p'ma go v'
po l'e deum posse aliquam creatura tal's ne
cum forma'' repugnaret eet nisi h'eret cen
tialem ordine ad aliqu' aliam causam z cum
a q'ua aliquomo dependeret i eet z suo mo
mitando ¶ Videtur tu' potius q' no q'in
posset ab aliqua ca 2a h'e aliquem vigorem
in p'ducendo sine h' eet instituit sui p'ma
tine n'l qualitatis qui p'o ca h' possit supple'
¶ Tertio mo pt intelligi iste ordo quo
ad n'alem statum tale 2m q' dua ca 2a
non pt preexistere ystam. secundum communem
in fluentia p'duce effus suos aliquos n'l
onis nisi alia ca 2a secum contiat sine q'
causarum ab altera dependeat i cando sui no
n' g'' Orbis ab celestis ita e' h'ec ordine
centiale ad intelligenciam supposito mo loq'
physico de intelligentiis q' non pt n'a' i fluxe
re nisi conueniente intellig'a a q'ua dependet
i cando ¶ Item nt'os n'l obiu' n'l aliq' nac
eius supplens sut de centiar' ordiacte ad
tandum intelleccione z tu' neut' dependz ab
a'q in cando § utq'z agit venire p'ri qua n
v't ab a'q z sui qua no cop'a ab alia.
Contrario exemplo pt q' licz homo z sol z quando
hominem sunt de centiar' ordiate Neutra
tu' cam dependz i sit cando ab altera ea unde
p'ma p's p'z q' cum l'e tal's ee ad illum effum
p'ducendum sit simul n'a' cordinate q' una
earum non sufficit sui alia. ¶ Ma p's p'z
mente cam h' talitate ab alia n'l cop'acat
i mate creatura ab alia ¶ Ergo sc h' forte
no sit sit de sto in app'z pol'e q' quel'z ca 2a
i se loqu'' h'eat centiale ordine sue n'alem

3us mod

contra

2a

vero singulis effectibus ab eo producuntur hec ad quibus tamen
essentialiter perfectiorum sic sit quod ab ea dependeat
in agendo patet quia possibile foret talis ordo quod nulla
causa secunda huius superiorem se aliquem effectum possit
naturaliter producere nisi qualis causa superiori se immediate
agenti sed in sufficiente vel ipsam insufficienter conservante
et vel secundum ad producendum effectum coeuntem
vel ipsam ad causandum actuante etc. ¶ Tertio
sequitur quod etiam foret possibile quod licet tamen causam
singulis effectibus sint causam producibus causa superiori
se absque in causando dependentibus patet quia foret possibile
quod nec singulis in aliqua intelligentia possit producere
aliquem effectum per se ab orbe aliquo absoluta
vel a causa universali quamvis aliquem in fluxum tamen
talem effectum recipiet ab orbe vel causa universali vel
actualetur in causando etc. ¶ Ex istis patet de pre-
dicta Scoti quod accipiendo essentialem ordinem
primo vel secundo tunc semper causa secunda dependet actu
in causando quamvis non oporteat ergo ¶ Item quo
ad secundam dictam semper prima est perfectior secunda ¶ Item
quo ad tertiam dictam non est necesse omnes causas
essentialiter ordinatas simul concurrere ad eundem
effectum ut patet quia una potest in effectum sine alia ¶
Accipiendo autem secundo ordinem essentialem
tamen tunc nulla predictarum requiritur quo ad primum
et secundum patet ex dictis. Quo ad tertiam patet quia stant
causas tales essentialiter ordinatas esse disparatas sed
tamen hec esse eque perfectas preter nullam concurrentiam
¶ Quarto suppono non oportet demonstrationem
quia est semper premissas esse notas per se vel per
demonstrationem ad primum principium in complexum vel
alia principia complexa per se nota patet quia quamque
principia demonstrationum sunt nobis nota per sensum vel
per memoriam vel per experientiam talis hec quod oportet
certificare ea aliis demonstrationibus ut patet ex posteriorum igitur
¶ Quinta suppositio Omnis res propria expressius
vel primus necessarius in huiusmodi materialibus evidentibus
conclusio aliqua tamen evidenter quod licet
homo bonum medicus medicaretur hoc sufficit ad causandum
assensum firmum et certum illius conclusionis vel sic
scitur prima sequitur est vere demonstratio patet quia omnis
talis res est scilicet sine conclusionem sic con-
clusionem sufficientem exigentia talis materie
sed etc. igitur etc. quia demonstratio est syllogismus
faciens scire per posteriorem ¶ Ex quo sequitur correlarie
quod esse expressius necessarius et immediatius etc. non
est proprietas demonstrationis sed in quantum potest
etc. ¶ Conclusio prima aliquid est effectum simpliciter
primum in effectibile et ineffectum. Probatur aliquid est
effectibile igitur vel omnis est evidens ex hoc quod notum
est per experientiam aliquid esse effectum ex quo evidenter

patet quod aliquid est effectibile igitur sit aliquid est effectibile
tunc igitur ipse vel a nullo vel ab aliquo alio. Non
a nullo quia id quod nullum est nullius est causa non est causa
quia nulla res est que seipsam faciat aliquid
primo de Trinitate capitulo primo. Et si non ponetur ibi additio
tunc non est dubia ergo ab alio effectivo. Illud autem
sit a. tunc quero vel a est primum effectivum ineffectibile
et aliter ponitur vel non. Si non igitur est
positivus effectivum quia ab alio effectibile vel alterius
alterius effectivum sit id b. de quo arguitur sicut
de a. arguitur est et ita aut proceditur in infinitum
in talibus effectivis quorum quodlibet respectu prioris est simpliciter
stabitur in aliquo non habente prius. Non
primum quia infinitas impossibilis est in ascendendo
igitur primitas est necessaria in talibus et non non
possit esse circulus in causis eo quod tunc idem esset
prius et posterius se ipso quod appareret esse minus
licet sequitur scilicet quod dabitur primum effectivum simpliciter
ineffectibile ¶ Sed forte diceretur hic quod simpliciter
philosophi dicentes possibile esse infinitas in ascendendo
ut patet de infinitis generationibus equorum ubi
nullum est primum sed quodlibet secundum et tertium hec ponitur sub titulo a philosophis
ponentibus eternitatem mundi ¶ Contra arguit
iste doctor Infinitas in essentialiter ordinatis
est impossibilis. Similiter infinitas in accidentaliter ordinatis
est impossibilis nisi ponatur finitas in essentialiter ordinatis
et etiam si negetur ordo essentialis tamen adhuc
erit infinitas est impossibilis igitur omnino est im-
possibilis infinitas in essentialiter ordinatis igitur est aliquid
simpliciter primum effectivum et effectibile ¶ Prima pars
antecedentis probatur quia universitas causatorum essentialiter ordi-
natorum sive sit finita sive infinita est causata
ergo ab aliqua causa que non est aliquid illius
universitatis est causata quia alias esset sua causa sui
ipsius sed ista causa que non est aliquid universitatis causatorum
est causa in causabilis igitur ¶ Item universitas
dependentium ab aliquo dependet et a nullo
istius universitatis igitur ab aliquo independente
etc. ¶ Item tunc esse infinite essent simul in actu
causandi essentialiter ordinate quia tamen ex secunda
dicta quam Scotus ponit etc. quod nullus unquam
philosophus ponit etc. ¶ Item prius est quod est propinquius
principio ex quinto Metaphysice igitur ubi nullum est principium
simpliciter primum nihil est essentialiter prius ¶ Item
causa superior in essentialiter ordinatis est in causando
perfectior igitur in infinitum superior est in infinitum
perfectior et ita erit infinite perfectionis in causando
et per consequens non causans in virtute alterius quod est
illud est imperfecte causans quia est dependens in
causando ¶ Item effectivum nullam imperfectionem
ponit necessario igitur potest esse in aliquo sine imperfectione

igitur potest esse in aliquo sive dependentia sive
effectivitas independens potest inesse alicui
nec ista est simpliciter prima igitur effectivitas simpliciter
prima est possibilis sed impossibile est aliquam talem
posse esse et non actu esse eo quod non possit capere
esse a se nec ab alio igitur. Prima pars probatur
antecedens quia infinitas in accidentaliter ordinatis
si ponitur haec non est simul sed tantum est succes-
successive tantum ut alterum post alterum. Et talis
infinitas successionis est impossibilis nisi continue-
tur vel perpetuetur ab aliqua natura infinite du-
rante a qua tota successio et quaelibet eius pars depe-
deat. Nulla enim difformitas perpetuatur
nisi in virtute alicuius permanentis quod non
est illius difformitatis et successionis quia omnia
successionis sunt quo ad hoc eiusdem rationis
quod nullum eorum perpetuum sed aliquid est essentialiter prius
aliquo quodlibet illius successionis dependet
in alio ordine quam a causa proxima quae est aliquid
successionis etc. Tertia pars minoris probatur
quia si nullus ordo essentialis nec essentialiter
aliqua natura sit activa seu effectiva eo quod non
posset esse a nihilo sed quod aliqua sit natura activa
in nullius alterius virtute quare patet quod si
non datur una causa in causis quae in
nullius alterius virtute sit causa sed ponitur
quod quaelibet natura causa sit causata vel haec est causata
secundum ordinem essentialem vel accidentalem si
positio sit est in pluralitate in tali positione quae
negat ordinem essentialem. Si similiter in omnibus
talitas de ordine accidentali reperiatur. Vel aliquando
nam extra istum ordinem sic infinitum sed in
peccati ratione per. Corollarium: Aliquid est
causatum simpliciter primum incausabile et incausatum
quia aliquid est causatum ineffectibile et etc. ut patet
ex conclusione quia probatur quia id quod est in
effectibile hoc etiam non est aliquo fine finibile
nec est materiabile nec formabile et etc. ut probatur
quia causa finalis non causat nisi quia movet
efficiens ad efficiendum nam non aliquo modo depen-
deretur ab ipsa entitas finita vel finibilis
in priore. vel autem est prior causa in ab ipso causa
ipsorum causatur dependeat causa. Item
aliae duae partes patent. Scilicet quod si aliquid est ineffectibile
quod ipsum sit in materiabile et informabile
probatur sicut quod magis non est causa extrinseca
in intrinseca quia talitas esse extrinseca dicit perfectionem
sine imperfectione. Talitas autem esse intrinseca non
requirit imperfectionem annexam quia causa in-
trinseca est pars causati ergo ratio esse extrinseca est naturaliter
prior ratione esse intrinseca negato autem priore

non posterius etc. Necesse est effectivum simpliciter
primum incausabile et incausatum. Possibile est
tale effectivum est igitur necesse est ipsum esse a se. Patet ex opposito
parte conclusionis sed ostenditur quia demonstratio omni
effectivum simpliciter primum etc. Possibile est tale non
esse ponatur ergo in esse. Tunc sic tale effectum et
non est igitur impossibile est ipsum esse quod est oppositum
antecedentis. Ostenditur quia si non est et potest esse vel
potest a se vel ab alio non primum quia quod non est
a se non potest esse a se nisi per potentialitatem et causando
sed non ens non potest aliquid producere ad esse
et idem neque potest esse causa sui ipsius. Si ab alio
igitur non erit primum simpliciter effectivum. Item si in
ducatur a se sive ab alio sequitur quod non
erit simpliciter causabile. Confirmatur quia si tale
posset non esse tunc foret possibile summum de ex-
supremum gradum potentiae in essendo quod est in quibus
Tertium corollarium: Primum effectivum non solum est
primum sic quod est prius aliis. Ex hoc sed quod simpliciter
est impossibile aliquid esse prius eo patet ex praecedenti conclusione et ex
probatione. Quartum corollarium: Aliquid finitivum
est simpliciter primum sic quod non est ad aliud ordinabile
nec in virtute alicuius natum finire. Patet probationibus
probationibus similibus illis quae ponebantur
in conclusione de primo effectivo. Quintum corollarium
Primum finitivum est simpliciter incausabile. Probatur quia primum
simpliciter infinibile ut patet ex praecedenti et etiam
ex hoc quia aliter non esset primum igitur est ineffectibile
quod probatur quia omne per se agens agit per se propter finem
ex 2o physicorum ubi etiam hoc probatur philosophus probat de
natura de qua videtur, quia de agente proposito. Secun-
do non est aliquid per se efficiens illud nec
effectibile quia non ab efficiente per se ut
notum est nec ab aliquo per accidens quia in nullo genere
potest illud quod est per accidens esse primum et specialiter
sunt in proposito de quo causis agentibus per
accidens quae sunt casus et fortuna quia tunc
in tertio de causis ubi superiores causae naturae reducun-
tur ad causas per se agentes ut priores. Secundum natum et
intellectum vel propositum quia non est aliquid per se
agens eius, nec est agens secundum modum, ubi finis
eius non est aliquid per se agens igitur ipsum est in-
effectibile. Et confirmatur quia omne finibile ex-
cellitur a fine in bonitate et per consequens in perfectione
sed omne effectibile est finibile quia ordinabile in finem
ab agente primo. Et finitum simpliciter primum esse
ineffectibile et infinibile et ex hoc ulterius sequitur quod sit
simpliciter incausabile ut patet ex probatione primi corollarii.
Sextum corollarium: Primum finitum est
actu existens et aliquid natura actu existens in natura
existens patet ex probatione secundi corollarii. Septimum

Correm de ma eminencie est quod aliqua na eminens est simpr pa in pfco p ordo ad eminentiam pfcorum e ordo essentialis opp3 ex h. quia formic terii pence quas attendic causam pfco comparantur inius go sic qm hoc ordine no pt ee pcessus i infinitum ut pm e pus v rombus fis ad conclusm et Octavum correm Ista suprema na e simpr incaus pmi ipa e in finalis et in effilis 1a et talis one ambe patent ex pus dcis r as ptur quia omne finale excellitur a fine in bonitate e pnus apfcione Si i talis na supa cet finalis tam non cet suprema sim emineciis pfcionis Nonum correm Suprema na e aliquid actu exns sic q aliquam ee emi nentorem ipa e simpr in pole p3 ut prius de efficiente et fine Decimum correlarium Nate e pmum simpr effcum ee simpliciter ultimum fine ptur quia omne pse efficiens agit p aliquem pse finem et prius effins p finem priorem go pmum effins agit ppt fine ultimum pmitur ipse s no pt dari q p ad ase pbr et ultimate agat et agit pe sicut p ultim fine go pmum effins e primus seu ultimus finis et pous pmum effm est ultimum finitum Secunda concl Natura e tm una sim ee quiditate et naam sim ca tm et tale pmur si ceut duo tatina i talia centiar distincta et distinguent pse cunt solonis Dr pse tut unum cet pfcius alio et prius id impfcius hret ordinem centiale ad ipm sim usq genus et e no cet simpr i tabile non pt dici q solo uno quia na spes plu rificabiles et individuis determinatur ex se ad certum num in indiuidios Sz quum ex se co patic i finitem in individios ut p3 inductiue go sicatum in tale e pluralis in individuis non determinatum ex se ad certum num s com patitur i finite quum e ex se et si to fut talia i tangibilia seq q infinita talia pnt ee ex go sequitur de facto q in finita talia sunt q pp3 in concedens 2a ex 3o correl pretertis quia quia si possibilite et non sunt defore possum ee ase ul ab aq et et tunc no esset corn e in tabile Tertia concl tm unum deum e sufficien nali rone demrabile quus pmendo ponens opporti se poz apparente ho dictione defendere pma pe pmur tm un deum ee concludi pt nali rone expimssis natus in lumine nali credentibus tam essentiur et manifeste q quilibet homo bone mentis intelli caret hoc suffice ad tenendum asseru firmi et certum dext q tm unus deus e igr ho vel quia

patet ex ultima suppone pmissa sed lius p3 ex ronibus adductis pmis et 2a conclonibus et p3 hoc h ceterum p doces phos quia coacti ronibz nalibus asse rebant ista q unus deus e i Et conf matur quia si non tm ulla concluo nalis phie cet determinata q cet valde absurdum quia tunc phi de determinacone quia e non indicassent nisi sicut ceci de coloribus quia pntur quia non esta qua conclo nalis phie tam sufficient pbata quam ista deus e ul ista pmum tam e et rones heat magis efficaces tam a phis positas q etiam poca a doctoribus sup additas de quibus quo ad aliquas postea patebit et quedam iam posite sunt Item arguitur sic Quum sententionar art Scotus Si cent nl possent ee 2o dy tunc possent ee due ce tolles eiusdem effins in eodem ordie ce qua t3 quia si cent duo dy uterq v tmg3 effins pdm lis posset ee ca total tam effina q finitiua eo q intensiu pe ad quemlibet effm pducibilem se extenderet in rane ce pse a nullo dependent intan do s uiute sua pse et ase tmg talis effes sufficient pduciue ptas qm pmn q tunc aliquid poz ee ca tolis alicuius effcs qm ab ipo no centiar dependet q e ipole quia pntur quia a nullo dependet centiar ad quo non existente ul unq cet Et si talis hret 2as cas totales a et b in eodem ordine te ... non existe nichil unq eit ipm c quum non existe a ul unq eit a ab ipo b et no existe b ul unq eit c ab ipo a Et sicut argutum e de causa effina ita simili de fine pt argui quia si possent ee duo dy sequitur q posset esse duo fines totales et eque pmi ad quos idem finitum centiar ordinare quia p3 ut in priori argumto fictas pntur quia unum finitum ordinatur centiar ad aliud sicut ad finem quo non existe ul unq cet sufficient finitum et ut in pori Per idem pmur q nullus excessus pnt dari 2o pa eminentia ipm cen tiali ordine excedentia quia nullum excessum pt a duobus excedentibus eque centiar excedi quia als aliquid cet excessum centiar ab aliquo quo non existe nichil unq hret excedens quo mensurare centia et aliquid attinget pfcoem centiar q e impole Qua pe concluonis pntur q non

3a

2o

3a dra pte

3o

4o

G 4o p 4a

Contra

Contra dicta dubita[illegible] arguitur Scoti

Sed

tamen
videtur posse dari causa effectiva vario naturalis
ad producendum tunc dicendum deum esse qui volens
preterire causam excedet ab [illegible] hec quod in ante
ad contradictorium reducitur ut patebit infra.
quod concluditur quod rationes probant solum vel evadi
.1. etc. ¶ Contra. Tunc dicendum primum eius esse
in finitum vigoris et potentie est naturali ratione
demonstrabile probatur. Tunc dicendum primum ens esse quo
nichil melius perfectius vel potentius cogitari
potest est naturali ratione demonstrabile. consequentia tenet quia quolibet
ente tamen potentie finite dato vel ymaginato
potest perfectius et potentius illo cogitari. antecedens
patet quia tunc sequitur deum esse etc. ut dicit Anselmus
Sed philosophi hoc naturali ratione investigantes
adhuc devenerunt quod deus est quo nichil
melius cogitari potest ut patet in diffinitione quinta
xxiiii^or diffinitionum seu propositionum de deo
a xxiiii^or magistris philosophis editarum. patet etiam per Tris-
megistum de deo eius xxv° dicente. Ipse est
incorruptibilis et sempiternus et [illegible] quo potest
melius inveniri. Item philosophus 12° me-
thaphisice deus est vivens eternus et sine nobilis
Item cum istis concordant philosophi ut dicit Augustinus
2° de doctrina christiana c. 7°. Omnes pro excellentia
dei certatim dimicant nec quisquam invenitur
potest qui hoc credat deum esse quo aliud melius
est quod non esset verum ut ratione naturali concitante
Item adhuc est Boetius 3° de Consolatione prosa x^a
Et Anshelmus Monologion 15° et Prosologion
2° ¶ Item istud probat doctor subtilis ubi
supra l. d. 2^a q. 1^a pluribus viis ad quem
super hoc remitto causa brevitatis ¶ Contra dicta
arguitur et primo contra correlarium ultimum et est Scoti.
Si deum omnium esset actu infinitum vel bonum
omnium esset et natura .1. si aliquod bonum esset actu
infinitum nullum malum esset in universo ¶ Forte
dicitur quod antecedens est vera de contrariis formalibus sed non
malum contrarium deo formaliter ¶ Contra. Si quod
contrarium situatur alicui hoc est quod eius effectui
ad sit contrarium formaliter sed argumentum sit ipsum
est infinitum in potentia et vigore .1. vel comparatione
contrarii sui effectus quia per infinita virtute
suam destruit omne incompossibile sui effectui
in dicta maior patet quia est ita dicitur de contrariis
formaliter sicut formaliter et est exemplum si poneretur infi-
nite calidus situatur vel relinqueret frigidum
in universo sicut nec si esset infinite calidus
formaliter ¶ Secundo sit corpus infinitum vel aliud
corpus secundum compatitur tale quod non sit
[illegible] sui ergo nec ens infinitum aliquid ens patitur
cum ipso patet quia tamen est sicut dimensio repugnat
dimensioni ita actualitas actualitati. Tum
quia sicut corpus ad ab infinito fieret aliquid
ab ipso maius in finito ita ens ab infinito
indetur facere cum ipso aliquid maius infinito
3° ¶ Preterea quod ita est hic quod non alibi est finitum
etc. ubi ergo ita est nunc quod non alias est finitum
etc. etc. et de singulis quod ita agit hic quod non alibi
ergo non potest agere quod est scibile est finitum sim-
pliciter ergo quod est ita hic ad quod non alibi est finitum
secundum entitatem sed deus est sicut hic ad quod
ex se singularitatis quedam et non est infinitum
4° ¶ Item omnes philosophi virtus infinita
si movet in non tempore sed nulla virtus potest
movere in non tempore ergo nulla est infinita
5° ¶ Preterea arguit Brinkel contra dictum correlarium
tenens etiam oppositum dicte conclusionis primo sic
deum esse non est demonstrabile ab effectibus ergo etc.
patet sic Omnis intellectus perfecte inquirens
et arguens perfectionem ex perfectione effectus per
finitam evidenter concludit potest tamen causam
finite extendere illum effectum sed philosophus et omnis
perfecte naturaliter inquirens perfectionem sine tali
appositione inquirit eius perfectionem et arguit
ex perfectione effectus finiti etc. ¶ Secundo intellectus
perfecte finite procedens effectum finitum ex-
dens est non tamen deductio evidenter infert
deum esse anteriore patet ex hoc quia in talis perfectis
et adequatis sed effectus ad effectum sit causa ad-
tam proportionata. Secundo probatur nam philosophus et omnes
similiter ratione naturali innixi ponunt evidenter
primam causam necessario agere ad extra et naturaliter et super
hoc fundant eternitatem mundi et motus quod est
et omnes philosophorum et ponunt deum sine ultima
potentie sive agere ad extra quod non potest aliter agere
ad extra quod in mente agit non aliud quod idem quod
in mente agit ut ponit xiiii° Methaphisice textu
commenti xl^o quia et de incepto usque ad commentum
l un. quod est de sententiis caldeorum et ponit
ter in textu commenti ubi sic dicit Volumus
modo declarare quod unus sit unus et non
est possibile quod plures sint mundi et sempiternus
et non est simul in tali ex corruptione ergo
videtur sequi propositum ¶ Confirmatur
xiiii° Methaphisice textu commenti xl^mi sic arguit
Si essent plures mundi essent plures dii per se
sed certum est omnibus considerantibus perfectissimum philosophum
per hoc quod tamen perfectum medium iste singulus est
ita perfectus perfectione essentiali sicut prima causa
potest eum formare vel facere ergo etc. ¶ Sexto arguitur
idem sic ex eodem fundamento ex nullo finito 6

ee ptise rone nali pt evidenter concludi
infinitum ee s; deus e infinitus l' ex nullo
ee precise rone nali pt evidenter intellis
concludi deum ee · Et omnis effectus ad ex
productus est finitus ut notu e · ergo primo
celi 1° aor ptur nam omnis apparentia que
apparent psice in hac nali salvari pnt
ponendo primum psice finitum mitensive
motorem etiam et infatigabilem etc. ¶
Tercio idem arguit sic sufficit ad ronem
ee q ees pfitor aliquo entis tanto vel ovibus
alia causat vel simul causabilibus s; rones
nales non evidenter ondunt qu sunt omnia
cata apud ea sunt finita sic omnia sensi
talia sunt finita e finite pfca igr vel oia
cata aput tabilia precise ratione natuali
nali evidenter inferunt primam causam ee
deum ¶ Quarto idem sic licuit ipta fide
et cum phia iam cositata saltem primorum
auctoritates sciri q non recipiatur tamen auctas
non e evidenter demrale rone nali aliq
unum ee causam omni causatorum igr no est evidenter
demrale rone nali aliquam cam ee deum
assumptum ptur sic non e evidenter demrale
qui sit aa coordinatio pter istam que habeat
suam cam primam sicut ista habet suam quia
si eet demrale hoc potissime videtur de rone
dictis s; iste rones non concludunt evident
ut pz discurrendo p singulas etc ¶ Item
alij tenentes q impole sit demrare aliquam
conclonem in qua affirmatur de aliquo sbo
hoc vbm e predicatum arguit sic non
pt i ment inveniri q sit notius de aliquo
sbo q hoc v c v. qua tenet q omnis demrao
debet ee ex notioribus primis posterioribus mus
ptur quia de nullo sbo pt hri noticia dicta pn
nisi de ipso habeatur noticia hinc prm e ille
eius non, n pt aliquis cognosce hoiem
ee al nisi cognoscat hominem ee et sic non pt
cognosce aliquis primum motorem movere eterne
nisi cognoscat primum motorem ee ¶ Et confirmatur
ex hoc q conceptus entis e omnium evidentissimus
ergo sequitur q no possit de aliquo ee demrale
cum demrationes debeant ee pnotiora ¶
a° Item arguit sic demrans a ee pt pbari
p b ee nisi peteretur principium igr inq de
veritate pt concludi ee unum pre aliis
e ponis non pt de aliquo demrari q prim
sit assumptum ptur nam si a ee deberet
concludi p b ee oporteret q assumeret a ee b

nisi assumptione que forte eet maior sylogi
sticum peteretur a ee vi g sic arguo b e s; a e
b · ergo a e ¶ Item arguit alius sic quicq 11o
si eet eet simpliciter necessario ee hoc e simpliciter necessario ee
s; alius deus ab isto si eet eet simpliciter necessario
ee igr alius deus ab isto e simpliciter necessario ee
arguitur sic ro de quorum neque necesse e ee maior
ptur ex oto ph quia si non e simpliciter ee n
necesse ee tunc n si eet simpliciter eet necesse ee
s; tamen pole ee ¶ Item sic ea quibus 12o
maiora cogitari non pnt sunt in rebus
et si sunt dij sunt / igr plures dij sunt / maior
pbatur p processum anselmi prosologion c°
2° quia tamen quis audit hoc q dico quibus
maiora cogitari non pnt intelligit q audit
igr ea quibus maiora cogitari no pnt
in intellectu sunt s; si eent in solo intellectu et
in re ex maiora eis cogitari possent scilicet ea
que eent in re ex igr ea quibus maiora
cogitari no pnt eent ea quibus maiora
cogitari pnt quod e impole relinquitur igr
q ea quibus maiora cogitari non pnt
sunt in re et per consequens sunt in finita psitione
igr sunt dij ¶ Ad primum istorum qui arguitur Ad primam rationem
cum unum primum etc dico cum decoto q hoc eet
unum de ea in finita ascrita ex intiue natu
ralis · n non compateretur aliquid s' genus sive
formaliter sive formaliter scilicet q eet genus s' h eo q s' consenit
conseniret leuidaris sive ultimaris idest primum cum
effectus quem ultimaris intelligit · utroque n modo
impediret quis s' cotium et quis impole suo effectui
debis aut est libere et contingenter agens vel omni
que sunt ex se et to compati malum ¶ Sed
quia philosophi ponebant deum agere ad extra ex necessitate
ne et tamen ponebant malum in universo vel dei
solutio non suffi et ratio pz quia pluris ponit
q deus nihil potest agere ad extra ut primum motum
celi qui e perpetuus et invariabilis et uniformis
¶ Posset dici eciam q secundum illos philosophos de
quorum effectus ad extra agit ex necessitate ne
quorundam aut libere contingenter et in illis primum
malum · unde vero q se habeat ad universum sicut
aia ad corpus que aliquas habet operationes
motores nales aliquas no contingenter liberas
¶ Item dato cum philosophis q ex necessitate ne pa
ca agat omnes effectus suos ad ex tamen dicitur
qualiter q contrarius illius re non eet adhuc
ut quemlibet effectum suum produceret et conservaret
in maiori perfectione qua posset s; potius in
quemlibet produceret et conservaret tamen ut eet sum
nam sue spei cum igr quedam spes effectuum
sunt illius ne q possit eis competere malum

etc. tales eos produceret ut non simpliciter excluderet omne malum sibi eis. Et confirmatur quia non est ratio quare plus agat unum effectum intrinsece quam alium igitur etc. Item si intrinsece produceret motum celi igitur et intrinsece produceret omnia alia que non sunt nisi per celum motum. Item deus omnes effectus produceret ex necessitate nature et consequenter effectum suum produceret secundum ultimum potentie sue et per consequens produceret eum secundum omnem perfectionem speciei sue potentiam igitur excluderet ab eo omne quod alium perfectioni sue etc. Dicendum ergo sicut dicit Scotus quod si aliqui ponebant primam causam sic agere ex necessitate nature illi non poterant salvare aliquod malum posse fieri contingenter in universo. Et quod unus ordo tantum produceretur ad quem esset receptivus alicuius perfectionis. Alius autem ordo de necessitate produceret oppositum illius perfectionis ita quod illa perfectio quam esset primi ordinis si non esset impedita in ducente infinitum effectum non posset induci per concursum tantum alicuius ordinis et ita aliquod productum ab ea secundum totum sue speciei esset receptivum alicuius perfectionis eo opposito intrinsece eveniret. Item ut tales videntur salvare possent unam causam esse vigoris infiniti et fingerent motum eo dicit omnino voluntarium. Ad 2m corpus infinitum etc. negatur. Ad probationem quia sunt dimensiones etc. negatur utrumque assumptum quia non possunt esse simul in eo positione in replendo locum et essentiam in simul essendo. Non sic una entitas ita replet totum unam entitatis quin tamen cum ea possit stare alia entitas et intelligi debet hoc repleto non localis sed quasi coextensiva essentialis. Et una dimensio replet eundem locum secundum ultimum capacitatis sue. Item non est simile de corpore infinito et entitate perfectionali infinita quia corpus infinitum si esset tamen ad fieret totum utrumque manus eiusdem dimensionis eiusdem rationis etc. et tamen totum non esset maius quia dimensio infinita non potest excedi sed entitas infinite perfectionis non potest recipere additionem in ratione quantitatis perfectionalis et quo necessaria alicuius finiti secundum eandem quantitatem eo quod quelibet talis est alterius rationis in entitate et quantitate perfectionali. Item ab potentia loco non esset in diversis dimensiones plures esse simul vel corpus infinitum si poneretur esse simul cum ad et non faceret maius. Ad tertium quod ita est hoc etc. negatur consequentia. Item in causis esse sunt si per modum conditionalis poneretur

quia si esset ubi infinitum et corpus infinitum replens illud non sequitur hoc corpus est hic ita quod non alibi ergo est finitum secundum ubi. Similiter si poneretur tempus infinitum prout loquuntur philosophi non sequitur iste motus est in hoc tempore ita quod non in alio ergo est finitus secundum tempus. Ad quartum dico quod philosophus loquitur in deitate seu potentia que est in magnitudine informative que agit vel movet ex necessitate nature et de ista in deo dicetur plus videbitur cum agetur de potentia dei. Ad quintum dicitur etc. negatur. Unde ad probationem omnis intellectus et non aliqui investigarunt quod deus ex consideratione perfectionis alicuius finite evidenter excludit quod sunt tamen esse perfectionem finitam vel tantum gradus etc. concludet eam non esse ipsum sed ab alio et ita consequenter veniret ad concludendum aliquam esse intrinsece infinitam quem oportet esse sed omnia alia ab ipsa. Ad probationem quia in talibus perfectis etc. concessa non sequitur minor quia ex perfecta consideratione conditionis alicuius effectus potest concludi vel in mente vel perfecta natura aliqua cuius causa secundum aliquam conditionem proprietatem eius non perfecte respicientis illum effectum sed convenientem ei ipse vel quo ad omnia talia aliqua ipse. Item potest negari maior quia non solum ex perfectione vel quantitate perfectionali effectum concluditur perfecta causa vel quantitas perfectionalis eius sed ex multis aliis conditionibus et proprietatibus et effectibus convenientibus ut patet ex rationibus prius adductis ad concludendum. Scotus ponit plures vias ubi supra ubi concludit infinitatem entis primi quarum una est per primam efficientiam. Secundum quod cognoscit distincte omnia scibilia tertia per eminentiam. Quarta per eminentie etc. ad probationem dicitur in dicto nam plures rationes etc. illa valet. Ad probationem dico quod dato quod Aristoteles et commentator fuissent illius opinionis non tamen sequitur quod omnes in mundo rationem naturalem non poterant illud convincere non quod prima causa agit intrinsece ad extra etc. primo ex dictis necessario philosophus que potest talibus rationibus homo concludet oportet unum. Item est hic quod natura agit propter finem nisi dirigitur ab agente libero cognoscente sed igitur est omnino mobile quod agens simpliciter primum eius est ordinare alia in suum agat ab sua cognitione et mente natura cum solius sapientis sit ordinare et non ordinari secundum philosophum. Item tamen in creatura concedat plus libere arbitrium quod certum est posset nisi primum agens

- dimensio
Ad zm
Ad 7

esset liberum quia videtur dat quod non habet et tota creatura vel agit vel mota actione prima causa ergo vel agit necessario ad causam et in natura igitur omnis actio creature ad quam concurrit erit necessaria etc.

Ex quo patet quod ex dictis philosophi sequitur unum potentie et si quedam alia dicta de unitate mundi etc. duci possint ad oppositum nec de hoc est multum curandum. Item adhuc aliquis diceret quod philosophus ideo dixit non posse esse plures mundos quia hoc repugnaret liberi-tati causae cum causa prima esset potentie infinite et consiles glorie possent dari. Ad sextum ex nullo finito etc. negatur antecedens ad probationem non omnis apparentie etc. nego illam de posse salvari rationabiliter quo ad iudicium hominis bone rationis iudicio etc. Et si dicimus ad posse salvari etc. quod aliquis potest sustinere absque reductione ad contradictoria tunc non est ad propositum. Ad septimum sufficit ad rationem etc. et concedo loquendo de causa in genere non tamen sufficit ad rationem cause simpliciter prime que contestantibus philosophis habet in se quicquid est perfectionis simpliciter possibile vel ymaginabile quo ad rationem sua est quod infinitum sit perfectior omnibus aequalibus. Ad octavum circumscripta fide etc. negatur antecedens ad probationem non est evidenter demonstrabile. Ad minorem ad probationem quia esset demonstrabile negatur consequentia quia plures alie rationes demonstrative necessario possunt adduci ad dictum et rationes dicte sunt bene in 2o methaphisice capitulo 3o et 4o philosophorum sed forte philosophi non reducerent ad manifesta contradictoria. Ad nonum pono aliquas propositiones primas de aliquo subiecto posse demonstrari hoc (?) ... est 2o ad rationes primum quia secundum doctorem 2o posteriorum quedam sunt propositiones vere scibiles sunt demonstrative aut affirmative ut dicit Lincolniensis ut quas est quo si est que non demonstratur vel scitur diffinitive sed solum quo quid est igitur ipsa est vere scibilis demonstrative.

Item philosophi demonstraverunt tam primam causam esse et materiam primam esse vel antecedens patet quia ex evidentibus et primis fecerunt hoc esse certum et scitum cum tamen ante esset dubium sed hoc est ad demonstrare etc. Sed forte dicent aliqui non demonstraverunt primam causam esse sed bene demonstraverunt ad esse potentiam causam. Contra hec est prima quod aliquid est prima causa et prima causa vel ex quibus premissis sequitur antecedens evidenter et demonstrative ex eisdem sequitur demonstrative quod 1a et 2a et 3a est una pars sylogismorum posita 2o posteriorum

si posse plura concludere. Sed constat quod illud quod ostenditur sequitur antecedens ad illud sequitur etc. Sed propositio quod per istam et eiusdem alia premissa demonstrative concludi potest quod b est licet a sit aliud ab b et econverso patet sic arguendo si homo est anima est et homo est igitur anima etc.

Ex quo patet quod non solum potest fieri demonstratio ex premissis cathegoricis sed etiam ypotheticis sic arguendo si non est processus in infinitum in causis tunc prima causa est ista est evidens sed non est processus in infinitum in causis ut etiam probant philosophi igitur prima causa est. Item sic arguendo vel prima causa est vel aliqua causa habet causam prius et sic ista demonstraretur sequitur demonstrative quod prima causa est. Per hoc ad rationem non potest inveniri etc. Verum quia quod de aliquo subiecto dato non potest inveniri primum nomen de ipso quod hoc est vel ens etc. tamen hoc idem primum significatum nominis potest dici de alio subiecto etc. ut satis patet ex 2a propositione premissa.

Sed etiam dicit sanctus Thomas primo contra gentiles capitulo xiio quod in rationibus quibus demonstratur deum esse non oportet assumi pro medio diffinitionem essentialem sibi quiditatem sed essentiam vel effectus. Ad decimum in ipsa ratione negatur antecedens ad probationem nam si causa esse etc. ita negatur et ratio negationis patet ex dicta 2a propositione. Ad undecimum quando si esset etc. negatur antecedens ad probationem que sumuntur ex opposito potest quia si non est simul etc. nec illam quidem sumit maiorem. Ad duodecimum ex quibus maiora etc. possunt dici concessa prima parte antecedentis negando tamen et ratio est quia demonstrato deum deo et una creatura hoc est duo ista sunt quibus maiora cogitari non possunt quia si dicerentur aliqua maiori cogitabilia unum illorum esset maius duo posita et reliquum reliquo et aggregata aggregato quod non est dicendum. Tamen deus sit solus quo maius cogitari non potest. Et ex hoc patet quod minor esset falsa scilicet quod una tantum essent dicta sed sufficit quod unum illorum sit deus. Quantum valeat probatio dicta maioris que fundatur in ratione Anselmi postea videbitur. Deinde videndum est quomodo volens pertinaciter posset rationes conclusionis huius articuli evadere et primo adduco rationem Bragwardini quam ponit in primo. Omnie sue que sententiarum stat in isto. Supponatur primo quod a contra in ista ... aliquid tam perfectum et bonum quod nichil perfectius et melius eo esse potest. Supponatur secundo quod id dicatur esse possibile quod per se et formaliter non includit contradictionem seu repugnantiam. Ex quo sequitur

Adducuntur aliquae rationes ad illas quibus gentes possent ad videndum et contrarium ille rationes possent evadi.

Bo brukel

posito in esse et admisso impossibile in quia bona
et formalis sequitur impossibile impossibile ¶ Et ideo ad
possibile est a esse sed non a potest esse sed non a est et necesse
est a esse et a est necesse esse ¶ Et si dicatur sic ad
modum loquendi philosophorum illud necesse esse quod
per se et de se necessarium est esse necessitate absoluta quod
non potuit nec potest nec poterit non esse.
Dicendum quod haec satis est evidens quia posito
in esse quod a sit et admisso non sequitur contradictio
cum quibus concedens a esse sufficienter posset
se ab contradictione defendere. ¶ Contra praeterea quia
si possibile est a esse et non est necesse a esse igitur possibile
est a esse et possibile est a non esse. ¶ Sed in omni
natura bona et perfecta melius et perfectius est necesse
esse quam possibile non esse eo quod possibile esse quod potest non
esse est infinitum esse eo quod tale potest deficere ab
esse sed necesse esse est finitum et perfectum esse igitur si a
est tale possibile esse quod non est necesse esse sequitur quod a non
est tale possibile quo maius cogitari non potest vel
quo non potest melius vel perfectius esse ¶
Item 10 metaphysicae dicit philosophus quod in bonis
actus est melior potentia id est in possibile ad
posse esse et non actu esse eo quod tunc non esset
tale possibile quo melius non potest esse igitur
ista est bona quia a potest esse id est a necesse est actu
esse tunc perfectius et melius sit necessario actu esse
quam posse esse sit quod possibile sit ipsum non esse ¶
Item suppono potest quod omne quod est possibile sive
potens per aliquam potentiam hoc dico et hoc vel
potentiam per quam sunt res et creaturae huiusmodi potentia
activa vel passiva vel potentiam libera
sicut non entia possibilia fore et effectus futuri
Secundo supponitur quod haec possibile potentia alicuius
passivum dicitur possibile potentia alicuius actuum passivum quod
non indiget quomodo passibile possit quamquam
pati quod non possit agere vel quo effectus aliquis
possit fieri quem nihil potest facere sicut indiget
de se nocumentum et hoc probatur per hoc quod
suppositio primo de caelo contradicto etiam
possibile non est possibile nisi in ratione agentis et patientis
et impossibile est imaginari aliquid esse possibile
ratione patientis et impossibile in ratione agentis quam
contingit ut sic patiens in passibile et possibile
impossibile ¶ Ex istis contra probatur quia praedicta si
a non est et potest esse per aliquam potentiam potest esse et hoc
potentiam per quam cum intellectum habeat tunc etiam
vel omnino posset se facere et producere de non esse
ad esse nam omne faciens aliquid praecedit
saltem natura suum finem sed nihil se ipsum praecedit
ergo a potest esse potentia aliena hoc enim sunt suppositionibus

... principiis esse potentiam alicuius actum quod potest facere
a sed tunc est tale tunc omne aliud ab a sit
comparativum a et impotius ipsum facere ¶ Ite
si a est causabile ab alio non est a perfectius quo perfectius
est esse per se sufficienter omnino incausabiliter et independenter
omnino ab alio quam dependere et tali sunt
¶ Ex primo patet quod contradictionem includit
a non esse et posse esse sed verum est et necessarium a posse
esse ergo falsum est et impossibile a non esse ergo necesse
est deum esse et ipsum esse tam perfectum et bonum quod
nihil melius vel perfectius esse possit ¶ Item
Anselmus prologion 20 c. supponit primo ex fide
deum esse aliquid quo nihil maius cogitari
possit ¶ Deinde ad propositum hic iuxta suppositionem
quod audiens hoc quod dico aliquid quo maius
non cogitari potest intelligit quod audit et quod intelligit
in intellectu eius est et si non intelligit
illud esse. Aliud est enim rem in intellectu esse ad
intelligere rem esse nam cum pictor praecogitat
quod facturus est habet quidem in intellectu sed non dum
intelligit esse quod non dum fecit cum vero iam
pinxit habet in intellectu et intelligit esse quod iam
fecit ¶ Ex isto arguit sic audiens hoc
dico aliquid quo maius cogitari non potest intelligit
quod audit igitur aliquid quo maius cogitari non
potest in intellectu eius est et non in solo intellectu
quia si est in solo intellectu potest cogitari esse in
re quod etiam maius si ergo id quo maius cogitari
non potest est in solo intellectu idipsum quo maius
cogitari non potest est quo maius cogitari potest
sed certe hoc esse non potest existit ergo procul dubio
aliquid quo maius aliquid cogitari non
valet in intellectu et in re ¶ Item Ockam contra
2 contra 10 arguens primam rationem Scoti dicit
quod evidentius potest probari primitas efficientis
per conservationem rei quam per productionem
rei in esse in in mediate post non esse. Dicit igitur ipse
sic. Quicquid realiter producitur ab aliquo reali conservatur
ab aliquo quam diu manet in esse reali
sed iste effectus realiter producitur ab aliquo ut notum
igitur ab aliquo conservatur quam diu manet de
illo igitur conservante quaero aut producitur ab alio
aut non si non ergo est efficiens primum sicut est
conservans primum quia omne conservans est efficiens
si producitur ab alio igitur conservatur ab alio et de illo alio
quaero sicut prius et ita vel oportet ponere processum
in infinitum vel oportet stare ad aliquid quod est conservans
et nullo modo conservatum et tale erit efficiens primum sed
non est ponere processum in infinitum in conservantibus

2a

Ista p. y. ...

2 ista

qua est aliqua infinita esse in actu quod est impossibile ut patet per rationem phi et aliorum 4° Et differt ista ratio a ratione Scoti phi quia ista accipit continuans sed semper continuans ad sine mediate sive immediate est finaliter continuato non autem omne productum ab alio requirit esse producens mediate vel immediate esse finaliter producto et ideo quamvis possit poni processus in infinitum in producentibus sive in finitate actuali sicut aliqui phi posuerunt hominem generantem ante hominem generantem et a in infinitum et difficile esset probare quod dominus homo non possit produci ab alio sicut causa totali non autem sic potest poni processus in infinitum in continuantibus sive in finitate actuali ¶ Hic etiam possent poni rationes phi 2° et xii° methaphysice et viii et viii° phisicorum quas etiam deducit Scotus Thomas libro 1° contra gentiles c° x addendo et rationes alias per quibus etiam remitto ad ipsum causa brevitatis ¶ Singulariter tamen tangit argumentum phi 2° methaphysice dicens In omnibus causis dependentibus essentialiter ordinatis primum est causa medii et medium est causa posterioris sive sit unum sive sint plura media Remota autem causa removetur et causatum ergo remoto primo medium non potest esse causa sed si procederetur in causis efficientibus in infinitum nulla causarum esset prima ergo omnes alie tollerentur que sunt media hoc autem est manifeste falsum ergo oportet ponere primam causam efficientem esse quod credendum est ¶ Ad primam rationem quod in argumento aliquid est effectibile etc. Videtur michi dicendum ad propositum concedendo processum in infinitum in talibus causis efficientibus ad propositum rationem hec improbatam cum dicitur universitas causatorum etc. dicitur quod talis universitas est causata et tamen a nullo causante est causata tota capiendo hoc totum kathegorematice sed sufficit quod quodlibet pars eius que est aliqua pars universitatis causata ab aliquo causante quod est aliquis illius universitatis sicut loquendo ad modum quorundam phorum quod iste homo fuit generatus ab homine et ille ab alio etc. in infinitum et eodem modo de equis tunc dominicata totalis universitas hominum priorum ista est generata et tamen a nullo homine generante est generata totaliter quodlibet tamen pars eius que est persone dominus vel hoc aliquid scilicet homo vel equus generata est ab aliquo generante etc. et ita similiter dicet talis posse dici de causis essentialiter ordinatis ¶ Et dicere nolunt quodlibet pars illius universitatis que est persone hoc aliquid etc. quod predicetur loquendo non concederetur absolute quod quodlibet pars istius universitatis est causata ab aliquo accipiendo totam illam universitatem hominum preter ultimo genitum vel esset pars illius universitatis includentis hominem ultimo genitum et tamen nullo esset genita sic dicitur supponendo ¶ Ad 2m

varie esse in infinitum etc. concederetur quia tamen non implicatur etc. ¶ Item potest dici quod causa quod talis ordo causarum essentialis potest ymaginari per modum successionis sicut dictum est de generatione hominum etc. ¶ Ad 3am patet quod est etc. vel negaret intelligendo primum id quod est simpliciter etc. primum vel hoc negaret prius quod ostensum dicit phus ¶ Ad quartam causa superior etc. negaretur quia prima quia non oportet quod aliqua causa certa data danda foret alia in infinitum superior vel sed hoc concederetur quod in infinitum aliqua causa est superior causa data et ultimo quod in infinitum superior causa quod sit a est solum finite perfectior a et similiter hoc induceretur quod in duplo superior causa quod sit a est solum finite perfectior quod sit a etsi in triplo superior etc. quoniam ¶ Item concesso quod aliqua causa esset perfectionis infinite intelligendo ad hoc non oportet concedi quod non esset causa inmutate alterius etc. ¶ Ad quintam quam ego plus pondero licet prima plus ponderent alii et videtur etiam Bragwardin ponderasse istam quia ista tangit totum fundamentum ex quo ipse procedit ad probandum deum esse tunc hoc esset duplex via evadendi duas tamen argumenti essentiam etc. si autem omnis quod in ratione istius termini essentiam non oportet ponere aliquam imperfectionem in perfectionibus negare prima quoniam quia diceretur quod hoc de sua ratione non ponit imperfectionem in rebus sed tamen excernitur quod aliqua sit effectiva sine imperfectione processum in infinitum etc. ¶ Dicunt tamen intelligi de aliqua re effectiva tamen ipsum negaretur ¶ Alia via esset concedendo effectibilitatem simpliciter parata potius et tamen non est ergo concedi hoc argumentum quod ipsa non potest capere esse a se nec ab alio dicet procedentibus quod vero potest capere esse a se et possibilitatem ponere perpetuam mere per non esse nec hoc claudit contradictionem ad quam potest ab evidenter deduci ¶ Sexte quod naturaliter ratione non oportet hoc concedere patet loquendo si defenderet ¶ Ad sextam phi ultimus dicet ad aliam rationem quia probatur quod infinitas in causis ordinatis non potest poni in dictis statuis in causis ordinatis negare vel illud quod ibi assumitur scilicet quod talis infinitas successionis est impossibilis nisi quod continetur vel precise ab aliqua natura etc. ¶ Secundo fundato dicetur contrarie ad omnes rationes contra etc. ¶ Ad rationem 2e conclusionis dicet primo quod utroque modo possent esse distincti et dicet posse fore duo specie distincta ex eque perfecta et etiam ex alia parte dicet quod aliqua species plurificabilis in individuis esset limitata ad certum numerum individuorum ultra quem non potest multiplicari eo quod totum perfectio possibilis illi speciei simul est in talibus individuis et ita nos dicimus quod hec species sensibus limitata est ad unum individuum ¶ Ad istam

qua p(ro)bat(ur) 3(m) 9(us) de causis totalibus etc. Dicit
Ockam q(uod) causa totalis est qua posita omni alio
amoto ponitur effectus. Et p(ro)bat p(er) vir(tutem) eiusdem
effectus. Si e(nim) essent duo ignes vel duo soles quor(um) u(tr)umq(ue)
esset ad eundem passum ponere effectus cum alio cum
excepto igitur non videtur inconveniens q(uod) possent
esse due cause totales eiusdem effectus etc. Ad
p(ro)p(ositum) quia accipiamus stupam immediate nate
p(er) se combustibile sive dispositam ad combustionem
et ponatur inter duos ignes s(ed) approximatos
equaliter ab utroq(ue) eorum incenderetur reli-
quo excepto. vel faciat deus de potentia ab-
soluta duos ignes adequatos in eodem loco
et ponatur stupa iuxta ignem ab utroq(ue) statim in-
cenderetur reliquo amoto. ¶ Ex istud non
videtur esse ad propositum quia talis ignis etc. non
est causa totalis simpliciter p(ro)ut loquitur Scotus de
causa totali q(uod) s(cilicet) se sola sufficit ad effectum omni alio
amoto sic q(uod) non agit virtute alicuius alte-
rius p(er) se et [illegible] etc. non est de ignibus et sole etc.
Id videtur q(uod) ista sit valde bona quia non
videtur quo ad effectus p(ro)ducatur ab aliqua causa
causa totali simpliciter p(ri)ma etc. quin dependeat
essentialiter ab ipsa p(ri)ma causa et de causis s(e)c(un)d(is) a quibus
absolute loquendo non dependet aliquis
effectus essentialiter ut p(ate)t ex p(ri)mis dictis. Aliter
ergo forte posset dici [illegible] primo p(ro)bationem [illegible]
et negando q(uod) utraq(ue) istarum [illegible] cuiuslibet effectus
p(ro)ducibilis esset causa totalis. Ymo nec utraq(ue) potest
quemlibet effectum p(ro)ducere q(uod) neutra potest p(ro)ducere
eundem effectum vno quem alter et tamen utraq(ue)
est compatibile eo q(uod) quolibet effectu dato tam dabili
utraq(ue) posset p(ro)ducere p(er)fectiorem et equalem neuter
tamen est compatibile sic q(uod) quemlibet effectum p(ro)ducibilem
potest p(ro)ducere quia tamen uno compatibili solum est [illegible]
et non compatibilis [illegible] ¶ Item p(ro)pter a-
liam dicit [illegible] q(uod) p(ro)ut esse due cause
totales etc. et q(uod) talis effectus essentialiter dependet
ab utraq(ue) et q(uod) non potest esse ab una sine alia et
q(uod) nulla earum potest quicq(uam) agere sine alia et tamen
utraq(ue) esset causa totalis independens [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] et q(uod) una non potest agere nisi alia agat
non est [illegible] s(ed) utraq(ue) compatibili [illegible] quia non
potest aliquis effectus p(ro)duci nisi utraq(ue) ipsum agat
et p(ro)ducat. ¶ Tercia via esset q(uod) talis effectus
non dependeret essentialiter ab ista causa p(ri)ma n(on)
etiam ab ista et tamen dependet essentialiter ab illa
[illegible] s(cilicet) p(ri)ma [illegible] ita q(uod) ad hoc q(uod) causetur
[illegible] q(uod) causetur ab aliquo in [illegible] istius
[illegible] et tamen a nullo eorum [illegible] quia
[illegible] eorum excepto sufficienter potest causari ab alio

[illegible] quia in simili calor eiusdem speciei potest p(ro)duci
ab igne et a sole et si idem in numero ab
utroq(ue) potest p(ro)duci illud ad hoc q(uod) naturaliter p(ro)ducatur
requirit solem vel ignem sub disiunctione a-
nec(essari)o tamen determinate essentialiter dependet ¶
Hec posset etiam vocari dependentia [illegible] essentialis
ad illud sine quo s(ecundu)m ordinem naturalem iam
institutum non potest fieri et a quo fieret alio excepto
licet tamen absolute potest fieri sine isto
ab alio et tunc dicendum esset q(uod) talis effectus sic
ab utroq(ue) istorum vel ab uno istorum dependeret
essentialiter adhuc tamen staret q(uod) utroq(ue) istorum
excepto talis effectus esset absolute loquendo.
¶ Certo potest vocari dependentia essentialis
alicuius ab aliquo a quo de facto capit esse vel
s(ecundu)m consuetudinem non obstante q(uod) ab alio capere
[illegible] de esse [illegible] hec non dicitur in proposito
s(ed) ista acceptio dependentie essentialis videtur
satis impropria. ¶ Eodem modo dicitur de duobus
[illegible] et de duobus [illegible] etc. ¶ Ad
argumentum Brunkl. dicitur [illegible] q(uod) [illegible]
ad [illegible] p(er) [illegible] Scotus p(ro)bat
q(uod) potest sic deum esse etc. [illegible] concessis suppo-
nibus [illegible] posse etc. non quia [illegible]
[illegible] ad p(ro)p(ositi)onem p(ri)ma s(ecundu)m omni [illegible] etc.
p(er)fectius est [illegible] esse etc. illud negare videtur
q(uod) maioris p(er)fectionis esset in aliquo posse
esse [illegible] posse non et [illegible] tamen [illegible]
qui vult habere esse et qui non vult habeat non
esse etc. ¶ Ad aliam p(ro)p(ositi)onem eiusdem [illegible]
concessis suppositionibus dicitur q(uod) a non est et [illegible]
[illegible] potentia [illegible] quam [illegible] etc.
q(uod) non esset inconveniens q(uod) idem [illegible]
qua faciens esset p(ri)us se ipso sub ea ratione
qua [illegible] ¶ Item p(ro)pter aliam [illegible] dicit [illegible]
negando q(uod) possibile est a esse vel q(uod) a non possit
esse ¶ [illegible] q(uod) ista est bona [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] evadendo [illegible]
et singulariter p(ri)ma est [illegible] evidenter
[illegible] videtur q(uod) [illegible] esse [illegible] esse sit p(er)fectius
etc. et [illegible] dicit [illegible] 3o philosophorum q(uod) [illegible]
non differt esse et posse ¶ Ad [illegible] dicitur
a doctoribus q(uod) non concludat [illegible] q(uod) sit
sophistica quia si haberet p(ro)babilem modum
et formam posset [illegible] q(uod) aliqua creatura [illegible]
[illegible] quo maius cogitari non potest a ponente
q(uod) creatura est deus potest arguendo in forma
[illegible] quia [illegible] hoc dico creatura [illegible]
[illegible] quo maius cogitari non potest [illegible]
q(uod) [illegible] igitur creatura [illegible] quo maius
cogitari non potest est in intellectu et non in solo in-

tellectu etc. ¶ Similiter arguitur de chimera quia
maior cogitari non potest vel albedine qua
maior cogitari non potest etc. ¶ Ad argumentum
ergo videtur Greg. dist. xli q. 3a dicendo ams in
ratione Anselmi quia vel hic maius potest intelligi
precedere totum illud potest cogitari vel potest
sequi et sic bene dicitur sicut patet in exemplo suppono
quod impossibile sit aliquam formicam esse maiorem
elephante hoc est verum Nulla formica potest maior
elephante cogitari patet quia sua conditio est
falsa sed aliqua formica maior elephante
potest cogitari intellectum in singulari hoc verum
etiam si hic maior pronunciatur sic nulla formica
potest cogitari maior elephante ipsa est falsa non
prohibet aliqua ymo quamlibet formicam quoque
cogitare esse maiorem elephante deinde dico si staret
ratio Anselmi posse quod plures continuum tenes esse
aliquid unum perfectissimum in entibus et illud esse
non infinite virtutis intensive concederet
ratio et nec tamen quam est hic in isto argumento [illegible]
formiat ipsum gregorius sic aliquid est [illegible]
ita quo maior non potest cogitari ergo potest
esse aliquid esse infinite virtutis intensive etc. Si
ratio staret ideo utique necessario concederetur quod quod
ex [illegible] etiam possibile vel cogitabile potest cogitari
aliquid esse maius sed non sed falso ¶ Dicendum
quod ipse dicit in exemplo de formica non videtur
verum quod hoc est verum nulla formica maior
elephante potest cogitari ymo ex aliqua parte ipse
ipse concedit scilicet quod quamlibet formicam aliquis potest
cogitare esse maiorem elephante sed quod aliquam
formicam maiorem elephante aliquis potest cogitare
sed ex hoc non sequitur quod aliqua formica que
est vel potest esse sit vel possit esse maior elephante
Ideo Anselmus simpliciter ponit istam orationem aliquid
quo maius non cogitari potest concedit tamen de eo
non proponit hic maius hic cogitari etc. sed dicit quod
qui audit hanc orationem intelligit quod audit
igitur aliquid quo maius non cogitari potest est in intellectu
et omnis satis bene sed actu esse in intellectu sed
ipse accipit scilicet pro intelligere quid significetur ista
oratio sed ex hoc non sequitur quod aliquis assentiat ad
talem esse. In argumento aliquid quo non maius cogitari
potest intellectum ab eo qui audit hanc orationem aliquid
quo maius etc. est aliquid quo non maius cogitari
potest est in intellectu et per eandem formam pervenitur
aliquid quo non potest cogitari maius est in intellectu
¶ Item quod ipse dicit quod quolibet cogitabili potest cogitari
aliquid esse maius non videtur verum quia ego
possum cogitare a et ipsum esse omnem perfectionem cogitabilem
recepisse et quod non possim cogitare maius igitur

¶ Videtur ergo esse [illegible] concedendo
illud sed quod aliquid quo non maius cogitari
potest est vere [illegible] eo modo quo accipit Anselmus et
ultra dicitur quod non potest esse in solo intellectu id
negaret adversarius et quod potest quia si esset
in solo intellectu potest cogitari esse in re quod est
maius nec quam quia licet non sit in re sed
in solo intellectu adhuc tamen cogitatur super
omnes conditiones et perfectiones perfectionis simpliciter quod
[illegible] aliam quod sunt convenire rem quod esse
et in tali bene conclusio esse in re et non sequitur ideo
sed est in solo [illegible] ergo non cogitatur esse in re
sicut ad potest cogitari chimeram esse in re quamvis
sit in solo intellectu ¶ Item licet aliquis
simplici apprehensione cogitet aliquod quo maius cogitari non
potest et ille conceptus includat non esse eorum
perfectionem simpliciter non tamen sequitur hoc in re esse
licet sequitur si esset in re quod tunc esset maius
quam nunc cogitatur ¶ Posset tamen ratio Anselmi
bene defendi ipsorum quod cum dicit aliquid quo
nihil maius cogitari potest esse in intellectu sub-
intelligendum sit quod intellectum intendit se perci-
gnitionem accipit in intellectu aliquid tale ex quo
sequitur quod possibile est tale esse et ultra quod tale est in re
quia si est possibile esse et non est in re tunc est
tale possibile tamen defecit actus essendi et per consequens
non cogitatur tale quale maius cogitari
non potest etc. ¶ Ad rationem Ockam de consequentia
dicitur sicut dictum est ad primam Scoti de esse
et dicitur similiter quod res producta non indiget
conservante alio a producente et ideo si non est
producens esse simul cum producto tunc non in-
diget producto conservante sed principium
suum intrinsecum quam vel producente con-
servat semper a destruat vel tertium producens
sed si indiget conservante simul semper exsistente
tunc etiam indiget tali conservante et ut ibi
equaliter sequeretur simultas tamen in producentibus
quam conservantibus ¶ Ad argumentum philosophi 2o
metaphysice tamen arguit quod in omnibus causis
efficientibus essentialiter ordinatis prima est causa medii
et sic etiam modo ergo negaretur aliquid esse primum
¶ Ad rationes principales patet quid dicendum
ex dictis in corpore questionis ¶

~~Utrum deus unus essentialiter dicatur~~

(intellectu

adiuvantem aliter

producente

et sit trinus personaliter

Quod non in divinis non sit tres per sinis proprietatibus formaliter inter se distincte i. et qua- deinceps tamen non aliter potest dici. deus trinus ergo: ut aliis primum quia vel proprietates quibus persone distinguuntur sunt idem essentie seu realites esse- ntie vel sunt plurium possibilitates. Si primum tunc sunt plura idem esse vel plures realitates essendi unus sunt quas pz ex quod preteriti. Si secundum tunc illa que ipsis distinguunt non sunt idem esse

2o Eo illes proprietates patet si ponuntur distincte sunt in essentia divina sic quod sunt ipsa essentia vel idem essentie igitur aut sunt idem secundum rem vel actualiter quia tenet est essentiale et actuale dividunt totum eius ergo quodque est in aliquo idemptitate hic est idem secundum essentiam vel actualitatis quarum primum tamen quia nichil quod est di- vina essentia est secundum actualiter. Tamen quia quod est id essentiale divine essentie si illud multiplicatur sunt essentia multiplicata ergo si sunt plures proprietates essentiales et plures persone sequuntur quod erunt plures essentie. Certo ut est ponendum in summo bono quo non posito ut personis de ecclesia universa. Sed tamen una persona et non pluribus existe- ntia essentia divina ut personis de ecclesia universaliter i. pluralitas trinum non est ponenda ideo ut nota tamen nec in aliis entibus sit ponenda aliquid frustra vel quod non facit ad perfectionem universi hoc primum quia ut perfectionis est in una persona divina vel in omnibus quamvis totum sit inequalis ut pz dicitur xx hinc primi igitur sub- tractis duabus et una sola remanente ut perfectionis tolletur universe.

Oppositum Oppositum pz ex fide nostra et per illud prima Iohannis 5o tres sunt qui testimonium dant in celo pater verbum et spiritus sanctus et hii tres unum sunt. Declaratur ut dicit Ang. dicitur 2o huius primi cum mode- stia et timore agendum est. Supponatur igitur veritate fidei per aliquali eius intelligentia inuitur videtur primo considerandum esse de personis divinarum inter se per suas proprietates distinctione. Eo quomodo stare possit talis distinctio cum ipsarum esse ad essentiam divinam identitate ac etiam eiusdem essentie omnimoda simplicitate et unitate. Tertio quomodo talis essentie divine simplicitas stare possit cum aliqua perfectionum intentionalium in ea pluralitate. Pro omnibus illis est primo videndum quid requiritur et sufficiat ad hoc quod aliqua distinguantur seu distincta sint et hoc in genere et postea talis generis sub distinctio vel aliqua distinguantur inter se et ipsas specie dividendum et tunc est descendendum ad propositum

proponitur Quo ad primum dico quod aliqua inter se distinguuntur est idem de ipsis seu terminis personalibus pro ipsis supponentibus per modum contradictionis seu contradictorie oppositionis posse affirmari et negari. Etiam descriptionem esse contra- bilem cum descripto videtur esse evidens eo quod non est intelligibile aliqua distingui inter se aliquo quamvis de ipsis seu terminis supponentibus pro eis possit idem per modum oppositionis contradictorie affirmari et negari quia quecumque sunt sic se habent quod nichil idem nec de ipsis sit affirmari et negari sed quod affirmatur de uno et de reliquo et econverso et similiter quicquid negatur de una et de reliquo et econverso illa sunt omnibus modis idem inter se quibus aliquid eorum est idem secundum ipsi et inter se non distinguuntur. Confirmatur quia si a et b distinguuntur igitur a distinguitur ab b et b non distinguitur ab a et esse distinguitur a b affirmatur de a et negatur de b et cetera. Dicimus ergo non est intelligibile quod de aliquibus scilicet a et b idem scilicet c vere affirmetur et negetur per modum contradictionis ita quod hec sit vera a est c et econtra ista b non est c nisi a et b vel significata per ipsa aliquarum inter se distinguuntur quia si nullo inter se distinguuntur sed omnino sunt idem sunt. a est idem sibi ipsi et b et ipsi non est ratio quare magis iste inferantur a est c et b non est c quam iste a est c et a non est c quia suppono quod inter istos terminos a et b non sit aliqua distinctio quo ad modos generales vel logicales significandi vel supponendi nisi quantum requirit ratio re- significata vel rerum significatarum per quas vel pro quibus supponunt in dictis propositionibus. Ex quo sequitur ex ratione vel rerum significatarum nulla penitus sit distinctio vel non idemptitas sequitur quod a et b sunt unum synonimum. Patet ergo quod omnis distinctio aliquorum in generali a et b. natura est nisi esse idem unum scilicet c de illis dicitur per modum contradictionis scilicet de uno eorum affirmative et de alio negative et econverso de quolibet quod sic se habent per modum contradictionis scilicet affirmative de uno et negative de alio ita sunt aliquo inter se distincta. Talis est distinctio vel est tanta quod infert seu veruficat negationem eius distinctorum inter vel non si- cut verbi gratia quia a et b sic sunt distincta quod talis contradictio verificat affirmationem ipsius est de a et negationem eiusdem c de b et tamen hec ista negatiuam quod a non est b et tamen inter a et b est distinctio realis et hec dicitur quia vel ista negativa a non est b sit inferatur quod a non est aliqua res que est b et ratio est distinctio realis essentialis vel sic quod licet a non sit b tamen a est aliqua

Sextus

res que est b. et tunc est distinctio realis plus
non essentialis. ¶ Si autem talis distinctio
non sufficiat sine negatione unius de altero sed tota
ab alio ubi gratia simile affirmatur et idem unum
idem est. sit tamen quod a. non negatur de b. nec
eo tunc a. et b. non distinguuntur realiter
essentialiter nec realiter personaliter sed aliqualiter al-
ternativa vel ut potest dici modaliter seu distinctio mo-
dalis quam Scotus vocat formalem ¶
Secundo sequitur quod distinctio realis est maxima
sed plus non essentialis media formalis non
que non est realis minima ¶ Secundo sequitur
quod proprie loquendo conveniens distinctione ratione etiam
distinguuntur realiter vel extra vel aliquando ut
dicatur quod ista non valeat a. et b. distin-
ctione 1° a. et b. distinguuntur quia talis non
denotat aliud nisi quod conceptus proprie conceptui diversi
conveniunt ratione a. et b. id est eidem rei significate diversi-
mode per a. et b. correspondent ad tales conceptus
diversarum rationum quibus ipsa res comprehenditur.
Patet ex dictis. Sexto patet quod distinctio rationis proprie
loquendo est distinctio realis vel ad eam re-
ducitur non quidem ipsius rei significate que una
existens potest habere diversas rationes seu comprehen-
sibus diversificare conceptum et rationem sed re-
lativum conceptuum realiter distinctorum ¶ Septimo sequitur
quod personas distingui ab invicem suis proprietatibus
est nihil aliud intelligi potest secundum nomina tamquam per plura
distinctiva et talia seu per relationes intrinsecas
distinctivas et ita Adam et Abel distinguebantur
per suas formas et materias ¶ Octavo sequitur quod dis-
tinguuntur per eas tamquam per quasdam relationes
assistentes et adiacentes seu extrinsecas
effectivas et ista fuit opinio Gilberti Porre-
tani et suorum sequacium quam recitat magister
distinctione xxxiii. Sunt in primo et 2° que movit istos
ut dicit Bona ventura est quod sunt ponere pluralitas
et unitas simpliciter quia non plures sunt per se
plures habent proprietates nec unites que non-
potest esse intrinsece personis unum modum primum
tamen dicunt quia tunc non quelibet persona esset omnio
simplex et per omnis in divinis non esset summa sim-
plicitas quod non potest dici. Et ideo ponere proprietates esse
personis assistentes et non esse personas nec esse
in ipsis intrinsece et istud videtur esse una relationis
que non videtur esse in substantia nec ipse aliquid in
substantia sed dicit rationem ad aliud ¶ Tertio sequitur quod
proprietates sint ipse persone quo ad rem distinctas
tamen ab eis ex natura rei sic quod non formaliter
sunt eedem tamen personis sed tamen identice ut dicit

Scotus distinctione xxvi. ad quam etiam remittit
[doctor]. ¶ Quarto sequitur quod persone distinguuntur
suis proprietatibus id est seipsis et ita non oportet querere quo-
modo quibus formaliter distinguuntur vel quibus con-
stituuntur quia non habent constitutum nec distinctivum
aliud a se. Sed sufficit exponere auctores qui ad-
huc solent quod proprietates sunt in personis et hoc
quod sunt modi loquendi in quibus ponitur ab-
stractum pro concreto. Sed sonant quidam distinctionem ut dico
rogo dilectionem tuam id est te dilectum et cetera ita dicit
Prepositinus in prima parte summe sue ¶ Quinto
sequitur quod proprietates sunt quedam complexe significa-
tiva que non sunt persone sed propria personarum et etiam
in supplemento loco quibus potest distingui quia generare
filium cum sit quedam complexe significatio non est aliquid sed
aliquid productum et hoc competit patri quod generat fi-
lium et cetera proprium est patri quod sit principium de sibus
ex talibus autem proprietatibus innotescunt et cognoscuntur
personas distinctio sicut dicit magister distinctione xxvi capitulo
2° Aliud est genuisse quam natum esse. Aliud
quod est procedere quam genuisse vel natum esse et tamen
Adam distinctione xxvi. capitulo 1° que est xxx unica
in ordine et concordat secundum [...] distinctione xxvi
capitulo 1a conclusione ultima ubi etiam dicit quod proprietates pro-
prietates persone distinguuntur non quidem tamquam priores
vel principia distinctiva sed quod ex illis potest concludi
et cognosci quod ipse persone ab invicem sunt
distincte ¶ Sexto sequitur quod quia in divinis est aliquid
res una principium est quod generat et aliquid una principium
est quod est genita et aliquid una principium est quod est spirata
id est sunt tres distincte persone in divinis vel sic quia
ibi una sola persona generat et una sola generatur
et una sola spiratur id est sunt tres inter se distincte
¶ Suppositio primo convenit ratione theologorum quod
in divinis omnia sunt idem ubi non obviat
relationis oppositio et Anselmus ubi Augustinus in libro de pro-
cessione spiritus sancti capitulo 2° ubi dicit sic quod licet
unitatis est dum et huius relationis que se autem
prestat nec pluralitas que sequitur relationem transeat
ad ea in quibus predicte simplicitatis simplicitas solet
unitatem vel unitas cohibeat pluralitatem
ubi eadem relatio significatur. Quasi vel unitas ali-
quando sunt ubi non obviat aliqua
relationis oppositio nec relatio perdat quod sunt sicut est vel
ubi obsistit unitas inseparabilis et exhor-
mare patet ratio vera ¶ Patet etiam eadem ratio
per Augustinum in libro de Trinitate et allegat magister
in 1° distinctione octava circa finem quod id simpliciter di-
vina sunt dum quod est hec quod habet excepto quod relative
quecumque persona ad alteram dicitur nec est ipsa. Ad
hoc est ponere alie plures auctoritates et ita i tinao

Sc̄a suppositio

Bone ven. d̄ one xxv^a z xxvj z Sc̄i Thome

¶ Secundo suppono q̄ oppositio relativa in diuinis non ē n̄ p̄ emanationes quibus vna p̄sona generat^r ab alia ex quibus spiratur tercia. ista nota ē inter theol^os eo q̄ oppositio relativa inter prem z fi^m non ē nisi p̄ generationem z oppositio relativa inter eos ss. scilicet inter dominum prem et filium ab vno non ē nisi p̄ spirationem p̄ quam spūs sc̄us h̄z esse a patre z filio. z p̄ quam h̄z q̄ ē spūs sc̄s z q̄ ē dominus. ¶ Patet p̄ Aug^m ubi sup^a d̄r̄ h̄ec sola pluralitas ē in deo. quia p̄ris z verbi mo^s ē deus de deo. s. nascendo. z procedendo ut p̄us distinxit q̄ totum ut ibidem d̄r. et [illegible] rlo. Idem d̄r B^o ventura d̄ one xxv. q. 2^a. et medium z d̄ one 3^a. paruum ante fine z d̄ oe xxvj^a. q 3^a et metem ubi inde eam adhoc p̄ beatum passum z d̄ one xxvij^a. q. 2^a. in inui- sione ad quem. Item Albert^s de hall. i p^o suo p̄ materiam depressione. ss. in q̄ one h̄ maior opinabat vna ḡra. in 1 capte. ß ultius d̄ta obiectionum ubi insuie exime- tanchus q̄ q̄ ē d̄ra p̄sone ad p̄sonam sm̄ q̄litē .i. formam seu ppria formam z sm̄ originem, z h̄ ē maxima ut in homine. q̄ ē sm̄ q̄litē tm̄ z h̄ec est minor ut in anglo. q̄ sm̄ ori- ginem tm̄ z h̄ec est ima z ē in diuinis p̄sonis z ibidem an. in diuina n̄ a ex origine sola oz querere p̄sonam d̄ram. Item in q̄one sc̄a dicit q̄ in diuinis non ē nisi simpl^r ß ex addictione ut dicantur in his p̄sonaz sicut [illegible] ant inis trinitas ut p̄t dici absolute inis trinaro ß trinitas q^a tn̄ vnitas. ¶ Hec etiam p̄z p̄ Aug^m in suo lib. de trinitate z allegat in^r d̄ oe xxiiij^a. p̄mi cao 9°. dicere sunt nam ee ē filio n. pre ee ita spūm sc̄m dominum dei d̄ est a patre pcede- z a filio. z subdit in^r. q̄ h̄ic in libris Augustini aperte ondit^r q̄ spūs sc̄us eo dominum ē q̄ p̄ cedit a p̄re z filio sicut filius eo ē a patre q̄ natus ē ab eo. Vide d̄ istis Richardum in suo de trinitate cai^s xiij xiiij z xv^o. ¶ Conuen- ientibus originationis seu emanationis i. d̄ic- sunt p̄a tradit distinctione p̄z d̄uaz p̄z ex suppositionibus ¶ Conclusio prima in diuinis sunt tres p̄sone d̄ite sufficient p̄h^c q̄ vni p̄rie conuenit generare alij p̄rie competit ab ea generari z tercie p^e conuenit spirari ab utroque p̄lur p̄h^c sic distinguit^r p^e diuine inter se p̄ q̄ ē ut casus ad relativa ß h̄c ē sufficient p̄h^c q̄ vni eternum ē p̄rie generare et c. ut p̄ ex nō^r ex suppositione p̄^a z sc̄a exp^a ¶ Corollarium p̄ris d̄ sup^a sine p̄o q̄ non ē aliud q̄ eas distinguit p̄h^c q̄ vni p̄rii ē generare ul q̄ vna sola generat et

p̄z ex conclusione z p̄z z p̄ ari d̄ oe xviij^a. ubi statuit p^o allegata sc̄s. non ē idem filio ee a p̄re ss. sc̄o i. non ea p̄prietate filius d̄r a patre ee. qua ss. nam filius d̄r ee a patre q̄ genitus ab eo spūs sc̄us n̄ d̄r ee a patre z a filio q̄ est donum p̄ris z filij. i. qua p̄cedit ab utroque

h̄ ibi ubi inalte p̄z q̄ p̄prietas filij ē q̄ genitus ē a patre z p̄prietas ss. q̄ p̄cedit a p̄re z filio. ē. Ex quo sequitur q̄ concedimus ē p̄sonas i diuinis inter se d̄i^ui sine p̄prietatibus intelligend-

2m h̄c vno mo p̄us posito ¶ Cum conuenimus ut abstracta que d̄ signt p̄prietates p̄sonaz s. p̄ntas z c. ul generatio natiuitas z processio non signt aliquas entitates. al̄s a p̄sonis quibus p̄^e distinguerentur. p̄z quia tales signt idē z supponunt p̄ eodem nota^r q̄ dicte p̄prietates signt z appellant notiar ß d̄te p̄ietates reales non signt entitates p̄tas a p̄sonis sicut generare non sigt actionem sup additam seu quadmodū ē i creatur^s i^o maior no^r p ar d̄ one xxvij^a. ca^o z^o ubi p̄missa auctē Augustini in libro. de fide ad petrum d̄r p̄mum ē solius p̄ris no quia non ē natus ipe ß quia vnum filium genuit. p̄rium q̄ solius filij non quia ipe non genuit ß quia de p̄ris essentia natus ē. p̄rium quidem spūs sc̄i non quia natus ē nec genuit ß quia solus de p̄re filio q̄ p̄cedit. Subd^r ut^r. Ecce breuiē assignant tres p̄prietates sine quaz vna non ē alia in d̄ dux z c. i. alia p̄prietas sine notio ē generatio z alia natiuitas z alia processio que alijs noibus d̄r paternitas filiatio. Bo^z p̄z d̄se. ¶ Item p̄z conueniē- ter p̄ Aug^m d̄ one xxvij^a. p̄mi z p̄ barth^s p̄dictum Jeronimum qui in expositione fidei d̄r^r duit tres p̄sonas expressas sub p̄rietate distinctas non. n. noia tm̄^o ß etiam nomi p̄rietates i. p̄sonas ul ut greci exprimunt ypostases h̄ ē substantias. fitemur z sic ar^r etc. aperte dicit p̄s p̄prietatibus distinguendi z ipas p̄rietates esse p̄sonas

¶ Tercio conuenienter excedis colligitur q̄ in diuinis sunt et emanationes ex quibus accipiuntur ipe tres p̄rietates p̄sonales generare generari et spirare z ista notio que ē spirare conuenit p̄ri z filio quibus p̄sone dicun^r. distincte ad ipsum intellectum q̄ ē vna sola p̄sona in diuinis generat z ex h̄c p̄rium ē s^r generare z vna sola generatur z ex h̄c p̄rium ē s^r generari z vna sola spiratur z ex h̄c p̄rium ē s^r spirari. ē duas p̄sonas sine

2 9o p̄rietatibus ee distinctas ¶ Sed ḡo quando p̄sonas semp̄s distinguunt sit conceptibile melius tn̄ relationes d̄r ipas inter se distingui

sius pprietatibus modo p expsso / Pa
ps patet p m distinctione xxxiiii pmi
cao 2o ubi pbat sic p btm Ieroim qui in ex
positione fidei loquis de pre et filio d. Seba
diui sunt psonis ac nominibus disa tur
Ite Augus in sermone de fide et Symbolo
qui sic incipit Credimus i diui deu ait
diuus hant tinitatem psonis distinctam
sba diuitatis et c̄ et in sua in Simbolo sic
docetur ac d. et diuitas e tinitatis et iuitas
dica psonis et c. Istud etiam ex Grg. gloe
xxvi concl.one e. et similr in sua ex pontif
dus Cum de pmitas est in pate tuo pr
pmitate disa ur aplico modi loquendi sunt
te filius pmitas e in pre i pr e pr sunt
cu dico. Rogo dilcom tuam i te dilcm et in
silibus simlr et ibidem dicit q in ista sma
dr simpe. ar. hyuo Carnotens. Cop
ptur psonam psone distinguit scripis no
car sit qdem tam notorie nobis qua qmt
p quid vel p quale vel p quar se hec ppe
dispi uui sicut psonam psone dimit psonas
pretes i qua vni ptr qmemt q ipa ge
nerat etc. et etc. prima ps ratis pz quia ro
psone non includit formar relacom or
ginatonis penes quam e d tio p. i dimis
qua angelus e p et in nec quant nec qutas
e igr sunt psone non dimit. subcatone
qua res vel supposita etc ita nec sub ratone
qua psone latis pz quia psona no dr rebe
s sui sbam ut patet p Augm viio de
trinitate et alleg. cas de xxiii cao 2o
Sa ps ratis ptur quia tam dr pas
ce d tis qz vna est in primu q generat
etc satis sic qdem pte et notorie nb eo q
vnam indimis gnare et aliam gnare etc
e quo ad primam considetiom. q. cause ps
q pas ce d tis eo q ars ce d tis orum ex
tibus emanaconibus seu actibus origiacois
qua ingenc ut que non dimit. nisi per
emanacom diius ab alia pris e quo ad
mam consideracom emanat p dna ab alia
q tam ce d tam ab alia. et dico nomer
quo ad primam consideracon quia i re nulla
e m̄sioritas tam nec tres actus origiaois
ap psonis sunc d. Illud etiam e dem
tonatore Sci Tho in pa pte Summe qoe
28 ar. 2o qto ubi d. q in diuinis sunt duop
cessiones que non pnt actum sm actones
vt ex et intra et sunt ec tm qz vna acti
sm actom intelles que e p cessio vui / alia
sm actom volut. que e p cessio amoris sm

quibz sunt pcessiom ex actione et ab velocoes
oppositas etc. Item Scotus et et am pre
dicto ex hoc pma dicit q psonaz plitas
declaratur expeditione etc. Correlarium
ro quo quo dim est ppretes plitas ec disti
nctas pr et conced pt ipas ec osituitas
earumdem ptm ex pte de constitui alig
vel aliquale etc. quo c sine quo e vel sed
eo ipso quo pa aligua dina ignat ipa est
pr et eo ipso quo aliqua gignitur ipa est
filius etc. igr gnare e pprietas constitutia
pris etc intelligendo sic ad modum loquendi
precedtm i et dico nomer intelligendo et
pma non e locuto omo ppa sm quia in
telligetur aliq. sitm expibus sms vel
ex aliquo pncas constitutio ase dicto ut pz
ex hoc 2. statim sequitur sic e modus lo
quendi methaphisicus qui resoluit dz ipposiciones
in quibus loco nmi abstractoz signum
pprietates ponantur da etc ut pms ubi gra
pmitas e constituta pris i eo ipso quo
aliqua p dina generat ipa e pr etc.
Tercia conclo psone dime non dimit psonas
pratos tamq p relones ppue loqdo seu pua
ipas inntrinsece constituencia vel y stituentes
vel tamq p relones ipis extrinsece adiate
res ipa ps ptm ex si sic tunc nulla pa
diuina eet omo simplex sic q ipa eet quiqd
hz ubi non obuiat relonis opposito plitas
pz p supponcom pma et p iiii hic impo hoe
dimte cao ultio ubi pbat cm plitas auctes
Hilarij Augustini Boecij et Ysidori qua
tenet qz ibs res vel pimas distinguens pa
et constituens ipam vel est ipa psona co
tuita vel non sed est aliquid eius non pm
quia nulla pa nec aliqua res e pnipm
stitutum simplicius / Si aut no e pa vel res
eius aut illud hz ee p opponem ave tm
et tunc stat q non ostituunt psona etiam
que sima res e aut e aliq ex. mam et
quinq fit sm sit absolutum sine relatum oz q
sit aliquid intrinsece in extus psone sunt
ps toti vel constituens constituendi et p ons
ps toti. vel constituens constituendi et p ons
pa non e omo simplex. Confirmatur qz si
sic q sequitur q pr eet aliquomo causatus et
pncipiatus qua tz quia omne innitite con
pncipiatum qua ab aliquo ea vel pncipm ipius
situm alicuius e aliquo ca vel pman ipius
sitim non eet pncipm si
plitas pz quia tunc pa non eet pncipm si
plitas pz p damascenum lio 1o cao x1o
pno plitas pz p damascenum lio 1o cao x1o
et pz etiam ouiter p doctores. Sa ps pz

per dominum xxx ma p. ad 3o ubi opinionem
dicentem oppositum reprobat tamquam erroneam
et motiva eius dissolvit et fuit opinio Gilberti
contra Porretani ut dicit sanctus Thomas et etiam
Bonaventura quoniam posita in consilio re-
mensi reprobata fuit ¶ Persone non distinguuntur
sive sunt per se ipsis absolutis formaliter vel aliquam
ex natura rei differentibus patet ex predictis eo quod proprietates
personarum omnes sunt eedem persone quod
persone sunt eedem sibi ipsis etc. ¶ Confirmatur
quia si aliquis inter proprietates et personas
esset distinctio ex natura rei tunc ex ipsis posset idem re-
per modum contradictionis affirmari et negari
filiatio patet quia tunc non esset idem in divinis esse
patrem et ipsum genuisse filium filiatio patet per
dominum xxx pmm quia tenet ex suppositione
huius quod est aliqua distinctio et etc. ¶ Secundum correlarium
persone non distinguuntur sive per se ipsis
quibusdam complexis sicut significabilibus que
non possunt ex dictis eo quod proprietates persone
eedem sunt tamen persone et patet etiam ex hoc
quod nec ratio nec auctoritas cogit ad ponendum
talia complexe significabilia et eo quod omnia cum
similiter in rebus et modis loquendi de ipsis
divinis quibus modi loquendi nominales verbaliter
resolvantur igitur precipue in divinis inutiliter
est ponendum ¶ Tertium correlarium
patet quod persone in divinis distinguuntur sive proprietatibus
intelligendo hoc 2o modo est simpliciter concedendum
et 3o et 4o aliquorum sustinendum sed primo 2o 3o et 4o simpliciter
est negandum patet ex predictis ¶ Contra
primam conclusionem et rationem pro eorum secundum correlaria
que sequuntur ad ipsas arguitur Et contra dicta
scilicet quod in divinis actus originationis scilicet generare
generari et spirari et proprietates relative scilicet pa-
ternitas filiatio et spiratio passiva essent
penitus et formaliter idem et persona patrem
generare vel genuisse et esse patrem essent omnino
et formaliter idem filiatio patrum quod aliquam conve-
nit esse patrem tamen non convenit generare nec ge-
nuisse ut patet de essentia divina de qua di-
citur quod ipsa est pater et tamen non generat nec genuit
Similiter argui potest de esse filium et esse genitum
¶ Item actus originationis non sunt
radix relationis paternitatis divine igitur etc. quia licet
tamen super hoc fundentur dicte conclusiones tamen sunt
contra Scotum et aliquos plurimos quod si unquam fuisset generare
inter Adam et Evam adhuc inter eos potuisset
fuisse personalis distinctio Similiter inter angelos
est distinctio personalis non tamen emanatio unius
3a ab alio igitur etc. ¶ Item omnis actus originis
presupponit rationem suppositalem prius naturaliter quia
naturaliter prius est esse supposita quam actus originationis
et tamen non possunt esse supposita nisi sunt
distincta per suas proprietates seu per ea que sunt eas
propria sequitur quod actus originationis non sit radix
4o distinctionis et eorum quod patet tamen actus sunt
suppositorum ¶ Item in divinis est una potentia ab-
soluta distincta a suppositis relativis igitur non omnis
distinctio persone in divinis oritur ex actibus
notionalibus quod patet sicut Abbas Joachim
qui tertiam personam ab absolutam in divinis po-
suit quod in Trinitate essentiale est actus naturalis prior
intellectus notionalis igitur cum actus sunt suppo-
sitorum videtur oppositum ¶ Confirmatur per
Scotum dominum xxvi sicut Suppositum aliquid
preintelligitur actioni quod filius intellectum dum
quod patet prius esse quam prius agat et ratio ponit sic est suppositum
ad se relatum formaliter Et non est suppositum ad se
sed ad aliud ut ad filium ergo sunt intelligere
filius et ita filius preintelligitur generationi
per quas filius ingenitus est terminus generationis ¶ Consi-
quantum prius oppositum relativum inter alium que
posita relatione correlativum prius quod eadem propter
7o simultatem relativorum igitur ¶ Preterea aliqui
tribuuntur proprietati quod non persone igitur proprietates
distincte sunt aliquomodo a personis quod patet minor quia
distinctio vel attribuuntur proprietati et distinguere persone
6o igitur ¶ Item in una persona in divinis plures
proprietates sunt quod ad aliam et ad aliam personam
referuntur igitur etc. quod patet quia pater alia relatione
refertur ad filium et alia ad spiritum sanctum quod probatur
quia si eadem relatione referretur ad utrumque
igitur ergo filius et spiritus sanctus eadem relatione referuntur
ad patrem quod est impossibile quod duabus relationibus
etiam spiritum conveniat ex dictis tamen una relatione
sunt spiratio sed unus est filium nam spiritus sanctus non refertur
per filiationem alioquin esset filius nec filius refertur
per spirationem ad patrem quia sic esset dominum
Ao ¶ Item arguit Scotus contra prius dominum
xxvi quod correlativa non sunt primo diversa aliquo
sunt distinctio quia que se totis distinguuntur
sunt primo diversa sed non sunt primo diversa
sed aliquid idem essentia tamen non eo distinguuntur
quo sunt idem sed aliquo sunt quo non sunt
idem persone autem divine non sunt primo di-
verse quia sunt eiusdem essentie igitur ad-
huc est querere quo distinguuntur ¶ Item arguit sic plures
8 proprietates sunt in eadem persona sicut in patre
innascibilitas generatio et actio que distinguuntur

Contra
Secundum correlarium
Tertium correlarium
Contra dicta dubitatione
Quo.

sm Augum 2o de Trinitate cao vjo ubi vult
q si pr non eet ingenitus pos tn ee pr
redo, igr si p impolr dua non distingweret
prem a filio pos alia & re redo igr est
ynerere quo disting pr a filio ita q non
pmo se toto ¶ Item idem impre e generato
9° activa e spiracio activa & spiracione activa
non disting a filio ir pr non se ipso toto eq
pmo disting ß aliquo q e in eo ¶ Item
10° in pfeccione de Trinitate dr supposito pte
tas non aut pa e impe ipa & uo sitim pte
tas intell ee impe igr aliquis p dici sit
distiguit pte formar quo uo uo disting
11° pa ¶ Item arguit Ockam d one xxxj
q sa sit Quando aliqua si se hnt q aliquod
oio indistin e in utroq & tn aliquid e i uno
q e in alio illa non se ipis distinguunt
Ss impre et filio e essentia diuina que e oio
indistincta & prnitas e impre que & non
i filio ir pr & filius uo se ipis dnt a oi p
q qn aliqua se ipis pmo distin non est
non e aliq i uno quo non distiguant aba o
sicut ic e impos quo uo d atim a pleone ß
qn aliq e oio idem utrioq ventri ioz
illo oio so in utroq distiguntur ab alterozi
2° ¶ Conf q om tacam ¶ Item deus d trinus
pter trinitatem psonar si te pprietates uel
notiones sunt pprie indetur q ea dem diu
quinq p inuin quaram notiom & eadem
rone pz trinus & filius binus ¶ Confirma
quetur sunt idem re multiplicato una mul
tiplicat & reliquum si igr pprietates sint ppe
tot sunt pprietates qt sit psone ß ppe est
v s prnitas filiatio pcessio & inascibilitas
& communis spiracio ¶ Ad primum istoz qn a
sequen q indiuus rc concedimus pa qua &
similr 2a ad pcom filitans quia aliam qnent
ee prem rc dico distico unm quia accipiendo
unos pr valerz tm q ee prem e aliqua
entitas que alicui qnenit cui uo qnenit
identitas que e generare & tu ne ta neq ia
tuit sc ex pbacione apposita Alio intelligi
q de aliquo verificatur q e pr de quo non
verificatur q gnat & tuc concesso io toto q i
assumit non seq q ee prem & gnare non
sunt omio & formar idem ß bn sequit quo
sit idem dre a e pr ea gnat sicut h omo
sit idem uelle dei & scire dei non tn e ide
dre deus sit a & deus uolt a & ista solucio
pz firmar p ea in deone xxx vi pmi ubi po
bndit q pprietas pris assignatinia p filij
laium s q pprm e pri q sp pr e sit eadem
tum i q assignat aug s q prim est
pris q genuit filim & eodem de pprietatibus
filij & ss & pcea ad soluendum dictum i sequitr
subdit nec tn indetur omio idem ee dre ad
se prem & genuisse filim rc quia & sit ide
inre tn ali signt ista noima pr & gignere
rc quia pr nominat signt ypostasim rlic
gignere aut signt eandem rem p modum actus
& pprietatis rlic ¶ Ad 2m actus origiacionis
rc negatur ans ad pbacionem quia si intelligit
dico q non e simile quia in diuinis non
e distinctio prlz nisi p originacionem diu
psone ab alia / sic aute non e ueccm ee
in alijs 2 io quis non sit de rone dicionis
pris i gnte s in quantum psone persona ori
ginetur ab alia hoc tm e de rone distinctionis
psonarum illius qui ir nut qs non e dicco
p emanacionem unius ab alia quare e in
diuinis ¶ Ad tercium omnis actus rc me
ua 2 io e quia quis quo ad modum co
cipiendi nrm generare in diuinis psupponat
deum seu psonam formar generatiuam seu suppo
tum diuinum generatie secundum sub absta
cione dei uel talis psone uel talis suppositi
tn psupponit prem uel psonam sub ea roe
pr nec sub aliqua rlone rlatiua ß potius
ppm generare consistit in ee pris ad modum
pris dam & pgnis dnio pz que uo & pnt ab
solute sunt psone ß pnt rltie rc ut pris
sc quo ad modum concipiendi nrm actu
uel actus originacionis ¶ Ex quo indetur sequi
quo ad modum nrm concipiendi pr i ee pris
sen sub ea rone qua pr non e prius prius
& ratis pz pz eq ut sit non e prius prius
actum originacionis eo q p generare constituit
in ee pris ut dcm e ¶ Ex quo indetur sequi
q deus absolute uel pr ut e deus uel ut
e psona diuina generatiue secunda e prius
prius ratione psonar & actum origiacionis
iux dcm modum qndi nrm ¶ Et dixit uenit
quo ad modum concipiendi nrm sit eni iudex
si aliquis ho debet ee pr psupponit q sit ho
uel suppositum generatiuum si debet generare & tunc
p generare constituit in ee pris uel ipm ee
prem qsequitur ad generare, et ec etiam in diuinis
tum talis conceptus acut nob talis ordo uel pori
tas in uro concipiendi uro quis in re
nulla sit ibi talis poritas non ut pris pr
sunt deus qr generet filiu rc ut pz p dimbo

ad 2m

ad 3m

psonam

de hoc in de bonnum uetam
q one 2a & fane 2o

primo de trinitate et allegat in conclusione patri
ubi dicit Si deus primo erat et postea pater factus
est quo igitur immutabilis deus est et ideo pater dicitur
simpliciter principium non de principio et ut dicit Augustinus
uno libro de trinitate et allegat in conclusione xxix
pater est principium totius deitatis i. nec omnes
illos qui sunt deitas quia ipse a nullo est
in istis tamen ubi assero sed dico in ipso d xxxiii in-
mensum est quod excogitatur et incomprehensibile
et quantumque ultimo cognitus non intelligitur et ideo modo
Ad quartum eundane consiliendus est ¶ Ad quartum
in divinis est una persona et cetera negatur antecedens ad probacionem in-
telligere essentiale et cetera negatur illud quod intelligere
non dicitur notionaliter in divinis sicut nec sapere
vel noscere intelligere notionale generationem filii quoniam
procedit per modum intellectionis adhuc negatur quod
intelligere in divinis est essentia divina que est filius
et que est predicato filii et cetera quoniam non generet ut
ubi est essentia vel proprietas aliqua ¶ Ad con-
Ad confirmacionem firmacionem supponitur et cetera illa bene probat quod
modum nostrum concipiendi bene principaliter intelligi-
tur sumptum pater est ad nos sed non tamen in
divinis essentia vel est aliquod suppositum quod prius fit
ad ad se quod sit eius actus et quod sit ultimum ad
aliud ¶ Ad quintum aliquid attribuitur proprie
Ad quintum et cetera negatur antecedens ad probacionem quia distinguitur et cetera quod
quod tales locutiones sunt intelligende et cetera
prius sumpta sunt quod quod solus pater generat et solus filius
Ad sextum generatur et cetera pater est sed et spiritus sanctus non tamen
quod quod eis inexistant vel quod existant proprietates
distinctivae que non sunt ipse persone ¶ Ad sextum
in divina pro et cetera dico dicitur antecedens quia si intelligi-
tur quod in divina persona sunt plures entitates intrinsece
de esse illa persone ipse negatur antecedens quia non est pro-
prietas plures pluralitas in divinis et cetera Si autem sit intelligi-
tur quod una persona pluribus modis potest exprimi proprie
plurima prefata potest dici de una persona quorum quodlibet
proprie vel notionaliter exprimit modum essendi
vel agendi vel se habendi illius persone quia ad
unum supponitum in divinis dicitur pater et deus
dicitur generare similiter dicitur innascibilis vel ingenitus
dicitur etiam spirator et dicitur spirare sed hec non convenit
soli sed etiam filio sicut et ingenitus et cetera generatur
spiritus sanctus ad bonum intellectum plerique doctores a
proprietate patri ponunt secundum in ista oracione pa-
tria in producta et eodem modo dicitur de hoc innascibilis
et spiritu sancto conceptio ante necessario quia similiter dicitur ad
probacionem autem quia pater alia relacione et si proprie
intelligitur aliquis relacionem in existentem patri existenciam
vel negatur antecedens ad probacionem quia si eadem est necessaria
quia et necessaria quod impossibile sit quod duabus relacionibus
et sic per eadem albedine est similis probacionem albo
et racionem nigro sit eadem entitas simplicissima
que est pater et paternitas et spiracio activa et convenit
spiracionem in filio et spiracionem passivam penes
te opposite in spiritu sancto ¶ Si autem intelligitur quod pater aliter
refertur ad filium secundum quod quia generat ipsum sed quod
eius genitor et aliter ad spiritum sanctum sed quia spirat
ipsum sed quod eius spirator concedit et ideo per-
ad 7m tinet intentum ¶ Ad septimum quecumque non
sunt primo diversa aliquo sui differunt dico si primo
diversa dicitur illa que vel sunt que nec sunt
aliqua res una et si hic aliquo sui capiatur
secundum intrinsecam composicionem nego antecedens ad probacionem
quia que se totis differunt sunt primo diversa si
intelligatur ubi negatur ad probacionem quia si non sunt
primo diversa sed aliquid idem entia intrinseca ergo
eo differunt quo sunt idem sed aliquo sui et cetera
negatur et pater et filius se totis differunt
et non aliquo sui accipiendo hic aliquo sui
ut prius et tamen sunt ad idem puta essentia quo
non distinguuntur si autem accipiatur hic aliquo sui
intrinsece concedo quod aliquo sui a proprietatis differunt
et ita et conceditur quod pater aliquo sui differt a filio
sed paternitate que est ipse et aliquo sui convenit in
filio sed essentia que est ipse et similiter dicitur quod
pater et filius non sunt primo diversa quod sit quedam conve-
niencia et tamen se totis distinguuntur secundum opinionem
ad 8m plebiscitore ¶ Ad octavum plures proprietates et cetera dico
sicut ad sextum ubi auctoritas Augustini pater in pre-
esse terminum pluralitatem essencia vel quia non se-
quitur pater non esset ingenitus et cetera i. innascibilitas et
paternitas sunt distincte essencia vel in pre sicut
si una non distingueret prem et cetera sicut non se-
quitur si deus non esset duo adhuc posset esse deus igitur
deus et dominum dici differunt et sicut et non sequitur si for-
non esset similis adhuc posset esse albus igitur etiam
ad 9m albedo et similitudo differunt ¶ Ad nonum impre-
et cetera dico si esse in accipitur intrinsece negatur pro pos-
tulans si autem intrinsece negatur et pro se sed quod spiracio
activa que est in pre i. que est pater ipse non convenit
a filio quia talis spiracio est paternitas et cetera dicit
quod tamen quod pater non distinguitur a filio in quantum spirator
ad 10m et cetera ¶ Ad decimum cum dicitur quod impossibilis est proprietas
et cetera Adam et hoc debet intelligi secundum locucionem
intrinsecam ut cum dicitur Creatura solis i. creatura
que est sol et ut dicit Gregorius et tamen non plus extensi-
mo locucionis potest concludi quod proprietas sit aliqua
entitas personalis persone vel aliqua distincta
a persona quod quod unitas essencie sit distincta aliquam
a essencia et quod equalitas sit distincta a magni-
tudine quod constat esse falsum et per assumptum quod sicut
impossibilis proprietas hactenus dicitur in essencia unitas
et in magnitudine equalitas Et ergo sicut unitas
i. persone proprietas et cetera i. persone que sit distincte

et sint dum incenta equales in magestate
adorentur et ita exponit ponunes et concordat
Gregorius ¶ Ad undecimum qr aliquis sic sibi
n 11 et dico quod si esse in suatim intrinsece ne de e
acs et simili assuptum suppone incorporem ffin
ne pbatum sufficit p ppi qr et e impr
quod non dna aplone sit cad ne e por quod no
dsignatur aplone ¶ Deus enim e indiuis
ubi licet pr se ipso pmo dsignaa a filio ta
ipe e aliquid quo non distig a filio s essencia
dina si aut ee in simulatur intrinsece ne q
cessa a e ne bor quo ad utrumque pte qr essencia
dina non e impre a filio nisi sit quod pr et fi sq
sunt ipa essencia et io damasc lio pmo c x
tum dscripsit respondentes ad ea in quibus
e deitas loquens de psonis in ruete ondens
hec ex imuq pate dim addidit ul quod deim de eius
dicatimus que sunt deitas hec ad tres ypos
tases et regno dat nobis doctrinam quod ubi
in deuimus dim quod deitas e impsonis illud
sit intelligendum sm intrinsitiam constructoni
hr deitas e psone vel quod psone sint deitas
sic in eo ff pz filitas et ptas etc quod puritas
e impre dst hec lodo intrinsitiue sed potius pr
uitas e pr et ita solunt Gregorius ¶ Sed
cont pr aliquo sm non distig a filio et ab
quo sm distig a filio igr non seipso pmo dic
a filio quia pz qr pr deitate non distig a
filio et puritate distig ab eo ¶ Videtur quod
dondo illud distiguit ab aliquo seipso pmo qr
toto et no pallig quod non e ipm distig ab eo
tur dico quod filij sim in aute tenca intrinsece
ne dum e ands sed aut intrinsece negatiue
d 12 quia ¶ Ad duodecimum deus dr filius et
ne oia quia non sunt quoqz ppietes i duas
sed notones sm oppocom relacionum distincte
lr et impre sunt tres notones ibi distingere
etc constat aut quod distinctio psonarum et unus
earum solum capitur penes innascibilitatem
sm relacionum oppocom distinctarum etc ¶ Ex hoc
pz ad consultacom q dr ¶ Quecumque sunt etc
concedunt quia eccdo que unsu pp s distigu
sunt ppetes realr distincte etc sed sic non
sunt indiuis quoqz pprietes distincte qr puritas
et innascibilitas sunt omo idem in re quia
diuisi de ipm cum cuius . unus pfonales pr
Dig x/q nitas et innascibilitas etc ¶ Nunc restat
videre quomodo distinctio psonarum psonas ppietes
quia dicm est stare possit cum ipam ad cen
cam diuinam idemptitate ad etiam eius dm esse
omnimoda simplicitate et diuitate ¶ Conclusio pr ceu

diuina non distig reali a psona ul psonis
nec eo pmo sed non deficit realr quorum
conceptibus pprius dumq non pt ut ne dr
q tn pd alterius nec eo sed sit e decentia ypo
sen psonis igr etc ad pdictionem distinctio
realis seu realr atos in pric pmissum dor
pmo quia ut ista negatiua essencia non est
pa ul psone et n pt ut ista psona non e
essencia ul psone non sunt essencia ut sat
notum e p doctores ¶ Et pmo quia si aliqua
tlun diui pos ul hec esset exco quod essencia tota
non esset pa nec ptes alicuius psone et tunc pd
esset quantitas indiuis vel esset exco quod essenc
esset ps psone et tunc deus non esset summe simpx
filiatis utrumqz contis satis patet p doctores
et pz etiam ex de su e et fi ka. eius sunter
etiam dampnatur ¶ Item pmo dca b per
reny aush pns pertinui s quod in diuis oia
sunt idem ubi non obuiat relacionis oppositio
s int essencia et psonam ul pas nulla e op
relacio quia nec essencia pducit psonam nec ab ea
pducitur sm decretalem pdictam nec alio relac
oppon etc ¶ Conclusio essencia diuina non
distig realr a pprietate psonali ul pprietatibus plibus
pmo essencia diuina non distig realr a psona
ul psonis ut dc hoc etc quia tamen pprietates
pales sunt ipe psone et nullo ab eis distincte
ex na rei ut pz ex dicto pcti ¶ Item si essencia
et pprietas psonalis seu relacio realr distiguerent
h esset simpr falsa pr et filius ess sunt unus
deus quia pr qr quero pmo star et ite unus
deus aut p essencia aut persona aut pprietate
sine relacione si p essencia tamen tunc pr no esset
essencia eo quod ppietas pris que e ipe non
esset essencia igr fla esset ista pr et fi ess sunt
una essencia et psonis fla esset ea que dr quod sunt
unus deus non personaliter vel ppietatem ut dnde pz
tum na tlis sit pr et filius ess ¶ Item te
non pot vitari quin pa esset ne exposita pos
pmo qr quecumque in aliquo conueniunt aliqua
realr distincta si fatiat pse vnum illud neutro
e compositum nec in substans essencie illo poito
excluderet in aliquo compositionem al ut in sitas
idemptificet ut realr pprietatem cum qua pom
constitue pse vnum igr etc ¶ Pono pbabilr
istam conclusionem in qua doctores varie videntur
ad materiam istius conclusionis ponende loqui
¶ Oia conclusio essencia diuina distig for c 9o
a ppiete psonali et ego sinis in nulla pa
diuina plures entitates vel mo realr in
formates sunt ponende ul poncedi sed pa po

ptum eet diuina et persona uel proprietate
personali idem nec pt affirmari et nec per modum
contradictionis igitur etc. Contra quia hoc sufficit
ad hoc quod aliqua distinguantur formaliter ut patet ex p-
dictis quod si idem. scilicet est affirmatio de a. et nec de b per se
quod non omnino sed omnifarie a est idem b sicut
a est idem ipsi a. i. a. non est formaliter idem ipsi
b. i. a distinguuntur formaliter. Nec ans patet quia
formaliter essentia diuina est pater et filius uel ee
paternitas non est Confirmatur dicta quia ut
dicit Scotus formalis identitas est ubi illud
quod sic dicitur idem includit aliud in se idem in ratione sua
formali et per se primo. essentia autem uel deitas non
includit in ratione sua formali proprium patris et
uel pie temp personalem ut patet quia tunc idem
non posset inferri de essentia affirmatiue et de-
perso uel proprietate negatiue uel econuerso igitur
Confirmatur hoc et per Ockam qui dicit quod distinctio
formalis uidetur quod dum non est ex parte intellectus
alterius uel aliquorum competit uni aliquid quod non
alteri etc. Ergo primo pertinet ad eadem pars p
rem Scoti qui dicit quod ratione qua formaliter supponit
est incomunicabile et ratio essentie quod est communicabilis
sint aliquam distinctionem precedentem omnem actum
intellectus creati et increati et patet sic primum suppositum
habet rationem entitatis incomunicabilem aliquin non posset
eam communicare et ratio entitatis communicabilem
aliquin non esset potentie et inentitatem realis suppositum
et intelligo sic creare quod nullus pater intellectus
considerat. Sed in secundo est ibi ante omnem actum
intellectus quod talis entitas esset ibi si nullus in-
tellectus consideraret non est autem aliqua entitas
ante omnem actum intellectus communicabilis et aliqua entitas
de se incomunicabilis ita scilicet quod sibi contradicat communicari
ante omnem actum intellectus hoc est non patet primum
tertium impossibile sit aliqua distinctio interstante entitate
ut istam etc. Item eam rationem recitat Ockam
efficaciter et eadem conclusionem in Scoto
et confirmat eam sic quoniam aliqua sunt eadem
omnibus modis ex natura rei quidquid competit uni et alteri
et aliquis modus communicabilis uel incomunicabilis ut
Scotus ponit quod pater uel paternitas habent omnes communicabiles
et incomunicabiles ei quales sed ut nomen essentia
adhuc est hoc deitas essentia est filius et hoc sic pater
non est filius igitur quod illud idem necessario de pater
affirmatur de essentia non potest contingere per ...
aliquem modum quantitatiuum uel locum ...
hoc est ratione non idemptitatis aliquid in illud quod
significatur per se et aliud quod significatur per essentiam
igitur. Confirmatur sic quia deitas essentia est pater

filius non est pater aut in uniuersum ... supposita
omnibus modis ex parte rei per quo et quibus idem
aut non. si sic igitur affirmatio eiusdem deitatis
erat uera uel deueniretur si nos hic est intentum.
Contra ... pars conclusionis primum per Ockam sic ac
cipio realitatem essentie et relationis que est diuina
si non sunt plures realitates. et accipio forma-
litatem essentie que distincta est a formalitate
relationis ut est formalitas relationis patet et tunc quero
aut realitas essentie et formalitas essentie dicunt
aliquod. scilicet formaliter aut nullo. Si nullo ergo
quidquid uerum est formalitate essentie uerum est realitate
et tunc sicut hec uera formalitas essentie non
est formalitas relationis ita hoc est uera realitas
essentie non est formalitas relationis et ita eet a
medio quod non eet diuina essentia quod est impossibile
Si autem realitas essentie non sit eadem
omnibus modis ex natura rei formalitati essentie ergo
distinguuntur formaliter et tunc patet est eadem ratio ergo
aliqua est formalitas istius realitatis istius forma
scilicet ipsa quia realitas essentie distinguitur formaliter
a formalitate essentie et tunc quero de formalitate
illius realitatis aut distinguitur formaliter ab illa realitate
uel non et ita uel erit processus in infinitum uel dabitur
quod aliqua distinguntur formaliter et non sunt plures
formalitates sicut nec plures realitates ea
ratione sunt standum in primo quod essentia et relatio sunt
formaliter et tamen non dicunt plures realitates uel
plures formalitates et eo sicut arguitur de pluralitate
formalitatum ita potest argui de pluralitate modorum
realium quorum quilibet sit ... ipsa diuina essentia
et de pluralitate ratione essentialium et pluralitate quidditatum
uel ... quidditatiue. Correlarium ista quia nec
essentia diuina et paternitas distinguuntur formaliter
igitur impossibile sunt distincte formalitates uel ibi est aliqua
formalitas uel modus non idemptitatis quin
uel que conueniat essentie et non paternitati uel ergo
patet ex conclusione. Confirmatur quia ad hoc quod
a sit distinctum formaliter a b sufficit quod a ex natura
rei et si nullus intellectus consideraret tamen hoc
non sit formaliter idem ipsi b et ad a non esse
formaliter idem ipsi b sufficit quod idem sit
quod nec affirmatum de a nec negatum de b uel
econuerso ut patet ex dictis si bene inducuntur rationes
Scoti et Ockam predicte, constat quod redeunt
ad illud fundamentum et rationes alie quas
Scotus ponit non uidentur mihi ita efficaces
quia fundantur super quibusdam dictis que
faciliter glosantur per tenentes oppositum. Eum correlarium
non sequitur a et b distinguntur formaliter igitur a et b sunt
formalitates sicut dicta patet quia nec sequitur a et b non sunt

idem formaliter igitur a et b formaliter non sunt idem igitur etc. Quia tamen quod a divinitas formaliter a b non est aliud quam a esse et b esse et a non esse idem formaliter ipsi b. Sed antecedens patet quia in divina essentia formalitas vel hec formaliter non est et in genere affirmativa. ¶ Unde a esse idem formaliter ipsi b est a per se primo et totaliter seu convertibiliter esse idem ipsi b sic quod quicquid vere potest affirmari de a seu contradictorio supponente pro a etiam vere potest affirmari de b et e contra et nichil potest affirmari de a et negari de b et ita hec formaliter equivalet hec per se primo vel convertibiliter vel alicui consimili determinationi incomplexe significanti idem et ita est dicendum quando que quam vel sylogismum esse formalem quia tamen dicitur in omnibus et certo clare patet dictum contrarium quod ad hoc quod a et b dicuntur formaliter vel non sint formaliter idem sufficit quod a et b non sint per se primo vel convertibiliter idem sic quod illud quod affirmatur de a potest negari de b vel e contra. Ad hoc autem quod ista esset vera a et b formaliter distinguuntur vel a et b formaliter non sunt idem requireretur quod a et b omnino essent distincta et in nullo esset idem ut ad idem nec posset affirmari de utroque.

3us 9o ¶ Tertium correctum quod ultimate resolvendo videtur michi quod non aliquo concedendum sit veram distinctionem divinam formaliter a persona vel proprietate personali igitur quia deitas est hec nec quod ad idem affirmative de essentia quod negative de persona et ego patet quia non potest dari aliqua pluralitas formalitatum vel modorum etc. pro quibus vel quos ponatur distinctio formalis ut patet ex predictis etc. Ex quo patet quod dicta prima conclusio ut dicit Gregorius super 1 dist. 33 q. 1 dicit 33 et 3e questione distincta articulo 2o dicit quod hec formaliter quantum ad propositum primum dicitur accipi potest duobus modis: primo quidam alios potius reddere propositionem modalem et quasi sic quod est per se primo. Aliquo modo quod est casuale sensus quod est formaliter vel formalitas. Primo concedit istam essentiam distinctam formaliter a persona eo quod non est idem formaliter per quod hec formaliter secundum hunc distinctionem. Sed si precedenter esset falsa si vero hec formaliter accipiatur secundo modo tunc ista est falsa essentia distinguitur formaliter a persona et ista sunt inquantum hec formaliter proponunt quod essentia non est formalitas vel formalitate que non sit aliqua formalitas que non est persona. ¶ Item Adam etc. dist. 33 q. 1a que est 28a in ordine articulo 2o contra Gregorium dicit quod deitas et persona idem sunt non formaliter vel per se primo. Verbi gratia fert conclusionem de tertia quod deitas

non est omnibus modis eadem persone quibus sibi ipsi vel persona persone quia tamen essentia et deitas et hec persona non esset illud quod una persona. ¶ Per dictum correctum sit nullum videtur michi quod solvuntur omnes obiectiones vel plures quas fecit Adam contra Scotum et Ockham. ¶ Tertia conclusio personas in divinis esse distinctas inter se realiter et essentiam non per se positive distinctam a persona vel proprietate personali formaliter non repugnat summe simplicitati dei aliquatenus. Patet ex dictis contra omnes non sequitur quod in deo sit vel sint aliqua res vel alique res aliqua formalitas vel alique formalitates entitas vel entitates modus vel modi rei vel rerum complexe vel incomplexe significantium vel que non sit vel sint omnia essentia divina simplicissima sive quam nulla potest cadere compositio etc. quia non est de se et antecedens patet ex rationibus conclusionibus precedentibus et correctis circa divina tamen hoc quod dictas conclusiones tenens rationabiliter potest defendere nec cogatur concedere compositionem aliquam in divinis summe simplicitati repugnantem ut patet discurrendo per singula contraria sibi aliquantulum solvendo obiectiones supra eidas appellatur. ¶ Correctum inter omnia distincta realiter persone divine quia inter se divine personae et quia inter omnia realiter distincta persone divine sunt summe idem igitur antecedens patet ex conclusione. ¶ Dum correctum quibus relatio personalis in divinis est similitudo simpliciter infinita. Patet quia relationes seu persone divine infinitum conveniunt inter se igitur infinite conveniunt et per omnia infinite sunt similes igitur quibus talium est altius infinita similitudo. ¶ Tertium correctum divinam essentiam simplicissimam esse tres personas realiter distinctas et quamlibet earum et omnem idem realiter non repugnat patet quia ex hoc primum illam rationalem deitatis potest aliquam esse compositionem in deo vel aliquid aliud in quibus etc. ¶ Contra dicta arguitur quia ex dictis in ista parte et conclusionibus et correctis sequitur in inde sequitur quod primum principium contradictionis non sit evidens probatur ita quod aliquis concedit quod in substantia de divinis est primum hoc suppositio secundo primum quod non est evidentius notum deitatem et paternitatem non esse summe eadem quam secundo supposite rei sit deitas eadem paternitati sicut deitati sicut Gilbertus li. 2o quod tamen in illum tamen apparet incompossibilitas verificandi contradictoria in quolibet de duobus contradictoriis vel signis quibuscunque omnino per eodem suppositionibus sive de eodem signo supposito per eodem etc. Verbi gratia hic ensis est acutus hic gladius non est acutus denominando idem tamen est incompossibilitas

3us 9o

corr.

Sincorr

3m corr.

Contra dicta Greg.

sicut hec hec eius est communis hec eius non
est communis tamen sic non est magis evidenter notum
quod sit impossibile hanc albedinem simul esse dis-
gregativam visus et non esse disgregativam
quam hanc esse trinam et non esse trinam. Sed sim-
non est evidenter notum esse impossibile quod sit
quia non est evidenter notum esse impossibile
hanc trinitatem non esse trina et hec esse trinam
esse trinam demonstrando penitus idem tamen
tamen apparet contradictio omnibus intellectui igitur ita
sit sicut tamen est dictum scilicet quod hec essentia sit
trina et non sit trina vel quod hec albedo sit dis-
gregativa et non sit disgregativa. Sequitur quod
non evidenter notum est impossibile esse hanc deitatem
esse trinam vel non esse trinam vel hanc albedinem
esse disgregativam et non esse disgregativam
inmanifestum quod primum principium non sit evidens.
2o ¶ Secundo sic distinctio contradictorie de a et b est via
potissima probandi a et b realiter distingui supposito
quod a sit realiter res et b similiter igitur prima propositio
sola vera quam probant distinctionem sicut primo
Consequentiam manifestum non esse formam quam ma-
nifestum eadem similiter habeo testimonium fide-
nere non et septimo methaphisice ubi philosophus probat
distinctionem ex partibus quia separatur a et b maneat
a et b et tamen non manifestum a b quia patet quod in
deo a et b id est deitate aliqua personalis sen est
persona et de deitate multa contradictoria verificantur
igitur realiter distinguntur cum utraque sit res et saltem utraque
sit res sit non saltem secundum partem philosophi
quod deitas non sit persona nec econverso. ¶ Confirmatur
quia ad probandum aliqua differre sufficit
probare aliquid dici de uno quod non de alio
ut patet vino Topicorum 1o. ¶ Tertio sic Augustinus
dicit vino de trinitate capitulo ultimo et habetur 1 sententiarum
dist. summuntur ab essentia sicut sapientia
vel econverso igitur quot esse tot essentie sed in divinis
sunt tria esse tamen ibi sunt tres ypostases sen-
tentie igitur ibi erunt tres essentie sed multe tres
essentie sunt essentia divina vel deitas 1a propositio
non sunt essentia divina vel deitas. ¶ Quarto
si essentia et persona sunt idem realiter igitur multiplicato
uno istorum multiplicabitur reliquum 1o sicut sunt
tres persone ita erunt tres essentie quia patet
esse similiter et consequentia patet in divinis que non sunt
sunt idem realiter igitur quot sunt relativa tot
sunt hec res et non solum in quantitatibus sed
et in aliis ex intentione commentatoris sub signo
meo primi argumenti in libro de generatione sub signo
quomodo sunt quot sunt hec tot alia et de aliis
omnibus hoc est idem realiter alia et sit in deitate

7o res impossibile 1a. ¶ Item quecumque sunt eadem
idem inter se sunt idem ut eo modo quo sunt
idem eidem sed persone realiter sunt idem essentie
igitur persone realiter sunt idem inter se ergo falsum
6o non dico que patet per philosophorum commentatorem
quod minor sit falsa. ¶ Sexto nichil unum et idem
est formaliter finitum et infinitum sed essentia divina
est formaliter infinita proprietas non est formaliter
infinita quia tunc in divinis essent tria formaliter
infinita quod est falsum igitur essentia et proprietas
10o non sunt idem. ¶ Item deitas est de se nata
esse proprietas non igitur hec non est ista hec
quia alias essent ibi tria nata esse. ¶ Item
8 nichil unum et idem est perfectius simpliciter et non
est perfectius simpliciter sed deitas est perfectius simpliciter
non aliquid aliqua perfectio simpliciter deesset divine
9o persone quam alia haberet. ¶ Item Augustinus
unde de trinitate capitulo vino Non eo verbum quo
sapientia et eadem ratione nec eo pater quo sapientia
nec eo deus nec pater quo essentia quia eo est sapientia
quo essentia sunt hec et ibidem tamen sit pater
non est deitate pater et pater paternitate est pater igitur
10 paternitas non est deitas. ¶ Item Augustinus vo de
trinitate capitulo v et vij nichil modo sine causa
deus nec tamen omne quod deus sine secundum deus hoc est eius
aliud operatur sit pater ibidem non deus pater sine
secundum ut filius deus filius sine secundum sed sine
relationem sed hoc non esset verum nisi relatio a divina
essentia 1a. ¶ Item Augustinus de processione
11o Spiritus sancti capitulo 1o dicit Non idem sicut nomen patris
et filii quod nomen dei non enim idem est esse
12o deum quod esse patrem aut filium ergo vero
sequitur quod deus non sunt idem. ¶ Item unum
immutabile tribus personis est immutabile
tribus personis sed pater vel paternitas est incommunica-
bilis deitas communicabilis 1o. Secundo argumentum de filio
13o et Spiritu sancto et de filiacione et de processione. ¶ Ite-
rum Nullus homo est non homo 1a iste homo
non est non homo demonstrato filio dei 1a iste homo
est essentia divina tamen essentia divina sit non homo
eo quod non est homo ut patet per manifestum Hugo 3o sententiarum
c 3o ubi dicit Quod non sit deus natura divina est
homo vel facta homo sicut dei filius tamen sit
expositione iste homo non est essentia divina
iste homo est filius dei ergo filius dei non est essentia
14o divina quod est intentum. ¶ Item deitas est pater 1a
deitas est non filius 1a deitas non est filius
quia prima patet quia omnis pater in divinis est non
filius et 2a patet per rationem philosophi 2o perihermenias
quod affirmativa de predicato infinito infert negativam de
predicato finito. ¶ Ad primum istorum quod dicitur quod contradictionis
sequitur quod primum principium complexum est verum quia

vel debet quis aliquis tenere pp instantias
modernis qz hec est exponere fidem derisori
infidelium ut plongum prosequitur Augustinus
primo super Genesim ad litteram cao 20 ubi dicit
q, qui gentiles audiunt xpianum errare in
illis que ipsi optime noverunt et cum hoc de
suis libris audiunt eos talia asserere quo cre-
dituri sunt illis libris de resurrectione mortuorum
de spe vite eterne etc. ¶ Ad argumentum aut
ultimis qui primo supponunt q non est evidenter
notum etc. Dicendum Adam q hic supponitur est
falsissimum supposita veritate fidei qz licet nulla sit
distinctio vel non identitas vel minor non y dicitur
inter deitatem et patrem vel dicit ad patrem vel
paternitas patris non tamen est deitatis ad prez ordinis
identitati qui est eiusdem ad se quia non esset
sed eadem simpliciter nec posse primo ¶ Ex ista
visio non videtur vera nec sufficiens ad positum
quia dato q ex fide sit notum identitatem et
privationem non omnino esse idem aparte rei
sicut deitas dicitur eo q identitatem posset affirmari
de essentia et negari de privatione vel eo et econverso
q essentia est aliqua res que non est paternitas
non tamen sequitur q hoc sit evidenter notum iam circum-
dicta veritate fidei. Bene stat q non est evidenter
notum deitatem et patrem. Dicitur supponitur in tercio
dicta evidens q ex quibusdam fide creditis
sequitur evidenter quia tunc suppositio prima esset
vera et sic concedenda intelligendo tamen sanum sic q
per hoc omnino denotetur omnimoda incredibilitas termini
receptum i significado et supposicio qz alis non esset ad
positum et tunc dicitur ad argumentum ulterius tamen argumentum
non est magis evidenter notum etc. nec Bo adp
quia non est evidens etc. illa negatur Adam
et Boicius sumitur pp falsam in plicationem ibi q de-
terminando penitus idem qz nullum idem i
terminatio ut penitus idem ut non penitus idem
certum est non q nulla est creatura determinatur in-
utroque parte contra ex parte sequitur quia hec nec est ad
positum nec aliqua eadem entitas que sit
deus seu que sit ad idem q sit deus qz ullum
tale est tamen et non et tamen supponitur veritate sed pz dis-
cernendo pqdes in duas assignandum ¶ Et sic vel
determinatur i de i pr et Boicius vel non si sit minimum
si non est utrobique aliquid determinatur ergo aliud
vel non i de determinatur i Boicius q i a vel ergo igitur
essentia est aliud a privatione vel non idem pr
etc. ¶ Item i articulo determinatur privatas divina
omnis res que est pietas divina est idem essentia
et hec determinatur i Boicius ¶ Item dato q ibi de-
mentem idem punt ps ad versa assistunt adhoc

non sequitur q ergo idem est tamen et non et tamen i non
sequitur sicut Adam arguit. nullum tale est tamen et non
tamen i a est non determinatur idem ¶ Dices si pr-
ivatas non est una et essentia est una et idem
creatura utrobique igitur idem est tamen et non et tamen
¶ Dico negando formam si bene sequitur q idem est tamen
et non est tamen vel idem est res que est trina
et res que non est trina et tale quis illatum
vera est pr in parte. sicut in silogismo sequitur pr
modernus generat et filius non generat et pater et
filius sunt idem i duus igitur idem modernus
generat et non generat si bene sequitur q idem i dis
generat et non generat. vel q idem modernus sit
i a q generat et illud q non generat et sic est vera
pr in parte ¶ Aliter ergo rudeo ad illam propositionem
tamen dicitur non est evidens etc. nec Boicius qz licet essentia
que determinatur i Boicius sit idem privatio que
determinatur in a tamen hec tamen essentia est ad vel a q
res que vel q non est idem privatione io fi-
sicatur Boicius pp hic q determinando di penitus id
qz licet determinetur utrobique idem non tamen penitus
idem. ¶ Ad 3m dicitur sufficit etc. i a nec sufficit
q talia de quibus vel pro quibus verificantur composita
posita constantia sunt inter se realiter generat vel
q sint res diverse et plures pz ad 3m Composita
et omnia ad deum plus pro phisicorum ac metha-
aliquid omnia sit sic dicitur q ipse Boicius arguit i proposito
suo quia licet non omnia concedatur negat ista non
de pro quibus verificantur posita cum constantia
si necesse hic sufficiat vel q ipsa sint res diverse et
ita q dicto i que sunt esse et non esse pp argumentum vim
istorum pro quibus verificantur non esse reliquum sit.
q si de uno dicitur pot verum esse sine hoc q compo-
sitio verificatur de reliquo. sequitur q posita constantia tamen
dicitur realiter verificatur in reliquo etc. arguit Adam
qz in materia esse stat formam non esse etc. et ita
et i proposito si deitas pot esse non existente privatione
dicitur deitatem realiter differre a privatione ¶ Ali-
quando Ockam lib 1o d 2a q. ultima duo contra
visione ad 3m argumentum dicitur q dicto est via
potissima ad probandum distinctionem realem qui est nos
simpliciter ita q pervellam cum loquitur sit aliud con-
tradictorium de isto aliquo vel reliquo i significatione
contingit prelem talis aliud contradictorium de
alio aliquo vel tunc tamen est via ad probandum dictionem
formalem etc. Ex proposito quia quamvis licet sit via
privatas non est communicabilis tamen est vera privatas
est i a res que est communicabilis ¶ Omnis quamvis licet sit
vera pr non est filius licet tamen est vera pr est i a res
que est filius ¶ Huic concordat multum Gregorius de Arimino
Ado q tamen dicit pr non est filius etc. non est i opposito

Adam

condicta de quia loquitur plus quam ipse non loquitur;
de ista in quia pars negativa negat essentia affirmata
in aliquo et si sit negaret impono falsa esset. Ideo
tamen dico quod incidunt non est hoc falsa esset sine quo
modo scilicet essentia affirmatur in hac parte est hoc quod ista
est pater non est essentia quae est hoc sed totum videtur
idem pater tamen solutio videtur mihi planior.

Ad 2m — Ad 2m dicitur quod ista essentia sumitur ab essentia
si subiectum et praedicatum accipiantur in recto ipsa conceditur
pro eo quod una ipsarum non significatur determinatum
ab alia. Si autem accipiantur significative et in hoc ad similia
ablativus accipiatur, propositio neganda est similiter [illegible]
eiusdem rei quia licet idem est essentia et essentia [illegible]
significatur per hoc essentia et aliud per hoc essentia. Tertio
intelligitur quod essentia sumitur ab essentia id est quod ibi est
aliqua essentia et hoc est verum. Tunc ad argumentum
notandum quod indivisibilis sunt tamen essentia et quod [illegible] ibi sunt
tres personae quarum quaelibet habet essentiam igitur ibi sunt tria
essentia sed solum est ibi unum essentia absolutum essentiae
quo quaelibet persona habet essentiam. Alii concedunt in tria esse
relativa sed non absoluta sed hic non videtur esse
essentia indivisibilis non [illegible] [illegible].

Ad quartum — Ad quartum dicitur
quod nulla persona indivisibilis plus multiplicatur
vel pluralitatem quam essentia unius essentiae est [illegible]
et ita pluralitatem proprie ut ita loquar non quod ibi sint
tres essentiae sed tres personae quae sunt una essentia
nulla autem persona quae deus est trina vel pluralitatem
personarum. Quod ista solutio non vadit ad difficultatem
quae quaeritur quod sicut essentia et pater
sunt idem ita essentia et personae sunt idem in
multiplicatione personarum [illegible] sequi videtur quod
multiplex sit essentia. Ideo videtur quod est dicendum
quia si intelligatur quod sicut personae sunt plures res
ita essentia est plures res conceditur pro quanto et
non negetur falsa. Si autem intelligatur quod sicut personae
sunt multe ita essentiae multe res [illegible] quam
quia si valeret consequentia arguitur [illegible]
in simili, tamen tantum est ad propositum. Unde dico quod
de indivisibilibus per se in creatum non consequitur
sufficiens [illegible] quae forte valeat [illegible]
et per quod vel indivisibilis praecipue tamen indivisibilis
in creatum sunt de illis quae [illegible] et formaliter idem
sunt quod ex natura rei intellectuale idem possit [illegible]
uno et negari de reliquo in [illegible] mutatur [illegible]
supposito et natura [illegible] autem est in divinis vel [illegible]
[illegible]. Pro Ockam [illegible] quod ultima [illegible]
aliquis modus non identitatis est inter naturam [illegible]
et suppositum divinum qualis non est inter naturam
et suppositum. Credo quod [illegible] non [illegible]
intelligat quod non sunt formaliter idem [illegible]
plus quam ipse ante [illegible]. In visione
ad primum dubium dicitur quod indivisibilis non aliquae plures
res reales vel plures formalitates quod plures
realitates vel plures res. Ideo non videtur esse dicendum

tentione sua quod ab [illegible] [illegible] seu [illegible] sit
[illegible] quod non sit modus [illegible] personae
negotio. Tres [illegible] quaeruntur essentia divina
et persona divina quod [illegible] res quae est persona divina est
essentia divina, ergo igitur ista sunt nomina [illegible]
igitur sicut sunt ibi tres personae sic tres essentiae
videntur [illegible] loquendo de [illegible] [illegible]
ad propositum quod omnis res [illegible] dico quod [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] quod omnes res quae sunt [illegible]
sunt personae [illegible]. Prima non [illegible] quod aliqua sit [illegible]
[illegible] idem seu [illegible] [illegible] quod omne illud quod
unum est reliquum et etiam omnia quae [illegible]
unum sunt reliquum ergo [illegible] [illegible]
vel aliqua [illegible] relationum [illegible] illa sed sit
non est impossibile quia trinitas personarum [illegible]
divina et tamen trinitas personarum non est persona [illegible]
ad 1m — tres personae et [illegible]. Ad [illegible] videtur Ockam
quod maior est falsa nisi sit idem eidem realiter
et formaliter sed sic non est in proposito de proprietate vel
de persona [illegible] essentiae divinae [illegible] [illegible] maior
sit falsa indivisibilis non tamen [illegible] instantia [illegible]
[illegible] non videtur sufficiens [illegible] [illegible]
quo aliqua sunt idem eidem quod etiam [illegible]
sunt inter se idem sive [illegible] modus identitatis
realis vel formalis et si [illegible] non sunt [illegible]
idem non [illegible] [illegible] [illegible]
quo sunt idem eidem et videtur [illegible]
in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et non sufficit ponere non [illegible] [illegible] [illegible]
identitas formalis est omnino [illegible] [illegible]
non [illegible]. Alter vero [illegible] [illegible] [illegible] falsa
[illegible] non est totidem res [illegible] [illegible]
[illegible] non sunt idem [illegible] sed constat quod ista quia
non [illegible]. Alii videtur [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed [illegible] quae [illegible] patrem et filium [illegible]
ad genus identitatis [illegible] sit illud [illegible]
quo pater et filius sunt idem in essentia [illegible]
non [illegible] [illegible]. Pro quo notandum quod [illegible]
doctores antiquos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] indivisibilis est [illegible] modus [illegible] [illegible]
et per inherentiam [illegible] [illegible] [illegible]
essentia est pater per inherentiam seu per denominationem
sicut [illegible] adiectiva et verba [illegible] [illegible]
et filius [illegible] essentia indivisibilis est [illegible]
et formalis seu denominativa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] divina nam ista essentia [illegible]
[illegible] [illegible] est si sit [illegible] identitas [illegible]
[illegible] essentia divina est ista res quae generat [illegible]
sed si sic [illegible] per inherentiam seu denominativa [illegible]
formalis vel adiectiva falsa est [illegible] [illegible]
quod essentia generat. [illegible] [illegible] [illegible] videtur

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nitatis et ad argumenta quod premisse distinctiones pre
dicatorum essentiale que exprimunt predicta
identitas secundum conclusionem notat identitatem personalem
predicatorum formalem intelligendo sic quod premisse de-
notent quod persone sint idem essentie, id est sint ulti-
ma essentia quod unum est, secundum conclusionem denotat quod sit idem prin-
cipium quod sunt divina pro eo quod dicit in conclusione perso-
nalis sint idem inter se et ideo non sequitur ex pre-
missis quia significatur identitas extremorum inter se
quod significabatur in premissis. ¶ Unde predicatio formalis
est quando aliqua positione predicatur secundum suam ratio-
nem totalem dicitur in intellectu de subiecto ut Sortes homo et ideo
predicatum est quantum secundum identitas tamen predicatum dicitur de subiecto
secundum totum quod convenit rationem suam in intellectu secundum
totam rationem suam secundum mentem alicuius intellectus vel
expresse in predicato tamen in mente convenit predicatum secundum ratio-
nem suam totam ut deus est essentia divina et quantus
id est essentia divina est res que est quantus seu que
quantitas secundum pater. ¶ Sed dices tanta et talis potest
inferri identitas extremorum inter se quanta vel
qualis in medio secundum quod persona est eadem ve-
ritati id est una est eadem alteri realiter. ¶ Re-
spondeo quando secundum bene sequitur quod una persona sit idem
realiter alteri vel quod due vel tres persone sunt id
realiter inter se accipiendo sic idem realiter et ideo dicit
idem doctor quod non debet inferri quod filius est
pater secundum quod filius est idem patri vel eo quod est pater
vel filius est idem quod est pater. ¶ Unde predicatio formalis
intelligitur esse predicatio per se primo vel ideo sunt dicta
quod edificator edificat et pater generat et non ipsum
per se dicitur de subiecto tamen ratione significati quod connotat predicatio
non identitatis non formalis potest dici omnis
predicatio per accidens vel ubi predicatum dicitur de subiecto non per se
ratione significati et connotati secundum tamen ratione significati in mente
et ratione connotati in mente sunt hic essentia est quantus
et sic alios predicatores doctores posuimus notavit
identitatis quod per actus ne denotetur quod aliquod
accidens cadat in deum vel quod que admittunt aliquo
dictum actualiter vel contingenter de aliquo in divinis
¶ Ad sextum intelligitur dicitur et negatur consequentia probationis
sed quia eadem infinitate qua essentia est
infinita formaliter secundum non solum potentia vel immensa
secundum ipse et persona et infinita et proprietas similiter
et non sequitur quod sunt tria infinita sicut non sequitur probatio
et formaliter deitas et tres sunt persone ergo tres deitates
¶ Ad septimum negatur quod proprietas non sit infinita et
ad probationem quia alias essent tria infinita et negatur consequentia
¶ Ad octavum negatur consequentia probationis quia relatio in divinis
est deitas igitur est perfectio simpliciter ad probationem negatur quod dicitur
perfectio simpliciter dicit dicitur personam quia alia haberet

¶ Ad nonum dicit Gregorius consequentia probationis et 33 cum
et gratiam ponit contra arguendo in ratione ad eos
opinionis oppositam quod hoc eo et quo potest dupliciter accipi
uno modo secundum quod sunt pronomina que important pluralitatem
entitatibus extremorum suppositorum et sic non accipit
Augustinus cum dicit quod filius non est eo quo sapientia, hoc est
in filio cum filius sit divina simplicitas entitas
quia est sapientia et secundum et ideo sic accepto filius videtur dicere
quod filius est eo quo sapientia id est ea entitate est quia
quia est sapientia et similiter hoc modo recte dicitur quod filius est
eo sapientia quo est quia ea entitate qua est
est sapiens. ¶ Alio modo hoc eo et quo potest accipi
ut sunt coniunctiones et hoc dicitur tantum equivalent
dictioni in quantum est nota reduplicationis in-
dicat hoc in quantum simpliciter et singulariter ut sint coniunctiones
tales equivalentes istis ideo quod et tamen eodem
quod Augustinus accipit hoc eo quo reduplicative et ideo
dicit ista filius non eo est quo est sapientia quod ita
filius non in quantum sapientia est et hec est vera quod
opposita affirmativa falsa est secundum hoc filius in quantum
sapientia est verbum quod si ista esset vera tunc pater esset
verbum cum pater sit sapientia quomodo non convenit
alteri in quantum talis hoc convenit omnibus quod est talis
ut notum est primitive reduplicationibus et ideo antiquus
et Augustinus hoc eo et quo tamen ibidem negat quod
filius est eo sapientia quo essentia intelligendo de
vel divina quod filius in quantum est essentia divina
est sapientia et quia pater est essentia et ambo una
essentia ideo concluditur in fine pre loco tamen pro illud
inventum quod pater et filius sunt una sapientia et neque
pluralitas quod sicut sunt sapientia sic essent unum
et tamen ipsum sit una sapientia ideo subdit filius
non eo quo sapientia id est non in quantum est sapientia
est et hec est expresse intentio sua in illo tractatu
sicut patet advertenti. ¶ Accipiendo autem hoc
eo et quo ut equivalent coniunctionibus talibus
tunc ratio predicta non concludit nec esset tantum sapientia
nec esset filius quod filius non proprie quia est
sapientia est et hec est vera quia affirmativa opposita
falsa est secundum ista filius proprie quia est sapientia est verbum
quod si esset vera tunc pater esset sapientia et
verbum. ¶ Et verum ante predictorum modum exponendi
secundum quod filius alio seu alia entitate sit sapiens et alia
sit verbum sicut hec albedo non in quantum ens vel
color sit albedo non tamen quod paries aptus
est sit ens vel color et per aliud albedo. ¶ Al-
iter videt sanctus Thomas in fine distinctionis 33 ad ultimum
dubium litterale accipiendo quod dicit Augusti-
nus eo deus est quo pater vel non eo est pater quo
deus et quod illud est duplex quia vel est reduplicativus

ad 9m

quia te formalis quam implicat in hoc quod dicitur co[illegible] e deraz. n. sensus non eo quo pater est est deus i paternitate qua denominatur pater non denominatur deus quia ut dicit Bo. dicitur termina tamen ipso [illegible] paternitati e pater tamquam ratione. Ad ut intelligi non sit aliud paternitas e vero dicendi vel intelligendi ipsum esse deum et vero dicit ibidem quam quod absolute dicitur rationem dicendi vel denotandi. Quod patet ibi esse talitas negationis ita quod ordo quia te formalis maneat affirmativus ut sit sensus non eo quo pater est deus est id quo est pater et et illud quo dicitur deus et hoc est suum quia paternitas qua denominatur pater est deitas qua denominatur deus. ¶ Exposita prima expositio aliamus doctoris dicentis vero eo verbum etc. i. non eo suum considerationem intellectus aut quia eumdem rei quae relative concepta est est ista sua quae absolute est accepta ita quod hic [illegible] non implicatur negatio. s. eo quod denotat diversum modum intelligendi et primo non diversitatem rei. ¶ Sed dices si sit tunc non esset eo sua quo essentia quia diversus modus concipiendi et intelligendi sufficit per Augustinum [illegible] in eodem loco ubi ponit dictam auctoritatem sic expositam. ¶ Item iste diversus modus intelligendi aut est [illegible] diversitate correspondente ex parte rei aut non si sic ponitur. si non primo intellectus intelligit [illegible] rem [illegible] quod est primo [illegible] et [illegible] non [illegible] quia patet per Augustinum [illegible]. ¶ Videtur ad primum dicendum [illegible] et [illegible] quod ex consideratione ultra in divinis hoc contingit quod aliqua res [illegible] intelligi ibi esse verbum quod relative et alia esse sapientia quae absolute [illegible] saltem scilicet quod ex isto non sumitur [illegible] paternitas in divinis quod suum modum intelligendi absolutum sunt vel diversi modi intelligendi hoc non est ex aliqua [illegible] intellecta quae vero [illegible] penes absoluta [illegible] rei in [illegible] adiacentias [illegible] sapiens etc. sunt [illegible] connotata [illegible] aliud modum in predicatione dicetur. ¶ Ad [illegible] quod in divinis non est proprie diversitas [illegible] quod iste diversus modus intelligendi [illegible] correspondente [illegible] persone quia nisi [illegible] persone non esset ibi talis diversus modus intelligendi variatus suum absolutum et relativum ad [illegible] extra rei [illegible] primo esset eo verbum quo sapientia [illegible] tamen non [illegible] quod relativo aliqua vel paternitas in divinis [illegible] ab essentia [illegible] quod ibi extra rei est talis relatio [illegible] quod ibi sunt plures res quarum una non est alia. ¶ Ad decimum

concesso toto dicto Augustini nec illam glossam [illegible] esset verum ut relatio in divinis [illegible] ad intellectum Augustini in deo aliquid dicitur non secundum substantiam idem est quod exprimi vel significari nomine relativo et non absoluto cum quo stat quod significatur per nomen relativum in divinis sit substantia etc. aliquid ad se [illegible] sit relative pater est tamen ad se deus vel substantia. [illegible] de trinitate [illegible] dicit Augustinus quod si pater non est aliquid ad seipsum non solum tamen quia relative dicitur ad aliquid. ¶ Ad undecimum [illegible] idem quod dictum [illegible] intellectus est quod significat [illegible] idem vel eodem etc. ¶ Ad duodecimum ultimum in generale etc. dico quod si hoc generale [illegible] est vel [illegible] et non sequitur [illegible] tenta. s. quod pater vel paternitas non sit deitas. ¶ Sed [illegible] in [illegible] quod sit [illegible] quia [illegible] persona divina est res quae est communicabilis. s. essentia divina. ¶ Alii respondent [illegible] in responsione ad primum argumentum. ¶ [illegible] ubi assumebatur quod pater habet rem communicabilem et rem incommunicabilem [illegible] quod [illegible] est falsum et [illegible] non [illegible] consonum fidei [illegible] dicit quod pater habet aliquam rem non communicatam filio [illegible] repugnat determinationi ecclesie [illegible] damnans quae dicit ut ipse allegat [illegible] quod pater ab eterno filium generando suam substantiam ei dedit et constat quod sine ulla diminutione [illegible] nullam entitatem [illegible] pater quam filio generando non dederit. ¶ [illegible] quod tunc paternitatem communicavit filio [illegible] hoc [illegible] pater [illegible] divinus est quod [illegible] filio [illegible] quae est paternitas [illegible] quod communicat filio paternitatem [illegible] quod filius esset pater et ipse spiritus est filius. ¶ Sed [illegible] communitatem [illegible] personis non est aliud quam ipsam esse tres personas [illegible] si ergo paternitas est communicata filio paternitas [illegible] filius etc. ¶ Item vertendo formam argumenti sic essentia patris est tres persone [illegible] est tres persone [illegible] planum est [illegible] simpliciter concedi et in forma arguendi [illegible] in processu [illegible] ¶ Ad tertium [illegible] negando quod essentia divina [illegible] quod ipse ponit utrumque quod patet intuenti. [illegible] essentia divina [illegible] formalem concedit [illegible] ¶ Sed adhuc stat argumentum [illegible] essentia [illegible] tamen sit [illegible] pater [illegible] non [illegible] arguitur [illegible]

ad 11m

ad 12m

ad 3m

Ad decimum

essentia est non homo. Hec essentia est filius homo
ergo filius homo est non homo et per consequens homo est non homo.
Dico negando distinctionem sed pocius plenius apparebit
Item concesso quod essentia divina est homo. bene potest negari
quod essentia divina est non homo. unde nunc inconveniens
tamen in una homine preter sanando
contrarietates et tunc negatur ipsa distinctio sed
sic est non homo sed pater est essentia divina ergo essentia
divina est non homo. vel alius consequentia sicut
negando omnis pater est non homo essentia est pater ergo
essentia est non homo si tunc esset sufficienter divina
regulata per dictum deorum. ¶ Ad quartum dicendum
dicendum non et tamen omnium recte vero pater non
et locum ubi in isto deputato infinito solum est
precio redemptum vel ubi formam supponit pro re
illa quo supponit homo in sinistris ipso
et etiam alteri sed non secundum opinionem quidam
plonicorum homo omnis est non sortes homo.
omnis non est sortes tercio tamen ubi ut ita dicitur
sicut placet etiam gregorio in questione 33 g
fuerunt in me te negando esset prima contra
ut patet expositione predicti. ¶ Contrariam
partem secundum contentionis sicut vera sequitur quod ipsi
patris non esset alius modus quo paternitas est
eadem essentie divine ab illo quo paternitas est
ipsi et ergo contra tamen ex 2a parte contentionis filiatas
contentionis patrum quia tamen omni modo quo essentia
est eadem ipsi et esset eadem ipsi paternitati et
ergo filiatas contentionis patrum quia essentia est aliquid filius
et paternitas non illud sed filius igitur essentia non
omni modo est eadem paternitati quo est eadem ipsi
Cum quia essentia et essentia per se potest in essentia
et paternitas per se primo eo quod non omnis res que
est essentia est paternitas ¶ Item arguit Scotus
supponendo quod una distinctio intellectus est penes diversum
modum concipiendi idem obiectum formale et hoc
concipiendo generaliter ut homo et homines sive sortes
ut homo et humanitas alia distinctio maior est intellectus
duobus actibus duo obiecta formalia esset
sive illis correspondeant diverse res ut intelligendo
rationem sive una res extra ut intelligendo
colorem et disgregativum. ¶ Et sic arguit sic pater in-
telligens se in illo signo primo originis ante
intellectus essentiam et proprietate ut diversa obiecta
formalia aut precise ut idem obiectum sub alio
modo considerandi non potest dari. Primum quia tunc
non esset maior distinctio intelligendo essentiam et
proprietatem quam concipiendo deum et deitatem et ita non compareret
deitate magis quam quidditatem quam deitatem incommunicabilem
nam homo non est incommunicabilis sicut humanitas est incommuni-
cabilis ut ergo ita impossibile ¶ Simili tunc non
magis esset intellectus patris in essentia divina sicut ipsi
proprietate patris que dicitur a non magis in

quam in proprietate filii igitur in duobus obiectis in ipso
intellectus patris et filii primo esset sicut ¶ Quinto
primus modus tunc arguitur sic intellectus
non intelligit nisi in tantum cognito aut ipsum
tantum est obiectum ut obiectum est presens essentia actua-
li et sic nec impossibile vel in aliquo eminenter
continente totam entitatem ipsius quod cognoscitur
intuitive ut obiecta formalia distincta vel duo ita
eminenter continentur vel utraque per propriam
essentiam terminat actum ut est causa et tunc in
supremum persone divine propter contineretur eminenter
in aliquo quod tunc esset eius participatio illius
continentis. ergo quotiens intuitiva sunt diversa obiecta
formalia intuita per essentiam propriam actualiter
terminant intuitionem ut obiecta et ita sunt aliqui
duo ante actum intelligendi quare et duos modos
intelligendi ex natura rei vel se tenendi ¶ Item arguit
idem sic quia augustinus 5 de trinitate capitulo 2o
de magnitudine sui vero de primis omnis essentia que
relative dicitur est aliquid excepto relativo sicut probat in
diuturnitate ut homo dominus equus iumentum in-
ius essentia equus continet impossibile tertium tamen
posito si pater non est aliquid ad se ipsum non est omnino
quod relative dicitur ad aliquid est item in re essentia
ad se et non ad aliquid et in re pater relatum pro
relative dicitur non est autem formaliter eadem entitas
ad se et non ad se ipsum ¶ Item ibidem capitulo
omnis Si deus relative subsisteret sicut relative
generet unum substantia non esset substantia quod relatum esset sicut
in illo eo quod est esse appellatur essentia ita ab eo
quod est subsistere substantiam dicimus absurdum est autem ut
substantia relative dicatur omnis enim res ad se ipsam sub-
sistit quanto magis deus iam autem essentia sed
secundum divinam et paternitatem essentia est distinctio modus
tenendi scilicet absolute et relative ¶ Item quod primam
partem illius conclusionis arguitur sic essentia
divina continet formaliter aliquam respectum personalem
essentia divina continet ipsa etiam essentia divina
non est proprietas personalis tamen ab exposita ad exponentem
et filiatas contentionis nota est de se. ¶ Item si esset
distinctio formalis inter essentiam et paternitatem sive proprietate
relatione extra naturam vel est attendum penes hoc quod
essentia non est proprietas sive proprietatis personalis
vel ergo vel penes hoc quod alius modus tenendi
essentie non sit modus tenendi per se proprietatis vel
ergo vel aliqua formalitas essentie non sit
formalitas persone vel proprietatis vel ergo etc. non primum
ut patet nec secundum ut patet per primam partem contentionis
in illo ponenda est talis distinctio formalis
¶ Ad primum istorum quando arguitur concedo esset negando
et concedendo quia ad probationem filiatas haec quod
unus etc. ad impossibilitatem illius quod essentia est ad

Hec pertinent

3o

Quarto

Quinto

Sexto

Ad primum istorum

etc. Item ergo quia non est dividuus, ideo modus
quo essentia est in se ipsa, qui non sit essentia, quod
unus quin non sit paternitas, consequentia patet, tamen quo paternitas
est eadem sibi ipsi. Ad tamen improbationem quando dicitur quod
essentia est essentia per se primo etc. dico quod si proprie
termini accipiuntur in ista compositione, sunt pro-
positio et consequentia pretendunt pro ut [illegible] Scotus ad-
ponunt. ¶ Ad 2m ratione [illegible] quod formaliter genus
sit bonus inveniendo differentiam, inducit distinctionem tamen differentiam
et proprietatem, aut ergo inducit vel intellecta obiecta
et videt ipse quod assumptum fundamentum, scilicet quod bis
inducitur sicut est in rei veritate et locis augu-
mentationem quare super hoc fundamentum non est
[illegible] ¶ Sed salva reverentia istius
doctoris Scotus non assumit illud fundamentum
quod tunc peteret principium, sed assumit sic pro intelli-
gens etc. et tunc dico inducimus quod hoc est aliquid
primum signum originis in signum incipiat
primo, scilicet prius etc. sed non curando de hoc tamen ultimus
dicitur aut intellectus essentia vel proprietas ut diversa
obiecta formalia etc. dico quod inducimus non
est diversitas. Si autem per diversa intelligit
distincta, tunc dico quod prius pro hac duplice sensu [illegible]
quod primo distincta obiecta formalia intelligamus ob-
iecta inter se distincta per hoc quod aliquis modus vel
formalitas unius non est modus vel formalitas alterius
vel ergo et tunc nego illam disiunctionem. Aut in-
etc. ¶ Unus finis dicit [illegible] est [illegible] pro distincti
obiecta formalia intelligam res intellectas, scilicet
essentia et proprietas que non sint formaliter
eo quod aliquid necesse necessario de proprietate quod affirmatur
de essentia et ergo tunc concedo primam partem illius
disiunctionis et contra concedunt quod in fine contra
Scotus quod habent aliquid [illegible] ante actum intellectus
sed tamen ex hoc inferunt quare et ideo modus et esse
concedo quod sunt eandem distinctionem scilicet formalem
non autem distinctionem [illegible] que [illegible] vehemen-
tius unius de alio, scilicet quod ideo erit modus essentie
que non erit modus paternitatis etc. ¶ Iste
quod in eadem ratione [illegible] quod pater [illegible] bonus in nobis
obiectis primo scilicet imperfecte patris et proprie
filii [illegible] non inducitur [illegible] quod pre-
[illegible] obiectis scilicet [illegible] bonus
divina ¶ Ad tertium dicit [illegible] quod una suprema
entitas personalis est deitas ad se et paternitas ad
filium nec plus [illegible] quod albedo
eadem sit ad se color vel ens et ad similitudo
et aliud dissimilitudo et tamen infert Scotus esse
[illegible] in re essentia ad se et non ad aliquid.

ad 2m

ad 3m

etc. Item quia sicut [illegible] sonant quod essentia
in re est pater et [illegible] ad aliquid si autem intelligatur
quod non est essentia ad aliquid secundum intellectum, tamen quin
stat quod ipsa est pater ad aliquid sicut ergo pater est ad
ad se quia est essentia, dicendum patet quod eadem enti-
tas vel deitas vel personalitas est essentia ad se
et est pater ad aliquid, sed ex hoc non sequitur quod ea-
dem entitas sit ad se et non ad se etc. concordat
Greg. [illegible] pater dicitur concedendo quod essentia divina
est in re ad se et non ad aliud quia in re essentia
nec gignit nec gignitur, tamen stat quod
ipsa est pater qui gignit et quod ipsa [illegible]
et tunc contra concedit quod essentia et pater non [illegible]
idem formaliter, sed ex hoc non sequitur ultra quod aliqua
sit formalitas essentie que non sit forma-
litas patris etc. et pater sicut patet quod logici [illegible]
secundum logicam aliud est dicere ad aliquid, aliud esse ad
aliquid [illegible]
quod autem habet aliquam [illegible] ad aliud [illegible]
sicut pater conceptus relationis hic habet esse ad aliquid
et essentia divina et quod habet esse est ad aliquid. Dicendo
tamen esse ad aliquid proprie inducimus sicut logici dicunt
tunc nihil dicitur ad aliquid nisi tamen conveniunt aliquis
actus notionales secundum que [illegible] relative
opponitur ad aliam rem ut patet de istis actibus
generare gigni etc. sed essentia divina non dicitur
esse ad aliquid etc. ut prius licet ipsa sit pater qui est
ad aliquid etc. ¶ Ad quartum [illegible] admittitur
idem concedo quod deus non subsistit relative sicut
gignit relative sed ex hoc non sequitur distinctio in ipsa
que similiter est substantia et pater etc. ut prius. [illegible]
[illegible] supposicionem patris concedo quod substantia
divina non dicitur relative sicut nec deus [illegible]
[illegible] etiam concedo distinctio [illegible]
etc. ut prius. ¶ Ad quintum [illegible] quia
illa non est exponens [illegible]
quia tunc ad hoc quod [illegible] sufficit quod
sit [illegible] sit [illegible] non sit [illegible]
sit a quo non est [illegible] ergo ¶ Sed dices
si non est alia [illegible] inter essentiam et paternitatem
tunc frustra ponitur [illegible]
[illegible] possit [illegible] quod essentia est aliqua
res que non est paternitas etc. scilicet dico quod sufficit
quod essentia et paternitas sit res distincte sic quod essentia
sit una illarum et paternitas non est [illegible] etc.
Contra quero [illegible] quod essentia est [illegible]
et paternitas non est [illegible] nulla [illegible] est
distinctio inter paternitatem et essentiam [illegible]
[illegible] quod prius tantum scilicet quod deus est [illegible]
est tres persone [illegible] paternitas non
[illegible] tres persone etc. [illegible] quod inter essentiam
et paternitatem ex natura rei est [illegible] distinctio
quod ad [illegible] de uno quod [illegible] etc.

Per hec patet ad sextum quia dico quod illud dictum
non attenditur penes hec vel penes id
quod ponitur in argumento sed penes hoc quod iam dictum est
Ex dictis in ambobus articulis colliguntur
aliqua correlaria. Primum quod nulla persona divina
aliquo sibi convenit cum alia vel aliquo sibi distin-
guitur ab alia sumpto sermone intrinsece patet cum
quelibet persona sit omnino simplex igitur in nulla est
sic accipere aliquid quo conveniat cum alia et ali-
quo distinguatur ab ipsa. Secundum correlarium quelibet
persona divina aliquo sibi convenit cum alia et
aliquo sibi distinguitur ab ipsa sumpto sermone intrinsece
patet quia aliquo quod est ipsa scilicet essentia persona convenit
cum alia et aliquo quod est ipsa scilicet proprietate distinguitur
ab eadem igitur. Tertium quelibet persona divina
se ipsa et quo sibi intrinsece loquendo convenit
cum qualibet alia persona divina patet quia quelibet persona
divina quo sibi id quo quod est ipsa est deitas sed
deitate persone sunt unum igitur. Item pater paternitate
convenit cum filio essentialiter igitur patet cum paternitas
sit essentia. Quarto dando cum patrem convenire cum
alia id quod est alia persona vel per se convenientie
divine persone cum alia. Tunc sequitur correlarium
quod quelibet persona divina se ipsa et tamen non quo sibi in-
trinsece loquendo convenit cum qualibet alia a se per
se patet quia quelibet persona essentia que est ipsa convenit
cum qualibet alia a se igitur [illegible] patet quia pater pa-
ternitate non convenit cum filio [illegible] quia pa-
ternitas non est filius. Item si pater paternitate
conveniret cum filio igitur pater in eo quod pater est idem
filio quod patet falsum. Et [illegible] quelibet persona quo
sibi id quo quod est ipsa distinguitur ab alia [illegible]
[illegible] sic intelligitur nam quod a aliquo distinguitur ab
[illegible] sit intelligitur quod [illegible] alterius aliquid est [illegible]
[illegible] quod a distinguitur a b sive illud aliquid distinguitur ab
ipso b sive non [illegible] in a distinctum [illegible] a b [illegible]
[illegible] realiter ab ipso b. Quintum sit correlarium
[illegible] quod loquendo proprie quelibet persona divina quo sibi id quo
quod est ipsa distinguitur ab alia [illegible] quod pater proprie
distinguitur a filio et etiam licet deitas patris sit filius
tamen [illegible] pater deitate distinguitur a filio quod patet
quia connotativa deitatis est quod ipsa est [illegible] trina
et persone quod ibi sunt tres persone inter se [illegible]
[illegible]. Quintum loquendo in [illegible] quod [illegible]
est [illegible] nulla persona divina quo sibi id quo
quod est ipsa distinguitur ab alia patet quia nulla persona deitate
distinguitur ab alia persona eo quod deitas non distinguitur realiter
ab alia persona igitur. Sextum nulla persona divina
se ipsa distinguitur proprie primo ab alia [illegible] ad eq-
[illegible] quod est ipsa patet ex precedenti. Septimum
quod quelibet persona divina convenit cum alia [illegible]
primo sed se ipsa [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod est ipsa patet ex tertio. Sed [illegible]

[illegible] alium [illegible] [illegible] [illegible]. Quartum hic est
dubium cum sit concedendum essentia divina vel deitas
est trina sicut [illegible] in uno [illegible] quod sic est
[illegible] [illegible] Benedicat nos trina maiestas
[illegible] magistris vel aliunde est quod essentia [illegible]. Et sic [illegible]
[illegible] patri et spiritui sancto honor trinus unius dei in
[illegible] sed honor [illegible] est quod essentia [illegible] si honor
trinus essentia est trina. Item idem est deo esse deum
et esse essentiam sed deus est deus trinus igitur deus est
essentia trina. Videtur ponimus [illegible] parte
omnino sive quod quidam concedunt quod essentia est trina
[illegible] videlicet essentia trina id est deus trinus id est tres
persone. Alius videtur quod hic [illegible] trinus non
possit [illegible] nisi [illegible] [illegible] quod significat
essentiam et possit supponere personis [illegible]
[illegible] deus est trinus quia hic nomen deus significat essentiam
et supponit personis [illegible] [illegible] essentia est
trina [illegible] hic nomen essentia significat essentiam
non tamen supponit personis. Et hic arguitur
si essentia non supponit [illegible] essentia et iste [illegible]
trinus [illegible] ergo magis [illegible] hec divina
essentia trina. Item tunc hec erit vera essen-
tia est pater quia hic nomen essentia non supponit [illegible]
[illegible] essentia et ipsa est pater et si sic tunc [illegible]
debet esse vera in [illegible] pater est essentia trina ergo pater
est deus trinus ergo pater est trinitas ergo una persona est tres
persone et istam sanam opinionem [illegible]
[illegible]. Quod ideo videtur quod hec sit distin-
guenda essentia est trina vel ista trina essentia et potest
intelligi sic quod essentia est trina personaliter id est tres
persone et tunc est vera vel sic quod ibi designetur
[illegible] [illegible] et tunc est falsa et iste [illegible] ex
[illegible] [illegible] fronte sic et [illegible]
[illegible] est [illegible] esse [illegible] essentia que est tres persone vel
que est trina in personis est et tunc est vera vel est
[illegible] quod essentia que est ipsa trina vel est essentia
et tunc est falsa. Per hec patet ad obiecta [illegible]
partis [illegible] in primo arguit ponens propositionem
[illegible] quod hic [illegible] trinus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suppositionis sed quod essentia non supponit
pro personis [illegible] de suppositione loyca [illegible] [illegible]
est pater essentia supponit pro patre et [illegible] essentia
est tres persone essentia supponit pro tribus personis
Nisi forte ipse intelligat essentiam non posse
supponere pro [illegible] personis id est non posse tam [illegible]
[illegible] [illegible] sit quod de ipsa [illegible] aliquod
[illegible] notionalis [illegible] [illegible] est [illegible]
deus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et quod essentia [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible] deus [illegible] tam [illegible]

Dubium cum essentia sit persona trina

[illegible]

[illegible]

centia supponē pt ¶ Ph̄c ad argum̄
conc̄do q essentia non supponit n pēentia
ꝑ exh̄c nō sc̄a q nō suppōr ppn̄ uel ꝑsonaꝫ
uel pn̄s ¶ Idem conceditur q essentia ṯna
ē pr̄ ⁊ ergo q pr̄ ē essentia ṯna 1 essentia que
ꝫ tres pe erḡ pr̄ ē deus trinus ꝑ uc̄ eē hoc
sequitur q pr̄ ē trinitas ꝑ hn̄ sc̄a q pr̄ ē deus
qui ē trinitas uel essentia que ē trinitas
Ad obiectiones altius ptes videt ꝑsonis
ꝗ dam de hn̄ dcō ergo pt dici q pr̄ nō dꝫ eē
trina ꝑ dua · uel pt dici q hc̄ nomē mas̄
pt supponere ꝑ personis ⁊ signe essentia ¶ Ad
eam dicunt aliqui q ibi non dꝫ eē honor
trinus ꝑ hor in eternū · Alij dicunt q pr̄ nō dꝫ
eē nō trinus ꝑ tribus ut ita intelli a ¶ Quia
sed honor simp sit eternus sit pr̄ patrius ꝑ unitate
⁊ tribus simp pr̄ ho trinus ssp honor sit ¶
Ad tertium idem ē deo eē et dicta q quia
sepe aliq̄ nobilia sunt eiusdem signis que
non recipiunt easdem denoiac̄oes ⁊ h idem
sit deo eē deū ⁊ eē essentia tū non sc̄a deus
ē deus abraham ysaac ē iacob ergo deus ē
essentia abrahe similr non sc̄a deus est
essentia trinum pre et idem ē deo eē deū ⁊ eē
essentiā ergo deus ē deus trinum ꝑsonaꝝ ¶
Tercius ar[gumentu]s an cū diuine essentie simplicitate
stare possit aliqua ꝑfc̄onum attributalium ꝑl
plurali ¶ Ubi tria sunt uidenda pmū qu
extra rei sit aliqua dc̄o tīm ꝑfc̄onum ipse
⁊ ad essentia ¶ Sm an concedendum eas int
se ⁊ ab essentia d̄m rōnibus uel rōne ⁊ quo
diuerse rōnes ab eis possint sumi ¶ Tertium
quo attributa pertineant de deo ue de essentia di
an sc̄ inequaliter uel inequale ¶ Primo arguo
multo ergo Gregorio dō xxiiij q 2a quid nobis
istoꝝ tenoꝝ attributū rōne attributalis ꝑ
ꝑfc̄o attributalis ¶ Attributum dici pt nō
pble de deo ⁊ de omnibꝫ ꝑsonis sit ⁊ de quibꝫ
singulatim simpr̄ denotans quolibꝫ de quo di
ē ꝑ quale diuinitꝫ melius ē eē q nō
eē iuxta intellm̄ Anshi Monologion xv°
prima particula excludunt noia notionalia
de deo dcā ꝑ m extrinsecm̄ ṯna creator primator
omnium ⁊ talia ¶ Et ista diffinitio dalez ꝫ te
deus dcitis eius et cetera attributa et ¶ Attri
butum ergo inequale pt dici primum concretum
diuisibile in quale denomo absoluto ¶ Et di
in attributum ꝑsonale ⁊ nō ꝑsonale seu
impersonale exemplum 2i corruptibile mortale et
¶ Personale dr̄ impersonale simpr̄ ꝑma
q eam 2i visibile et ¶ Sm q ꝑ pōt d̄ri
in equale de nonis ꝑfc̄om rei quo ad hn̄

eē ⁊ m certam spēm uel gradu limitatū di
ꝑsonale ⁊ m quid ¶ Attributum ꝑsonale simpr̄
ē ptū seu pble concretū signans rem ꝑ in g
gna rem ꝑfc̄onis attributalis uel q̄ dicitur de
uel in bene eē simpr̄ absqꝫ relone ⁊ limitatione
illius rei ad certum gradum uel certam spēm
illius ꝑfc̄onis ita q absolute exh̄c q ille ptn̄
aliquis quem arguat melius ipm̄ q non
ipm̄ · hec ē intentio Anshi Monologion xv° ubi
ad inuestigandum tīa pta de deo dicibilia ꝑo
remouet ea que relatiue dicuntur ⁊ post dr̄ quicqꝫ
est preter relatiua aut ē tale q ipm̄ oīo melius
sit q non ipm̄ · aut tale ut non ipm̄ ī aliquo
melius sit q ipm̄ ⁊ ergo q multa ptā ⁊
generis possit de deo dici concludit quibꝫ ptn̄ ꝑo
gnus eē dicibile de deo ⁊ exh̄c concludit quoniā
est summa natura eē diuinitate sapiente pote
tem et ¶ Item dicit nomen ꝑfc̄onis attri
butalis uel in hn̄ eē ¶ Attributum uniuersale
de deo ē creaturis ⁊ quibꝫ creatum in eē ꝑdicatio
⁊ ꝑfc̄one essentiali ē limitatum ⁊ io talis eē
uel ꝑfc̄one non sumitur attributum quale in per
sonale simpr̄ intrinsecam sed ap ꝑfc̄one quē
ē attributalis creature sine que competit ibi
eē hꝫ · ut queꝫ tibi sit quedam ua limitata
in se tū q ꝑficiens ꝑdam in hn̄ eē nullam
limitationem hꝫ quia ꝑpria ꝑficiens naturam pt
in duplo plus ꝑficere et ¶ Tertium quibꝫ attributum
cognatur summa ⁊ in rem quem suam ab aliis
suis singlaribꝫ cuius dr̄ alr ap ꝑfc̄one creata
q inuenta · 1a eam in deo nō ꝑ impetu ꝑfc̄o
ꝑpria dei non tū inquantum ē essentialis deo uel
eē quidditatiuum inquantum ē ꝑ imptat eam q
attributalem sm in hn̄ eē · Sm Augo xv° de tri
tas v° ¶ Ut diuinus sapiens potens speciosus
ꝑpius q nomissimi possum inq. a ꝑdam signi
ficata sic qlitos ⁊ istud finaliter ponit ¶ Dicitis
doc una pmi q inq ¶ Deus aut ē creator
toꝝ abstractis q sapia sumitur q assequitate
ꝑpe tamquam creature q creatē ¶ Et ex isto a qui
recipiunt ista uerum q omne ptn̄ dicens ꝑfc̄o
simpr̄ at q ē denoiac̄o ꝑfc̄onis simpr̄ sit tale
q de quo tm̄ di exh̄c solo argui possit eē melius
ipm̄ q nō ipm̄ q̄mis hꝫ non ponat in sig
cordis suis nisi ptn̄ hꝫ simpr̄ determinat hꝫ totū
denoiac̄o ꝑfc̄onis uel hꝫ totū de ꝑfc̄om et ¶
Ubi sciendum q in ista oratione ptn̄ dr̄ ꝑfc̄om
simpr̄ al i ista denoiac̄o ꝑfc̄onis simpr̄ hꝫ
simpr̄ duos determinat hꝫ totū d̄ ꝑfc̄om uel
hꝫ totū denoiac̄o ꝑfc̄onis ar ē quibꝫ tale ptn̄
de quo tamen dicitur ē ⁊ de quo dicitur Anshi · Ergo
hꝫ simpr̄ determinat ꝑfc̄e hꝫ ꝑfc̄om uel hꝫ ꝑfc̄odis
tale omne tale ptn̄ dicitur ꝑfc̄om simpr̄ hꝫ q

scilicet quod ex hoc solo quod ipsum alium convenit ipsum
contingit ipsum perfectum simpliciter vel perfectio simpliciter di-
cernitur vel sapientia et quod summum non simpliciter signi-
ficat illam essentiam que omni maior est et hoc quia
ad primum modum et tamen manifestum est quod sic sum-
mum significat eam essentiam que simpliciter perfecta et incorru-
ptibilis ibidem et significat eam ratione [illegible] bo-
nitatis [illegible] est diffinitio vel descriptio exprimens
quod perfectionem significat. ¶ Perfectio attributalis est
entitas perfectum attributum perfectione simpliciter vel preci-
se abstractum significata simpliciter sine ratione alicuius per-
fectionis vel perfecti. ¶ Suppono quod nulla ratio [con]-
ditionalis propria divine essentie et omnis convertibilis
cum ratione propria divine sapientie divine potentie
et de singulis perfectionibus simpliciter deo attributis
patet per [illegible] Richardi quolibet [illegible] questio xma
ubi querit utrum non eadem ratione ipsa [illegible] dicta
neque sapientia [illegible] ad [illegible] si eodem
ipsum quod divina [illegible] veraciter esse comprobanda
et videtur quod tam nomine potentie quam nomine
sapientie abutimur cum [illegible] de divinis [illegible] de huma-
nis loquimur. Ergo dicimus [illegible] quod non
possit [illegible] divine potentie vel divine sapientie convenire
et intelligimus utrumque [illegible] et [illegible]
[illegible] divinam [illegible] omnipotentie [illegible]
nomen non [illegible] sed [illegible] tamen [illegible]
[illegible] cum sapientiam summam [illegible] sapientiam
vel plenitudinem sapientie nominis [illegible] quod [illegible]
omnis omnipotentie [illegible] divine sapientie et
per eadem ratione et esse sunt inter se con-
vertibiles sed apud nos diversificantur [illegible]
propria quidditativa divina est convertibilis cum ratione
propria quidditativa alterius. ¶ Secundo pono ratione essentie
divina est simpliciter infinita et simpliciter perfecta [illegible]
[illegible] perfectionis esse vel cogitari possit [illegible] suppositio
[illegible] nota est ex omnibus precedentibus
sed [illegible] si ratio propria divine essentie non est
convertibilis cum ratione propria divine sapientie igitur
vel in ratione divine essentie includitur divina sapientia
ratione qua [illegible] in ratione sapientie vel si
includitur non tamen adequate sed ad plus vel
aliquid aliud a divina sapientia. ¶ Sed primum [illegible]
non est de ratione divine essentie quod ipsa sit sapiens
sapientia [illegible] vel que [illegible] non
est perfecta simpliciter ita ut [illegible] perfectius et [illegible]
[illegible] perfectius cogitari esse ita res que per
naturam suam essentiam suam [illegible] sapiens
quod ita [illegible] non sufficit sed [illegible]
sapientia aliunde mutuata et hoc probat in suo [illegible]
Boetius 3o de Consolatione prosa xa [illegible]
bonum extrinsecus aliquam bonitatem [illegible]
[illegible] et prestantius illud quod dedit [illegible]
[illegible] existimare posses. ¶ Si [illegible]

in ratione divine essentie includitur aliqua perfectio
non est de ratione divine sapientie [illegible] quia illud
[illegible] plus includit quam essentie non [illegible]
[illegible] et aliud a sapientia [illegible] erit aliqua perfectio absoluta
et [illegible] divina sapientia non est simpliciter
infinita [illegible] perfecta [illegible]
quod aliquam [illegible] ratione includit [illegible]
essentia divina est [illegible] perfecta [illegible] quod perfectio
[illegible] res que est sapiens sapientia
includentem in sua ratione [illegible] et [illegible]
[illegible] perfectionem simpliciter et [illegible] que est sapiens
sapientia aliquam [illegible] perfectionem [illegible]
non includente [illegible]. ¶ Confirmatur omne
sapiens tali sapientia de cuius ratione est [illegible]
[illegible] non est quod ipsa est [illegible] bonitas
et [illegible] perfectione simpliciter [illegible] est sapiente
[illegible] sapientia de cuius ratione [illegible]
[illegible] et [illegible] notum est et patet etiam
[illegible] ceteris paribus melius est [illegible] aliquid
esse [illegible] quod non [illegible] et ut patet primo
[illegible] xvo. ¶ Correlarium omnis conceptus
proprius divine sapientie est idem vel [illegible]
[illegible] proprio divine potentie et [illegible] perfectionis divine
[illegible] patet ex suppositione [illegible] conceptus
sunt idem vel [illegible] rationes proprie
quidditative sunt eedem vel convertibiles [illegible]. ¶
Conclusio prima divina essentia est formaliter
omnino et adequate idem quod divina sapientia di-
vina bonitas et [illegible] perfectio simpliciter deo attributa
et [illegible] patet [illegible] quidditativa propria
divine essentie est omnino et formaliter convertibilis cum
ratione propria sapientie bonitatis et [illegible] perfectionis
deo attribute [illegible] propria sapientie divine et [illegible]
propria bonitatis et est etiam [illegible] convertibilis
cum ratione quidditativa proprie divine essentie [illegible]
[illegible] non formaliter nec
omnino [illegible] adequate sunt idem [illegible] non identitas
infert [illegible] convertibilitatem [illegible] rationum [illegible]
[illegible] non [illegible] exprimit vel apparet
[illegible] notum est [illegible] patet ex suppositione [illegible]
¶ Item tanta identitas et unitas [illegible]
essentie divine ad [illegible] individuis [illegible] apte
[illegible] patet [illegible] fide et absque repugnantia
manifesta [illegible] videtur [illegible]
simplicitatem dei et unitatem et summam perfectionem [illegible]
sed quod divina essentia sit omnino formaliter adequate
idem cum divina sapientia et non solum stat cum fide
[illegible] ut [illegible] divina [illegible]
infert repugnantiam ut patebit in solvendis
obiectionibus sed etiam divina essentiam commendat
eo quod [illegible] est perfectio dei est simpliciter [illegible]
[illegible] non [illegible] si non foret [illegible]
[illegible] et. ¶ Item divina [illegible]

corr.

Conclusio prima

rebus p[er]sonalibus nulla q[uod] dicto[rum] p[otes]t vi[n]c[er]e su-
summe [et] s[ummum] idem p[atet] sic e[st] de deitate [et] di[vi]na
sapia [etc]. ¶ Corr[ela]rium essentia divina sapientia
divina volitio divina [etc]. non sunt extra rei
d[e]i[tate]s formalitates vel modi reales eiusdem
rei vel quecu[m]q[ue] doctores placuerit inter se di[stincti]
p[atet] quia sunt omnino [et] formaliter idem ut p[atet] ex
conclusione i[st]a. ¶ Item Aug[ustinus] vii de trinitate
ca[pitul]o 20 ubi negat omnimodam identitatem p[er]s[on]e
[et] deitatis d[icen]s non eo p[ate]r quo deus sed eo
verbum quo sapientia sunt concedit identitatem
magnitudinis [et] bonitatis [et] p[er]sonarum essentialium
q[uonia]m d[icitu]r eo magnus quo deus [etc]. i[ta] q[uod] ...
negat identitatem t[ame]n hic conce[dit] h[oc] n[on] negat
nisi identitatem formalem i[st]a. cum hic q[ue]d[am]
i[st]a deitas sapientia [etc]. sunt formaliter idem ¶
Q[ua]rta conclusio essentia divina [et] sapientia divina ...
[etc]. non d[ist]i[ngu]unt[ur] inter se formaliter nec extra rei
aliq[ua]l[ite]r. p[ro]batur quia si essentia a [et] sapientia b si-
mul a [et] b d[ist]i[ngu]unt[ur] formaliter vel aliq[ua]l[ite]r extra re-
i se[quitu]r q[uod] idem p[ro]p[ter] ... modum contradictionis
non possit vere affirmari de a [et] negari de b [et] ego
... p[atet] de se ex ratione ... p[atet] ex
diffinitione tam[en] ... [con]tradictio seu [con]gnita
inter se ... q[uod] [et] ... speci[e] ... formalis vel
aliqua inter se d[ist]i[nct]io ... formaliter. p[ri]n[ci]pi[u]m in-
p[ri]mo quomodo ... de essentia [et] sapientia ita
[con]ignat a[d] p[er]sonam ... ad essentialium
q[uod] ad quod p[er]sonam divinam aliam requirit.
¶ Item p[ro]batur h[oc] p[er] rationem Augustini de trinitate
vi ca[pitul]o ... quia p[ro]bat potentiam dei a deo non
d[ist]i[ngu]i esse q[uo]d in meo libro mei non capitulari
... sic saltem ... aut potestas e[st] deo
s[ubstanti]alis aut accidentalis non accidentalis quia deus
... sine actione aut esse aut intelligi p[otes]t
deus aut sine potestate nec esse nec intelligi
p[otes]t si nec s[ubstanti]alis e[st] deo potestas aut e[st] pars es-
sentie aut e[st] pars ... ipsum q[uod] tota eius essentia
pars aut ... quot partes ... aut actu-
aliter e[st] ... q[uod] omnino e[st] ... [a] deo [etc].
idem e[st] esse dei [et] potestatis eius ¶ Secundo ...
p[atet] q[uod] potestas dei est ita penitus idem deo q[uod]
impossibile e[st] esse vel intelligi deum sine potestate
[et] ... non sunt ... aliquid ... cog-
... deus q[uod] ... potestas sunt ... ab ...
... q[uod] ... adequate intellec-
... [et] ego ... sunt argumentum de potestate ...
p[otes]t designari p[er]sone attributali ¶ Item ...
... sufficienter ... ex [et] prima ... supposito
[et] ... ¶ Secundo p[atet] q[uod] ... [con]ven[it] ex-
... p[ro]bari p[otes]t ... ex divine p[er]sonis
... in ... [et] ... q[uod] vel idem ...
p[otes]t ... divina essentia [et] ... sapientia vel

bonitate [et] ego ... q[uod] tanta ponenda
e[st] in deo ... quanta stare p[otes]t cum fide
[et] ... [et] in istis multi ... omnes ...
h[ic] idem ... simplicitas esse ¶ Corr[ela]rium
in deo non sunt alique p[er]fectiones attributales
inter se d[ist]i[nct]e aliq[ua]l[ite]r extra ... p[atet] ex ...
¶ Secundum corr[ela]rium q[uod] in deo non sunt alique p[er]fectio-
nes attributales plures ... h[ic] non sic ...
plurium ... negative ... e[st] una ... Augustini
Gregorius quam ponit ... q[uestio] 1a ...
p[ro]bat enim multis rationibus [et] auctoritatibus contra
Scotum qui h[ic] ponat d[istinctione]s formale inter
essentia[m] [et] p[er]fectiones attributales [et] etiam inter
ipsas p[er]fectiones inter se non t[ame]n ... q[uod] ipse de-
... q[uod] ... ita plures entitates ... non
e[st] ... sicut ... de essentia ...
... de quibus t[ame]n ... prima ...
[et] ... q[uod] ibi non e[st] d[istinctio] realis h[oc] ...
q[uod] h[ec] entitas non e[st] formaliter ... [et] ...
in ita ... concedo p[er] identitatem ... esse
bonitate ... non t[ame]n ... bonitatem
formaliter igitur non apparet ... q[uod] ...
de dicto ... h[oc] ... in
suis p[ro]positionibus de dicto ... ad ...
... sicut ... clarius in solvendo
argumenta sua nisi forte ipse ... generali
... ad hanc speciem d[istinctione]s formalis ...
q[uod] eo p[ro]prius diffinivi ¶ Tertium corr[ela]rium nulla
d[istinctio] ... preter ... vel ... aliq[ua] ex-
... stare p[otes]t cum summa dei simplicitate
... q[uod] omnis d[istinctio] preter ... vel ...
aliq[ua] ... e[st] ... absolutarum [et] ...
... p[er]fectionum ... una p[otes]t ... de alia vel
aliquid idem p[otes]t affirmari de una [et] negari de
alia [et] ... vel una ... non e[st] alia vel
una h[abe]t ... aliquid absolutum q[uod] non alia
vel e[st] aliqua res absoluta que non alia h[oc]
nullo ... e[st] ymaginabile ... ubi e[st] aliq[ua] ...
i[st]a. ¶ Item nulla ... p[otes]t stare cum summa
immensitate i[st]a. [etc]. ... ad summa[m]
simplicitatem ... in immensitate [et]
... nulla ... aliqua res ... que
e[st] in ... esse p[otes]t omnino simpl[iciter] ... p[atet]
p[er] Aug[ustinum] ... de t[rinita]te [et] allegat ...
... p[atet] ex ... [et] singulari
... suppositionis ... ¶ Et ...
... ex ... fundato ...
sunt supposito ... sunt p[ro]bate ¶ Tertium
corr[ela]rium in summa dei simplicitate non p[otes]t stare
aliqua d[istinctio] p[er]fectionum attributalium inter se vel
ad essentiam divinam p[atet] ... ¶ Item
p[atet] ... capitulo ...
... nullo composita ... [illegible]

1

illa bona sit inte e ut ia omnia no plura
ß dum sunt idem ia e qz dum cor gloria
sine simil sive singula ut tum d iustia
vel contra idem sigt qz alia vel oia simul vel
singula quadmodum itaqz dum e quidqz cen
de summa sba d ita ipa duos dua considacoe
e quitqz e centiar ia vero sua ecutiam illos
sit e ad ut illud idem sm alim modum aut
sm aliam consideratoem non sit quia vbqz
alios centiar e hic e totum qz ipa est ¶ Sed
ex quo oms pfciones attributales sunt oio
idem centie due z inter se / restat dubium an 3ª pte ar le
attributa tam in concreto qz in abstracto sunt
sapiens sapia rte predicem de deo vel dina
bentia in quid vel in quale ¶ Pro quo
notandum q dupliciter accipi pt pdio in quid z simili
in quale primo ois ia pdio d in quid seu quidditiua
ubi res p qua supponit sbm e centiar quid
vel qualiter z denotatur ee seu quitqz subi
denotatur in ee p formale pcom pdi de subie
ita q non stat idem rem ee z non ee per
centiam quidqz ptlem pcom 9 denotata
ee z isto non solum pdio gnis de spe vel
diffinitonis de ipa vel spei de indiuiduis ee qz
dictiua ß etia pdio diferentie zetia prie pass
de spe vel pbo z hunc solum ia dicitur pdio
in quale zpp denotatur res sigta p sbm ee
aliqualis et p aliqz intrinseum vel extrinsecum a
se d tum vel p habitum ad aliqz extrinsecum vel
intrinsecum qz non e ipa vel dumz tho ḡ in
tuperet ad dum the intrinsecum sibi sic ho d
magnus imusitus z curi linea rcta vel tudo
et ¶ Scos ia pdio d in quid cumz ptu
ordine doctrine inx quem modum lod loy
calem quenienter tuidetur ad interrogatio
stam pqz deffo zita vel ptur ingi de aliqz sse
li sunt genus vel sua diffinio zita vel
dra vel ppria passio ingi de ipa ß inquale
ptur z ita loyca ponit tm duo pta qualitatiua
gnus z spem z sub sse comphen
diffio et poz dici qz omne ptum z solum the qz
d de aliquo in p̄ dicendi ppe z no denoi
tiue ptur in qd de ipo ¶ Consilo 3a omne
attributum pfciionale vel abstractum 9 contingibile
pble e de deo vel de dina centia in qd pdo
ptur in oim pdicatone qua aliqz the ptur
d deo vel de dina centia res sigta p sbm
e centiar z quiddit qz ptlem pdicone
9 denotatur in ee vel ipa ee seu qualiter
et ia r dina iz p diffinicom huius qz e ptr
in qd pdo oms pz p dictum modo ar xvi qte
de dina centia quid vel nimi qz qz eadem
e ipa iusticia zeum d ee iusta p iusticia

idem e qz ppe et tm iusta ppe d ee non
aliud intelli nisi pmissum z dclt potuit
ferri qz quia tm sta na d exris iusticia non
dicitur qualis e ß quid e tm pe vt tu d m
sta non dicatur qualis sit ß quid sit exqz
ipz tamz oms qz dua ¶ Item pz hc p augustino
d° de trinitate z allegatur d oe dum pma pcio
hic e ee qz e fortem ee vel sapientem ee et
z sunt adhc multe alie auctes quas aj
reuitat in primo qz quitqz de deo · adde dina
sm sbam d sicut sapiens bonus et zhz
¶ Item ptur tene pdo de attributos abstract
sic et / omnis ths qtus abstractus e qdnns
r singlz sm ppe in fioris vel individui
alignoz quolz e in mete abstrahibiles ß
qtus sapie e · sic in mete abstrahibili a
sapia creata z increata tamqz quecqz dam
a mis ppe inferioribz seu sub se contentis ia
e quiddit r intrinse z p ons cm centia dia
sit sapia increata seu qz sunt h e in quid
sapia dina e sapia ita z hec deus vel cena
dina e sapia nos no quia non e nos vo qu
this sit cp dictus r dums sm ppe inferioris
vel singularis qz r altius bo pz qr corcepta
sapie e oms do z alium creature ia e ab
strahibilis abeysdem zqd recyrm z de sa
pientia ita ariqui pt de quolz alio attributo
abstracto ¶ Sic ptur eadem pe z de att
buto in concreto quiaconieniz ppe cq sim
seu ione cuiusdem quidditat sive queo
this qtus abstractus z the concretus si illi
eneiaz inqz abstractus quenit a concretus
inqz hiz pz inductiue nam quia eo sim pe
intus e deus entitas z ens io sum h e qz
hic e entitas ita e inqz hic e ens z ego sic
z quia eodem sm e deitas z deus io sum
denuata deitate h e inqz hc e deitas itaz
e in quid · hc e deus ß deus eodem sim oio de
e sapia z sapiens rte igr et z hec e intra
aliqz ubi sup dicent quoam dei supina
centia idem e dre quia e iusta z qz e exris
iusticia z tm d exris iusta non e aliud qz
e iusta quia pt tm quecitur de ia quid e no
inus congrue rndetur iusta qz iusticia z sbdt
qz no in ex iustitie tam ee tonsintt hc
de omnibz que sunt de ipa summa na dum in
telligens sentire pcom conseguum ¶ Cor Corem
relarum omnia attributa in diuinis ta i concreto
qz abstracto de se in recte inqz ptur
pz ex eone zcins pcone zetia p dictum vbi
sup tm unio centia idem sit indiuinis iusticia Certa 9o
z bonitas iusta z bonum ac i ia rte ¶ Certa
9o quis omne attributum pfciionale z ab

stracto predicatur de deo seu deitate in quid recto
non tamen in concreto. prima pars patet quia omnis
predicatio generis de sua specie vel speciei de suo
per se individuo est in quid recto sed omnis pro
aliquis attributi personalis in abstracto de
deo vel de divina essentia est huiusmodi igitur etc. Assumptum
nota per diffinitionem predicationis in quid recto Secunda
pars probatur quia sicut sic haec est sapientia vel bonitas
deus est sapientia denominata sapientia creata vel
non est sapiens patet quia non [illegible] aliquis
sapientie create patet genus de suo per se indi-
viduo et [illegible] haec est sapientia supposito quod sit tam
species natus suppone [illegible] certa specie
sapientie create est predicatio generis de sua per se
ita conformiter igitur haec sapientia bonitas est
sapientia denominata divina essentia in nobis et
deus vel deitas est sapientia patet genus de suo ex sapientia
per se individuo vel de sua specie eo quod omnis
omnis coincidens sunt immo sapientia [illegible]
abstrahibilis est a sapientia creata et increata
ut patet ex positione omnis predictis igitur etc. ¶ Secunda
pars prima ita predicatio deus vel deitas est
sapiens est denominativa et inequale modo loquendi
loquendi loycorum sumptum quem etiam differentia de
[illegible] in quale essentiale igitur etc. non est ex
usu loycorum ¶ Conclusio tamen [illegible] in deitate
[illegible] suppositum seu subiectum sunt sine abstractis co-
incidunt eadem res sunt diverse in modo supposito
igitur etiam eodem modo [illegible] seu supposito
sunt sine abstractis coincidunt eadem res in supposito
seu subiecto sine diverse ¶ [illegible] si ipsius abstractius
deitas et sapientia coincidentem in deo [illegible]
[illegible] ista predicatio deus est sapiens esset
denominativa et inequale et non quiddativa etc.
prima patet quia diversitas modorum [illegible]
vel [illegible] diversitatis [illegible]
modorum significandi igitur sunt in concretis talibus non
variatur modus significandi [illegible]
abstractis coincidat eadem res sunt sine
in eo supposito vel subiecto [illegible]
variatur [illegible] modus [illegible]
deus crearet [illegible] esset sapiens [illegible]
[illegible] adhuc iste [illegible] sapiens [illegible]
[illegible] angelus est sapiens et [illegible]
est sapiens supposito quod sit sapiens potentia
et [illegible] per sapientiam superadditam [illegible]
[illegible] sapiens [illegible]
sit sapiens per sapientiam superadditam vel per essentiam
[illegible] absque [illegible] compositione [illegible]
[illegible] ad suam cognoscitivitate
[illegible] vel pluribus [illegible] et precipue al-
[illegible] in dictare etc. ¶ Item si deus [illegible]

unam [illegible] per se essentia esset alba et
albedo [illegible] illam [illegible]
que [illegible] que est alba [illegible] sequitur
¶ Item cum dicitur deus est sapiens et [illegible] est
sapiens [illegible] sapiens [illegible]
[illegible] non et eandem [illegible] ¶ Item
[illegible] patet per [illegible] super Cantica [illegible]
dicit deus non aliunde bonus est quam [illegible] magnus
nec aliunde iustus et sapiens quam [illegible] magnus
et bonus nec aliunde [illegible] quia [illegible] omnia [illegible]
deus et [illegible] patet per [illegible] conclusionis et [illegible]
¶ Dicitur [illegible] de eo [illegible] possit [illegible]
[illegible] deus magis [illegible] bonitas [illegible] magis
bonus iustus et [illegible] magis [illegible]
abstracta [illegible] quod [illegible]
[illegible] concreta ¶ Contra suppositum [illegible]
[illegible] primas [illegible] correlativis [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] dicit quod inter [illegible]
[illegible] non est tamen [illegible] sicut est [illegible]
[illegible] idem [illegible] formale [illegible]
est inter sapiens et sapientiam et [illegible] magis
est inter sapientiam et veritatem nec est ibi tamen
[illegible] obiectorum formalium [illegible]
est [illegible] infinita [illegible] sit [illegible]
[illegible] cognito quod [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] precedens intellectum omne
et est ista quod sapientia est in re [illegible] et bonitas
in re ex natura rei Sapientia autem in re formaliter
non est bonitas in re [illegible] statim [illegible] probans
[illegible] in fine [illegible] quod [illegible] non identitas
formalis ex parte rei [illegible] intellectum
[illegible] dicitur et intelligitur sic quod intellectus [illegible]
ita sapientia non est formaliter bonitas non [illegible]
[illegible] suo [illegible] illius [illegible]
[illegible] in [illegible] est [illegible]
sit [illegible] quod [illegible] formali [illegible]
dixerunt antiqui doctores [illegible] in divinis [illegible]
aliquis [illegible] per identitatem que tamen non
esset [illegible] et ita [illegible] per identitatem veritate
[illegible] in re non [illegible] veritate [illegible]
formaliter ¶ Propositio [illegible] sua [illegible]
Si infinita sapientia esset formaliter infinita bonitas
[illegible] sapientia [illegible] esset formaliter bonitas [illegible]
in [illegible] non [illegible] formaliter [illegible]
illius tamen [illegible] in quocumque gradu in-
telligatur [illegible] aliqua perfectio [illegible] gradus est
gradus illius perfectionis non tollit [illegible]
[illegible] perfectionis [illegible] illum gradum [illegible] non
[illegible] infinitum [illegible]
[illegible] quod sapientia [illegible] non [illegible]
[illegible] et ita non est formaliter bonitas

1

intelligi uel proprium quia intellectus formaliter est intelligere
aliquid in ratione sua essentiali ita quod si diffinitio
includentis assignaretur includeretur esset diffinitio-
nis per diffinitionem sed aut diffinitio boni in deo non includit
ipsius sapientiam ita uel infinite infinita est igitur
quia non ydemptitas formalis sapientie et boni
[illegible] essent eadem diffinitiones si essent
diffinibiles. Diffinitio autem non tantum indicat
rem tantam ab intellectu sed quiditatem rei est igitur
non ydemptitas formalis ex parte rei. ¶ Item Damas-
cenus libro 1o capitulo 6o Quecumque dicuntur in deo affirmative
non naturam ipsius sed ea que sunt circa eius naturam ostendunt
et ut si bonum et si iustum et si sapiens et si quodcumque
dixeris non naturam dicis dei sed ea que sunt circa
naturam. ¶ Et capitulo xvo dicit quod inter omnia nomina
de deo dicta principalissimum est qui est. totum in se ipso
comprehendens habet esse sicut quoddam pelagus
substantie infinitum et indeterminatum. ¶ Ex istis vide-
tur quod non sit aliqua distinctio ex parte rei cum
enim dicit divinum esse bonum iustum etc. dicit aliquid
quod precedit omnem actum intellectus ergo cum omne opus
intellectus et actum eiusdem aliquid est in deo quod non
est natura eius formaliter. ¶ Similiter deus non est pelagus
infinite substantie si multe rationes reales per-
facerent circa ipsum ita non per actum intellectus precedit etc.
quod licet sit aliqua distinctio ex parte rei in talibus perfectionibus
[illegible] tamen pelagus infinitum. ¶ Confirmatur
per Augustinum unde de trinitate capitulo 2o ubi dicit quod in
divinis non est aliquid maius quam due persone quam una
quod non ad deum. ¶ Ex quo unde esset ita si in-
esset distinctio rationis inter bonitatem et sapientiam et magnitudinem
idem non esset actu [illegible] sapientia sapiens
uel ergo. ¶ Item Augustinus de trinitate libro 6o [illegible]
potest deum parem concedere simpliciter etiam de
sapiente bonum remaneat ibi multas perfectiones
[illegible] quanto magis unus deus potest esse simplex
et in trinitas ita quod tres persone non sunt plures
unus deus. ¶ Ex istis non [illegible] si attributa sunt
differentes per rationes [illegible] et persone [illegible]
non [illegible] si rationes [illegible] non faciunt numerum
in aliquo ergo non rationes reales. ¶ Confirmatur
per Augustinum [illegible] de trinitate capitulo [illegible] Omnis essentia
perfectiones esse equales [illegible] [illegible] est equale
¶ Item distinctio emanationum personarum [illegible]
presupponit distinctionem [illegible] intellectus et voluntas non ut
presupponit distinctionem rationis [illegible] sicut ut ens reale
[illegible] presupponit ens rationis presupponit [illegible]
quia distinctio eterna rei preveniente [illegible] patet quia
alias salvari non posset quod filius procedit ut [illegible]
naturaliter. ¶ Sponsus autem [illegible] non sic sed ut deus
ut amor et liberaliter sicut in [illegible] non esset
[illegible] distinctio intellectus et voluntatis ab [illegible]. ¶ Confirmatur quia
est [illegible] naturaliter non potest esse [illegible] eius [illegible]

naturaliter. ¶ Ex distinctio emanationum est realis et presuppo-
nitur ergo non fundatur nisi in entitate posterior
et distincta. ¶ Item tunc modus non esset unus
[illegible] per modum nature et alia per modum volun- (Quinto)
tatis seu libertatis. ¶ Item quicumque unus [illegible]
[illegible] potest esse principium producendi plura supposita (Sexto)
in una natura non determinatur ex se in ratione principii
ad determinatam pluralitatem producendorum patet hoc
tam in causa univoca quam equivoca. igitur si esset
idem principium utriusque emanationis illud non
determinaretur ex se ad certam pluralitatem emanationum
uel productorum productarum et tamen non potest aliquid per quod
possit determinari igitur semper erit possibilis plura
supposita quam duo esse producta et si sic ita essent
in actu sunt plures persone producte quam due
quod est falsum. quod autem non possit habere principium
per aliquid determinari ad certum numerum productorum
patet quia aut haberet esse per aliquas rationes productivas
aut per suas productiones aut per relationes [illegible]
[illegible] in productis. ¶ Non primum quia tales
non producentes non sunt distincte ab actibus pro-
ductionibus si tamen non primum determinatur per eas
determinatur ad certas productiones ad determinatam
ad aliquid [illegible] et tamen non ex se quod non est
intelligibile. nec per actus potest determinari ad pas-
sivas quia ipse relationes [illegible] sunt correlative
et [illegible] sunt simul natura et posterius. Unum non de-
terminat fundatum ad relationem. et pridem patet quod non
potest dari aliquid neque tertium. ¶ Item si aliquid (Rationes Aliorum)
idem realiter et formaliter est equale seu [illegible] (Septimo)
quod [illegible] convenit alteri sed sic non est de intellec-
tu et voluntate divina [illegible]. hoc patet tamen quia actus
dicendi verbum est actus memorie et non volun-
tatis quia verbum producitur a patre intellectu non
a patre voluntate et spiratio producitur voluntate
non a patre intellectu. tamen quia deus eternaliter
intelligit [illegible] non [illegible] et vult
[illegible] non [illegible] quia si intellectus [illegible]
[illegible] quod [illegible] vult [illegible] quod vult sed in-
telligit quod intelligit [illegible] tamen quia non [illegible]
ex se determinatur ad volendum aliquid [illegible]
intellectus eius non ex se determinatur ad in-
telligendum [illegible] tamen quia intellectus divinus intelligit
mala et tamen voluntas divina non vult mala
[illegible] non sunt idem formaliter. ¶ Item aut (Octavo)
attributa seu [illegible] eis convenientes significant
omnino idem in deo aut non. Si non [illegible]
Si sic [illegible] sunt nomina synonima quod non videtur credendum (¶ Item nota contra)
¶ Confirmatur Si omnino idem significarent
ex parte dei hic erit nugatio deus intellectus [illegible]
fortis [illegible] vel saltem hic deus sapiens intelligens
volens etc. ¶ Item deus eternaliter intelligit (Nota)

10

essentiam suam inquantum vera et non intellecti-
vam in quantum bona et nolunt eam in quantum bo-
na et non inquantum vera vel in essentia divina eva-
nuit iste rationes formales veritatis et bonitatis
dicte quantum omnium opinionum intellectus ¶ Iste constat
quod attributa perfectionalia que attribuuntur deo dicuntur
ratione seu rationibus causari igitur talis dicta ratio habet
correspondentiam durationis perfectionum in deo certa ver-
um non. Si sit inventum. Si non quero an
intellectus possit formare talem dictam rationem vel
non solum esset hoc patrans intellectus intelligit
ipsum deum prius ad extra vel potest habere talis dicta
absque respectu ad extra. non primum quia quod est
perfectionis simpliciter in creatura participabilis
est in deo quoque et non in respectu aliquo ad aliud at-
tributum est simpliciter perfectionis increatum ita quod
simpliciter est intellectus ipsum quod non ipsum [illegible]
nec non quod perfectum semper et independens ab
imperfecto sed imperfectum dependens a perfecto attri-
butum autem vel perfectio in deo est perfecte intrinsece
perfecte. Similiter non esset infinite perfectionis simpliciter
nisi esset continens omnem perfectionem simpliciter sine
perfectione ad extra habere potest sic quod non habetur deitati
in esse quidditativo et limitatur quelibet perfectio
eius est sibi essentialis ideo nulla talis sumitur
attributum secundum absolutum quod est perfectio attributalis tamen
sine intellectu esse sumitur attributum quod dicit perfectio
simpliciter quod habet ut non quod habeat quendam gradum
limitatum tamen ut perficiens formam in habere
eius nullam limitationem importat et sic
est attributum sic et in deo non non perfectiones
proprie sed quod attribuitur intellectu esse. Vnde Anselmus
xiiij de trinitate capitulo v. Si divinus supremus
potens speciosus et ideo quod nomina impositum
videtur formam signi tota forte qualitates.
Non potest dici tamen quod prima exceptio veritatis et
bonitatis in deo sunt formales et adequate cor-
respondent quod considerantur ipsum sicut respectu ad extra eius perfecte
correspondentes divina ex obiectalis causa plurimum
¶ Et similiter arguitur potest de aliis perfectionibus at-
tributalibus ¶ Propterea aliter arguitur sed
quod Scotus dicit communis cum consimili et prima
recitat duas opiniones quarum utraque negat
attributa differre ratione. Et in ista scilicet
diversitate rationum attributalium differebat
ponit quod talis diversitas rationum non
deum prius nec procedentis intellectus intelligentis ipsum
deum prius ad extra ita quod omnibus rationibus illis
attributorum que dicunt perfectionem in deo et rationes
correspondentes in deo veritas non habet esse
quod absolute habet sed sicut rationem quam habet ad
creaturam non tamen tempore efficienter fieri

nullum sumitur attributum ut sapientia non sumitur
prima propriam facit vel ad removendum
aliquid a deo quos modos videtur dicere Damascenus
et Rabbi Moyses. Sed inquantum essentia divina com-
paratur ad creaturas sub ratione esse solum intel-
ligitatem omnis perfectionis ipse continens que dis-
parse in perfecte sunt in creaturis perfecte in essentia
sub omnibus dictis unitabilis ¶ Vult dicere quod pluralitas
perfectionum attributalium ut in essentia divina est quasi positio
ut autem est inconceptum intellectus est quasi [illegible]
et exhibet dicitur quod ratio attributalis est quasi perfectio
de tractare extra ad aliud deitatem in intellectum
correspondens ¶ Alia opinio potest ita dicere rationes
seu rationum posse habere absque respectu ad extra istos quasi es-
sentia absolute considerata inquantum non aliquid vel esse
non habet dictas rationes nisi quod imponit. considerata
autem non ipse sed inquantum veritas potest habere
esse intellectus potest dici concipi eam in ipsam modos
intellectuum quod simpliciter intelligitur et adhuc con-
cipitur propriam sive simpliciter vel habet aliquam pluralitatem
tatem nisi quod imponit dicit inquantum intelligi-
bilis ipsam apprehensionem negotiatur et ipsam
pluralitatem attributorum quod reducendo a deo ad ea que
¶ Et istos intellectus naturalis non pertingit ad plura-
litatem attributorum sed per attributa concreatis
Intellectus autem beatus istos pertingit ad talem
pluralitatem attributorum quod componendo et dividendo
sed intellectus divinus beatos facit in eum dicit eos
attributales in essentia que expressione sua facit
omnes perfectiones simpliciter sola operatione intellectus
distinguendas omnes ¶ Quo ad istam difficultatem
suppono primo quod deus seu divina essentia veritas
et simplicissima possit habere diverse rationes attribu-
tales
potest quia de ipsa formantur conceptus diversi
formaliter quorum quilibet est attributum perfectionale
seu perfectionis simpliciter ut tertio et vero recita-
tio suppositio satis communiter dicitur ad doctores
et patet quia alias hic esset ineptio [illegible]
forte ¶ Secundo suppono quod sicut aliqua
res et ut esse potest in intellectu formanda productive
talis ita etiam motive obiectaliter patet quod
motivitas obiectalis est divina procedens productive
talis ut patet supponentibus dictis ¶ Tertio sed
divina res est productiva plurium perfectionum intelligibilium
quas ipsa continet et dicit eminenter sic
et talis potest obiectari vel sub omnibus diversitatibus
rationum ad tales perfectiones solutiones correspondent
patet est suppositione tertiam hoc quod in suppositione simpliciter
quod divina res sit productiva plurium effectuum absque
hoc quod in ipsa aliqua presuppositio quo ad hec
sed sufficit quod ipsa expressione vel sine sit causa plurium
effectuum eternaliter ¶ Tertio suppono quod deus

Notandum rationes opiniones de
modis salvandi di-
versitatem rationum at-
tributalium absque diversitate per-
fectionum correspondentia
in deo

contra omnem sapientiam bonitatem et quibuslibet
perfectionum a se per impossibile imperfectione divine continentie
convenienter ista nota et dicitur a prepositis doctoribus contra
ephesios. ¶ Conclusio 3a. possibile est aliquem (Conc. 3)
intellectum creatum habere conceptus attributales
diversos rationum tam quantum conceptus quod de
deo seu divina essentia sine respectu ad creaturas
seu ad extra. primum aliqua attributa talia sunt conceptus perfectionum
simpliciter que conveniunt deo. sic quod nec distincte
sicut nec confuse creaturam nec aliquam perfectionem
perfectionis limitate nec ad hoc quod intellectus talis
sic concipiat deum seu essentiam divinam
requiritur quod simul vel precise concipiat distincte
aliquam creaturam tamquam cognitum ad secundum
tales conceptus requiritur. iam ergo divina non
est dicta nisi quo ad primam partem patet de ipsis
attributis sapientia bonitas vita intellectus vo-
luntas etc. vel sapientia divina bonitas divina et cetera
quibus absolute significant perfectionem aliquam in deo
absque hoc quod significet deum hominem vel angelum
et nec etiam absque hoc quod distincte significet
creaturam magis vel aliquam limitatam constat
quod etiam non connotent respective vel relative
aliquam creaturam etc. ¶ Secunda pars huius patet
quia deus in intellectu potest causare tales conceptus in intellectu
alicuius intuitive divinam essentiam videntis
vel etiam in creato intellectu ut patet in 2a suppositione hu-
ius correlario et 3a similiter huius etc. ¶ Item
deus eternaliter intelligit essentiam suam igitur
verum et iniquum bonum et intelligit se intelligere
essentiam et velle essentiam suam patet quod hoc non est in
respectu ad extra ergo sine tali respectu in essentia divina
est ratio boni et veri et similiter ratio intelligentis et
intellecti volentis et voliti constat quod deus in
intellectu creato potest imprimere tales conceptus diversarum
rationum et representantes deum divinam essentiam magis
tamen vera et in quantum bona et iniquita intelligens
et intellecta et iniquum volens et volita tales
autem conceptus ex parte obiecti nec
modi comprehendi obiectum nec ex parte intellectus (... divinas)
seu ad ad extra eo quod tales modi considerandi deum
possunt competere illi creature que nec se nec
aliam creaturam concipit vel concepisset nec
quantum est ex parte intellectus modo obiectalis divine
essentie sufficit etc. ¶ Corollarium non necesso (Cor.)
ad habendum conceptus attributales diversarum
rationum de deo requiritur distinctionis in speciebus creatis
per creationem. Dicta conclusio cum correlario est contra
Gregorium dicentem unum conclusionem et vero ad 20 dicit quod
aliquis rationum attributalium attenditur per
respectus extrinsecos connotata sine ista sit aliqua significata
incomplexe sine significata extra tamen ¶ Contra ad-
huc remanet dubium an aliqua natura intellectualis
alia creata in intuitive videns divinam essentiam
possit per naturam suam absque speciali illustratione
vel influentia speciali voluntaria per naturam formare
tales conceptus attributales distinctos de deo seu (Obiectio 9a)
divina natura absque dispensatione creaturarum ¶ Con-
clusio 4a. intellectus intellectus creatus de divina
essentia sine respectu ad extra formare sufficit conceptus at-
tributales diversarum specierum ut ipsa voluntas ad hoc
moneat obiective primum intellectus creatus
non potest formare tales conceptus diversarum specierum absque
respectu ad creaturas si divina essentia se solaret
tales conceptus obiective quia intellectus non sufficit
per ipsum quo ad hoc activare sed si non moneret
obiective voluntarie nec solum sic moneret naturaliter
et per omnes non produceret simul omnes conceptus attributales
quibus ipsa est diversi de conceptibus vel unum produ-
ceret omnes cum illa essent simpliciter infiniti igitur in
proprium patet quod deus non 3 causas naturaliter ad
extra quia quando produceret unum effectum
eadem ratione omnes effectus a se producibiles ¶ Et
sciendum quod instantia est de agentibus naturalibus unde
sol produceret aliquid lumen naturaliter et tamen non quodlibet lumen
a se producibile dicendum quod non est simile quia ista agentia
naturalia dirigunter ab agente appropriato quod ponit
eis ordinem etc. sicut dicit 12o metaphysice quia
opus nature est opus intelligentie non errantis sed
deus agens naturaliter ad extra non posset dare agens
appropriato quod sibi poneret ordinem in agendo ¶ Et
quando intellectus intendisse etc. opposito rotata quod
dicit quod intellectus naturalis non pertingit ad plures
attributorum vel perfectibilia conceptus extraneos et hoc
quantum ad ita posses ¶ Intellectus autem beatus ista
pertingit ad talem pluralitatem etc. et hoc quo ad conclusionem
precedentem etc. ¶ Ad primum argumentum si in- (Ad primum argumentum)
finita sapientia dico sapientia infinita sapientiam tamen
intelligit divinam sapientiam et generaliter et plenam sed
quod non tali est etc. ¶ Si autem intelligit quod ergo omnis
sapientia esset formaliter bonitas nec quantum ad partes quod
est infinitas in quantum infinitas vel etiam quantumque
pars est tamen vel certe intensionis non distinguit
formaliter rationem illius tamen additur ¶ Sed tamen hoc
est quod dicta correlalis que conveniunt alicui sim-
pliciter suam facit differentie tamen et alio quod infinita
sapientia sit formaliter infinita bonitas non est per se
esse quod est infinita sed quia est talis speciei naturalis seu esse
que ita formaliter est bonitas sicut sapientia ¶
Sed dices ¶ Si sapientia divina esset per se seu formaliter
bonitas igitur hec esset distinctio per bonitatem et cetera

Ad primum

sim pz. ¶ Dico si quis intelligat quod in voce diffinita sapientie divine intelligitur vel diffinitum bonitas divina et ego concedo quod sunt idem formaliter. ¶ Si autem intelligatur quod bonus vel quod nos hoc de deo quod est sapientia sit ratio dei quod est bonitas vel notificet nobis deum ut est bonitas et etiam ego et eodem de aliis attributis quo ad modum concipiendi nunc ita quod cognita a nobis aliqua propositione in qua aliqua talis diffinitio ponitur de deo statim ex hoc nosceremus quod propositionem in qua aliquod attributum vel ens tale de deo dicitur tunc nego consequentiam. ¶ Sed vero diffinitia comprehensiva dei quam solus deus habet de seipso que est completa ratio ipsius dei illa divina essentia est etiam talis ratio divine sapientie ut sapientia et bonitatis ut bonitas et similiter aliarum perfectionum simpliciter. ¶ Ratio autem quam nos formamus de deo vel divina sapientia licet sit ratio talis perfectionis simpliciter in deo non tamen oportet quod explicite representat nobis deum sub ratione ut est sapientia et sub ratione ut est bonitas etc. Immo non oportet hic de ratione qualibet cuiuslibet vel aliquis talis. ¶ Ad primum dico quod damascenus non intendit aliud nisi quod ista nomina bonum iustum etc. secundum naturalem modum significandi sonant ac si non significarent ipsam naturam divinam sed aliqua circa ipsam talis perpetrantur respectus ad creaturas ubi est aliud iustitia et bonitas iustitia etc. et hoc etiam similiter nobis videatur prima facie quod dicitur deus esse iustum etc. non tamen est ita quia hic iustum vel conceptus sub coincidens divinitate significat omne iustum sed sit essentia iustitia sine perfectione simpliciter. ¶ Et ista expositio patet similiter per augustinum xv de trinitate capitulo vi ubi primo similiter loquitur. In damascenus. Si dicatur deus eternus in mortalis incorruptibilis immutabilis vivens sapiens potens speciosus iustus bonus beatus spiritus quorum omnium novissimum quod posui scilicet spiritus quasi tantum videtur significare substantiam cetera vero huius substantie qualitates sed sic non est ita in illa ineffabili simplici quod non quoniam secundum qualitates illic dicitur dicantur sed secundum substantiam vel essentiam est intelligendum absque ut ut spiritus secundum substantiam dicatur deus et bonus secundum qualitatem sed utrumque secundum substantiam sic omnia que commemoravimus infine talia dicit quod in deo idem est iustum esse quod deum esse quod spiritum esse. ¶ Item cum damascenus dicit deum habere ista pelagus etc. non est dictum per aliquid infinitum perfectionum simpliciter in deo sed per divine essentie perfectione que ultra simplicia est in manifestum tamen omne pre

simpliciter divus perfectionum sub respectu pre eo quod ipsa omnis perfectio excedens vel possibilis que non ipsa eminenter continet. ¶ Ad confirmationem quando dicitur augustinus dicit quod talis essentia est secundum rationem extra quam in deo idem est veritas et magnitudo ut patet per augustinum ibidem quamvis alius ratione sit quam quo concipimus ipsum ut veritas et alius quo concipio ipsum ut magnitudo et ita stat quod magis non est nisi ratione enunciationis quod due persone divine non sunt aliquid verius quam una in persona quod enunciatur quod due persone divine non sunt ad maius quam una et ita intelligit quod apud nos extrema inferuntur alia. Sed tanta divinitas non est apud nos istorum continuum sapientia et sapienter dicitur ubi solum est variatio inter concretum et abstractum eo quod est divinus in modo formabile et cetera etiam quantum concreta est et formis concretis talis. ¶ Secundus autem est de attributis ubi unum dicitur de alio non secundum talem connexionem ad aliud secundum in aliquo certa ut scilicet essentia divina prestitit idem eis coniunctis. ¶ Ad tertium dico quod si valeret illa deductio supra excrevit augustinum per ampliationem quod tanta esset deo perfectionum attributum quanta personarum divinarum ad invicem quod non est idem ad ista tamen quod dicit quod argumentum augustini non valeret si attributa tantum dicerent perfectiones rationis. Dico quod attributa non sunt solum relationes rationis immo sunt perfecta absoluta saltem et multa quorum quodlibet significat perfectionem simpliciter in deo et certum est quod intelligamus tres personas magis sunt rationum partes et consubstantiales et magis distinctorum et persone plures impedientium simpliciter quam que solum rationis relationes que innuere sunt entitates distinguuntur similiter intelligantur sapientia et bonitas etc. que sunt diverse species plus distinctis quam secundum eos qui sunt persone distincte eiusdem speciei. Et maxime ex hoc quod inde intelligantur nomina similiter requirere intelligatorem ita ut requirerent compositionem in deo si essent ibi distincte per se tamen respondendo ad consilium in creaturis sequitur quod multo magis in eo quod divina non possent ponere sapientia bonitas etc. absque compositione et ita tale est contra Boethium. ¶ Item patet ex intentione augustini ibidem prius in allegato de trinitate libro xv capitulo v. In tempore christi ... dixit deum deus non compositis esse compositum et illa esse simplicem illius namque ut dicit est alius sibi ... Et hoc tunc contra augustinum sic In tocius ipse bonitate sapientiam ratione etc. que plena est videntur splendendo ... adiuvantis ...

Ad tertium

tn non concedis qz hr aliqua oppom ipre
ut q ita sint ptes eius eo q pr sit una
unus simpx ia ut p tintem pz sca aq oppo
indo met sca q psone sint partes dei tn os
sunt una simplicia deitas sine essentia ecet.
¶ Ad 4 racionem dico q unitas augeri pos
infert identitate qr distinctos sunt dt Augus
s. xv. de trinitate ve s. dicta po. Sapientia.
Opes het ymaginor non inequalia dd sunt
nomina ai quas res ant una e exemplo pz
q ipse non dicat ea ee equalia pnt accipitur
equalitas pse int aliqua extra ecetera pz dt.
q non sunt inequalia tum sint res diversi
alicubi dt istam affirmativam q sunt equalia
expom pt pdicatum negativa q no st inequalia
ecet. ¶ Ad quintum de emanacionum ordine
Adam z inditio meo bn. de quibz emana
cionibz loquens aut de passivis ehec dum q
gitur passiva que supponit sm ordinem prez
ipm z spiratio passiva patrem e filium Ex non
psupponit dicta prioz ab solutoz ut wale ut
pm com. Si loquens de emanacionibz activis e
non evitum. nec principium plus q deitas
ipa. Cum concordat Gregorius dus Ex no eius
pm emanacionum prec ipas pas ecet. Rsi
forte dicatur q sm q absolute supponi p
intellig. acoem sen emanacoem ehec quo ad
modum capiendi unum pnt tantum e inso
lucide ecce tonis pm ecet. Ergo no sequitur
ad propositum Aliqua d. psicionem attributalium
ecet ad positum quia ptur q intellectus e notas
sunt pria emanacionum nam ale salvacionem
poz ecet nca olia quia ht salva adhuc phior
q solus pr e principium filij et filius precedit
quo natus et e et verbum q in mente precedit
adicionem et e nar. Sed spus sancs precedit ab eodem
s. patre z filio sicut amor ad sua p[...]
psupponit volunte z intellem qz volitas no
fert i incognitum dum dt Ockam z concordat
Adam Sed spus sanctus libere pducitur i uno notis
innabilis quia pducitur a duobus pducente z
pducto sicut amor non tn libe contingenter
filius aut pducitur ab uno et dicto intellec
tus non psupponit intellectum aliud producitur. Et
volicio pducta ab una intellectiva sen volunte
z intellacione pnt nra pducta ¶ Ph pz ad
confirmacionem qr de emanacionum non fundatur
in distinctis prius absolutis ecet ¶ Ad quintum
pz pidem s. quantum p ducto filio e prinodi
ne ecet ¶ Item sicut dicit Ockam dum

principium pervenis ind tn poz ee primum male
e v dms pugnat z liberum ev alterius sid
dus pr generat nar et vivat libe Et dicitur tn
non e dico impo[...] quia sp non pducitur libe
contingenter ut si libe q no nar int in ipsa voluntate
pateret ¶ Ad sextum dicit Gregorius q
sicut ia. nra expe determinata e ad tot supposita
ita ad tot pductiones ut alia ca respondentia est
ut alia pt dicere etc pz q unus quo dt oppo
dicens tamen extus ecet e necessario. ¶ Ad septimum
Si aliqua pt id ecet. poz dici q act de ra notis
includit repugnancias contra ita ipa ad bonum intellectum
pnt sz aliqua de not plite inoz conantur
idem dicendum e q boz duos possit intelli
sit qz aliqua pro e ppe meta que pt ap
ptu de conceptu communiter ista q intellectus dicitur
e tn ia q pducat idem ptea de qm considerate
sunt composite notas divina non e ppe vi
sunt sz e vera pse primo intellectus divinus e
intellectus divinus e tn non het voluntas dius
e intellectus divinus et tn concessa boz ut pt. ad
propositum sz bene scz q tles conceptus communites
dtis orationibz sit dt z go oz bone sit intellig
si debet eu ad positum q non sit est dem in
que e intellectus divinus que sit a. z dt in
que e notas divina que sit b q quarty gt
unum z alteri e tunc ne boz ¶ Ad primam pro
dicit Adam z bn q actum d. d. i. generans
activa vel active generare ee actum mediceps
intellig intellectu primo q memoria sit principium
illius actus vel q memoria generetur sen dt
verbum ehec e filium quia memoria in divinis no
principiat ut generat ecet z e generacio activa n
e nisi pr ipm non principiat. Ergo q ie actus
activet z psistat memoriam in divinis ehec
filium e qz e non psiste ut psibile. Tercio
sit q generacio activa quantum in re alt pe
heat ad memoriam divina que e tres psone
divine z quelibz earum sigillatim qr ad notem
divinam ehec iterum filium z tn sit penitus
idem in re. Quarto intellectus in opposito eo q principia
ppria meo ecet sunt z sibi appria poz ce
dit pz p m dt. xxvm pl. cac hic go sine
elloquim ecet z tnt actum dicendi verbum eo
actum pconcre non e aliud q precm dre verbum
sen generare filium z ppa sit actum dicendi d
non ee actum volit non e aliud q spm sanc
tum appria notas non generare filium z isto h
e ad positum quia ut patz ut dicto pporz actus
aut memoria z volunte ppie sine appria
tione notionali non plus concedendum e q memoria
generat verbum q q deitas generat filium ¶ Ad

ad 2m q[uesti]o[n]is p[ri]me — et in p[ro]p[ri]a ratione eiusdem bonitatis p[atet] p[er] p[rae]dicta quia loquendo
p[ro]p[ri]e n[e]c[essari]a quod uerbum p[ro]d[ucitur] a patre intellectus
et non p[er] modum uoluntatis. Verbum tamen p[ro]p[ri]e passionem in-
iam dicta et de m[em]oria uel passionem inte-
est ad argumentum, [illegible] tamen quod si sicut in te
gentium [illegible] p[ro]cedunt sicut intellectus p[ro]ducta in mente
abint[ellectus] sine alio p[ro]ductio in mente p[ro]ductio et
spiratiui uel a duobus s[cilicet] a patre et filio sicut dicitur
seu amo uoluntatis in uoluntate et intellectum seu
intellectione p[re]supposita uel simul conveniente.

ad 3m q[uesti]o[n]is — Ad tertiam dicendum quod nec[essari]o quia deus sicut
se ipso seu deitate intelligit et uult ita uoluntate
intelligit et uult et intellectus uult et intellectus ad p[ro]p[osi]to
quia si uellet etc. nec[essari]o quia sicut [illegible] quod sicut
p[ro]p[ri]e intellectus intellectualiter intelligit aliqua que tamen non
naturaliter uult ita p[ro]p[ri]e uoluntas naturaliter intelligit aliqua que

ad 4m q[uesti]o[n]is — non naturaliter uult. Ad quartam n[e]c[essari]o, quod passiua
huiusmodi in creatura ut in homine uoluntas dictatur
determinare ex parte et non intellectus quia intellectus
dispone uel p[er] motione uel apparentia [illegible]
alicuius obiecti uoluntas libere potest mouere se ad [illegible]
uel non uelle illud etc. intellectus autem non sic
[illegible] intellectionis. Non tamen dicendum est de diuinis
quod non determinatur ex parte ad intelligendum
sicut uoluntas ad uolendum, tamen non habet [illegible]
tam determinante se. Item supposito toto [illegible]
summa non tamen sequitur interim sicut [illegible] et
uoluntas in diuinis [illegible] quia sicut diuina
uoluntas determinatur ex parte ad uolendum aliquid
esse ita etiam intellectus diuinus determinatur ex parte ad
uolendum id esse et si intellectus non determinatur
ex parte ad intelligendum uel uoluntas ad intelligendum
et sic non sequitur uoluntas ex parte determinatur ad uolendum
aliquod obiectum esse et ipsa non ex parte determinatur ad in-
telligendum illud esse [illegible] uoluntas [illegible] [illegible] uoluntate
sic uel in p[ro]posito p[ro]p[ter] ista bene ualet uoluntas
se determinat ad uolendum a esse et intellectus non
ex parte determinatur ad uolendum idem a esse [illegible] in-
tellectus et uoluntas [illegible] quia tunc idem affirma-

ad q[uesti]o[n]em 5m — retur de uno et negaretur de eodem etc. Ad quintam
n[e]c[essari]o dicendum quia [illegible] quod diuersorum p[re]dicatorum unum
affirmatur de intellectu et alterum negatur de uoluntate
ergo non sequitur [illegible] inter intellectum et uoluntatem cum
et de eodem dicuntur [illegible] p[re]dicatorum unum affirmatur et alterum
negatur sicut intellectus diuinus intelligit mala
et idem intellectus non uult mala et uoluntas
intelligit mala [illegible] uoluntas non uult mala
etc. Dixes uolitio diuina et intellectio diuina
omnino idem [illegible] si deus est intellectio malorum et est
uolitio malorum [illegible] si intelligit mala uult mala.
Dico igitur p[ro]p[ri]a ratione quia [illegible] arguitur

differentia que eadem est p[er]mittens in intellectu
quod sicut deus est intellectus omnis creature ita est
essentia omnis creature quia essentia uolitio et in-
tellectio [illegible] eandem rem significet. Sed diuina
essentia [illegible] et [illegible] eam significat in [illegible]
et etiam in pluribus aliis tamen easdem admittit
ut p[atet] etiam de istis trinus deus et deitas seu essentia
diuina de quibus [illegible] quia [illegible] deus est
deus abraham etc. non tamen [illegible] deus est deitas
uel essentia abraham. Similiter [illegible] deus es-
sentia [illegible] non [illegible] quod deus est [illegible]

ad q[uesti]o[n]em 7m — personarum. Ad octauam [illegible] attributa et [illegible]
quod omnino idem significant in deo sit quod nulla [illegible]
eis in deo [illegible] et [illegible] quod sunt sinoni-
ma quod diuersi idem significant [illegible] modis significandi
[illegible] conceptus eis correspondentes sunt di-
uersarum specierum quod p[atet] [illegible] quia [illegible] sapientia in quantum talis
significat [illegible] quod [illegible] non includit
bonitas uel iustitia [illegible] Et [illegible] de quibusdam con-
cretis [illegible] uel [illegible] sapientia diuina
bonitas diuina et [illegible] conceptus correspondentes illis
[illegible] idem significent et sunt inter
se [illegible] adhuc tamen diuersi illud idem signi-
[illegible] [illegible] in eis [illegible] uel [illegible]
[illegible] et eis correspondent rationes diuersarum
specierum sicut [illegible] sunt diuersarum specierum
de abstractis ita [illegible] est de concretis

ad q[uesti]o[n]em — eorum. Per idem p[atet] ad confirmationem quia [illegible]
est diuina etc. Item sicut [illegible] est [illegible] etc.
diuersarum specierum et [illegible] sine [illegible] ad-
[illegible] [illegible] de deo seu diuina essentia quo ad
se et p[ro]prietates seu passiones [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] alicuius uel [illegible]
[illegible] et [illegible] passionis eiusdem [illegible]
idem significantes sunt diuersarum specierum [illegible]
de aliqua etc. Et si [illegible] in deo [illegible]
[illegible] et [illegible] que [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] diuersitas. Dico quod [illegible]
[illegible] que nata est [illegible] diuersi
quibus [illegible] [illegible] est et sicut [illegible] est in
[illegible] ita [illegible] infinitis modis [illegible]
[illegible] et personarum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] uel [illegible] [illegible] sua [illegible]
intellectio quia intelligit se [illegible] sapientiam
seu immensa sapientia immensa bonitatem

ad 9m — seu immense bonum etc. Ad nonum [illegible]
Gregorius non in deo [illegible] [illegible]
est [illegible] nisi forte [illegible] [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod nomina [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicendo ipse et de alio non sit. ut si dicam quod homo
inquantum homo est indivisus et non inquantum albus
eo quod indivisum dicitur per se et ipse dicitur de uno quod ponitur
in ratione eius et non de albo tamen in ratione eius [illegible]
cadat. vel sic ergo quod secundum dictum modum diffiniendi
intelligibile cadit in ratione veri et non in ratione boni
et non diligibile in ratione boni et non in ratione
veri. Sed hec videtur ipse impossibile secundum quod intelligibilis
sit proprietas in mente [illegible] est intelligibilis et sic diligibile
boni est diligibile et sic hic [illegible] eius medium [illegible]
sicut et habet medium. Et homo inquantum homo est
indivisus et non inquantum albus et inquantum albus
est [illegible] et non inquantum homo [illegible] homine sit
extra [illegible] rationes formales [illegible]
tum [illegible] formaliter [illegible]
addat super entitatem que dicitur una ut patet [illegible]
[illegible]. Sed non non sit [illegible]
quia in [illegible] alio [illegible]
unitate. ¶ Sed in [illegible] sit [illegible]
ut [illegible] de [illegible] est apparet
[illegible] etc. ¶ Ad ultimum dico quod [illegible]
[illegible] ad [illegible] quia ex
quo [illegible] et bonitas etc [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]. ¶ Item nec prima pars
sufficienter probatur quia [illegible]
est perfectionis etc et etiam [illegible]
quod attributum [illegible] perfectionem simpliciter [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible] perfectiones
non [illegible] quod ergo [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] attributum [illegible]
in ipso. ¶ Ex istis [illegible] omnibus quod [illegible]
Scoti [illegible] oppositam
[illegible] et magis [illegible]
[illegible] multi sustinent eam [illegible]
[illegible] ad [illegible] quia pretendunt
[illegible] quod iste perfectiones sapientia bonitas etc sunt [illegible]
forme quarum una non est alia [illegible]
[illegible] ponunt [illegible] inferre nolunt ut
[illegible] aliqua compositio [illegible] quod tamen po-
[illegible] et defendi potest ab aliis [illegible]
[illegible] etc [illegible]
[illegible] omnis [illegible] ubi [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod ita non [illegible] formalis stat cum simplicitate
dei sicut [illegible] inter essentia et proprietatem [illegible]
quia essentiales perfectiones sunt infinite [illegible]
ergo [illegible] et eadem [illegible]. ¶ Et statim [illegible] se obiicit
quia [illegible] ista ponuntur quod [illegible] essentia
[illegible] quod ista se habeant ut actus et forme [illegible] essen-
tie [illegible] ergo [illegible] una simplicitas

[illegible] quod forma [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod forma [illegible] aliquid et [illegible]
[illegible] et aliquid quod non est [illegible]
[illegible] suam [illegible]. Si ipsa sit [illegible]
aliquid esse extra. Sapientia in nobis [illegible]
[illegible] sed quod ipsa sit quo [illegible] est sapiens
[illegible] non est [illegible] sed essentiale ipsi sapienti.
¶ Dicimus autem [illegible] forma [illegible]
[illegible] quia ut informans [illegible]
[illegible] sapientia [illegible] quo [illegible] ipse
est sapiens et hec non per aliqua [illegible] sapiente
ad aliquid [illegible] nec ut sapientia illa sit
[illegible] compositi sed [illegible]
quia sapientia propter suam infinitatem [illegible]
[illegible] est eadem [illegible] quo nata est esse. ¶
Sed obicies quod est aliquid formaliter sapiens
sapientia si sapientia non est forma eius. ¶ [illegible]
[illegible] quia [illegible]
forma eius [illegible] non [illegible]
sed essentiam [illegible] aliquid eius non [illegible]
aliquid esse formam informantem ut ad [illegible]
[illegible] quod forma non est forma informans [illegible]
forma [illegible] per [illegible]. ¶ [illegible]
[illegible] aliqua forma idem [illegible] quod sit identitas
eius ad informatum vel ad totum cuius est pars
[illegible] ita [illegible]
esse [illegible] ita et imposito. ¶ Et si quiritur quid a
[illegible] potest esse aliqua abstractio forme.
¶ Dicitur quod non est [illegible] abstractio forme ut in-
formantis ab informato vel a toto sed est [illegible] abstractio
forme inquantum [illegible] aliquid est tale [illegible]
non considerando identitatem eius ad id quod est [illegible]
per ipsam. ¶ Ex istis patet quod licet ipse concedat
quod essentia divina [illegible] forma [illegible] sit sapiens
sapientia non tamen [illegible] concedit quod sapientia sit eius
forma [illegible] quod [illegible] compositi. ¶ [illegible] =
quamvis [illegible] sapientiam [illegible] inter ipsas
formas esse distinctas non tamen [illegible] eas esse
formas quarum una non est alia sed ponit
quod [illegible] et eadem [illegible] etc. ¶ [illegible]
[illegible] patet ex [illegible] prius
[illegible]. ¶ [illegible] ad quod [illegible] doctor
[illegible] respondet [illegible] quod [illegible] inter
sapientiam etc et essentiam sit formalis [illegible]
essentia formaliter dicitur sapientia sapientia et non
[illegible] quod essentia divina [illegible] formaliter sapiens
sapientia et non bonitate [illegible] formaliter bona bonitate
et non sapientia et ita comparando ceteras perfectiones
etc. ¶ Sed tunc quero quid ipse hic intelligit
[illegible] intelligit [illegible] ut sit [illegible]
quod [illegible] entitate vel formalitate que est sapientia [illegible]
divina est sapiens et non [illegible]

z omo eadem entitas e que e sapia diua
z eentia z que se ipa formaliter e sapiens
z io sicut ista eentia formaliter e sapiens
illa sapia ita illa sapia formaliter e sapiens
illa eentia z eodem mo dr ex alia parte
q ipa e sapiens for^r sua bonitate z bona
formaliter sua sapia ¶ Si aut intelligat^r p ita
non e formalis p^tio vel denoi^o qua dr q
sapia e sapiens eentia vel qua dr q eea
e sapiens bonitate sed ita e formalis eentia
e sapiens sapia z eena e bona bonitate eth^r
non ser^r aliud nisi diversitas spetia vl tm
considerum istis tmis eentia sapia bonitas
etc z tam eaindem si tales diversitas sit
plane saluari pt p h^t q diua entitas sup
dino simpima est tales ut q ipa gript pt
talibus gceptibus diversam ponti ut pz ex pns
dcis ia^r non oz p h^c ponere aliquam dez forte
pstionm eentialiter illius entitatis intersese
z ab ia entitate for^r dicta ¶ Ad primum p^le
qn argm^r indiuis non sunt tres persone etc
nea^a ans ad pctom quia vel proprietates etc
nec ia distinctia quia proprietates iste sunt vna
intitas eiusdi p idem ipse ut pz ex suppo
sitiug arti de hec tanti z pz i p Scotum in q^o
qua mouea etc z tam pte dcone etc pre sine
¶ Ad 2^m concedo q proprietates sunt idem
eentialiter eentie z qn vlt dr ¶ Si illud q est
eentialiter idem diuie eentie multiplicata etc
dico si h^c intellr^r q si persone sunt plures s
seu multe q tunc z eentia e res multe etc
z nea^a ulterius qua ¶ Si aut intelligat q si ppe
sunt multe vel si res que sunt eentia sunt
multe q g^o eentie sunt multe tunc nea^a gdictalis
ia p itd dm e in solutione q^te ronis gtra
gonces primi arti ¶ Ad tertium vbi ponendu
etc dico q ista conditio si minime intelligi
abilis q^n dr qno non posito etc eo q tn
vz atsi dretur q si non poneretur z sicomo
i boni immita g^o dio tn dr vna p^a existe z
no plures etc i si tn vna p^a eet z no
plures z io si p^l s^t inuenta incluseri i ar
intelligatur conditio polis n^o e vera tn n
tm vz q^r e ponenda in summo bono q sin
poneretur z q etiam poss e non poni b^r
pstionis de eet diuerso etc i io s^m be est
fl^a q i nat^a ponere pos^e ponta pt de eet z p^r
indiuis qui summi boni z summa pfccio de eet
ulteriori pstoiu qua vel pstionis etc nea^a vna
e si plures q si z^a p^a indiuis de eet adhuc sua
pfctio eet maiore vel i vna p^a ¶ Dico si ples
si intelligantur polis in eadem diuina bonitate.

uea^a illa quia tunc ia conditionalis sup^z
q poss foret z nullum persona de ee z h^c e impossibilis
¶ Si aut in an pl^s si ponitur g dio impoli
vel atapia absolute plus extendit se tamen
ad possibilem polem q^r impolem tunc a q
e sola eo q eius g decla e vera s aliquid e
ponendum in summo bono etc q declarata
q^r z^a p^a in diuinis est ponenda in summo bo^o
z si ia no eet iv^a pfctionis de eet diuiso etc
h^r aliquid pstionis de eet vs eo q nulli de ee
e sum p^r impolis. Ad impossibile seq^r q^dlibet etc
vel aut h^c sit gra forme ad pns non curo.
dicam solutionem suam pot Scotus ubi ultio
allegatum etc.

~~Utrum deus genuerit deum de sua natura seu substantia que sit potentia seu principium generandi~~

Quod deus non genuit deum ia^r. hec
fl^a deus genuit deum z p q^ns g^o qua p^s
pz exh^r quia non e nisi vnus deus. Itemque
h^c quia ans e vna simplex ne^ria que dicitur
qum eo q in singularibus non refert ponere
vel postponere ne^z ans primum quia deus filius
non gnat deus ia^r deus non gnat ¶ 2° 2°
sic deus non genuit deum de sua sba ia^r etc
ans primum q^r ¶ Si deus genuit deum de sua
sba etc deus genitus e de sba dei ia^r e filius
sbe qua tz quia illius aliquis e filius de
quo e genitus z h^c i pz p Augm qui li^o
de fide ad petrum dr q p^r deus de sua na^a ge^t
filium deum z exh^r in i^o li^o de trinitate dr ipm e
filium sbe patris filius primum q^r tunc sba vel
eentia diuina genuisset filium q e g^r august^m
dico ex h^o primum z q^r determinatiom ecclie ¶ 3° 3°
sic substantia seu eentia no e pnm sen po^a
generandi indiuis ia^r ans primum q^r si sit tunc
po^a generandi eet gnitralis filio qua tz q^r cea
gnitralis z filio z de sco gnitrata aprestag gnit
pz q^r tunc filius poss generare q^r pz falsum tz qua
quia quitq^z h^z sive h^re pt potm generandi pt
generare etc ¶ In oppositum argm^r deus p^r
genuit filium de sua sba z ia e indiuis po^a
generandi ia^a questio ma aut p^a po pz p Augm
li^o z^o g^r maximum vbi sic arguit dei filius natus
z tue de aliqua sba a^r de n^a si deum g^o de u^o

q̄ tn̄ Maximus non concedit· Et de a͡qsi-
do ul de ſba pris eo q̄ non ē in uenienda
alia de qua ſit natus filius ut· zc· z· pars·
anus ꝑtem omnes pō in diuinis ē eencia d̄ a
1ª pō quandi· zc· alius ꝑtem quia ūbo non
est tm̄ una pō tm̄ pſor in diuinis zꝑonis in
diuinis eent plures omnipotentes q̄ ē ꝯtra
Symbolū· ¶ Item ad xix· d· ē h· 9· p· ca·
2º dicit q̄ potencia dei eencia diuina ē ꝯꝑint
ait Aug· in aº li· Confessionū· Dominus
zp̄d dei deus ipe z· ¶ Iuxta tres difficultates
tactas in tytulo quis z ē in angulis tam-
en otn̄ q̄ p9 erunt tres articuli· Primus sin-
gulem modū ſignandi z ſupponendi tmo ſta
deus genuit deum ſit h̄enda· Quis an tñ
dca ueritate ē ſcdm aſſertoibꝫ ſit ista eencia
diuina non generat nec generatur z iſta filius ē
genitus de ſbā pris z ista eencia ē ſbm uel
tuus diuine generationis zꝯnat concedā; z ēt
hc̄ ē ni de paloysinis qm ſi ſolent in diuinis
ꝑtractanda· ¶ Tertius an eencia diuina ſit
pō ſeu pincipiū generandi filiū in diuinis z an
ſi filius in diuinis bꝫ poni gnandi ſit aliqis
ꝯſtituenda· ¶ Quantum ad primū zꝯter ad
ad alia duo· z quāū ad plures modos loquendi
de diuinis doctores tam antiqui q̄ moderni
tractant de varia ſuppoſitione z ſignatione hoꝝ
terminoꝝ deus deitas zc· ¶ Ubi ſciendū q̄ Okam
dcā qōa gone pª diuidit hc̄ genus ſuppoſito
i pſonalem ſimplicē z iulem· ¶ Alij uō formalr
comphendunt ſimpcē ¶ Unde pt diuidi pō
hc̄ genus in ſuppoſitionem plem z uo pſonalem
ꝑſonalis dr̄ quando qn̄ tmus ſuppon p ſuo
ſigto ultimato ¶ uo pſonalis nō qn̄ tmus ſuppo'
p aliquo ſuo ſigto non ultimato ſ p ſe uel ꝯtn
tm̄ ſub ordinat· in qd z non inſe uel in eius
ꝯtmn ultimate ſignandum ¶ Secundo pꝫ q̄ ſuppo
pſonalis magis pprie poꝫ dici realis cū ſit accepo
terminus p aliquo inquantū illud ē res z non
ſignum ¶ Preterea ſciendum q̄ doctores ꝯt-
cedunt q̄ hc̄ nomē deus quia ſupponit pro
eencia ſeu nā ut cū dr̄ deus tat quia pro
ypoſtaſi ſeu pª ut cum dr̄ deus generat z ſꝫ
deitas uel eencia ſolum pria ¶ Unde da-
maſcenus li· 3º c· 6· ꝑ Sciendum q̄ deitatis
zh̄anitatis nomen ſbaꝝ aut nāe ē repintā-
tm̄· deus aut z homo z diuina ordinatur· qn̄
dicitur deus· ē incomphenſibilis ſba· z quoniā dnūs
z deus accipitur aut z de ipoſtaſibus qn̄ i
gnit ſcptā Propterea dicitur deus et deus
de9 unus Etiā ut patrem z filium maniſeſtant

¶ Item damaſcenus ibidem cao xio ꝑe finem
deitas quidem nāam maiſeſtat h̄ aut ypo-
ſtaſim quemadmodum hūanitas nam· Petrus
aut ypoſtaſim deus aut zꝯme nāe ſigt z
una quaq ypoſtaſim· i· pſon ordinatur deno-
tare quemadmodum z ho· ¶ Item ibidem in
medio aute in unaquaque ypoſtaſim deus ny
ordinatur de ypoſtaſi aut deitatem dic̄ no
poſſumus deitatem· i· patrem ſolū uel filium
ſolum uel ſolum· ſ· non audiuimus ¶ Et exh-
ibitur ista diuiſio q̄ ſuppoſitio realis ſeu
pſonalis lo do qn̄ uō loqr̄ diuiditur i ſuppoſ
eencialem z pſonalem lodo de pſonali pprie
z ppar/ eencialis qn̄ tmus ſuppon p nā ſeu
eencia ut quam ultiate ſigt pſonalis uō qn̄
ſupponit p ſuppoito uel ſuppoitis uel uel uel q̄
uel quas ſigt ultiate cū dr̄ iste tm̄ homo quia
ſupponit eencialr p nā hūa z nō p ſuppoito
ut cum dr̄ q̄ homo ē aſſumptus a uō uerba
d· Cn ad liberandum ſuſcepimus hominem zc·
Quia ſupponit p ſuppoito z non p nā hūa
ut cū dr̄ q̄ filius dei ē ho ¶ Vel ſic ſuppo
pſonalis ut pprie accipitur in diuinis ē accepto
uel uſus termini ꝯter ſignatus pſonam z eencia
pprie diuina i ordine ad ꝑtn notionale ꝯpetens
ſolum pſone uel pſonis ¶ Suppoito uō
eencialis accepto uel uſus tm̄ ꝯiter ſignat
pſonā z eenciam pprie diuina in ordine ad
ꝑtn ꝯpetens ſolum eencie ut eenciae uel
ꝯiter eencie z pſone uel pſonis ¶ Vel ſic
ſuppoito pſonalis acceptio uel uſus tm̄ ꝯiter
ſignt pſonā z eenciam p tmo pſoli ¶ Suppo
eencialis ē acceptio uel uſus tmus p tmo
ſbali ſeu eenciali ¶ Sꝫ tunc reſtat dubium
ad ꝑpoſitū de h· no deus· an principaliter ſibi ꝯ
ueniat ſuppone pſonar an eenciar/ q̄da
dixerunt q̄ hc̄ nomē deus ſigt eencia z ſup·
p eencia quia ē deſe ſ p modum eencie
ꝑ pſonā in diuinis ꝯniqꝫ trahitur rone adiuncti
ad ſupponendum p pſona z ita cum dr̄ deus generat
rone actus notionalis ſupponit hc̄ nomē deus
pro pſona pris ¶ Sꝫ ꝯ hc̄ ſequendo ſtm Cho.
z Okam ſit iſta 9º ut iſte tmus deus ex modo
ſignandi qui ſ· competit formar· quia ē de ſe
z p ſe habꝫ ſupponē p pſon· Pª hc̄ nomē deus ex
forma ſue impoſitionis h̄ꝫ ſignandi modum
q̄ p ſe ſuppot p pſo· ſeu pſō· z nō p eencia
ut ratione diuine ſimplicitatis ſtm qn̄ eencia ē idē
cū pſona ut dr̄ ſed deus pª quia iſte tmus deus·
ē nomē ſuppoiti ſicut hc̄ nomē homo z io
de ſe habꝫ q̄ poſſit ſupponere p pſo· z no habꝫ q̄ ſuppot

Conclo pª

p eentia exmo signdi nomis s tn extone
dne supplatis in qua idem e in eentia esnta
ita z s Ocus Tho d^o e^o pn q^o 1^a ar^m 20 ar^m
¶ Item omnis tmus concretus hz suppone
pro in quo sua forma repitur sicut hoc
albnm non supponit p albedine s pro eo qui
albedinis eodem mo homo qm sit dr homo e
filius dei non suppon p nã hna s p supposito
sustentante nam hnam i^e eodem mo iste
tmus deus qm e expo^o signdi non suppo^t
p ipa deitate s supposito deitatis qm dr
damascens ubi sup^a s libo 3° ca^o 3° et^a s^mer
deus e suppositum qz hz dna nam zo qz hz
hnam a h e ro Occam s ipse auctem da
magistrum no pot ¶ Contra iii ¶ Contra ¶ Ad medius
suppositum reali differret ab eentia iste tmus
deus exnã modi signdi sm mag^r suppos
p nã ul h eet ex dsr auctoritate loquitur
tm soli ratione admitti h eet concedendum pma
ps pz ex gone rems ptone a z^a ptm q^a
h non ho exnã sm modi signdi no supp
n^l s supposito z tn ex mente hoc doctorz qz
supp pnã que no e suppositum sed tn de q^o
homo e assumptus a vo z h^c solum gpetit
s^r rone hoc admitti q e ee admitti a vo sit
a pt ee dr h^c tmus deus s ppon supp
dmm reali differret aia deitate ¶ Ca 9° ¶ Ad ar^m
9o licet iste termino deus r^u pn ostendere nota
solum suppot p supposito omnis in ppoitio
in qua de ipo affirmatur ptm qz competit pt
tam vie q supposito ul vie tm sic q no
dm psone in qualz tm est simplr concedenda
ptm s^e pars quia hic gnet s eenã sm
modi signdi ut pz ex predictis ¶ Ad pos
ptm Suppositum dmm znã no dn^a secu
la ome ptn q compete pt tam vie ref
ptm vie dr h^c tmus deus rbli qua hoc
tlis upos loqndi rronabli saluatr rex
nã modi signdi qmis iste tio deus z alis qt
signnibz sm quom eas gueint pncipar
suppone p supposito z r excom pna quo
suppositum a na identipice concedunt nec
qua gnetentur in motiis e adiutoribus
ut magnatm ppitone po^a iste tio deus r^u
aliquis ptn competit tam vie q supposito
loco eius s hmo tm deus licitum supponere
tam nam q suppositum i tum dare supponetez
pnã vel tm dicere supponente p supposito
z ubi ponitur r^o ptn q solum competens
sit q nulli psone ostensio licitum sit ponere
vie ostensio i^a ref vt s deus teneat loco sibi in
dnter pt poni nomie vie ul psone q ptm

gueint vie tm psone · Ste tn dr deus
tmtas loco sibi s pone eentia al nam ¶ ar^m
Correlarium sicut ista conc^a Tres psone es
unus deus ul tmtas e unus deus ita ista
unus deus e tres psone ul ista unus deus
e tmtas e simplr concedenda pz ex dictis z pz
psone q^a p z adhoc adducit plures auctes
augustinus · de h^c z aug^a de professione fid
ultimo · pltas hnaz psonarum non ens
in pluribus hominibus vie unus pltatez
admittit psonaz · deus aute unus e tres
psone z tres psone unus ¶ Item aug^a
lo de tmte cao 3° Unum deum aug^s cum
ipam prestantissimia pre tmtate ¶ Item
lo^o de tmtate cao 8° dne dns ut credimus
vie prem z filium z ss · neqz u dicet vitas
vie baptizate gentes in nomine patris et
z ss · nisi tmtas eet nec diceretur noie dna
andi ifel · dns deus tmus unus e ista
tmtas ees ut unus dns deus ees ¶ Ca 9° ¶ Circa
concl^o hec ppoitio deus genuit e simplr de
intute smonis gcedenda ptm qua hic aff^i
ma^a dr h^c tmus deus ptn notionale q ps
compete pt supposito idinus i^a h^c deus
ostense suppon p suppo^to ut pz s^r^e expositio i^a
si h e dna pr genuit filium ita z ista deus
genuit deum ¶ ar^m ¶ Contra in quis eet susti
inbile q i^a deus non genuit deum sit
de intute smonis gcedenda e tn pz simplicis
cause discutienda p^a ps p^a ab eis qui sy
tment eam sic alig suppositum dnm q e de
no genuit deum i^a quia pz essentia q^a de
ipso supp p supposito ut pz ex dictis i^a unus
notum e de filio ref ¶ Tt aut h^c deus supp
p supposito z aut e indefinita hmo tres sim^ites
ppoitiones due sunt vere vt h q de minato filio
non genuit deum z h^c de minato ss no genuit
deum ad vitate aut indefinite sufficit
vitas unius sin^r s i^a sed hec ambe sunt ve
p^a dna genuit deum p^a dna no gen^t
deum sic z hee due vie sunt deus genuit dm
deus no ge^t deum ¶ Aut pna qm suppon
z tmit vng consequat eam ee vbm ex tlis
non genuit ref ¶ Item si vie^a ista deus
no genuit deum tnc eius g dto e gceda
omnis deus genuit deum q pt s^r^m q vi
i^a h^c deus supp^r p so^a z tnc eqnalz i^a ois
p^a dna ul omnis pso deus genuit deum
que non e gcedenda ul supp^t eentia z tnc
eqnnalz ista q omnis eentia dna gnat deum
z h^c tm non e dandum ¶ Ad pos ptm q^a
qm e ex dsus accomodatione idem ssius

recipitur ab hereticis et simplicibus fallendo
in istis propositionibus deus generat et nullus deus
etc. istis deus est pater et nullus deus est pater
etc. unus patet ex illo loco doctorum antiquorum
et ex maxime dictis ad hoc etc. Si queratur utrum columba fuit
in archa Noe et dicetur quod sic columba non fuit
vel nulla columba quod nulla columba ibi fuisset non
quidem eundo ad finem propositionis sed ad eius
accommodationem. ¶ Et ideo dicit sanctus Thomas
ubi supra quod hoc nomen deus proprie loquendo
non est universale neque singulare sed habet aliquid de uni-
versali in quantum potest de pluribus supponere et ali-
quid quod ea que predicantur de singulis supponuntur
predicantur de ipso sed et de ratione singularis habet quod non
multiplicatur ad multiplicationem suppositorum dicimus
quod pater et filius sunt unus deus sed sunt duo
plures homines et est ista pars sed hoc nomen deus
quod affirmatio et negatio de ipso opponuntur contradictorie.
Concordat Boetius eadem [illegible] quod ubi
ponit etiam rationem quod termini habentes formam non
multiplicabilem non differt propositionem et propositionem
negatam et applicando hoc ad propositum dicit quod licet
sit vera pater deus generat deum tamen hec deus
non generat non est vera philosophice id est ista
cum deus dicat formam immultiplicabilem non
differt ei propositionem et propositionem negatam et ideo tamen negatione
posita omnis removeat aliam propositionem sed quod negatione
postposita ut sunt due deus non generavit
removeat propositionem ad quod supponit et ideo alius
modus supponendi habetur in affirmativa
quam in negativa ¶ Et hec diversitas summendi
etiam in affirmativa et negativa non venit [illegible]
[illegible] terminorum exterius modi significandi interiorem
quam excepto eo modo quod solum hic sit exclusus
accomodatione intelligere. Heretici occasionem
ferendi plures deos etc. scilicet deum qui generat
et deum qui non generat etc. et ita decipiendi
simplices ¶ Et sic et dicit Magister quod hec propositio
deus generat vel generatur non est singularis ut inde-
finita quia hoc nomen deus ut primum est ut appella-
tum sed habet ad plura et habet appellationem habet non sup-
positionem plurium et significationem appellationem et ita
pro patrem est singularis et propositionem inde finita
et paulo plus sed non vult quod hoc vocabulum
deus ubicumque potest supponere pro essentia potest supponere
persona vel personis sed non convertitur quia ex ad-
uerso supponit tamen persona tamen in dicto deus generat
est tamen propositione supponitur quia talia sunt sola qualia pre-
dicata permittuntur eodem in negativa unde hec est falsa deus
non generat solum quia hic deus pro hoc potest generat
tamen solum propositione sunt in sua affirmativa hec
etiam est falsa deus generat et generatur quia hic deus
non potest supponere persona vel personis vel pro ea
¶ Secundum correlarium tenent Petrus Aureoli
Ockam Adam et Gregorius ¶ Secundum correlarium
quod in ista deus genuit deum hic deus non
supponit pro essentia et tamen propositio supponit pro essentia
prima pars ex dictis et secunda patet quod probat quod pater pro
persona hic deus est essentia ¶ Tertium correlarium iuxta
dictum modum loquendi videtur quod non semper tamen
pro illo supponit impositione vel pro illis quorum de-
nominatio vel quibus denotat pro ista propositione habet aliquid
vel equivalentia talis terminus ut affirmaret de-
terminatio pronomine mediante copula illius propositionis patet
quia in ista deus genuit deum hic deus non
supponit pro essentia ut patet ex dictis et tamen ut affirmat
de pronomine demonstrante essentiam mediante copula ist-
propositio quia demonstrata essentia hec est vera hec
est vel sunt deus etc. ¶ Sed hic patet quod communis
descriptio data de hoc termino supponit iuxta modum
dictum loquendi fallere in aliquibus patet quia ista descriptio
dicit quod suppositio est acceptio termini impositionem pro
aliquo vel aliquibus quo denotatur aliquibus
denotatis pro ista propositione hoc vel hec vel equivalentia
iste terminus vere affirmaretur de isto pronomine
mediante copula illius propositionis et solum hoc de talibus
in propositionibus de presenti de preterito futuro et possibili
etc. ¶ Ista descriptio sunt totum naturalem vera est
bona et omnis contradictionibus tamen diffinito etiam veram
magistri nostri maxime mediam et expone fidem
nostram de tali propositione infidelium ¶ Dico secundo aliquis
quia vel pro totum naturalem intentionem non est aliter sufficiens
respiciens ad omnia que pertinent ad diffinitionem
¶ Vel melius non solum ad ea respiciens que
sunt hic propositione per naturalem in negationem sem-
per propositione non sunt et non hec quia sufficit
imperfectius dicere et aliquid de clarare quod licet tamen
rebus creatis non in trinitatis instantia co-
quod in illis nunquam contingit quod una res est plura
supposita sicut sunt in est in divinis etc. unde quia non ad
est sic esse sine contradictione etc. et ita videtur quod
dicta descriptio esset sufficiens iuxta communem vi-
am naturalem non tamen simpliciter gratia forme ¶ Item
Si quis vellet dictam descriptionem salvare
simpliciter in omnibus saltem pro uno loco dicit
quod hic deus in dicta propositione et in quantumcumque pro-
posita supponit tam essentia quam persona sen-
ta pro essentia quam persona sed non semper quolibet talis
predicto verificetur tam pro essentia quam persona con-
venit et quod in ista homo currit hic homo supponit
pro quolibet homine quamvis tamen pro quolibet non verificetur
talis predicatio ad veritatem et in diffinite supponit quamvis
sunt veritas sic dicetur in proposito quod in ista deus
genuit deum hic deus supponit tam pro essentia

Secundum correlarium

Tertium correlarium

q^a persona licet non semper quelibet istis
positio deservetur tamen presentia q^a persona
constat in q in ita homo currit li homo
supponit equaliter pro omni homine
q^a p(er)sonalis persona non tamen reddit propositionem veram 9°
nisi persona patris eo q in divinis solus 9 p(ro)p(ositi)o
pater genuit et hoc concordatur ad omnia dicta 7°
doctorum q ubi dicunt q li deus quandoque
supponit persona solum etc intelligendum
est q tunc solum persona reddit propositionem 6°
veram et similiter exponentia q^a dicunt q quandoque
solum supponit essentia et non persona etc
Contra si fundamentum illius solutionis
esset verum tunc ista esset concedenda deitas 8°
vel essentia divina generat q^a patrem quia li essentia
divina vel li deitas cum eandem sufficientiam suppositionis
supponeret ibi non pro essentia solum sed
etiam pro persona eo q necessario appropriatur sicut de
pronomine demonstrante personam inmediate collata illius
propositionis videlicet habebit aliquam singularem veram
scilicet istam hec generat demonstrato patre pro quo
supponit vel istam iste pater generat Respondeo
negando minorem ad primam dicitur q ad dictum
indefinita non sufficit de forma unius sed sufficit
sive singularis sive exposita. veritas ad ipsum
requiritur veritas aliarum sive suarum suppositarum
in isto termino vel infra illius tunc que est
illius indefinite et io licet ista hec generat
vel hec generat demonstrato patre esset eius singularis
non tamen sufficit ad eius veritatem sed requiritur
q ista hec essentia vel hec deitas generat esset
vera vel aliqua consimilis si ipsa deberet esse
vera Contra conclusionem principalem sic tertia
arguitur Si hec esset concedenda deus generat
deum sequitur q et hec deus distinguitur
a deo q pater filium generat patrem quia ex hoc q pater
generat filium sequitur q pater distinguitur a filio pater
illud medium q nulla res generat seipsam
ut sit ut patet per Augustinum primo de trinitate capitulo primo igitur
per idem medium sequitur Si deus generat deum
q deus distinguitur a deo Secundo sic deus generat
deum et tamen est unus deus igitur deus generat
et generatur quia filium quia si unicus li deus
supponit essentiam sive suppositum in extremis modi
loci aliorum predicabilis patet q est falsus vel generat
vel generatur sicut est suppositum pro aliquo supposito
divino tamen filium quia tamen hoc generat et generatur
Tertio sicut arguitur sic in littera Si deus
genuit deum vel deus genuit se deum vel
alium deum non se deum quia nec seipsum generat
etc Si non alium deum genuit tunc non et tamen

9° unus deus Quarto si deus genuit deum
aut genuit deum qui est deus pater qui generat
deum qui non est deus pater non primum quia
pater esset genitus non secundum quia non est aliquis
deus qui non sit deus pater tamen unus deus
sit pater et filius etc. Item contra primam conclusionem
eiusdem conclusionis deus non genuit deum
tunc est unus deus vel nullus deus genuit deum
6° Item singularis negativa negat primam
totam de filio eo q quamquam personam in venire de
sunt etc igitur in ita deus non genuit deum
generat deum negatio dicitur de supposito et persona
de quo sub positio etc Item contra rem
de genere quando aliquid negatur de omnibus suppositis
alicuius termini predicabilis de pluribus suppositis
tunc hoc negatur etiam ab illo termino quia sicut
et Asinus negatur ab isto homine et isto homine etc
de singulis igitur negatur ab homine sed nullum
suppositum divinum est pater et filius et spiritus sanctus igitur deus
non est pater et filius et spiritus sanctus Ad primum
istorum sic arguitur Si hec est concedenda negatio
divina ad primam quia ex hoc q pater etc negatur
sicut q arguitur per idem medium etc licet non bene
sequatur sed generat personam igitur sed distinctio
a persona non tamen sequitur homo generat hominem
igitur homo distinguitur ab homine Ad secundum deus
generat etc negatur quia accipiendo unus eo
principaliter principium inferetur sed tamen sequitur divina
copulativa scilicet iste deus generat et deus generatur
Contra videtur q unus copulativum
sit verum quia deus est pater et filius etc igitur deus
est generans et genitus igitur deus generat et generatur
quia omnis talis exponitur per suum principium
et hoc sic est etc Dicitur igitur primum unus sed
istam deus est generans et genitus quia sicut
li generans et li genitus accipitur ibi
adiective ita ut non sit predicatio formalis sed
per inherentiam tunc negatur primum quia Si autem
accipitur substantive ita ut ibi sit predicatio identica
solum concedatur prima quia et negatur consequentia ut tunc debet
arguitur per eam predictam de verbis et participiis
suis eo q li generans et li genitus tunc non
accipitur participialiter sed participialiter vel participia
accepta in aliqua propositione accipiuntur ibi ad
iectivive et secundum formalem predicationem sicut sua
verba Ad tertium Si deus etc negatur quia
et si primum sequitur non deus generat igitur generat
se vel alium igitur eodem addito utrisque sequitur deus
generat deum igitur deus generat se vel alium
deum Dico negatio q ipse sit bona quia

Con^a 9os principales

Mo.

Ad 2^m

Tertio

eodem addito utrobique etc. ¶ Sed Ockam ponit instancias quia bene sequitur hoc circa al[bum] currit addito tamen utrobique signo uniuersali non sequitur similiter non ut sequitur omnis homo currit ergo omne album currit. Similiter bene sequitur deus creat ergo deus est non tamen sequitur deus contingenter creat ergo deus contingenter est. Et bene sequitur pater generat ergo pater generat se vel alium non tamen sequitur pater generat filium ergo se vel alium filium. Item sequitur bene filius est a patre ergo est alius a patre et tamen non sequitur filius est deus a patre ergo est alius deus a patre. Unde non est verum ut patet per Augustinum 7 de trinitate capitulo ultimo. Et ideo est falsum ut notum est. ¶ Et ideo ultimus dicit Ockam quod regula est bona de tali addito quod importat aliquam rem absolutam additam alteri quia sicut sequitur homo currit ergo album currit ita bene sequitur hoc albus est ergo album est. Sed in proposito hoc deum non importat rem absolutam additam alteri rei quia deus nulli additur. ¶ Ad hunc dicitur in ista pater est deus hoc deus supponit pro supposito sed per additum non variat suppositionem. Sed in ista pater est alius deus a filio supponit pro supposito et hec est vera pater est aliud suppositum a filio ergo similiter hec est vera pater est alius deus a filio et ponis filius est alius deus a patre et ponis pater genuit alium deum quia genuit filium. ¶ Sed Ockam quod in ista pater est deus et similiter in ista filius est deus hoc deus supponit et precentia et pro supposito et ideo pro isto pater est alius deus etc. Denotatur quod pater sit aliud suppositum et alia essentia et ideo est simpliciter falsa. ¶ Ex conclusione saltem in ista pater generat deum hoc deum pro se supponit pro supposito ergo similiter et ita pater generat alium deum et ponis est simpliciter vera eo quod pater generat aliud suppositum. ¶ Sed Ockam et Hardini Gregorius quod hoc aliud sive de virtute sermonis sive de usu loquendi per hereticos denotat alietatem tam in supposito quam in natura quod conuenit immo significat suppositum et naturam quo est eadem tamen eodem supposito. ¶ Item probatur quod dicto relativa sed hoc ipse vel hoc ille etc. in neutro refert significatum et appellatum. Unde hec deus generat et ipse non generatur hoc ipse refert tamen naturam dictam quam personam patris et quia nec natura divina nec persona patris generatur ideo talis propositio conceditur. ¶ Hic et Hugolinus dicit quod distinctiva et differentialia vocabula quasi alius alia aliud faciunt differenciam appellati et significati. Unde hec dicit pater aliud album

alteratione quod hec ostenditur quod fortes sit albus alteratione et quod alia albedo sit fortis et alia Sortis etc. tamen dicit pater genuit alium deum filius est unus genitus alium a se et alia deitate deum et ideo falsa est. ¶ Ex dictis deus generat et ipse non generatur quam concessio ergo deus generat et ipse non generatur quam ergo filius falsitas patet quod concepto hoc ipse non tantum refert personam patris sed etiam deitatem per quam deitas non sit filius. ¶ Videtur mihi quod contra et dicitur instancia quod non sequitur divina essentia non est genita ergo divina essentia non est filius. ¶ Ad quartum videtur sum intencio hic quod si in ista deus genuit deum qui est deus pater hoc pro quantitate apponitur ad hoc deum in mente tunc ista affirmativa est falsa quod tunc hoc deus restringitur ad standum pro persona patris et est sensus genuit deum qui est ipse pater quod est falsum et ergo tunc negativa est vera. Si autem intelligantur illi duo termini deus et pater coniungi non per appositionem et in mente sed mente ut sit sensus genuit deum qui est deus et deus est pater tunc affirmativa vera est et negativa falsa et ponunt doctores Thomas et Gregorius etc. ¶ ¶ Gregorius dicit quod utraque falsa est ut sunt hec dicte quod diuersam suppositionem singularem qui in affirmativa non refert tantum suppositum unius et tamen ... supponit pro persona filii referret personam filii de qua non est verum dicere quod sit deus pater. ¶ In negativa vero relativum refert non tantum suppositum sed etiam essentiam quam oporteret quod hec predicatum deus pater removetur non tantum a supposito filii sed etiam ab essentia et ita est falsa. ¶ Ex conclusione arguit doctor Thomas non videtur esse intencio quod in negativa relativum referat aliter quam in affirmativa precipue quantum nec sequitur relatione sed hec. ¶ Item bona videtur similiter concedere negativam. Ad quintum dicunt illi qui concedunt istam deus non genuit deum negando quia hoc deus in antecedente et in conclusione stat notionaliter in recto vero essentialiter quam alias esset falsa sed ista non est nisi divinum suppositum distinctum a filio communitate et ideo distinctio est equivalens isti aliquod suppositum divinum non genuit deum et non est verum divina deitas est alterum suppositum divinum genuit deum que distinctio consequens non valet. ¶ Item sumendo sic non essentia ad hunc non est distinctio eo quod tunc variatur suppositionem sicut nec est idem equivalet quia deitas non generat deum et non est verum divina deitas est nullum suppositum divinum generat deum item sic sumendo accipientur simul essentia et persona et hoc

Ad quartum

Ad quintum

Ex dictis solu^a pmu principale

Ad 6^m

Ad 7

simul^r. et filiu^m bovis solu^m actu^{al} essentia^{li} no
est distinctus sicut no sunt deitas alaliq.
suppositu^m divina non generat et tam^e divina dei-
tas i^a nulla deitas et nullu^m suppositu^m divinu^m
generat ¶ Alii non dicent ut antiqui doctores
nostri dicunt et si patrem deus filius no gene-
ravit i^a deus vel aliquis deus no genuit
deum ne^{cessario} quam quia quando hic deus stat ab-
sque restrictione tunc re. pro naturalis notionalis
stat persona cui convenit tale pu^m ita distin-
guenda sit assumpta etc ut patet ex dictis ¶ Item
dicent quod per unitatem essentie ista deus
non generat deum conceditur ista nullus deus generat
deum etc ¶ Per istud etiam patet solutio ad
primum principale quia concederent illam negativam
dicentes quod ipsa non est finita sed indefinita et
quod subiectum supponit pluribus suppositis et non pro omnibus
illis reddit propositionem veram etc ¶ Ad sextum
in quantum neganda est ne^{cessario} quia quod licet in propositione
aliqua in definita pro omnibus tot^r nega. de subiecto no-
minis de subiecto disiuncto vel distributo etc ¶ Ad
septimum quantum aliquid nec^a etc nec^a aos etc
quod quamquam aliquis non omnis non solum supponit personaliter
vel supponit sed etiam primi sit impositio ista
deus suppositum pro divina essentia que est tres persone
ad propositum dico quod i^a tamen perdit deitatem no distinguit
posse supponere pro talibus suppositis etc ¶ Unde
de Trinitate de^c e^a q. i^a in ista questione er-
ravit abbas Ioachim dicens primo magistrum
esse quia dixit rem indivisam que nec producta
nec producit et ex hoc intulit Ioachim quod magister
poneret quaternitatem in divinis scilicet tres res et quartam
rem genitam et rem spiratam et ergo ponit re-
no generatione nec genita nec spirata i^a quartus
nos ¶ Ad intandum hic inconveniens quod sequi
videbatur Ioachim posuit quod una vera res est
pater et filius et spiritus sanctus sed tamen dixit i^a res pa-
ter divina non sunt nisi fideles sunt vita per
unam fidem et caritatem ¶ Quantum ad ter-
tium articulum sciendum quod licet in istis propositionibus
essentia generat essentia generata fuit alia inter doc-
tores controversia et contrarietas inter magistrum
et Rychardum de Sancto Victore et abbatem
Ioachim ut tamen ab omnibus tenetur firma magis
¶ Conclusio propria sit conclusio prima essentia divina
que est tres persone et quelibet earum non generat
nec generatur patet per primum si essentia divina generat
i^a aut generat essentiam divinam aut personam
propria sed quia non aliud potest dari in divinis quod ipsa
generet filiatis quibus pater ergo non generat ipsam
ut patet per Augustinum pro de Trinitate capitulo i^a essentia divina

Quoniam articulus et non tenendum sit
quod essentia divina non
generat nec generatur
eam filius sit genitus
de substantia patris eam esse^a
sit forma vel terminus^c
generationis ergo dico
philosophum qui ita
hic et re. alis locutiones
de divinis solens sic
sunt solvende etc

non generavit essentiam divinam que est ipsa nec
generat essentia divina quem est ipsa tamen nulla est conce-
denda etc ¶ Divina nec generat personam cum ipsa
sit quelibet persona divina et ego quelibet persona divina sit
ipsa i^a etc ¶ Magis patet contradictio ra-
tione quia si essentia divina generatur aut ab
essentia aut a persona sed quamquam dicunt sequitur idem generare
a se ipso ut patet in de Trinitate pri^a i^a ¶ Conf(irmatur) de fide^a
genita hic maxime esset a persona et persona pater esset gene-
rator essentie divine hic filius quia sit pro esset^a
divina per se deitate etc et deus sit eo i^a gignit
et est et deus est i^a non genito gignens sed gig-
nenti genitus etc et ut sic et deus sit. de ea
ratione sumpta tangit magister de Tri. re hunc primi ¶
Et patet etiam tota conclusio per determinatio ecclesie
contra Ioachim et per magistrum que ponitur extra de summa tri-
nitate et fide catholica damnamus ubi pro sic ingt
Nos sacro approbante concilio credimus et con-
fitemur cum Petro quod una quedam res est et ista ta-
lis non est generans neque genita neque procedens
sed est pater qui generat et filius qui gignitur et spiritus sanctus
qui procedit ¶ Correlarium nec pater in divinis
generat essentiam nec filius ab essentia generatur
patet ex conclusione et eius probatione ¶ Contra conclusionem
arguitur sit iste pater generat iste pater est essentia
divina i^a essentia divina generat ad et hoc puta
note et distinctus patet per Augustinum de prescripto sic ergo
ubi ponitur pro re^a quod in divinis unitas non amittit
aliquid sive quis ubi non obviat aliqua
relationis oppositio sed inter essentiam et generationem non
est oppositio relationis quia tunc generare et divinus
non esset essentia quod patet falsum ¶ Ad secundum
Dico essentia divina est pater generans i^a essentia
est generans i^a essentia generat unus est notum
eo quod essentia est pater qui generavit per accidentale
sed quia prima est quia sicut philosophum primo periermenias
dicitur quod que conveniunt de aliquo per accidens
et sunt de eo per se divisim quibusdam parte illius
predicati quantum sive i^a erat est distinctus vel dimi-
nuens pro^a in sorte est homo albus i^a albus et Sortes
est homo et non per^a Sortes est homo mortuus
i^a Sortes est homo nec vero per illius pro pri
generans distinctus aut diminuit ut albus
¶ Confirmatur eadem quarta quod sunt cetera et pater generans
i^a essentia est hoc generans determinatio prius et
ulterius per locum ab inferiori ad superius affirmando
pe per i^a essentia est generans ¶ Ad aliam
notum quia de quolibet pater pater propter verbi
pater et verbum et ego non hic instantiam
Tertio de quolibet patrem filium et spiritum patris
sed generare est proprietas patris seu proprietas patris
ut patet ex questione precedenti articulo secundo i^a cum hic sit

vera diuina essentia est pater et hec vera diuina
essentia generat ¶ Item ab inferiori ad superius 3º
affirmatiue semper est bona quia illa vera est sapientia
pater generat illa essentia generat ¶ Item quod 4º
nec patrem nec alio hic supponunt pro se quod solum
vere sonat non pro eo sed essentia nec patrem supponere
sed ut est vera pater est essentia ergo nec supponit
proprie illa sunt concedenda quod deus generat eo quod
deus supponit proprie sed concedi debet quod essentia 6
generat patris ratione ¶ Sexto sic essentia est
pater illa essentia est pater filii nam ista antus
conuertuntur illa essentia generat uel generat
quia ista est communis si essentia est pater filii illa filius
est filius essentie et per consequens genitus ab essentia
illa et essentia est genitrix filii quare et genuit
uel generat filium ¶ Item aliqua essentia diuina 7º
generat uel essentia diuina generat unus patrem
quam si non detur contradictoria scilicet nulla essentia
diuina generat et extra scilicet per posicionem simpliciter
quod nullum generans uel illa quod generat est essentia
diuina quod patet falsum ¶ Consimiliter omne individuum 9ª
generans filium est essentia illa tamen essentia generat
ubi filium absolute ad extrinsecam distinctionem
personis ¶ Octauo arguitur per autem Boe- 8º
cio de trinitate capitulo 3º dicentis aliqui temporibus
istis surrexerunt qui non audent hoc dicere
scilicet quod pater filii sit sapientia genita quin potius
hoc multo periculosius est contra scripturam patrem autem
et tot attestationes patrum traditionum audent
negare et modis omnibus conantur repellere
quod sapientia gignat sapientiam uel sapientia sapientiam procreat
timor neget quod omnes sancti asserunt ¶ Addit
quod ipsi dicunt autem in meate non possunt af-
ferant si pater autem non dicam plures
sed saltem duam que neque sapientiam gignere
sapientiam nam ad hoc quod dictis auctores multas
et ipsi addunt et in morem Golie gladium
magno mauleantur deferentes ad certamen
procedunt hoc ille ¶ Et arguitur capitulo 33º ponatur 9º
duos quorum unus alicuius rei scientiam uel-
alterius artis notitiam per se ipsum excogitauit
et inuenit et quicquid inde adinuenire potuit
alteri tradidit et ad plenum et ad integrum
erudiuit quod ergo unius cadem scientia eadem
deitas absque ambiguitate aliqua constat
et tamen in corde unus quod inuenit alienus
quod alium non docuit scientiam quam inuenit
Ecce unus eorum scientiam tradidit alter accepit
vides certe quod unius scientia sit ab alio accepta
illius et sic dicam omnino inaccepta et per

dubio utriusque scientia erit essentialiter diuina constat in
intellectu quod accepta scientia non sit inaccepta
nec inaccepta alia possit accepta tamen tamen
accepta et accepta ut dictum est sic essentialiter diuina
et ex hoc per ea continuo quod inter istam spectaculos
continuo patet ad credendum de ingenita et
genita sapientia quod non dictum credideris quod pater
quicquid habet essentialiter ipso habet et filius a patre accepit
quicquid ab eterno habet constat itaque quod pater eternaliter
sapientie filius accepit a patre et quod non sit alia sa-
pientia patris et alia sapientia filii sed una eademque
per omnia tam patris quam filii intellectus tamen constat
quod sapientia filii sit accepta sapientia patris in-
accepta et quod tamen inaccepta non sit accepta
et ex hoc continuo quinimmo adeo simpliciter uel excessum
neque de sapientia diuina quod possit indeterminate in scientia humana Decimo
¶ Item arguitur ibidem sic filius habet a patre
esse et patris generatione illa et sapere tamen idem sit
ei esse et sapere Constat ergo quod filii sapientia uel
potius filius sapientia sit ex patre genita uel
aliud est patrem filio sapientiam dedisse uel
filio accepisse quam patrem eum qui sapientia
est generasse et illa de filio dicendum quod sit genita
sapientia sicut et de patre quod sit sapientia ingenita
et tamen utrobique est eadem sapientia nec tamen ingenita
est genita uel genita ingenita Cum non filius
sit genita sapientia est et genita sapientia neque enim
aliud est eius sapientia quam eius sapientia nec in excessu
quod pater est sapientia ingenita et filius sapientia genita
per quod sit alia et alia sapientia sed alia et alia persona
¶ Item arguitur sic filius generatur ab alio essentia v. Undecimo
et non ab trinitate illa ut sapientia et illa non est in-
essentia diuina illa filius generatur ab essentia diuina
¶ Item in deo est aliqua relatio genita ut relatio Duodecimum
filii sit filius ut patet de hoc 33ᵐ proximum illa in deo est
aliqua entitas genita et ergo quia est ab inferiori
ad superius et ut illa est et illa essentia genita
cum omnis entitas sit essentia Et si nulla entitas
est genita illa nomen genitum est essentia per consequens
simpliciter unus falsum ¶ Item si non hic potuerit 13º
esse sicut arguitur 19ᵐ doctrinam quod suppositum generaret 14º
essentiam, cum essentia dicta ad propter rei generatur
illius rei que ipse est sed hoc non obstat predicto
argumento quod pater non generans deum quod tamen
pater ipse sit idem deus sequeretur per illum modum 14
arguendi quod pater esset genitor ipsius rei que
ipse est ¶ Item sic hec essentia est filius illa
hec essentia est hic patrem illa hec essentia est genita
que patet quia in omnibus ista antus conuer-
tuntur et filium est idem et tota sic illa ¶ Item Sexto
Augustinus de passione Christi sancti capitulo 1º Christum sanctum

non esse de deitate patris sed de relatione simul
et dicunt. ¶ Exemplo manifesto: essentia est de deitate
patris per deitatem, quia sic loquitur Augustinus in 1ª de trinitate:
producit, scilicet essentia, et pater ratione generat filium.
¶ Item ibidem capitulo 13º: Spiritus sanctus est deus
de deo, ista est essentia, scilicet de essentia patris, quae divina
mentibus est in terris. Exemplo sic: quia essentia est
de essentia et non fuit nisi per deitatem, ista essentia
producit et producitur. ¶ Item essentia divina
communicatur, ista producta, Anselmus per Augustinum pro
de trinitate capitulo 20º ubi dicit essentia producit filio
sine initio generatio pura pro, tamen quia
unitate et communitate sunt relative opposita et non
dicuntur nisi relationes originis, ista omnio similiter
ut producere et produci, tamen quia si sunt aliquae
duae relationes si duo extrema, similiter sit idem
dicens alterius et reliquum religio sed pro-
ducens et productum ex una parte et communicans
et communicatum ex alia parte sunt huiusmodi et pro-
ducens et communicans sunt idem, ista et productum
et communicatum et extra secundum intrinsecus non significans
si a et b sunt correlativa et c et d correlativa, ergo
sic idem b et d sunt idem ut probat. Aliquid
dicitur ad plura correlativa sicut a quia est idem
ipso c dicitur correlative ad b et d quae sunt diversa.
¶ Item tres personae non sunt una res quae
sit quaelibet earum, ista omnes probant Ioachim,
salvatoris orantis pro eum personis fidelibus in-
sunt unum in quantum sicut et nos, cum ista fideles
non sit unum unitate nec ista nec tamen filius
et una res tamen ponere. ¶ Ad primum contra, ut
pater et nec distinctus est tamen nec unus contra
dicit. Sed in isto eodem articulo ad propositum dico
quod divina est haec quae generat seu idem vel quae generat
sed essentia non sequitur quod essentia generat. ¶ Item inter
essentiam et generare seu generationem non sit oppositio
relativa tamen inter generans et genitum est oppositio
relativa et ideo sequitur quod essentia esset generans per-
ibi est oppositio formalis sequitur quod inter essentiam et
genitum esset oppositio relativa quod non est concedendum quia
primum haec essentialis unitas individua in oppositione
relativa tamen unitate essentiali obviat ne concedatur
ista essentia generat nec quidem oppositio relativa re-
essentia et generare vel aliquam personam individuis
sed ista quae est inter generans et genitum quorum
si formaliter dicitur de essentia statim essentia est
illi contra relative ista essentia ut prius. ¶ Ad 2m
essentia divina et videt Ockham nodo aut
si hoc generans tenetur prius participialiter vel
adiective sed est res ista generans vere et non
generans. ¶ Et si dicitur quod essentia est pater vel ista est pater

generans vel pater non generans. ¶ Videtur quod
si hoc generans prius adiective teneatur, quod neque
est concedenda eius veritas quia quando aliquid determinatur
sumptum in aliqua determinatione patitur vel aliquo
modo requiritur quod determinatio ut praedicatur vel aliquo
determinabili et quod tamen determinatio quod determinabile necesse
praeditum de primo substantivo sicut adverbia
istius. Socrates est homo albus, vel unitatis comparative,
Socrates est homo, Socrates est albus et homo albus, et ita
hoc esset falsa, essentia est pater generans quia hoc
est falsa, essentia est generans, et hoc esset falsa essentia
est pater non generans quia hoc est falsa pater est in-
generans. ¶ Et quod intendo declaro ex dictis
quod essentia est pater qui generat et ista formaliter
aequipollet isti: essentia est pater generans, accipiendo
hoc generans participialiter et adiective. ¶ Ali-
quo videtur posuit et idem doctor quod tangit
concedendo eius quia per hanc propositionem ostendit quod
essentia est pater et ipse pater est generans et modo
generante accipiendo hoc generans in quantum participialiter et
adiective sicut non sequitur pater est generans, essentia
est pater, ista essentia est generans. ¶ Ad primum quae videtur
Ockham quod probat a dissimilia et quae adducit quando
conditionem, scilicet si talia coniuncta pro se posita praedicantur de subiecto
et non pro eius actus, scilicet simpliciter et non tantum adiective,
et determinatione quae hoc modo praedicatur de illo subiecto sic-
ut non est in proposito quia hoc generans praedicatur
et adiective sumptum prius fit se de subiecto. ¶ Ergo
ista solutio petit principium, et ideo eius primum quia supponit
quod primum coniunctum sit idem quod quaelibet pars coniunctionis
vere dicatur de subiecto et hic Ockham petivit [...] pro-
bare si ergo vere sic esset intelligendum tunc totum contra
supponeret quod per eam probare vellet a hoc est petere
primum in ista. ¶ Aliter ergo dico mihi posse dici
quod tamen intellexi ipsum primum conclusum ratione
totius coniuncti dici de subiecto sine se totum et non
sine actus seu solum ratione partis et hic volebat
Ockham dicere cum dicit: Si talia coniuncta sumpta
etc. Si autem primum coniunctum dicitur de subiecto solum ratione
unius partis ita quod altera pars non habitudinem
ad subiectum sed ad partem primi cui coniungitur et
non extendit se ad hoc tamen sic est in proposito et
patet et in illo exemplo: Sortes est albus monachus, ubi
non sequitur, ergo Sortes est albus, quia hoc coniunctum albus
monachus non ratione totius sumpti se dicitur de subiecto
sed solum ratione istius partis monachus cui
convenit aliquo modo albus. ¶ Ad confirmationem concedo
quod essentia est hoc generans derivative pater et negatur
quod ista essentia est generans accipiendo hoc generans ad-
iective et participialiter, videlicet ut sic est propria suppositio

1ª

Decimo octavo

2ª pars

Vicesimo nono

Ad primum contra

Ad 2m

[...] ad primum

ad hoc hec generatio nisi addito aliquo noie
ut dico: rus generans albeitas generans et
ideo est quod hoc generans significat solum in pretermino
et per ipso potest supponere et ex solum proximo etc.
Et hoc generans adiectiue sumptum sola predicatione
significat etc. ¶ Item dicit Gregorius quod illa
a de inferiori et superiori tunc tamen hoc ult.
dictum quod illud suppositum non solum probabile
est de inferiori distributo pro suis omnibus [suppositis]
sed et de omnibus de quibus ipsum inferius verificatur
etc. sic quod talis propositio: albus potest esse, act in subiecto
posito negato quidem de omni et ratio est quia tenet
ea hoc per medium in superium et forma propositionis
tunc haec est quedam vel composita exclusiva
et aliqua quia vel quia ista quia potest esse albus
ergo potest esse coloratus. prima sic: omne album est coloratum
potest esse albus etc. Suppositio autem hoc generans
non est tantum suppositio ad hoc hec generans nam hec
falsa: omne quod est hoc generans est generans etc. ¶
Ad tertium videtur Adam quod maior est vera
ubi est predicatio formalis seu per inherentiam sed ita
divina essentia est pater solum est predicatio ydemptica
quod si ibi esset predicatio formalis tunc et tamen
divina essentia est filius et tunc oportet sequentia
omnis essentia est pater, filius est essentia divina igitur
filius est pater quia sic in arguendo est predicatio formalis.
[in margin: ...] tunc hoc essentia supponit et distribuitur pro personis
et ideo conveniens erit eo quod conveniens descendere
ad omnia illa pro quibus supponit et distribuitur
solum autem ita formaliter sequeretur ergo hec tamen non est
si autem solum dicitur secundum predicationem ydempticam
hec valet solum adiectiue staret supponat pro re quia
pater et quelibet persona in divinis non tamen supponit
pro re nec pro filio nec pro aliqua persona sed pro deitate
tamen et ideo non debite sub sumitur vel non
sub sumitur pro aliquo persona fieret distributio
in arte ad per quem supponeret solum arguendo ¶ Con-
cordat aliquando hoc verba dicta et probat propositionem primam
dicens quod quedam sunt verbalia in divinis substantia
que claudunt in se rem et quam ponunt
forma in portatam prima ut hec nomina pater etc.
pater predicatur ydemptice ut tamen dicitur essentia et pater id est
quod et pater / quedam sunt que sunt nomina
adiacentia sicut nomina et verba adiectiua
retenta ut generat gemitus quoniam talia ponit
rem suam et ea de quibus predicatur in per in-
herentiam predicatur et ideo generare ponit deo quo in
imptat et essentia tamen de ea dicitur et ideo hec est falsa
essentia generat sed tamen vera est essentia est generans
quod ideo dicitur de quo notus predicatur solum et propria predicatio
sed in parte nominis ubi proprietas est quod ideo id est hoc ve-

competit ei quo ad medium predicatur de quo dicitur
solum ¶ Item sanctus Thomas distinctione quinta
questione prima articulo primo in responsione ad tertium
argumentum dicit quod cum dicitur essentia est pater dicitur
est locutio excepta quod hic pater potest teneri quod adiectiue
ut ponat formam suam et essentia etc. falsa et quod
proprietates non determinant essentiam nisi per [in margin: ...]
se et tunc supponit pro nomine personam pro-
prie et est vera. ¶ Item Scotus distinctione quarta questione prima
dicit quod ista pater est essentia potest distinguere quod pater
potest sumi substantiue et sic significat personam cuius proprietas
et est vera predicatione ydemptica quia solum potest pater per
ydemptitatem ¶ Ideo potest sumi adiectiue et tunc significat
ipsam proprietatem determinatam et sic modo componitur
cum ... essentia in idem ... generantis hec mo- [in margin: pater ...]
ista est falsa essentia est pater quod significat primum formaliter pater
designat tunc illud arguens designat et patet vi quod
potest pater predicatione eiusdem ratio in id quod pater solum
... hoc verum quod est falsa essentia generat
quod hoc generat solum formaliter et adiectiue potest
pater designat hec autem vera essentia est generans
¶ Item post dicta breviter et planius quod dicta
nec de quibus per ... sed veritate de omni
proprietate seu passione predicatur solum que sibi convenit
secundum totalem rationem suam seu significat vel significatum
proprium vel secundum illam rationem suam quam talis
solum dicitur de altero etc. non est impossibile gene-
rare solum est proprietas patris sub ea ratione
qua pater et non sub ea ratione qua essentia [in margin: Ad quartum]
quamvis tamen significet ipse homo pater seu conveniens sed
contradicens ¶ Per idem patet ad quartum sic non
aliquando potest predicatur de inferiori secundum totalem ratio-
nem illius in factis seu solum que sibi competit secundum
totum ambitum sine suis ... bona et ...
alia predicatione ad illam in qua idem potest assum-
matur dicitur de predicato superiori ad tale solum seu in-
ferius ¶ Item quod potest dicitur de suo secundum aliquam
rationem que sibi competit ratione alicuius significati sui
tunc ad illam in qua idem potest assumatur de ergo
terminus predicatur superiori ad illud solum secundum eandem
rationem est bona consequentia. Et utrumque deficit in proposito
ut patet intuenti quia generare competit pater
quam essentia quamvis tamen hoc pater significet similiter
essentia non est predicatur superius ad hoc pater sub ea ratione
qua pater vel qua generans quia est dispositio ad
aliquid etc. ¶ Item dicit Scotus quod essentia non
predicatur per aliquo de pater ut formaliter ¶ Ad quin- [in margin: Ad quintum]
tum dicitur quod predicatur etc. dicitur sicut ad tertium
quod hec est verum de predicatione formali seu per in-
herentia sed in ista pater est essentia vel deitas sunt

e pro idemptita sunt et in ita ego essencia e pr vel filius. ut patuit in solucione tercii et in isto concordant Adam et Bona ventura. ¶ Item potest dici quod quintus non procedit de alio hic supponit pro aliquo eius supposito sed tamen ratio de ipso vere predicatur et exhic bene scitur in proposito quod hec essencia bene supponit pro supposito sive ipso suppo pr sed tamen quod eorum distincta de ipso et exhic bene sequitur quod hec essencia bene supponit pro re que est pr non tamen non sequitur quod supponit pro re et hic semper loquendo iuxta modum loquendi doctorum tantum in ipso terminis si quis autem vellet tenere modum loquendi ibidem sumendo suppositionem quem de supposicione supponens ipplicens 1o dicta ad ita est quia tunc negarent ista quia essencia non supponit pro re in qua sicud quod deus generat sic concedi. quod essencia generat et adpositum dicitur non tamen quod ita deus generat sic concedendum quod deus supponit pro re tantum et sic loquendo diceretur quod supponit pro filio est sed non concedendum quod proprie vere competit sibi pre est. ¶ Ad sextum essencia est concedendum quia prout est pro idemptita et prout separatim abstractive per se quo generat filium et ita est contra sententiam Tho. allexander de hall et Bonaventure et suppositionis simplicis credit absque dubio istam essencia e pr filii sicut istam essencia e pr et dicitur quod vocatur hoc nomen pr quod per se tenetur et significat personam cum proprietate et tunc vera essencia est pr. quoniam essencia est persona generans filium et non infertur ergo filius est filius essencie quia non sequitur non sequitur essencia est filius. Similiter ergo ergo essencia et concordant quantum cum primis ad intelligentiam quod hoc pr duos significat hypostasim que habet filium et tunc dicitur accipi formaliter aliquo significat notionem seu proprietatem et tunc tenetur adiective primo concedenda dicta pro eo quod non sequitur quod eo verba regnendo super pr filii e essencia non per conversionem essencia est pr filii. Alia quod si in alio hoc pr non est tunc non est quia nisi eodem modo tenentur in quantitate si aut tenentur adiective tunc non est verum sequitur supponis non intelligatur eius sequitur tamen adiacet ut sit sensus res vel persona que e pr filii e essencia et ex ista non sequitur nisi quod essencia e res vel persona que est pr filii ¶ Ad septimum aliqua essencia est nega. Ad probationem nulla essencia est negatur quia ad probationem quod dicitur quod adhuc quod talis conversio sit forte vera quod postquam conversa sit sit sufficiens dicendum sicud quod potest de notionibus competentibus dicendum essencia sequitur sicud et sit sufficiens dicendum adhoc quod per eam solus possit esse regulatus per dicta de

Ad sextum

Ad septimum

omnium et deus de quo in suis principiis dicens est. non est ita dicendum nulla essencia divina generat est. ¶ Item nulla propositio in qua verbum vel nomen adiectivum adiective sumpta vel participium participialiter sumptum formaliter et in mente predicatur de subiecto vel hic homo est albus homo generat non est de sua forma seu formaliter convertibilis et est quod per vero terminis propter naturam supponere impositione ita ut sit sensus propositionis et hic quantum terminus adiective accipitur si tamen aliqua talis resolvitur in aliquam propositionem ubi terminus adiectivum vel verbum est determinat substantivum sibi adiunctum cum eo sunt implicite aperte propter et in mente illo subiecto dicitur de subiecto tunc in talis forma propositio convertibilis est. ¶ Ex quo patet quod hec nulla essencia generat vel est generans non est habet forma convertibilis sed si additur in predicato res vel ens est ut dicendo nulla essencia est res generans vel res que generat est tunc est convertibilis sed est falsa sicut sua convertens. Item si additur in subiecto hec essencia dicendo nulla res est essencia generans tunc manet vera et convertitur in hanc nulla essencia generans e ventas quod e vera ¶ Ad confirmacionem omnes in divinis est negatur quia sed bene sequitur 2a tamen essencia e res vel ens in divinis generans filium et adhuc quod valeat talis quia ab utraque est requiritur quod non sit sufficit dicendum est ut prius sed prior tamen non solum illud arguitur sed sic iam e dictum ¶ Ad octavum videtur Adam quod auctoritas Richardi importo non est ponderata quia auctoritas ecclesie est in contrarium et est reponitur contradicit sua. tamen dicere in 2o (reme) sua superius posita non aliud est inquid preterea filio sapiam dedisse vel filio accepisse quod preterea eum quam sapiam generasse ex quo dicitur quod tamen ipse dicit Sapiam vel essenciam generare vel genitam esse ipse accipit essenciam vel sapiam non per dentate omnium trium personis sed personaliter per hac persona vel pro ea sicud tamen dicit quod deus generat vel deus generatur et adhuc sensum magister glosatur auctores sicut ut patet intuenti et frustra contra magistrum garrulat. ¶ Item Gregorius ad auctorem Richardi dicit est in venetia quod sua quod non certe auctoribus cum plures habeat antiqua et que omnium est validissima auctoritatem dicendum secundum que ecclesie adversum et sensum carnem et si forte forma verum videatur quoniam non aut sermonis res sed ut e sermo Boethius ut hic ipse allegat exemplum Hilarii ¶ Ad decimum quod est Richardi propositio est concesso cum dictum est quod non est eadem sicut in

pl.

bono et malo sed alia et alia sunt nec est
veritas. Sed forte ipse non accepit scientiam
per equalitatem vel huiusmodi incrementum eo quod eadem scientia
non est simul in diversis subiectis sed potius per
ipso subiecto est ita concedo quod eadem est scientia huius
et illius et quod scientia illius ab alio sit accepta
ad istum intellectum quod sicut hic scitum in noticia
sed ab alio et tamen dicitur quod scientia alterius est eis
in accepta illa necessario quia licet ab illo non sit
accepta saltem per doctrinam non tamen sequitur quod
non sit accepta sed quod sit in accepta sicut
non sequitur hic non videtur ab isto ergo non videtur. Ergo
patet quod ulterior deductio non procedit quod non
sequitur sapientia patris est inaccepta a patre ergo
est accepta a patre ergo est inaccepta vel
et accepta. ¶ Ad decimum quod et est dubium
concedo quod filius habet esse et sapere et sapientiam a
patre et patris generatione et hic locus intrinsece
de habere id est sapiens vel sapientia patris quod generationem
a patre est in illa auctoritate quod id est filii sapientia
et dico quod si hec sapientia accipitur essentialiter pro
sapientia qua filius necessario sapit quia tunc procedit
ulterior deductio. Si quod sapientia filii esset genita vel
quod filius esset sapientia genita accipiendo sapientiam
essentia essentialiter per sapientiam qua hic esset contra communem opinionem
positam. Si non habet totum filii sapientia accipiatur
notionaliter ut ipse videtur accipere et hic vero
vel potius filius sapientia tunc ulterior deductio
non procedit quia quia cum infert quod
id est filius est genita sapientia si sumatur sapientia pro
natura qua essentialiter necessario nego. Si vero sumatur
notionaliter nomine sapientie et admittere sed tunc
modus loquendi tunc vel aliud gerundium ut quod filius
qui est sapientia est genitus et pater qui est sapientia est
ingenitus etc. ¶ Item secundum illum modum
loquendi negare et contra ista quod sapientia genita
est sapientia ingenita quia filius qui est sapientia
genita est essentia qua pater est et sapientia in
genita. Sed accipiendo utrumque scilicet tam hic sapientia genita
quam hic sapientia ingenita notionaliter hec est vera
tunc sequitur quod contra. Quia hic idem concedit ipse dicit etc.
primo tantum modo in fine articuli ut patet. ¶ Ad
undecimum filius generatur a patre dicit Adam quod
accipiendo hec sapientia potius tenente quod non est quod eis
necessario aggregatum ex sapientia et natura concedo quod filius
generatur compositus et non sequitur ergo non et ideo dicitur quod
filius id est filius generatur ab essentia qua sit non
sequitur filius in divinis generatur a re aliqua et non
res aliqua essentia qua id est generatur ab essentia
[illegible]. ¶ Item non sequitur a patre generatur filius
et pater et essentia qua id est ab essentia qua generatur
filius. ¶ Sed forte dicitur hic non est simile propter
regnum etc. accommodatione ubi in alio predicto exceptione

et quod deberet sic arguere a patre generatur filius et pater
non est nisi essentia qua id est etc. ¶ Secundo quod patet
per primam vel non sequitur conclusio ut ubique quia hec est
ultime communis significatur quod pater est essentia qua hec et
sunt hec potius distinctiones. Et ultra hec significatur
quod pater non est aliqua res distincta ab essentia
et natura illius non sequitur quo quia absolute forma
a patre generatur filius et pater non et res distincta a
chimera id est a chimera generatur filius quod pater sequitur
quo color est et in ... est racione ... ¶ Quia
in divinis sapientia est essentia [illegible] simpliciter non sequitur
dicitur quod filius nec generatur a sapientia vel ab essentia
sed a patre qui est sapientia. ¶ Ad nonum dicitur Ada
quod si accipiantur hec essentialiter transcendenter sicut hec
res conclusio non esset necessaria sed sumendo non
certe pro sapientia divina qua tantum personis sunt
unit est primo de ea tunc necessaria quia quia ibi
est aliqua essentia genita vel sequitur expositione
apposita eo quod hec essentia accipitur transcendenter
et etiam si arguatur omnis entitas vel res divina
est essentia divina sed aliqua entitas vel res divina
est genita id est essentia divina est genita necessario discursus
et tamen necessarius apparebit infra tamen de pa-
ralogismis dicitur in ipso eodem articulo. ¶ Ad un-
decimum si non etc. necessario quia ad primum dicitur sed
ad septimum. ¶ Ad quartum. Sed non et etiam concedo
quia et quam dicitur quod eodem modo arguitur etc. dico quod non
est simile quia cum dicitur pater generat deum hic deus
stat et pro supposito alio per naturam tamen causa patet ex dictis
ergo non est denominatione abstracto nec vel dicitur
quod pro forma stat pro natura qua et tamen pro supposito
sed posterior ut patet ex dictis et ut dicit hic veritas
doctoris etc. Et non tamen dicitur pater generat deum
hic deum stat pro supposito filii et in additum quod
pater ipse sit idem in deus sumpto termino pro eodem
supposito scilicet filii necessario. Si non sumatur hic deus
essentialiter ut sit sensus quod pater est essentia eadem
deus cum filio tunc etc. concessa non sequitur quod pater
esset genitor ipsius rei que ipse est. ¶ Ad quintum
dicitur quod si hec huius racionem stare substantie et patri
personalem identitatem tunc concedo prima quia concedit
et. Sed autem advertendum est sit predicatio formalis
necessario quia predicata. ¶ Ad sextum dico quod Anselmus
non intendit in aliud nisi ostendere spiritum sanctum eo
de patre cum quo est ... vel persone de racione
patris ut ... est cum quo concordat hic veritas
et Scotus quando. Sed cum dicit filius vel spiritus est de substantia
patris id est hec de dicit consubstantialitatem filii
vel spiritus sancti cum patre et similiter cum hec originem
filii vel spiritus sancti ab eodem patre. ¶ Ad decimum septimum
patet per idem quia expositione quod spiritus sanctus quia est
essentia est de patre essentia cum quo est eadem

Contra

Ad 3m

Ad 4m

Ad 5

Ad 6m

Ad 7

Ad 11m

ad 18m

ecentia q3 ons ibz ¶ Ad decimu'nonum cu' dr' ref
ne' qua ad primam pcom dr' q' licet contitare
r comitari qr opposita uno signdi ex primam
non tn ultime opponunt quia non oz quicquid for
ue' q'ntans r comitatu e d'o3 idem n pt
comitare se r dare r mittere se · r hinus licet ·
3 in proposito forte non oz dic q' ecentia qnuz
sunt allegata e de Augustino · ecentia pstat
filio etc' r exhc q' idem q' q'ntare r comitari
non sunt rlones originis forma' ita · s ·
q' q'ntare sit originare r q'ntari originari
nam pr q'ntat ecentia r non originat ca
recentia q'ntat' r non origina' · simili spiratio
actiua q'ntat' r non origina' · io non sa' ·
q' q'ntare r comitari sunt idem q' pduce r p
duci r uno dececdem ut dict ex una parte na
ecentia q'ntat' r io pduci' · suppositu' ante
pducta r io q'ntat' ita solue' adam ¶ Secun
dum dicit q' pducere in diuinis dicit rlonem reale · 2 9o
q'ntare aut' dr' rlom originis eqr etiam
q' comitancie etiam relom realem ut ia' dr' ·
argumento q' q'ntare r comitari sunt rlones
opposite dr' concedo q' sunt rlones rlonis opposite
sunt pprias rones suas r licz ueare q'ntaris
aliquas rlones reales oppositas · s · pducere
r pduci non tn sunt ille ¶ Ad rationem pbaz
eiusdem que si sunt aliqne etc' dicit ad oz
q' maior e impossibilis nisi intendo actu ex
cito · particula signato sit · s · q' unum extremum
sit idem etc' · i · significet idem r tuc licet dico
si adequate idem uel eadem pse signt sed
sic non 3 in proposito quia aliq' pducens non
3 q'ntans r r aliq' q'ntans non pducit id
q' q'ntat nec cotra · bn tn in impossibilimonis
r pducens dm' de eodem · s · respectu pcas
non tn sa' q' q'ntan r pductu dicta' decod
in diuinis sicut si sponsus sibi dat sponsam annio
quam creat idem 3 e dans r recipiens non tn
sa' q' idem sit ibi datum r receptum ¶ 2 3o
Secundus dr' q' in proposito nulla extimu' diuine
correlonis e idem · formar tn extimo ultime
correlonis q'ntans · ut r pducens et q'trante
in eodem supposito quia na' dr' pte q'ntat
s fiunt dr' q'ntata tn q'ntans non dr' for'
eandem rom quam dicit pducens in pro
ducens q'ntan' nec r pduci nec eandem dm
ut idem denotant po ¶ Ista solutio satis
concordat tn precdicta nisi q' ista concedit quia
seu ecentia q'ntat se · s por dr' · q' h' n uidet'
ipse dicit s mag' q' pr q'ntat ecentia etc' ·
¶ Ad decimu' nonum dr' uerdo aus inh' · u
opinio ioachim reputaba' · habita ut pz ea

dr' licet q'ma sunt ibi arguna' pr gignendo
dedit ecentia suam filio nullam ut alias
pt dare ipsa filius est deus ¶ Et similitudine
io dedemit ecentia suam spom sco r io ut
q'ntato pris ecentie go io eandem ecentia que
e in pre e in filio r sp' r sp' diuina simplicitate
quel3 psona e in ios r tres psone sunt in 1a' ·
¶ Ad pcom suam dr' ibidem in decretali
q' dm saluatoris intelliga' q' illi · s · fideles ·
sunt unum unitate s' porcionali sicut pr
pr r filius sunt unum unitate s' polsoli scz s
in diuina eorum ita fideles sunt unum caritate p
tempata e ita expositio p' · i' p sic dm sathal'
math · xo · estote ergo perfecti sicut pr ¶ Estote psti sive pr
uester celestis pstus 3 · s · eternali bonitate
ubi non monet q' sumus ex nob psti natu
sicut pr celestis pstus e nat' psticione s' corpe
tente eternaar s ut cuius psti psticione nos
competite s · gre ac diuini ¶ Omn concio q' · 2 9o
ius filium ec genitu' de sba pris sit accidm
non tn oz q' ecentia diuine generacionis sit in
ul sbm pma ps pz p magistri ro q' maximum
r pointur in domen pmi dicete nullo modo deum
dei filium cogitans si enim natus ex sba pris
negaris ¶ Idem in nrs' ho de trinitate ca' 19o
tractans i' apli coloce' 1o loquens de deo pre
qui eripuit nos de ptate tenebrarum r transtulit
in regnum filij caritatis sue q' dm 3 inquit
filij caritatis sue ut ad intelligat q' filij sui
dila q' filij sbe sue ac pbi' filius caritatis
eius nullus e aliue q' qui de sba eius est
genitus ¶ Item primum ratione ubi e qua'o
sim quam genitu' non 3 de sba generantis
l non e primitas ut filiacio 1a' si in diuinis ge
tn non est de sba gignentis non est ut dere
primitas r filiacio q' pz sum ius ex pphi i ma
inanimatis non e primitas ut filiaco q' genitu
non e de sba generantis sicut ignes generat igne
de ut acr et r ita in diuinis pz de aliys ¶ 2 3o
Quam ptem pt sotus d'one 1a' q · 2a' · r stat
utrius fe sue totius nihil q' calitas inhis no
dicit psticiom simpl' r io licet reducto illius
calitati fiat ad aliquid primum illo gnere id
tn non 3 simpl' primum s totum · id ges comp
reducta' ad ad pma in alio gne q' no in
cludit impsticiom prima ad ad inquit et eff'
¶ Exquo sic q' maioris psticionis e ce prim
pductu aliquis pducti sine pri' nihil uel
qr nihil q' exigerit prim nihil ut qr nihil ad
hc q' pducat r pz ipsius quia exquo po ca
ma non exquit materiam adhc q' pducat
et maioris psticionis arguit' po que psse

e creatura q͡r que dei ui est alicuius essentie productiua. Contra arguitur si essentia esset ui vel q͡r in productione filii sequeretur quod principium productiuum filii non esset in quantum tale summe perfectionis etc. Consequentia patet quia omne principium productiuum cuius productio nihil necessario reddit habet in ratione principii ad principium productiue productum etc. Item eandem probat Ockam sic quia essentia diuina esset ui vel secundum generationis diuine aut patre aut persone [illegible] quod hoc quintum negat sit etc. quia in patre dicitur de ea perfecte quod non est in potentia ad aliquid differentem a se sicut forma de perfecte de alia parte perficiente in diuiditur a se. Item tunc esset patre ui filii et patri tunc esset ui patris et ita pater haberet materiam. Si dicitur hec non potest esse nisi propter aliquas conditiones que sunt deo et materie rationis vel propter conditiones proprias deo et materie non propter primum quia tunc ita diceretur quod essentia diuina esset asinus vel lapis etc. quod omnia possunt dici de deo perficiendo eius quo ad conditiones [illegible] propter sm quod fit aliquid [illegible] conuenit deo et materie prout sic aliquid conueniunt primo deo et forme et ita per eius essentia diuina diceretur forma sicut ui et ita non materia tamen forsitan ad quem generationis et non materia diuinis quia diuina ergo forme in generatione diuinorum quod forma est eiusdem generationis in generante et genito sed in quibusdam inuenitur est et imp[illegible] hec autem condicio competit diuine essentie absque imperfectione quia est eiusdem rationis inuariata in patre et filio etc. Confirmatur nihil perfectionis competit materie cum idem competat forme ex inductione quia ita forma est eiusdem rationis in generante et genito sicut ui [illegible] ita enim aliquid constituunt unum sicut ui simul ita potest forma esse id deo [illegible] in principium aliquid ne sit de [illegible] sicut in pro[illegible] [illegible] Si anima intellectiua [illegible] materia [illegible] et [illegible] crearet materiam sub anima intellectiua [illegible] non esset [illegible] quia tunc crearet quod [illegible] est eo quod primus aliquid presupponit etc. est forma ne sit de nihilo. Item perfectionis est eo actum sed est actiuum diuinis competit forme quam materie etc. Item simpliciter perfectionis est eo principium agendi sed hoc vel perfecte competit forme vel diuinis sibi quam materie etc. Nec eius potentia quod essentia diuina sit forma filii quam materia [illegible] est concedendum quod essentia sit in generatione [illegible] in ui etc. quod aliqui dixerunt quia tunc [illegible] esset et quam forma quod ipsi tamen negarent. Item arguit Gregorius nullius actus perfectionis [illegible] aliquid secundum se [illegible] sed generatio diuina est actus perfectionis ut omnis concedunt etc. Correlarium

cum filius dicitur esse de substantia patris [illegible] de [illegible] non tamen notat consubstantialitatem [illegible] originationem [illegible] si sic tunc creature possent dici esse de substantia dei quod [illegible] filium. Secundum correlarium in dicta propositione non tamen [illegible] de etc. notat consubstantialitas [illegible] si sic tunc pater esset de substantia filii etc. Tercium correlarium in dicta propositione [illegible] de etc. simul notatur originatio et consubstantialitas [illegible] quia [illegible] illius propositionis de quod est in substantia notat consubstantialitas et [illegible] quod ostenditur [illegible] causalis [illegible] patris notat originans ita quod totius intellectus [illegible] filius est de substantia patris est quod filius originatur a patre ut consubstantialis [illegible] intentio [illegible] ubi [illegible] Si aliam non inueniens patris [illegible] et filio cum patre homousion confitere. igitur intelligit per filium esse de substantia patris filium sit esse de patre ut homousion cum patre. Quartum correlarium ista quia non [illegible] a est productum et non de aliquo quod sit ui vel q͡r in [illegible] de nihilo [illegible] de filio [illegible] Et confirmatur quod tunc valet [illegible] si forma [illegible] deuotione adueniret et alicuius perficeret [illegible] ista forma [illegible] productum non informaret ista forma [illegible] productum non esset de nihilo [illegible] ad eius perficeret [illegible] ad eius perfectius quam ui etc. Dico ergo [illegible] in omnibus [illegible] ponitur per Ockam [illegible] et concordat Ockam et Gregorius. Contra [illegible] partem conclusionis [illegible] arguitur sic illud dicitur ui secundum generationis quod manet idem sub utroque termino generationis [illegible] manet in patre et filio diuina est huiusmodi eo quod ipsa manet in patre et filio etc. Confirmatur in eodem est [illegible] et termino etc. Confirmatur [illegible] sicut dispositio et forma ad [illegible] disponit etc. cum in essentia sit [illegible] que est terminus generationis in ipsa etiam erit generatio [illegible] generationis in ipsa etc. secundum generationis. Item omni potentie ipsa est secundum generationis. Item omni potentie actiue correspondet aliqua potentia passiua [illegible] fecunditatem patris actiue correspondet aliqua potentia [illegible] passiua de qua possit produci. Item [illegible] [illegible] ignem de substantia sua adhuc substantia [illegible] generantis esset etiam impossibile ad formam ignis generandi sicut [illegible] ui aliena de qua generaret [illegible] [illegible] Ockam [illegible] etc. sic imposito [illegible] rationes facit Ockam [illegible] opinione opposita sed non teneat eam. Item sicut arguit Ockam illud quod per generationem naturalem [illegible] forma [illegible] ad [illegible] [illegible] unum per se producitur [illegible] aliquid [illegible] cum [illegible] est huiusmodi quia [illegible] vel est [illegible] fundatum relationis vel est fundamentum [illegible] actiue passiue generationis sed relatio [illegible] forma fundatur [illegible] non sit de [illegible] forme tamen sicut ui [illegible] forma sit fundatum

2a ratio

3a ratio

Contra dicta 2a q

Primo

Tercio

Secundo

importat intellectus ita quantum ad hoc quod prioris est
essentia sed aliquem silentium in intellectu. Secundo in-
quantumque est passiva generatio sit generari filii
hoc est secundum generationis sed in essentia et passiva
generatio filii seu generari etc. Nos nota hoc primum
nam filiatio est prior origine ipso filio sed
incompositis forma est prior composito in ratione
prior constat quod filiationis est per se subsistens sed est
in essentia tamquam in fundamento cum sit impossibile
esse relationem absque omni absoluto in quo fundatur
quod patet hoc ab Augustino 5° de Trinitate. Ergo constat quod
filiatio non fundatur in essentia nisi mediante pa-
ssiva generatione quae est ratio fundandi sicut ac-
tivitas fundatur in essentia mediante generatione activa.
Ergo in eo priori passiva generatio est in essentia non
est ante in ea tamquam in supposito genito vel generari
quod natum est per se esse genitum ita est in ea sed
in subiecto generationis sed secundum generationis hoc silentium
in intellectu ita. Item omne quod per se ingreditur
entitatem per se geniti et non accipit vel ac-
cepit esse per generationem illius sed et vel fuit
secundum generationis illius sed divina essentia per se est
de constitutione et entitate filii quia est tamquam per se
genitus et non accepit esse per generationem istam
vel ista est per se secundum generationis filii ergo prior
ad constitutionem tamquam per se generata non dicitur per se
concurrere vel secundum ergo non generata et formalis terminus
ad quem generatio tamen formalis autem tamquam
accipit esse per generationem cum ante non fuit ita quod
praeexistit est secundum generationis. Item non vide-
tur fieri aliter Augustinus 5° a [illegible] quod non ne-
cessit quod filius vel est ex nihilo vel ex aliquo in sed
ex patre si ergo filius esse de substantia patris non est aliud
nisi ipsum esse de patre sed consubstantialem vel concludit
Augustinus 5° [illegible] et nisi Augustinus velit quod sit de substantia
patris quod dicitur et hoc est contra Maximinum. Item
secundum primam partem eiusdem homo Augustinus 4° de
Trinitate ca 2° dicit tres personas eiusdem substantiae vel
divinis sed constat quod substantia diminuitur scilicet
ad quemlibet personam vel sicut tres personae non
sunt eiusdem substantiae ita nulla persona est de substa-
ntialitas. Ad primum ergo dicit Scotus quod in
divinis non sunt tamen aliqui concurrentes
generationem quae est in creaturis vel tamen sunt privatio
et forma in divinis autem nihil et quod aliquando per
sub privatione et postea sub forma generationis
vel etiam privatio et forma sunt tamen generationis
vel generatio est unde generatio vel productio sunt enim
divinis sed ipsum productum et non sed tamen aliquo nisi
primum productum etc. tamen generationis divinae sunt
producens et productum per hoc patet ad formam argumenti
quia si nos intelligamus de terminis generationis quae
privatio et forma tamen concessa etc. intellectus hoc filio
nos intelligamus de primo productivo et producto vel illi
potentia tamen tamen ad hoc est vera. Ad confirmationem
dicit Scotus quod relatio non est in essentia sicut
forma in materia sed sicut proprietas suppositi in natura
esse autem in aliquo ut suppositum in natura vel
relationem suppositi in natura non infert esse in subiecto
nam unde Boethius relatio quae est tamquam denominans
est nisi filius et sicut ille non dicitur esse in essentia
nisi intuitive sed nisi quia ipse est essentia ita etiam
filius relatio [illegible] dicitur esse in essentia. Unde filiationem vel
generationem passivam esse in essentia non est aliud quam esse
esse illum qui est genitus sed prius etc. vel generationem
activam esse in essentia non est aliud quod esse illum
qui genuit etc. Ad 2m dicit Scotus quod per
potentiae activae non correspondet aliqua potentia pas-
siva sed in qua vel de qua producit sicut per dispo-
sitionem et sic loquendo prius dispositionis passiva potentiae
tamen activae primae correspondet tamen aliqua potentia passiva
quam ipsi vocant potentiam obiectivam quae est po-
tentia productibilis et hoc non credo sed patet et secundum ...
Scotus quod filius est productibilis sed et hoc non secundum aliquod
possibile quod in materia sicut non secundum incarnationem. Item
si intelligitur aliud quod omnipotentiae activae etc. ideo
quod nullus omnipotens potentia vel agit etc. concurrente
quod in potentia passiva secundum correspondente vel ipsum si ac-
tualitas quod secundum correspondet aliqua potentia primo passiva
sicut ipsa est prime activa sicut multi concedunt
deinde primo sed forte adhuc non omnino tamen praeter
tantae vel prima sit passiva sed deus et potentia activa
tamen dato unde ad eorum intellectum potentiam vel
quia. Ad tertium dico vel dico illam consequentiam
et ignis et primus etc. de facto sit esse quaeque generante
ignem de sua substantia tibi substantia ignis generantis
esse impossibile et etc. quia secundum materiam in qua
fieret transmutatio et quae est probabilis sicut ignis de
sua substantia non intelligitur materia vel potentiam ad
formam pariam producit aliquem ignem sed generans
eandem substantiam suam per se tamen oportet quod sua
substantia esset impossibile ad ignem generandum illum vel alium.
Sed Scotus sed ignis generans de se et quae generet
genito suam formam ut et formalis terminus generationis
non esset impossibile substantia sua impossibile ad formam generandi
sed ipse ignis esset perfecte productum tamen vel non ro-
quiret aliam terram creantem ita impossibile
esse data etc. condicionalis in ista certa in secundum
non sequitur quod similiter sit in divinis. Ad quartum
vel hoc ad primum vel quod cum sit in divinis
fundamentum relationis et relatio forma fundamenti
etc. vel quod essentia sed portat relationem quia sunt
realiter vel quod illam imaginationem qua aliqui
hic inventi de relationibus sunt in divinis.
Ad quintum dico quod actio est in intrinsece vel dicitur
est hoc ad primum vel quod filiatio est prior origine

Septimo.

Octavo.

Ad primum ergo

ad 2m

ad 3m

ad 4m

ad 5m

filio z ne^a^ sibi de quo ponitur dicitur et tamen dicitur non sit compositio et etiam necessario quod filiatio non est per se consistens etiam deus quod primum ingenitum impossibile est esse relationem absque omni absoluto in quo fundetur. Dico quod hoc argumentum non debet attendi esse in consistentie sed bene dicitur quod omnis essentia que relative dicitur est et aliquid ex accepto relato i. non solum est ad aliquid sed et aliquid ad se de quo satis prius dictum est. Si autem arguitur tripliciter contra intuitive necessario a^o^ et quod dicitur quod passiva generatio sit ratio fundandi filiationem in essentia ia necessario tamen generatio passiva et filiatio sit idem. sed filius dicitur ut et generare vel generatio est prior generatione vel filio tamen idem sit generatio et generatum etc. Ut Willelmus Ockham dicit quod dicto quod generare est in essentia non tamen est in essentia sit in generali vel sicut nisi generationis sed est ibi per identitatem rei sed non identitate formali.

Item si conceditur^a^ sum locutionem intuitiva quod generatio passiva est ratio fundandi filiationem debet intelligi i. quod non dicitur filius nisi quia genitus est ita non dicitur pater nisi quia generat vel genuit. Ad sextum dicitur et necessario boni tamen nulla sensibilis constitutio ex essentia et proprietate sicut multi imaginantur sed sicut essentia est simplicissima ita et persona que est ipsa eadem essentia. Ad septimum non videtur et necessario aliis ad propositum dico quod maxime negant filium esse eiusdem substantie cum patre sed nostri hominis et deum probant filium esse ex substantia patris modo per exposito suffit. Arguit contra ipsum. Sed dicitur potentia originis et consubstantialitate etc. ad hunc quod generatio depositio est filius sicut dicitur unde quod etiam sit aliquid tale dari solum quod sit de nihilo. Unde quod non oportet hoc querere audivimus quod non est ibi sed ut patet ex dictis ibi non est in ut aliquid generatum vel tamen ut quod filius sit ex nihilo. Ad octavum dicitur Scotus quod augustinus ibidem solum dicit quod ad sit a^c^ substantia et aliud persona similiter et ideo quod non proprie dicitur aliqua persona esse de eo absolute sed addendo cum substantia sive essentia aliquam originationem ita quod hic filius est de essentia divina non est concedenda sicut sed filius est de substantia patris quia propter exprimitur consubstantialitas et originatio per quam construitur cum ablativo proprie prima autem non nisi aliquid originans concordat Scotus Thomas de omne re q. 2^a^ articulo 1° et Durandus eadem distinctione q. 2^a^ articulo 1° in speciali contra ultimum argumentum. Ex quo hoc inde exposite dictum augustini quod maximum ubi sepe repetit ipsum quod oportet filium esse aut de nihilo aut de aliqua substantia non sit de nihilo ut maxime concessit ergo est de aliqua substantia etiam non addit patris sed procedat quando de aliqua substantia et tamen non possumus invenire aliam nisi patris concluditur ultimate quod filius est de substantia patris. Sed quod Augustinus accipit esse de nihilo et modo quo creatura dicitur esse de nihilo et quod non est ex aliquo presupposito vel in productione ipsa ratio est aliquid presuppositum vel in productum et tamen per oppositum omne illud dicitur esse non de nihilo sed de aliqua substantia quod est de aliqua substantia presupposita vel in productum tamen productione quia ipsum capit esse vel sit potentia ineodem ipsum sit aliqua substantia que actualiter existit in alio in producta et hoc modo augustinus dixit filium est de aliqua substantia quam non oportet nos tales locutiones extendere et in usu modo sed ubi occurrerit ea exponere modo predicto.

Propterea ponenda suppono quod tamquam formalis atque productionis est illud quod productum per se sive per se terminus vel ultimate explicite productum patet ex modo loquendi philosophi quod ante illud et solum id dicitur esse formalis actionis agentis ad quod per se de ratione sui est ultima^a^ talis actio et quod agens de per se intendit. Explicite actioni sunt tamquam formalis terminationis est locus ad quem tendit mutatio sed ad omne illud et solum id ultima^a^ per se aliqua productio quod capit vel habet esse proprium quando est de per se sive non sic illius productionis probatur productio dicitur terminatione quod non est productio. Et patet hec inductione quia si albedo non acciperet esse per dealbationem non esset tamquam dealbationis formalis. sicut ut forma ignis esset terminus formalis ignitionis si non acciperet esse per ignitionem et eodem modo in ceteris productionibus.

Item quantitatibus etc. Octava in consilio et tertio etc. quod finis motus generationis est id quo habito cessat motus generationis sed generatio non cessat nisi res genita vel generanda perfectum generationem sit completa producta et hoc quia est de per se ratione finis impedimentum aliunde. Ergo quarto sequitur correlarie quod non dicitur aliquid esse terminus formalis alicuius productionis quia est forma. patet quia si deus crearet unam videlicet per se existentem ipsa non esset tamquam formalis illius creationis et tamen non esset forma. Secundo sequitur quod si aliquid compositum simul crearetur non plus forma dicitur esse terminus formalis illius creationis quam materia ut patet ex dictis. Tertio sequitur non oportet alicuius productionis terminus per se totalem esse distinctum a forma eius quia hoc maxime videtur in generatione sive productione alicuius compositi quod tamen quia ponentes talem distinctionem dicunt quod in ultima productione compositi est terminus totalis eius et

Supposito etc. hic an essentia sit tamquam formalis dumtaxat relationis

Contra

Primum contra

2m contra

termis qui acl eo ꝑpm e ꝙ pducit formi at-
dicit esse· tm quo· ⁊ tm formalem quo
pductum ȝ tlr ſitas omis ꝑtm· illud ꝑ
yssime e tig formalis alicui pductionis
ꝙ pmo ⁊ ꝑse intendit agens p ipm pdu-
cere ⁊ ꝙ ipe dicitur ꝑpam fieri ꝟ totu com-
positu e h̄ ꝗ dr ut pȝ ꝑhm no methaphice ubi
declarat hc ꝑsilie in artificialibȝ de causa
ꝗpa ¶ Quarto sec ꝙ non est idem qui r
p aliquam pductiom e ee tm formale
illius pductionis pȝ quia si aia intellectiva
esset p̄o creata ⁊ postea sub ea traceretur u̇ qui
in formam tlis aia cumtaretur matie p
creatiom matie subiepta ⁊ tn non ee tig
formalis illius creationis ut in pȝ ex-
dis ¶ Item spiracio activa cum accio filio
p gnatiom ꝗ cumtaꝰ hȝ filius· h̄ hȝ apte nascendo
ſa spiraciom activam nascendo hȝ apte
⁊ ꝑpus cumtacio ꝟ pgnatos ⁊ tunc constat
ꝙ spiracio activa non e tig formalis gn-
neratiois ꝗ ¶ Quinto sec non oȝ omne
illud esse tm formalem alicui pductionis
quo· pductu ꝑpam e forma ac ut intri-
ce pȝ quia ꝑtom precedentis ⁊ confirmac
ꝗ aliquid pductu pt ee tlr p aliquam
form ꝑ exute ꝟ cumtata ad qm tlis pduc-
tum ȝ de ꝑse omio sunt impertinens ꝗ ia
non ꝗ dici tig formalis illius pductionis
quis sit forma pducti quia no hr habz
inrite illius pductionis ꝟ u deus traceret
mariam subita intellectiva tlis creacio me
equareꝰ sulls creacio matie ꝟ ipa suppet-
eata sub forma lapidis vel ligni ꝑtud e·
ꝗtra Gregorii ꝯone ⁊ qo ⁊ arlo 20 quo
totum fundat sup opposito istius corre
Tertia conclo· ¶ Conclo tertia non certa ꝟ filius e
dme gnationis formalis tig· ⁊ intelligo
pa pte ꝙ ꝟ non e tertia certa e termis
formalis dme gnationis cm ꝑtom forte
sunt ut ista certa gnaꝰ secus aut ee d
dme gnationis formalis ꝟ deh ad ꝑus
cumtaꝰ no hȝ ee capit ee simpliciter ꝑse
lis ut pȝ ex suppositione ⁊ correctis sius ꝟ
certa dma non sit capit ee p gnatiom
ut notu ȝ ꝗ ¶ Ca ꝑo pa illud e tig formalis
dme gnationis ꝙ simpr ⁊ ꝑse hȝ ul accipit
ee p ipam filius e huiusmodi ꝗ ¶ Correlarium
mal idem e tig totalis ⁊ formalis dme gna-
tionis ꝑtur filius ⁊ tig formalis dme

gnationis ut pȝ ex quo ⁊ ipe tig tolis cigde
eo ꝙ ipe ȝ totum pductum p gnatiom ꝗ ¶
3ª Cont supponm ⁊ eius contra art Ore tertia
opponit po sit aliqꝰ pt ee formalis tig
pductionis alicꝰ pom no tal simpr ee ꝟ
dus ꝑtum po le e cm aliquam matiam p
existetem forme sbali etia ꝑxium dicit ⁊
p illam inform pom go sit ee quoponto ꝙ
stat ꝙ compositu aliqꝰ sbale ipse dum
erit actu po qm no sunt ⁊ ꝑ ghis huius
pductionis tig tolis est compositu ut pȝ
no methaphice tu quero dm formalis
ꝗ e ut aut forma aut compositu a ꝗ
e omis tig formale· ¶ Et u a sor hetin
positu quia u tlis accipit esse simpr ꝑ
tasimu· non pt dici ꝙ compositu sit tig
formalis· quia ipm e totalis ubi aut tig
totalis e aliqꝰ compositu ibi formalis est
aliquid ipius compositi ubi aliqs est
aliqꝰ compositu ꝗ forte e pri in actione ȝ
aliqꝰ compositu ¶ Ite ꝯfirmac hc quia tig
pductio· e unitio idem sun rem e formale
tig pductionis ⁊ unitionis hc pȝ ut in
omnibȝ ꝟ in tali ponto istius ꝯpom pducto
e unitio ut pȝ ⁊ tig unitionis formalis
e forma ⁊ non ꝯpositu ꝙ ꝑtm ꝗ ꝗ e formalis
tig ꝑ unitionis ad ꝙ sbm ꝑse informatur
hc aut e forma ꝗ ¶ non pt dici ꝙ nullus
sit ibi tig formalis ꝗ nec ut ee ibi tig
2a totalis ⁊ ꝑpus non ee ibi unitio eo ꝙ
nullus ee ibi tig ad quem sbm informi
ꝗ ¶ Ero sit· ꝗ ex aia formalis informit
mȝ alimenti conversi· certum e ꝙ facit pte
dim cu ꝗ ⁊ illud ꝑ positu e vere genitu
ꝗmis non sit ꝑse seorsum genitu illius
aut gnationis tig formalis ȝ aia in
tellectiva que tu ꝑsunt ut p iam accipit simpr
3ª simpr ee ¶ Item ꝗ ꝗ quo ad pma pte
tergunt Occonis do ⁊ q· 2 2 teness o ꝗ ꝗ
Johns xo dr pre q dedit michi maius oibȝ
ȝ ꝟ maius omnibȝ no ȝ u aliqꝰ infinitum ⁊
hc non e nisi certa ꝗ istam dedit hoc
e volt augo ꝗ de trinitate ca 26o Sꝰ nam
prat filio sine inicio gnacio ita ⁊ spiri-
tui sco prat certam sn inicio ꝑ ꝑcessio· u
aut conuenia aliqm form dari pducto sine
cumtaru ul ꝑrar p gnatiom u illa form ꝯ
4o tineas unitio ul sit formalis tig pduc-
tionis ꝗ ¶ Item ꝗ ista gnaꝰ no ꝯcurr
5o dimota ꝗ ꝗ formalis tm eius no ꝯ ꝯ
conuenientie gnatus cum genito qua e in
conuentꝰ ¶ Item ꝗ ista pductio no ee
9o
4o

generatio h magis esset intrinseca ad generantem quam
quia productio potentie magis est substantie extremo
terminus forte ut patet per philosophos sicut alteratio
potentia magis est substantie et qualitate que est terminus
formalis eius id est si formalis terminus huius productionis esset
illo ista productio potentia magis relationis et non
esset generatio ¶ Sexto sic arguit alter sicut
se habet terminus alterationis ad alterationem ita terminus
productionis se habet ad productionem sed aliquid potest
esse formalis terminus alterationis ex hoc quod consimiliter
sed per alterationem producitur tamen tale esse id est causa
debet dici terminus formalis productionis producentis
quantitatem suppositam h per eam non capiat esse non
non tamen non possit assignari ... dicitur hoc patet
si aliqua qualitas separata diminueretur de novo secundo
illud secundum ... et terminus illius alteratio-
nis esset illa qualitas que tamen non capit esse per
propriam alterationem ¶ Confirmatur idem hoc quia
accidentaliter qualitate et unico et non nisi alteratio
illa ipsa est terminus formalis alterationis ¶ Est
contra istam partem contra omnes arguit Petrus
Aureoli doctor ... quarto Persona constituta
formaliter per generationem nullum habet formalem
terminum constitutum per generationem et principiatum
aliquin idem principiaret se ipsum sicut quod patet ... per se ...
constitutum ¶ Item idem si generatio passiva
haberet per terminum originato totam personam haberet
haberet bene veritatem et hoc non haberet rationem fili-
ationis et hoc non haberet rationem totalitatis quia
esset origo illius totalitatis et hoc non quia origo
est aliud ab originato ut patet esse per se formalis
id est nullus terminus potest qui originaretur ge-
neratione passiva ut videtur ¶ Item idem
id est generatio non potest habere aliquem formalem
terminum qui originetur formaliter quia sicut in agendo
ubi non acquiritur ut per se ... ... sit idem
... in ea generatione h in filio non est ...
essentia que est per se et deitas constat quod non
potest esse formaliter originata quia nulla ...
capit per generationem et unum est ibi filiatio quia non
est aliud ... generatione et persona que non
est aliud ab ... non est ... formalis terminus
generationis in filio ut videtur ¶ Item idem
Generatio est via in ens ut dicit philosophus ...
h in filio non est aliquid ad quod posset generatio passiva
esse via non filiatio quia est idem ...
essentia quia preexistebat ut persona quod ...
distinguatur abeunte ... via ... ratio ...
h si generatio esset ipsa prius tunc ipsa per se esset via
... ¶ ... generatio sit aliquid nomine
... eo quod per se constitutiva formaliter generatione

... quod per se non sit ab ea originata et principiata
... impossibile est quod sit aliquis terminus formalis acquisitus
in filio ingenite sit via passiva generatio.
Ad primum istorum dico quod in ... compositione
terminus formalis illius unionis sive productionis
Ad ... ... dicitur quod ubi terminus totalis est aliquid quam
ibi terminus formalis est aliquid ... ...
dico quod hoc non est ut est simile de agente ...
quia ibi ... formale actionis dicitur for-
ma quod hoc concretum formale ibi ... ...
ita non ... ... isto ... terminus
formalis productionis ... que dicunt ... id est quod
... ... ab agente per eius productionem
... se totum tale ... ut dictum est ¶ Ad confirmationem
dico quod non est terminus dicte unionis que dicitur
potest productio illius compositionis ex unione
... qua secundum ... ad formam plus quam
forma ad formam nisi dicatur valde large ...
... quod forma et ... tamen sit ... ...
et ... non sunt id est ... ...
quod ... et ... ... sunt ad hoc quod
sit id compositum illud compositum est formale
terminus illius unionis ... forma ...
¶ Etsi dicatur ... Gregorius quod terminus formalis
transmutationis que est productio ... ... ab-
transmutationis ita quod ... ...
hoc nego ... transmutationem et productionem ita
... ... ad ... ...
... est ... ...
arguit quia ... non ... est secundum ...
... ... formaliter ... ...
... ... alteret ut ... ...
¶ ... dico quod in ... ... intellectiva
est terminus formalis illius generationis ut sic dictam
... ... quod h aliqua ... ...
... et si ... ... ibi ... ...
intellectivam aliam formam carnis et aliam ...
ut ... ... philosophus ... ...
... ... h hoc non pono ...
¶ Et adhuc arguit Gregorius quod philosophus
dicit ... quod terminus est ... terminus ...
vel sit illud ad quod ... ...
... ... terminus sive terminus dicitur de eo ad quod ...
generata pervenerunt cessat motus generationis
quod ... idem est quod ... ad quod ... generata
pervenerunt ... sunt generata ... ...
... competeret forme ... ...
... si ad ... generatum ... ... generatum
et cessat generatio eius ¶ ... ... dicto
... ... quod ... forma ...

est aliquo termino a quo generationis non tamen est terminus
formalis eius. Sed potius totum compositum quod
producitur capit esse per illam generationem
dicit 2° physicorum. phos. post generatio differt a motu
locali et similiter omnes alii motus producunt aliquid
proprium terminus formalis eius capit esse. hoc
non est in motu locali etc. ¶ Ad tertium con-
cessis auctoribus dico quod essentia loquendo pro-
prie est communicata filio tamquam forma sicut dicitur
quod compositum habet formam sed est communicata sibi ut sit ipsa essentia
sicut nascendo accepit ut sit filius et persona
vel hypostasis ut patet per Augustinum 2° de Trinitate ca-
pitulo 10 etc. Etiam dicit Augustinus monologii 16° non
proprie dicitur quod summa natura habet iustitiam sed quod ex-
istit iustitia et idem intelligendum est de aliis
que sunt secundum eam dicuntur de ipsa et ibidem cap. 43
dicit quod non est aliud patrem aut filium habere
essentiam et esse essentiam. Et Augustinus contra Maximinum li-
bro 3° cap. xxxiiii dicit quod pater dedit filio vitam
quia genuit vitam et accepit esse vitam
quia natus est vita etc. ¶ Item non oportet si
forma communicatur alicui per aliquam productionem quod
ipsa sit terminus formalis illius productionis
ut patet ex dictis ¶ Ad quartum negatur prima consequentia
quia licet formalis etc. illa negatur quia non formaliter
terminus generationis in divinis est filius dei. unde Augusti-
nus quod genitus est deus sicut gignens et pro-
inde eiusdem nature cum gignente etc. ad hoc
quod generatio sit univoca sufficit quod generans et
genitum sint unius nature secundum naturam et sit una
natura in utroque, et ita generatio est maxime
univoca. ¶ Ad quintum videtur Ockam quod tollit
processum ac si ponetur quod relatio est terminus formalis
generationis divine. Unde dicit hic non est ponendum
sed ipsa persona est terminus nec est ibi alius. Respon-
sio est simpliciter falsa quia non est terminus formalis
in ista productione nec dicit generatio. Est
dicendum ... quod ipse negat relationem esse terminum
formalem illius productionis et istud ut patet
per ipsum patet ante in sua positione quia in
divinis est idem quod esse terminus sui ipsius sed ipsa
productio est relatio realis formaliter ¶ Ex quibus
... hec proposicio deitas filio est terminus formalis
divine generationis sed persona est relatio quia filiatio vel relatio
est terminus formalis divine generationis ¶ Ad rationem
suam dico supponendo secundum quod ipse loquitur de relatione
quod est in divinis productionum contra est filiatio
vel processio sed ipse ponit dicit in ... ad secundum
dubium an relatio sit terminus formalis etc. Quod filiatio
non est terminus formalis generationis ... dico quod relatio
... sit productio tamen sit prima producta que dicitur productio
passiva non tamen est productio activa cuius ipsa
est terminus formalis. ¶ Hic ad argumentum Ockam dico
nego primam consequentiam ... probationem ... et ad
probationem dico quod licet terminus huius productionis sit relatio
non tamen talis sed aliqua ymaginaria ...
que non sit in re sed solum ... ista relatio est ipsa
persona seu ypostasis divina que est terminus illius
productionis non per se ... relatio sed ... ypo-
stasis. Per ... que est sola ad quam ... est
generatio etc. ¶ Ad sextum dicit Ockam quod aliquid
in alteratione est productum et unitum etc. sed
et ideo concedo quod ... in alteratione est productio
... id quod est terminus illius productionis habet simpliciter
esse per illam productionem non autem ... terminus al-
terationis sive unionis capiat esse per eam
sed sufficit quod prius cepit esse per aliquam
productionem et sic ... quantum ad esse ...
sed est simile quantum ad hoc quod sicut terminus alterationis
habet esse in hoc per propriam alterationem ita terminus
formalis productionis habet esse simpliciter per propriam
productionem et ideo concedo quod qualitas per causam
de novo ... non capit esse per illam al-
terationem quia ibi tunc est unica sola sine produc-
tione saltem nova ... vel ... productor
dicitur quod terminus formalis illius productionis
est qualitas ... sed divinus ...
... qualitate quia ... non
... quod hic terminus ... formalis ¶ Per hoc patet
ad formam argumenti quia primum ... nec ...
... ¶ Ad confirmationem patet
quod ... primum modum concederetur quod talis qualitas
est terminus alterationis non tamen productionis ...
... quod quicumque aliquid unitur ad aliquid actus
quod ... id ... de novo productum et ideo non
oportet quod terminus unionis terminus formalis capiat
esse per eam sed hoc oportet de termino formali productionis
ut patet ex suppositione ... ¶ Et
dico omnis generatio est alteratio ... ut patet 1° physicorum et omnis alteratio
est productio ¶ Ad ... sit ita ... logi-
... non ...
... absolute quod pater est productio ... in alteratione
ut si producitur aliqua sine ... etc.
alteratio sive generatione ut productione nove
qualitatis. ¶ Ad septimum dico quod persona filii
non constituitur formaliter per generationem passivam ...
qua precedit ... secundum modum ...
... de proprietatibus. ... quod filius ... esse
quod generatio ... et ita ... est prius ... persona
filii constituitur ... forma filii persona ...
... ipso est deus filius. quod ipse solus genitum

in diuis nec e tinig eius .s. quacdius
passiue sed e nec quacas passiua re
tiub quacdius actiue aqua et p qua
origina^{ri} et l3 esse unde nec e qnestio
de uno formali originato ipius quacdis
passiue sed actiue ¶ Ffer idem p3 ad als
tres . rones eiusdem doctoris . que solu
procedunt de quacdne passiua ¶ Sicut g
sequitur uidendum est de paloysimis q
fieri solent in diuis ubi primo uidendu
an aliqua rg uel ars . de huiusmodi paloys
et amens syloysimus discernendis tradita
sit a doctoribus que sufficiat xpiano iter
xpianos / deinde magis exquisite uidendu
et de rg uel arte que sufficiat apud omes
2o uidendu e singulariter et hic de quibus
dam paloysimis in forma soluendis ¶ Qua
tum ad primu uidendu e precipue de rg
Augustini que cuiuter allegatur et recipitur .s.
q in diuinis omnia sunt idem seu unum ubi
non obuiat relonis oppositio et posita in libro
de trinitate .s. cao 20 ind ba huius unitatis
.s. diuine et huiusmodi relonis qualiter se contemperant
ut nec pluralitas que sequitur relonem impediat a de
nique simplicitas ponat unitatem
nec unitas prohibeat pluralitatem / ubi eadem
relo signetur quo nec unitas . continuat aliu
sunt quas ubi non obuiat aliqua relonis
oppositio nec relo procedat q sunt e nisi ubi ob
sistit unitas inseparabilis ¶ Exemplo p3 q
ex essentiali unitate in diuinis non pt in
ferri quas q repugnet p3 pluralitati nec
tertio explicitate psonarum inferri pt quas que re
pugnet essentiali unitati unitati et etia
ipsa psonarum identitate ¶ Et eadem rg firmatur
hic a p Anselmum xio de T.te et alle in dicta
puit et finem diuis q deus 10 dicitur simplex
quia e hoc q h3 excepto q relatiue quecu
pa ad alteram dicitur nec e ipsa / et multi alij
doctores .s. Hylarius Boetius ysidorus
et quos ibidem allegat concordant ¶ Ffe
clo quia quamuis dicta rg Augustini et matiaz
unitatis essentialis et dictionis psonalis in
diuinis sufficiat fideli ad discernendu palo
ysimum a syloysimo quarum non tamen ad assignandu
plenam causam defectus sit ploysimi spaliter
sua ps prima quia per tamen procedam constat fideli
recipienti ipsam q nec ex unitate essentiali
in diuinis aliquid concludi possit q obuiat
dictioni psonarum nec ergo ex psonarum pluralitate ad
concludi pfectam q obuiet essentiali unitati vero

dicta r3 quia alio procedit moraliter pa
loysimus in diuinis cum sit cum matiaz du
unitatis essentialis et pluralitatis psonalis pr
care solet ut p3 dictam regulam ad singulos
tres paloysimos applicando tum g si arguatur
sic iste pr generat iste pr e essentia ergo essentia
generat constat pluralitatem rerum q nec possum unu
concludere de essentia ex altera uel proprietate
pt q tollat unitatem et in dicto in essentia
generare cum inferat illam rem que generat
dum a genito eo q nec fecit genuit et
¶ Eodem mo si sic arguatur omnis pr in
diuinis distinguitur realiter a filio sed hec essentia e pr
ergo hec essentia distinguitur realiter a filio ¶ Ulte
sic arguendo hec essentia e indistincta
realiter a filio sed essentia e pr ergo pr e indistinctus
realiter a filio p3 statim p eandem regulam
ubique e defectus et ¶ Ipso quoniam p a q p
istam regulam non pt determinare sibi i ipse
que sit ca apprime et que sit ca no genitiue
ius paloysimi ut nota e inuenienti et
Conuenit quamuis dicta rg sufficeret fideli inter
fideles aliquid non tamen apud infideles quarum
p3 ex quo ine tamen sua positione ¶ Os forte
dicens dicta rg statim desinit in isto paloysimo hec essentia
e ss hec essentia e pr ergo pr e ss hic n non
obuiat relonis oppositio quia primitas
non e relo ad ss ¶ Unde q magis obuiat
relonis oppositio quia pr seu primitas est
realiter spiratio actiua que opponitur realiter
spirationi passiue . h rg rg sufficit inde quo
ad primum .s. ad discernendu inter paloysimos
et syloysimos et dicam materiam inregule ¶ Quan
tum ad 2m aut .s. ad uidendum de hoc regulam
sufficiat apud omes quarum et p quam reserua
pit defectus paloysimorum spaliter ¶ Suppono primo
unam opinionem que plurimi impositum et ponendo
dominem de relatiue realiter ab indiuiduis ptincipaliter
de quorum e intrinseca quidditate hec inde patet ex
multis dictis distinctis ipsum ad illam intentionem
imponentis in in de ydeis ac si ipse plato posuisset
res tenens spaliter unam ydeam ab solutam ab
omnibus indiuiduis sine spaliter realiter ptin
pata sit q e de eorum quidditate et illam
dicit esse eternam et priorem indiuiduis q
sint corruptibilia et multi spaliter doctores enim repunt
. quamuis tenens opinionem plonis forsitan
istas rones euadet et ad dictorum defendit
¶ Et si dicitis q Augustinus in libro lxxx iii questionum
.q. 46 . dicit q idee sunt principales forme uel rones
rerum stabiles atque incommutabiles que ipse forte
non sunt ac p hoc eterne ac semper eodem

Nota de univocatione rg que sufficiat [illegible]

se habentes que diuina intelligencia contineret et producta dicitur. has autem rationes ubi esse arbitrandum est nisi in ipsa mente creatoris et ideo expresse dicit quod plato primus ideas appellasse perhibetur id est. dicta suppositio non videtur dicto modo continere quam quia licet ipse deus sint ideo nomine tamen potuit esse dispar de re in intuitione

Item sufficit quantum ad presens quod admodum dictum in suppositione intellexerit cum philosophis. sed
et sanctus Thomas in prima parte summe questione prima dicit
quod platonica ponebat dicens primum ens quod dicebat esse primum totius diuisibilis rerum quod ponebat aliam secundam quam notabat intellectum primum intellectum in quo erant rationes omnium rerum sicut creatoribus rerum super sopinum

Correlarium — expositionis. Secundo sequitur correlarium quod secundum dictam opinionem predicatum hominis et hoc omnis de quiditate singularium exsistens non sed tamen vel formaliter diuiditur vel secundum opposita existentibus | sed quod nunc tale est precium uniuersaliter aliquid tale est de quidditate indiuiduorum omnium — Item talis species indiuiduorum homo ut patet expositione que imponitur platonica sed ut videtur est talis species ut formam secundum opposita

Secundum correlarium — la. Correlarium tercium conceptus de predicamento sibi correspondens hunc tamen homo secundum hanc opinionem primum simile. alia species generalis propria in hoc dicitur propositionibus sortes homo. homo

1us — vel supponendo. primum quia ex quo secundum propria separatur omnis speciei signum indifferenter diuidua in diuidua abstractiue apprehensis attributis et in diuiduabilibus ita si ponitur talis realis species illa contemptus primarie et ipse illam significat et ab ipsa

Tercium correlarium — abstinet. Tercio sequitur quod secundum hanc talis species vel predicati esset diuinitas sibi opposite existenti primaria et ita tonali et redemptiue et non significat formaliter

2us — ut constituitur prima propria principali propria. Ut dictum propositionis magnatorum talis species si videtur esset diuinitas seu conmunicata sibi opposite existenti et sortes sortis quadam specie diuinis Si tamen illi sibi opposite commutaret esse secundum singularis homo sic sortes homo vel per plato homo et ubi cuius tamen esset dicere sortes homo vel plato est homo prius homo supponeret pro homine in quibus et sortes vel plato per eodem secundum secundam opposita existentis et in quantitate. Sed

2 ps — propterea patet quod alius talis communis homo non esset suppositum sortis secundum propterea per essenciale eius sed opposita existenti homine et secunda mihi et per quoniam non esset homo

Quartum correlarium — tamen homo sit non suppositum. Quartum modum ymaginandi concedendum esset quod plato significat secundum mentalem communem et a se realitatem quod essentia communis que sunt mihi vel generat ut

3us —

generaliter. Patet hec quod dialetica loquens more platonico primo methaphysice dicebat dictus autem rationes generationes esse singularia sunt non ut hominem meditans significat secundum autem calliam aut socratem et propter quoniam generaliter non generat hominem per naturam humanam uniuersalem secundum sortes et patet hec quoniam talis natura subsistens hominis uniuersalis secundum hanc positionem esset eciam non habet per diuisionem eius seu communicationem ad naturam oppositam incipit esse sortes homo vel plato homo non tamen incipit esse uniuersalis homo vel humanitas

4 articulus — Quinto sequitur quod secundum dictam ymaginationem dicitur simpliciter hominem uniuersalem esse tamen uel tres homines singulares sed sortes platone et cycerone non esset peremptus et opinabile patet ex dictis et eciam quia platonicus sic hec ponet condicione ut videtur se defenderet ideo. Sexto

6m pars — sequitur quod rationes specialis modi essendi quam dicta ponit in rebus tres modi uniuersalizandi ponitur species distinctas a suis terminis causam rationabilem sint ponendi. primum ex dicto modo essendi rerum sequitur triplex uniuersalizacio quarum secunda additur super primam et tertia super eam et non potest saluari modus essendi talis nature nisi concedatur talis triplex modus uniuersalizandi in ponitur scilicet antiquus

1us — prima post primam quorum primum iuxta istam positionem tenendum modum uniuersationis qui exprimitur et explicatur per singularizationem primus tamen distributiuum ullius tamen alterius rationis coassumendo ratio dicta plato secundum concedebant. omnis uniuersalis homo est plato quia vere sit defendi iste uniuersalis homo est plato et iste uniuersalis homo est plato et sic et non est aliquis uniuersalis homo quin ipse sit plato ita. et iste modus conuenienter

2us — dicitur uniuersalizacio vel distributio mixto distributio seu in specie tamen ut alii dicunt. Secunda per eius primum quia alius est modus uniuersandi qui explicatur per singularizationem tamen distribuendi coassumendo tamen vel terminos generales alterius rationis de quibus nunc dicitur secundum distributiuum in eodem mixto cum secundo ratio dicta opinio neccessario haberet hanc. omnis uniuersalis homo est plato quia ista copulatiua esset ei necessaria. iste uniuersalis homo est plato et iste uniuersalis homo est plato et sic et non est ibi vel aliquis vel aliqua res qui vel que vel quod sit uniuersalis homo et non sit plato et iste modus uniuersationis dicitur per distributio exterius tamen in eodem mixto cum ipso termino distributo. et patet quod iste modus additur super

3us — primum ex [illegible] et. Tercia per antiquis quia est dare modum uniuersandi qui additur super ex sumptionem et modi predicti ex sumptione complexorum secundum quem modum diuina cum dicta

/ suppositum

opinione eet neda ita ois ho alis e sin^us ho
qm esset concedenda mx pmm esm mos
pz qr mille plos res que sunt alis ho
sunt simus sin^us homo ic. ¶ Sexto ia cal
torrem pmus ergo mo eendi creatura
non possit ondi illos tres mos nocqm
pollere in reblis homo me pt mdiare
in nali lune q vos spe^c distinctos ee sit
possib. pz qua ad imo ipse mdicabiti
rebus posse ymagian illem modu een
di tm si applicentur dti moi dlisandi inne
cor tlis distinctio q pmus modus e tq
genus supium dlisdcois ppoionalis
zz genus sbalium z tertius spes spali
ssima. i^a stat pro disitam quod dlisato
ubi no disita^r z^o z zam m^r ubi non
m^a tcia sicut stat dicr al ee qui non
disita^r hominem ee z hoiem ee qui non
disita^r fore ee ¶ Item dato q credat non
posse ee in rebus illem modum eendi
adhuc eo dicabit s^c q si eet posse tlis
modus eendi in rebus q dti moi dlisandi
eent formar dti sic q sm dum cor ppoio
eet dd que sm alm eet fla. ia eucthebit
illem des dlisandi gcedere. qua tz qma
litz hco q res nl non z ee ppoitio dica
da nl fla non tn phe mnum i sigindo
eius forma ¶ Octavo sc^a q dicto atheo^s d^r cont
radnabilr pom pt tlis triplex modus dli
sandi ppoitones de dims pz qr ista. omis
dentia dmia e pr sm p^m modu dlisandi
eet vera z m^x em z zm mos eet fla qr
h eet deta ista eentia e pr z ista eentia
e pr h m^e eet fla. ista eentia e pr z ista
eentia e pr ee z non e aliqua res q
z ista eentia que non sit pr sir ista eet
fla. ista eentia e pr z ista ee^e e pr ee e no
e aliq res que z ista eentia qui ia st pr n^r
sit aliqua res que sunt ista eentia qui
ite sit pr sir z ista. omis dens e sing^us
pa eet deta quo ad pmm z zm enos no
tum quo ad tertium eet ¶ Ego suppono
q tm ppoitio dlisata tertio^o p^o z
non omis dlisata quoms mo enutiat
aliquid dici de omi vl de nullo. pmguom
illa dlis enuntiat aliqd dici de omi p qm
denotur q ul sit simile sub sbo sn in eod
simo sn ee sine simpl^r sn gplexe tm no
queciat pm z i^a enuntiat aliquid dici de

nullo p qm denot^a q ul sit simile aliq^o
pdictor mor sbsbo aquo bon remoneat
pm i^a. qua tz credas de tbus mois dlisa
mis pz pphm po porum ¶ Correlam
distinctio dcor mor dlisandi ppoitones
ex dtis phi tonab^r e clitiblis pz qr ex sins
dtis satis expresse ihetur distinctio inter
pmm modum dlisandi z tertium qua tog
ta extitatius pbus sar^r clic pt mom
sm distinctum ab utroque ee po lem z h^c ex
emplaiter dedutur m^x pms dta i^a eius
pz ex suppoitione z pz z mon^te p amer
rom po pos qm dtis phi i mpens d^r
q dta e inter ppom dlem z dtm de omi
propoitom n dlem saltem qmr no
oz de non nisi q pm d disita^a de quo
suo suppoito vl sm^r q sit quelz eius si
e dta z h^c intelligo de singlaribz suppoitis
mimus vel infra tm z p dtm de omi
nl h^t denotatur. q de quoz disita^r sbm
disita^r z pm dn sit ait exponendo dtm
phi z pdtm quidem de omi dicit tn non
invenitur aliquid in omi sbo de quo n
pbitur pm z i d^c dicit ut sit pm inventu
in omi sbo z omi q disponi^a psbm m
sit dtm dim | omne qd al e corpus in
volumus in eo intentione dta de omi no
e eius intentio dumquod ex mabilis e
corpus z dim q pz aialm z omne q dis
poni^a p omi q mis malu e corpus eb
e dta int dtm de omi q agitur pu^s z
h^c libo z mt ppom dlem h cto ¶ Con
clo qnta z ra ralis data de formis filo^us
una cu gm loyca z scptura z fide credtis
sufficit ad cognoscendum omnem desin
palonum qui sieri pt de dims pmr omis
tlis palong nel pcalt in m nl infor si
m h^t cogsa pt ex fide credtis z scriptura
si informa tunc hetur r^a ab aale p qua
tenet omis bonus desensus filo^ns i^a z
ab ipso hetur r^a p quam cuoqz paim gesta
pt desens qua tz qma cum tum sit index
sm obliqui i^a eadem r^a p qua indica^r as
desensus ee bonus z sufficit ad indicandu
desen in i^o qui non e bonus h^c satis e ma^ti
manenti quia cognitus sufficient p aliq
regulam gdicionibz requisitis ad bonum filo^m
u bonus in a^o quo desensu invenit^r aliq tlis
gdro desice tlis peandem gdu^a de forma

Correm

Quinta go eualis
ad difficultatem de
paloysmis

non valebit ams pz quia p° po[r] e ista
regula q omnis sillm quo ad omnes modos suum
formam regulam p dici de omni vel dici de nullo
pficiunt etiam regulam sunt expositorii
sillm qz h plures aliam: reum de illis gep
mat. f. q medio existente hoc ad minus e extrema
coniungi ad cognoscendum tn q medius tamen
sit sufficiens hoc ad vel sinus singulariter
requisita ad bonum silm expositorium tamen
i modo significandi q supponendi z habitudinem ad
zarum extremitates q possit resolui i medium
tum distributum inter terminum medium ubi simpliciter
predicatum extra z huius seu contrarie existentibus
resultet pro enunciatione aliquid dici de omni
vel de nullo. ¶ Sed q inter predicta non est
iste distinctio iste albus homo z sortes iste albus
homo e. p se i p se e sortes z tamen medium e hoc ad
seu unius simplex. Dicitur vero iste dix quidam
sortes e albus homo i. albus homo quantum quia
medium non e sufficiens simplex mixtum ad arem
z huius extremitates q ordinata pertinentiam vel
sationis sit dicendo omne q e sortes vel omnis
res que e sortes z omnes ~~res que sunt sortes~~ z omnes
res que sunt sortes quantum h ant inter illam
opinionem erit falsa etc. ¶ Sequitur pater
q omnis argumentatio que non potest fieri regulariter
e in utilis coniugatio z hoc z medii est de inten-
tione philosophi primo priorum in 10 capitulo. Quod autem
reducitur ubi inter alias causas deceptionis com-
putatur aliquam argumentationem esse silm z non est.
assignat unam vero silem positionem termino-
rum z exempla ubi medium z simplex etc.
Aristotiles intelligibilis sp e. aristotiles
e aristotiles intelligibilis ergo aristotiles sp est
aliud exemplum cistud animalis universale cor-
ruptibile animalis e animalis universale
ergo animalis corruptibile z dicit philosophus hos non
esse silos quia non e verus ut et causans
quod oportebat sumere omne q e aristotiles est
intelligibilis etc. que falsa est z in alia similiter
omne q e animalis universale etc. que similiter
falsa est quamvis tamen sit de istis exemplis quidam
in vi inventio aliorum q omnis silogismus
bonus reducitur ad perfectos silogismos p se fi z
regulam potest pendere prima p que illa ¶
Cornem omnis silogismum de omnibus quo ad formam
p dici de omni vel p dici de nullo sufficiet
sunt regulam pz exceptione omnis ¶ Sequitur
q non oz bonitatem videre philosophi dicere
q in diversis definiam forme silogistice pz ex.

dus rationem q h erit dare infidelibus
occasionem infidelium bonitatem blasphemandi
eo q cum philosophus p° po[r] esse veritate forma-
silogistica nullo alio indiget ut evidens fiat
¶ Sed hic e dubium qualis sit in illis parmis
possit assignari fallacia ¶ Dico p rationem
q licet quodlibet fallaciarum generis conveniri po-
ssit indifferenter de omnibus magis tamen illis parmis
convenit pertinent p fallaciam accidentis quia per pa
distinctionem p singula fallaciarum quia sit
in dictione q e ex dictionum ¶ pe p° quia
fallacia accidentis e deceptio pervenientes extre-
q p extremitates coniunctionem vel disiunctionem cum
medio. credunt extrema positiona coniungi
vel disiungi inter se vel de medio pro quantum
de quo probandum dimisum ubi tn talis coniunctio
vel disiunctio non e vera ut ne fiat unite
argumentationis dum dicitur ita fallaciam sit pe
parmos extra dictionem habentes apparentiam
pervenientes ex coniunctione extremorum vel disiunctione eo-
rumde in medio z io ad eam reducuntur omnes co-
niugationes inutiles formarum q quatuor p° priorum
dicit ut si argumentatio ex puris particularibus vel in-
definitis ambabus aut ex ambabus ne-
gativis maior fiat vel minor vel minor ex causa
pura etc. ¶ Item exclusiva ad coniunctum etc.
fiunt extremitates arbores de hac fallacia siste
causa e pr etc. pz distinguendo parmos
medius q in omnibus vel plurimis istis talis de-
finis communia ¶ Et non accipitur hic autem
sunt disiungi contra probandum nec sunt inter-
probabilia sunt dicuntur generis specie dicuntur a
primum nec p causali aut fortuitu ut quamvis
proportione distinguuntur si philosophus medius ad
extrema que non sufficit ad inferendum con-
clusionem extrema talis inter se coniungi sicut coniungi
dantur in medio vel proportionaliter ut dividitur
sicut dividebantur a medio vel ubi sit penitus
disiunctum de medio sicut probandum de ipso disiun-
cta dicit Aristotiles p° elenchorum q parmis tamen
non e elenchus quia non e silogismus q
non sit silogismus probat dicens. non n si hec
sunt inter hoc est. i. in p[ro]positionibus accidentis uz
non si premisse sunt vere z conclusio esse vera
quia non fit exprimitur z io z dicitur z elen-
chorum q ad omnia parmos accidens e una communis
solutio s. q non necessario sequitur talis 9° extremis
premissis ¶ Item p° po[r] propositio necessaria dicitur
pr e contingens p accidens io ad hoc silm cum
silogismus de necessitate conclusionis dicitur pr e z non
de necessitate concludens. valde tn silogismus de necessitate

9 concludenti dicitur pertinus & quasi disiunctus
in quibus communicat fallacia accidentis magis
sunt solis termis similis quam illi in quibus
communicant alie fallacie ideo hoc nomine sacratur
quod competere potest illius generalis & appropriatur
per. ¶ Ex dictis patet quomodo singularis solum
possunt tales paralogismi arguendo primo sic in
talibus affirmative. omnis essentia divina est
filius omnis paternitas divina est essentia divina
ergo omnis paternitas divina est filius ¶ Videndum
est quod si accidens est talis identitate completa invenitur
2m vel 3m modos predictos ipsum est necessaria quia
tunc ad eius identitatem requiritur quod hec essentia divina
est filius & hec &c. ergo non est aliqua res que
sit essentia divina que non sit filius ergo
non sunt alique res plures que sint essentia
divina que non sunt filius & hec patet satis.
¶ Si autem accidens est talis solum solum simpliciter
modum & de tali solum est distinguendum tunc non
distinguitur quod non regula predicti de omni
&c. ubi affigitur fallacia accidentis per defectum
identitatis complete imprimis inducitur enim multa
contingit simile fieri quibus non convenit
primum ideo aliquo est filius ideo deficiunt sunt in
argumenta exprimens particularibus. ¶ Per idem
patet ad istum arguendo negative sic in 2a figura
nullus essentia divina est filius nulla pa-
ternitas divina est filius ergo nulla paternitas divina
est essentia divina quia si imprimis est distributio
completa necessaria est licet sic vel sic. Si autem in-
completa necessaria est distinguendus &c. ¶ Item
sic in singularibus. hec essentia divina est filius
hec essentia divina est paternitas divina ergo pa-
ternitas divina est filius. ¶ Vel negative sic hec
essentia est filius hec paternitas non est filius ergo
hec paternitas non est essentia ¶ Videtur quomodo
equivalent regula predicti de omni vel de nullo
cum neutrum eorum reduci possit per circulocationes
ad distinguendum de primo neutrum sufficit aliquibus
&c. ut patens. ¶ Per idem patet ad istos de pro-
nomine vel adverbio. iste pater generat iste pater
est hec essentia ergo hec essentia generat ¶ Item
negative sic. Iste pater generat hec essentia non ge-
nerat ergo hec essentia non est iste pater ¶
Item in talibus omnis pater in divinis generat
omnis essentia in divinis est pater in divinis ergo omnis
essentia in divinis generat ¶ Item negative omnis pater
in divinis generat nulla essentia in divinis generat
ergo nulla essentia in divinis generat ¶ Item de
actu signato sic. debet dici essentia quod sit sic
hec essentia est pater ergo de patre vere quod est filius ¶

¶ Vel negative debet patre distincta quod generat debet
essentia non distincta quod generat ergo hec essentia
non est pater ¶ Et in talibus arguendum potest assignare
& negative de actu signato proportionaliter sicut
prius in illis de actu exercito ¶ Item de essentia
& patre distinctam contradictoria essentia & pater sunt
idem ergo de eodem inferenda contradictoria
concessit de patre & filio distinctam contradictoria
pater & filius sunt deitas ergo de deitate distincta
contradictoria ¶ Item negative sic. pro nullo eodem di-
stincta similiter contradictoria patre & essentia distincta
contradictoria ergo pater & essentia non sunt idem
¶ Ad omnes istos de actu exercito dicitur sunt
ad priores ¶ Ad primam de actu signato
quando arguitur debet essentia &c. si secundum antecedens
supponit pro eadem est sicut ad priores si non
secundum eius supponat materialiter pro se ibi sic sup-
ponente pro in divina de actu exercito sicut
ista hec essentia est filius & tunc patet quod non est
distinguendus per variationem suppositionis medii
in antecedente & &c. Si autem loco eius ponatur
in de actu exercito tunc dicendum est sicut ad
priores &c. ¶ Consimiliter dicitur ad sequentem
quando arguitur negative & ad omnes consimiles ¶ Ite
quando arguitur concludendum de essentia & patre &c.
quando dicendum quod si secundum antecedens supponit pro non
distinguendus sicut nec in illis de exercito actu
nec distinguendus sed bene sequitur quod de illis que sunt idem di-
stincta contradictoria sed si accidens sufficit disputetur
necessaria quia tunc de omni re que est pater &
essentia distincta contradictoria. Si non secundum antecedens
supponit materialiter &c. tunc distinguendus non
nec per variationem suppositionis saltem ad defendendum
iam contra. ¶ Et dicitur sequitur quod de his que sunt
idem distincta contradictoria & sic dicitur ad sequentem
distinguendum ¶ Ad ultimum pro nullo eodem
&c. medii distinguendus sed bene sequitur quod pater & essentia
non sunt idem vel quod pater sit aliqua res
que non est essentia vel quod essentia sit aliqua
res que non est pater & ita convertitur disiunctiva
infinita praeteritam partem. Si non accidens sufficit
disputetur ut sit sensus pro nullo eodem vel pro ali-
qua re vel rebus que sunt idem distincta con-
tradictoria nec dicitur consequens verum est ad omnes
formas consimiles ¶ Item solet fieri ista
forma omnis res in divinis est pater vel filius vel
spiritus sanctus trinitas est aliqua res in divinis ergo trinitas
est pater vel filius vel spiritus sanctus ¶ Videtur quod si accidens est
talis invenitur tertium modum necessaria est quia
tunc significat quod ista res in divinis est pater vel filius vel spiritus sanctus.

ista rel. et equivalz res et res individua et quecunque plures res sint aliqua res idemptica et sic sunt pr vel f. vel ss. et hec est sensus si contradictoria sola sit solum et distincta inter primum vel secundum modum predictus est discursus. ¶ Sed dices Si ad est falsa inter completa verbalitate et contradictoria eius q dictoria s. ista aliqua res indivisa non est p. vel f. vel ss. et sit falsa secundum q roni dicta sint simul falsa. Videntur q ista aliqua res ratione accepta secundum prime mitia tamen non est contradictoria eius nisi solum sit simul verbis et equivalent verbi de suo copulato sit eius contradictoria sed est verba de suo disiuncto subiecto vel equivalentes s. ista aliqua res individua vel aliqua res que est res individua vel aliquas res que sunt res individua non est vel sit pr vel fg vel ss. ¶ Secundo sequitur consequenter q ad regulandum dictos discursus non sufficit secundum modum loquendi plus omne q vel bene illud q vel omne ens q vel omnes res que vel omnis entitas que. pz quia tunc valet iste discursus omne illud q est entitas est entitas pr et id q est entitas est pr est entitas. sed iste omne illud q generat sed omnis essentia divina est illud q generat. id est essentia divina generat. ¶ Similiter iste omne id q est pr est pr sed omnis filius individuus est id q est pr. id est omnis filius individuus est pr. Similiter iste omne illud q distinguitur a patre distinguitur a patre sed essentia divina est illud q distinguitur a patre s. filius id est essentia divina distinguitur a patre. ¶ Item iste secundum opinionem plurium omne illud q est a patre est a patre sed ho genus est illud q distinguitur a patre s. pro id est homo genus est a patre etc. pz quia in omnibus istis premisse sunt verae et conclusio falsa id est. ¶ Quintum correlarium non sufficit sylogismos expositorios regulare propositionem in verbis de suo distributo modo p dicto si et hec essentia est filius hec essentia est pr. ergo pr dixerunt aliqui q ad resolutiva in ista verbis omne q est hec essentia est filius et est falsa et discursus est bonus ~~Si vero pr~~ Si vero in particularem vera est et discursus non vz sed quod in dicto discursu hic in singz sit in pluribus aliis non sufficit ut pz ex probatione omnium priorum. Item cum impossibile debeat exponi per singularem sed ista hec essentia est filius est simpliciter vera id est non dz exponi per illam verbalem falsam sicut ipsi dixerunt q posset exponi per verbalem vel particularem sed

potius p parte pg data ordinum est dissimilis quia secundum aliam quod negatio non dissitat plus etc. ¶ Tertium correlarium non sufficit ad solvendum paralogismos expositorios individuos q ibi non est unitas medii q sit simpliciter hoc ad eo ... quod huius propositionis pz quia arguendo sic iste pr generat iste pr est deitas id est deitas generat medium non est quod ad aliqua que ibi tenerentur distinguuntur id est ita de multis aliis ¶ Sed nunquam sufficit ita solvere ubi hec essentia est medium ¶ Unde Scotus d. ... q. ... in responsione ad primum principale dicit q sicut immediatus quod sed est ut quale quid fingere solum ut hoc id ita essentia generans propositiones hz rationem qualis quid et persona hz rationem huius alicuius et id medium inde sic minus est quale q et id hoc ad conclusionem ... idemptitas concomitantium ac si medium singularis hic ad et ... ibi esse fallacia accidentis. Concordant fratrem adam et gregorius ¶ Sed arguunt alii nisi unitas entitatis sufficeret ad bonum sylogismum sequeretur q essentia divina esset quod triplicata in tribus personis quia similiter quia non esset in divinis personis eadem unita idemptitate qualis requiritur esse in re ad hoc q ... illius ratio sit medium sylogismi ... propter variationem medii et personis ipsa essentia esset in distinctis personis multiplicata multiplicatione opposita illi unitati et idemptitati sed quod est falsum quod si ... sic triplicata tunc est ibi triplex deus q est magnus. ¶ Secundo sicut deitas distinctarum personarum aut est una et eadem tanta unitate et idemptitate essentiali quanta hec essentia huius angeli est ipsi vel non. ¶ Si sic tunc essentia istius angeli sit tanta unitate et idemptitate eadem sibi ipsi q est quocunque ... suos accipiens natus est esse medium sylogismi ita ut non fiat in eo variatio medii sequitur q multo fortius sic erit in proposito. ¶ Si dicitur q non id est nunquam repugnabit essentie divine idemptitas vel non diversitas q est essentie istius angeli. ¶ Tertio illa unitas sufficit ad conclusionem id est sequela quia sicut ad conclusionem requiritur maxima unitas vel singularitas cum conclusio sit comparatio duorum et eiusdem et sunt idem et eodem modo sequela quia iste conclusio hec essentia est de nominando essentia patris hec essentia non est de nominando essentia filii. ¶ Unde hic adam q unitas termini medii que unitas ... pervenit q

dectas vera est qnis prer rsilio obstat ne
possit conclusi extrema de extremo primo tum
qm nbi e sola qntas signi ut hic ho z
sor homo e plo 1a sor e plo. ¶ Cz contra
non e simile quia in ex° addicto medius
tm supponit p alio z alio s in sco poi
to medius tm supponit p eodem i sto
z indivisibili. Item si essentia eet tres res
realr distincte hic non arguit ibi variatio
medii quia non tollit quin sbm a° et
boris eque significent eandem rem z sup
ponat p eadem sicut in optimo silo°
expositorio 1a. ¶ Ad primum istorum ulterior
dicit Adam qz dato qz medius tm in
primis utrobiqz supponet p eodem dumo
illud p quo supponet in utraqz primissa eet
qne ad ista pamibus similiter a° z bor
extremitas medios eet e fallacia accntis z
omnes nullo n mo pt ex unitate aliqr
inter se. Itez in quodam qm sine reali
situi impposito z sicut eet sm plonicos
de esse qm eet sm unitate signi ut pz i ex°
addicto. Arguit unitas illorum distictor
inter se. Et ad hec allegat Burley dicitez
qz fallacia accntis bn sit sine variatione
medii pp variatom unionis extremitatis in
bor z qclone z sm hoc dicit qz hic impposi
to no variatur mediu s non inferitur qo
nata inferri exprimss eo qz idemptas a°qz
nine qm non sufficit ad qcludendum cor idemptite
int se z io dicunt etiam non ee sufficiente
unitatem i mex° ad hoc qcludendum ex eo
quia ista unitas e qnis propter rei adita
que in re distinguuntur int se licet non dis
tinguuntur a b sito qm capiate rei ¶ Notandum
dta sos tangat veram radicem propter rei p
qnam una cum dta rea i pdiri de omni et
cognosci pt defectus in hmodi palomus s qz
essentia e tres pe z quelibet earu eet non tn v°
qz variatio medii vel qntas medii tm possit
i assignari p ea plus qz hic. hic pr generatur
pr e ee° sz ee° gnat e in filibus qz si d boly
pr singt asdistincte pp° pbat pa sit hoc° a
pbat ee° vel bn tangunt argta pius tacta.
¶ Item alt quelibet distinsimi expositorium
in quo de eodem me° distatur diversa ex°a
poz quis in ter dicam. Et g sit ardo. iste ho
e nig z iste ho e unmsicg eo de iuncto ia unmsicum
e albu quia dicet .is qz hic iste homo eet ime
nd albu z ad unmsicu et z ista de quibz utraqz
qz si sz ee silo° tha oz ad unus extrema ee sta
quoz utruqz qveniat me° si forte dicas q
sz tha extrema si g albu z unmsicu sunt psta sta

non tn supponunt p rebus dtis sed pr z filius.
sh° o pete pn m quia sunt prima duo dumi
distatur de eodem filio tnno p eodem sin z
prise supponente vel z alia duo go non v° eo
qntm e ex forma ppom qrire p° duo ponu
supponat p eadem re z non p rebus distict
h alia duo z qre pos sequitur prima duo qnig
qz alia duo ¶ Jo vi° m sicut etiam tangit
Greg qz nullus sym° expositorius e evidens.
ex se s oz hic recursum ad rann p dtam p dici
de om zc ¶ Ex omnibus istis infero qz ad dis
cernen syllos apparentes in dms no oz ponere
aliq novum silacia nec aliq genus silogi
comis qz non poss elici v'nar ex dtis Arist
pz quia apud Arlem z oms phos dici
de om z dici de nullo. de quibus dim e suffit
de nodom pyta silla omis nullus est sic
duplicom z de ne eet suffit ad formales syllos
i oi m° 1a b oz no ex dtis. z a ora pa oz m de Omne
a e b. sz apud Arle z apud alos phos debebat
ee suffit ubs ad concludendum quod de quolibet
distatur a de eodem distatur b vi g omne
a e b omne c e a go omne c e b de nova apc
ipos b in ee om tnno complexo vel inco
plexo infiori vel supiori r°. a. qm de a qo
sm v° ipms a distatur vel de quo signe supto
distatur ipe tnno a. Unde sequitur sz istu
modum loquendi vel equivalente omne iq°
b om iquo ei a omne iq° c ei inq° b ide
1a omne inquo c ei inquo a. idem qz dicet
Et a ita prior de b. qz tenenz que b. illig ta
tunc si c prior de b. etiam prior de a. z hic inq
fallit. Ex quo se qz si Arles in e fidei imst
tera qgnovisset absqz inutione silarum
z modz olisandi pponones quos ipe posuit
inter veros sy° z apparentes in dms distinc
potuisset pz ex dtis ¶ Ex quo se qz ista distin
q cessisset quo ad forum. omnes dens e una pe
pr z filius sunt deus ia pr z filius sunt una
pa ratio are sm tlite qpletam quia ipetr
negasset ¶ Et sic arguendo omnis ee° dna
e trinitas pr e ee° dna 1a pr e trinitas.
negasset are sm sim dici de om pdm qz sit
denotasset qz de om tnno qplexo vel inqo
nsicant hi trinitas de quo vsi a hi ee° dna ep
qis repntasset s qz pr e filius eet trinitas
¶ Ex dtis pz ad rm pn le quia concesso illo
qz xpus vel filius e filius sbe dei vel sbe pris
ad modum pris exposita. f qz ibi dno simul
originatio z qsbalitas non se° ultimus qpsa
vel ee° dna genuisset filiu ¶ Eum ad
articulum tertium videndum e an ee° dna sit

¶ Corelarium pz distinc in dms no oportet ponere nova silacia

¶ Ex predictis pz ad rm pnle

¶ Tertius articulus an ee° dna sit po sen prim generandi filiu in dms z an filius in dms habeat poni generandi etc hoc po videndum et an sit aliqua pn m elicitiva actus genationis in dms

Conclusio prima

Secundo

Tertio

Quarto

Correlarium

Primum correlarium

Tertium correlarium

Nota de principio quo aliquid

posita seu principium generandi filium in divinis et an filius in divinis habeat potentiam generandi etc. Hic primo videndum est an sit aliquod principium elicitivum active generationis in divinis. ¶ Conclusio prima generatio activa in divinis non est elicitive nec alio modo principiabilis. Patet quia proprietas divina non est elicitive nec aliquatenus principiabilis, igitur nec generatio activa. Minor patet quia generatio activa et proprietas sunt adequate idem ut patet per Ricardum primo de trinitate 2a capitulo 2o ubi dicit quod proprietas qua pater pater est est qua semper genuit et hec eadem dicitur proprietas et generatio activa. Et si proprietas esset originabilis ideo esset prius originari non videtur esse summum dicere ideo generatio ut patet quia nec proprietas est prior et adequate ipse pater et ideo patet intentum vel est proprietas formaliter constituens patrem patris sed aliud locum et tamen pater constitueretur formaliter prius elicitive originata et producta ideo pater ceteris generans etc. ¶ Item si generatio activa esset elicita aut elicitive principiata aut ideo esset elicita ab essentia aut a patre non a patre quia res elicit vel producit seipsam vel sunt forte constituunt nec ab essentia quia tunc realiter distingueretur ab essentia eo quod res elicita est ideo que accipit esse aliunde et res eliciens que esse dat igitur etc. ¶ Item ideo non elicit nec originat se nec est sibi ipsi causa ut sit. ¶ Item si generare seu generatio activa esset aliquid distinctum in divinis tamquam egrediens ab principio et ex capiens a deitate seu essentia. Ita ideo prima ex negatione ab essentia cum aqua perfluit e ... ... igitur etc. ¶ Item Augustinus 5 de trinitate capitulo 1o et primo de trinitate capitulo 2o filius non ... nascendo ut filius sit sed omnino ut sit ... similiter si pater ... congrediendo quod pater sit quod nunquam oportebit dicere si generatio activa seu proprietas elicita et originata ... ab aliquo necesse est quod pater habeat ... quod deus sit et omnino quod sit quod videtur erroneum. ¶ Correlarium non est ponendum aliquod principium generationis active originativum elicitivum patet ex generationibus eius. ¶ Secundo sequitur quod principium generationis active in divinis non est absolutum neque respective quod non est investigare quod absolutum ... ¶ Tertio essentia vel memoria vel intellectus ... generationis active principium elicitivum patet ex dictis. ¶ Secundo conclusio ponenda ... quod aliquid doctores dicunt ... principio nam est principium quod agit etc. principium quo agens agit ... in naturalibus

ignis est principium quo ignis genuit principium quo formaliter ... generatur. In artificialibus principium quo artifex principium quo ipsa ars propria agit. ¶ Ita in divinis dicitur quod principium quod generat est pater sed principium quo generat aliquid dicitur eius ... alii proprietatem patris. ¶ Conclusio 2a in divinis non est ponendum aliquod principium quo productum filii absolutum vel respectivum quod a principio quo producat aliquatenus sit distinctum. Patet quia principium productum filii in divinis seipso producitur et productum est ... quia patet quia ubi cumque est aliud principium quo producens producat et aliud ipsum producens quod producens producens non seipso producat ... quia si non produceret seipso primo ... produceret tunc produceret per aliquid sui ... per aliquid quod est sibi extrinsece et hoc non est sic ... essentiam esse ipsius dei ... ... principium quo divine generationis aut per aliquid quod est sibi intrinsece et hoc non quia omne quod producit ... per aliquid intrinsecum sibi et non seipso ... aliquam entitatem ultra id quod dicitur ... producere et sic ... duas entitates includit hoc autem est impossibile de principio generationis in divinis cum ipsum sit infinite simplicitatis. ¶ Correlarium nec essentia divina nec proprietas patris est principium quo pater generat filium in divinis ... ... patet ex negatione ... Item pater generat filium ... esset realiter distincta a filio ... patet filium ... quia ... idem sit aliquo ... principiet ... ¶ Confirmatur ... principium ... principiat aliquid ... patet per philosophum ubi ... probat quod si tamen esset unum ens quod est principium ipsum non esset principium. ¶ Item de proprietate patet quod proprietas patris adequate ... est eadem ipsi patri ut patuit in questione precedenti etc. ¶ Tertia conclusio essentiam divinam esse potentiam generandi seu principium non formaliter sed tamen ... ... principium quia si ista ... essentia divina est potentia vel principium generandi aut ... esset ... de principio quo ... ... principium ex negatione ... ... filium ... formaliter quod est potentia vel principium generandi ... formaliter quod est potens generare ... essentia est ... essentia est res que est potentia vel principium generandi ... ipsa est potentia seu principium generandi ... ¶ Correlarium ... pater est potentia seu principium active generandi in divinis

pse rformar pz expma pte conclusioe. ¶ 3o 2a p 1
Contra conclom pma instar pete amnok
contrapeap sz sma̅r eande qgz p̊o sit· si sit
tunc pr mginis non vere gnaret q e erro
ner ha p̊a qma illud solum vere dr gnare
aquo gnato pfluit et egreditur sz aprie nō
egreditur gnao actiua tn ipa p conclom n
sit pnlis 1o. ¶ Item tunc inginis gnacio n 2o
eet accio ga p̊a qma de formali· rone acco
nis e q sit ab h̊c in h̊c ex 3o phisicor sz gnåo
inginis am dtā nō cit ab h̊c tunc nō clamas st 3o
1o. nō acco simas p̊r qz tn na eet actiua gnåo
inginis ¶ Item arguit alius doctor sic gnåo
passiua e illacō gnacōis actiue ad modum
lodi antonus sx p̊ncoz q nō illacio conting
e inpte 1o inptē inter ceciua gnacō tuta
e non idemptitas quia requirit ad salnand
q ceciua eet pncipium elicitum gnacōis actiue
la thi gnacō e elicitiue principalis ¶ Ite
idem e ptā elicit gnacōm gnare 1o. sicut ocē
q pr gnat ita ocedendū e q pr e pn̊m eli
citum dūe gnacōis ¶ Contra zam conclom z 9 24
tertium eius· eēna dīna e pn̊m q̊o pr gnat
filiy inginis 1o zā· ans· illud est pn̊m q̊o
gnandi in quo gnante in quo genitum
assimilår gnans· sz tn in eēna dei filius assi
milår pri gnanti 1o aoz pz qz omne gnans
alig̊ut p ducens psnam actom pducit s̊
silegnitū ad formā qua agit sicut homo genis
e filius hoī gnantī in na sua tng inme pr
pt gnare hominem· Confirmår idem sic si dē 9 f 2
pmpo̊lo gnaret alim deum z ille alius ter
deitas eet pn̊m alius z non ista 1o. z tunc en
deus gnat aliu qui e idem deus ans noti
e dese· consequentia pbat̊ qma q taliq
pfecionis inpn̊o pducino non tollit ab aquo
com pntam pduclam sz mutare se in idemptite
mali z ad equare e pfecionis inpn̊o p d mo
1a si alig e pn̊m pducim alterius tn gnitat
aliam sbam ase se̊a q ab eo non tollat ro
pntam ubi se gmeat in idemptitate mali. ¶ 2a
Item ubitg e rlō originis illa fundatur
sup pn̊m elicitum originis sicut inpte e rlō
originis 1o fundato sup pn̊o elicitiuo z non
sup pncitate tm qma pncitas ipa z pplis
rlō originis tunc qma ōns fundamentum
debet esse absolutum 1o. sup contra quare
ipa e pn̊m elicitum originis ¶ Item ad h̊c 3o
e auctas hilarij 2o de trinitate quam alleg
m̊ dōme qui dicentis natiuitas dei non
pt eam exequa pfca est non tenet nam eta
dant z eam non ex alig na q dīne psnam
ee illa na diuina e pn̊m ex quo e natiuitas

/9 2

filiy. ¶ Item ay· in dōme sepda pmi dicit
q pater non e potens gignere insi na eq
potencia em natura est uel ceciua ¶ Ite
pncitas psonalis est pn̊m quo gnandi
filium 1o. ans· qma primus actus e appria for
sz gnare est primus actus pris z sola pncitas
psonalis e forma sibi ppria 1o. ¶ Item id
est pncipium eendi z opandi quia unum
q q agit sm q e in actu z p q̊ns eo agit
quo e in actu sz pncitas e pncipium eendi
ipi pri q̊o ipa e pncipium opandi ipi pri
non aute e s̊ pn̊m aliang alterius opa
cionis q̊r gnacōis ut apparz 1o e pn̊m
gnandi ¶ Contra zam conclom z eius correm
e opinio dicens q inpte nulla e potencia
ne pductiua uel elicitiua que gnet uel
possit gnare filium ¶ Oz p̊o que dr gnare z
solū̊ actualis concrio z nō cepugnacia horz
sunt z p̊o qua deus pt esse deus p qua z
q om nicam arguitur sic posse esse prem
non est posse potencie pductiue sz e posse
cnexionis nōn̊ tre eo mō quo homo pt esse
al z dyameter non commensurata coste· Hoc
patet qma si talis p̊o eet pductiua tunc pr
indiuis pduceretur in ee prem q e erroneu
¶ Oz eadem e potencia qua pr pt gnare z q
pt esse pr sicut idem e actus tn actu puta
gnare z pncitas ayr̊ eciam dicit q sic est
de istis pplibz pr pt ee pr z pr pt gnare
z de istis filius non pt esse pr z filius non
pt gnare g̊o z. ¶ Item omne q caret p̊o
debita suo generi pt dici inpotens sz filius
non pt dici inpotens· g̊o non caret pot̊a debita
suo generi caret autem p̊o gnandi z illa
competit suo suo generi qma pri igitur
potencia gnandi non e aliqua potencia
¶ Item nulla potencia pductiua recipit 2o
actum inse sed abea egreditur actus gnare
nō non egreditur apte pmo gsitum q̊mi a 3o
¶ Item nullum agens eternum hz p̊om agendi 4o
deus pr e agens etnm z̊r filiy extendendo
nomē agentis nam eternaliter gnat g̊o z ee
aoz ptur ex manacione sbl 12o mechå ubi
volt q non omne agens habet potencia
qua pt agere unde comentator omento z̊o
ibidem dicit q impole q omne agens mo̊s
hēat potenciam agendi z mouendi ōme
n etiam est acto pura z ōne q e accio pu
ra non habet potenciam ¶ Ad pmum itaz
si sit tunc pr z̊r ne̊a qua ad pcom qma id
solum z illa ne̊a lodo de gnacione actiua
degna gnaiter tangt pco quia excellenciori
mō pr gnat cum e formar ipa gna actiua

Ad pmum gcra
pma coclone

Ad 8m

Ad tercium

Ad quartum

Ad primum contra conclusionem

ad 2m

quod si eliceret ipsam sicut suppositum absolutum generationi presupponitur modo quo secundum presuppositionem generationi active qua producit ad exclusionem . n. modo dicitur generans generare denominatione certum et intuitiva quod denominatione actuali et extrinseca. ¶ Ad 8m nego quia ad probationem quia de forma racione etc. ita nego. accipiendo actionem in genere et prout extendit se ad omnem productionem activam quia tunc sunt generatio activa seu productio spiritus non est nisi pater et pater genitus non est ab aliquo ita etiam si deceretur actio aliqua actio a nullo est. philosophus autem loquitur de ista actione que est mutacio vel motus etc. ¶ Ad tercium concesso ante ad istum intellectum quod generatio passiva est illativa vel principiativa generationis active et non ab econtra nego consequentiam. quia impossibile etc. quia ad hoc quod generatio activa eliceretur ab essentia requireretur realis distinctio inter ipsam et essentiam ita quod hoc non esset illud. ¶ Ad quartum idem quod etc. et generatio communis de generatione passiva et etiam ms de generatione activa. ¶ Ad primum contra conclusionem nego ms ad probationem illud est primum etc. ita nego quia habet instanciam ubi primum productum quoque ad equalitatem idem cum principio productivo quod sunt in divinis ubi est simile sicut in materialibus ubi est realis compositio. ¶ Ad confirmationem si deus etc. quamvis sit de ante quod etiam bene possit nego consequentiam quod adhuc deitas esset relata et esset pater etc. nec ita est quia quia dicta illa ypotesi essentia deitatis generaretur ab alio deo et illo non repugnaret esse primum illius. sunt autem non generatur realiter a deo genito. ideo sibi repugnat esse primum eius. ad probationem nego bone. sic quod generare se etc. quia impossibile est quod aliquis generet se in ydemptitate materiali a cuius productione eius ipsum est primum productum eo quod si aliquis est primum productum alicuius producti ipsum esse realiter distinctum ab illo producto ¶ Ad primum ubi igitur etc. si intelligatur de primo ellicitivo eiusdem relationis vel originis nego quia impossibile paternitas est relatio originis que ullum habet primum ellicitivum. ¶ Si autem intelligatur de primo ellicitivo originis originate vel alicuius originati concedo ipsa quod pater est primum ellicitivum originis filii eo quod generat filium et ad improbationem cum dicitur quod ipsa paternitas prolis est inter relationes originis id est concedit et cetera non quod ipsa non sit primum relationis originis eo quod relatio originis originantis est primum relationis originis originate. Item tamen dicitur quod eius fundamentum debet esse absolutum si intelligatur quod debet esse aliqua res absoluta concedo quod pater et essentia que est res absoluta etc. ¶ Si autem intelligatur quod illi relationi presuppositum tamquam fundamentum

una entitas vel essentia absoluta que non sit principiativa relationis originis nego. ¶ Ad tercium et ad omnes similes auctoritates dicendum est simpliciter quod ibi sunt concesse etc. unde cum dicitur quod nativitas filii est perfecta ex natura id est ex parte eius quoque eadem essentia et natura. ¶ Ad quartum dicendum quod ibi non intendit aliud nisi quod pater seipso est potens generare eo quod ipse est natura patris vel essentia que est sua potentia ut habet potentiam generandi aliquid. ¶ Ad quintum nego quia loquendo de primo quod est apprehendibile quod ad probationem nego quod paternitas prolis est forma etc. et similiter tamen dicitur quod patris actus est appira forma id est indefinita et bene determinatur illis bene possit nego loquendo de forma informante vel constituente etc. ¶ Ad sextum nego quod paternitas est primum essendi ipsi patri cum ipse sit pater sine primo. Et si dicatur quod pater paternitate est pater sicut deitate est deus id est paternitas est primum essendi patrem nego quoniam sicut nec deitas est primum ipsum essendi deum quia talis denominatio qua pater dicitur pater paternitate vel deus deitate non est sumpta ab aliquo primo in aliquo. quia esse et hic loquendo proprie quod ut deitas est primum essendi deum ut paternitas primum essendi patrem tamen sunt idem. sed licet hic sit denominatio formalis tamen dictus pater paternitate sicut denominatio generalem vel localem et sic similis illi ubi concretum denominatur ab abstracto cum concretum forma distincta etc. non tamen simpliciter sicut sic informat. licet sic potius illud quod significatur per concretum est per se et formaliter vel essencialiter tale. ¶ Ad primum contra tertiam conclusionem posse esse patrem etc. nego ms. ad probationem quod si talis potentia etc. nego quia posse esse patrem est posse potentie patris filii et non patris. ¶ Ad 2m videtur Gregorius quod ms non est vera ubi carens habet omnes perfectiones quam habet non carens etc. ¶ Confirmatur sic habet perfectionem id est habet etiam omnem potentiam etc. Item videtur quod concedere aliqua eandem potentiam penitus habet filius quam habet et pater quia pater potest generare et filius generari et potest patet non argumentum ut non dicitur quod filius caret potentia generandi si intelligatur quod aliqua potentia est impossibile qua ipse potest generare quod id est potentiam non habet filius nego. sicut tamen dicitur. ¶ Si autem intelligatur quod filius non habet potentiam qua ipse potest generare et pater habet potentiam qua potest generare sic non secundum quod aliqua potentia caret filius quam habet pater nec sequitur quod potentia generandi non sit aliqua potentia. immo adhuc stat quod est potentia in mensa que convenit omnibus personis. ¶ Ad tercium nulla potentia etc. nego. ut patet de potentia intellectiva et volitiva etc. ¶ Item accipiendo generari producitur ergo

q aps p durbina ptris cogreditur actiuis
e filius vel generare etc. ß non oz de generare
e met pr ¶ Ad 3m nullum agens ess
nec(essari)o ad accipiendo potentiam ppio activo fid. ad 4m
hic accipitur etiam ro methaphe qui dr
q po activa e pncipm transmutandi alterum
in quantum aliud ¶ Ad 2m dico q i cognoca
li po aptom acceptione pnt dnur 9 actu
rest intencio phi commentatoris q nullum
tale agens e quod sit impo ad agendum q
non actu agat sit etiam pr in diuinis impo
sint impo generandi que non eet 9un(ica)b(i)
lictur vel que non eet met actus gnandi 9o 4
¶ Conclo quarta q(uam)uis in filio ee potentia
gnandi sit in aliquo sensu admittendum
t ipso in re potentiam ppriam possit gnare vel
sit potens gnare nullatenus e concedendum pa
ps prima qua loquendo intrinsice in filio z
certa rin po gnandi e loquendo rapte
ut pz ex ratione precedenti ua etc. ¶ Item filius
e potens gigni ua in ipso e potentia ut ge
nerebat p qua in eo e po gnandi actiua
gnandi put e gerundium vi pponalis pas
siui z hic concordat cum dictis ... d(o)c(tor)e ...
prium dicentis eandem potentiam petiuus
lz filius qua a pre qua pr potuit gignere
z filius gigni concordat etc. ¶ Se(cun)da The(s)is d(o)c(tor)e
...a quoue etc. arlo po ubi dr q si hic gnandi
sit gerundium vi psslis passiui tunc potentia
gnandi dicitur po ut generatur etc. e i filio
generare eadem po que e impre ut generaz
e in filio ut generetur qua relativa diuina e po
gnandi actiua eiusdem put impre e privitas
e gnacio activa a put in filio e filiacio et
gnacio passiva ¶ Tercia ps prima qua filius
non pt gnare in diuinis vel lz potentiam
ut gnet ua etc. qns pz ex fide z prima rone
qua similiter tangit Augus(tinus) contra Maximinum in
ut recitatur in lra qua si filius posset gnare
alium filium eadem rone ille posset gnare alium
s(icut) qua non esset eque potens cum suo pre
si sit non posset gnare ua in diuinis posset ee
fily infinite ua ubi de fto esset fily i finitus
lz qua impotens non dicit ee z posse ¶ Con
potuit inpo(ssibi)le pte omne sive ... 3o in
visione ad tertium argum dr q ista e concedenda
potentia gnandi e in filio est n sensus po
que e ad gnandum impre e in filio ß si po
neretur imposito ut in filio e po gnandi tunc
fla eet qua cum eet sensus filius hz potentiam
ad gnandum ¶ Item concedit istam pr

habet potentiam gnandi z filius hz istam qua
relacio ibi ua refert nisi substancia z uo pa
ua filius hz potentiam gnandi sicut uo pa
pernus meus emit carnes crudas z ego co
medi illas ua ego comedi carnes crudas. Correm
¶ Quintus po p dicendi ab intra in diuinis
sit perfecta simpliciter non tamen ille qui pt sic p
ducere illo qui non pt ad intra producere e pfecior
aliquar pa ps pz tamen illis po sit ceteris paribus
etc. 2a ps pz qua pr vel filius non e pfecior Cont(ra) 3one
spu sto ¶ Cont(ra) 9clom argu(ntur) po p rat(i)o
nem q tangit in 3one qua prima qa
ex quo pr pt gnare sicut filius non
pt gnare ua pr e potencior filio ¶ Item 3o
sm Augm e potentia infra filius non ge
nuit creatorem lz n non potuit ß ro op
tuit ex quo sequitur q filius potuit gnare q
e 3 zam ptem 3one ¶ Item quanto pt Terto
pr pt filius ß filium gnare pt pr go ge
nerare filium pt filius ¶ Item plus e Qrto
posse gnare filium qm posse creare mundum
ß non posse creare mundum inferret filium
non ee omnipotentem ua multo fortius no
posse gnare filium hoc infert ¶ Item q Quito
filius creatus pt gnare potentia aptitudo esse
pfacionis s posse gnare sibi simile ua hoc
non e negandum a filio increato ¶ Item Sexto
3a gnacio activa non eet 9municabilis
filio aut hoc e qua in filio e opposita relacio
etiam saltem eet 9municabilis spui sto z
ita spus stus posset gnare aut hoc eet qa
de se eet incomunicabilis ß hoc non videtur ex quo
plus repugnaret de se 9unicari qm spi
racionem activam ¶ Ad primum istorum Ad primum istorum
ex quo pt rato nec qua z ro negationis
assignantur p Scotum z Ockam quos mag(iste)r
Adam approbat z Gregorius magister meus
sed Scotus 3one 2a ma diuinitatem accepto
hm tamen po pnt actia loyce z dicit modi
compositionis stc ad nullam z sic pnt actua
methaphe qui dr q pnctus e impo ad lineam
z linea ad superficiem z sic pnt potentia
opponitur actui dicit q preter ista po significat
q pncipium sunt loca de ea phus ro methaphe
z diuiditur in potentiam activam z passiuam z tunc
ad propositum plaium z q i dto oz ponere potentiam
activam tamen sit prima essentia z deinde lo(quitu)r a..
in ista 3one 2o qui dicit q ppone sunt eqa
les impo ¶ Deinde nota q ista equalitas
pt intelligi du(pliciter) aut sm extensionem obiectorum
possibilium ad que se extendit po aut sm

intensionem ipsius potentie ipse excessum potentie
calefaciendi est equalis secundum extensionem illi tamen qua
ad equalia calefactibilia se extendit sed omnis
caritas sit et equalis alteri quia extendit
se ad omnia diligibilia extensiue secundum inten-
sionem est potentia equalis si eque perfecta sit potentia
et inequaliter perfectum actum possit licet non sint tot
possibilia sibi subiecta sicut sub recta alterius
potentie et iste due equalitates frequenter
se concomitantur sed in diuinis potest tamen intelligi
[...] alia intelligi. Deinde post plura dicit quod
persone diuine sunt equales in potentia quia secundum
quod habent eandem potentiam quia pater potest generare
et filius potest generari sed tamen ista equalitas
potentie non est ad idem sicut si ponerentur equali-
tas potentie in colore ad immutandum visum
et in [...] ad immutandum gustum tunc esse
ista duo equalis potentie non tamen haberent
eandem potentiam ita in proposito loquendo de potentia hec
sunt pater et filius in potentia extensiue et inten-
siue quia potentia que est in patre ad actum
generandi est eque perfecta in filio et ad equalia
obiecta non tamen hec modo est diuino eandem potentia
sunt potentia et eadem que est respectu possibilis et hec
non est in eo potentia ad omne possibile sed ad omnia
possibilia. Et si queras si idem absolutum est
in patre et in filio super quod fundatur potentia equa-
lis secundum extensionem et intensionem concedendo
est in vtroque omnis potentia eadem vel ad omnia possibilia.
Videtur quod si idem absolutum quod est potentia sit
in patre et filio non tamen sub ratione potentie generandi
ad actum notionalem est in vtroque. Item Okkam
eadem questione articulo 20 in conclusione ad quam
dicit quod sancti non intelligunt istam equalitatem
[...] penes obiectibilia adequata et ita quod esse sci-
licet ab vna persona et equaliter [...] absolute
diuine persone sint equales secundum potentiam. Et ideo contra
quos sancti loquebantur sunt [...]
loquebantur contra hereticos dicentes filium esse sub
patre in perfectione et potentia et ideo sancti omnem potentiam
que in [...] conueniunt ambabus perfectissimo in ambabus
persone attribuebant et quia potentia generandi vel
spirandi non competit ambabus perfectissimo quod sit
aliquem esse perfectum et si non potest generare
vel spirare et ideo talem potentiam non comprehende-
bant sub potentia vel sub omnipotentia cum dicebat quod persone
diuine sunt equales secundum potentiam et quod quelibet
persona est omnipotens etc. Et hoc patet per Augustinum libro 20
de ciuitate et allegatur in questione [...] potentiam vbi
loquens contra Maximum dicit Sed forte dices
eo ipso maior est pater filio quia deum nullo genito
genuit tamen equalem et sequitur Augustinus ad quod
respondeo Immo ideo non est maior pater filio quia
equalem genuit. Origenes in questione est ita
quis de quo sit equalis aut equalis aut
[...] sit. Ex istis omnibus et precipue
ex dictis Okkam et Augustino allegatis sequitur quod equa-
litas potentie patris et filii et spiritus sancti attenditur
penes hoc quod omnem potentiam quam habet
pater siue ad producendum ad intra siue ad extra
eandem habet filius et spiritus sanctus licet non habeant potentiam
ad omnia producibilia a patre ita vt ipsi quelibet
ad extra factibile a patre ipsi possunt facere. Item
sequitur equalitas filii ad patrem eque vel prin-
cipalius attenditur penes potentiam producendi ad
intra quam faciendi ad extra. Patet quia si filius non
haberet eandem potentiam quam pater producit ad
intra ipse non esset omnipotens sine ad extra
ratio concedit [...] et etiam doctoris Thomas in
prima parte Summe questione 42 articulo 6 quod sicut
eadem essentia que in patre est paternitas in filio
est filiatio ita eadem est potentia qua pater generat
et qua filius generatur. Et quo sequitur contra Okkam
et Gregorium quod ista equalitas etiam disposita
non solum attenditur penes factibilia ad extra
sed etiam penes producibilia per ad intra ad in-
sit quod quicquid pater potest producere ad intra hoc totum
filius possit producere ad intra vel spiritus sanctus vt sit
quod ad hoc quod aliquis sit omnipotens requiritur quod ipse
possit producere ad intra sed primo intelligendum sed
iam dictum sed per doctorem Thomam et 2 partes conformiter
suo modo scilicet quod ad hoc quod aliquis sit omnipotens
requiritur quod habeat potentiam per quam ipse vel alius
in persona possit producere ad intra etc. Sed hic
remanet difficultas quare Cur filius non
possit generare et similiter cum sit equalis potentie
cum patre et cur non possit spirare cum potentia
generandi ad hoc aliqui assignant plures rationes
quas Okkam dicte questionis articulo primo questione 3 partes
esse insufficientes et ideo dicit quod magis tenendum
est per auctores sancte scripture quod filius non potest
generare quam per rationem. Sed quamuis non possit hoc
absolute per rationem sufficienter probari supposita tamen
veritate que habetur ex fide et scriptura bene potest
ad hoc adduci ratio vnde vltimata que in veri-
tate ita que capitur bene ex scriptura quod deus est
talis [...] quod repugnat sibi esse in pluribus
suppositis productis quod duobus vno per generationem
et alio per spirationem quorum vtrumque tamen completa

·/· filiatio

// vel sic cum exemplo patris est ita de patre et filio
plus

p̄ductione p̄ductiti ē q̄ repugnantia intellectualiam p̄ductionem similem. Non tamen erit admirum fieri in diuinis [illegible] vel aliquid concordat
Ockham Tho. Dominicana questione 2a articulo 2o unde
dicit quod filius ita perfecte est productiuus quod totam filiationis
potentia in diuinis in ipso est et suo modo dicit potest
de spiritu sancto et consimiliter quod tota productibilitas potentie
in diuinis adimpleta perfecte est in duobus suppositis
productis ita quod nulla adimpleta productio deest nec
potest esse istam. ¶ Per hoc patet responsio ad
2m ad quod bene sequitur glosa cum quando sic exponit
non .i. non potuit etc. et cum filius non generat, non sequitur ex eius impotentia vel defectu quod ipse careat
aliqua potentia qua habet pater sed quia ei non
conueniebat sicud dei filius non est deus pater
vel hoc est ex impotentia patris/ et ad hoc etiam dicit
Scotus et allegat .n. Adam in dicto Non quia
non potuit. Ibi accipitur nec infinitas ut
sit sensus non quia impotuit .i. non quia
sunt impotens et causa quare potuit nec
est quia hoc infinita impotentia non est in usu
tota doctrina responsio patet ex dictis in responsione
quia non attribuitur defectum potentie quod non
potest illud producere quod impossibile est produci etc. ¶
Ad tertium quamuis potest pater etc. dico si accipitur ut
quod omnem potentiam quam habet pater sine ad producendum
ad intra sine ad extra illam habet filius etc. sic habet
intellectus formaliter concedo. Si quod filius habet potentiam eandem
qua pater generat et qua ipse generatur patet precedit
sicut etiam concedit ergo ¶ Si autem sit accipiatur aliter quod quamuis pater potest facere ad extra etiam
potest filius tunc planum est quod est ipsa vera et
dissimilis non est consimiliter hoc de hac dominica
quod posse vel velle generare filium non est aliquid posse vel velle formaliter bonitatem vel potentiam
etc. Si autem accipiatur sit aliter quod omnem
rem quam pater potest producere illam etiam
filius potest producere vera est aliter et concedo
satis patet ex dictis. Item si sic intelligamus
quamuis potest esse pater hoc potest esse filius planum
item est quod est vera. ¶ Item si intelligatur quod omnis
entitas que est subiecta potentiam patris est etiam
subiecta potentiam filii item vera est et tunc bene
non stat sub arte ut patet ex dictis ergo. ¶ Item
si intelligatur quod quamuis est de potentia patris vel in potentia
patris et hoc loquendo tam transitiue quam intransitiue
concedo aliter cum utrumque sit eadem potentia
sicut est essentia et tunc ex hoc bene sequitur ita
quod generare filium est aliquid quod est in potentia vel de
potentia filii non tamen ultra sequitur quod filius potest
generare. ¶ Preponitur statim post primum
dicitur vnde primo sit. Et quamuis pot-

... rerum principium quamuis est patris spiratiuum etc. vel patris. ¶ Ex hoc sit quod hoc verbum
potest semper admittit alicuius infinitiui
et hic quod locutio in qua ponitur sit perfecta
unde hec locutio quamuis potest pater potest filius
est defectiua a cuius appositione alicuius infinitiui
Si ergo apponatur dicendo quamuis potest facere
pater potest facere filius et postea assumatur pater potest
generare non sequitur assumitur tamen generare non
sit facere sed potius refertur generatio .n. non
est actio sed relatio. ¶ Ad quartum plus est etc.
qui creaturam posse creare negant etiam
aliis sed quamuis sit de illo ego nego consequentiam et
ad negationem patet quia filium posse generare
filium est impossibile etc. sicut et patrem generare
alium filium dei ab isto filio est impossibile. ¶
Ad quintum dicitur patet idem quod posse generare
vel simile sibi natura dei hoc patitur. Nec etiam
hoc requirit esse bene perfectionis in deo generare sed ita
non patitur hec natura dei in diuinis quod sic
generat sibi simile. ¶ Item dicit Adam quod in
creaturis posse producere simile est signum perfectionis
supplentis imperfectionem in hiis que non
possunt semper eadem numero permanere et talis perfectio opponitur orbationi. Ad modum
quo vbius opponitur caritati et ita nullo dico de perfectione
ut hoc loco in proposito est deus posse generare et generare
in diuinis est perfectio simpliciter caritas vel non
est simpliciter perfectionis etc. ¶ Vnde Ockham dominicana
primi questione tertia circa finem quod perfectio
simpliciter dicitur actualis vel aliqua perfectio que
est simpliciter summa et infinita carens omni
imperfectione et incompossibilis omni imperfectioni et
isto generatio in diuinis est perfectio simpliciter. Et quia
est in quolibet simpliciter perfecto vel necessario competit cuilibet
simpliciter perfecto et isto modo nulla relatio in diuinis est
perfectio simpliciter. ¶ Et si dicatur quod tamen primum modum
aliqua perfectio simpliciter esset imperfecte que non
esset in filio. ¶ Videtur dicendum primo quod hoc non
est inconueniens accipiendo perfectionem simpliciter.
Secundo quod non sequitur non .n. sequitur paternitas est
perfectio simpliciter et paternitas non est in filio ergo aliqua
perfectio simpliciter non est in filio sicut non sequitur paternitas non est in filio et paternitas est entitas vel deitas
ergo entitas vel deitas non est in filio. ¶ Ad sextum
dicitur quod generatio actiua de se est in communicabilis sicud
paternitas vel pater cui est adequate idem admittendum
non dicendum quod necessario diuine repugnat generationi
actiua in ea quamuis non sit de se perfectionis etc.
etc. ¶ Ad tertium principale patet ex dictis quia esse
est potentiam generandi in diuinis concedo sed sine pro
i. demptiuam sed non forte dicit hoc non sequitur quod potentia

Circa q̃stiones decimam undecimam duodecimam tredecimam quarta utrum pater et filius sit unum principium

Utrum pater et filius sint unum principium spirans spiritum sanctum libere per modum voluntatis ita quod spiritus sanctus non dicatur a filio nisi procederet ab eodem

generandi sit communicabilis filio sic ut ipse possit generare tamen fratres quia est proprietas generandi per incommunicabilitatem sed essentia de se est filio communicata. ¶ Utrum pater et filius sint unum principium spirans spiritum sanctum libere per modum voluntatis ita quod spiritus sanctus non diceretur a filio nisi procederet ab eodem. ¶ Non pater et filius spirans

~~Utrum pater et filius sint unum principium spirans spiritum sanctum libere per modum voluntatis ita quod spiritus sanctus non diceretur a filio nisi procederet~~

Quod non pater et filius spirant spiritum sanctum in quantum dicti. igitur prima pars questionis falsa. Antecedens patet quia Augustinus sexto de trinitate capitulo dicit quod spiritus sanctus est communis unio patris et filii. Et hic nota. dicitur quod est nexus amborum. nexus autem non est aliquorum nisi in quantum sunt dicti. Nec spiritus sanctus est nexus patris et filii nisi in quantum procedit libere etc. ¶ Secundo spiritus sanctus procedit a patre et filio naturaliter seu per modum nature et non libere per modum voluntatis. Antecedens patet quia secundum Damascenum de fide orthodoxa sic Natura est vis insita rebus ex similibus similia procreans sed spiritus sanctus procedit a patre producenti et filio etc. ¶ Tertio sic spiritus sanctus sicut non procedit a patre non ut natus sed ut datus a filio qui procedit ut natus non ut datus. Antecedens patet per Augustinum quinto de Trinitate capitulo quarto dicit quod spiritus sanctus non est filius et sic extat datus. ¶ In oppositum arguitur pater et filius sunt unum principium spirans spiritum sanctum per modum amoris etc. Quod necesse quia quo. ad primam et secundam partes patet quia ille quia si spiritus sanctus non procederet a patre ipse non esset eo quod non habet esse nisi quod accepit a patre processionem ab ipso si etiam pater et filius sint unum principium illius processionis ut dicitur et ante spiritus sanctus non esset nisi procederet a filio et per consequens non diceretur a filio nisi procederet ab ipso quoad primam partem patet per Augustinum de Trinitate capitulo quinto quod pater et filius sunt unum principium ad spiritum sanctum sed pater et filius et spiritus sanctus sunt unum

principium ad creaturam. Quo ad secundam patet ... per illud Augustini libro de Trinitate capitulo ultimo Spiritus sanctus exit a patre non quomodo natus sed quomodo datus sed exire per modum dati vel doni competit procedenti per actum voluntatis est dare ex sua libertate seu libere etc. ¶ Hic erunt tres articuli correspondentes ad tres difficultates tactas in titulo questionis et in argumentis ad utramque partem suis. Quantum ad primum pono primo conclusionem quam communiter tenent doctores istam quod pater et filius sunt unum principium spiritus sancti et non duo. Patet per auctoritatem Augustini prius allegatam libro de Trinitate capitulo ... ubi dicit quod pater et filius sunt unum principium ad spiritum sanctum sed pater et filius et spiritus sanctus sunt unum principium ad creaturam. ¶ Item eodem libro capitulo 14 fatendum est patrem et filium unum principium esse spiritus sancti non duo principia sed sicut pater et filius unus deus et ad creaturam relative unus creator et unus dominus sic relative ad spiritum sanctum unum principium. ¶ Concordat Magister in de processione spiritus sancti capitulo ... dicens Non credimus spiritum sanctum esse de hoc vel de hoc. Unde duo sunt pater et filius sed non dii quia unum sunt ita non duo principia spiritus sancti sed unum principium quemadmodum dicimus deum unum principium creature intelligimus patrem et filium et spiritum sanctum unum principium non duo principia sed unum creatorem non tres creatores quamvis tres sint pater et filius et spiritus sanctus quia pluralitas in quo unum sunt non pluraliter in quo tres sunt pater et filius et spiritus sanctus principium sunt creator. Ita tamen spiritus sanctus dicitur esse de patre et filio non est de duobus principiis sed de uno quia est pater et filius sunt est de uno quod est pater et filius communibus plane patet quod ... ¶ Item patet ex determinatione concilii generalis Lugdunensis sub Gregorio 10 ... Non duabus spirationibus sed una spiratione procedit. ¶ Item probat hoc sanctus Thomas prima parte questione 36 articulo quarto sic pater et filius in omnibus unum sunt in quibus non distinguit eos oppositio relationis Unde cum in hoc quod est esse principium spiritus sancti non opponantur relative sequitur quod pater et filius sint unum principium spiritus sancti. ¶ Item quia filius producta a patre omnia ... a patre quidquid ... non repugnat est in patre sed fecunditas spirandi spiritum sanctum non repugnat filio et est in patre igitur fecunditas quae eadem quam habet pater spirandi spiritum sanctum communicata est filio etc. spiritus sanctus est a patre et filio uno ut ab uno principio per unam fecunditatem producendi eum est similiter ... Scotus dist. ... questione prima. ¶ Concesso dubitatur. Et sic ante etiam pater et filius sunt principium spiritus sancti unitate essentiali aut tamen notionali vel similiter ... non essentiali quia sed ... nullum essentiale generat vel generatur ita nullum essentiale

X 4 p[arte] ... ...
... ...
... ...

10

spirat vel spiratur / non notabili vel pr̃ia. Quia
pater et filius non sunt aliqua vna persona
spirans nec aliqua vna persona noticia spiracionis
vnius patris et filio communia quia racione vel communis
dicitur proprietas generat / patri racione vel communis generatiue proprietas
spirat. Item tunc in patre erunt due vires
productiue scilicet vis generatiua filii et vis spiratiua
spiritus sancti et per consequens pater erit duo principia respectu filii et spiritus sancti.
Item pater et filius non sunt vnus spirator
scilicet quia pater et filius non sunt vnum principium spiritus sancti
sicut ait ipse per hylarium 2o de trinitate vnde quia sicut a
patre et filio auctoribus confitendus est ergo pater
et filius sunt auctores scilicet quare et spiratores et non
spirator sicut nec actor. Item multiplicato
actore multiplicatur positiuis sed pluritas consiliatorum
sunt plures spiracione actiua tamen in primitas
consiliato sunt plures relaciones / spiraciones actiue
erunt plures et per consequens pater et filius non sunt
vnum principium spirans sed plura principia spirantia.
Item vel principium dicte proposicionis scilicet principium spiritus
scilicet supponit pro essencia vel pro relacione vel pro persona non
primum quia tunc pater et filius erunt vnum principium
scilicet inquantum sunt vnum in essencia et per consequens scilicet producerent
se ipsum cum pater et filio. Non secundum
quia pater et filius non sunt vna persona spirans
scilicet nec tertium quia pater et filius non sunt vna relatio
spirans scilicet cum nulla relatio sit predicatio adiectiua
sed potius supponitur seu persona. Preterea
haec conclusio aliqui doctores dubitauerunt an ista
propositio sit de mente simonis vera vel impropria
solum propter hereticos ne haberent occasionem decipiendi
simplices et inferendi patrem esse
principalius principium in ista spiratione ipso
filio vel eos diuidere principiare etc. Et dicit
modus loquendi a doctoribus introductus et ab
ecclesia approbatus communiter tamen magistri concedunt
tertiam propositionem de veritate simonis et negant quod
sint duo principia. Et sic hic videtur ad propositum
et ad quem quorum minus tamen principalis difficultatis
huius materie quod pater et filius sunt vnum principium scilicet non
essentiale nec personale sed notionale et spirant non
inquantum vnum in essencia nec inquantum duo
inquantum sed inquantum vnum spiracione seu vi spiratiua
et ita dicit Occam quia secundum quod principium in
tertia conclusione ad tertium principale. Item Bonauentura
distinctione 11 questione vltima dicit quod scilicet procedit a patre et filio
inquantum sunt vnum in fecunditate voluntatis
... voluntas tracta est ad notionem fecunditatis.
Item sanctus Thomas vbi supra in responsione
ad principale dicit Et attendit virtus
spiratiua scilicet procedit a patre et filio inquantum sunt
vnum in virtute spiratiua que quodammodo significat

vnitatem in se et hec in quantum vna proprietas
duobus suppositis quorum vna natura. Et non
supposita considerentur spiracionis sit scilicet procedit
a patre et filio ut sunt plures percedunt ab
eis ut amor vnitus duorum. Item Ockam
dicit simpliciter quod de veritate simonis ita est concedenda
pater et filius sunt vnum principium spirans spiritum
sanctum et probat sic quia quando ex aliquo non diuiso
eodem et ex duobus opponentibus constituuntur duo
constituta relatiue et alterum oppositorum relatiue
... istorum constitutorum oppositorum relatiue
oppositum ... de reliquo sed accepto persone
vno constituto ex essencia diuina et spiracione
passiua contingit vere dicere quod istud constitutum
vnum spiratur igitur de omni constituto ex essencia
et spiracione actiua contingit vere dicere istud
spirat et istud spirat constitutum est vnum quia non
plura sicut essencia est vnita et ista spiracio
actiua est vnita igitur haec est vera spirans sed
tantum pater quod filius est istud vnum constitutum
ex essencia et spiracione actiua et pater et filius
vere sunt vnum principium spirans spiritum sanctum.
Tercio ponit dictus concludit. Ideo dico simpliciter
cum determinacione ecclesie quod pater et filius sunt
vnum principium scilicet non duo principia et spirat vnita
spiracione et non duabus spiracionibus.
Sed contra istud vltimum dictum arguit Gregorius | Contra dictas conclusiones arguit Gregorius.
dicit 12 questione ... primo quia multi fundamenta ...
de huiusmodi constitutis et constituentis ... 1a
Item quia difficile videtur euadere quin ...
vnitum constitutum ex essencia et spiracione actiua
sit persona quedam sicut constituitur ex eadem
essencia et spiracione passiua precise persona opposita
est persona scilicet ... idem doctor concedit et per
consequens pater et filius erunt vna persona et due persone
quod non est sane dictum. Item constat quod non
... spiratiuus ... genitus
a generatiue ... sicut filius de patre a patre
sed vna persona ab alia persona sit illud vnitum per se
... appropriato persone. Et sunt persona
persona ... scilicet. Confirmatur quia vel
scilicet est aliud ab eis constituto vel aliquis non
ad sunt nec aliqua persona diuina est aliud ab ea
nec dicitur constitutum quo aliquis sed ideo non dicitur quod
aliquis et aliquis nisi ... sit persona igitur illud constitutum
tamen per se est quedam persona. Item arguit
contra fundamentum aliorum Solomonis de ... spiratiua quod non
est danda aliqua vis spiratiua que sit principium
quo scilicet et non principium quod ... quod danda illa tamen non
potest dici principium spirans scilicet de quo ... quod ... | Responsio Gregorii
est principium quo et per consequens non potest dici per quod ... spirat
principium inpotentia de proposicionis scilicet pater et filius sunt vnum
principium etc. Ideo dicitur Gregorius probabiliter ...
... affirmacione quod licet ... propositio sit vera non tamen

[illegible] (marginal note)

deuentute Simonis sed nusquam quem in-
tendebant sed illam sectantes ¶ Ex-
tunc declaratione nota quod umquam in causis
concurrunt simul plures partes [illegible] ad unum
effectum quando una earum est alia causat quam
alia vel omnes simul plus vel magis
causant quam una [illegible] non [illegible] sed spiritus sanctus
a duobus scilicet patre et filio producitur non tamen ab
uno aliter quam ab alio vel ab ambobus
simul magis vel plenius quam ab alio tantum et
[illegible] non procedit [illegible] ex duobus principiis
sed tamquam ex uno Hic igitur sancti declarare
volentes dixerunt patrem et filium non
esse duo sed unum principium scilicet quod pater et filius
duo eodem modo [illegible] tamquam unum principium
spirans scilicet ¶ Unde [illegible] Ango-
lo de Trinitate [illegible] ubi dicit [illegible] dicimus
patrem principium et filium principium non tamen duo
principia creature dicimus quia pater et filius [illegible]
[illegible] ad creaturam unum principium [illegible] sicut
unus creator esse [illegible] adinvicem [illegible] con-
cluditur quod scilicet tamen pater et filius est unum principium
ad creaturam non duo vel 3 principia quod ex-
ponens [illegible] principium dicit [illegible]
ex parte [illegible] Angelus patrem et filium esse
[illegible] unum principium rerum creatarum [illegible] duo
eodem quod modo esse principium [illegible] modi
[illegible] quod operantur omnia [illegible]
operantur [illegible] divinum principium [illegible]
[illegible] ad [illegible] magister [illegible]
dicit quod sicut pater et filius ad creaturam [illegible]
unus creator et unus deus [illegible] sic [illegible]
ad spiritum sanctum unum principium [illegible] Angelus [illegible] supra
Quare [illegible] finem [illegible] dicit
quod [illegible] pater dicatur principium scilicet [illegible] quod spiritus sanctus procedit
vel datur [illegible] vel aliter procedit vel
datur a patre quam a filio sive intelligamus per
patrem et filium [illegible] vel notione
dicitur principium scilicet [illegible] quod [illegible]
[illegible] dicimus esse unum principium scilicet et eadem
notione quia eundem spiritum sanctum [illegible] eo-
dem modo spirant ¶ Item confirmat
hoc per unum Antesiodorensem in summa sua
libro primo capitulo 3o dicentis quod hoc pater et filius
sunt unum principium scilicet [illegible] modo
locutionis quo [illegible] per duos
[illegible] eodem modo quo per unum [illegible]

sunt pater et filius ad spiritum sanctum [illegible] unum principium
et quia eodem modo persone procedit ab eis
scilicet. Et infra capitulo 36o dicit quod omnis opinio [illegible]
[illegible] esse sanam
sed intelligendam [illegible] quod sunt unum
principium et una spiratione spirans scilicet ¶
Item probat hoc per decimum concilium quod dicit fa-
temur quod spiritus sanctus eternaliter ex patre et filio non tamquam
ex duobus principiis sed tamquam ex uno principio
non tamquam ex duabus spirationibus
sed unica spiratione procedit ubi patet quia
quod concilium voluit affirmare unitatem
principii sed unitatem modi principiandi
ideo ait tamquam ex uno quia vero voluit
asserere unitatem spirationis ait unica
spiratione et non ait tamquam unica spi-
ratione sicut ait tamquam ex uno principio
¶ Ex hoc concluditur quod simul et inseparabiliter ac per-
fectius duo pater et filius spirant sicut
alter eorum [illegible] si essent persone
idem principium [illegible] et non duo
principia nec [illegible] aliqua diversitas modo spi-
randi aut non similitas inter eos potest
intelligi ¶ Ex hoc ulterius infert quod in-
tendo [illegible] Simonis [illegible] quod pater
et filius sunt duo principia scilicet sicut dicimus
quod sunt duo qui principiant scilicet et hec auctoritas
Hilarius dicit spiritum sanctum esse a patre et filio auc-
toribus et non ait auctore [illegible]
[illegible] posse [illegible] patrem et filium
[illegible] et per [illegible] principia scilicet [illegible] hoc
debent [illegible] quod spirent tamquam duo principia
sed tamquam unum principium [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] modus [illegible] ponit [illegible]
ad [illegible] facilior [illegible] tamen
[illegible] apud doctores [illegible] co-
formior [illegible] ad hoc quod pater et filius
sunt unum principium scilicet notionale [illegible]
[illegible] pone quod pater et filius sunt unum
principium constitutum [illegible] spiratione
activa ut dicit Okkam [illegible]
[illegible] non [illegible] in aliqua [illegible] pone consti-
tutum [illegible] et relatione [illegible]
quibus [illegible] sit [illegible] et forma [illegible]
[illegible] persone ut patet supra in questione [illegible]
[illegible] accipiendo large aliquid
constitutum per aliquid [illegible] sunt [illegible]

dam quod persone dicuntur esse constitute
suis proprietatibus quia quelibet persona
sua proprietate habet esse et distinguitur
ab alia sunt in divinis aliqua personalia
puta pater ex eo quod generat etc. non tamen quam
in aliquo conveniunt aptare sic et imposito ad
illum intellectum possent admitti essencia
et spiracione activa constitui unum principium
spirans quod pater et filius qui sunt eadem essencia et spiracio
activa sunt unum principium spirans etc. ¶
De quo ulterius patet quod predictum spirativum
quam alii ponunt et dicunt eam esse proprietatem
notatem unam in duobus suppositis non
oportet intelligi aliquam relacionem super additam
constituentem vel componentem cum essencia etc.
sed pater et filius qui sunt sunt unum principium
spirans ita etiam sunt una vis spirativa
vel una nocio etc. ¶ Et ita eciam evadit
Adam dicens quod pater et filius sunt unum principium
nocionale et illud est spiracio activa et est
unum principium spirans etc. et est illud quod intrinsece
est tamen essencia divina quod spiracio activa
seu spirator quia spirator nichil est quam spiracio
activa sic id est realiter et eo sunt idem omnibus modis
quibus spiracio sibi ipsi et ista spiracio seu
essendi principium spirans seu potencia spirativa
quod idem est non est aliquid resultans vel
componens vel constituens ex essencia et spiracione
activa sed essencia ipsamet spiracio activa ¶
Ex ista patet responsio ad argumenta Gregorii
ad primum quando dicit de constitutis etc. patet quod non
oportet concedere constitucionem proprie ¶ Ad aliud Ad 2m
idem quia non oportet quod ex spiracione activa
et essencia constituatur una persona sed sufficit
quod due persone que sunt una essencia
in sunt una spiracio activa ¶ Ad 3m dicitur Ad 3m
quod non magis concluditur etc. et minor quia etc.
Ad confirmacionem dico quod sufficit alius ab
illo constitutivo modo improprio ab constituto
et adiacentibus personis scilicet pater et filius quod et oportet ipsum
concedere nec oportet propter hoc quod ille due persone
dicantur ex aliis vel alia parte etc. ¶ Ad ultimum
Ad ultimum dico quod non oportet ponere illam vim
spirativam principium quia sufficit distinctum personarum
compleri per eadem licet in multis doctores hoc
concederent et illi non ponerent ibi aliquid realiter
ergo negarent aliquid. Secundo infert quod

vis spirativa non est principium quod pater et filius et hoc
modo sumptam replicat licet bene concederet
hoc modo sumptum predicatum formaliter ¶ Iste aliter
respondet cum Sydoniense de quo miror cum solum
loquitur ubi rectitudine dicens quinis opposito
est quod ipse loquitur hic et sola pater et filius sunt unum
principium spiritus sancti sed dicimus quod angeli sunt hic unum
principium adiective in ista locucione unde
iste est sensus pater et filius una spiracione
spirant spiritum sanctum ¶ Et statim inpost hoc dicens
sed patet quod illa proprie loquendo vera et tamen
sunt quod hoc nomen principium tenetur forte dicitur
in Boecius in primo libri sui de Trinitate quod philosophi
expressis terminis suis ita argumenta fecerunt
et hic plato et hic et cicero est homo igitur sortes et
plato et cicero sunt plures homines. Theologi
autem expressis suis racionibus ita argumentantur
pater est deus et filius est deus et spiritus sanctus est deus igitur
pater et filius et spiritus sanctus sunt unus deus. Infert autem
philosophus pluraliter propter pluralitatem humanitatum
que sunt in pluribus hominibus. Theologi autem
singulariter propter singularitatem deitatis que est
in tribus personis quia propter impositum propter simile
spiracionis fiet talis illacio pater est spiritus principium
filius et principium spiritus sancti ergo pater et filius sunt unum principium
spiritus sancti et sic hec predicacio est proprie vera pater
et filius sunt unus deus ita hec erit proprie vera
pater et filius sunt unum principium ¶ Preterea hic in
principium supponit proprie pro eo quod spiracio me
pater sunt spirator proprie loquendo est spiracio in est proprietate
eadem modo spirat pro illis duobus id est sic ergo hec
est proprie vera pater et filius sunt principium spiritus sancti ut hic
nomen principium teneatur pro duabus personis etc.
¶ Et sequitur quod concedo hanc tamen sequitur
verum tamen et quod ita sic intencio sua patet ex
processu suo usque ad finem capituli illius quod separat
est de spiracione activa. ¶ Contra conclusiones sunt repetit
pater et filius sunt unum principium etc. igitur pater est principium
spiritus sancti et filius est idem principium spiritus sancti. Conclusio tenet ex op-
posito iste terminus principium reddit locutionem veram
si dicatur quod pater est pater ergo filius et ea-
dem non potest dici quod iste terminus principium teneatur
precise quia tamen non spirat spiritum sanctum. ¶ Preterea
eciam necdum [illegible] propter fallaciam [illegible]
quia inpermissa hic nomen principium sufficit pro duabus
personis similiter [illegible] non quod teneatur
pro una sicut hic ista duo [illegible] sunt unum [illegible]
ergo hic dolcium est unum [illegible] istud dulcem est

idem unum. Et iuxta praedicta redeundo ad id
argumentum dicit quod hec dictio idem respicit
formam sed refert idem suppositum et per hoc hec est
falsa pater est principium et filius est idem principium. Sic
hec est falsa filius est aliud principium quia formam di-
stinctionis non est [illegible] hec ergo deus genuit deum
ergo deus genuit se deum vel alium deum
ita non oportet hic pater et filius sunt principium unum respiciendo
est principium et filius est idem principium nec aliud. ¶
Sed hic remanet dubium quomodo verum sit dicen-
dum quod pater et filius ita sunt unum principium
spirans spiritum sanctum sicut pater et filius et spiritus sanctus sunt unum principium
creature quia ista propositio tres persone sunt unum
principium creature non potest vera esse nisi principium
supponat [illegible] ita pater et filius sunt unum principium
spiritus sancti quod [illegible] quia tunc esset spiritus sanctus quod esset
esset principium spirans spiritum sanctum. ¶ Dicit Ockam distinctione
[illegible] quod maligno et simile sunt
sunt vere et sunt contingit dicere quod tres persone
unum principium creature ita debet concedi quod
pater et filius sunt unum principium spiritus sancti. Et est quam
[illegible] dissimile quod ista tres persone sunt
unum principium creature non potest verificari nisi sum-
ptum pro essentia divina que est unum principium creature
sed sic non est dicta pater et filius sunt unum principium
spiritus sancti principium supponit pro notionali quod ipse vocat
constitutum ex essentia et spiratione activa et
iuxta suum modum qui ponunt essentiam constitu-
ere relationes. Quos principium supponet pro patre et
filio qui omnes simpliciter principiant. Hec
istis patet conclusio ulterius ad rationes factas
contra conclusiones que in dicebatur. Ad primam rationem
quia ratione notionis distinctis personis conve-
nerat pari ratione notione distincte personis
spirat. Illa non valet esset tenendo modum loquendi
comunis et doctorum et de essentia quia concreta communis
non potest generare individuis [illegible] quia tunc
generatur [illegible] Supposito autem quod spirata
individuis realiter distinguntur absque notione
communis patris et filii et ideo sibi non repugnat
spirare. Ad aliam rationem similitatis dicendum
[illegible] non valet ultimam quia non
sunt ad pluralitatem producentium necessario sive
sed etiam requiritur multitudo suppositorum
non in diversis aliquibus plures spirantes sed plures
habent [illegible] etiam non quod in pluribus est gratia
et vis spirativa sunt realiter
distincte inter se. ¶ Unde etiam Ockam
dicit quod spiratio activa est realiter eadem
tamen paternitate quam cum filiatione et patre conveniat
quod non constituunt suppositorum distinctas
eius sed tamen cum hoc ponit quod ipsa spi-
ratio activa non est formaliter paternitas nec
etiam filiatio et ergo constituunt aliquam unitatem
non formaliter pater nec formaliter filius. ¶ Ad 2m
dicendum [illegible] ipse parte Quodlibet 36o. dicendo
quod possumus dicere quod pater et filius sunt
duo spirantes per pluralitatem suppositorum quia
adiectiva nomina habent unum suppositum
non tamen dicimus duos spiratores per eadem spiratione
quia substantiva habent formam significatam [illegible]
[illegible] Hilarius dicit quod spiritus sanctus est a patre et filio auctoribus
expositio est quod ponitur substantivum pro adiectivo.
¶ Concedit [illegible] duo quod spiratores significat unum
spirandi nec convenit suppositum et ergo una
est vis spirativa in patre et filio et ratio nominalis
appositis aliam dicitur ponit suum signum
et ideo non vero concedimus de vi sermonis
quod sunt duo spiratores quia vis spirati-
va [illegible] ¶ [illegible] pater et filius sunt duo
spirantes ideo duo spiratores. ¶ Tertio negatur
[illegible] quia participium significat actum in fieri
consignificat in tempore sicut verbum et ita sicut
conceditur quod pater et filius creant ita conceditur
quod sunt creantes non autem conceditur quod sunt
duo creatores sed unus creator quia nomen
verbale non significat actum per modum fieri sed per
modum habitus et quietis. ¶ Ad tertium
dicendum multiplicato [illegible] dicit Ockam [illegible]
[illegible] quia sunt instantie quod infinite
patet enim quod videmus essentias sunt plures ra-
tam in eodem genere et quod in diversis generibus
tamen sunt alia receptiva eiusdem actionis per
speciem distincta et ita est in multis talibus.
¶ Ad 4m dicit quod paternitas et filiatio conve-
niunt [illegible] aliqua prioritate spiratione
activa tamen alia prioritate simpliciter [illegible]
quia prioritate [illegible] nec generis et ideo quomodo
est aliqua prioritas paternitatis et filiationis
ad spirationem activam ista tamen non stante quod
paternitas et filiatio possunt esse relationes plures
et spiratio activa una. ¶ Aliter potest dici sicut
[illegible] quod non est [illegible] in divinis
sed in his experimentis. ¶ Ad [illegible] dicit
Ockam quod aliquis [illegible] in divinis nec
supponit pro essentia nec pro relatione sed pro aliquo con-
stituto ex essentia et relatione aliquo quod non est formaliter

tibi pa quis sit crea. due psone z io
in ista pone pr z filius sit unu prim
spuras spm sem ptn non spor. pira
sit pperso. ut prelone p. ß pmo 9sto
q e crea pr z fili quis non for. Ite
in poz dici q ppor prelacone q e dis-
pensatia z que z pr z fili ita ut da eet
ista q ua relo sit prim pdnces admit-
co q omis relo indiuius e crea sptu
ut spta. Phor pz adsm pu. ad q
dicit Scot q p z f neciu in ss sid in
om pducto lutz sint dci. aliogn no d
necteren tu non hnt que pducer i spm
dci ß inqntu unu pducas unus pducti
z ita etiam que onectu hnt se tps un
onexen i ipo nexu vl onectete.
Ockam in d 12. q. 2a de iutite q p
pr z filius no spirat inqntu unum p
tunc unus unu spuraz ut pz pma o
ponetez redupline ut spirat inqntu dci
q2 tc omis dci spuracnt z io dicta sto
que sonat q p z f spirat igitur unu
z non inquitu dci intellida sit q spirare
p o opet aliam unu z non opet p o d tio
Spirare. u ptine po z pse de vno osito
exterra dma z spiracione actia iio ut
oppet po 9tis ß non oz opone tale o-
stitutu ut dcm z. Et io hic inqntu pt
accipi spectatiue ita q hic inqntum unum
denotet unitatem spiracoi uel denoc
q p z fi sint unu ut prim iio ut pla
spirant ss. Gedictis pz ta mo gil
nadi dcam gom dominus pones spiraz
actiuaz ex quez notem sen pprete pr
fi o stituetez cum cend unu prim p
dictum ss q e p z fi z tam p q fi z q
illud o stitutu non z formar pr nec fi
sid ipa spirao actiua non e forma pr
uitas ut filiao. Ey q non po. this
o stitutum ß q ipa spiratio actiua sit for
spirator sen ipm prim spirans sen p
z fi. z ita spirao actia i pre sen q e pr
e crea z for prnitas z filio filiao
z ita que dicto d q h spirao actia z h
spirator z h prim spirans o ph z tor
uatu z sp de dmusi. pre z ecia disti
filio ut dco. p e spirao actua ut tertia

p ambobus o ncti ut dco pr z fis st spia actia
z q ubi z e spiectas ut sonus lz ia spectas p
dmusi sit inq nota que i oi facultate sacra
iio theo is eo q doctores bona tenre mo
s q p z fi oio sir. pru. ut ss oclusert q h
prim singt predicet de ipis z hc non ve
ing no q h prim heat ttem modu signdi
q pprie singlar dicat de quoz pse uno
pncipiale ecia de ambobus sir. prin. unitz
z osiderando ip put sit g ut impndo onit
dr Et illo dr intelligatur vtus spiritiaz
ut pns poin e inclusione ad p ut acti
terminus e mo Gre qui patri dat z io inst
inhc q ipe dicit ista p z f sit unu pu
no z nec a de ii tc fundis z Ozadu. pctorz
modoz put me limito ii ad teneo illud
q de tinen e pectam z doctores z cu dctoz
multa uc concordie antheciodorem. Item
ad cm aliqu dicendu q Scot d e io q vna
onerit Item ss p ductia p modi volunt
tis q sic z q voluntas e prim elicitiu
spiracionis ss sid int s e prim elicitiu gna
tionis filij. Item gcedit q ss pductio libe
z tu hc uccrio Occam aut et Gre q em
ponit z inituntia pre q ss no pductio. ßz iz
lupa solu in actu ut oe nobis q2 ipi volun q
pducti libe non sit ii pducti oti. Sco no dtu
lz. Occam q ad fundandum gom poncda
cu sint corruptis pt primi q phs z ophicoz
dr. pu actia tagns ß potentia. z no ß poten
Et agns no ß potentia vol naz ß potentia vo
vol unt. Et do methare dr pu tha i pos
ronales z irroles. Gregno pz q phs ages
ß potentia intr vn ecia poin volent acip pro
Et itin agens ß potentia z nam z poin no
lem accipit p eo. Gregno ulter sec q ipe
no pretendit distincte agens nale o volun
ntez accepto gnar ß osque ss agentem ß
eis otentas spar prima pe pz q2 intelgs
e agns vole ad potentia Et tamen hc e ages
nale ut oniter conte Et ecia o dit tam
Gre q occam in re actoum que d onit
inqntu intel z etiam inqntu agns vole
z s eo q intele e actus nalis z ecia pducto
filij. Et hc q e p modi intels d nat ß ide no
oitur o seipm io 2a pe pz q som agnus nale
no opposito sen uole q volutarum q e vole
idcirco distinguebat ut plenum z expdus

p. [illegible]

24 [illegible]

—

—

3 [illegible]

Warlus

ay [illegible] modu voluntarius

libere

3a suppo[sitio]

Tercium

Primum corr[olarium]

2m corr[olarium]

4m corr[olarium]

¶ Ego suppono quod phus non distinguit potencias ab oppositis ingenue sicut pie vel contra actus sive vel aliter agens ut sibilitur ab ipso patet quia aput ipsum iste ordines sunt quibus agens vile seu a proposito et agens vile tamen secundum 10 et qua quia, quia contrario dicte ordines sunt apud ipsum quibus 10 de ipso dicitur aput ipsum sunt dispositi alterius et ponens sua despicio solum conceditur sed ad agens vocale tamen secundum 10 et secundum patet quia respondeo oia dicti sua vic quod non apparet esse nec posse esse aliquod agens productum sed non sibilitur ¶ Secundo sequitur quod agens naturale et liberum non differunt ingenue sed preter hoc ipse sunt sicut se dicta patet ex precedentibus ¶ Secundo sequitur quod actio naturalis et libera non communibus sed separatur maliciebus dicitur patet ex eodem sindicato ¶ Tercio sequitur quod non est verum agens liberum posse in oppositum vel omnis que libere agit vel producit patet quia tales 10 solum est verus sic agens liberum solum sicut solum operatur agens liberum ut sibilitur ab ipso 10 ¶ Quarto sequitur quod si in aliquo actu sit concurrencia voluntaria et complacens hec et naturalis immobilitas seu necessitas talis sit dicitur pro liber et naturalis patet ex predictis ¶ Predictis autem consonat doctor quia post Gand in summa articulo lxx q. 3a et nectitur contra Ego. Dominus Scotus per talem donec saltem veritatis quia est huius de Gand ubi dicit quod est eleccio voluntatis prima que est elicita a voluntate ut est voluntas simpliciter absque omni naturalitate et necessitate et est ista que procedit ab arbitrio libertatis sine medio sine intercalacione intellectuali et non tendit solum in bonum amatum (2a que est elicita a voluntate ut voluntas simpliciter est intellectus obiectum et cum sola naturalitate actus sit annexa illi accioni ut illa que procedit ab libertatis arbitrio et tendit in summum bonum amatum et apparet visum 3a est elicita a voluntate non ut voluntas simpliciter sed ut est naturalitate sibi annexa (Ideo modo ut 3a que procedit ab arbitrio libertatis in proposito et tendit in summum bonum non solum amatum et visum sed eciam in ipsum amorem precedentem Contra ista opinio impugnatur quoniam addit quod potest consistencia ipsius nec ipsi voluntati potest quod sola voluntas est primum quo sumus et actus racionalis sed suppositum est agens per formam rationis accioni sue

-/. sed pro quarto voluntatis dicitur sicut propositum in non productione ab ipsa

ut coassistit nec ad talem productam non in phantasia que productio sit per modum, Deo notus in distinctum voluntatis, quod tamen inde est naturalitas non est per voluntatem propter voluntati ipse ergo quod sunt inconveniencia ¶ Secundo in verbis quod producere libere est addere sicut patet dicitur quod est producere voluntarie complacenter et incoacte et dicitur in producere libere contingenter et necessario sed non producas amore nec contingenter producat tamen per modum voluntatis et libere complacenter productus ab ipso quia ut sic dicta pro sic premittitur quod ipso non producit ut productus quia ut producit sed ipsum 2a et 1a ps quia sic necessario producitur 10 non negatur 3a ps quia Aug. 15o de trinitate cao ubi dicit sic exit a patre non quomodo natus sed quomodo datus Exiliant per modum datum vel donum competit productum voluntatis cum sic dare ex sua libertate ¶ Alia pars sic probatur a patre et filio tamquam dilectio quia per dicit filium et sic per ut patet per Jo. super ps. 18o et per Lug. 6o dicit quod dicta ab alio doc 10 pt. Ergo sic non habere quod procedit ut patet per Aug. 15o de trinitate cao 17o et lib 17o cao anno 1a 2 quarta quia producere amore nemo potest nisi complacenter libere et incoacte ¶ Corr[olarium] primum dicitur quia non est primum productum sic procedere nec est primum modo nec primum quo sumus et primum quod non sunt quia nec tale producens est in divinis ut verbum generacionis filius ut spiracionis sic ut patet ex prioribus si primum 10 dicitur sic 10 sic producitur a voluntate cum omni genere productionis ¶ Secundum corr[olarium] non est et tamen ideo in ab eodem producti in mixtionem et eciam libere patet quia sic producitur libere ex dictis et ex necessario sed non posset non producere ut patet ex fide et eciam naturaliter patet per philosophum 10 dicit et alibi de quod producit necessario quod ex necessitate nec in causa necessitate necessitate consistit sic ex voluntate nec in eadem naturam processione consistit sic ¶ Tercio ulterius sequitur quod et de filio quod potest quod naturaliter et libere a patre generatur quia naturaliter patet ex auctoritate predicta et per ipsos et quod libere patet quia bene complacenter et incoacte ut patet per Aug. de trinitate sic ubi dicit quod prius sit ipsius ita voles genuit filium sed non voluntate precedente sed accedente ¶ Et per simile de complacencia in generacione filii innuit ut ad Cor. 30 habetur sic me dicit ingenua in corpore sic ipso Colos. 1 transtulit nos in regnum filii dilectionis sue sed dilectio est voluntatis non ex mixtione in eorum necessitas et libertas non sunt impossibiles eidem primo productio vel eiusdem productionis et producti predicta

et probat eciam hic Ego primum mentiri tamen ut dicitur

2a

3a

correl

2a

3a

4a

Entitas respar ubi ipsa e posita e aut posita
sp d nentz eorum opoms vel productionis
requirit contingentia sic est in pposito ic Con-
dra.

zalle in ho 20 d xx a ubi d. vez at vos nos
ce libe dra no e qui. beti sic ee vos ut ee
miseri no solum nolumus sz nequaquam possumus velle.
possis sed in na wa nec hz nolle i sesez ita
nec nolle i ipez. non potit. si inbeatie est
zphe xxi in q liberis ot arbitri volens
eterchat e gent. q liberum arbitrium d e qd
sine coactione z necessitate sp inpellente ut cogente
vz apprehe vel elige q ex roe d timit sipt.
hc rone qd io intitua neq posse vel absolute vel
cirne ad actu n repugnat psitoi i opando s libertas
e qd io intitua no vel absolute vel coin actum adac vz
vo gd io ipsa libertas pt stare e cu psitione seu gd io
pstra possibili ipi voti i opando s talis gdio. Et
Contra dicta arguit Gregorius po sic de roe
libertatis e contingentia ad utrumque ergo ea non stat
cum necessitate z pones vel spes sius p dnia
libe aus pinr ex dra mori agendi nar z
liber seu agentis nalis z liberi nequaquam
hung d que consistit in hc q agens nale
ponis omnibus requisitis ad agendum z no
extra impedito necessario agit nec e in eius
ptate non age agens vero liberum e q positis
bus illis positis non necessario agit s in ptate
eius e age vel non age z hc sta p pphm ix methaphe ubi ponens dram
inter pos actiuas roles z iroles dc q iro-
les nece e qu ut pnt actiuum z passivum
appropinquent hc quidem facere illud no
pati illas no s ronales non e nece
simp hc face z illud pati s constat q ph
ibi pos iroles vocat nales z roles no
liberas z hc etiam pz 20 phicorum ubi post
consilem divisio de cas agentibus simpliciter
z no s ppositi et. Item Ango 30 20
de libero arbitrio cao 1o ponens dram inter
motum lapidis e aie dicit q lapis in ptate
non hz cohibere motum quo movetur infi-
mus sunt dum non vult non ita movetur
ut supioribus de ptis inferiora deserat z no de lugar
lapidi nalis g ie motus animo no gte no-
luntarius Item infra cao 20 dc q non 3o
e nobis liberum q in ptate no hemus
non pt non pt ee liberum q hemus i ptate
ex quo pz s m ipm q omne qd e nobis li-
berum e in ptate nra id aut solum dr ee in
ptate nra q possumus facere z no facere
ut pt p phm 30 ethicorum dicente q in quibus
e in nob i in ptate nra operari z no operari
ex quo pz q que sunt in nra ptate in
ea possumus operari etia sunt i nra ptate
q ea possimus non operari Item Damas- 3o
no 20 cao xxiio cos inquit que sunt
s quidem sunt in nobis hec aut no i nob
In nobis quidem sunt que possumus libero
arbitrio facere z non facere s u ann sunt q
p nos voluntarie agimur non n volun-
tarie dicimur agi actum non existente in nob z sip
que sequuntur laus z vituperium z in quibus e quo
z lex ex quibus pz q s v illius tm dr pri-
cipium actum ee liberum q z sui oppositum est
in eius ptate z ppositi illud tm sit ab ali-
quo prius liberum q sit q b io contingenter z no
necessario Item p b a roe distincto pri- 4o
pductiue nalis a pric libero non attedi a
penes entitates eorum inse absolute ut
penes pducta s penes modos principiandi
suos actus s non apparet quo sm hoc
posset ee illa diversitas nisi quia hc necessario
pricipiat z illud aut non necessario s contingenter
seu quia hc hz in sua ptate actum suum
id non in ita intellectum sup datum Et
Ex eodem fundato arguit Greg eg cgz por-
tam s quia tamen non hnt spalem dif-
ficultatem preter iam tactam eo cas dimitto
Item arguit Ockam sic phus z com-
tatorum dc pricipia actiua in nam e intellectum
tinet quero aut intendit dre intellectum
tingitur sive operationis a pric actiuo nali
non si sic intellectus z v intellectus e prius 20
actum nale q e maite sim quia tunc
similis indivis non pduce nar si non
ergo oportet q hc sit quia alr e prius m
quorum actuum z alr alior s no pt dari
ibi dra nisi quia aliquos actus hz in
sua ptate z aliquos alio z ita intellectus i
gtur ana z v operationis z v quare contingenter
se hz Item omis po roles vz a doctore
in methaphe s po ronalis z po libera sunt
idem ie z alia dc dicuntur sic Gregorius Ad pm in
saltem in sina Ad primum istorum de roe
libertatis et nec ans ad pbrm dico q
ua non e dra agentis nalis z liberi in
genere licet sit aliquarum specierum z de quibus
lo phus z exprimit p timos debitos qu
de potentie ronales z irronales et ut
pz ex dris Per idem pz ad rm q Augus
lo ibi de motu nali cuius prius e na-
non intellectiua z de motu voluntario scilicet
a volunte Ad alia autem Augum dico 20 m
q ea tota concessa dna eu dco respectum
ad ea que in nra hemus ptate de quibus

Ulterius

Ad 4m

Ad quintum

eius liberum q possum ea facere et non facere quia
voluntas etc. tamen illis est virtualis non tamen
sed q velle et ingenerare sit de racione liberius q
licet in alicuius potestate q ipsum possit hoc operari
et non operari etc. alias. ii non esset in potestate
patris generare filium etc. ¶ Per idem patet ad auctoritatem
Damasceni qui non loquitur ibi de libero arbitrio
in genere sed prout est in nobis et hoc manifeste patet
per ipsum in textu in mente predicti s. 26o libri
primi ubi dicit quod de libero arbitrio sermo est
hic et de eo quod in nobis primam quidem hic
quo etc. et ita dicitur per ipsum in 10o et pluribus
sequentibus capitulis de libertate que in nobis
est etc. ¶ Ad quartum eciam suam dico
concesso q penes modos principiandi etc. attenda
tur diversitas adhuc non oportet q proprie pos
ros modos. sed quia hic natura prius illud autem
contingere sed quia hic prius complacentie non
dictare id non non sed simpliciter primo modo necesse et
hoc dato de prius productione naturali et libero sunt
aliquae species sicut ¶ Item dato q quoad
illas species ita dicitur sicut ipse dicit et hoc in nobis
hic repugnat primus dictis tamen non oportet ea
in genere quod secundum eo q contingit reperire prius in
quo eciam eadem actus et eiusdem producti sit
concurrere modus agendi naturalis et liber in
ex dictis patet ¶ Per idem patet ad rationem Occam
quia dico q potest concedi q ipse dicitur
tendet secundum intellectum etc. cuius operacionis sive
principio activo naturali recipiendo prius in
naturale sunt secundum de qua ibi loquitur sed prout solum
extendit se ad agencia non opposito sed ad
possibilia et tamen concedit q filius in divinis
non producitur tamen modo naturali accipiendo tamen
primum actum vel productum naturale ut generaliter
sicut dico q nullus non intelligit liberi sed
naturaliter tamen dico q non intendit intellectum
de eius tamen sive operacionis principio activo
naturali et ultra concedo q hoc est quia aliter est
prius aliquorum etc. et cum ulterius dicitur q non
potest stare talis dicta nisi q aliquos actus sit
in sua potestate et prius in sua potestate intellectus
contingit se habere etc. eorum necessario quia modus
alius datus est in predicta solucione. Item dato
q modus quem ipse dat secundum intellectum naturale
et liber intellectus vera sit de intencione suo non
tamen de forma etc. ut patet ¶ Per hoc patet
ad primum principale quia non sequitur Deus procedit
ab aspirate et filio naturaliter non libere etc. Item
in illa descriptione ut videtur habetur locum inde
ubi necesse procedat ut procedat vel per se

ut producatur ¶ Si quis tamen vellet tenere opinionem
Occam et Gregorii etc. sicut hic innuitur talis sunt
ista dicenda ad racionem q spiritus sanctus non producatur
libere sed naturaliter et eciam q voluntas divina non
libere sed naturaliter vult suam bonitatem sed contra eam
et Augustinum in Enchiridion dicit Occam
concordat Gregorio quem dicit sciendum q voluntas
illius que natura habet liberi operari
sed dum natura tendit in bonum liberior est q
prius quia ad actus imperatos indifferentes et
non expedientes et non ita potest cogi tale in
telligi sicut prius et eciam quantum ad multos
actus liberos magis expedita et minus impedita
et per consequens in bono quam in malo. Dicit Gregorius
q Augustinus loquitur de libertate que opponitur servituti
peccati et miserie quia eidem patet mihi dicit
multo liberius est arbitrium q nullus non
potest servire peccato ¶ Ad racionem Scoti dicit Gregorius
concedendo bene q libertas stat in volun
tatum necessitate non tamen eiusdem q voluntas
est libera respectu factibilium non tamen respectu volicionis
qua vult se esse ut eciam qua vult patrem producere
filium etc. ¶ Item Gregorius per consequens ponit
conclusionem terciam suam sed q spiritus sanctus naturaliter producatur
et non libere dicit Si dicit omne illud dicatur
libere et volun producitur q producitur complacet
et approbante voluntate sit potest dici q spiritus sanctus
producitur voluntarie et libere quo eciam filius ga
potest produci voluntarie ¶ Quantum ad terciam
articulum sciendum q licet non imaginatur quomodo
ista concordia sit possibilis spiritus sanctus procedit a patre et filio etc.
dicitur ab ipso quia in Marco est q est impossibile
impossibile autem aliquis potest sed spiritus sanctus graciosius in quantum
an supposita de possibili et ideo multiplicitate consideracionum
tereninum pars evidenter inferri possit spiritus sanctus procedere
ab aspirate et filio sunt aliqui tenentes et hoc quem
inquirunt an potest hoc q visio est cognicio
activa adhuc filius aliquo sit sufficiens
dicendum. ¶ Concludo quamvis Scoti q prius
spiritus sanctus sunt tres persone in divinis de qua signatur spiritus sanctus procedit
a patre et filio quia formaliter et necessario non tamen volui
evidenter nota per prius de racione filii in divinis
est q non stat ipsum racionem producere spiritum sanctum non
stat patrem esse spiritus sanctus sunt tres persone in divinis sed
et spiritus sanctus non procedit a patre et filio et prius illius que
de qua dicit quod oportet quantus formaliter repugnat
cum iam dicto quia consequencia filius
spirat spiritum sanctum sed quilibet quem alium procedat ad
hoc sic est de re sua q eandem multiplicitatem
ipsum esse et hoc sibi non convenire etc. Item
eandem racionem potest Augustinus sit si spiritus sanctus non procedit
a patre spiritus sanctus non esset iam dicto prius si spiritus sanctus non procedit

33 ar. 4 an spiritus sanctus dicitur a filio sed non patre ab ipso

† hic est ee

a filio s. non esset s. seu donum patris et filii et p
oris s. non esset s. eo quod secundum apostolum ipse est
spiritus filii et prima quia patet quia ipsum esse
spiritum filii non est aliud quam ipsum procedere a
se et filio ut patet per ... doc. xiii. ¶ Magna
patet quia hec esset s. ut summum notorium
tercia intimate persona tamen quod esset donum
patris et filii seu spiritus patris et filii ut patet per
Augustinum de trinitate ... quod spiritus sanctus
et patris et filii spiritus et ... dicit quod patrem et
filium sed ipsa relatio non apparet in ~~dicto modo~~ none
¶ Et itaque quia et sunt filius ideo et verbum
quia et filius et ideo filius quia a patre genitus
et per consequens si non esset a patre genitus non esset
filius ... sic s. ideo et s. quia donum
patris et ideo donum amborum quia ab utroque
procedit ... totum ... patet per Augustinum ... de
trinitate ... dicente quod pater sic filium genuit
ut et de ipso donum commune procederet et s. spiritus
esset amborum. ¶ Secunda pars probatur quia non
est nobis evidens ... oppositum ... dicere quod
non posse stare cum alia ... esse ... ...
non est nobis evidens quod si s. non procedit
a filio ita quod filius non esset spiratio activa
adhuc ... plura quia sicut argumentum ...
... esset quod tres persone ... plures et sic
deus non ... evidens s. ... aliquam relationem
oppositam relationi filii tamen relationes non ...
sed est absoluta ... sufficit distinguendum
... persona ¶ Item non potest evidenter
probari quin tamen ... starer quod solus pater
sufficit producat tam filium quam s. et ita si filius
non esset spiratio activa adhuc per filiationem
... ... ¶ Correlarium ... sed ... pro
filius pater ... hoc quod ipse esset spiratio activa non
... sit vera non tamen evidens nobis.
nota patet ex ... ... prima pars sicut ...
tangit ... ... quia remota spi
ratione activa a filio non manet filiatio in ipso
... manet filius ... ...
ab aliquo ... ... quod est idem realiter in ...
removetur ... ab eodem sed activa spiratio
... ... patris et filio et eadem realiter
... filiationem quia ... ponet
in ... et esset ... ...
... si a filio removeatur spiratio activa etiam
filiatio ... nota quia ... sunt
idem realiter ... possit esse in aliquo illo
... non existente in eo tamen est et impossibile
quod ... in aliquo ... non
existente in eo sed essentia ... et ... ...
... supposito sunt in eodem ... et ideo ...
esse ... possit esse in aliquo supposito ...

non existente in eodem tamen impossibile est quod
in aliquo ubi non esset ... quod ... quod in
nullo uno esset ... et essentia et ...
non esset idem realiter. ¶ Contra conclusionem Cont. conclom
et correlarium quo ad ... partem arguitur
... ... oppositum et antecedentibus quod ...
... filius et s. sunt idem deus et s. non procedit
a filio ... non ... ab eo quia si est idem deus
tamen eo ... ab eo ... ... ab
opposito ... procedit ab eo ... ...
... est ... non esset idem deus in ... ...
... quia ... ... non stat cum ...
... ... simplici
... ut ... omnis ... ... est
tanta ... sine ... ... sufficit ad
hoc quod sit ... ... et componentem ad ...
sed impossibile ... persone que sunt ... ...
... ... que sufficit ad ... ...
... impossibile est quod ... ...
... quia ... omnis que sufficit ad
... ...
10a lem ... ... et ...
... ab solutor quia ... non plus
... ad ... ... omnis
... ... ab solutor ... est ...
... sufficit ad hoc quod ista absoluta ...
et componentem et per consequens ibi esset ... ... ¶
Confirmatur ... est ... que excludit
... ... quod que non patet ...
... est ... sua parte sed ... est ...
... centialis ... est ... que ...
... ... ¶ Item sunt ... 2o
... ... parte ... ... non
est possibile dicere quod ... aliquid absolutum ...
... ab in ... quia sequitur quod ... esset
... ... essentia ... ... ab
solute ... ad ... esse ... ... solis
relationibus ab ... ... sed non ... relationibus
oppositis quod ... quia ... ... relationes
quarum una refertur ad filium et alia ad s.
... quia non sunt opposite non ...
duas ... sed ad unam ... patris tamen ...
si ... filio s. non esset ... ...
relationes quibus neque referuntur ad patrem ...
relationes non essent opposite sicut nec due
relationes quibus refertur ... ... sed ...
patris est una ita ... filii et s. esset una ...
duas relationes oppositas duabus relationibus
patris sed hoc est hereticum et contra ... ...
... etiam est oppositum ... ...
¶ Item ... ... non ... illud ... 3o
est nisi ab eo ... et reliquum ... ...
... non ... nisi ab eo ... est.
ad

Quarto

ingredo ie relo non dr ad aba'o rear nisi in
in illo sit relo realis sibi opposita ia si in isto
non est realis relo opposita relonem ss no dic
ss rear ab eo ¶ Item que pcelones rear
dinua pcelones rear refferuntur pz quia
equiualens reque eeualitate e relom q reffe
rat sit q dr quia dre e que sibi e alie
refferre autem e primum sibi sia filius fi
liatone rear gnia aff tunc filius filiacoe
rear referrua ad ss s qus e sim quia filius
filiacone refferunt rear solum ad prem ia
aliis de pcessi ss cao 6o 9c dess ¶ Item
hic ipm de pre q e cum sit diuis idem q
deus qui pr inuenitur nequit dici alius
sit apre ia p eandem rom non poz alio
aspho intelligi si deo ae hret ee Ite inse
rt ca incideret itaque q ss non sit p aliud
apre alius nisi quia illo hz esse e ex
quo sex idem q pius ¶ Ad primum istorum

Ad primum istorum

dicat Adam q utique ex solo articulo de re
pli r idemptitate eenciali cuius ipsio relo
quo di q ss pre aspho non sia quia nob
euidenti quam aliquae pe diuine possint
rear di pr rebz tm de ppans relis inel
absolutis immo etia inuit hic staret q due
psone eent p ducte p ductombz passiuis
alia ut nata alia ut data alius ra
tons ypostatice sen pphs iste tn arhs tn
alio relo additus silloqm expre filio
q pcet euidenter infert q non e p alia
aliqua qui ipius ad quantz pam diua
sit dicio relia r non sola desparatoms dicto
¶ Oz cum arguitur sic q tunc ss no eet
idem deus cum filio nego quia etiam ne
gat dicitur q distinctio desparatoz non
stat cum eeciali idempte e summa simplte
Ad primum quia oms dicio desparatoz e tala
Ad 2m dicitur idem doctor q ia pp no e euidens
ut euidenter sequitur salte nob ex 2o relo
fidei prius ut dicitur ee tenti sm multos qui
ponunt q filiacio r spiracio passiua r tm
primitas r spiracio paua no dimia relue
tm non dimia relue e pones sic e desparatoe
sm eos puta Ockam · Scotum · Gandauo
r Gyramfield r tu pur quia oms dicio
desparatoz e tlis qualis e dicio absolutoz si
loquens de relitate quali gra a r sic
bo Si aut loquens de relitate dicis ssali
nea a ut pro adistum sm hz aliqnam
euidentiam ¶ Item sm quem opionem
filiao no oppoa r relic spiracioni pami sa nondo
desparato dicitur qm quomodo non oppositorum

Ad 3m

filiatio r spiracio paua dimit a desparate sm
quem opinionem r tu sunt eadem deitas
ia 2o desparatoz stat stat tu dinite eenciali
¶ Et si tu illam communem opinionem arguam
filiacio e illud q opponit spiratoni paue
quia e filius qui e spirato actiua ia
spiracio quae oppot actiue spiratoni pane
¶ Conceditur q non sequitur hic pluis q sequebatur
deitas e id q opponit filiatoni ut cum quid
ia deitas opponit ut generatur ¶ Ad 9f vz
ut hz sillud medium q oine tom re
Ad 2m dicit Ockam nego q psone diu
non ignantur nisi relonibus oppositis q pe
no diuis omnibz reloibz dis rear sive sit
opposite sive no r qui p dicitur quia pe hz ras
rloes dicitur quae tm spua non sunt ore no
constituunt duas pas dicitur q filius quia ex
sunt tamen sufficite ueo s potius ex hoc
non constituunt duas pas s tm ad quam
pam pertinent quia sunt una relo realis
rio si filiao r spiracio passiua eent una
relo realis sicut primitas r spiracio actiua sic
una relo rear bene sequitur q sicut pritas
r spiracio actiua sunt duius pers ita passia
passiua r filiao amota spiratione actiua
eent eiusdem pe s quia de facto r sm istu
spiraco filiao passio sunt due relones rear
distincte · io non e sile r io ueraum est q
oms relones opposite dimia rear r dimi
constituunt psonas non pise quia sunt oppo te
s q sunt realr dicitur in tm q si posset ee
relones oppte r non dicte rear non dicent
psonas rear r io oms relones dicte rear si
sunt opposite sive non dimi constituunt p psonas
rear quia hic e sine omnibz constituenti bz
dis rear sive sunt opposite sive no sive
absoluta sive relones q dimit constitunt rear
rio si primitas r spiracio actiua eent relones
dicte rear nullos posset ee eiusdem pr pcas
dicitur Ipollinoe tolla qmius non oporteat
ponere q pa sit constituta ex relone r cetera
ii sm q dicitur e insone de pcerebz ¶ Ad
Ad 4m tertium dicitur oppositoz ut ridz idem nego ia
quia dum oppositoz dicitur cum inc ino sno
dicitur ab omni ie inqo inueta ad ad dicitur ab
eo r inquo relo inuenitur ipm sicut hus
albedine p albedinem diuitur ab omni alio r quo
non e albedo sive sit ingredo sive no ¶
Ad 5m Ad quintum que pceloes ut dicitur ane r ut a gra
quia hz filius ess filiacone r spiracoe reffe
rama non tu inf sic rt r go si ianue dicta

Nonus

quod quecumque persone realiter distinguuntur per relationes realiter differentes inter se negatur antecedens. Licet probatio probat ipsum in tali forma quamvis enim sit eque essentiale relationi referre et distinguere non tamen competit sibi referre respectu cuiuslibet respectu cuius sibi convenit distinguere et hoc quia distinguere est communius quam referre et ita competit relationi respectu plurium quam referre et ideo per filiationem posset filius distingui realiter a spiritu sancto quamvis per filiationem non referatur ad spiritum sanctum ¶ Ad anshelmum dico quod dicta sua bene faciunt pro prima parte conclusionis. Per hoc etiam patet ad tertium principale quia licet spiritus sancti processio prout distinguatur a generatione filii quia spiritus sanctus procedit quomodo datus etc. tamen si non procederet a filio non procederet quomodo datus immo nullo modo procederet nec esset.

~~Utrum quelibet~~
~~futurum contingens~~
~~fore stat per~~
~~sit eidem a~~
~~Prescientia et revelatione divine~~

[margin: ... a quolibet ... contingens ... fore stare ... prescientia ... et revelatione divina ... de futuris ... creature]

de futuris facta creature creature. Videtur quod non quia contingens futurum. Igitur quo ad primam partem sic arguitur quia si aliquid est contingens futurum tunc pro singularis veritatis illud fore est determinate verum et eius contradictoria determinate falsa igitur fatalitas videtur patere per philosophum primo periermenias ¶ Quod sit ad divinam prescientiam fore sic non contingit sed necessario et ita de quolibet futuro quod deus prescit fore ¶ Secundo quo ad secundam partem sic arguitur per pp. partem boetii quinto de consolatione prosa tertia quia si cuncta prescit deus nec ullo modo falli potest evenire necesse est quod providentia futurum esse cognoscit. Item si deus prescit a fore necesse est a fore et similiter arguitur de quolibet futuro ¶ Tertio sic absoluta revelatio a deo facta creature de a fore et de quolibet consimili tollit contingentiam eius de a fore et cetera seu evidenter infert a necessario fore.

Et primo quo ad tertiam partem sic arguitur quia arguit sanctus augustinus quinto de civitate dei capitulo 2 tractans hanc questionem an omnia fiant fato et videtur quod fato fieri dicimus nisi forte fatum a fando dictum intelligamus id est a loquendo et istorum fatum abnuere non possumus quia scriptum est semel locutus est deus etc. et subditur ad propositum quod dictum est semel locutus est intelligitur immobiliter hoc est immobiliter locutus per hoc arguitur deus revelavit fore a et cetera quia est bonum et a est necessarium cognitum deus revelat alicui hoc est locutus et quod locutus est in quantum locutus et per consequens notum ¶ Ad oppositum arguitur augustinus quinto de civitate dei capitulo ix contra ... contra ciceronem dicens quod confiteri esse deum et negare ipsum esse prescium futurorum apertissima insania est et ibidem in fine capituli quia qui non est prescius omnium futurorum non est utique deus et tamen quodlibet futurum contingens sit futurum scilicet quod quodlibet futurum contingens fore deus prescit et quodcumque futurum fore deus prescit et ipsum fore potest revelare creature et cetera. In hoc sit declaratio terminorum seu futurorum eveniendorum seu futuritione et revelatione notum est in tertio quo ad secundam ¶ Videtur mihi tres difficultates in titulo questionis et in argumentis ad oppositum tres erunt articuli primus de futurorum contingentia et primum de futuro veritate ¶ Secundus de divina futurorum prescientia et ipsius infallibilitate tertius de revelationis futurorum notitia et ipsius cum futurorum contingentia compossibilitate ¶ Suppono primo quod contingentia prima radix omnium ... est et quod ... libera ... quia deus ... agit ... agere potest ad extra naturali necessitate vel contingenter ... suppositio satis nota est ex fide et prima ... ... agit libere ... ad extra ... de dono scibili ad ... de alio ... quo ad primam partem patet quia si ... agit ad extra libere libertate contradictionis ... ita sic esset liberum quod tamen non solum theologi sed etiam philosophia docet esse sanum quia ... libertas ... ita et in ipsa ... positionis simpliciter ... ita potentia sit ... et etiam quia ... in quolibet ... aliorum que in ... continentia ... radix ... libertatis ... prima est ... nota est de se ¶ Item si causa prima ... ageret ad extra contingenter libere ... evenire ... quia ... contingenter agunt aliqua effectus illi ... ... naturali necessitate producerentur et per consequens nullus deus esset colendus quod est absurdum non solum apud eos qui veram religionem tenent sed qui de eorum ... licet ... esse ... per ...

Ad oppositum

Suppono primo

Prima suppos

co de Ciuitate dei co p° c°9^a pz p sup^te forepign
ficat aug° ubi sup con illos qui ola attribue
bant fato ditentes q^m a o^ctinga^a omnis
necitate contingens q^d q^s d^t h opinio quid agit
aliud n^i ut nullus omo cola^t deus ¶
Suppono 2° q impole e aliquid ee futurum
nisi ca sufficienti non impedibili v^l sui sen
p^dictionis sue s^z dictione libera p^dictu^s p^a in
pole e aliq ee futurum nisi ca^i p^ma contingenter
libera ad h^c q ipum p^dicat p^dicendu^m 1^a c^t
aius p^a quia si ad e futurum ergo futurum contra
p^us 1^a ipum p^duce^a in ee p^s nd ee c^tio a
serpo 1^a ab aliqua causa p^dicta sui/ que
si e ca p^ma tunc 1^a non sit actiua ad ex^e
nisi contingentere libe^e hetur intentu^m. Si aut
e ca 2^a ul nalis ul libera si nalis tunc no
pt ad p^duce^e sin cotemplatione de libere sine
tunc cotemplatione non plus p^dicat dum
de tunc insuntor p^du^m ab ipso quibusque
dominatis q^i ad. c^o 12 cuctate d^i q opus
ne e opus nitili^e non erramus si il ca v^a
e ca adhuc no pt p^duce^e aliq effectum nisi
p^ma contingente p^t orie ee de adipun v^a ¶
Tercio suppono q in sequentibus ubi loq^r de
necitate intendo loqui de ne^te simpl^r p^ncid.
d^r nece ee q non pt non ee et ita id dicere
dentitae age q non pt non age et ita si
nd ee de necitate futuri h^c ee p^dicandum ca
non impedibili que nd pz vitare qui quis
illud p^duceret, d^e ntate nd sum quid sim
gulari in agendo c^ita agu^r volia contingentia
apposit impositionib^s obictioni ¶ Conclo p^a
quamis omne futurum determinate sit futurum qz
tn te contingenter p^ducitur p^a p^s p^a q^s futurum
p determinatam p^me ee e futurum ut pz ex su
ppositionibus 1^a 2^a na. Confirma^r de quolibet futuro
quod ee cit dre determinate h^c e 1^a nunc determinate
e dum dre dre de quolibet ta quo ipm erit q^a
p^a q^r impole e ponere aliquem determinate effectum
tunc e p^us/ nisi precessit determinate in ca^s
eius precedencia non solum pt poni ad dicem
v^l cuiuslibet effectus ad q^i tiz tpe futurum 1^a determinate
p^s contingens p^t eciam precessit in ca ¶ Sa.
me ee p^t 1^a c^t omne futurum p^ducu^r a ca p^a
c^t aius pz ex suppositionibus ¶
Corr^m impole e ad fieri uel futurum esse
mere casuale et fortuite v^l cuiuslibet sine ee
pz ex p^a parte contingens et eius p^tone Co
firma^r quia alas potest ad fieri ul futurum ee q
non p^tinet ad p^udenciam diuinam quod pt aug°
in lib° 83^m q° 27 allegat ar. Done 3° c^r fi

gnt sit ar^t quicquid cau sit temere sit q^g q^z
quicquid temere fit non fit dei p^uidencia
Si g° tam aliqua fiunt in mundo nd p^ui
dencia mundus amministra^r quare aliqua na
ul sba e que ad opus p^uidencie no p^tinet
tam h^c sit impole con^tu q ul tam sit i mundo
q intelligendum e v^l quolibet fieret ut d^r ee
rem quia licet v^l diuine p^uidencie ul sit ca
suale ul fortuitum p^ncipalis tn e v^l cari i so
ut pz co phitorum ¶ Sim corr^m ul
dum et idem necito ca p^ma contingenter
a causis p^ximis p^duc^r p^a omne contingens
p^ducibile actus cc^s per p^ximis e ca a
contingenter non necito p^ducibile ca p^a 1^a aius
pz ex 2^a parte contingentis et eius p^tone et ca
ex suppositionibus ¶ Item alas sequitur q q^z fu
turum necito p^duc^r ca p^ncipalis contra q^z prima
nulla pt dari co de uno plus q^i de alio.
similitas p^tur q^z tunc contingentia futura necito e
uenirent q e errone p° p^m p° p^r q^s
q aug° co de Ciuitate dei ca° ix x^e ca dicens multa
sequuntur in conueniencia que addiuunt
ppi et q^a p^tur quia quicquid dumtaxat e necitas
h^t omnibus penitus est necitas licet illam
necitatem non habeat equalem eius ca v^a ¶ Ite
contra h^c e ar his parysiensis sic dicens quicquid con
tingit eueniat considerando omnes eius causas
error ¶ Item aliud arhus d^t sim e ola
ee preordinata a ca quia sit ola eueniet
de necitate. Error ¶ Tercium corr^m impole
et aliquem casum uel euentum v^l aliquos fortuitos
futurum ee necitatem antem/ istud e q^r Bra
gwardinum lib° 3° cap 27 ubi plures ponens
ponit hunc correlarium oppositas ¶ Sim p^ms p^toe
suppono diffinicionem casus quam dat aug° qui ponit
ibidem arl° 2° d^ns q necitas na^n precedens
e ca actiua qua posita cum omnibus dispositionibus
na^r p^uiis quibus ca^t sumitur causam necito et
in d^cta^m sequitur illud causatum et q dicit quibus cau
sam causam intelligo illas quibus aliam causam
ree alia n non ee necitas eius si contrarias
ul contrarias eo q dum ca actuat cat ita caco
mee ponitur et tunc tam ipm e necitas
quod ul contrarias quia ut imp^io illius
c^i cai d^r q necitas precedens sanat tam
ee et h^c e in omnibus agentibus mobilibus qui
cu actum appropinquat passo in certis circumstancys
debitis necito fac^a effectus sicut docz phs
q^a eciam per eundem modum e de necitate no uendi
de omnes que p^uidencia p^hibent abce Seques
nd contingens e quod contrarius sit ar ex ente ee
q^a q^i. ad euenim et dependent illud quod i separa p^o

Tercia supposicio

Conclo p^a

corr^m p^m

2^m corr

3^m

et indeterminate contingentis simpliciter et non esse hec enim per Philosophum secundo Physicorum ultimo est [illegible] ideo dicit esse quod contingens est et non esse quod non contingens non est necesse est. ¶ Et consequenter subdit quod exhac patet diffinicio effectus necessarii necessitate naturali precedente scilicet quod est causatum causa qua plenarie posita necessario sequitur illud causatum. ¶ Tercium correlarium impossibile est esse aliquam entitatem necessariam quia posita cum omnibus disposicionibus suis prerequisitis quibus nata est causare suum causatum necessario et indeterminate sequitur illud causatum et causa patet quia impossibile est esse aliquam entitatem vel causam quin stet eam esse cum omnibus suis disposicionibus prerequisitis quibus nata est ipsa causare suum causatum et cum ipsam non causare vel posse non causare aliquem suum effectum per modum dictum primo patet ex dictis et similiter racio quia quacumque disposicione stante ipsa racione causa prima posse sibi non coagere ad aliquem effectum producendum igitur necessarium est eam indeterminate disposicione ac stantem posse nullum suum effectum producere. ¶ 4m Quartum correlarium Deus nec necessitate nec necessitate potest nolibertate creaturam ad actum suum liberum vel ad cessacionem ab eo patet quia maxime esset ex hoc quod sic necessitaret voluntatem ad actum suum necessitate naturali precedente quod patet per eundem Bragwardinum capitulo 2o 3 libri Summe sue secundum statutas patet ex tercio precedenti. ¶ 5m Quintum sicut non est ponenda necessitas causalis in agibilibus racionalibus et actibus contingentibus ita nec in agibilibus moralibus et actibus correlarium eundem patet ex dictis et est contra dictum doctorem ubi supra. ¶ 6m Sextum correlarium contingens est deum velle agere seu producere hunc effectum scilicet producere hunc effectum et non tamen deus vult hunc effectus esse necessitas causalis patet quia licet non stet quod deus velit sic quod producat hunc effectum et non fiat hunc effectus tamen non necessitate eliminata de deo quod sic velit deum non velle [illegible] necessario causaliter respective illius hunc effectus igitur non est necessitas causalis ex illius ita ymaginandum est de necessitate futuricionis. ¶ 7m Septimum correlarium nulla causa racione potest necessitari ad aliquem effectum suum producendum patet ex exposito. ¶ 8m Octavum correlarium posita causa communis est primi causa et non variat accionem vel producciones eius quo ad necessitatem vel contingenciam patet ex dictis et prius quia primam causam producere vel producens concurrere effectum secunde cause vel aliud est quod causam hunc dependent et causa respectu illius effectus et non ergo ita quod ad causam causam producere suum effectum scilicet causam causam producere eundem et non ergo [illegible] illius maioritatis communicate et non contingencialitas sibi suum speciem suam convenienter respectu effectus cuius sibi et cause patet et quod necessitate modo causa dependeat causa prima. ¶ 9m Nonum correlarium quod liber vel contingens est aliquis actus creature 12m

respectu cause inferioris tam liber vel contingens est respectu cause prime patet ex predictis et similiter est contra eundem doctorem qui libro 2o capitulo 2o contra 10 dicit quod nullus actus est simpliciter contingens et quo ad causam sed tamen indeterminatis quo ad primam causam respectu cause inferioris et potest probari quia quamvis talis necessario sit respectu divine voluntatis ipsum naturaliter prevolentis sed ex dictis constat illud assumptum probacionis esse falsum igitur. ¶ 10m Decimum correlarium libertas contingencie divine voluntatis respectu futurorum est radix et prima causa omnis contingencie futurorum ut patet satis ex predictis. ¶ 11m Undecimum correlarium prima radix omnis contingencie est prima necessitas sine eius racionem esse patet michi ex predictis. ¶ 12m Duodecimum correlarium sicut nullum futurum necessario futurum non est necesse futurum esse futurum quodlibet futurum esse futurum prima ipse patet ex dictis et illa et et ipse possibile est absolute nichil esse futurum igitur nullum futurum esse futurum igitur. ¶ 13m 14m Contra primum conclusionis si quodlibet futurum determinate eveniet scilicet quod nullum sit contingens ad utrumlibet quod patet secundum primo Perihermenias et 2o Physicorum de hiis que eveniunt casualiter et fortuite et consequenter patet quia contingens ad utrumlibet non est determinatum plus ad esse vel fore quam ad non esse vel non fore igitur ergo. ¶ 2o Secundo contra racionem probacionem eiusdem conclusionis arguitur quod futura relata ad divinam prescienciam necessario eveniet igitur et assumptum patet per dictum Boecii De consolacione philosophie prosa ultima ubi dicit idem futurum cum ad divina nocionem refertur necessarium cum vero in sui natura perpendatur liberum prorsus atque absolutum videri et paucis interpositis de hiis que a nobilitate libera proveniunt subdit hec igitur ad intuitum relata divinum necessaria fiunt per condicionem divine nocionis per se vero considerata ab absoluta nature sue libertate non desistunt et cum per hanc igitur inmutacionem dixisse videtur si ad divinam nocionem referuntur necessaria si per se considerantur necessitatis esse absoluta. ¶ 3o Item Augustinus De civitate Dei capitulo 20 quod necesse quidem fuisse quod fuit et omne quod est esse et futurum esse quod erit igitur omne futurum de necessitate eveniet. Item Augustinus De fide ad Petrum capitulo 35o firmissime tene et nullatenus dubites neminem posse perire quem deus quem deus predestinavit ex quo scilicet quod nullus predestinatus potest perire igitur omnis predestinatus necessario salvabitur et per consequens aliquid futurum necessario eveniet et ideo futurum contra primus. ¶ 4o Contra primum correlarium videtur esse intencio Philosophi 2o Physicorum ubi recitat opinionem que ponit quod sic fiat actum vel forma ex eo quod ex effectu demonstrat indeterminatas causas et dicit Philosophus quod hec est inutile ex eo quod multa sunt et fiunt dictum

Sexto et fortuna. Item omnia vel aliqua eve-
niunt futura contingenter evenient ut patet alias qualitates
alias agentis creabile sufficienter approximatum
passo cum omnibus dispositionibus sine ad a-
gendum et patiendum requisitis non contingenter aget
effectum suum cuius falsitas patet per philosophum ix methaphisice
et etiam alias per lincolniensem [illegible] non esset futurum
q est ct Boecium vo de consolatione prosa ultima ubi dicit quod [illegible]
duorum que sunt sol oriens et homo gradiens
unum prius quam fieret necesse erat existere alterum non
4a minime. Item contra correctorem et sequentia
arguitur sic deus potest necessitare voluntatem creatam
ad actum suum liberum tamquam necessitas [illegible]
[illegible] dato ante tunc [illegible] actus potest
contingenter per divina [illegible] creata et contingenter [illegible]
quod est contra correctorem et [illegible] quod [illegible]
sit necessitas [illegible] aliquis sensibilis quod est contra
correlarium tertium et etiam dictum [illegible] et de dicto
contra correctorem [illegible] et alia sequentia. [illegible]
patet Bradwardinus libro 3o capitulo primo sic deus potest
velle voluntatem creatam producere liberum actum
suum et hoc ante [illegible] voluntatem creatam
quare et [illegible] de necessitate obediet et hoc [illegible]
sic voluit ipsam velle de cessatione quoque
et de vacatione eadem ratio est omnino [illegible]
voluntas creata de necessitate obediet ut patet libro 1o ca-
pitulo [illegible] philosophus ix methaphisice [illegible] Potens
[illegible] omne necesse [illegible]
[illegible] ut habet hoc facere et secundo Rethori-
corum 2o si potuit et voluit egit omnes enim
potentes volunt agunt [illegible] quibus [illegible] pare-
[illegible] quia enim divina voluntas est potens facere
voluntatem creatam producere liberum actum
suum [illegible] dum vult eam [illegible] actum producere
Octavo ipsa non potest non producere eundem [illegible] Item
ibidem allegat ad hoc Hermetem de [illegible] vo-
luntatem [illegible] Plato [illegible] necessitas [illegible] no-
9a [illegible] effectus. Item [illegible]
[illegible] arguit per Augustinum de [illegible] 2o [illegible]
[illegible] necesse est esse [illegible] deus vult ita esse
necesse est quod vult homo in hiis que deus [illegible] ita
[illegible] voluntate ut si vult fiant
si non vult non fiant quod [illegible] quod deus
10 vult non potest non esse. Item [illegible]
[illegible] fortior potest necessitare [illegible]
[illegible] [illegible] qualiter [illegible]
[illegible] ad [illegible] voluntas divina [illegible]
[illegible] unde philosophus [illegible] methaphisice [illegible]
[illegible] secundum potestatem [illegible]
[illegible] potestate [illegible] potentius [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] necesse est [illegible]
quod est potentius in non movente illo non
moveatur et movente moveatur et per [illegible]

11o [illegible] Item arguit philosophus sic ponatur quod
esset [illegible] unus vir [illegible] iustitia [illegible]
[illegible] humana non potest [illegible] sine gratia [illegible]
[illegible] necesse est eos [illegible] gratie [illegible]
[illegible] quod eos sic [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] illa non potest [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] est [illegible] contingenter [illegible]
12 [illegible] Item consilia [illegible] de [illegible]
[illegible] si esset unus [illegible] et una [illegible]
[illegible] completivum [illegible] predestinatorum
adeo [illegible] propagatione [illegible] naturali [illegible]
[illegible] [illegible] tunc [illegible]
voluntate [illegible] [illegible]
13 et dei [illegible] Item nulla vo-
luntas creata [illegible] libior voluntate [illegible] una et
illam potuit necessitare voluntas eius [illegible]
[illegible] et de [illegible] ad omnes actus suos
liberos et cessationes alias potuisset voluisse
[illegible] quod est impossibile [illegible]
si voluntas eius [illegible] non [illegible]
voluntas eius [illegible] precedentem [illegible]
[illegible] ab ea et voluisse ad omnes
14 [illegible] Confirmatur [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] quod xpistus dixit [illegible]
[illegible] homo [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] Omnia [illegible] Item
15a Augustinus 2o Cur deus homo [illegible] ostendit quod xpistus
potuit mentiri si voluit [illegible] non potuit velle
mentiri [illegible] quod voluntas [illegible]
sequebatur voluntatem divinam [illegible] non posse
velle mentiri eo quod si ipsa potuit velle me-
tiri etiam xpistus potuit velle mentiri [illegible]
[illegible] illius [illegible] attribuenda sit
17o [illegible] Item 2o Cur deus homo [illegible]
[illegible] ostendit quod xpistus [illegible]
salvandi [illegible] suam [illegible]
[illegible] illud [illegible] velle [illegible] eadem [illegible]
non potuit [illegible] velle quod divina eius voluntas
non [illegible] ipsum velle [illegible]
[illegible] ipsum. Unde et infra eodem
[illegible] ita dicit [illegible] ipse fecit [illegible]
[illegible] necessitate [illegible] necessitate fuisse
quia ipse voluit necessitate [illegible] nulla
[illegible] necessitas quod [illegible] de voluntate divina
[illegible] fuit necessitas [illegible] voluntate [illegible]
16 Item si non [illegible] voluntas divina non
esset necessitas [illegible] preteritorum quod
[illegible] quod [illegible] necesse sit esse [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] necessitas non potest esse ab aliquo [illegible]
principaliter sit a voluntate divina quia [illegible]
[illegible] si esset necessitas [illegible] ipsa divina voluntas

respectu presentium et preteritorum et non respectu futurorum sed ipsa
voluntas esset immobilis quia respectu futurorum
est libera etiam secundum consideracionem tamen pro eodem
instanti immo est simpliciter aliquis futurum potest non
esse tunc id futurum fiat prius impreteritum
ne dissentiret fieret divina voluntas necessaria
necessitate opposita ¶ Item si divina voluntas 17a
se sola sit necessaria necessitas antecedens respectu presentis
et preteriti potest et similiter respectu futuri cum omni
eodem modo invariabiliter semper se habeat respectu cuiusque
rei primo future secundo presentis et tercio preterite
et non potest dici quod adhuc quod sit talis necessitas
non sufficiat se sola voluntas divina sed requiratur adiutorio
adiutorium alicuius alterius pura rei presentis
preterite rei tunc ipsa non esset sibi ipsi plene
sufficiens nec plene omnipotens quod patet Sicut ita
sunt argumenta predicti doctoris ¶ Item 18
predictus doctor dicit sic si deus prius aliquos
amaret necessitate in voluntate divina respectu illius
rei presentis videtur quod esset aliqua causa eius
et aliquo ipsam caret quare deus prius necessario
esset rem presentem esse et necessario prius esse quod
voluntatem divinam illam necessitatem suam
intrinsecam amitteret et ita 1a necessitas in vo-
luntate divina esset necessitas subsequens et neces-
sitas rei presentis necessitas antecedens quod est contra propositum 19
¶ Item si aliquod adiutorium extrinsecum potest
prebere voluntati divine necessitatem immutabilitatis
respectu omnium presentium preteritorum cur non similiter respectu
futurorum aut alicuius futuri ¶ Item arguit sic 20
Si divina voluntas que nunc est respectu alicuius futuri
post primum non esset respectu illius tunc nisi sit tem-
poralitate illius futuri nec alicuius alterius inferioris nisi
aliquid creatur sed tamen immobilis divine libera potestate
et ipsa est deus efficax et indefessibilis in causando
quare et necessitas antecedens ¶ Item voluntas 21
divina aliter necessitat beatos confirmatos in eodem
ad beatificum actum suum et non peccandum 22
¶ Item Anselmus secundo Cur deus homo capitulo 17 dicit
quod duplex est necessitas una que coaccionem vel
prohibicionem importat et reddit necessarium vel contrarium
altera que nec horum importat sed tamen in immu-
tabilitate spontaneam voluntatem prima tollit
graciam et meritum facientis secunda non sed comparationem
et adauget et ad propositum posita causa ipse ca. 18 dicit
de veritate unde dicit dicendum quod Christus ista secunda
necessitate fecit et passus est quecumque fecit et pa-
tiebatur et probat quod Christus antequam moreretur
non poterat velle servare vitam suam dicit
post si Christus potuit non mori ergo fides vel Virgo 2a ratio
Virginis et antiquorum sanctorum qui credebant
Christum passurum in quorum fide sunt apostoli indocti
potuit tunc quod prius fuisse falsa quia si falsa fuisset
nemo eorum passus potuit ergo tunc dixisse
vidua et isti antiqui nunquam prius fuisse eam
dati tamen tunc dat unum de preterito ipsos
fuisse mundatos ¶ Ubi hic confirmat demonstrat
hoc argumento sic Nullo tempore Christo incarnato
non passo unquam fuisset de preterito et necessario vir- 2o
ginem beatam et sanctos antiquos fuisse
mundatos in fide non ficta sed passionis
vera Christi future ergo tunc fuit necessarium Christum pati
nam si aliquis esset necessarium consequens sibi et sunt sepe
quod est probatio secundo sequitur aliter non esset non sequitur
sicut quia si non conclusio non esset necessarium aut esset
sicut fieri aut posset sicut ergo secundo Anselmus
quandam necesse fuit tempore Christi incarnati non
passi virginem beatam et sanctos antiquos
fuisse mundatos tamen necesse fuit Christum esse
passurum secundo necessitas nec primo dicit ut
certa ita dicit vere mortuus erat quo si vere
non fuisset mortuus non fuisset vera fides sancte
mortis eius propria causa vero ergo quia nunc
est et multi alii mundati sunt a peccato nam si vera
non fuisset nichil prodesse potuisset quia proposito si
potuit non mori potuit facere non esse quod dicit quod
dicit erat ¶ Ad primum istorum quod magis Ad primum istorum
sic quod libet futurum contingens necessario
contrario ad utrumlibet et 1a necessitas unde contingens ad
contrarium ad utrumlibet communiter potest dici omne futurum quod contingit
erit sic quod possibile est ipsum nunquam fore et contingit
ipsum esse nec evenire et etiam contingit ipsum
non esse vel non evenire secundo dicitur ad utrumlibet
et secundo dicitur ad utrumlibet contingens cuius cause
proxime non sunt determinate quin et in-
potentes ad ipsum producendum quam non producendum
quamvis in respectu ad causam primam determinate pro-
ducatur ¶ Ad 2m quod sic futurum relatum ad vo- Ad 2m
luntatem ad presens dico quod Boecius non loquitur ibi
de necessitate absoluta sed condicionata ita quod hec
condicionalis est necessaria si deus videt vel novit
aliquid esse futurum hoc erit et tamen sicut antecedens illius con-
dicionalis est contingens ita consequens et ipsa sit in-
tencio sua patet ex dicta auctoritate allegata ubi dicitur
hoc igitur ad intuitum relata divinum necessaria fiunt
per condicionem divine notionis et cetera quo dicit pro-
dicionem et cetera Item hoc manifestius apparet per hoc
quod ipse ibidem subdit distinccionem de necessitate simplici
et condicionata et loco illius nos dicimus de necessitate
consequentis unde dicit due sunt necessitates simplex
una scilicet veluti quod necesse est omnes homines esse
mortales altera condicionis ut si aliquem
ambulare scias eum ambulare necesse est Quod enim
intelligit quod hec necessitas cadit super totam condicionalem et non super

sed haec conditio videtur saltem tamen concedi oportet
habet haec necessitatem non propter natura sed sa[illegible]
conditionis adiectio. ¶ Ad tertium dico
quod dictum Anselmi pariendum radicem solum
pro quo ... dicit Adam quod Anselmi
... quod omnis propositio est necessaria in qua idem
... de ... quantum ... intelligitur ad
... constantia ... et sic est necessaria omne
futurum erit si adhuc est futurum ... ex omnibus suis
sequentibus ... nam ... quod necesse
est futurum. esse omne quod erit ad ...
cum statim sedit ... non est idem
rem esse praeteritam et rem praeteritam esse
... dicit ... et futura et exstat ... sed
non est idem rem esse albam et rem albam
esse alba ... non ... necesse ... esse album
... album ... necesse est album esse ...
... sit ... esse album ... ut
album simul sit et non album ... necesse est
si ... album est ipsum album esse ... non
stat simul quod sit album et non sit album ...
ad ... eodem modo res aliqua non necessario
est futura quia possibile est quod sit ... ut non sit
futura ... futura necesse esse est futura
quod futurum ... esse simul non futurum ...
quod ... primo et subdit ...
... futurum ... necesse est ... futurum
... est non futurum sicut quoties dicimus
idem de eodem ... infert ... necessario
... omne futurum futurum est et si est futurum est
futurum ... futurum ... de futuro ... necessitate
... cogit ubi patet quod ...
... idem ... convinget tamen ...
... dicat ... et quod ista sit intentio
... satis plane ... ubi etiam
ponit ita ... quia omnis homo ho-
... si est homo homo est ... omne album ... est
album et si est album album ... necesse est ... dicit
quia non potest aliquid simul esse et non esse ...
... conditionales convinget ... in ...
in eodem ... necesse est esse ...
... illud ... est ... infert
intentum de futuro tamen quo ad ...
conditionalem ... necessitate ergo omne futurum
... erit ... aut futurum ... dicere
non ... necesse est ... ibi de ...
tione futura de qua potest fieri antequam sit
quod non fiat etc. ¶ Ad quintum dico quod dictum ...
intelligendum est in sensu composito ... impossibile
quem ... de quo ... dicitur
infra. ¶ Ad sextum dicendum quod dictum philosophi in-

telligendum est quod multa sunt ... et fortuna
non quidem simpliciter ... ad ...
... secundum quid ... ad ...
etc. ¶ Ad septimum ... vel aliqua etc.
nego ... loquendo de necessitate simpliciter
de qua loquitur ... impositione ...
... eiusdem ... procedit de
... secundum quid ... praesentibus
naturalibus quo ad eorum esse vel agere quae ex
ordine ... non ... quod non possunt
esse vel non agere tali ordine stante ... praeter
... ordinem ... disponente ...
... simpliciter ista possunt non esse et non agere
eo quod deus potest ea velle non esse vel non agere
... super ... et allegatur ...
... omnis ... naturales le-
ges super ... naturalem ...
... se posse ... omnibus facere ad
... naturalis ... ¶ ... ipsam ...
... quod Clinton ... super ... vo-
luntate ordinata ... ibi ...
omnia futura quae non dependent ...
... a libero arbitrio ...
necessario eveniunt ... de necessitate ordinata
... ordinat ... quod ... pro-
ducere ... omnibus requisitis
ad productionem non potest non producere
stante tali ordinatione etc. ¶ ... patet
quod ... simpliciter loquendo ... futurum ... tam a
... mere naturali quam libera ...
... et ... quae
eveniunt ... naturalibus ...
necessitate secundum quid sive ordinata ...
quae producuntur ... mere libera ...
... non ... etc. ¶ ... Clinton ... concludit quod omnia quae de-
pendent a libero arbitrio creato ...
libertate contradictionis poterunt de potentia or-
dinata non evenire ... quia omnia quae
dependent a libero arbitrio ut sic potest ...
liberum arbitrium impedire etiam de potentia or-
dinata quod non eveniret ... voluntas
non foret libera libertate contradictionis ...
illorum. ¶ Ad septimum deus potest necessitare etc.
... de necessitate simpliciter et ab ...
... deus potest velle et ...
... de necessitate obediret ... quam ...
deus non necessario vult creatam voluntatem
quo ad hoc sibi obedire. ¶ Sed ...
... in sensu ... dividi ...
sensu composito ... necesse est voluntatem ...
obedire in volendo ... quod deus
sic voluit ipsam velle ... impossibile

q creata voluntas no obediat dine di-
deus vult ipam sit hec ¶ dico q si sic adu-
missu gto adhuc e fla et ad pbatio qu dr
q impole e etc nec illam ymo do. gdo
etiam s. q pole e voluntate creata non
obedire in volendo dine cu deus vult ipam
nelle q ipole e voluntate cata no ee vl v-
nelle vl non obedire deo. in boleto qno
posito in esse hec ne na ee gcedda volutas
creata no obedit dine in nolendo dum
deus ipam vult nelle eo q eius gdca
tunc ee fla. s. omnis volutas creata obedit
etc ¶ Cu no dtur qns ponitur missu
gto p modum gdicionalis ut dicatur nce
e voluntatem creatam obedire si deus vult
ipam nelle tunc gcedo etc excipia no seq
intentu. s. q voluntas dina possit nctare
te etc vl sit nctas aius etc alis n pbat
q sor velle vl volutas sor ee nctitas aius
ad deum nelle sor nelle quia ncce e deu
nelle sor nelle si sor vult deum n velle
¶ Ad phm nec arthac et ro. bartholome
dico q non valet ad n q hec conditionalis e
nctaria si hec agns conale est sufficienter
potius ad pducendum effectu aliquem pas-
sumsina et vult illum pduce m sta tunc
manente tal volitione absqz mutatione et
po absqz impedito ntiqz pducet illum
et exhc ill. sor. ad pbatio qz licet ita codicol
sit nctaria tn stat q aius eius e gtingens
et qns simil ¶ Ad octavum dico pidem ad 8m
q dtm hermethis intelligi dz q h gdicoalis
e nctaria Cu deus vult aliq si hec ee quia
volutas eius sp est efficax ¶ Ad nonum tu ad 9m
Augh dr. q sicut ncce e etc dico sicut adam
et sicut dtm e in collacione sepa ad auctes
phi quia in eodem cao et ad eandem in-
tencionem ponit auctem istam et iam ut
pz tam ex pcedentibz q sequentibz ibidem
dn in mete ante istam aucte dr. et cond
quippe est quia sicut non e ncce deum
velle q vult ita non e ncce illi i nullus
velle hominem q vult et tunc sequitur ita auctas
et sic ncce e sicut in argumto et p gcaus istam
sibi dr tn deus vult hoies voluntatem
nulla cogi vl pheberi nctite ad volendu
vl non volendum et lo auctas argumti
exponenda e q ita gdicoalis e nctaria
si homo vult ad sc in hys que deus sine sr
voluntate hec fiet si non vult non fiet et sic

ibidem pbat Augh q volutas e libera qn
pcca dicit pt namqz non nelle aliqs quod velt
q libera q et tamen iam vult non pt no velle
et eam velle ncce e quo iam impole illi est
idipm sil velle et non velle ¶ Ad decim ad 10m
omnis pos etc nec arcum de ncte ab sola
et simp ad phm dico q non valet aliud n
q ncce est si agns vole pnus sm pom velt
movere poterius ad actum ex ing ssit
duantu sibi sine impedito tale poterius
movebit etc ¶ Ad undecim nec illam q ad 11m
spes huana non pt desice lodo absolute de
posse et etia nec eodem q non pt sine ge
neratoe salvari et dato illo de nctite gdi-
cionata vel sm quid nec q ncce e eos etc
quia deus pot creare alios p quos gene
ratiom salvare spes huana ¶ Dz dices
eo solum loquor phice etc. dico si phice
concorditer theos sufficit rnsio pcedes
si aut discorditer s. ponendo eternitatem
spei ex aparte ante et aparte post tunc non ipi
pnt salvare libertatem debitu etiam
in tota multitudine homi si volunt q in tiro
spes huana deat pemari p gnacoem etc
et hec eqr pum de toto multitudine homi que
mit e sicut de uno viro et una mlie n loqr
de nctitate conditionata vl sm quid et tunc
non e ad pbatio ¶ Ad duodecim sicut ad 12m
nec qua. Et si ptm quia si isti pnt no
generare ponatur in esse tunc seq q no erunt
plures homines et quia ut pbatu e nus e
lector e completus in pbatio dei sicut dbr
dico ad mi ssa ponde nedo pa gnam
palin modum deus pot facere plures ho
mines etc ¶ Cu no dicis volo q nus electoru
sit in gpletus a non posse impleri m
propagatiom ab hys qui descenderunt
ab adam etc et tamen stat arta dico q i
ps tams e impole lo do de posse vl non
posse absolute vl absoluto. Cu aute
loquerrs de posse gdicionato gtec asim
et dico q tunc etiam non pnt no gnare
tn ino s. non stant simul q nus electoru
sit in completus et debeat compleri p ptem
pagatiom etc et q ita hoies gignant conti-
nuo tn stat q iuxte gtingent in tiro g
veniat ad gignendum ¶ Ad tercdm n a ad 13m
volutas etc nec bove ad pbatio alias po-
tuisset etc loquendo absolute sicut deus
posset eam dimitte vl dimisisse ita volta

coexdunt ea dimissa uel si eet dimissa posse
peccare si autem intelligitur stante dōne
ypostatica nec quam ad pecciin quia si
uolumtas eius humana conuc̄ quis abs̄ote
loquendo ut prius sicut addu stante
dōnone etc ... qua quia sicut stat q
uolumtas non necario consentit uolumtati
diuine nā̄ precept̄ et tamen nō pt dissentire
si uult et sit uo ut sibi absque dissensu consen-
ciat et ad hoc eam inclinat sit etiam
in proposito bene stante sic non necario uo-
lumtas humana x̄ consentit uolumtati diuine
et tamen non pt sibi dissentire stante tali
dōnone ypostatica / quius q̄ uolumtas
diuina non ē nec eē pt necitas antecedens
necitans animam x̄ ad actus suos liberos
et hoc lodo de necitate absoluta et simpliciter tamen
hoc tamen bene stat quod ipsa ma multos actus
uolumtatis necario producit et produxit necitate
ordinata sm quod sicut necitate ordinata
ignis calefacit etc ita eciam necitate ordinata
qua deus ordinauit sic eam taliter
vnitam etc ipsa non pt peccare stante
tali ordinatione etc et de tali necitate sunt
quod diuina uolumtas dicit pt necitas ans
etc plurimi actiuum eius dicit Augustinus
Enchiridion cap 3o et allegatur ... Hoc e terty
dicit quod cum de xpus esse natus de sp̄
insinuat nobis graciam dei qua homo nullis
meritis precedentibus in ipso exordio nē sue
quo ee cepit verbo dei copularetur tanta
dei vnitate pe ut idem eet filius dei qui
filius de homine et filius hominis qui filius dei
et in ne humane susceptione fieret quedam
modo ipsa gracia homini illi naturalis qua nullum
uellet possit admittere peccatum ut tn ex quod sit
omnino similis necitas sicut in agentibus naturalibus
etc ¶ Per eiidem pz ad q̄ f e etiam ex hoc
quod anima nichil pt facere a se ipsa nō sequitur
quod ergo necario faciat uolumtate diuina necitate
se simpliciter et absolute sed nec sequitur hoc de alia
anima ¶ Ad quintum dico per idem quod
non potuit uelle mentiri stante vnione
etc et quod ... sit intencio Augustini pz ex an-
tiue eius eiusdem querit ... cum deus tu
posse facere hominem sibi qui peccare non pt
ut ante dixit de xpo cur non tales fecit
angelos et duos primos homines ut similiter
peccare nō possent / Respondet quoniam non

debuit nec potuit fieri ut dimissis illorum
esset idem ipse quod deus sicut de homine isto
diximus etc ¶ Et si queritis quomodo ergo hic nichil
quod dicit nec potuit nec debuit fieri etc ipse
ibidem exponit dicens quia ro tum fieri
unllatenus exigebat etc ¶ Ad quintum dicitur
pz per idem et ex hoc quod ipse dicit ibidem satis
diuina ex necitate fuisse quia ipse noluit
q. d. non stat simul talem dōnonem ypo-
staticam eē et nō fuisse et uolumtatem humanam
non peccasse uel noluisse que diuina uolumtas
uoluit eam uelle et perfecte stante diuina or-
dinatione de uolendo et perficiendo ... iam
quam ordinatorum probatur expresserat quod ubi
ibidem tangit Augustinus unde ibidem an d̄
quod uera sunt prophetia de xpo quod ex uolumtate
non ex necitate mortuus erat quod nichil de
necitate alite ut pz per illa nicodemum oportet
et tamen sunt ut sic necce eet etc et hoc necitate sequitur
que nil efficit ut ibidem d̄ quia solum
ē necitas que uel conditionata uel rei iam
preterite uel etiam presentis iam ponere mox
saltem sm aliquos ¶ Ad sextum dicitur si
unum uolumtas diuina etc concedo quod lodo
de necitate ante ut prius diffinita e etiam
preterita doctorem ad preceptum felicitatis dōno
supposito primum quod deum res prius z necitate e
eam eē uel fuisse tamen multa dicit
quo ad istam pte de te per ... etc ut post
apparebit luculento dicto quod ista qua non dz necitate
e rem creatam pressitem eē uel fuisse ...
tibium fuisse et non nisi principaliter ante
diuina id uolumtas diuina e necitas ans etc
primus ut ipsum habeat esse uel fuisse et 2o prius
ut ipsum habeat fuisse et 2o e quia semper antece-
dens ponere in eē uel defluxit in prius diuina
uolumtas antecedebat etc eē uel fuisse illius
rei nisi libere libertate contradictionis contingit
et 2o ibi ex parte rei solum e necitas quis hic
non e aliud quod ex aliqua actione tamquam pre-
stitum e etc eē uel fuisse inueniri non pt non
uel non fuisse et hec e maxime intencio Augustini
de necitate ... quam etiam quidam vocat
necitatem ... unde 2o Cur deus homo ca
de quod e illa que nichil efficit sed fit tantum
d̄ te ex necitate loqui quia loqueris cum
hoc dico significo uel facere posse ut cum loqueris
non loquaris non quod aliquid te cogat ad
loquendum ¶ Sed nam violenta naturalis con-
dicionis cogit celum uolui te nō ulla necitas

facit loqui ubi materie exterius. Natura autem
ubi tamen concedit sequentem ergo subiungit
ubicumque est precedens necessitas est et sequens
non autem ubi sequens ibi simul et parte
¶ Per hoc patet ad 14m 15m et 16m quibus ad 14
[illegible] quia forma eius quis iam est correcti
[illegible] non sunt contra solutionem ¶ Iste necessitas
[illegible] probavit etiam etiam unde quia 16o arguo
arguitur quod tunc divina volitas esset immobilis
ex eo quod [illegible] alicuius futuri non est necessitas antecedens
etiam id idem sequitur postquam fuit sicut prius vel
preteritum erit necessitas antecedens ex hoc quod ipsum habeat
esse vel fuisse dico quod ex hoc de forma non
sequitur quod volitas divina sit immobilis quia aliter
similiter sequeretur quod quia divina volitas sit nostra
volitio qua vult antichristum esse vel fuisse et quia
quoque erit volitio qua vult antichristum esse vel
fuisse ipsa est mutabilis quod tamen materie est non
sequitur Similiter enim est consequentia de antichristo
futuro etc ¶ Item cum dicto anno [illegible] ad 15
ad hoc quod volitas divina sit necessitas antecedens
prius preteriti requirimus admixtio seu adiu-
torium alicuius rei [illegible] prius vel preterite [illegible]
ipsa non esset sibi ipsi plene sufficiens nec
plene omnipotens dico si valeret ista forma tunc
similiter argueretur deus non potest esse creator nisi
deus nisi sit creatura ergo non est sibi ipsi sufficiens
ad hoc quod sit creator etc [illegible] quod ita non [illegible]
nec forma quia [illegible] ante [illegible] stat quod ipse
sit sibi ipsi sufficiens ad ponendum [illegible] relacionem
[illegible] eius [illegible] in esse ipse necessitas
dicatur creator etc vel vere dicitur necessitas
etc si alicui placet hoc concedere quamvis non
oporteat ut dixi ¶ Item cum in dicto [illegible] ad 16
[illegible] prius aliquid innaret etc dico si innaret
[illegible] antecedens illius conditionalis [illegible]
[illegible] ipsa requireret vel esse fuisse vel
ad hoc quod deus dicatur necessitas [illegible] non
sequitur quia [illegible] esset aliqua causa eius sed potius
esset causata ab ipsa sic quod extrinseca ratione notitia
divina denominaretur denominatione extrinseca necessitas
[illegible] eius ¶ Item cum arguitur in dicto 9o si 19a
aliquod ad [illegible] simpliciter antecedens illius
conditionalis necessario sequitur [illegible] quod deus est
necessitas antecedens [illegible] prius etc quia [illegible]
necessitas [illegible] sibi preberet sed solum de-
nominatione extrinseca sibi competeret ut ex-
positum Tamen [illegible] in
[illegible] difficilior ¶ Ad vicesimum [illegible] divina notitia ad 20
etc concesso toto ante [illegible] quam qua inferetur
quare necessitas antecedens ¶ Ad vicesimum primum dico ad 21
[illegible] necessitas in [illegible] non est necessitas simpliciter
sed [illegible] quod [illegible] est de [illegible]

ergo [illegible] Anselmus 2o Cur deus homo capitulo 16o [illegible]
[illegible] necessitate ante nam violentia vel [illegible]
[illegible] conditionis cogit actum [illegible]
[illegible] [illegible] moventis non [illegible]
actum stante etc hoc ista ordinatione [illegible]
divine licet tamen absolute et simpliciter loquendo possit
non velle [illegible] sic dico quod voluntas beati
non potest elicere actum nolitionis [illegible]
stante ordinatione divine voluntatis [illegible]
[illegible] sit contra [illegible] quolibet actu illius
voluntatis [illegible] actus beatificos [illegible] adhuc
notitia divina [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] Beati [illegible]
[illegible] ita quod non stat de potentia dei
ordinata ipsam [illegible] non
sic elicere actus beatificos etc sicut non stat
ignem [illegible] calorem et non calefacere
[illegible] legem [illegible] ordi-
natam sed an ista [illegible] sit omnimoda non
[illegible] ad prius [illegible] illud [illegible] contra [illegible]
[illegible] in [illegible] gra-
[illegible] de illis que dependet etc ut liber et
libertate contradictionis etc etiam beati sint liberi
quo ad multos actus licet non quo ad actus
beatificos etc stante ordinatione etc [illegible]
[illegible] etc ¶ Ad vicesimum [illegible] dico quod Anselmus
ibi [illegible] 2o Cur deus homo capitulo [illegible] ponit duas
necessitatem coactionis quam non concedit in
ipso [illegible] aliam qua ab sponte se necessitate
benefaciendi [illegible] ut [illegible]
[illegible] sponte vovit [illegible] [illegible]
post votum debet [illegible] ne apostate dam-
nationem [illegible] quod [illegible] necessitas [illegible]
etc [illegible] Anselmus [illegible]
[illegible] est necessitate sed eadem qua [illegible]
libertate [illegible] idem repetit [illegible]
[illegible] ista [illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] ¶ Et cum ultimus dicitur de fide [illegible] ad 22
etc dico quod Anselmus [illegible] ad intentionem
[illegible] non [illegible]
[illegible] fidem de [illegible] etc et [illegible]
Christo esse [illegible]
legem ordinatam ergo Christus non [illegible]
[illegible] tamen non [illegible] quod absolute non potuit
non mori etc [illegible] sit intentio Anselmi
[illegible] quia [illegible] vera sunt fides [illegible]
[illegible] virginis [illegible] erat ita futurum esse
[illegible] statim hoc exponens dicit quod [illegible]
[illegible] quod dicto [illegible] erat me-
mento quod [illegible] fidei virginis non fuit [illegible]
ut ille sponte moreretur sed quia hoc futurum
[illegible] vera sunt fides [illegible] si dicitur necessitate
ut vellet sola morte quod vera sunt fides

sine prophetia que dicitur precesserant non e
... si dicas necessario sunt ita futura ex quo
sic necessario erat heri. autem necessitas non
cogit rem esse sed esse rei facit necessitatem rei
et quod non stat sic rem esse et non esse sic futurum
esse et non esse ergo dico propositionem quod ita necessitas se-
quens currit per omnia tempora sic modo quicquid sunt preteritum et futurum
necessario sunt esse et quicquid est necessario est esse et quicquid
futurum est necessario est futurum esse. Item acta
que sequuntur saltem in summa pontificum
ubi super c. 14 et non solum auctoritate determinant
veritatem sed [illegible] inquirentis et auctoritate re-
cta [illegible]. Cum queritur utrum idem deus
potuerit servare vitam suam in magna
morte dubitandum non et quia semper fuit
potestatem servandi quamvis noluerit velle
servare in magna morte [illegible] adiectio [illegible]
[illegible] est in presens stante ordinatione divine
voluntatis etc. Vertitur ad formam prima
quod [illegible] christus potuit etc. ergo fides etc. dico
quamvis [illegible] non fuisset fides
[illegible] fidem stricte sed fuisset credulitas
etc. et ultra concedo quod talis fides vel credulitas
sola neminem emundasset et quod ultra [illegible]
potuit [illegible] etc. [illegible] quamvis sed bene [illegible]
potuerunt [illegible] fuisse mundati in vera fide
mortis future sed aliunde. Item non video
[illegible] quod in sola credulitate [illegible] ad emundandum
vel iustificandum [illegible] quod sic credendo [illegible]
ita caritative movetur ad placendum [illegible]
deo sicut alius in habendo [illegible] veram
fidem ut patet de Abraham [illegible]. Et ideo
forum tempore christi incarnati etc. dico [illegible]
[illegible] de necessitate simpliciter et absoluta [illegible]
[illegible] eos fuisse mundatos fuerat [illegible]
quia [illegible] totum [illegible] in preterito [illegible]
sunt [illegible] eos fuisse mundatos in fide [illegible]
passionis christi future quia ad veritatem
illius non sufficiebat emundatio preterita
sed requirebat [illegible] quod esset passio christi futura
et [illegible] veritas [illegible] propositionis pendebat ex [illegible] quo
futuro etc. Verbo 2. [illegible] sciendum
est quod propositionum de futuris quedam enunciat
id esse futurum absolute non pro aliquo determinato
tempore singulariter signato ut [illegible] enunciant [illegible] quedam
[illegible] pro tempore determinato singulariter signato
[illegible] sed in comparatione ad tempus presens vel preteritum
vel ad preteritum fore vel futurum expressa ut
[illegible] antichristus erit in a instanti. quedam
enunciant ad esse futurum pro determinato tempore

expresso per comparationem ad tempus preteritum sed
presens vel ad aliquid preteritum sed [illegible] imperfecte
[illegible] cras legam et sic modo intelligendum et in
[illegible] que enunciant aliquid non esse futurum
vel absolute etc. Item quod sunt [illegible] futuris
etc. quedam affirmative quedam negative etc.
[illegible] conclusio quod omnes propositiones in
esse [illegible] de futuro vel possibili fore non di-
misso [illegible] sit determinate vera vel deter-
minate falsa quamvis tamen talis vera [illegible] contingenter
est vera et quamvis talis falsa [illegible] contingenter
est falsa. Et [illegible] propositionem de futuro quamlibet
[illegible] que ad futurum vel possibile
fore enunciat esse futurum vel non esse futurum
sive absolute sive pro determinato tempore etc.
omnes [illegible] prius tactas. Item intendo
loqui de propositionibus de futuro et si omnes
tales ab eterno fuissent formate et semper
manerent [illegible] sit significando sed vim vel
intellige si sunt et [illegible] fuissent formate et
probo probatur omnis talis propositio vel est sin-
gularis etc. si singularis vel est affirmativa vel
negativa si est affirmativa vel id quod ipsa enunciat
esse futurum est futurum sic sicut ipsa enunciat
ipsum esse futurum vel non. si sic tamen [illegible] prima
partem conclusionis probatur id sit determinate
futurum scilicet quod ipsa determinate sit futura si
[illegible] tunc per fundatum eiusdem prime partis con-
clusionis scilicet quod id determinate non sit futurum
vel saltem non sicut ipsa enunciat
ipsum esse futurum [illegible] talis propositio affirmativa enunciat
ipsum esse futurum determinate est falsa [illegible]
per dictum philosophi primo perihermenias [illegible] ubi dicit
quod similiter orationes vere sunt quemadmodum
res [illegible] se habent ad esse vel non esse vel futurum
esse vel non futurum esse etc. Si autem est negativa
et id quod ipsa enunciat non esse futurum [illegible]
veritate non est futurum vel non sic est fu-
turum etc. ipsa est determinate vera [illegible]
contradictoria sit determinate falsa. Si autem [illegible]
[illegible] est futurum ipsa est determinate falsa [illegible]
eius contradictoria tunc determinate est vera ut
patet ex deductione precedenti. Si autem sit particularis
vel indefinita tunc [illegible] aliquid quod ipsa enunciat
esse futurum est futurum vel non. Si ad tamen [illegible]
[illegible] vel indefinite [illegible]
et expresse [illegible] deductione scilicet quod [illegible]
[illegible] determinate sit vera [illegible] ipsa est determinate
[illegible] si [illegible] expresse [illegible] deductione scilicet [illegible]

No. de veritate propositionum de futuris.

futuris determinate sit falsa ista ipsa et determinate
falsa si est vera et aliquid non est futurum quod
ipsa enunciat non esse futurum tunc contradictoria
futuris determinate est vera ex prima parte conclusionis
et ipsa. Si vero quod talis est futurum quod ipsa
enunciat non esse futurum tunc ex prima parte
quod quelibet eius futuris determinate est falsa
quare et ipsa. ¶ Si est universalis affirmativa vel
quelibet quod ipsa enunciat esse futurum erit vel
non si primum tunc quelibet eius futuris ex prima parte
est determinate vera et ipsa. Si secundum vera aliqua
futuris eius est determinate falsa quare et
ipsa. ¶ Si sit negativa tunc vel quodlibet quod ipsa
enunciat non esse futurum non eveniet et
tunc est determinate vera vel aliquid eveniet et
tunc est determinate falsa quod deducitur ex singularibus
ut prius. ¶ Secunda pars probatur omne   2a pars
futurum contingenter productum impossibile ex secunda parte
probatur quod omne non futurum vel in esse
positum posse tamen fore contingenter non productum
contra patet quia ex eadem radice scilicet libertatis
potentie et libertate contradictionis ex omnino
stabilitur extrema probatum est unus secunda pars
dicte conclusionis probatur et secundum ... Exemplo
ulterius per dictum ... pallegium scilicet ponitur
vero quod propositiones sunt vere sunt contradictorie
et ... pro dicta per singula propositionum
genera saltem ... determinate esse si ... pars
conclusionis precedens nisi quod ubi in ista deductione
ponitur determinate loco illius ... ponitur
contingenter. ¶ Correlarium quibusdam propositionibus   corollarium
de futuro sibi invicem contradictoriis certis vere
et alteram ... determinate esse verum quemlibet
nemini cum neutra sit determinate vera patet pars
ex prima parte conclusionis et ... ex ... dicta in
probationibus suis. ¶ Exemplo ... quod aliquid est
indefinita vel particularis et neutra earum tamen quelibet
futuris est contingens patet de ista altera istarum
est determinate vera de futuris et ... de futuro
sibi invicem contradicentibus. ¶ Secundum correlarium   2m correlarium
quelibet supposito quod multa sunt futura non
dum in esse posita omnis propositio vera de futuro
enuncians aliquid non dum in esse positum esse
vel non esse futurum vere absolute vel
pro determinato tempore futuro sine comparatione ad
presens vel preteritum vera fuit etiam non tamen in
hiis que enunciant aliquid fore vel non
fore pro aliquo tempore in comparatione ad presens vel
preteritum vel in ... enunciationibus non fore
illud quod iam est in esse positum vel si aliquid

futurum hic et ... sicut et ... si quis talis
propositio ab eterno fuisset falsa sicut prius suppositum
... pars contrarium ... presenti ... pluralis
... nichil ... de ... hinc
... non ... non dicere ... et non
esse futurum. ¶ Et primum tunc ex fundato ...
... conclusionis sit omne futurum divina vo-
luntas etiam voluit esse futurum pro aliquo
determinato tempore igitur omnis propositio vere enuncians
aliquid non dum in esse positum esse futurum ab-
solute vel pro determinato tempore sine comparatione
ad presens sit preteritus ab eterno fuit vera vel
fuisset vera si fuisset formata ... ab eterno
... vel erit etc. ¶ Item omne possibile fore quod
non erit nec dum in esse positum et divina vo-
luntas etiam voluit non fore vel non
esse futurum igitur quelibet enuncians ad ...
... non fore vel absolute etiam fuit vera
... pars correlarii vera tam in affirmativis quam in negativis
¶ Secunda pars probatur quia ista ... legimus ...
vel ab heri vel ad octo dies legimus et
esse nunc vera etiam si numquam prius fuisset
vera patet etiam de ista ab hoc instanti ...
to illo quo sum prior. vel ab hac die ...
die hesterna vel ad mille annos natus
... ¶ Tertia pars probatur sit a instans
presens primum instans et ... sit heri et vera
... non est futurum ... futurum quod presens ...
... non erit ... verum ... presens ...
vera quia numquam contradictoria ... presens fuisset
vera si fuisset formata. Item ... probatur
de asino mortuo ... est vera ... asinus
non erit ... fuit falsa. ¶ Quarta
pars probatur sit a instans ... vel est
futurum ... nichil est futurum est ... vera
... patet ex precedenti. ¶ Tertium correlarium quelibet
omnis propositio falsa de futuro preter enuncians
aliquid non dum in esse positum fore vel non fore
absolute vel pro determinata mensura futura
supposito quod aliqua sit futura ... non
sit comparatio temporis futuri ad presens etc sunt
falsa etiam non tamen in hiis que enunciant
fore vel non fore ad iam in esse positum vel
in quibus sit talis comparatio vel que sunt
de futuro non dum in esse posito non tamen possibile
vel que enunciant aliquid futurum ... precise
determinata non falsa vel si ... erit futurum
hoc contingit ... prima pars probatur quia ...
... etiam fuit ... patet ex prima parte
correlarii etc. ¶ Secunda pars probatur supposito

¶ Tertium correlarium

a asinus qui heri fuit ho^c ante dsu^t moriu^s
tur heri e fla et asinus erit non tn eciu^a
fuit fla ut notu^m e. Tercia ps pz de
ista. Eras non erit antixps que e fla
suppo^o q antixr^s eras erit et tu heri no
fuit fla. Quarta ps p^a ista oime pmans
tpe e vel fuit vel fuerit et erit. vel ista
ome al tp e vel fuit vel futu^m e erit de
ome vel mouebl^e etc. Quia de futuro qcun^{q}
enunciat illud futu^m ee absolute no^n
tn e psrse de futo q eu qn enunciat ad
ee futu^m q no erit io e fla tn sit vlie
affirmativa non tn vlr fuit fla qr i pn^o
vel statim po p^n creaconis rerum fuit
utiqz vera saltem de r^o sancte marie.
Quita ps ptur sit a vltim instans pn
tym in quo fuit sor e iu q^o nu^q p^o h^o
erit tunc ista nu^c e fla sor erit po a tn
non semp fuit fla qr ante a fuit va.
Sexta ps p^a sit a instans po quod
n^l nov^m erit tuc heri e p^mo vera io est
futu^m i^a heri tn p^o e fla aliquid e futu^m
etc. Quartum corre^m sicut ne^i le^i
Omne futu^m contingens est futu^m aliq^d
futu^m contingens est futu^m nec aliqua
consilis est necc^ria prut sbm sbf. stat p
aliqua incomplexa vel incomplexe
sigbili entitate sic nec prut stat p ent
ciabili complexa enunciacoms de futo
affirmative vel negative. P^a ps ptur qr pole
e nichil ee futu^m ut patuit in vltimo co-
rolario conclois prec et cocl^e statim se-
ptes etc quia sed nichil e futu^m sequit
h non e vera ome futu^m e futu^m vel
aliq^d futu^m e futu^m et venit eadem est
vera p significabili complexe etc. P^a qa
pz p legem contrariu^m et contradictoriu^m
et 2^a pz p rlam a superiori ad inferius
vel a toto ad suam partem in modo
negative et aius est pole et etiam ipm
concedit m. Grego^s cont^a quem e 2^a ista
ps quia ipe d oie 25 pm arlo 2o p^o
conclom quarta itlem q nulla ppo de
in ee ptictaris vel vlis aff^{na} enucias
aliqua entitatem contingent futuram
ee futura e necc^ria et pbat eam sic hec
e polis nulla entitas 9tingens e futa^a
i^a etc. Ex quo infert q fim dictu^m aliq^d
doctores ponentes has ee necc^rias de

contingens futurum erit aliq^d futu^m 9tingens
erit si futur^e in utroqz sumat^r p aliqua
entitate contingente futura et pbat qr h
e polis nullum futu^m contingens erit.
Et addit dco tamen q utraqz illarum
est necc^ria si sbita stent p enunciabilis
complexis enunciacoum de futo tam
affirmativarum q negativarum. Sz ista adieccio
repugnat corrario suo. iam dicto i to^{ctam}
si^r ut patet ex pcione correl^r sim^{ma} eq sit
sim motm inter obiecciones alias
videbimus. Pole e q deus oime aliud
a se tam complexe q incomplexe sig-
bile annichilat sic q nu^q venit aliq^d
tle p dicte tunc pz quia venit ostaru
ppoma est vera ut p significabili coplexe
ut in complexe sli. Correl^m tm gl^s
singularis de futuro enuncians ad fore
vel non fore p aliquo. sigto tpe vel i stati
si sit affirmativa pt ee successive p^{ogo}
fuit vera ee fla et non eco. Si sit ne^{na}
pt successiva p^{ogo} fuit fla ee vera et no
eco. P^a ps qa quattuz tali data vi
gra antixpus erit in c si sit vera cum e
ipa tam in c q^a q^a p^o c erit fla radiq
pt ee fla cog tunc eius cotradica^a e vel
pt ee fla vera i^a et sicut dr^a sic hic sic
de qualibet consilli pt argui. Sa p^a
s q non eco quia si heri fla antixpus
erit in c i^a eius contradictoria e va si sit
formata. s ista affirmativa non erit in c ergo
sua^a q antixpus nu^q erit in c ergo nu^q
h erit vera antixr^s erit in c. Tercia
ps ptur affirmativa pt ee fla p^{ogo} fuit
vera i^a ne^{na} sibi opposita pt ee vera
p^{ogo} fuit fla aius pz ex prima parte qa
pz quia semp qn affirmativa est vera ne^{na}
si est est fla et qn affirmativa e fla ne^{na} est
vera. Quarta ps ^s q non eco ipa
ne^{na} possit ee fla p^{ogo} fuit vera pz
ex pcione re partis quia si h e vera
antixr^s non erit in a cu^m ipa sigt q antixr^s
antixr^s nu^q erit in a sed ex ppo q si erit
verat i^a ad eam ee veram sed eam nu^q
ee vel fore flam i^a non stat eam esse
veram et p^{ca} ee vel fieri flam.
Item m Grego^s pons de i^a tam et eam q
certam ptr est cristo fundato q nullu^m
preteritu^m possit ee futu^m si hec no e cinda etc
/ futa

corr^m

corr^m

f°

Vo 86 Sextum correlarium quibus omnis
tus posicio affirmativa vel negativa veri
enunctians aliquid fore vel non fore ab-
solute vel p signata mensura futura
ab qua tn comparatione etc ante instans
p quo enunctiat aliquid fore vel non fore
vel cum instans posicionis rei in esse possibile
sunt vera possit esse falsa etc ergo quelibet talis
falsa cuius instans possibile fuit fore posse esse vera
ante idem instans impossibile tamen est quod aliquo
talis ante tale instans vera fiat falsa post
quod sunt vera ante idem instans vel econtra
p ti ps prium quelibet talis prima cum illud
instans etc contingenter est vera cum ide
instans a quelibet talis falsa cum id instans
etc contingenter est falsa ante idem instans
etc prima de se nota. cuius prima est ex parte
conclusionis — Secunda probatur quia necesse est quod diis
talis ante illud instans vera contraria
sunt vera et falsa contrarie sunt falsa etc et as
pz ex 2o et 3o correlario precedentibus.
Chal Septimum correlarium aliqua propositio vera
de futuro non dum necesse posito pt esse falsa
ante instans posicionis rei in esse non in-
potest incipere esse falsa ante idem instans
sit aliqua talis falsa pt esse vera ante ide
instans et tamen non pt ante idem instans
87 incipere esse vera pz ex precedentibus. Octavum
correlarium quibus nulla futuris de futuro enuncia-
tius aliquid nondum necesse positum fore
vel non fore potest incipere esse vera vel falsa
ante instans posicionis rei in esse non
tamen aliquam talem incipere esse veram vel
falsam est necessarium simpliciter prima pz ex precedentibus 6o
et 7o similiter quia antichristus existente hec in-
cipit esse vera antichristus non est futurus
etc incipit esse falsa antichristus est futurus
etc. Et sunt dicta et incorrexio quod ponit fir-
mitones de veritate et falsitatem etc ergo fir-
mo modo aliqua talis posicio pt incipere
vera post quod sunt falsa et aliqua pt incipere
esse falsa postquam sunt vera etc. Contra primum [illegible]
prima conclusionis videtur esse intencio philosophi
primo periermenias ubi dicitur quod in hiis que sunt
et que facta sunt necesse est affirmationem vel negationem
verum vel falsam esse et hoc dicit esse verum tamen
in singularibus vel sumptis quod in singularibus
quod omnes hanc quidem esse veram illam non
falsam in singularibus non aut futuris non sic ergo
videtur quod non omnes in illis unam parte contradictionis
esse veram determinate et alteram falsam. Ite 4o
probatur hoc et stat sententia sue comis in hoc
si omnis affirmatio vel negatio est vera vel fal-
sa etiam in illis de futuro sequitur quod quelibet futurum
determinate eveniat et quelibet non futurum determinate
non eveniet consequentem pz quod tunc nil fieret
a casu vel ad utrumlibet. Item tunc oporteret
consiliari neque negociari etc quia sive hoc
fecerimus sive non eveniet quelibet futurum
etc etc consequentiam pt duplex. primo sic quoniam
si unus dicit aliquid esse futurum et alter hoc
idem dicat non esse futurum si tunc omnis
affirmatio est vera vel falsa sequitur quod necesse est unum dicere
alterum ipsorum a hoc pt instanti de preteritu ita si est
verum dicere quod nunc album est vel non album
est necesse est album esse vel non album esse et ab
eo quod res est etc ut probatur dicit et si est album
vel non album verum est affirmare vel negare
quare necesse est affirmatio vel negatio verum esse
ergo sic in futuris necesse est unam partem contradictionis
esse veram et alteram falsam sic etiam necesse
esse quod in re ita erit vel non ita erit sicut
p affirmationem vel negationem significatur sic quantoque
et utroque erit et quantoque non erit neutro non
erit. Item 2o probatur eandem consequentiam sic 2o
si ab est album nunc verum erat dicere prius
quod ab erit album quare semper verum fuit dicere
quodlibet eorum que facta sunt quoniam erit
quod si semper verum erat dicere quoniam est vel erit
non pt hoc non esse vel non futurum non esse
non quod aut non pt non fieri impossibile est non
quod aut non pt non fieri impossibile est non
fieri et quod impossibile est necesse non fieri necesse est
fieri omnia ergo que futura sunt necesse est
fieri. Item arguitur sic Occam videtur esse quod
admonitione et res in manifestum et quod contingit
sic se hunt quod sunt ad utrumlibet et contra ipsorum
contingere queant necesse est similiter se habere ad
contradictionem quare probatur quod non necesse est omnis
affirmationis vel negationis hanc quidem
veram iam non falsam esse quod non dicitur sicut
ad utrumlibet contingencia non sit plus determinata
ad esse quod ad non esse vel econtra ita etc ordo
indeterminate sunt ad veritatem ita que
que enunctiat rem futuram esse non plus
est vera quam que enunctiat rem non esse futuram
vel econtra. Item ut alii arguunt non
videtur esse aliqua ratio ymaginabilis quare plus
una pars est vera quam alia cum nulla determinata
sit ex parte rei. Contra primum correlarium
sunt a rb. duo contradictoria de futuro te-

2o

3o

4o

sit utraque istarum est contingens ita quod neutra istarum
potest esse falsa ponatur in esse tunc vera erit res
contradictoria utraque istarum est falsa ita quod neutra istarum
est determinate vera ita quod ista non est vera alia
istarum non est vera tamen ostendit probat tamen ex
prima parte textus quod ex prima parte sequitur
sic secundum omnes primum patet tamen ex secunda parte prima
textus contradictionis sic ¶ Contra primam partem
istius textus est intentio philosophi primo perihermeneias
ubi dicit In dualibus quidem dicit philosophus
quidem veram vel falsam non necesse est esse
exemplo secundum quod non sit ita in singularibus
de futuro contingentibus ibidem exciperetur in contra
est in dualibus videlicet ista dualis omne futurum
contingens est futurum est necessaria vel eius contradictoria
sed non eius contradictoria videlicet ipsa ¶ Sexto
Contra secundam partem eodem textu arguitur sic
impossibile est quod cuiuslibet contradictionis de
futuris contingentibus alterum contradictorium
enuntiabilium sit futurum et intellectus hic per
enuntiabile signum propositionis quam propositionis imp
tamen potest quia ex omni secundum quod esset possibile esse
aliquas duas enuntiationes de talibus
futuris invicem contradictorias quarum neutra
esset vera quod est falsum consequentia patet quia ut ipse
dicit illud enuntiabile dico futurum quod con-
tingit vel enuntiationem per enuntiationem de
futuro affirmativam vel negativam sicut sic
est vera eo legam cras dicimus esse futurum
et quod eo cras legam est ista sic vera eo
non legam cras dicimus quod futurum est
ut eo cras non legam ¶ Hic modo in-
ipse dicit loquitur dicens in sermone
de boni omne cum aut futurum erit ut re-
ges terre qui propter ydola persequebantur
christianos quod propter christum ydola delerent
dicens futurum non quidem hanc enunti-
ationem sed quod per ipsam significatur et eodem mo-
do potest de enuntiabili enuntiatione necessarie
futura erat ut reges propter christum ydolatrie
adorarent ¶ Et sic tria enuntiabilia quorum
futura sit possunt dici quod erunt quo mo-
do dicitur frequenter in scriptura divina verba
Osee 20 dicit et erit in illo die ait dominus
vocabit me vir meus et non vocabit me
Baalim et lo. de Synagoga ubi per quod
de utraque enuntiabili scilicet affirmativo et negative enun-
tiationis dicitur erit et hec sepissime in scripturis
propheticis invenimus. videlicet necessarie est aliquod de futura

exemplo secundum quod sed non potest esse falsa omne
futurum erit etc philosophus est necessaria et pugnat
sua pertinet ¶ Ad primum istorum dicitur
aliquis quod ista planum sunt intentio philosophi
quod nulla propositio singularis de futuro contingenti de-
terminate simpliciter sumpta est vera vel falsa
et dicit Gregorius ubi supra articulo primo. Ita quod nullus
quomodo aliquis intellectus preter primum non
ita sic se perceptum tamen omnia dicere
intellectum textum secundum sententiam philosophi apostolorum
sive dici possunt adducere ¶ Et quamvis sint
de intentione sua nescio dicta tamen sua excepto
que ibi precedunt et etiam ex aliis philosophi
bus que dicit de contradictione et lege contradictorum
potest ad eundem intellectum retorqueri ¶ Sed
Secundus dominus 38 primi in visione ad primum
non possibile dat talem intellectum quod nos
philosophus vitas nullus de futuro sunt in illis
deputari et futuro impotentibus quoad depretionem
et veritas determinata ita quod alterum contradictorium
est positum et intellectum et positum et non
impotente causa ut positum vel non positum et
licet impotente naturaliter ut potest naturaliter effectum sit
ponere effectum vel non ponere non tamen ut effec-
tive ut iam positum necessario sic intel-
non est determinatio ex parte futurorum quamvis
aliam intellectum sit una pars vera determinate
et etiam una pars sit vera ipsi determinata
licet intellectus creatus apprehendere non tamen
ita quod in potestate cause sit pro isto instanti
oppositum et ista indeterminatio sufficit ad ne-
gociandum et consiliandum ¶ Si necessario
pars esset futura non oporteret negociari
et consiliari. igitur oportet quod altera pars sit fu-
tura ut hic prohibet negociationem et consi-
liationem virum tamen reliqua possit evenire
¶ Item quamvis determinata sit veritas de
futuris ut ipse vel quo ad intellectum divinum
tamen cum hoc stat indeterminatio quo
ad hoc quod eius oppositum potest evenire et ista inde-
terminatio est tanta quod intellectus creatus ex suis
naturalibus non potest habere notitiam determinate de-
terminatam veritatis sed ex deputatis vel depre-
titis ¶ Philosophus ad primam rationem sequitur sic
omnis affirmatio vera necessaria quia ad propositionem p-
sibiliums dicit etc concesso illo toto conce-
ditur scilicet quod necesse est unam de contradictoriis
etc. semper sine intelligendo sicut forte et ita
quod necesse est quod necesse ita erit vel non erit etc
nisi ibi videlicet quamvis erit etc necessaria videlicet quia

intelligendo tamen primum eius maior prius dicta
sunt quod si tales in illis desinitivo termini
veritas vel etiam falsitas sunt in illis
de primo vel de preterito consupposito tamen hoc quod
preteritum fuit non fuisse et etiam quod non fecit
aliquid de primo esse et ipsum posse nec
esse nec fuisse sicut forsitan ponere volunt
et et multi tenent de quo statim dicam
in gone sequitur tamen eius est nego quia
tunc argumentum suum haberet bonum colorem
Ad 2am probationem eiusdem quae est contra ... ad 2m
tionem neque ibi quod si propter veritatem erat dicere
est nego iam quantum nisi intelligeretur
eius ut prius est. Ad tertiam ordes ad 3m
vere sunt est quo dicunt quod aliter in se
est et nego quod ita sit glossa communis q. d. sicut
ad malum est unde licet non sit inte
tionis contradictionis quantum parte est tamen quoque
... tenent partem sicut discrete ... quasi
ubi ... contradictionis hec pars est vera
et hec pars falsa est non solum est negativa
... est falsa hec tamen est una negativa
... contradictionis altera pars est vera et al
tera pars est falsa. dicetis istius contradictione
hec pars est vera et hec pars est falsa et istius
est et de singularibus ... contradictione
hec pars est quia patet ab inducentibus ...
est dico negando quantum quia talis inductio
magistri ... distributo vel de parte
subiecti distributi si totum non distribuatur
vel aliquam tenent non ... quidem
tamen ... vel discretus ... tamen omnis
cum ... demonstratio potius in
ducentibus ... vel ... vel parte
subiecti ... in ... indicenda ...
... impositione ... individua ...
... non ... iste homo est iste homo et iste homo et
... asinus est iste homo. Iste non
... istius hominis iste asinus est. ... eiusdem
hominis iste est ... istius hominis
iste asinus est et cetera quia ...
... iste sicut in ... demonstrat aliud quam
... sit et ... individua parte
demonstrat ... totius ... vel
... supponente ... figure ... per se
... est falsa ... tamen ... vere
ad 3m Ad confirmationem quam alii arguunt quod
non ... aliqua ... dico
quod divina voluntas est ... illius
determinationis. Ad quartum sunt ... ad 4m

et ... est dico ... istam potest esse falsa
non debet sit ponere ... et falsa
sed sit hec est falsa demonstranda ... hec una
... et ... contingens argumentis
... assignare et tamen et satis sit dis
tinctioni. Aliquam dico quod ... ad 4m
ibi ... et preteritis ... in
... non que sunt et que facta sit ...
est affirmacionem vel negationem ... vel falsam
... in aliis ... proposicionem ...
est ut in argento. Ad sextum in pole ad 5m
est quam est nego ... quia non ... ne
gationem aliquid ponere ... figura
ad probationem quia ... est nego ...
ad probationem quia illud enuntiabile est futurum
si ... accipitur tamquam singulare vel
loco indefinite vel circa ... Ita autem pro
... intelligitur quod omne aliud enuntiabile
est nego tamen quod si deus ... instanti
... vel in ... enuntiaret ...
sit quod hec ... esse vera ... non erit
... est enuntiabile quod contingit vere
enuntiari per enuntiationem ... de futuro
et tamen ... non est ... Similiter
... posset fieri quod ... erit tamen ...
est vere enuntiabile per enuntiationem in
... de futuro est ad probationem dico quod ...
... hec est vera ego non legam cras ...
futurum est quod ego non legam ... quam
... quod non erit futurum. Ad ...
... totum dictum Augustini ponit
... de futuris et similiter ... futurum est
ut reges propter Christum ydola non adorarent
quia ibi ponitur ... ipse futurum et etiam
... propter quam non erant adoraturi ydo
la ... propter fidem Christi quam erant habituri
non tamen ... veritate
... de futuro ... aliquid vel ...
est futurum ... ista sunt ... vera
futurum est ut reges propter Christum non adorent
ydola ... ista futura est ut reges non
adorent ydola et ... istam
... ista ... reges non adorabunt
ydola tamen ad istam tamen sit ...
... affirma
aliquid est futurum. Per idem patet ad ...
... quia ibi non ponitur una ...
tamen ... affirmative quam ... ponitur
affirmatio ... futuris tamen ... in ...

Jn res dum e possit non esse patet

ut/ ¶ Sz hic remanet gnte dubium an
gtingens sit gtingens qm z. vel solum qu
situm est intelligo p gtingens posse non
itam plit inde tempe pshs p poin
dns dico aut contige vel gtingens quo tn
non sit necium potuit esse michil erit ethe
inpoe ¶ Secundo pz q p ista mensura dc
aliquid esse contigens qui pt esse et pt non.
¶ Secundo vltra pz q rem dum e esse con
tingentem est ipam dum est posse non
esse. q intelligi pt f. p. geñe sicut iam
est dcm f. q dum res e ipa pt non esse pt
vel p ca mensura z tunc non e dubium
qui iste res dum sit gtingit sim ¶ Se
cundo sic q dum res e in aliquo o pt n
esse in eodem z impleum e hic esse verum
eo q p q illud o preteri res no hz esse
i ipo ¶ Tercio intr q res dum e in aliqua
mensura pt non esse z inq fuisse i illa
mensura ita q iste stent simt a res e
nõ o z pole z a rem nec esse ut ing
fuisse in b o z in 1o ssn hz diffi tem
doctores pmus go duobus dimiss zo in
tendo ut ad pus ¶ Simile intelligi pt
ita a eodum causat effectum contiggit
cat ipm — preterea sciend q inter pars
contradictoris istius dubij tene a doctol
bus e via pho quia non appz in qualita
pem poss euidenter. demoror prop ¶
p vna tn via poss poin primo tlis go pole — 2m
z aliqui cam in aliquo v tere simum
esstm quem pt non tarre z no casse in
eodem ita Scotus iz sinar goe 39 pmi
vbi dicit q liberte voluntatis contar
vna po ad opposita maita kiz.n. no sit
in ea po ad simul velle z non velle
quia hic vl. z. tn e in ea po ad velle p9
non velle sn ad successiom actum otox
z ista e po maita in omnibus mobilibz
ad successionem actum otox i cis tnt sept 2m
tn z alia po ad ota non ita maita abs
oim successione ¶ Sz pt q 2m po sit in
voluntate a phe z p 9o pouim a q vo
luntas creata tm hcat esse in vno v z q
ipa in 19 o hcat volicom liberam tunc
non neco hz cuiusq ptm quia si i ito
o hret cam neco cum non sit ea nisi — 3m
i ito o qui cam cat i sump voluntas

qui caret necio caret non. n. pt dici q no
e ca gtingens quia perxistebat im i9 o in
quo cat z tunc ut p exus potuit carere
non causauit qz sicut ens qui est e necium
vel contigens ita ca qui cat cat neco vel
gtingenter Secundo go in illo o cat hc velle
z non neco vl gtingent ¶ Secundo in
fert q hec e potencia esse ad ota eius q
tamq sine successione z ita po e po nãr
por ut actu pmus ad opposita que se
pg tiora nãr ut actus g... sicut in pmg
considerauimus i ito o in quo e prior nãr
actu zo ita posuit vl in ge tangi esstm
sum gtingentem q ut por nãr poss
opp pone eius otn inesse ¶ Secundo vltius
infert q hanc poim actiua pore nãr ipo
q pdiat coronitas po loyca que e non re
pugnantia terminor voluntas n vt actus
pmus e qui pdicit hc velle no repugt
otu velle. tum quia ca gtingens e ex
sui esstis z io non repugt s oppoitum in
tone esstis. tum quia ut sdm e sm esstis
f velle gtingenter se hz ad illum actum
ut infert q sdo non repugt otu sibi ac
cidentis. z ita poz esse 2m eo ad pndum dca
conclom ¶ Correm as dum z gtingenter — cor
e ptm aliq dum z p aliqua mensura.
pt non esse z etiam non fuisse p ista mensura
i et rce quia iz p diffinicom gtingentis vel
contr. Secundus aus pz de actu libero volis
ex gone z eius pacone ¶ Sm correm
tingit non solum e ex futuri s etia ex
pntis in esse poin pz pcedis z pbat hor
vbgwardin lio 1o cao 1o contigens ex
e actus vel esstis esse actuar pnia... a
gentis i et aus pt cao pre. f. cepto sit
sit a aliq agens tole z liberum z accipio
pennm liberum actum eius qui sit b. z sit
e conuerso oim disposoim ssicuz nãr pre
maxima aut i. posito e neco fer b fiat
vel non. si sit. z non e in libera ptate
ipius a. e poim vt aliquam eius ptem
enim totum e nãr precedat b. e b sit pmo
liber actus ipius a i. vt b est i ipius
a libera ptate tmg otn dicebat Si aut
posito e non neco fer b p dua hcum in
terium ¶ Tercium correm sicut libertas e ca
sen ptas actiua libera tam ex affois sm

puris quod possit et futurum sit et contingentia
non solum ad effectus possibiles vel contingentes
futuros sed etiam ad preteritos extendit se
extendit patet ex predictis ¶ Item patet hec conclusio
sicut arguit Bragwardyn ubi supra capitulo 2° corollario
ex hoc quo ad illam partem capituli quod actus futu-
ri possibilia patet ex precedentibus quoniam bonum et
etiam sit [illegible] effectus antecedentes. Voluntas
antiqua quod deus dictavit potest [illegible]
et pro [illegible] actum suum liberum sicut [illegible]
quod beata virgo [illegible] in 1° et quo [illegible]
suum et [illegible] in ea quare si in eodem in-
stanti [illegible] creata cum omnibus dispositionibus
necessariis coefficientibus illum actum
per eodem et [illegible] sit [illegible] et ita [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible] anime libere
meruit quod [illegible] in merito saltem [illegible]
non [illegible] ¶ [illegible] correlarium non [illegible] Corollarium
patet hic aliqua causa dicitur libere causare suum effectum quod
prius tempore potuit [illegible] libere non causare patet
ex dictis et patet hic Bragwardin ubi supra c.
20 quod si sic tunc voluntas solum dicitur
[illegible] libere velle quod prius tempore potuit libere
[illegible] velle vel non velle. [illegible]
quia ipsa prius potuit se [illegible] velle vel
[illegible] aliquid vel [illegible] nullus est causa est
aliquid [illegible] totalis causa [illegible] actus [illegible]
[illegible] est liber [illegible] ¶ Item si [illegible]
[illegible] necessario [illegible] vel hoc est [illegible]
[illegible] [illegible] vel per aliquid quod desinit [illegible]
in tempore vel per aliquid quod existit [illegible]
non [illegible] quia [illegible] preteritum nichil est [illegible]
et etiam quia omne tempus [illegible] vel futurum ad
velle quam ad nolle. [illegible] quod [illegible]
[illegible] omnia et sola necessario requisita ¶ Item
tunc deus non libere creasset celum et terram
non [illegible] prius [illegible] tempore in quo potuit creare
vel non creare ¶ Item tunc non [illegible]
libere noluit creare per [illegible] temporis precedentis
[illegible] volitionem tamen veri quod [illegible] [illegible]
in nullo [illegible] potuit [illegible] illam volitionem
dei etiam ¶ [illegible] correlarium quod summa
libertas contradictionis sit in voluntate divina
non tamen per hoc in ipsa est contingentia [illegible]
effectus [illegible] causa patet ex dictis [illegible] quod libertas
contradictionis est libera potestas activa vel [illegible]
contingentia [illegible] effectus contingentes
vel possibiles vel futuros [illegible] ¶ [illegible] tamen correlarium Corollarium
sicut actus liber voluntatis divine est simpliciter

contingens et non necessario est necessitate antecedente
vel necessitate simpliciter et absoluta contingenter et do-
minanter absoluta quia [illegible] necessitatem
consequentem [illegible] necessitate [illegible] contradictionis [illegible]
[illegible] ut sic accipit Brag. [illegible] quem [illegible]
correlarium quo ad utramque partem [illegible] hic
3° capitulo [illegible] ubi infert plures veritates ex
dictis suis veritate seu propositione [illegible] con-
tingentia ad [illegible] et necessitas non repug-
nant [illegible] hec [illegible] actu libero voluntatis
[illegible] puta velle in quo contingentia
et necessitas [illegible] non repugnant quia omne
quod est [illegible] est [illegible] est et [illegible] ista est 2a pars
correlarii ¶ Item dicit ibidem veritate [illegible]
propositione [illegible] quod nullus actus [illegible] est simpliciter
contingens [illegible] sed tamen indeterminato [illegible]
puta [illegible] [illegible] [illegible] est prima
pars correlarii quia [illegible] probata est prius in-
[illegible] [illegible] de necessitate [illegible] ¶ [illegible] 2a pars correlarii [illegible]
autem pars [illegible] quia [illegible] actus liber [illegible]
est potest non esse et non fuisse [illegible] quia [illegible]
quia illud dicitur necessitate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non potest non esse vel non fuisse ut
patet per [illegible] doctorem [illegible] potest [illegible]
non esse et non fuisse non est necessitate [illegible]
[illegible] patet [illegible] ¶ Item [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] actum suum [illegible] actus [illegible] contingit
et [illegible] concedit et voluntas [illegible] libere
[illegible] enim libertate contradictionis [illegible]
[illegible] quod attendit [illegible] libertas [illegible] con-
tingentia vel [illegible] quod divina voluntas [illegible]
illum actum potest enim non [illegible] fuisse
et etiam [illegible] [illegible] actus potest non esse
et non fuisse [illegible] vel [illegible]
hec quia [illegible] voluntas [illegible] illum actum
[illegible] necessario [illegible] illum actum [illegible] posita
tamen omnibus dispositionibus necessariis [illegible] illi
actui non necessario [illegible] ipsum [illegible] illum
actum sed etiam [illegible] potest [illegible]
[illegible] agentem [illegible] quia tamen [illegible] agit
necessario [illegible] [illegible] necessario [illegible] dicit
iste doctor sed [illegible] non potest dare [illegible]
primo quia [illegible] foret frustra [illegible]
[illegible] quia divina voluntas [illegible] [illegible]
[illegible] actum quia posita [illegible]
omnibus dispositionibus [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] illum actum [illegible]
[illegible] non posset [illegible]
vel non [illegible] actum [illegible] quod ipsa [illegible]

sit frustra. frustra namque est talia inuti-
liter uel eternaliter potentia Celi preterea tamen iste
doctor ponit preteritum preterea uero primus fi-
nit per potentiam rationis est ipsa immutas frequens sequitur
quod libertas ut frequentissime attribuitur agenti
semper est frustra quia non est aliud ut ipse
dicit quod libera potestas actiua qua potentia et
non intrinseca scilicet eam agere et tamen in rei
ueritate ad eam esse libertatem preterea scilicet
ipsam esse potentiam sed uero primus ut ipse dicit
et ponis eam precedere agere ad quod scilicet eam
Contra opinionem 3am — intrinseco agere necesse est et cetera. ¶ Contra opinionem
et eius positionem inquam tangit Scotus primo
uoluntate est potentia ad opposita sine successione et cetera
Ockam contra 3am primum opinionem dicta quintam
omnium opinio sit illa potentia que per nullam potentiam
etiam infinitam potest reduci ad actum non
est potentia sed 1a potentia non inanita que dicitur
ad opposita sine successione per nullam
potentiam potest reduci ad actum quia si reducatur
ita uoluntas uult ad per quod et eadem non uult
illud per a quod est impossibile. ¶ Item arguitur fre-
2a — quenter concessum est a philosophis et theologis quod
deus non potest facere de preterito non preteritum
quia si sit dictum per quod dicit quod fuit preteritum tamen
sit positum sed nunc de terminate est uera uoluntas
uult hoc per a 1o per quod a semper erit uera uo-
luntas noluit hoc per a primo et uera propositio
posita uera ut de preterito habet aliquid
de preterito in uera et per quod sua opposita est ipso ergo
scilicet quod si ista non est uera in a per primum potentiam
dum quod potest fieri quod ipsa sit falsa in eo et ista
ista non potuit esse uera in a uel fuit possibilis
3a — sequitur uoluntas non uult hoc per a. ¶ Item
arguitur ad idem per dictum quod 20 Ethicorum dicitur
et ubi dicit Boethius quod liberum arbitrium ad
presens uel preteritum non refertur sed ad futura
contingentia quod non impossibile est de etiam est incomplete
ut est in tali uel non sit quod et eandem
sententiam ponit Hugo de Sancto Victore libro primo
parte 6a capitulo 2o ubi dicit et probat quod libertas
4 — non est uero presentis sed tamen futuri. ¶ Item auer-
5 — roys super primo Celi commento penultimo proponitur
6 — ad expresse quod omnis potentia est uero futuri. Item
arguitur potest per primum uoluntatem potentiam per se
intrinsecas ostendit quod est causa et cetera. ¶ Item
sicut arguit Scotus de tali ratione per ea artis
obligatorie est quod posito falso de primo in instanti
medium est ipsum esse sicut te sedere pro instanti

primo in quo non sedes quia ratione per hoc per hec quod
quantum potentiam sustinendum est tamquam uerum
tamen sustinendum est per quo et per quo est possibile
ipsum esse uerum sed pro a per quo non est uerum et
est possibile ipsum esse uerum quod probatur quia si esset possibile
ipsum esse uerum pro eo et ergo possibile est dictum per
motum uel mutationem sed neutrum modo quia motus
non est in instanti mutatio uero non est in aliquo
1a — instanti ad oppositum eius quod tamen nunc quia nunc fit
contra mutatio est utrumque terminus mutationis. ¶ Item
si per aliquo in instanti sit potentia ad aliquid eius oppositum
in et aut ita potentia est cum actu uel ante actum
non cum actu quia eius oppositum in est uel ante
actum quia tunc esset ad actum per aliquo
2a — alio instanti quod per quo nunc 1a potentia. ¶ Item dum-
modo res est deus non potest facere ipsam non esse
et non fuisse uero antea quia aut hoc posset
potentia eam destruendo uel aliquid aliter
esse ipsam agendo uel non esse ipsam agendo
ita ut ex non agere uel non conseruare de-
ipsa annichilatur et habeat non esse sed utroque
modus uidetur impossibilis nisi dicere quod in eodem
instanti in quo res habet esse ipsa per annichilationem
uel aliam destructionem habet non esse quod
uel destruitur uel annichilatur nisi quod habet
uel habuit esse a autem non habuit nisi hoc esset
ut suppono uero simul in eodem instanti habet esse
ad primum — et non esse. ¶ Ad primum istorum ista potentia est
uera uerum ad secundum quia si reducatur et sic uera
quia dum uoluntas uult aliquid per a et est ista
potentia per tunc uel nolle uel uoluisse per a propositio
quod talis potentia reducatur ad actum sic quod uoluntas
non uult uel non uoluit aliquid per a tamen non
est concedendum quod uoluntas uult uel uoluit
aliquid per a loco quod de eadem uoluntate et etiam
potest specificari uolitum ut dico uoluntas uult
hoc per a et cetera. ¶ Unde sciendum quod potentiam esse ad
opposita absque successione sicut dicit Scotus
et etiam alii tenentes eandem opinionem non
est nisi quod ipsam per a instans primum posse causare
effectum et ipsam per eodem instanti posse non causare
eundem effectum ita quod iste sensus sicut simul
ista potentia in a causat effectum et hec est possibilis ista
potentia in a instanti non causat uel causauit effectum et hec
potest intelligi et uero primus sit quod ista est potentia ad opposita
sine successione id est quod ipsa sit impossibile ad concedendum
simul utrumque oppositorum uel ut reducatur in
actum sic et uero utroque ut si dicamus quod uoluntas
est impossibile ad sic uelle et non uelle et sic hoc
impossibile et nonuelle quod potentia que in aliquo instanti

e in actu r^v unius oppositorum potest reduci i
actum r^v alterius per aliquam mutacionem ergo
in eodem instanti quod si voluntas in a instanti vult b
per aliquam mutacionem possit b distare per eo
instanti non continuato in eternitate ista volens i
a instanti non vult b ita quod in eodem instanti vera
illarum contradictoriarum de futuro esset vera in quo
fuit vera et alia incipere esse vera sic quod
eodem esset vera et hoc tamen est impossibile tamen possibile
sit fieri talem mutacionem secundum quam sit verifi-
catio contradictoriorum post in dicendum in duo instanti non
continuato in eternitate etc. ¶ Tercio intendit quod per
veritate istius ista potest in a instanti velle b effectum
scilicet possibilitas istius ista potest in a instanti non
velle b effectum et ideo ipsum concedit nec tamen sequitur
ideo quod infert ockam sicut in secundo illius de
futuro non in secunda ista potest libera in a instanti futuro
producere b effectum est possibile et quod ista potest in a instanti
futuro non producere b effectum ideo possibile est
quod simul producet b effectum et non producet b
effectum vel quod ipsa possit reduci ad actum
scilicet producendi b effectum et non producendi b
effectum ¶ Ad 2m quinter etc. concessa ista
suppone quod ultimo arguitur secundum modo de veritate
vera etc. dico quod ista non valet de forma quod
possibile est quod etc. et potest etc. dicta in quadam
quarta excitacionis vel sub intellectus compara
tuisitanthe etc. dico quod sicut eius est contingens
ita contingens quod non est pro presenti pro de preterito sed
potius de futuro item dato quod quis esset in
gratia bona adhuc non sequitur quod eius sit mutacio
quia extinguitur bene sequitur mutacio sed non ego
¶ Ad tertium respondet Gregorius quod intencio
hugonis et etc. dicte vadit contra 2m sentencie
principium in solucione primi nam potestas
mea liberi arbitrii non est r^v eius quod fuit
ut scilicet per nos fieri possit quod non fuit nec
causa r^v eius quod iam actu est ut possis
facere ipsum quod actu est non esse in hoc instanti
ymo est contingens possis facere ipsum in futuro non
esse ¶ Sed contra sicut voluntas de actu quod
in hoc instanti elicit non potest facere privacionem
de qua dicit sicut sequitur quod in isto eodem instanti sit
dum dicitur eundem actum non esse ita nec
de aliquo quod erit voluntas potest facere mutacionem
ante positionem rei in esse potest facere quod non
erit quia si ante positionem rei in esse signifi
care de ipsa quod non erit tamen numquam fuisset
verum quod ipsa erit ut patet ex dictis in 2o dubio

et contradictionis et ideo nec plus fieret ibi mutacio
de contradictoriis in dictorum quam in illis de preterito
¶ Unde forsitan quod et hugo videntur
fuisse opinionis opposite dicte ockam sed
michi alii sunt et adhuc ponam omnino eo de
intellecti sibi notentur tamen propter exposicionem dicta
et hugonis quod intelligunt quod liberum
arbitrium quantum ad omnimodam indifferentiam r^v
oppositorum solum refertur ad futurum quia nec sit non
potest esse r^v presentis vel preteriti quia non stat
ipsum esse in presenti vel fuisse in preterito absque
determinacione quod dicitur oppositorum ¶ Ad quintum
pridem et tamen Bragwardyn dicit error de
Averroys dicente quod potentia non est nisi r^v
futurum cum textus translationis quae exponit
sit dicat potentia non est nisi presenti sed in
tempore in quo dicitur modo et nisi futuro
et textus nove translationis dicit nec est una
virtus eius quod est factum esse est sed eius quod est
esse aut futurum esse ¶ Ad quintum videtur
michi in materia valde bene quod hoc dictio quod quando
potest accipi condicionaliter ita quod equivalet
huic condicioni si nam ut dicit Boetius
primo libro de potentiis ita potest fieri condicionalis
cum hac dictione quando sicut cum hac dictione si un-
de ita est condicionalis quod ista quando homo est animal est
sicut ista si homo est animal est et sunt eius in-
portans ut dicitur sed constat quod idem est indicium
de quantum sicut de eius quod quando enim sed quantum stat
ad verbia et si sit accidit in propositio velud tam
isto pro omne quod est etc. vel sumitur in per
comparationis et tunc est vera nam propositio de
nominis quod hec sit vera omne quod est quando
est etc. est verum ¶ Sexto sequitur quod adhuc quod ad-
verbis appena sit vera sumptus signum ne
eius veritas patet quia dicta verbis non habet
aliam sententiam veritatem nisi istam hec quando
est vel sibi equivalente de immato per hoc sed
deo nam quamlibet sententiam eius cuiusque sibi
stat peccati est michi contingens ¶ Sed dicta a
propositio sumitur in per dumptam et hoc dicitur quod vel
ipsa est temporalis et tunc equivalet huic cum
omne quod est album est et omne album tunc est necesse esse
et ipsa est falsa eo quod 2a eius pars est falsa vel
potest esse de temporali extremo et hoc dicitur vel de temporali sub
et totum hoc omne quod est quando est erit semper et re-
sidum scilicet ibi esse tamen modo intellectus erit potentia
et tunc item est falsa quod patet arguendo sic esse
quod est quando est necesse esse sed petrus est quando est ergo pe-
trus est necesse esse quod est falsa etc. ¶ vel potest esse

de copula pro tunc tm ons q erit sbm
z residuu ptum ut sit sensus omne q e
e qn e nece ee ul e n[ec]ro qn e uel est
de n[ec]ce qn z tunc aliqui concedunt cam
sitnt ¶ Scotus z bmley in loco sna ß michi
apparet cu q[ues]tio q adhuc nimis ssn sit sic
ut pz arg[umen]do sic omne q e est qn e nece ee
ul est n[ec]ro qn e ß petrus e aliquid q
e ig petrus e qn e nece esse concl[usi]o fa
co q ptum non pt nece euenire solo q
impole e ut petrus aliquis sit nece ee uel
n[ec]ro licet ee uel de n[ec]ce et cuius pz q
dca ppo omne q e et si sumat[ur] in sensu diuiso
rls qn stet ad uerbiat quocumq accipiat
ipsa e fa ¶ Item silr qn accipiat[ur] ppo
s composita tunc dca ppo pt ee condicionalis
uel de ordinato cuius sit condicionalis
tunc h nece pt denotare connexionem ee nccariam
et e uera q h e nccaria omne q e si est
uel ita si aliquid e q[ui]cumq sit illud ipm z
uel pt denotare nccitatem condicionis ut si sensus
si aliquid z qcumq illud sit ipm de n[ec]ce
e z pz q h e fam ¶ si uo sit de ordinato
sbo tunc e fa quia pcam denotatur q
quocumq d h sbm condicionatum eius q z
si est de h uere dicatur h ptum e tn mo
n[ec]cie q pz fam nam uere d q petrus e
si est z tn h e fa petrus de n[ec]ce e uel e
de ordinato pro tunc e uerum q natura
eius sbm tm h eius q e z denotaturq
de quocumq d h sbm uere de eodem etiam
de dici posse nece modo n[ec]ce e si e
et h e fam quia quocumq ente q est de inceato
h e uerum h de n[ec]ce e si est cognita non
sca go h de n[ec]ce e ß e fa fallacia fin
quid z simpr z h forte nouit phs dicens
non e idem omne ee n[ec]ro qn z simpr
ee et n[ec]ce accido ly qn z psi est et
etiam pz intelligendum ¶ Scoti unde dicit
q dca ppo aliquis pt ee kathe[goric]a uel ypo[theti]ca
sicut z ista animal currit homo e n[ec]ca
si accipiatur dca ppo c[on]tribus ut z ypo[theti]ca
specialis tunc nccitas aut notat n[ec]citatem
consequentie aut consequentis primo u[er]a
z 2o fa / si aut accipiat[ur] ut e kathe[gori]ca
tunc h q e qn e non determinet compositionem
implicitam in h q e est ß compositionem
implicitam prius signatam p[ri]or q e esse z
tunc h ptum ee qn z. determinatio sui desio
q z cum suo nccie et ppo e uera

ut scitur go nece z ee ß e fa sim quid z simpr
intelligens go sensus uerus h9 propositionis denotat
q esse aliquid in o[mn]i tempore quo z sit simpr
nccium ß tm q sit nccium sim quid s qn z
cum h stat q in o[mn]i tempore z sit simpr
contingens z p[ro]positio ons in 1o o[mn]i poz o[mn]i tempore
ad 6m in ee ¶ Ad sextum rndet Scotus q 1a
ra fa est z pro non u[er]a unde cum arg[umen]t[ur]
contingens potentiam et in a[ctu] poz ad quodcumque
licet pole et rndet scotus negando sic nez
sic quia ita potas ad ueritatem emen
e possibilitas aliqua cum successione ut
altm p9 alterum ß e po ad o tm
ad 7m simus q inest aliam sequitur e preor
ygar isto actu ¶ Ad septimum rndet idem
q e potencia ante actum no erit an
duratione ß ante ordine ut est id q prec
edat istum actum ut precedit actum
n gr poz cetum opposito istius actus et
ad 8m ne dimit e quonus po est ante actum in
telligendo ante prioritate durationis ita tu est
intelligendo ante prioritate nature ¶ Ad octauum d[icendum]
dicendum q concesso ante non sequitur q dicta q
non o3. si impotate dei est a rem que ut
e posse non esse z non fuisse q igr deus
pt facere et accido illam ppoem prete hic
ad intellectum cuius iam possit concedi e tunc
ut h ssu negaret[ur] primum aius ad pm do
q deus h poz in h agendo cum illam rem
s ut faciendo illam ee uel fuisse ¶
¶ Si quis uellet tene[re] op[inione]m ponet istam q
q quatumcumque re data que nunc e ibi ante
sua nece e iam rem ee uel fuisse i cad
p tunc inquatumcumque mensura rei h actu ee
p ia repugnat sibi po ad non ee z ad no
fuisse in eadem 1a istius quia tre stant
preterito repugt po ad non fuisse ita certa
illi q h prius prucias ee repugnat po
ad non ee p eodem nunc sicut pz in isto si
de facto aliq corpus est in a loco z tunc o q z
in a loco non capit co quo aliqua po po
sset facere q ipm non sit prius in a loco ita
q in ito eodem o[mn]i instanti ista h corpus
non e in a loco ¶ Extremo scitur q similis
nccitas ponenda in preterito z p[rese]nti pz q
utrobique e nccitas q que non e ex alio
nisi ex positione rei in ee / ex qua scitur q p
nullam pom fieri pt eam non ee uel ne
fuisse z dca n[ec]ce loca in 4 9 20 Cum dico
homo e 16o dicens q sequis nccitas z quo ut
efficit ß sit ut cum dico pz te ex n[ec]ce loq
quia loqueris cm u h dico significo ut facit

posse ut dum loqueris non loquis no
quod ad te cogat ad loquendum ¶ dicta go
cum suo correct̃ uidetur fuisse de intencione
hugonis et cetera ubi fuit superius allegatum
¶ Item de intencione domini Wylhelmi
Herding de viciis et virtutibus cap° de timo
ubi dicens de necessitate dicit inter cetera quod quedam
est necessitas externa sive forinseca quam no
nulli vocant necessitatem potentis et hoc modo
dicuntur quod de preterito necessaria sunt te cecidisse
et surrexisse quamcumque fecisti ¶ Alia est necessitas quam
vocant doctores determinatam ut forte sedere dum
sedet et forte resurrexisse potest ad necessitatem quam
dicimus externam quia sunt necessaria te fe
cisse quod fecisti quia non est invencionem reddit
sive revocacionis sic respectum sedere du
sedet quare fluxus temporis utrumque est ea necessitas
¶ Item Godefridus 6° ¶ Quolibet questione 2a
potest quod temporis presentis preteritum non potest deus
facere non presens quia si deus facit quantum
facere potest ad faciendum non esse presens ad
huc presens esset facio quia sicut ante hoc iste
temporis fuit et nunc non est igitur manco est de esse
ad non esse igitur presens est et sicut presens prius
non potest esse non presens ita permanens quo
ad esse flexibile quia secundum naturam sed necessitatem fi
et preteritum et istam racionem et eciam dicit
Bochinkam ¶ Item sicut arguit Bochi
kam sit a non presens sicut ad hoc est possibile
quod deus faciat prius a non esse faciat ergo
deus a non esse aut hoc facit creando vel ex
a non esse simul vel facit hoc aliquid producendo
mere vel aliquid destruendo quod inventum
sum quod patet ¶ Item contra fundamentum Scoti
arguitur querendo utrum quid intelligat philosophus quod
dicit ponitur esse naturaliter priorem actu suo que
venit ponit inesse aliter causam quo est simul dura
cione vel utrum intelligit hoc de prioritate causa
consequentie sive perfectionis vel libertatis ne
cessariis eminencie tamen existit non potest esse inves
tum sum quia sed deus in infinitum excedat
quemcumque effectum suum et liberrime producit tamen
dum aliquem producit impossibile est quod non pro
ducat eum primum intelligendo in primo
tamen repugnancia sit ex parte rei est si autem in
tellectus quod sit est naturaliter prior quia potest primum in eius
esse fuit perit primum ¶ Similiter eciam potest
videri ad raciones alterius partis ¶ Unde ad
racionem ¶ Scoti videtur ¶ Ockam concedendo quod vo
luntas quam causat contingenter causat et ita potest habere
duas causas veritatis vel quia possibile est quod

in eodem instanti sit verum dicere quod non causat et hoc est
impossibile quia posito quod in aliquo instanti sit causans im
possibile est quod in eodem instanti sit non causans vel de
cause contingenter quia libere sine omni va
riacione adveniente sibi vel alteri et nunc pro
cessacionem alterius potest cessare ab actu in aliquo
instanti ita quod in aliquo instanti sit non causans non
quod in eodem instanti sit non causans et tamen voluntas
causat contingenter non sit ante ea naturalis quia
agens naturaliter semper agit nisi ipsum impediatur vel
aliqua voluntas faciat esse ipsum aliter quam alias causa ce
ssat causare vel per aliquam alicuiusmodi vo
luntas autem sive quolibet potest se sola sua gratia
libertate cessare ab actu ¶ Philosophus dicit ad formam
argumenti quod in 1° instanti in quo causat contingenter
causat vel tamen naturaliter causat sed ergo non sequitur quod h
possit esse ad oppositum set ad non causare sit ad eius oppositum
sine successione quia impossibile est quod per quamcumque
potentiam reducatur ad actum sine successione
sed est possibile ad eius oppositum que possibile potest reduci ad
actum per successionem non tamen illo mo
quo prefuit possibilitas tamen naturalis ad non causandum
potest reduci ad actum nam accipio calorem
calefacientem lignum iste calor potest non cale
facere et hoc possibile potest reduci ad actum per defeccionem
caloris agentis vel per amocionem passi vel
per impedimentum impositum aliter per subtraccionem co
agentis quia deus non vult sibi coagere
vel per corrupcionem tamen produci quia si ita pro
ductus calor est productus ita quod absoluto caloc
non potest produci ... preter istos modos ad
huc est unus modus quo potest voluntas creata ces
sare ab actu causandi sed se sola quamvis nun
pro causa desit sed omnia sit posita ¶ Aliter
potest dici quod dum voluntas causat actu sim
libere et contingenter causat eum quia sic enim
causat quod omnibus disposicionibus eisdem ad causandum
requisitis in ipsa ante causacionem positis libere
potuit causare et potuit non causare vel hoc li
bere potuisset si ante actum in illis dispo
sicionibus fuisset et eciam quia eisdem dis
posicionibus remanentibus libere potest cessare
ab actu et stare sine actu et tamen dum placet
manentibus eisdem prope libere elicit actu
est ¶ Et explicacione istius articuli quod est radi
cale fundamentum opinionis alterius facile solui
potest omnia argumenta alterius partis ¶ Unde
... facit duas raciones quas primus non ten
git quare neque petit primum nisi supponit ... quod vo
luntas potest producere volicionem in instanti potest quos
in quo omnia requisita ad volendum concurrit

Pro W Gregory

[illegible]

tur act[ualiter] sic a volo pt elicere volitionem etc.
in 2° B[?] pt non elicere illam nolitionem in
2° B[?] a nel elicit idem volitionem in B[?] et
si sit 1^a a elicit nolitionem etc. et 1° 2° B que
sit 2^a et priam partem copulative assumpte a
pt non elicere illam nolitionem in 2° B[?]
prodem et 1^a nel a non elicit sit idem
nolitionem in B et erit sequitur quod a in B non elicit
B et cum hoc primam partem copulative assumpte a
Solutio. pt elicere 2 in B etc. 1^a ¶ Et hic videtur
satis nedum copulationem quam assumit
si a pt etc. supposito quod B sit prius 2 et retor-
quendo tale posse ad idem 2 in primo
et exposito quia tunc nel a elicit et nel
nisi primum 2^m pro tunc illius est falsa si mera
si cum tunc 2^a parte saffirmativa est falsa et ita
Contra eo[rum] assumendo illam conclusionem petit principium ¶
Item arguit sic sit B 2 prius tunc hec 1^a
deus pt producere in B unum angelum ergo deus
producit in B unum angelum non est bona tenens
quia est unum quia non implicat contradictionem 1°
1^a opponuntur omnes pt esse verum simul cum
ante in 2° B et hec deus non producit unum
angelum in B etc. deus pt producere unum
angelum in B potest simul esse vere in B ponatur
in esse et hec non inventum/antecedens primum pt 2°
quia si 1^a 2^a esset tunc bona eadem ratione
hec esset tunc bona deus pt producere duos an-
gelos in B ergo producet duos angelos in B 1^a
generaliter pt producere in B tot producit in B quod tamen est
falsum quia numerus deus pt tot producere qui posset
tunc plures producere ¶ Item si 1^a 2^a esset
2^m bona eadem ratione esset hec bona deus pt non producere
unum angelum in B 1^a deus non producit unum
angelum in B et probatur etiam hec esset bona
deus pt non producere unum angelum in B et pt 3°
producere unum angelum in B 1^a deus producit
unum angelum in B et non producit unum angelum
in B sed constat quod ista non est bona quia antecedens
Contra est unum et consequens implicat contradictionem ¶ Ad istud 2°
videtur secundum hanc opinionem nedum quod hec 1^a
deus pt etc. non sit bona in B includendo as
primum seu pura vite cum isto adiecto si B 4°
non est permanens in reversibiliter etc. quia antecedens
non esset ad possibile ¶ Ad primam probationem illius
que precederetur aliter quod generaliter pt producere
in B tunc producit si non sit permanens ver-
tibiliter etc. ¶ Ad eam probationem eamdem con-
cederetur quod etiam ista deus pt non producere
1^a etc. et est bona includendo antecedens infinitum idem sed
etc. quod ista est bona deus pt etc. sed antecedens est 2° suppono

unica conclusione impossibilis etc. ¶ Prioro ad secundam
questionem 3° de anima dicit quod tres sunt operationes
intellectus humani scilicet simplicium apprehensio compositio
et divisio et discursus quarum prima in 3° Bombelico
libro primo capitulo 18° dicit convenit cum in deo esse quod
sit cum esse aliquid ignoti inquisitionem
imperfectum includit etc. sed prima et 2^a sibi convenit
modo suo nam omnia incomplexa et simplicia
comprehendit et omnia complexa composita et quasi
quodam modo componit et dividit ¶ Ergo similiter
talis divisio quod omnis notitia seu scientia dei aut
est simplex apprehensiva aut complexa seu compositionis
iudicativa et tamen distinctus inveniuntur
Bombelicus ubi supra saltem similiter et damascenus
Adolescens libro suo primo capitulo 18 dicit quod scientia dei
duo sunt in qua notitia rerum aliorum prior
enunciabilium et hec quidem pot[est] ad compositio-
1° nem et tertiam ¶ Item scientia dei tam apprehen-
sive quam iudicative actualiter quiter 2° omni-
apprehensibilium apprehensiva et 2° omnium verorum
tam de possibili quam de preterito iudicative etc. et etiam
dicitur quod inter adoctoribus scientia simplicis
notitie et apprehensiva de simplex notitia
rerum iudicativa simplex notitia enunciabilium
2° sunt futurorum et preteritorum presentium et futurorum
tamen sive apprehensive quo ad omnia talia
tam in complexa quam complexa sive iudi-
cative quo ad omnia talia vera vel vere
enunciabilia seu enunciata que vocantur
enunciabilia tamen scientia et tamen vocantur notitia per
scientia visionis et isto dicit magister[?] questione 39 capitulo 20
quod scientia dei non est nisi de hiis que sunt vel
fuerunt vel erunt et tamen in eadem questione
capitulo 37^a inveniuntur alie auctores quodam
3° propter ista acceptione quedam procedunt Tertio
modo futurum et futurorum tamen sive apprehensive
quo ad omnia talia sive iudicativa quo ad
omnia vera sive vere enunciata affirmative vel
2° negative dicitur et 1° de prescientia Quarto similiter
per notitiam cum voluntate beneplaciti vocatur
sit cognitum et dicitur scientia approbationis nisi
4° [?] capitulo 2° amen dico vobis nescio vos
¶ Ultimo ad propositum similiter per notitiam eiusdem
quam de detestatione sit cognitum et vocatur notitia
seu scientia reprobationis et hinc 3 quod stricte loquendo
solum reprobi dicuntur presciti non inde est imago dicta
a scientia multiplicitas ipsi iste in divina scientia sed
unica et simplex dei notitia est quorum scientia
primum prodictorum ¶ Secundo suppono
deinde suppono quod dei cognitio seu notitia
tam apprehensive quam iudicative non 3 n[?]

q̄ diuina ecētia sim̄p^r ita sum̄e in cog-
nosce͞do actualis p3 q2 de rōne fōrli diuī͞e
e͞entie 3 q ipa sit primus actus pur̄ 2 pfc̄
contestam^r l^r im pole ē q ipa aliquid
nosc̄at p noticia que non ē ipa eo q
tunc actuaretur actu supaddito r^r tunc
possit ee inpo͞ 2 tunc ipa sit cogniuita-
tam apphensiue q̄ iudicatiue eo q h̄
ē p̄ fādius simp^r se ipam ¶ Vnde eciam
Auerroys sup 12 methaph^e c^to 11° tlez
iuuit tu͞m de deo loquens si scīa eius no
eet actus eius ē po͞ quia sit ista actio
nāā p̄sit^a p̄hanc accidim sicut intel^s
psuntur in nobis p̄i^d q intelligit r p̄gs
non erit scientia nobilissima dum entium ¶ Ite-
rum Aug^s 1r^o de Trin^e 2 allegat m^r d̄one
3^a primi Scīa dei ē ipa sapiencia 2 sa^a
ē ipa eēntia / dicta suppōcio p̄ti p̄t 2 ōrib3
phi 2 comentis que po͞m in fa i cuspōe
ad vm· ar̄tū com̄t suppōcionm 2 tam 2 q^o 3
primam ¶ Secundo suppono q scīa seu
noticia dei tam apphensiue q̄ iudicatiue
simp^r ē in mensa p3 cū sit eē^a diuina ex p̄ma
suppōne ē 1^a tum ē actualis incognoscendo
q̄ in eēndo eo q ex omni parte sibi repu-
gnat potencialitas 2 incorro quiet quīti ıd
omne id q psectionis ē suma actualitas
ē constat q ipa simp^r ē immensa in
eēndo 1^a 2 in cognoscendo / p3 2 p̄i^d ps̄ pim
Sapiencie eius non ē nūs ¶ Conclus^o
p^a eēntia diuina ē noticia actualis cunctoꝝ
tam incomplexe q̄ complexe conceptibi͞s
diuine apphensiua p^a si non sapiencia q ip̄
non eet noticia apphensiue in mensa
scitas p3 ex suppōnibus 2 quia p3 q2 scīa q
conceptibilis siue complexe siue incomplexe
non eet noticia apphensiua tunc aliquis
apphensibilis non eet apphenso eo q omne q
cognoscibile ē apphensibile 2 p̄ ons non ad omne
apphensibile actuali se extenderet eius
apphensio quare nec ipa eet apphensio
actualis in mensa ¶ Correl^m diuina eē^a
cunctoꝝ tam complexe q̄ incomplexe app
hensibi^lis ē intro noticia actualis apphe
sima p3 quia si aliquis talis poz non eē
apphenso tunc poz non eē apphensio i mensa
q ē impole ¶ Sm correl^m eēntia diuina
eque nōtio ē noticia ad utrumlib3 contingentium
sicut necessario 2 eque im possibilium sicut possibilium
et preteritorum ¶ Tercium correlarium q diuinitas

2 simp^r noticia simul ē oppositoꝝ siue sm
oppōcione scīoꝝ siue sm scitate 2 impossibilium
siue sm impossibile p3 ex dictis 2 similiter po^t
allegari de Hugo in silo primo in visione
ad illam conem dicitur scīa dei sit utroꝝ
¶ Correlarium quartum licet diuina noticia plurium
q̄ nunc ē nec paucioꝝ possit ee apphensiue
scīa visionis / nec presciencia / non tam plu-
rium nec pauciorum p̄t ee simp^r apphensiua
no^a prima ps p3 quia plura q̄ nunc sunt
futura p̄nt ee futura 2 pauciora q̄ nunc
sunt futura p̄nt ee futura 1^a quia 3 p
descripcionem scīe visionis premissam 2 eciam
p scīe 2^a ps p3 ex cone 2 similiter ptem 2
innuit m^r d̄one 39^a dicens q deus poz pla
scire q̄ sciat quia p̄t scire omnia que sūt
2 p̄t aliqua scire que nunquam erunt nec p̄scie
q oz intelligi de scīa visionis extremo p3 q2
deus non possit aliqua prescire que no
prescit nec eō tam aliqua que non p̄scit
p̄t prescire 2 ego 2 similiter de scīa visionis
2c ¶ Secunda conclusio noīe ē diuinam
eēnciam cunctoꝝ veri vel signi p vim 2 plu-
ribus eē noticiam affirmam seu iudicatiuam
p^a ps patet ex hic quia ipa ē noticia iudi-
catiue seu affirmatiue in mensa vel inmensa
iudicium 1^a impole ē aliquid eē vim vel
p vim signum q non sit abea taliter iudi-
catiue cognitum q̄ua 3 quia sicut i pole
ē aliquod verum ee 2 deum illi non ee p̄t
inuenscitatem sue eentie ita eciam impole
3 aliquid verum vel vere signum ee 2 p̄m
latere aliquam quam vel 3 ēē vel non sit ab
eo iudicatum eē p̄t inuensitate sue scīe 1^a
¶ Sa^a ps^a impole est q eēncia diuina sit in
dicium sim vel erroneum 2 tamen no possit
ee iudicium nisi veri vel falsi eo q noticia
iudicatiua solum est propositionum vel predicatorum
signorum p3 propositum ¶ Correlarium primum
verius deus non plura nec pauciora q̄ sciat
iudicatiue tali posse scire aliquam tamen ee s-
te vel fuisse vel futurum ee quam nunc non in
dicat p̄t iudicare 2 quam nunc iudicat p̄t no
iudicare p^a ps p3 quia non plura nec pau
ciora vera q̄ nunc sunt p̄nt ee vera 1^a 2 ca
quia 3 ex prima parte conis 2 assumptum p^a
quia nunc ē aliquam contradictoriam ee vim 1^a i pole
ē q aliqua de nouo fiant vera nisi tot de-
siuant ee vera 2 ego 2 p loquor hic supposito
q tales enunciationes 2c sunt formate 2 eciam

4 cor
2us
Arg°
Correl^m pm
4 1
cor 7
2
3
3m

si non fuit formate non una dina scia
indicat seu e indiem qualitez ve signa
pcipiamenz formabilem signic est 2a pc
quia aliquid ee vel futurum esse etc ut vt
enunciatio vel nunc vere e inrecanis opponit
vere pt inee 2 enunciari ergo cum dina
sciencia non sit indiem nisi veri vel vere
signabilis p 2am partem conclusionis p3 ppositum
¶ Quarto in correlarium pole e deum aliquam ve-
ri scire indicatiue quam ee et non sic p3
sciuit p3 de ista antixpus est vel fuit ¶
Tercium corre. in pole e deum scivisse aliquid
ee vel futurum ee quam nunc non scit indi-
catiue nec unquam sciet p3 de ista mundus crea-
tus 2 de ista mundus creabitur etc exemplo sic q
pole e deum incipere vel desinere scire
indicatiue a esse vel futurum esse etc ita de
multis 3 similibus quorum pole sit ipsum incipe
vel desinere scire indicatiue aliquam ee vel
futurum esse p3 a pexpost 10 non posito 2a
patet p exponentes incipit etc ¶ Quartum
correm inde est eandem sciam ponitur in-
mutabile ee indiem qualitez vere signata
esse vel fuisse vel futurum ee vel pole esse
vel non ee etc ee rem variabilem p3 ex
dictis ¶ Tertia conclo de futuris 9 tingu a
certa 2 infallibilis dei prescia p3 omne futurum
certitudinaliter 2 determinate contingent eueniet
1a scientia diuina de quolibet tali est certum
indiem 2 infallibile q ipsum erit ut p3 ex p3
2 one 2 eius pbone 1o est de futuris contingentibus
certa 2 infallibilis prescia quia 3 omne omne
diuinum indiem de futuris sit prescia ut p3 p au.
libro po de ciuitate dei 3 et cetera 38 anno credibilis
imperfecte. dico ¶ Sextus sequitur correlarie ad
primum artem ensequitur q simul stat q licet
futurum contingent fore 2 deum hoc de quolibet
tali diuine prescire patet ex dictis et hoc
etiam diuus contra exceptionem 2o de ciuitate
dei cao 10. dicens Nos diuinus deum scire omnia
antequam fiant 2 voluntate nos facere quicquid
a nobis non nisi volentibus fieri sentimus
quicquid dominus q aut expecto de ordinem om-
nium non ee certissimum 2 dei prescie noti-
ssime detestamur. dicit n deum ee negare q
quidem indutus alicuius persona in libro de na-
deorum facere mollitus 3 aliquis ee confitetur
deum q negat prescium futurorum etiam sic n
dicit aliud q q dixit ipse insipiens in corde
suo non e deus qui n non e prescius om

futurorum non e utique deus qr deus de ratione
dei e q ipse sit scia in menso go impole
e aliquam ee futurum 2 ipsum hoc latere vel ipsum
non prescire hoc ee futurum. ¶ Quarto in correm
simul stat deum euidenter prescire a fore
2 idem a fore ex contingentia libertate nostra
creatae vel increatae dependere p3 ex dictis ¶
Tercium correm deus nihil necessario scit ee
futurum pter nihil e necessario futurum ut p3 ex
primo de lo 1a quia 3 quia si deus aliquid
necessario scit ee futurum sit hoc a igitur de necessario
e indicium de a fore 2 tamen p eius pole sciri
non fore sequitur q possibile sit deum ee indicium
de a fore 2 tamen deum a non fore eius oppm p3
ex conclusione 2a ¶ Quarto sequitur q cum omnium
futurorum contingentia non stat q deus sit necessario
prescius p3 quia si sic eet futurum deus non
eet prescius igitur ¶ Quinto sequitur non qualit
tuz enunciativa p verum seu vere diuina ee
necessario indicatiue reputat p3 antixpum
fore vere seu p vim enunciativa 2 tamen sic fore
diuina scientia inee contingenter indicatiue re-
putat 1a ¶ Sexto sequitur licet scientia diuina
antixpum fore si erit reputat indicatio
na tamen antixpum fore 2 quolibet consimilia
de futuro contingenti reputat inee libere
2 contingenter pter quia nabe e diuine scientie
ut si ad sit vere indicatiua vel enunciatiua
q ipsa sit de hoc diuinum indiem 2 si illud contingit
non ee diuinum q ipsa possit non ee de hoc indi
cium ita q ipsius absolute loquendo diuinum em
dictum q erit mere contingenter 2 libere e indi
cium q ipsum erit. unde ex q sicut dei immen
sitas seu eternalem partialitatem hoc sibi
determinat eternitas sui ut si aliquod corpus sit
in uno loco sit illi pius p excellentiam non aut
hoc determinat sibi eternitas sui absolute ut sit
in hoc spacio cum isto corpore vel cum alio
perhibet factum inee libere 2 contingenter q nunc sit
corpori corpori in hoc spacio coexistit ita eternitas sui
determinatur eius reputatio vel scientia q si a erit
ipsa sit cognitio scientialis seu indiem certum
q a erit e q q si a non erit ipsa sit scia eius
deus 2 certum indiem q a non erit no
aut de natura sui absolute determinata est ad hoc
ut sit indiem q a erit vel ut sit indiem
q a non erit sed mere libere 2 contingenter
e indiem q a erit cum in libera ptate eius
sit posse non ee indicium q a erit etc ¶ Ex
hoc infert adam q eterna diuina no 3 q ipsa
sit scla seu d indiem q aliquid preter deum
sit vel fuit vel erit p3 quia ipsa potuisset

inclusum umquam fuisse aliquid preter se fu-
isse esse vel fore extra tamen sum est quod si aliquid
fuit sit vel erit contingenter vel necessario co-
gnovit sibi per semetipsam specialiter invictam scit
¶ Cum hec aliter oportet concedere quod sciencia
divina alicuius veri sive de futuro esset indicativa
necessarium non tamen naturale sed voluntarium patet de
adam fuisse et consimilibus sit necessarium ex
divina necessario est eius indicativa et tamen non naturale
quia quicquid competit sibi extra sunt hoc
etiam sibi competebat et etiam non repugnat
esse divine nisi scientie sua absolute adam
non fuisse et consimilia hec sit nunc impossibile propter
lapsum temporis impretiti etc. quam antequam fieret
sunt in libera dei potestate etc. sicut voluntate
fecit adam labi impretitum ita voluntate
cepit de adam fuisse esse indicativam istre et ne-
non potest dici simpliciter esse indicativum naturale sed volun-
tarium voluntate ante etc. sed voluntate liceat
non sit voluntarium quod nunc possit velle non
esse tale indicativum ¶ Septimus sequitur ad hoc
quod sciencia divina sit sciencia de indicativa
de futuris vel quibuscumque talibus aliis non est
sua voluntas necessario prius necessario requisita
Istud est contra Brinkel libro primo 18 vel ad
ordinem quod deus scit omnia scibilia generaliter
non quod scibilia complexa et vera sunt divina
quedam necessario apprehendit precedunt voluntatem
divinam ut deum esse deum esse eciam deum
esse omnipotentem non enim ex deus voluit
esse ideo sic est sed potius quedam necessaria
scientia eciam ut nichil esse quilibet causa
esse et ultimo omnia ista complexa vera quorum
veritas tamen dependet ab ipsa ista vera
complexa que volutem dei precedunt scit
deus per solam scienciam suam sicut alia
vera incomplexa ista non que voluntatem eius
precedunt non scit deus per ista complexa neque
per aliquid aliud voluntate eius precedens sed
per suam voluntatem vel per suam scienciam
sua voluntate ita quod ad scienciam eius quam
est sua voluntas necessario prius necessario requisita
¶ Unde contra istum primum correlarium sic adhuc
quod sciencia divina sit scientia etc. sicut eius noticie
indicative invenitur ab divino vel si aliquid
sit futurum vel alio modo contingenter sit vel
fuit aliquid mox quare est de indicativa certitudinis
ex parte correlarii precedentis ex parte prima
consilii in predictis suis quia premissa
dato enim si per ymaginacionem voluntas divina
non vellet esse res futuras vel quamcumque aliquas
divisas esse sed omnia alia fierent secundum legem
naturalem quam modo ut universitas sunt ab
eterno in opinione fuit quod philosophi secundum quod tangit
Hugo de sancto victore super 10 ecclesiastes primo
Nichil sub sole novum iam enim precessit in
seculis adhuc divina sciencia esset sua in
dicativa de futuris etc. sicut nunc est ¶ Se-
cundo sequitur quod deus non potest futura et non
futura per volitionem et nolitionem quodam modo per
futura patet ex predictis etc. ergo etiam divi-
nam voluntatis patet ex predictis etc. quod etiam di-
doctorem qui prius allegata ponit
ordinem sumens inferius ¶ Cum dico correlarium eo
concordat Gregorius q. 2 de presciencia articulo 2
per medium divinis ¶ Si per impossibile deus non esset
volens esset aut intelligens sicut est et futura
erunt futura adhuc deus per excellentiam
sue intelligencie certissime nosset quecumque
futura et Scotus ponit ymaginacionem
similem distinctione 39 questione ad 2m dubium prin-
cipale in eo enim contingit ... certitudo
sue divine ubi intercepta dicit quod omnia a prin-
cipio ita sunt cognita necessario ab essencia di-
vina ante actum voluntatis divine quod certi-
tudo que non dependet ab isto actu sed cert-
tudo cognita ab intellectu divino si per impossibile non esset
volens et essencia divina est eo cognoscendi
talia complexa ita sicut et simpliciter quod
ea distinguntur bene innuit quod ibi cognita
voluntas divina adhuc quod sunt vera et ideo per
ibi in primo instanti nature simpliciter et in prima
sunt vera non dum tamen contingenter que sunt
intellectum sunt vera sed in 20 illi vero ali-
gens unam partem facit iam determinate
esse veram et cum certitudine divina est eo intellectui
divino intelligitur ipsum esse verum et hoc quantum adhuc
primo intellectu ipsum esse verum et hoc quamvis adhuc
ipsum non teneant sicut etiam Ockam et
Gregorius cum improbant tamen principia predicta ad primum
quod ista que sic sunt cognita intellectui divino
in 20 etiam fuissent sibi cognita in primo
et si tunc fuissent vera ¶ Octavus sequitur quod
licet quicquid deus scit esse futurum possit umquam sci-
visse esse futurum non tamen potest facere aliquid tale
per umquam scivisse esse futurum prima pars patet quia
omne tale futurum deus contingenter scit et per
contingenter scivit esse futurum ... nonnisi
et umquam scivisse esse futurum et patet etiam dicta per
correlarium ... libro primo distinctione 39 ... unde
in 39 d. quod licet deus possit scire esse prescire
quod umquam est vel erit non tamen potest incipere scire aliquid
prescire illud sed ita potest modo scire vel prescire
sicut potest scivisse vel prescivisse ab eterno et ideo
de predestinatis quod deus cum potest non predesti-
nasse ab eternis etc. ¶ Tertio pro primo deum ad   8 [illegible]

puta quotlibet fuisse. esse futurum non est
fabile quo ad esse veri vel quo ad neces-
sitatem propositionis supposito quod propositiones fuissent
ab eterno formate eo quod non contingit ta-
esse verum etiam nisi fuit vera et etiam ita
Nota fuisset quod a non erit ¶ Nono sequitur noue
impotentie voluntatis tenetur fateri quod deus
ab eterno scivit a esse futurum ut in eius
potestate est quod deus numquam scivit a esse futurum
patet ex precedenti correlario eius probatione quo
ad eam partem ¶ Decimo nulla que
semper fuit vera possumus facere quod numquam
fuit vera et nulla que numquam fuit vera
possumus facere quod semper fuit vera patet ex
dictis prius quando sit a quod semper fuit verum
puta antichristus erit ergo possumus facere
quod a numquam fuit verum ergo pariter facere p-
fieri quod a numquam fuit verum ergo possumus facere
non potest incipere numquam fuisse verum quod implica-
cat quia ad a numquam fuisse verum sequitur a potest
vel etiam fuisse non verum et per consequens a que
incepisse non fuisse verum ¶ Ista duo correla-
ria ultima et sua probationes certe absque precedentibus
sunt contra adam qui in 2a questione tenet propo-
Cont. dicta sitiones oppositas. Et est contra Gregorium
m. de potentia in questione sua precedente
ad ultimam formam textus principalis
¶ Contra 2am suppositionem et primam quod
arguit Wodehol. li. p. ... sit omnium mul-
titudinem contingit saltem ymaginarie
addere unitatem in multitudine omnium cogni-
torum a deo quod si additum fuerit deus non cog-
nosceret tot iam tam multitudine quam una
eius medietatem unitatem: sed iam nomine
additam non cognosceret ¶ Item sit a mul-
2° titudo omnium punctorum ymaginabilium cognitorum
a deo b vero multitudo omnium animarum ymaginabilium
cognitarum a deo et c multitudo omnium angelorum
ymaginabilium cognitorum a deo et d multitudo
composita ex b et c tunc tunc a est equale
b et divisum et cum ... potest ... augeri
ymaginarie ad equalitatem illius quod si posita
deus tot illam multitudinem a sit alterum
non cognosceret distincte ¶ Et forte dicis
et c divisum quod a non sit equalis b et divisum. Contra
nulla ratio potest dari cur b iam excedit positio
quod est ¶ Item si una harum puta b sit bona
alia puta c potest augeri ... adequate
illius non ergo b ab initio omnes animas ...
equales continebat posset quod c ... ad
equalitatem b et tunc omnes angelos ymaginabiles
continere ... ei est detractum quia si
quod quantum quis contrarium dicat quantum ...

traditum multitudinem hec in tres multitudines a
b c singule singulis sint equales et in
dupla c ad singulas singillatim ...
posse a ymaginarie augmentari adequate
b arc et non potest minus bona augeri saltem
sine ymaginatione ad equalitatem a tres sicut
et est ymo ymaginor a equale b ymagi-
nari et cum quibus unitate ... hec unum
3° prius punctum b ¶ Item ymaginor
singulas animas et angelos in nona puta
conversos manentibus prioribus punctis
nomine i. tot multitudo punctorum ymaginabilium
augmentatur ymaginor et quemlibet punctum
et quamlibet animam conversam in angelum mane-
tibus prioribus animabus nomine iam tot mul-
titudo ymaginabilium angelorum ... aug-
4° mentetur ¶ Item sit e multitudo omnium
punctorum tenebrosorum ymaginabilium
et f multitudo omnium punctorum luminosorum ymagi-
nabilium et g multitudo aggregata ex eis vel
iam e est equalis a vel bona non equalis quia
e pars eius sicut et g vel bona quia eadem
ratione erit bona b et divisum quod destruit p-
priora ¶ Item ymaginor quod quilibet punc-
tus fieret tenebrosus iam hec multitudo a
multitudinem a deo qua ¶ Item sic argui
potest de animabus et angelis supponendo aliquam
esse multitudinem maximam ymaginabilium sapi-
entum seu bonarum et aliam esse multitudinem
omnium animarum insipientium seu malarum
et de angelis pari ratione etc. sicut supra
7° ¶ Item posito et in suam actio quod mundus
fuit ab eterno nunc deus scivit mul-
titudinem omnium annorum preteritorum et sic
dierum etc. sit ergo a multitudo omnium
dierum preteritorum in mente divina et b mul-
titudo omnium annorum tunc est a maius
b constat sicut in duodecimo anni se habent
ad illum ita omnes dies pariter congregati
ad omnes annos pariter congregatos
alias ... esset equale b quare ... tot
eadem ratione et multitudo omnium horarum
... quod ... et instantium ... eclipsim equinoctiorum annorum
communium et magnorum quod quis concessit
a ... maius b quod si concessis distincta
ymaginarie vel re in mente divina hesterne
diei una et proxima unitas b puta
annus proximus preteritus et diei dies hes-
terna proximo preteritus annus proximus ante
ipsum et ita deinceps semper continue etc.

grad(us) procedendo et tandem to(tam) distancie
completa cum unitati a correndebit
equar(etur) una unitate et ergo qz ex clausis
aliogmi alicubi in aliquo diepreto
desineret tota distancia unitatis et ita
dies illo dicet ad ic punti p(ar)tes finitos
tunc et haber finitas tm(odo) unitates tantas
a 2b mutuo eq(ua)l(e)s sibi correndent ergo
et tote ie multi(tudin)es sunt equales qu(a)n(ti)tas
z b e manus a niq(ua)m volueris mdu-
plo et decuplo et deinceps cumq(ue) namq(ue)
unitati ad quodlibet mo quo pums
quo aut decem aut qt volu(er)is unitas
b et sic sicut sup(ra). ¶ Omnes argum(en)t(a) p(ro)
6o
de hominibus integris et corpore et anima et
manibus digitis dentibus et capillis
eorum uno et deprimitis corpum eorum
data nam qz ex potest auctor(itate) evidenter q(uod)
quelibet multi(tu)do o(mn)i(u)m horum una h(abe)t
puncta hominis seu corporis humani est eq(ua)l(e)
cum multi(tudin)i sumuli puncta manuum digi-
torum dentium capillorum quantumq(ue) et punctorum
¶ Item multi(tu)do omn(ium) punctor(um) ymaginabi(lium)
10
si est de te sum se et quelibet sum de te cogita
tio compleret totam capacitatem intelle-
ctualis anime non n(on) est in aliquo inmor-
ta qui tunc est aliquo finita et non sup(ra)
infinita ¶ Item ph(ilosoph)us xiio methaphisice p(ro)
8o
p(er) multas raciones q(uod) deus non intelligit
ad extra et Averroys ibidem commento 51o
dicit q(uod) sci(enti)a dei non est v(er)lis quia v(er)lis sci(enti)a
importat possibilitatem v(e)l singularem et nulla est
p(otenti)a in eius sci(enti)a nec est particularis quia p(ar)-
ticularia sunt in finita et non determinata
ergo etc. ¶ Item d(omi)n(u)s dicet quibusdam
9o
Amen dico vobis nescio vos m(a)t(thei) 25o ¶
10o
Item sup(ra) 24o de die autem illa et hora
nemo scit neq(ue) angeli celorum neq(ue) fili(us)
¶ Item gen(esis) 22o Temptavit deus abra-
ham experienciam dicit abraham nunc cogn(ovi)
q(uod) timeas deum ergo h(oc) prius non cogn(ovit)
vel tamen tu dicit ¶ Exo(d)o 16o dixit d(omin)us
ad moysen pluam vobis panes de celo et p(o)p(u)l(u)s
colligat ut temptem eum utrum ambulet
in lege mea an non ¶ Deut(eronomio) 13o temptat
vos d(omi)n(u)s deus v(este)r ut palam fiat utrum
diligatis ipsum an non ¶ Item Jer(emie) 11o et
xo sic sicubimur non cognovi quia cogi-
tavit sup(er) me consilia ¶ Item sci(enti)fic(e) p(re)cipit
11o
exaltavit deum ut cognoscam gestis audi-
mo etc intellige et thobie 12o dixit Rapha-
12
el ego obtuli oracionem tuam d(omi)no ¶ Item

si deus intelligat omnia intelligibilia possibilia et
impossibilia et non potest omnia quia impossibilia
non potest magis est intelligens quam potens vel
plus intelligit quam possit ¶ Ad primum istorum
Ad p(ri)m(u)m ra(cio)
dicit dominus ubi sup(ra) dicitur primo q(uod) ista
arguicia non impugnat cognicionem divina(m)
qu(i)a si quis concessit aliquam esse multi(tudin)em
om(n)i(um) cognitorum a deo negabit aliud primum
s(e)c(un)d(u)m s(cilicet) illa multitudinem posse addi aliam
unitatem et dicet solum esse unam de multitudine
finita cum necesse desinant infinite unitates
non de multitudine simpliciter infinita que omnes
continet unitates ¶ Secundo dicit q(uod) dicta racio sic de-
non obsistit, equaliter n(on) arguit nam esse mul-
titudinem om(n)i(um) equalium seu cognoscibilium
deum talis multitudinis scilicet non h(ab)ere q(uod) ipse
deus tamen multitudinem non cognoscat deu(m)
p(otes)t cogitare vel quia talis multi(tu)do est deus
p(otes)t cogitare vel quia nullus dicet vel quia
iam non novit q(uod) nulla talis multitudo est ullo modo vendi vel
nulla talis multi(tu)do est illo modo
cognoscendi quare ut intelligibilis aut co-
gnoscibilis ullo modo eiusmodi videtur non incog-
noscibilis ullo modo et h(oc) s(cilicet) q(uod) nulla sit multitudo
nabilis dei posse et h(oc) s(cilicet) q(uod) p(otes)t resumendo ve-
om(n)i(um) cognoscibilium etc p(otes)t resumendo ve-
tuam argumenta prius facta de multitudine om(n)i(um)
punctorum etc ¶ Ex quibus p(ate)t conclusio
deus et h(oc) p(otes)t non imp(ro)b(ari) aperte nulla
esse multitudinem om(n)i(um) quia h(abe)t seu cognoscibilium
in se punctorum etc vel simulum que
ut alia etc ¶ Sicut nec est aliqua multi(tu)do om(n)i(um)
finitorum ymaginabilium nec aliqua multitudo
om(n)i(um) que non sunt omnia cum tamen certa
multa sunt que non sint omnia ut aliqua
multitudo om(n)i(um) punctorum tribus etiam imp-
ossibilis d(omi)n(u)s vel aliqua multi(tu)do om(n)i(um) com-
positorum de modo quodam quorum corporum figurarum et multi-
tu dubium est quin omnis multitudo co-
gnoscibilium quomodolibet et quorumlibet cognoscibilium
multi(tu)do cognoscatur a deo et ph(ilosoph)us tunc
patet solucio ad omnia alia tangencia
iam sufficienter de multitudine om(n)i(um) cognoscibilium et
que probant q(uod) impossibile sit talem multitudinem
esse non tamen derogant divine sci(enti)e ¶ Et ideo
si sit ita deus nescit quot puncta cognoscit
¶ Unde dicitur concluditur p(ro)p(ter) q(uod) ex qua ad
maximum seu plurimum ita q(uod) non est ultra
alius forsitan concederet non quia aliqui
punctorum multitudine aut aliqua puncta deus
ignoret sed quia nulla est multitudo punctorum
om(n)i(um) que cognoscit sed s(cilicet) namq(ue) modo est
te concedo q(uod) deus nescit quot puncta finita
cognoscit et quot latera vel angulos sunt

in signa etc hunc committet / et quod nescit
puncta finita posse esse tot quot sunt puncta
finita posse esse / et quod non sit continuum
posse esse divisum in quotlibet partes sed
ipsum posse posse esse divisum / et quod non
sint puncta finita posse esse tot quot puncta
sunt finita posse esse / et quod deus nescit que
et incommensurabilis costa quadrati et dia-
metrum commensurabilis ¶ Et quod nescit que
sunt omnia que non sunt omnia / et que
sunt omnia pauciora tribus / et que sunt
omnes due persone pauciores tribus divinis
personis / Communis tamen sciat quod omnia multa
pauciora tribus sunt duo / et hoc totum
non propter defectum sue aut cognitionis ideo
sed quia ista non sunt scibilia sicut sunt
impossibilia ideo quod nec possunt aliqua comprehendi
¶ Ad id de multitudine omnium dierum preteritorum
etc dicit quod posita sua opinione non oportet con-
cedi quod aliqua sit multitudo omnium dierum
annorum eclipsium seu equinoctiorum preteritorum
in mente divina nec extra sicut nulla est
multitudo omnium futurorum neque omnium quibus
non sunt omnia eorundem / omnem tamen
multitudinem horum preteritorum et omnia preterita divine
novit deus / tamen fortassis probaret contra
ad impossibile deducentem pro sua opinione hoc
per et opinionem dicendum tamen per eius sententiam
sicut est aliquod totum tempus infinitum sic
et aliqua tota multitudo omnium dierum mensium
etc. preteritorum finitorum infinita ¶ Et si quis inco-
cedat esse possibile aliquam esse multitudinem vel ma-
gnitudinem infinitam et esse aliquam multitudinem
omnium punctorum etc / ideo cognitorum vel cogni-
bilium etc. ille negaret quod omnis multitudo con-
tingit addi unitate etiam quamvis ut dicit
prius ¶ Et per hoc ad tertium sic ista multitudo etc
diceretur secundum hos terminos magis et minus sicut
dicit Gregorius in 1a questione verum deus posset infi-
nitam ponere posse ponere aliquem effectum
infinitum actu ideo in eius opinione ad 2um articulum
totum conclusionem quod accipitur duo modo proprie etc
multitudo dicitur maior que tantundem plures
continet vel quod idem est que plures continet uni-
tates ista non habet que paucas seu paucas
/ aliquas sumitur impossibile etc. omnis multitudo
que includit omnes unitates alterius multitudinis
et quasdam alias ab illis dicitur maior ista e contra quod
non includat plures quam ista .pr.o maius et minus
non dicitur de infinitis ad invicem sed de finitis tamen
vel de infinitis respectu finitorum etc. ¶ Et non modo
infinitum est maius alio sicut etiam est totum
ad id. ¶ Unde patet quod non omne maius respectu

pro.o est maius pro 2o ut ego puto patet quod
non omne quod continet plures unitates
quam aliud continet illas quas continet id
aliud sicut denarius homini continet totum
plures unitates includit quam senarius conti-
tum partium non tamen includit ista et ideo non
omne quod est maius pro.o est maius 2o / sim-
iliter quod etiam nec omne maius 2o est maius
pro.o patet de multitudine una infinita respectu alterius
infinite quam includit / Similariter tamen
dicit iuvenis ponitur aliquid maius pro.o
est maius 2o sicut multitudo finita est maior
sua parte utroque modo ¶ Per hoc ad tertium
diceretur quod accipiendo maius et minus 2o
b non est minus a nec c est minus a quare
nec a et quod pars aliqua talis infinitatis non
est minor suo toto sed equalis sibi cum quod non
pauciores unitates includit pars ista quam
suum totum unius includit et dicendum quod omne
infinitum sit maius vel minus alio sic ac-
cipiendo maius et minus / accidit tamen maius
et minus 2o concedendum quod nec equales b.
minus de tamen non sequitur quod ego a sit minus b. sed
tamen sequitur sibi quod est equale a est
minus b pro.o et 2o quare 2o non sequitur quod
sit solum ad dictum minus illo quod includitur in eo
tamen aliquo alio sed quia a non includit
minus etc ista questio patet quod sed est concedenda
b est minus a. et tamen impossibile est quod ipsum b. aliquam
multitudinem dabili vel ymaginabili maiorem non
includat ipsum b sine se vel aliqua sui sic hoc
¶ Ad tertium principale etc dicitur quod hoc est impossibile
manentibus prioribus principiis omnibus
saltem ymaginarie eo quod priora sunt omnia
ymaginabilia et possibilia ¶ Ad sextum quintum et sextum
dicitur sicut ad secundum / etiam si deus
multitudinem omnium horum punctorum tenebrosorum ymaginarie
multitudinem omnium punctorum ymaginabilium quia ymagina-
ginale est quod omnia ymaginabilia sunt tenebrosa
eodem modo de alinos et talibus supponendis etc /
¶ Ad septimum dicit Wynkel quod ista non etc
procedit sicut ... arguit illam multitudinem reple-
re et saturare totam capacitatem intellectus divini sic
possit argui quod eadem repleret et saturaret totam
capacitatem eius seu possibilis tendi usque
ad aliquid potest esse et sic hoc solum potest ... modo
predictorum sed vel modo quod sit possibilis aliqua
multitudo omnium etc nec si hoc concedatur in eadem
divina quod ista repleret totam capacitatem etc
multitudo omnis sit quod deus nullam aliam
multitudinem intelligere potest et quod dicit quod ista multitudo
non esset in aliquo hoc capacitate intellectivae
divine demum quod si hic intentio dicitur de immortalitate quintus

mobis continue vel disputere conce[ditur] sp[irit]u[s]
sit ut e[st] vos ut ac[tus] nec separabilis si de quantitate
virtutis ut[..] ymo ut sic in infinitum est
vos et non se[quitur] quod ergo sic ipsa finita sic in ea
quod ipsa repleret totam capacitatem possibilis intellectus
et itaque nichil aliud posset esse ¶ Ad octavum ad 8m
dicit Brinkel quod non intendit p[ro]bare deum non
intelligere aliud a se ipso sed probat tria primum
quod deus non intelligit imp[er]fectum quod deus est sua
intelligentia tertium quod deus non intelligit ad se im
quod patiatur et taliter perficiatur ab eo sicut
intellectus humanus quod Echiridius [?] ..ve negligen-
tibus id tamen cum expositoribus Averrois
Thome et aliorum doctorum patet apparere ¶ Ite[m]
capitulo 13 ponit rationes philosophi ad predicta tria quod si
deus intelligit imp[er]fecta quod admodum dormiens
tunc non esset venerabilis et insignis ¶ Item
si non esset sua intelligentia vel suus actus quo
intelligit tunc ipse esset impossibilis ut esset optima
substantia preterea vel parum intelligitur diversum
ab eo haberet intellectus honorum ¶ Item cuius
intelliget aliud a quo perficiatur et cetera patet ex hoc quod
est eius dignissimum ubi Averrois dicit quod est in
fine perfectionis ipse primum quod est talis dispositionis
sed intellectualis et ad istam intentionem locutus est
totum id tamen quod dicit quod deus non intelligit
aliud a se et hic ibidem etiam patet Averrois
si intelligit aliud tunc substantia eius non esset actus
eius sed potentia qua fit ista actio quia potentia perficitur
nobilioribus perficiunt actionem sicut intellectus perfi-
citur in nobis per id quod intelligitur non esset ita substantia no-
bilissima omnium entium ¶ Item aliter est dignis-
simum et honoratissimum intellectum et ideo tunc
mutatur de potentia ad actum sicut intellectus noster
et iterum est quia omnis transmutatio est in ad dignius
sed deus non potest indigni vel nec ex dignius
transmutari ¶ Tunc Averrois arguit intellectus ex-
iens de potentia in actum sicut est deus intellectus in-
tellectus est motus et omnis motus et a motore
quare perfectum patitur et movetur ab alio quod repu-
gnat maxime impossibile ¶ Item sufficiendo de-
cto amplius deducitur ad hoc impossibile ut perficia-
tur vilius se unde et maxime est quod primum no-
bilissimum non accipit nobilitatem ullo pacto
intellectus si eius primum intellectum vilia sic si quod perficia-
tur ab eis contingit ut sua nobilitas sit in intellectu-
bilis quare et cetera insinue [?] quod sic dicit quod scientia
cognoscere de scientia sua et cetera sua ista scientia est
causa entis sensibus autem ut sic dictis rationibus
quod potest per suppositionibus actus ¶ Ad nonum ad 9m
videt idem doctor quod hic deum cognoscens no-
mina de scientia simplicis cognitionis per notitie
sed approbationis et complacentie istud patet per beatum

Gregorium 27o moralium capitulo ultimo tractans illud Matthei 25o
Amen dico vobis nescio vos nec aliter
nec aliter intelligi potest nisi quod non approbat
nec quod reprobat quos sic nescit cognoscit
in simplicis notitia quibus sic dicet unde
et apostolus prima Cor. 8o Si quis diligit deum ad 10m
hic cognitus est ab eo ¶ Ad decimum patet dictum
per Augustinum 83 questionum questio 60 ubi ponit dictum [?]
mentem [?] illam quod sicut dicitur deus quis tu
sciendum facit sicut septimum est temptat
vos dominus deus ut in te sciat si diligatis
eum non ut sic deum quod quod nesciat eos sed
ut ipsi sciant quantum in dilectione dei profi-
ciunt ¶ Tunc autem dicitur nescire aut de eo dici-
tur quos non approbat sicut dictum est nescio vos
¶ Aut pro eo quod nescire facit nescientes quod sicut
in intellectu est et actio quod dictum est solum prout
sive de die illo quam facit filium scire ipse dicitur
scire de die illo quam facit filium scire quam facit nostre
et nescire filium secundum esse quam facit nescire
homines id est non eis prodit quod intelligitur scirent
¶ Dicta expositionis auctoritatis patet causa per glossam
in locis sicut in super 10 Genesis 22o temptavit
deus Abraham dicit glossa ut notificaret ei
perfectionem quam non ignorabat esse id ipsa
per eundem nunc cognitionem et ceteris id est cognoscere fecit ad 11m
¶ Ad undecimum dicitur potest per id quod dicit Augustinus
super id Psalmi 118 memor esto verbi tui servo
tuo sic inquiens numquid oblivio sicut in
hominem cadit in deum et cetera quod non sic
hominibus ita contingit ita intelligentie id est hominibus
sed dicitur per anthropopathiam qui potest speciem res mutatas esse Hom
non mutato quia consilium domini eternum
manet ita dico oblivisci qui tardius indetur
adiutorium vel promissum vel non retribuit
digna peccantibus vel si quid huiusmodi tamquam
memoria sit lapsum quod sperata sine tem-
pore non sit quod dicit ista locutio moralis que humana
ras loquimur affectibus quibus deus hoc faciat
certa dispositione non de fine in certa
ut ob stimata intelligentia et voluntate infirmita-
te itaque dicto ei memento desiderium pro-
missum post ordinem et cetera quod ei de mente
id est [?] admonemus memento ergo dilectus
tuo in servo tuo id est imple promissum servo tuo
¶ Ad illud Thobie 12o dicit Brinkel
quod angeli offerunt orationes nostras deo
est aliud nisi ipsos consumere voluntatem
divinam de nostris orationibus si et quantum et quo
debeamus exaudiri vel etiam est ipsos
suis precibus orationes nostras domino comme-
dare unde Augustinus 2o super Genesim ad litteram 10o
sic ait non sic quod ipsorum sciant ne-
cesse indigent quod per eos fiat scientia sed illo.

simpliciter et immutabiliter. modo nouit omnia
stabiliter atque incommutabiliter habet autem
iudicios per nos et per ipsos quia illo modo quo
parere et assistere. ut enim de inferioribus
consulant eius quod preceptis et iussis obtemperent
bonum est vis in orbe propria non
utique sed. ¶ Ad 2um nego quia quamquam
Nota deus intelligit hoc potest intelligere bene tamen scio
quod deus magis vel plus vel plura intelligat
quam possit producere ad extra sed ex hoc non sequitur quod
simpliciter plus intelligit quam possit vel quod
plus sit intelligens quam potest non enim per
cognitum ad eius comparationem quod omne fingibile
vel ymaginabile possit ad extra producere
ut patet per Ans. li. 10 De Concordia(?) 22o. sed quicquid
vult et potest velle fieri voluntate beneplaciti
hoc potest facere. ¶ Contra conclusionem 2am
Contra conclusionem 2am et eius correlaria et eius correlaria arguitur sic ab Armacano li.
primo c. 10 3e. deus scivit Christum passurum et necessario
2us nescit. ergo scientia sua mutatur. ¶ Deus nouit
3o hoc non esse et nunc scit. ergo ¶ Item deus praesciuit
4o Christum passurum vel passurum et nunc non praescit.
5o ergo ¶ Item Augustinus xxo De Trinitate ita per
ipsa cogitasti. ¶ Item sicut arguit Armacanus
et qui non est lectiurus hoc et tamen potest esse ut legat
hoc ergo deus non scit illum lecturum hoc
et potest scire hunc lecturum hoc ergo potest scire quod
nunc nescit ergo potest eius scientia augeri vel minui. Et
Tertio quis hodie est lecturus quem deus scit lecturum
et potest esse ut non legat ergo potest deus non scire
hunc lecturum potest nunc non scire quod scit ergo
potest eius scientia minui et per consequens mutari. ¶ Sexto
potest sic arguere si deus nunc scit a esse et non
6o potest scire a non esse. prima consequentia cum pluribus dictis
incurrens falsa quia ut suppono quod a sit
res quam contigit non esse si deus tunc
potest scire a non esse tunc staret aliquando quod
deus quod deus non esset indutum et eius
quia a esse et a non esse non potest differre
in duo non temporis nec etiam eius alias
non tempus esset simplicius etiam eternitatis sed
constat quod deus nichil scit nisi mensura eternitatis
nec potest scire indicibile nisi verum ita scit
sic unam partem contradictionis non potest scire
7 amo ... alteram. ¶ Item arguitur quia antequam sit quod
quod deus scivit adhuc scit quia in illius est
oblitus dicit hoc et Ans. li. 1o de cas. ultimo c.
8uo Sed non deus per omnia que alicui scit sed secundum modum
non esse deus scivit enim mundum non esse adhuc
deus scit et potius scit aliquid scitum quod est contrariam
9o partem ponens. ¶ Item omne futurum deus scit
eternum indutum fuisse vel contrarium esse est futurum
¶ Item omne preteritum deus scit adhuc esse

est preteritum ¶ Item omne possibile deus scit antichristum non esse futurum est possibile et tamen deus
scit antichristum esse futurum ergo sit duo contradictoria
seu quasi pro 2o contradictoria designata. ¶ Pro
nota solutione quorundam predictorum nota Armacanus
ubi supra quod deus aliter intelligit quam nos
nos enim per intelligimus talia copulando ad
propositiones non enim possumus simul cognoscere omnes particulas
temporis semper fluentes ideo propositiones ponimus
per signo quodam certo et immoto ad cuius comparationem
intelligimus propria preterita et futura
quare et propositiones nostre significantes cum tempore variando
significant propositio quodam recte ergo prima nec ad propositionem est quod
cum quis sit illud idem tamen pro Christus patitur
continue diversum significat et diversum propter
diversa quorum sunt propria successive et propter
precedentem et partes consignificant partes motus sicut
propositio in oculo suo vidente in certo situ postea
fluminis continuo decurrentes continue significat
diversum partem fluminis et diversum quo hec
propositio Christus patietur aut passurus quorum non fuit
vera nunc est falsa et ita Christus patiebatur
que ante fuit falsa nunc est vera. Deus autem
eterna in sanctissima claritate comprehendit
omnes res temporales et omnes particulas temporis simul
sunt visione presentem seu presentia sua
quemadmodum si poneretur visus equestres
in centro celi immobili et videret per certa
unionem et actione non passive sicut
deus res videret uniformiter
sine omni mutatione sue eternitatis
nunc singulas partes celi et eandem
nunc in oriente nunc in meridie nunc in
occidente. sic et deus omni eodem modo
simul intuitive videt aliquid primo futurum secundo
presens tertio vero preteritum. ¶ Ponit autem causam
diversitatis scientie dei et nostre insinuans differentiam
nostro defectu 73o ita dicit deus non aliter scit
creata quam creanda non enim eius sapientie aliquid
accessit ex eis longe est hinc scientia nostra dissimilis
quia in illius autem simplicitate mirabili
non est aliud sapere aliud esse sed quod est sapere
hoc est esse. nostra vero scientia est in rebus plurimis
preterita et amissibilis et receptibilis quia non hoc
Nota nobis est esse quod sapere. ¶ Ad primum igitur tunc
patet per ad primum cum dicitur deus scit et quod quia
non vero unde sicut exstat Armacanus si nos haberemus
aliquam propositionem unam uniformiter significantem
vel coexistentem sicut scientia divina
sibi significat pro Christo passurum deinde patitur et
deinde passum esse uniformiter per unam scientiam
conformiter illi propositioni tunc eodem modo sicut et
quod iam mutatur in nostra scientia sicut eadem ...

similitudinem [illegible] ¶ Per idem
ad 3m [illegible] quia ex omnibus istis non
sequitur nisi quod intencio sunt tamen vel in rebus extra
ergo quare res habet esse vel non esse etc. Alia
scientia divina respicit tamen esse vel non esse etc.
et [illegible] istam deus scivit Christum pati
penes compositionem et divisionem eo quod vel potest
loqui de dicto vel de re dicti etc. sed totum oportet
ultimate reduci ad iam dicta ¶ Ad quartum ad 4m
[illegible] idem doctor quod ista auctoritas intelligi
potest de ordine [illegible] cogitationis divine non
de ordine cogitationum [illegible] et hec [illegible] in
posse [illegible] ubi in mente ante [illegible]
[illegible] in [illegible] futuris priora et in mente
[illegible] et hec [illegible] quod ipse voluisti ¶ ad 5m
Ad quintum [illegible] quia ergo potest aliquis scire
quod non sit sed bene sequitur quod aliquid non sit
[illegible] futurum quod potest scire [illegible] non
sequitur quod eius scientia possit augeri vel minui
[illegible] videtur ad aliam partem eiusdem
argumenti ¶ Ad sextum si deus [illegible] etc. ad 6m
[illegible] ad [illegible] quia [illegible] etc. dico quod
contradictoria [illegible] in [illegible] eternitatis [illegible]
potest intelligi primo quod sicut [illegible] eternitatis est
totum simul ita contradictoria [illegible] impos-
sibile vel quod deus [illegible] esse simul contradic-
[illegible] esse et non esse etc. vel quod sit
[illegible] simul [illegible] et hec est impossibile
2o sic quod contradictoria [illegible] in diversis partibus 2o
temporis [illegible] quarum cuilibet adequate
coexistit nunc eternitatis vel quod deus quando in
uno tempore est scientia vel iudicium de a esse in alio
est vel erit scientia vel iudicium de a non esse ta-
men sua scientia eodem [illegible] eternitatis sine quo
nullum tempus esse potest invariabiliter stabiliter et immutabiliter
permanente ¶ Tercio sic quod [illegible] 3o
[illegible] post aliam [illegible] vera
[illegible] in mente divina [illegible] coexistentem
[illegible] eternitatis mensurato-
[illegible] istis duobus modis [illegible]
[illegible] eternitatis [illegible] iste 3us modus
[illegible] bene [illegible] duo-
modi [illegible] ad impossibile [illegible] quia [illegible] temporis
ad [illegible] eternitatis [illegible] simplicitatis [illegible]
[illegible] permanencia [illegible] permanentia
[illegible] idem [illegible] temporis [illegible] toto
tempore continue [illegible] succedente et continue
[illegible] labente sicut aqua [illegible] baculo [illegible]
[illegible] concedendum esset quod contradictoria [illegible]
[illegible] temporis possent [illegible] ¶ [illegible] si in
[illegible] eternitatis contradictoria [illegible] vel
simul vel [illegible] prius et posterius [illegible]

[illegible] in [illegible] si [illegible] nunc
eternitatis est successio [illegible] eternitas non
[illegible] simul. [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] quod [illegible] eternitatis [illegible]
prius et posterius non [illegible]
[illegible] imitacionem eternitatis [illegible]
[illegible] non sequitur quod nunc eternitatis sit
successio sed in rebus aliis [illegible]
[illegible] eternitatis [illegible] ¶ Ad septimum [illegible]
etc. dico [illegible] maiorem vel [illegible] intelligi
quod omnem entitatem vel complexionem
etc. quam scivit apprehensive adhuc scit
[illegible] totum argumentum ¶ [illegible]
quod [illegible] etc. [illegible] quotiens scivit [illegible]
aliquando [illegible] etc. [illegible] adhuc scit [illegible] esse vel
quod sit fuit quod illud [illegible] esse etc. adhuc
est verum quia de ipso scit vel tale esse
[illegible] de ipso prius scivit vel scit de
ipso ipsum [illegible] fuisse etc. [illegible] est plane
intencio [illegible] ei primum [illegible]
[illegible] deus scivit mundum esse
creandum [illegible] non scit eum creandum [illegible]
[illegible] scivit quod [illegible] non scit [illegible] de mundi
creatione nunc etiam scit quod prius [illegible]
antequam fieret [illegible] tunc et nunc [illegible]
[illegible] diversis [illegible] verbis oporteret [illegible]
quod tunc futurum erat nunc preteritum est [illegible]
[illegible] commutanda sunt ad ipsum [illegible]
sunt diversis temporibus loquentes [illegible]
[illegible] modo [illegible] designans
[illegible] adhuc futura est modo [illegible]
est etc. ita antequam crearetur mundus [illegible]
deus [illegible] creandum [illegible] creatus est
scit eum creatum [illegible] scire [illegible]
[illegible] eadem de mundi creatione sicut [illegible]
[illegible] crediderunt Christum nasciturum [illegible]
nos autem credimus eum iam natum et
mortuum [illegible] diversa credimus nos et illi
[illegible] eadem tempora [illegible] variata
sunt [illegible] non [illegible] sunt [illegible]
crediderunt quod [illegible] Christus esset nasciturus [illegible]
credimus quod ita sunt quod esset natus etc. [illegible]
[illegible] distinctus [illegible] quod [illegible] deus
scit quod [illegible] non est ¶ [illegible] tercia in-
[illegible] quod deus scivit etc. [illegible]
[illegible] 3o
[illegible] indicativa [illegible] esse vel [illegible] adhuc
[illegible] indicat vel [illegible] scivit indicative
aliquando esse vel fuisse etc. [illegible] adhuc scit
indicative etc. vel [illegible] sunt notitia [illegible]
[illegible] indicativa de aliquo [illegible]
adhuc est notitia indicativa de [illegible]
etc. tunc [illegible] est [illegible]

ad 8m

ut patet satis exponere 2o tamen sunt contra
¶ Ad octavum omne futurum etc. si hec pre
cise accipitur generaliter per apprehensionem simpliciter
sine conformitate ad scientiam actus intellectus debe
re accipi — contra actus et totum argumentum
si autem accipiatur cum indicatione etc. tunc actus
vel non est in intellectibus vel oportet omni credenti
ad alterum istorum sciendum scilicet vel quod omne
futurum deus scit esse futurum et exemplum bene patet
quod diem iudicii fuisse vel antichristum esse
deus scit esse futurum vel quod de omni futuro
deus aliquando est indicat scilicet esse vel fore etc.
et exemplum etiam hic patet quod debet quod scit vel erit
diem iudicii fuisse vel antichristum esse deus
non indicat aliquando esse vel fore etc. ¶ Ad
idem ad nonum et ad decimum ¶ Contra ista
Cont' 3am contelom contelom et eius contra argumentum sit si veri
vera reperiuntur quod ista que a deo sunt prescita
esse futura possent non evenire quia
deus scitas omnis patet per Augustinum 3o de libero
arbitrio capitulo 3o ubi dicit aliter fieri non
potest quod deus prescivit et 5o super Genesim capitulo 28
et quod deus prescivebat necessario futurum erat et
Anselmus de concordia capitulo primo et 2o dicit quod illud
quod deus prescit necesse est esse futurum. ¶ Item
patet eadem scitas tamen ista quia si bona
deus prescit antichristum fore igitur antichristus erit
et ans est necessarium igitur et consequens et sic argumentum patet de
qualibet de futuro scilicet quod ans sit necessarium probatur
quia si deus prescit a fore igitur voluntas
divina determinata est et ab eterno determinata fuit
ad volendum a fore igitur non potest modo non
voluisse a fore et cum eius voluntas impediri
non possit igitur consequens quod a non est ponitur nunc
non potest esse quin a erit igitur necesse est a fore
et ista ratio multum movet Brinkel dicit
nunc exemplo per positionem rei in esse vel defluxum
eius in preteritum necesse est tamen esse vel
fuisse tunc non magis quod divina voluntas que
penitus est immutabilis velit vel noluit
necesse est tamen velle vel noluisse consequentia tamen
ipsa quo ad primum velle efficacissime sit et
ab eterno fuerit actuata et determinata igitur si
talis actuacio vel determinacio ulterius satis
malis rebus longe plus immobiliter divina et
sic in eius potentia quia impossibile quod aliquid
velit esse futurum et non potest id esse futurum
¶ Item si sic tunc non esset in libera potestate
hominis mereri vel demereri scilicet patet ista
patet quia exemplum de oratione et correlarium patet

quod ista quia sit bona deus eternaliter presciuit
petrum peccaturum et ita igitur petrus peccabit
ita si intrinsece potestate non esse impedirent
vel qualitercumque sequitur propositum ineius potestate non
est impedire quis esse aliis in rebus. quia sciet
deus esse unum quis scientia sed in potestate petri
non est impedire deus esset eum hoc sit etiam
et inconveniens igitur in potestate petri non est im
pedire quis etc. quare non libere sed necessario
3a peccabit ¶ Item deus non potest aliter esse
cognoscere quam cognoscit sine alietate vel
varia variacione aliqua ex parte rei
vel sue scientie sed scientia sua est invariabilis igitur
deus cognoscens aliqua fore non potest cognoscere
ista non fore sine novitate aliqua vel va
riatione ex parte cognoscentis igitur sed ab eterno co
gnoscit aliqua esse volitum non potest ab
sque variacione ex parte rei scire non no
tans id nolitum. si non variacio rei ad hoc
sufficit vel pertinens est ad hoc nisi positio incre
ate volicionis inesse et si hoc igitur necesse est ine
ternis illud velle eius quo ad tamen patet
patet quia apud deum non potest esse aliqua
transmutacio quo ad talem alteritatem cognoscendi
ut patet per Augustinum 10 super Genesim et 5o capitulo et
primo de Trinitate 28 capitulo ultimo ¶ Item Augustinus 15o
de Trinitate et ponitur a Magistro di. 39 primi capitulo
ubi dicit quod deus omnia simul videt quorum nihil
est quod non semper videat et sciat eius itaque scientia
inamissibilis et invariabilis est nam nostra
amissibilis et receptibilis quia non hoc nobis esse
4a quod scire ¶ Item tunc scientia dei esset mutabilis
quam probat et ex Scoto primo quia a contra
dictorio ad contradictorium non potest esse transitus
sine aliqua mutatione quod si non omnino esset
mutatio non videtur aliquid quod illud quod prius
fuit verum sit modo falsum ergo si deus sciens
a potest non scire a hoc videtur per aliquam
mutationem fieri posse et non aliter sed non nisi
permutacionem in ipso a. patet satis sed patet scientia
a deo in mullum esse aliud hoc nisi in scientia dei
et propterea eius mutacio non potest esse sine
1F2 mutacione scientie dei ¶ Confirmatur quia quod
non est a et potest esse a potest incipere esse a. sed
non videtur intelligibile quod affirmacio necessaria
que in est adest quod affirmacio que non
est sed necessario sibi opposita quod ita inquam affirmacio
posset inesse nisi inciperet esse igitur si deus
non scit a et potest scire a ergo potest incipere scire
a igitur potest mutari ad sciendum a. ¶ Confirmatur
per eundem si deus non scit a et potest scire

a quero que est ista propositio aut e passiua
et tunc est ad formam et per consequens immutacio. Aut est
actiua et per consequens naturalis quia intellectus per
intelligens intellectus non est liber sed naturaliter
agens talis autem potentia non potest agere prius
non egit nisi immutetur ergo ut prius per consequens
immutacio. Item arguit idem quia si per impossibile 6°
deus nouit me sessurum cras et non
sedebo cras ergo deus decipitur ergo a simili per
deus nouit me sessurum cras et possum
non sedere cras ergo deus potest decipi. Minor
illacio est manifesta quia credens illud
quod non est in re decipitur et tenet philosophus
quia sicut ad vnam de inesse sequitur conclusio de
inesse ita et ad vnam de inesse et aliam de
possibili sequitur conclusio de possibili. Item idem deus
scit me sessurum cras et possibile est me non
sedere cras ponatur in esse non sedebo cras
et per consequens quod deus decipitur et ex positione possibilis
inesse nullum sequitur possibile ergo deum decipi non
est impossibile quod est absurdum. Item idem 7°
si deus scit quod a erit deus necessario scit quod a
erit ergo ans patet quia actus voluntatis
non distinguitur per materiam super quam
transit sed locum non distinguitur si transit
super eo quod est me vel locum ut cum dico me
hic dicere sequitur non dico me nichil dicere ergo dico
aliquid ergo consimiliter scire non distinguitur
per materia super quam transit ergo cum scire
dei sit simpliciter necessarium non distinguitur ab hac
necessitate propter hoc quod transit super contingencia. 8°
Item ut idem arguit deus immutabiliter
scit a scilicet antichristum fore ergo necessario scit a
quia patet primo quia non ponitur
dei necessitas nisi in immutabilitatis (B) quia
esse immutabile videtur esse necessarium seu
sicut esse possibile seu contingens quod est contingens
necessario videtur esse immutabile esse non
possibile esse non est sed ab alio potest esse ipsum
aut esse post non esse sine ordine duracionis
sine ordine nature non videtur posse esse sine
immutatione. Item per idem aspectus 9°
scito simpliciter absolute de necessitate in est
deo scire autem a est aliqua perfectio
simpliciter quod patet quia si deus nesciret a foret
et imperfectus sed non est imperfectus nisi propter
carentiam alicuius perfectionis simpliciter ergo
necessario scit a. Preterea sic vel potentia dei 10
est causa quod res prescite fore sunt sunt vel
econverso hoc ipsum quod res future sunt est causa

prescite non primum ut patet per Origenem super
epistolam ad Romanos dicentem non propter
aliquid erit quia id scit deus futurum sed quia
futurum est ideo scitur a deo antequam fiat. Et per
Augustinum 2o libro de Trinitate dicente deo
hec que creata sunt ideo sciuntur a deo quia
facta sunt sed ideo potius facta sunt quia ab
eo in immutabiliter sciuntur. Idem in libro 6o de te
vniuersas creaturas spirituales et corporales
non quia sunt ideo nouit sed ideo sunt quia
nouit non enim nescit que fuerat creaturus
quia ergo sciuit creauit quod non quia creauit sciuit
et predictas auctoritates allegat dominus 38 primi.
Et confirmatur quia si hoc esset tunc eo
quod eternum est ad existens tunc ab eo aliena
et diuersum et contrarium penderet prescientia
creatoris et creatura causa esset increati. Simile
tangit Boecius 5o de Consolatione prosa 3a. Ubi
dicit Jam vero quod praeposterum est ut eterne
prescientie temporalium rerum euentus causa esse dicitur
quid est aliud arbitrari ideo deum
futura quia sunt euentura providere quod
putare que olim acciderint causam illius
summe esse providencie. Item Augustinus 11°
5o de Ciuitate dei capitulo 9o recitat argumentum
Ciceronis quod in libris suis de diuinatione
sic arguit Si prescita sunt omnia futura hoc
ordine euenient quo futura esse prescita
sunt et si sic certus est ordo rerum prescienti
deo et si certus est ordo rerum certus est
ordo causarum non enim fieri potest aliquid quod
non aliqua causa efficiens precesserit
Si autem certus est ordo causarum quo fit
omne quod fit necessario fiunt omnia que fiunt
quod si ita est nichil est in nostra potestate nullum
quod arbitrium voluntatis quod si concedimus
omnis humana vita subuertitur frustra
leges dantur frustra obiurgationes laudes
vituperationes exhortationes adhibentur
neque vlla iusticia bonis premia et malis
supplicia constituta sunt et idem argumentum
tangit Boecius 5o de Consolatione prosa
3a. Item accipiamus aliquem predesti- 12°
natum scilicet petrum tunc non stat ipsum
esse non fuisse predestinatum et posse non
saluari ideo cum prescientia dei aliquid futuro non
stat simul contingentia secundum eosdem arguitur quod
quidquid fuit verum et non potest non fuisse verum
postquam fuit verum necessario fuit verum sed istum
esse predestinatum fuit verum et non potest
fuisse verum postquam fuit verum ideo quare sequitur

11° quare sequitur quod iste nunc sit predestinatus et per consequens nunc salvabitur. ¶ Preterea id quod de se fuit transit in preteritum incedendo aliqualiter quod nunc modo est tale nec potest in futurum esse tale necessario est fuisse tale sed dicitur in consequentia hesterne diei predestinavit istum ad vitam eternam sit transit in preteritum incedendo aliqualiter ergo quod nunc predestinavit deus istum ad vitam eternam quod nunc modo est tale quia modo non predestinat in a. eum ad vitam eternam nec umquam poterit in futuro esse tale quia non potest eum predestinare in a. ad vitam eternam consequentia necessaria est dicitur istum predestinasse in a. ad vitam eternam consequentia nunc predestinat enim ad vitam eternam.
12° ¶ Preterea quotiens sic sunt quod nunc non potest per ea esse necessarium est illud fuisse sed dictus huius deus predestinat istum in a. ad vitam eternam fuit et nunc est ut prius potest esse consequentia semper transit in preteritum consequentia necessario est ea fuisse consequentia nunc est quod hoc fuit verum. Iste predestinatus in a. ad vitam eternam et eius contrario non potest fieri de predestinato non predestinatus ante positum nec mediate consequentia adhuc et nec tamen quod iste sit predestinatus et tali modo contingenter de qualibet alia que fuit vera in preterito de tali materia.
13° ¶ Item quando aliqua opposita sic se habent quod impossibile est ea simul vel successive de eodem verificari et unum contingenter verum eorum impossibile est quod contingenter reliquum eorum sed predestinatum esse et dampnari vel dampnandum esse sunt huiusmodi ergo non stat aliquem esse predestinatum et posse dampnari et non salvari. ¶ Confirmatur divina in mutabilis est predestinatio et eius contrariis predestinatus est in mutabiliter predestinatus
q̃ ergo divina predestinatio est eterna et quibus predestinatus nunc est predestinatus. ¶ Confirmatur sicut nullus in mundo aliqualis potest non esse talis sed omnis predestinatus est immutabiliter predestinatus igitur nullus predestinatus potest non esse predestinatus.
15. ¶ Contra istam partem arguitur sicut primo de contingentibus potest vera desinere et non falsas propositiones sicut actus exeuntes in contrarium ut deus sciens vel scientia presentia peccatum voluntatis sue vel profuturi eorum vel prescientia solam eventiam voluntate remota vel preposito intellectus eius aut per infinitatem seu in immensitate sive vel per infinitatem scientie intellectus // Et
primum sicut inventum per non fingere futurum talis ut est et si sit aliquid reale contra ad continue eventa adeo quod est verum scivit deus esse futurum. ut tertium potest dici scilicet quod deus scivit futurum propter solam scientiam eventuum voluntate remota ipsa non de se sola indivisibilis et equaliter et indeterminata ad reputandum dicitur intellectum antichristum fore et antichristum non fore sunt utrumque equaliter potest fore et si adeo verum consequentia esse solo sine determinatione aliqua previa reputat. ¶ Et consequentiam intellectus de se sit in deus ad utrumque contra contingentium futurum et ipsa scientia dei eum etiam intellectus solus non sit practicus ipso modo voluntate remota tamen in super intellectus voluntate remota sit primum. Item scientia quod quolibet futurum contingens esset futurum et presentia adeo scit contingens equaliter depertinet et consequentia quia posita in immensitate scientie sive adhuc potest indifferenter scire antichristum fore et non fore consequentia tamen sacit sine alia determinatione previa limitante. ¶ Item determinatio quod deus determinatur ad sciendum contingens fore est necessarium quod illud scire sine scientia certitudinis determinatione preveniens sed deus determinatus ad sciendum antichristum fore per infinitatem sive scientie consequentia infinita dei scientia prior est natura quod ipsum scire antichristum fore et cum consequentia includat scientiam huiusmodi antichristi est scilicet quod scientia dei qua scit antichristum fore precedit naturaliter semetipsam. ¶ Consequentia quia deus non determinatur ad sciendum antichristum fore per se et determinate propter suam scientiam suam infinitatem intellectus sunt partes eius ut bene nullus eudit eclipsis fiunt et similes in futuro quas licet non haberet non minus sciret antichristum fore unus ut videtur propriam ab parte sua sive infinite determinatur ad sciendum antichristum fore nisi per eam scientiam huius quod est antichristus erit vel prescientiam esse futuri tionis antichristi sed non prescientiam per eam hoc quia tamen eadem scientia precedit semper ipsum ut prescientiam earum et sic suas quod tamen sciret talia desinit sive amisit ad eam futuri si contra predicta. ¶ Item desinunt esse vera nolentes creature nulla potest esse determinatione propositionas eas vel earum scientiam cum ille sic unus indeterminate ad unum ad illam candida et non candidam sunt est desinitionem antichristo quod ipse contingenter producitur vel fiat argumentum de essentia futuro eventu sine alia causa sive in mente faciet preceptum ¶ Nec futurum esse scire

sua scientitate in mente pt ad hunc
dependet sive antiqum fore vel no fore sic
et antiq9 pt fore z no fore v̄ clientia de
terminate sicut sic determinatoe pma limita
te ¶ Eodem modo pt ostendi q deus no dedia
ad prehendum hunc d̄ psonam omnipotum n̄c
personam pstem sumpt infinitam ¶ Item q̄ d̄ del
bonitas contra ocliam sit q ita q petrus pecca
bit. ma ot fortuito sunt deus abeterno sit
seu prescit petrum peccaturum in a z inpotate pec
care non peccare in a 1a impotate sua e facte
q istud sic evid q petrus no pecavit in a ß
ad hoc necessario ṡ deum nunquam pscivisse eum
peccaturum in a quomodo pscivisse. et no pecca
turum in a z h vide intendo Augus. de
Ciuitate dei cap 10 infinit ubi d̄ q homo
quem deus scivit peccaturum peccat p quod de z
ß si nolit et h̄c ille ṡtiuit z h e racio
Gregory. ¶ Item arguit adam impotate 18
voluntatis creare e facte q a erit realiter
facte q a nunquam erit 1a ans pz supposito q
a sit actus libere ponendus a voluntate
rel regna pmre quia ad a fore ṡ deum
ab eterno scivisse a fore z ad a no fore
ante posicionem eius in be ṡ deum nunquam
scivisse a fore reg. ß quatz ons ṡ adam
reg nunq9 potate z. ans eons ¶ Item 19
prima parti 2e conclusionis repugnat con
ro quito 3o 1a ans quia ṡ necte e divinam
scientiam tangens veri vel signi primi esse.
medium se notitiam affirmam 1a nunc est
divinam scientiam ipsius veri respectus rel zp9
anglz veri de futuro ex medium seu notitiam
affirmam 1a quolz vo de futuro dato sit q am z
tiet ot z quolz consimili nate est qualitercumque
propm vere scientia divinam scientia in
dicanre reputare 1a qualitercumque pa q the
nere scientia divina scientia necessario in
dicanre reputat ista quia ultima pz p
h̄c q vitas possitionis de contrario inpung
posito eius de nece e sim̄s requirit vita
tem eius sibi correspondentis in ipsum dum p
sicut inpossibile e istam ee veram nec est
a esse nisi a necessario sit ¶ Item dic de 20
prescia dei ex futoz posse fieri istud q
nunc sophisma po q a sit altera istarum
Cras erit navale bellum cras no erit nava
le bellum z pstripe 1a quam deus sit certitudinaliter
rem lateat q te que istarum sit a sunt sic
tu scis a ee vim ego tu scis asserttas pz q
tu non scis aliq a quod pa quia tu scis
hanc quam ee bonum a z deceri u a sunt

h z e bo homo c e bm v homo c ß in
possibile e excaliter sicto in gna ante sitam in
ferri quis non tibi scirem ¶ Ad primum
istoz cum arguitur Orcent vera rel q a
gna ad auctores inductas pfertate quibus
dem e q loquitur de necessitate condicionata siquid
posse e q deus prescivit aliquid fore z non
ter fieri seu futurum esse simul necte e sicut q
prastiebat ad q ipm erit futurum rel istis
modum exponendi omnes q similes ppos
de futuricione rei p comparationem ad divinam p
sciam vel notitiam doct Boecius. 10 de Cons
p sa ultima que de necessitate du s absoluta
z condicionata rel ut in articulo po z Augus q
etiam de concor cao zo ut in eodem arto
patuit z etiam Augus similiter idem innuit ro
de ciuitate dei cao 10 ut infra in visione ad
rem cationis apperebit ¶ Ad 2m pmitez ead
rem cationis apperebit conced q 1a q e bo deus pscit rel
ssitatem concedo q 1a q e bo deus pscit rel
z neo q eius sit necm rel eo fieri q si deus
rel concedo q voluntas divina determinata
z roe z cum inferetur igr non pt modo rel
nec quia ad pcom quia ex quo ppr poicoz
rei in esse rel dico sicut dicit Adam q h
tangia principis difficultas totius materie de p
scia z de pdestinatione ex in predestinato a quo
non sit ii deum velle saluare eum z in ta
etiam determinate velle conferre sibi z merita
ad eandem z voluntas divina determinata
z ad h̄c velle salvare eum z ab eterno de
terminata fuit difficile e modo quo possit no
velle z etiam noluisse saluare eum z
sic difficultas e de pscia ß quod in tali divine
mente z ab eterno fuit actualiter determinatus lo
quitur z ab eterno fuit actualiter determinatus lo
quitur de pscia indubitanter tenendum z
q deus certitudinaliter z evidenter scit omnia
futura contingencia ß h̄c evidenter z mom
ste exprimere e inpossibile intellectum pfecto statum
z concordat secundum Greg9 z simile e de p̄dest
inatione ¶ Ad aliquam tu ex hys que
inducimus in nobis ad ea que de fine q sin
gulis licz modo non possit sufficiens explicari
z ad removendum aliquas errores cum ipm
dico sicut dicit Scotus d. 20 p 1 ad pm ad m
principale questionis sive quo arguebat pdesti
natio hunc predestinati tursum impossibilium
quia deus predestinavit istum ab eterno go
e necm q the argumentum procedit ex fla
z imaginatione cum tu ymaginationem in
tellectus nititur ad intellectum veritate proponitur
questionis sic a p inpossibile intelliges deum ad h̄c

non determinasse voluntatem suam ad alteram
partem sed quod deliberare utrum vellet istum
predestinare vel non. Unde posset mutus(?) accipe-
re quod contingit ipsum predestinasse vel non predestinasse
sicut patet in actu voluntatis sed ideo
quia ceteris paribus ad actum voluntatis divine quod
preteritum est quasi non percipimus libertatem
voluntatis ista ad actum qui iam sit potest
tamen ab solvere a voluntate sed ista divina
sua et illud in nunc eternitatis unico est iste
actus sed prius est et ita intellectus est de voluntate
divina sive de volitione eius quod est huius
obiecti sicut si per impossibile nunc imperet deus
habeat velle in isto nunc et ita libere posset deus
in nunc eternitatis nolle quod vult sed si ad
hoc esset sua voluntas determinata. Ad formam arguit quod predestinatio
huius non transit in preteritum sed in ipsa coexi-
stent preteritis que transierunt non tamen pro-
preterit sed alia preteritum que coexti-
terunt. Unde verba diversorum temporum dicta
de deo prius verissime competunt quod non con-
signant partem temporis mensurantis illum
actum sed consignant nunc eternitatis quod men-
surans illum actum inquantum correspondet
illis pluribus partibus temporis ideo idem est
deum predestinasse et predestinare et predes-
tinaturum esse et ita contingens unum sicut
aliud quia hoc est nunc eternitatis mensu-
rans illum actum quod non est precise presens
nec preteritum nec futurum sed coexistens omnibus
istis. Et tunc aliquando patet quomodo ista vel
de preterito iste fuit predestinatus ab eterno
nunc dicta potest numquam fuisse vera et quod
ab eterno predestinatus potest numquam fuisse
predestinatus quia dicta pro conaliter(?)
isti de futuro iste salvabitur secundum ordina-
tione eius et quia ista potest numquam fuisse vera
iste salvabitur secundum divinam ordinationem
eternam eo quod talis ordinatio divina non transit
in preteritum et non necessario sed mere contingenter
est ordinatio ut iste salvetur etc. Ad 2m
si sit tunc non esset etc. Ad 3m quia ad probationem
dicit Gregorius quod in potestate petri est im-
pedire actus .i. facere quod actus nec sit nec um-
quam fuit unquam verum facere quod eius oppositum semper fuit verum
quia in potestate petri est non peccare in a et
per hoc facere quod istud sit verum petrus non pec-
cabit in a etc. Sed tamen est magno ideo

quod est contra communem opinionem et tamen ego primo quod
quia actus est eternus et in mundo si intelli-
gatur hoc de ipsa enunciatione creata patet quod
ista non fuit ab eterno vera quia nec ipsa
fuit ab eterno si tamen fuisset ab eterno ab
eterno fuisset vera non tamen necessario sed con-
tingenter. Dicant autem intellectus de eternitate huius
propositionis sive de eius subiecto complexo quod
non concedi potest tale fuisse ab eterno verum
de nominatione extrinseca sed ab eternitate in-
creata et indicio dei eterno indicante petrum
esse peccaturum in a non tamen ipsum fuit eternum
vel ab eterno tamen unquam fuit aut sit aliqua
entitas sine presentia fuit nec aliquis complexus
tamen significabilis quomodo tamen sit dicendum. Verum dicit
concedi ipsum fuisse verum ab eterno vel non
dico quod ipsum non fuit verum necessario sed si fuit
verum fuit verum contingenter mere. Ad 4m
hoc quod ipse dicit necessario vel contingenter etc.
vel solvit quia repugnantiam includit quod
petrus vel alius quod a ab eterno fuit verum
sive a sit propositio vel signum etc. possit facere
quod numquam fuit verum quia tamen posset facere
quod oppositum a ab eterno fuisset verum quod implicat
quod posset preteritum non cor... Item
si petrus non peccabit in a ista petrus
non peccabit in a ab eterno fuisset vera
si fuisset forte dato quod presentia nec fuisset nec esset
nec futurus esset aliquando sicut nunc ideo facere
ipsius petri quomodo nunc esset impertinens
ad talem veritatem etc. Item deus eternaliter
non indicavit petrum peccaturum in a sic
hoc indicium potest petrum impedimentum magis
enim prius vel potest esse prius quod potest non peccare
in a vel merendo agere in a contraria
tunc illo posito tunc sic quod petrus non peccabit
in a quo certum est sicut stet quod deus
ab eterno indicavit quod petrus
peccabit in a eodem per ante positum tunc
tunc vel non potest dici quod sic vel nota
et si non tunc unquam actus fuit verum nec
unquam tamen fuit quomodo figuram propositionis quod
possit impedire ipsum vel quod oppositum eius
esse verum et planum est quod non potest dari
aliquis modus etc. Ad 5m hugo dicit quod
per quod concedit vel iam eam etiam preterite
non est impedire actus etc. Contra sicut
arguit Gregorius tamen esse posset impedimentum
quibus non impedito actus esset positus quod actus
verum esset quod est contra solo verbo quia etc.
Aliter ergo dico salvo semper indicio meliori.

concedendo quod pe non potest impedire quin plus quam
ens infinitum prius possit quis .i. facere quod non
sit verum dicere vel quod non sit ita quod Petrus
peccabit in a quia si Petrus non peccabit
in a tunc numquam fuit ita quod peccabit in a vel
numquam fuit verum dicere quod peccabit in a etiam
antequam Petrus quicquam faceret vel ceteris in-
pz exigentis factis et non sequitur Petrus potest
non peccare in a igitur Petrus potest facere quod ipse
non peccabit in a vel quod semper fuit verum dicere
quod ipse non peccabit in a et non sequitur Petrus
potest aliquid facere ad quod sequitur quod ipse non peccabit
in a igitur Petrus potest facere quod ipse non peccabit
in a non sequitur ergo possum facere forte esse
presente et ad fortem esse presentem sequitur improbabile
equalem igitur ergo possum facere forte esse totale
¶ Ad tertium deus non potest etc. concesso ante ad 3
informa quia ponitur necessario quia prima quamvis
licet deus non possit aliter res cognoscere
quam cognoscit quia oppositum implicat tamen cum
hoc stat quod deus aliquas res cognoscit aliquando
esse vel fore et potest non cognoscere illas tunc
esse vel fore absque novitate vel variatione
etc. ¶ Ad 4 contra hoc est questio tertia quia contra-
dictorie etc. ad quam bene videtur Scotus ad 4
dicere 3o in responsione ad primum argumentum
tercie questionis partialis concedendo illam quod
ad dictum etc. et negando quod impossibile sit transitus
vel esse possit quia non potest esse transitus
sine successione ita quod oppositum succedat opposito
vel non potest esse impossibile sicut in
toto cum non potest esse impossibile sicut in
potest scire simul et non scire ita non potest
simul scire quod tamen sciat aliquid et tamen
sciat illud sine aliquo transitu ab opposito in
oppositum successive et ita esset mutatio
qualis non est impossibile quia hic non de-
notatur ens posse ad opposita secundum illam mutationem
et successione ab uno in aliud sed denotatur
potentia quam dumtaxat oppositorum in esse
secundum quam deum opponitur in eodem instanti vel mensura
alterum inesse potest in eodem instanti vel mensura
et hoc quod vult quamvis solennis doctor quod ab
eterno praescies a fore potest ante post non a in
non praescisse a fore potest esse etiam prius non praescire a fore
et numquam praescivisse a fore et ita et Hugo
videtur dicere de sacramentis parte 2a circa ultimo
ad quendam textum quia dicit quod si eventus
rei quem praescivit fore impediretur prouidentia
ipsa mutaretur vel cassaretur et dicit non
hoc sequi sed potius numquam praescivisse praescivisset
quod numquam fuit futurum ¶ Ad 3am confirmationem
dicit Scotus quod ista quia non est non sciens

a potest scire a ergo potest incipere scire a et hoc quam
praescire post aliquam prioris naturae ad distinctionem
temporis per eandem potentiam et in eodem instanti
postius contingenter scitum est impossibile sed
dico ad formam cum arguitur quandocumque non
et a etc. nego consequentiam informa quia si a sciatur
loco istius ordinis sciens b fore plane
et quod ab est falsa scitum ista quamquam non est sciens
b fore et potest esse sciens b fore potest incipere
esse sciens b fore. Ad secundam quia non videtur
intelligibile etc. dicendum negative et causa patet ex dicto
dicto Scoti ¶ Ad tertiam confirmationem
videtur Scotus quod non est potentia ad opposita et potest actiua
quia intellectus divinus inquantum est actus primus
excelentiam suam et particulares intellectiones
infinitam est potentia actiua respectu quarum obiectorum
quae producit intellectio cognoscit deus quod in-
sit potentia naturalis non potest agere quam intellectus
necessario quia immo licet hoc in agentibus causas
sed sit quaeque de novo approximacio passi
ad agens ita impossibile voluntas divina de-
terminans fore aliquo obiecto ab intellectu faciat com-
plexionem talem esse verum et intelligibile
et hoc illud est prius intelligitur in ratione obiecti
et sicut voluntas potest facere idem naturaliter
et sicut non facere ita potest istud esse verum et potest
non esse verum et potest cognoscere et potest non cog-
noscere intellectum naturalem non tamen per aliquam con-
tingentiam quae fundaretur sic primus in eo
agente naturali saltem ut est naturale sed propter
contingentiam ex parte obiecti quod contingit
est verum per actum voluntatis virificantis istud
tamen de tali approximacione obiecti ad in-
tellectum per voluntatem intellectum est non solo dica
tamen approximationis mutationis sed istud
tamen cum 6o contra quae est quaestionis et quaestionis propositione
¶ Dices quod utraque potentia ad opposita illius quam ad
in esse non potest esse sine mutatione passiui
et forte quam agentis approximantis ¶ Contra
hic nego et causam reddit Scotus quia obiectum
istud quod se habet loco passiui non mutatur
in suo esse scilicet intellecto quia potest esse sub opposito
contingenter tamen et etiam in suo esse et hic con-
tingens ex parte voluntatis producentis com-
plexionem esse et ita contingenter voluntatis potest esse
sine mutatione voluntatis ¶ Ad quintam quod Ad 5m
prius etc. negando illam quam ergo assumit etc. et
causam reddit Scotus bonam quod falsum est
verum opinari aliter esse quam sit. patet per quam de
esse illud autem fortius includit indubitabiles probabiliter

cuius quarum altera signt dictum tredec h. s. sue
ssim tres 2 aliqua negat ee vel fieri
esse in re 2 h. p eodem oti 2 to bene sit ergo
de falli seu decipi non sit autem ex alia pte
quia ibi illa de mee affirmat dum opponit
p isto instanti illa de poli affirmat posito ad
alterum oti p eodem oti non quidem co-
nexum sed disiunctivet io non sequitur quod aliquo
oti possit ee connexio oppositum inve ad illas
quod creditur quare non sequitur possitas de approbans
que intellt istam coniectionem 2 sillas eo e imme-
diate de contingenti 2 de mee quare s. in ia
teneat talis forma nisi ponetur ibi aer de
necessario sumpt. Ista autem ro patz ex hoc quia
si ex ro tali conclusionis arguate in ista de poli no
inferetur oti illius de mee pro loco assumpte
sed unius de necessario 2 ita ad inferendum ipsum ergo op
terz arre ee de necessario non n sequitur deus
non pot decipi 2 a pot non fore ergo deus no
scit a fore sed bene sequitur ergo non necessario scit
a fore / quod apparet quia si intellectus meus
sequitur. multos inve ita quod tu sedente opina
ver te sedere 2 te surgente opinaret te surge-
re non posset decipi 2 tamen certus tu potes non sede-
re ergo non possum decipi non sequitur quod ego
non scio te sedere p a sed bene sequitur quod non necessario
scio te sede p a ita in proposito licet intellectus divinus
non sequatur res sicut effectus causam tamen
ea concomitantia est ibi quia sicut res pot non
ee ita intellectus divinus pot non scire eam esse et
io inquit sequitur intellectus divinus cognoscat re
aliter quam e 2 io nunquam possunt simul stare in eo
intellectum illa que requiruntur ad deceptionem
sed sicut res sicut pot esse ita deus pot eam scire
2 sicut non esse ita non scire Ad sextum
dicit idem quod ex tali positione nisi nunquam sequitur
aliquod impole tamen ia de mee si ponitur bene
repugnat alteri cui non repugnat sua de poli
quia aue pot repugnare alteri cui non re-
pugnat quis sim hoc dicendum 3 in proposito quod
posita ista in esse pole e me non sedere ex ita
sola nichil impole sequitur sed ex ista cum alia sci-
licet deus scit me sessurum bene sequitur impole scilicet deum
falli quia sicut dicit Aristoteles 2o priorum ipsi
communes ex oppositis sequitur ergo impole. pro hoc ad formam
argumenti dico quod illa mee posita 2 admissa
necessaria e alia cui ipsa repugnat scilicet deus scit me
sessurum tamen repugnat posito Et si dicas
eo obligo te ad sustinendum istam deus scit me sessurum
eo donec durat tempus obligationis 2 stat

argumentum in primo. Dico quod stante tali
obligatione pro tamen dicas pole e me non se-
dere concedo tamen ultra dicas ponatur
mee nec iam quia positum eius repugnat
alteri posito prius posito 2o eius positio esse
non e amplius admittenda stante posito
obligationis Item possum plannius dicere
vel ponis eam mee una cum priori sub-
stante posito obligationis vel ia cessante si pri-
ma e posito nec prius si sim quod e necessaria
e alia Ad septimum sidens ref ne ante ad
secundam quia actus voluntatis concomitans quo
tenetur quam e ipse bonus in distinguitur neces-
sit necessario actus illius obiecti vel ut no
sit actus illius obiecti maxime si sit actus ex-
pressus cuius ipsa obita repugnat sicut signis tenet
dicta ro et q possum transire super cuius ipsa eo-
rum contingens necessario habet tamen actum si
2 ponitur non tamen necessario actum in transitus
supra tale obiectum vel tunc sequitur iste necessario
dicit io necessario dicit illud post n esse necessi-
tas dictionis ipse 2 tamen contingenter rebus
obiecti ita in proposito ref. 2 ita etiam e in
tentio Scoti Ad octavum dominus immutabi-
lis respondet Scotus in eodem quodam ad formam
scilicet dicit quod si non sit in deo necessitas alia
quam immutabilitatis i non e alius modus
necessitatis inter ios quos assignat philosophus
in 5o metaphysice scilicet quod tamen e quod non contingit aliter
se habere alii namque modi necessitatis requirunt
impressionem sicut necessitas coactionis et non
tamen e ibi sola necessitas immutabilitatis sit
quod immutabilitas ergo sit necessitas quod immutabilitas
non provenit n polem successionum oppositi ad
oti necessitas autem semper privat a potestate
potestatem sumus opposita ad hoc modo non sequitur
oti non pot succedere ergo ra oppositum non pot
mee Exemplum patz quod non sequitur antichristum fore
e immutabile verum ante positionem in mee ra
e necessario verum ante positionem rei mee et
nominatur dico ante positionem ref quia hec est
sola antichristum fore e immutabilis dicit mihi
addendo pro n tale dictum vel propositio sibi cor-
respondens mutari de veritate in falsitatem p
positionem rei mee ref. Similiter ista deus i
immutabilis scit a fore si n addita pot necessario
deus sic scit a fore successive p in cointi-
nue pot non scire a fore pro quod sciunt a fore
2o mutari scit a fore nisi tunc ipse mutaret ne
in mutari sequitur ad dominus prescientie me psalmis
nichil

dubitat quum deus immutabiliter sciat quod quidquid
sit sed hic facit difficultatem imposito .5. ad
aliam propositionem ejusdem generis cum dicitur quod possibile
immutabile est in 1a ratione quamvis ista bene sit
vera quod quidquid ipse est simpliciter immutabile
quod hoc est necessarium non tamen quod quaelibet res
quod hoc est necessarium non est quod simpliciter res
in immutabiliter se habet ad aliam in essendo vel
in immutabiliter se habet ad aliam in cendo vel
magno dicitur quod taliter necessario se habeat ad
ipsam sicut ut quod aliqua potest esse effectus suum
futurum in immutabiliter se habeat ante positionem
eius modo sit quod non potest ante illam positionem
in eius quod aliquid minus successiva de
uno ad aliud et tamen necessario se habet ad illud effectum
quam ante positionem eius possit in omni
pro ordine. ¶ Per hoc etiam patet ad primum in
dicitur sicut est possibile est et sicut omne possibile
necessarium impossibile est et sicut immutabile non ingeni-
tum aliquid se habet ad aliud cum accidentia
stamque est non necessario tunc se habet ad ipsum
immutabiliter ut patet ex declaratione oppositionis
ipsius cum facta sicut antichristum fore ita
vel petrum praedestinatum in a est possibile non tamen
non tamen immutabile vel immutabiliter tale ratio esse
possibile non necessario est non est forma idem
illi quod est esse immutabile eo quod tamen tertio ad-
ditamentum factum diversitate quo adiunctis
essentiam propositionum ingenibus ponunt
¶ Ad nonum omne possibile est concedo antecedens ad 9m
et ad sequens cum dicitur scire a est possibile simpliciter
dico quod illa potest tripliciter intelligi primo sic
quod actus sciendi quo deus scit a ponatur
quod a sit ita antichristus erit est possibile simpliciter
et tunc hoc est vera quia scire a deus est
ex hoc bene sequitur ista conclusio quod scire a de
necessitate est in modo vel deus non tamen sic quam
deo deinceps sit scientia sicut dictum est in quarto
de natura est deus et ¶ Secundo intelligitur sic quod
ad aliquem scire a sicut quod sit possibile simpliciter
vel possibile simpliciter et tunc modo hoc potest satis
rationabile bene potest scire a et non tamen est eius
possibile simpliciter. ¶ Tertio modo quod quod hoc quod
sit a simpliciter et ad solutionem sic quod certius pa-
ret quod sit melius ipsum quam non ipsum vel
quod non sciens a et tunc iterum non hoc ad
peccatum quae vadit contra illum sensum argumentum quod si
deus nesciret est in 1a modo ista tamen bene esset
vera si deus esset nesciens et tamen hic a est verum
est sed tunc non potest propositum. ¶ Ad decimum ad 3m
ridet quod deo 28a primi quod nos futura
intelligimus sicut ea scire vel possibile dei et non
non dicitur nos praescimus a deo quia futura
sunt nisi ea notemur ea sine qua non
ita dicit intelligendum esse deum Origenes
similiter sicut scientiam vel praescientiam dei non esse causam
eorum quae sunt nisi talem sine qua
non sunt sed tamen scientiam ad notitiam tamen
inferiorum sub nomine scientiae includit etiam
beneplacitum atque dispositionem tunc certe patet quod
ea eorum quae deus facit et hoc modo forte
accepit Augustinus quando dicit sunt quia novit
et quia sciens placuit et quia sciens dis-
posuit ¶ Secundo contra primam partem arguit
Egidius super librum primum contra eius dictum
quod solutio quod non sufficit quia illud dictum
Origenis dicit esse intelligendum tamen de
causalitate sine qua non quam tamen pa-
rum valet nunc dicimus quod postea aliquid erit
quia deus scit illud futurum esse non igitur
Origenes non est sufficiens praescientia dei causa fu-
turorum quia est non futurorum ¶ Aliter ergo ridet quod dico
et in dictum modo verum quod quamvis praescientia dei quae
non ad quod voluntas et potentia dei sit causa
omnium rerum quae sunt ista tamen positio quod deus
sit in nos futura sit sit talis et non
qualiter possit sic huic conditionali si deus
praescit res sunt futurae et non possibile
non includitur beneplacitum vel dispositio
absolutione est et hoc praetendit Origenes et ratione
quia ut dicit placito ut scientia magister hic dicit
sunt ea quia ita sit in re sed tamen signatur
in Boethius quinto de consolatione philosophiae ¶ Praeterea contra
quosdam dicentes non ideo quid esse vel evenire
quia id providentia futurum esse prospexerit sed e contra-
rio potius quia futurum est id divinam providentiam
latere non posse arguit contra ad partem et tamen
pro hoc quia dicit tamen et postea declarando
in persona philosophiae approbat primam partem quia
praescientia non est causa eventus futurorum sed si-
gnum tamen omne autem signum tamen quid sit
ostendit non vero efficit quod designat ¶ Hoc etiam
innuit Augustinus de concordia quando tamen videlicet dicit
si deus praescivit hoc hoc erit quia non si hoc erit
hoc erit sed sine nulla necessitate talitas ¶
Concordat et Boethius veritas quamvis quod scientia simpliciter
nomine modo non est ea rerum sed scientia approba-
tione quae est quasi operativa ut scientia artificis.
ad 3m et ¶ Item alterius positionis si deo ut de

mo

presciti futura quia illa futura sunt pt
duplex sensus est unus denotetur res fu-
turas habere prescientiam quia deus presciuit
sicut obiectum potentie hominem est causa cognos-
centis intuitive et in isto sensu propositio est fa-
lsam vel quod et improbat doctrine ut est
allegatum ¶ Alius sensus potest esse quod quia
res sunt future ideo scientia dei est et dicitur
prescientia ita quod talis locutio sit illo mo-
dalis quo isto quia homo est animal ideo hec
est vera homo est animal et sicut ultra dicit quod sic esse
in re sicut propositio enunciat est causa quod ipsa
sit vera et ita philosophus in postpredicamentis capitulo
de priori dicit quod neque oratio causa est in res
sit unum videtur quodammodo res causa esse ut
sit oratio vera dum enim res est aut non est ita
oratio aut falsa dicitur vel vera et per hoc est quod
res sit causa quod oratio sit et dicatur vera ubi sup
hec quod sit causa orationis aut alicuius entitatis
mea et large accipiendo causam eo modo posset
concedi quod res esse futuras est causa vel con-
causa una cum immensitate divine scientie quod deus
sic et bene dicatur presciens vel prescientia sed
quod isti termini vere possunt dici deo et probatur
posset dici quod quia res future sunt eius
scientia est immensa quam vel late potest ideo de-
presciit seu est presciens etc. et ita videtur
loqui origenes et etiam dictam talem
concedit Adam questione 3a 27 ubi dicit quod
ista nomina prescientia et presciens dici de deo
important relationem expressam de futuro igitur
ad hoc quod ista nomina vere dicantur de aliquo
oportet presupponere aliqua esse futura tamen
quorum dicatur de eo sicut ad hoc quod sciat ad
ex parte presupponuntur ita quod plane patet
per boecium 5o de consolatione prosa 3a item quod non
ideo quisquis sedet quia vera est opinio
qua estimatur sedere sed potius vera est
opinio quia quempiam sedere precessit
ex quo infert quod rem esse est aliquo modo
prius quam cognoscere illam esse et postea
concludit quod hoc ipsum quod aliqua res erit
non est causa divine scientie vel prescien-
tie sicut nec ~~...~~ditatis sed contra
necessaria requisita ut ita loquar cum
immensitate illius scientie ad hoc quod ipsa sit
prescientia quod res contingit futura erit et ¶ et patet
per quod dixit origenes non preter aliquid
erit quia deus scit id futurum sed quia

futurum est etc. quia rem esse futuram ut ex-
tenditur relationem necessariam ad hoc quod dicta futura
ad divinam prescientiam sunt ergo quia sic
impossibile est prescientiam esse futurum et eventa
predicentium sicut nunc ad hunc competet
eis ista denominatio quod erunt future ¶
Concordat Bonaventura etc. eandem dicens quod
quod prescitum potest esse causa consequendi
sive inferendi prescientie et ergo et futurum est ca-
dicendi vel prescientie et non e converso nam
prescientia est scientia ante rem unde dicit ordinem
ad rem futuram etc. ¶ Isto vero loquitur
ad ii Hugo libro primo de Sacramentis parte 2a capitulo
ultimo dicens omne quod fuit ab eterno presciri et
futurum est quia ab eterno futurum est ¶ Ad
dicendum quod est argumentum ex ordine causarum
quod certus est ordo causarum vel una causa
sufficiens omnium futurorum etc. et cum arguitur
si certus est ordo causarum quo fit omne quod fit necesse
sunt omnia que sunt dico necesse consequenter
et non est consequens sicut res contingenter sunt
vel future sunt ita contingenter est ordo
causarum ad ipsas producendum et ita etiam
dicit Augustinus 5o de Civitate dei capitulo 10o
ipsi tullio dicens non est quia ut si deo certus
est omnium ordo causarum ideo nichil sit in nostre vo-
luntatis arbitrio ipse quippe nostre voluntates
in causarum ordine sunt qui certus est
deo etc. deinde aliter vide ibidem capitulo
9o distinguit de necessitate et est in re dicto de ne-
cessitate absoluta et exemplum sicut est necessitas
mortis et illam negat in actibus vo-
luntatis nostre et conditionata sine qua
dicimus necesse est ut ista fiant si prescientia
futura etc. et hec non aufert libertatem
ad 3 voluntatis ¶ Ad duodecimum accipiamus
etc. tunc non stat ipsum etc. ideo negative
ad propositionem quicumque sunt unum etc. vero
pro 2a parte sive formetur in sensu composito
seu diviso si in forma in sensu composito
tunc istam quod hec est impossibilis istum
esse predestinatum non sunt unum per quod
sunt verum et tunc dico quod eius oppositum
est vera scilicet ista hec est possibilis istum esse pre-
destinatum non sunt unum per quod sunt unum po-
natur quod iste non sit predestinatus
sicut est possibile tunc hec erit falsa istum esse pre-
destinatum sunt unum per quod sunt unum
contradictoria est vera scilicet istum esse predestinatum

non fuit, dico p9 q̃ fuit om ¶ Et h' pr'
contra q̃q̃m q̃m. ad id argumentum de
q̃ deus prescit et non pt non prescire p9
q̃ ipm prescit de n̄ritate prescit et nõ pt
non prescire postq̃ ipm prescit de n̄ritate
prescit ꝓ omne q̃ deus prescit nõ pt
non prescire p9q̃ ipm prescit 1o ¶ dico
nc̃do hoc absolute nullam q̃ ꝓ
rei in eo aliq̃ q̃ deus prescit pt nõ p̄
scire p9 q̃ ipm prescit si aut hoc intel
ligat contracte sic s. q̃ omne q̃ deus
prescit non pt non prescire ante q̃ p
quo ipm prescit p9q̃ ipm prescit ipa
est vera / ¶ Et istud 2m p9 solucionis fa
et quia adhuc 1a maior minor mq̃ ipe
eam ponit e fa z contradictor z vera q̃
pra pt ex te sunt probatum de maiore arti
tam solum ¶ Ad terciam illud q̃ ve
nc̃o hoc quia id q̃ e nec fuit dignu a
or hesterne diei istum p destinare ad vita
eternam non z nisi deum in a oti velle
vel noluisse ita dare vita eterna ꝓ hoc nõ
tusmit impretitum cum hoc sit sic nõ velle de
quo dum fuit dce in a ot deus volt ita
vitam eternam nec ordinat istu ad vita
eternam et tale velle non incipit
tpe nec in stanti tpis licet tamen tali dum
z coexistat q̃ms et ista nunc nõ sit vera
deus prestinat istum in a. p. defini
cionis a impretitum tn totum q̃ fuit in a
deum a predestinare istum ad vita eterna
adhuc z. nec aliquid eius tusmit imp
tertum ¶ nec vz ista qua illud q̃ fuit ia
deum in a predestinare istum et ad
huc est ia deum in a predestinare istum
adhuc z sm eum quis pro illo suppo
quia tum a. iam non sit deum in a pre
destinare istum et z / ¶ Et dices deum
in a predestinare istum fuit et deum p
destinare istum in a nunc non z. 1o de
in a predestinare istu tusmit impretitum ¶
dico nc̃do quam sen forum ꝓ dum sic q
deum in a et c. tusmit impretitum nec
q̃ a tusmit impretitum tone tmquo
veritas nunc de deo q̃ ipse in a e predesti
nans istu / si tn minor sic formet illud
q̃ e nec fuit deum in a predestinare
istum nec nõ z. tunc vna cum alia vel a
pte assumpta cum sm et stet ista apta

dum sequeretur quas ꝓ tunc ipa hoc erit
fa ¶ Et dices quicquid fuit et nunc non z h'
tusmit impretitum ꝓ deum in a predestinare
istu et c. fuit et nunc non z 1o et c. ¶ dico nc̃do
hore pnt e z ma decopulata pto h' n o ꝓ si
disiunctius debet valere si namq̃ sm suppo
sito q̃ e nec fuit deum in a predestinare
istum tunc hoc e fa quo adhuc q̃ id nunc
nõ z q̃ id nunc z ut pz exedis ¶ Si aute
sibi precise suppo p illo q̃ e deum pre
destinare in a tunc hoc e fa quo ad
hoc quo dr q̃ illud fuit q̃ h' nichil est
nc fuit si aute hoc formetur copulative
disiunctius nõ vz ¶ Item totum fundam
tonis e mihi q̃ a o pretitum fuit nz
nec pt ee h' etiam est fam lo de posse
absolute q̃ deus idem a o pt face de
nouo ¶ Ad quintum dicm nec hoc lo de
veritate que e signum ꝓpomis ve illud
n q̃ e nec fuit veritas istius deus p destinat
istu in a et c. adhuc e ꝓ et nec pt tusmit
impretitum ut pz exedis in solucione p
cedenti q̃uis nunc non sit veritas huius
q̃ deus predestinat istu in a si aute hoc
telligitur de veritate signi que z de qua
ꝓpositio ab intellectu humano forta tunc de aq
tali bene concedo q̃ tusmit impretitum et q
nece e eam esse non tn sic nlla q̃ 1a intm
z q̃ ꝓ fuit vera iste predestinauit ma et c.
¶ Ad quintumdecimum quod aliqua et c. tunc nec
nõ et c. ro ucomis pz exedis ad primi artu
s. ad tercium probantem sententiam q̃uis et c.
z etiam pz explenibus alijs predcis q̃a
ista possitas ad oti non z sic q̃ similiter
sinccessiue eadem possit inesse ꝓ sic dum forum
me pole est alterum inesse z si h' pome
inesse sic reliquum ut inest ut infinit ¶
Et dicit Ockam q̃ in creatinis nõ pt in
ueniri simile ¶ Contra arguit de anima
tas z sfactis huius ꝓpomis sor currit eras.
sunt ota que nõ pnt hodie simul nec suc
cessiue isti ꝓpoicioni competere et tn ista ꝓpo
hodie vera pt hodie esse fa nec est simile
antiquorum fuisse futurum et antiquum nõ fuisse
futurum sunt ota quorum vtrumq̃ possibile e que
libet creature nec pnt sibi inuicem succede
re idem nec simul inesse eidem et tn aute
quam fuit futurum pt nõ fuisse futurum et c.
et c. ¶ Ad quintum ꝓ ita pa p9 annis z etia p9
p9 q̃uis et ipa illata: s. q̃ diuina predestinacio

ad quintum

/ fuisse

ad 2m

ad 3m

e natura rhe si acciperatur pdestia p arte
p nolicione pdestinantis ¶ Sicut passiue
persona predestinati vel p bonis glorie
vel gratie creatis tali pdone pstatis no
est dum q hinc di sunt immutabilia si aut
pa ps actiue acciperatur put queritur eu
sa tunc nec o istam qualiam qualis pdestiatus
est in mutabi pdestinatus et qualis pdestiatus
neccesario z pdestinatus e eo necesse prez ex
dictis. ad pam confirmacoes cuiti ¶ Aliq ten
dunt de hiis immutabi vel ii convertia cum h
necesario ztur nec a as vel de nor aliq esse
aliquale z no posse mutari motu vigat
pdom esse in mut vetam est ipaz esse
vetam z non posse mutari instiitate z aliq
ee immutabi pdestinati e ipm predestiatam
ee z non posse mutari in no pdestinatum
z tunc passo dunc neda e qua ¶ Ad ars
confirmacoz que de dicto e q istam solum
intelligis est dicendum q si li aliquales seu
aliquale actiua qualiter put extendit se ad
omnem qualificacom seu denominacoz in
trisecam vel extrinseca suptam ab illo qui est
et vel pt ee tunc nec ars quia sit ipo aliq
dr immutabi aliquales .s. vera denominatione
extrinseca supta ab hiis que eueniunt i futuro
vel que pnt ee z tn nor necessario b inde
contingent ethis .s. veri ita etiam deus im
mutabi dr aliquales p operacom ad extra
.s. pdestinans sor z tn non necessario e pdestinans
sor. ¶ ¶ Ad secundum concedo q deus p
scit vba de futuro p suam pecm volunte ptus
quia prius p suam scientia quero z ad
q sua vos si tn intellige q pstice deus scit
vera de futuro p suam volunte ut vos e
tuc nec q tur non pscit ut e merus ut
immensa notia est q e fsm quia ex ditur
q tie .s. q cena dia ut voluntas e velit
aliquid esse futur z ut intellectus vel in
mensa nodum pstiat est / z p hc patz ultis
ad inprones aliorum membrorum que va
dunt cont hc q pscienciam dinam vel
intellectum vel p immensitem scie divine se
mota voluntate q deus pscit futura se
hz est impole cum impole sit aliquod esse
futur nisi deus velit b ex hi non sz the po
ritatis voluntat divine ex pstie b stat inca
conequenciae ¶ Item qms in re impole
sit aliqui ee pscitam nisi deus velit aliq
ee futur tn posito p ymaginacoz seu p impole
q vos esse fieret sua aliqui differentes

adg f 1

Ad pedectum

voluntate diuia ut adhuc sufficiente in
tantum sine ircone illius cortoy adhuc
dicetur q deus sciret futura p sola cerz
suam que e immensa notitia ¶ Et ad
primam in pcom eu dr q ipa de se sola
in dens e est illa nec q ipa se sola
pter immensitez sue notitie delata
e ad iam ptem que z vera s. ad an
terum fore si erit vel ad antum no fore
si no erit ut pe utrumque equat pt fore
istum adeo est quia similis argueretur
de facto admicta volunte q utrumque eq pt
fore est ¶ per idem patet ad illud de in
quia dicitur sim ymaginacoz dicam q
adhoc in deitate intelligat aliquid fore
sufficit q illud sit futur absq aliqua co
quicumz sit illa ut q p hc q intellectus
sit practicus Item nec oz q sit pium in
sit q necario inducet a fore eo rhe absolute
nisi si a fuit sunt nec alia agencia
naturalia necessario agunt nisi positis passis
vel obiectis vel aliis requisitis est.
Per idem pz ad primum obiectum de nunc
sitate est. ¶ Ad ii r idem dico q licz deus
p immensitatem sue scie sciat aliquem
fore vel presciat non tn determinatur p
scam ad hc sciendum tamquam p aliq de
terminans illam vel aliquo precens sz se
ipa z determinata actualis nota est vel se
ipa e determinato z tunc nec eos tum i
deo idem sit determinato z scire est ¶ per
idem pz ad confirmacoz q dico q deus de
terminate pscito z ipse ad sciendum antequam in
fore ptotam suam sciam infinitam i
tota sua scia infinita e delata notia
q antix est z tn dr q invisibiliter sit ptoe
est illam no quia tota scia sua infini
ta s e notia sua q antix pt erit z ead
tota e noticia sua q determinatus in d
est ut oz ibi ymaginaz aliq determinans preue
est ut vos residua ps illius tomis pre
tendit ¶ Item cum dr de futuricione est
illa bene pt q ita e ut q vos diuia de
querat adhuc q deus determinate pscitat est
et ex hc non pt q ipa sit necar precina est
¶ Ad ultimum membrum pncipia stantis est
nec q ¶ Ad secundum p ptum sit ita q pe
trus est nec ia sua q i ex impotate sua
z facere est dz ii in ptate sua sit facere vel
dimittere vel no facere aliq ud q sc q ipe

ad 7 b

47 b

ad a

non peccabit in a non tamen scit quod in potestate sua
sit facere etc quod ipse non peccabit etc et hec quod
intelligendo ante a vel ante positionem etc in hac
quia si ad tale faciet adhuc scit quod ipse non
peccabit et a tunc etiam ita fiet quod ipse non
peccabit in a etc ¶ Ad decimum dicitur in ad 19
potestate etc nec eius sed bene conceditur quod in
potestate voluntatis create est quod a erit vel
quod deus prescivit a fore ut probat ratio
contra conclusionem 3e quia in potestate eius est po
nere a actum nullius ponere sed ex hoc non se
quitur quod in potestate voluntatis create sit facere quod a erit
etc ¶ Ad 9m prima pars etc nec eius ad ad 19
secundam quia scit quod nunc est etc nec quia non n
si deus est victrix quod quelibet eius fiet
sit victrix ad 10 20 videt adam non quia deo
istam tu scis a esse verum ergo tu scis a esse
gaudio et id quod assumitur in potestate quod impole
est ex ante scito etc quia tu scis hanc 9
esse bonam tanglam hec tres est una et tan
gulus hec tres etc et po est eius ante esse
scitum ex hoc quod sepe demonstrasti tanglam hec
tres etc et quia quod sic ante scitum quia lapsa
est a memoria tua demonstracio requisita ad
hoc quod scias tanglam hec tres etc ¶ Item
laycus credit totum evangelium et tamen non
credit totum evangelium quia nec concipit
ipsum item fiunt aliquo in lingwa michi
ignota credo verum esse illud quod dicit et tamen
credo id quod dicit quia nec concipio id
quod ipse dicit credo secundum alium doctorem quod
credo esse verum nescio secundum a et quod a esse verum
nescio convinci etc quia dico que est in mes-
acio utrum sit a vel non et etiam nescio
utrum ita sit a est verum infert istam vel econtra
tamen ita certus erit navale bellum vel tamen eius
opposita concedi tamen quod ista que est a infert a esse
verum ¶ Aliter michi videtur dicendum quod
eius implicat contradictionem quod in scias
quod a est una istarum que est vera et aliquod te
nescias que istarum sit a quia propositum
noticiam aliquis scit quod a est altera istarum
que est vera per illam eciam scit singula
a sequi iam que est a quoniam non dicitur sciat
an a sit ita certus erit etc nec distinctione sciat
an a sit eius opposita fiunt sicut omne verum
esse verum per illam noticiam veram scit que
verum etc ¶ Et hec patet etiam quod qui scit tan
glam hec tres etc esse verum etiam scit

tanglam hec tres etc eadem et tantum
scia et prescia sciunt sicut eius etc hec nesciat
demonstracionem etc similiter si credo eum verum esse verum
etiam credo eum verum et concipio ipsum eodem
conceptu quo credo ipsum verum et eodem conceptu
concipio quemlibet alium quod continuet impossibile non
quemlibet dum conceptu sibi proprio dicitur concipiat
et credat per ¶ Per idem patet quod 2a visio non
sufficit quia de illa que est a ego scio quod casta
vel conceptu quamvis licet non habeam aliquem
quem proprium de a etc Et potest formari tamen
quod Utrum certa prerevelacio distinctionis
noticia stet cum ipsorum futurorum contingentium ¶
Pro quo notandum quod sicut dicit Elphbet
hone parte 2a articulo 3o Revelacio accipitur
multipliciter Uno modo communiter pro quacumque dissolve
qua aliquis preter communem cursum nec per
aliquod signum corporale externum vel parabola
proprium vel ymaginem ordinatam intellectum et hoc
sive per ipsius oculos sive per ymaginationem duos
per illam visionem intellectus sic apprehendat
aliquod quod prius vel in quibus visio Balthazar regi
fiebat revelacio danielis pro per signum corporale
externum et pharaoni per ymagines visiones in
sompnis Genesis xlio et etiam petro qui vidit
discus lintheum etc Actuum 10 ¶ Secundo accipitur
revelacio proprie pro tali manifestacione qua
intellectus creature rationalis inducitur ad assen-
tiendum complexi revelati preter communem
cursum nature et hoc sive in mente a deo sive
ab aliquo spiritu bono vel maligno visio
hebat vel fuerunt revelaciones et hominis sed
prophete et mali sicut magi et phitonesse visio
proprie sic revelatur sive de precepto sive de proposito
post ipsam esse revelatum sive de presenti sive de pre-
terito sive de futuro ¶ Tercio accipitur revelacio pro-
prie pro manifestacione tali sive sit secundum communem cursum na-
ture sive preter communem cursum qua intellectus creature
rationalis inducitur ad assentiendum alicui vero
prius ignoto et revelato non est ei manifesto
sive de presenti sive de preterito sive de
futuro ¶ Quarto accipitur proprie magis pro mani-
festacione tali qua intellectus a deo vel ab an-
gelo inducitur ad assentiendum alicui vero de futuro prius
ignoto visio illuminacionis et locucionis revelacio 3
angelorum dicitur proprie revelaciones visio in
tellectualis quamvis secundum augustinum
super Genesim ad litteram dicitur contra visionem corporalem et spiritualem
¶ Iste tamen assensus de quo dicitur est vocatus
sine aliquo medio inducente intellectum ad assen-
tiendum vel per aliquod medium inducens intellectum

Tercius articulus
de revelacionis
futurorum noticia
et compossibilitate ipsius
cum futurorum contingentia

Descripcio revelacionis

ad assentiendum et hec sunt in mente sunt signa sua natura
vel suo natura ¶ Item illa revelacio qua mente
capitur adeo vel facit claram visionem in
verbo que est clara visio eterna divine facie
ad faciem et vocatur cognicio matutina
vel est aliqua alia manifesta visio que
sit in mente aliqua certe cognoscendi sanctis
cognicionem rerum in proprio genere et potest dici co-
gnicio vespertina ¶ Revelacio in genere
sic potest describi quod est manifestacio facta alicui
de aliquo sibi prius ignoto et ita generaliter
extendit se ad omnem apprehensionem qua intellectus
aliquid ignotum prius conducitur sive per talem
visionem fiat quod intellectus ille apprehendat quod
potest visum in complexo vel tantum vel et incomplexo assen-
tire vel dissentire vere vel false ¶ Et dividitur
in revelacionem intellectui manifestantem aliquid
vel aliqua incomplexe et manifestantem id
vel aliquid indicatione complexe et hec dicitur vel
vere vel false ¶ Revelacio manifestans id
vel aliqua indicatione vere est maior quia intellectus
creature rationalis inducitur ad assentiendum alicui
vero sibi prius ignoto et isto modo intendo uti
in proposito ¶ Item quibus predictorum modorum intellectui
potest fieri revelacio scilicet vel solum annunciando
quod sic fuit vel est vel erit sicut fiebat abrahe
de ysaak nascituro vel alias exprimendo
per aliquod signum corporale exterius sicut fiebat
Balthazar regi revelacio danielis v° vel per
aliquam ymaginem interius ~~revelantem~~ ymaginarie
sicut fuit revelaciones in sompnis sicut pharao-
ni Gen xl° et petro dum vidit vas linteum
Actuum x° ymaginaciones tales sunt in sompnio
sunt in magna [illegible] fuit multe revelaciones
prophetice vel et per [illegible] fuit visio in-
tellectualis quam Augustinus [illegible] excellit
corporalem et spiritualem quam david [illegible]
excellentius [illegible] unde dicit super
senes intellexi in psalmo ¶ Magis proprie
tamen fit quam aspectus de aliquo vero in mente
capitur adeo in intellectu sic quod ille assentit
[illegible] sine formidine revelacio sit quod [illegible] in-
[illegible] dissentire illi quod deum placuit
deo consignare [illegible] assensum talis assensus cer-
cognicio assertiva [illegible] revelacionem [illegible]
[illegible] est visio intellectualis [illegible] invisionem
seu incognicionem in evidente et evidentem
et evidens [illegible] in clara visione que est [illegible]
et enigmatica que est rerum [illegible] proprio

Conclusio prima

¶ Conclusio prima omne futurum contingens fore
deus potest intellectui creato absolute revelare
revelacione faciente ipsum videre et assentire
id esse futurum indicatione [illegible] futuro
contingenti deus potest aliquo predictorum modorum
assensum dare quo sine formidine indicat esse
futurum [illegible] quia [illegible] quia hec revelare tali re-
velacio de qua dicit [illegible] scilicet certe assensum et
ut patet ex dictis diffinicionibus revelacionis
et modis quibus potest revelacio fieri [illegible]
quia deus evidenter posset futura et [illegible]
ad eandem intellectualem talem assensum quo [illegible]
certitudinaliter assentiat aliquid tale fore [illegible]

coclusio

¶ Certum intellectus contingenter futuri
sequens revelacio absoluta tollit contingenciam
revelati seu contingenciam eveniendi revelati
patet ex conclusione ¶ Ergo [illegible] visio
ad argumentum scilicet quod simul stat revelatum
et adeo a fore et quodlibet simile et tamen a con-
tingens esse futurum patet ut prius [illegible]
non sequitur quod quodcumque deus revelavit
fore quod hoc necessario erit et quicquid revelavit
non fore quod hoc necessario non erit sicut multi
dixerunt quod facta revelacio absoluta quod
est de [illegible] mortuorum et aliis [illegible]
de futuro non potest evenire [illegible] quin
[illegible] quia tunc sequitur quod deus aliquo
[illegible] potuit facere que nunc non
potest facere et ita sequitur diminucio potencie
divine quia [illegible] quia aliqua sunt que
deus ex [illegible] creavit et tamen potuit creare
[illegible] quod [illegible] hoc deus revelavit
absolute quod [illegible] creabit [illegible] dicto [illegible]
[illegible] quod deus [illegible] non potest creare et tamen prius
potuit ea creare [illegible] ¶ Item [illegible] quod quilibet
homo habet dubitare an deus possit salvare
eum quia dubium est an deus dicto re-
velavit eum non esse salvandum Item
si facta tali revelacione absoluta necessario eveniret
[illegible] quod necessitaret ad eveniendum [illegible]
[illegible] ab aliquo extra non sic quia [illegible]
[illegible] revelacionem futuri [illegible] aliquid
extra [illegible] deus necessitare [illegible]
[illegible] ¶ Item Augustinus [illegible]
de magistris loquens de vera liberacione per
christum dicit alium modum [illegible] deo non de-
fuisse sed de omnibus revelantis a deo [illegible]
fuit [illegible] revelavit [illegible] ¶ Item tunc [illegible]
revelacione petro quod ter eum esset negaturus necessario
fuisset eum negaturus et sic argumentum de iuda
et de iudeis quibus christus dixit in peccatis
vestris moriemini et de pluribus aliis quorum

peccata futura fuit revelata adeo ut patet
ex diversis sanctis extra et ponens omnes.
tales possent excusari a peccato quia nullus
peccat in eo quod cavere non potest secundum Augustinum
3o de libero arbitrio capitulo 18. Item in
multis electis possibile peccare finaliter et dampnari / inpossibile
quod patet secundum contra patet quia 10 quo ad maiorem
humanam revelatum est quod sunt sui electi.
Primum correlarium quod deus sine condicione
potest aliquem revelare de finali [illegible] ad que
ipse pronunciat ad esse futurum patet ex dictis
Et confirmatur quia deus determinate novit
[illegible] ad quem pervenit ad sortem eternam
vel absolute ideo potest sic revelare. Item deus
potest aliquem certificare de aliquo futuro sub
condicione tamen de ista condicione quero an
deus possit eum certificare de ista absolute vel
non. Si sic tunc patet intentum de aliquo alio futuro
et habetur intentum. Si non tunc de ista non
potest fieri certificatio nisi sub alia condicione
et de ista 2a queritur sicut de prima et deveni-
tur in infinitum. Sed hic occurrit istud
dubium quod Utrum possibile sit deum aliquem
existentem in caritate revelare quod ipse finaliter
sit dampnandus et istud dubium habet difficultatem
ex hoc quod data parte affirmativa talis desperaret
eo quod firmiter crederet se non esse salvandum
non stat simul aliquem esse in caritate
et de sua salute desperare. Pro quo sciendum
quod deus creaturam racionalem viatricem
obligare vel obligasse ad non desperandum
de sua salute dupliciter potest intelligi. Primo quod omnem
viatorem preciso sibi singulari cogni-
cione viatorum [illegible] militante et solum lege
sic voluit obligare. Secundo quod legem obliga-
tionis extendi voluit generaliter ad omnem via-
torem in quocumque statu libere credentem suam
dampnacionem vel salutem sive nec obstante
quacumque condicione quam ultra communem modum
cognoscendi viatorum habet sive prerevelatorum
etc. Prima questio accipiendo dictam obligacionem primo modo 2o
ad hoc quod viator existens in caritate certitu-
dinaliter et indubie credat se dampnandum
non sequitur contradictio nec aliquod peccati commis-
sio patet quia ad hoc credendum posset esse certificatus
per revelationem sed talis revelatio (tolleret) poneret obligacionem /
de non desperando etc. Tertia questio accipiendo dictam 3a
legem sive obligacionem 2o modo adhuc stante
quod viator existens in caritate est certificatus

prerevelationem divinam de sua dampnatione finali
et quod peccatum vel contradictio inde sequitur. Probatur quod opposite
et viatore in caritate existente in noticie
sibi prerevelate sunt fuit et indubie assentire
potuit vim naturalem et libere se esse dampnandum
et tamen quo ad caritatem que libera et se tene-
inpossibilitas ita quod eliciat actum sperandi suam
salutem vel desperandi de sua salute etc.
Sextis ex omnibus sequitur correlarium ad istud
dubium cuius scilicet quod possibile est deum existenti in
caritate suam futuram dampnacionem revelare
[illegible] assentiri hoc credendo in eodem patet
quia ad hoc nulla sequitur contradictio nec peccatum in-
[illegible] quia non videtur danda aliqua
lex vel obligatio ad quam potius con-
tra revelatam certificationem debet sequi contradictio
vel peccatum vel aliquid tale in aliis contradicendum
predictis secundum predictos modos obligandi ita
tos in omnibus et precipue ad 2m sed contra illos.
nichil tale sequitur ut patet ex dictis etc. Secundum correlarium
simul stat viatorem diligere deum actualiter
caritative super omnia et deum certificare
ipsum de sua dampnatione patet quia habitus
caritatis stat cum illo certificante nec
apparet aliqua repugnancia illius certificationis
ad actum caritatis quantum ad hunc igitur
Tertium correlarium quod ultimo ad 2m obligationis
modum dictum cum hoc quod viator libere assentiat
certificationi sibi facte adeo de sua dam-
natione sequitur viatorem dampnare non in-
contradictio stare vel deum contra iusticiam
agere [illegible] patet quia secundum illum modum ob-
ligandi vel illa lex stat et viator libere
assentit certificationi sibi facte adeo de sua
dampnacione et desperat et peccat. Et [illegible]
patet quia ex quo deus sic certificat via-
torem quod ipse possit stante ista certificatione
non assentire libere et etiam nec desperare
et si viator libere assentit et in sic assentiendo
peccat non sequitur deum peccare vel contra iusti-
ciam agere vel facere aliquem peccare nisi quod facit
concurrendo generaliter ad omnes actus quibus
viatores peccant cotidie. Contra dicta
sunt multa dubia. Et primo videtur quod ad nichil
valeat huiusmodi revelatio. Ista non est ponenda
quia [illegible] deus non debet [illegible] frustra
vel quod ad nichil valet scilicet quamvis illa revelatio esset frustra
propter quam non posset assecurari illi cui
ipsa fieret de veritate revelati [illegible]

Correlarium

2m correlarium

3m correlarium

Contra dicta dubia quod
ille cui sit revelatio certificat
tam esse adeo.

Unde sciat ille cui aliquid predicitur quod ista
predictio sit revelata et fiat a deo vel apparen-
tibus quia talia ut signa sensibilia voces
vel alia causat deus vel angelus bonus.
significata aliqua fore similia si committatur
per qualis prout sensibus vel intellectui
et ille mendax est pater eius. Unde 1o certifico
¶ Confirmatur sicut arguit Eliphaz reve-
lat deus angelis quod error est ibi dicere tunc non
habebit de ista veritate certitudinem ut ante
quam otium eius adhuc et impietate divina fit
ante. ¶ Quod si sic sequitur quod deus potest
nescire seipsum sicut patet per 2am responsionem quod ego
aliter revelet a quod a erit quo facto si
adhuc hoc est contingens a erit 1o et contra a
non erit, et tamen sit verum Christum dixisse quod a
erit posito quod simul stet Christum dixisse quod a erit
et tamen quod non erit et ita Christus negaret se
ipsum ista consequentia ultima et simul impossibilitas
omnis patet per glossam super 2 ad Timotheum 2o nega-
re seipsum non potest ubi dicit glossa Christus qui
veritas est non potest seipsum negare quod tamen faceret
si dicta sua non impleret ergo necessario sequitur ergo
predixit a fore 1o a erit et ideo est necessarium
semper postquam Christus predixit a fore ergo et cetera
quod est contra priorem conclusionem et eius correlarium
¶ Tertio videtur sequi quod deus posset
esse deceptor quia ponatur revelacionem factam esse
alicui clare et ille asserit et credidit ita fore
cum eveniret non potest non credidisse si non
ita eveniret deceptus fuisset et non est clare
quod talia esse futura sed revelantur ut patet
per Rich. 3o de Trinitate capitulo 2o dicentem Domine
si error est a te ipso decepti sumus nam ista
in nobis tantis signis et prodigiis confirma-
ta sunt et talibus que non nisi per te fieri potuerunt
sed omnis illacionem est impossibile ut notum est et
patet per Augustinum octuaginta tribus questionibus questione
12a ubi etiam consilium talem formavit dicens
Si fantasma est corpus et fefellit Christus
et si fefellit veritas non est, est autem veritas
Christus non igitur fantasma fuit corpus et cetera
¶ Quarto arguitur sequi ex conclusione Christum
posse mentiri. ¶ Quarto videtur ex conclusione sequi
quod hoc sit nunc possibile Christus est mentitus quia
ponatur quod Christus asseruit pertinaciter diem
iudicii fore et adhuc hoc est contingens dies
iudicii non erit ponatur modo tunc sit dies
iudicii non erit Christus asseruit diem iudicii
fore et non est nec fuit deceptus igitur est
mentitus ¶ Et si dicitur quod ista non stant si-
mul ante positionem dei modo dies iudicii non
erit et Christus asseruit ipsum fore et 1o adhuc
hoc est contingens Christus asseruit diem iudicii
fore sicut et ista Christus precognovit antichristum
fore ¶ Contra assercio non requirit veritatem
quod sit sic sicut asseritur ut saltem vel non
veritatem adhuc sed sufficit sola expressio quod sic vel
sic est cum voluntate seu intentione ab-
soluta significandi sicut premittitur voluntas
voluntate quod aliud sit esse vel fore eadem
sicut exprimuntur sed nunc ita est quod nuper pre-
ungnis Christus predixit discipulis diem
iudicii fore sed proposiciones sunt necessaria Christus
voluit quod sui discipuli sibi crederent in
dictis suis sicut verba pretendebant et Christus
hoc est nunc notum Christus voluit quod eius discipuli
ei crederent in 1o dicto et ita de aliis que pre-
dixit eis de premiis eternis et de penis et cetera
quia si hoc nunc non est necessarium Christus voluit
et tunc Christus non voluit quod discipuli sui
talia crederent quod absolute est falsum patet ¶ Quinto 5o
videtur sequi quod omnis premiacio sive peccata
earum istorum que adhuc futura sunt
potest esse facta eo quod tamen quia ex quo patet
non obstante qualicumque prenostracione
vel revelacione facta de futuro adhuc
potest oppositum evenire et tamen eo primum complexum
non possit non fuisse cum tamen fuerit in
preteritum sed propositum falsitas omnis patet quia
tamen deus ita certificavit prophetas sicut catholice
ponitur aliquem certificari de futuro contingenter
sed quod impossibile est deum facere aliquem certificari
de aliquo contingenti futuro quod ipsum erit ¶ Item
patet falsitas predicti tamen prophetie quam ponit
Cassiodorus in prologo super psalterium dicens prophetia
est divina inspiracio rerum eventus immobili
veritate enuncians patet et falsitas omnis per
tercium regum ultimo ubi Micheas propheta
dixit ad Achab regem Israel Si reversus
fueris in pace non est locutus in me deus.
Ergo patet quod non stat deum ad pronunciasse
per prophetam illud non fore ante positionem 6o
et nunc sed deum aliquod tale pronunciasse
est verum eo quod totum est preteritum 1o ¶ Sexto
sequitur quod beato possit in verbo revelari
eternitas sue beatitudinis falsitas omnis patet quia
cum eternitas beatitudinis apprehenda posito racione
delectabilis et magni comodi certe revelacio et cetera

Secundo arguitur sequi quod deus potest nescire seipsum.

Tertio arguitur sequi quod Christus potest nos decipere

Quarto arguitur sequi Christum mentiri quod videtur ex conclusione sequi.

Sexto arguitur sequi ... revelari modo ...

Si dicitur

[illegible]

assentientima uar pr. Delectatio tu de ka[?]
sequa. apprehensionem sicut umbra corpus
p[?] Contuitorum pz Matheus qo 39 sic 1a de
lectacio ita naliter sequitur talem reue
lacionem a[?] sic eternitas btitudinis reuelata
b[?] sumimus uult post reuelacionem factam et
delectacionem consequentem tunc arguitur sic iste
angelus non erit eternaliter btus 1a non fuit
b sibi reuelatum in uerbo 1a a non fuit
falsa pz quia a fuisse e preteritum quia pa
pz quia non pt in uerbo aliter reuelari
futurum quam quod erit 2a pz quia a non fuit alium
in isto angelo nisi quia sibi fuit reuelatum
in uerbo quod fuerat eternaliter btus ¶ Item
argumentum pt fieri de sanguineo sudore
ex preuisione mortis pro tempore medio inter
sudorem emissum et tempus mortis et de
leuis nam sudore etiam expressione mortis
sic arguendo xpus non moriebatur quo no
preuidit se moriturum quo nec iste dolor fuit
ut iste sudor quia uterque solum ex ta
preuisione causabatur ¶ Similiter argui pt
de gaudio actuali quod habet aliquis btus pro
hoc quod reuelatum est sibi quod aliquis peccator con
uertetur ad penitentiam et finaliter saluabitur
et in multis casibus consimilibus eadem forma ar
guendi hz locum ¶ Item supponatur
sicut e uerisimile quod talis securitas sit clara
noticia in uerbo tunc ipsa auget gaudium
beati uel ipsa causat aliquod gaudium speciale
uel quod ipsa securitas requiritur ad btitudinem ut
pz per Augustinum xiiio de Trinitate capitulo vio 1o
propter istam securitatem Gabriel hz maius
gaudium intensiue quam haberet si non haberet istam
securitatem uel gaudium aliquod super addi
tum gaudio sue essencialis btitudinis quo ex sic
a posito Gabriel non habuit istam securitatem
sequitur quod ipse non habuit gaudium istud demtato
gaudio quod ipse habuit uel saltem sequitur quod ipse
habuit gaudium in illo gradu aliquando habens
iam securitatem et non habens eam ceteris pa
ribus sequitur quod omnino gaudebit quod e impossibile
quia tunc securitas ista non auxisset
gaudium ¶ Septimo sic quod Gabrieli mar
nacio dei potuit in uerbo reuelari futuras pro
quia sit ita quod deus reuelauit incarnacio
nem futuram Gabrieli et hec precise in uerbo
et quod ex ista reuelacione Gabriel uenisset ad
Mariam et non ex alia causa et quod latinus fuit

Dictio in
gabrieli in
carnacio dei
potuit in uo
reuelari.

ad eam sicut dicit scriptura tunc arguitur
pro tempore medio inter salutacionem factam
ad beatam uirginem et tempus in quo ipsa concepit
sub hac forma xpus non est incarnatus
quo Gabriel non uidit in uerbo xpm
fore incarnandum ista quia inpremisso
erat necessaria quia deus non reputauit
Gabrieli aliquid fore nisi illud quod fuit
futurum et omnis fuit contingens in isto tempore medio
quia tunc incarnacio fuit futura quo hec
quia in isto tempore medio fuit contingens si Gabriel
non uidit xpm in uerbo esse incarnandum
est hec quo Gabriel non uenit ad Mariam
nec salutauit eam quia aliam causam
ueniendi ad Mariam non habuit nisi quia
uidit in uerbo dei filium incarnandum quo si non
uidit hoc non uidit quod uenit ad eam sed quod
e impossibile 1o ¶ Octauo sic quod est possibile
quod aliquis ita feruenter et intense amaret
rem non separata ab eo sicut unus alius
amant similem rem ab eo separatam ceteris
omnibus paribus sed quod hoc sit impossibile quia tamen
spes adipiscendi ad non auget amorem
quod e contra Augustinum in 10 de trinitate capitulo primo de magis et minus
de primis ubi dicit quod summus rei spem quis
non gerit aut amo non amat aut te
pide amat quamuis quod pulchritudo sit magis quo
quia ponatur quod sortes et plato sint in omnibus
condicionibus similes et quod deus reuelet
in uerbo utrique bonum sibi futurum et consile
et habeat uterque istorum tamen in tempore a certe
de suis bonis separatis sicut pt ex sua cog
nicione et spe sua et sic amor sortis a amore
platonis b isto posito hec est necessaria a et b
fuerunt uel sunt amores equales uel
eque feruentes et hec est contingens
separata a sortes non erit quo hec conuersa est con
tingens a et b sunt equales et separata a
sorte non erit et sortes separatum a sorte non erit
1o sortes non uidet illud fore fore 1o non
sperat illud fore tamen quia non spectat id
nisi quia uidit in uerbo illud esse futurum
tamen quod hoc patet libro tertio quo 26 capitulo primo
¶ Spes e certa expectacio future btitudinis et
igitur si non est futurum non expectatur cer
titudinaliter et tercio sequitur dicit ibi quod spes
non e nisi futurorum et per hoc quod non
sunt futura non sperantur et quod non similiter
e contingens hoc et futurum ita hec est contingens sortes
sperat illud fore et quia hec est necessaria

Nono precipiat deus angelo q credat omne q sibi revelando ...

a 2b sunt amores eque ferventes i(ste)
conalis posito sor(tes) et plato. similiter dispositi
amant duo sibi ultimum sic posse equar
et tu dum spatium ab uno. et aliud non est
spatium ab illo ceteris omnibus. ¶ Nono sec.
q(uod) per revelationes possibile fieri in verbo sor.
q(uod) sit dirigi in volendis quia tunc omn
per cogitationem acquisitam et alias in soractes
... possit hic sit in talibus dirigi ergo multo
fortius per ... revelationis ... certitas quia
... q(uod) deus tenet dum angelum ... in
in naturalibus et in cognitione ... noluntur
consuetudinem ... et participat ... tempore ...
mortis q(uod) nichil velit ... dampnacionem velit
dampnacionem sor(tis) nisi q(uod) viderit deum velle
et velle ... quicumque viderit deum velle
... idem et revelet sibi deus in verbo q(uod)
sor(tes) est peccaturus et recepturus penam eternam pro
peccato futuro quo revelato velit iste angelus
sor(tem) esse ... puniendum sicut videt deum
velle ... in a ... et inspiceat ... in instanti
et sit peccatum sor(tis) ad huc futurum tunc sit sor(tes) non
peccabit ... deus non vult ipsum punire pro
suo peccato futuro ista quia et ... et
possibile quia ab eius pendet a voluntate libera
sor(tis) ... quod est impossibile tunc ... ergo quare
deus non vult punire sor(tem) in futuro peccato igitur
iste angelus in a ... non videt in verbo
deum velle sor(tem) istam penam futuram
quia nota est quia ... iterum ...
aliquid velle sor(tem) nisi q(uod) ipse voluit sor(tem)
... iste angelus non videt in a ... deum velle
istam penam sor(ti) ... angelus in a ...
voluit istam penam sor(ti) hoc ... in
preteritum ... non ... iste angelus in a ...
voluit aliquid ... q(uod) non videt deum velle
... eius ... egit contra preceptum dei et peccat
mortaliter ... est ... quia hoc est ... impossibile
iste angelus sit volendo ... sor(tem) et peccat
mortaliter in ... quia pono q(uod) iste angelus
statim post ... in ... bene voluit sinsset
... propter bonam voluntatem ... forte
voluntatem ... quia voluit istam penam
sor(ti) futuram ... sit contingens ... voluntas
... sit peccatum mortale ... contingens
iste angelus per peccatum mortale confirmatus
3 in iustitia et ... quia ut suppono et
per istam volitionem fuit confirmatus in iustitia
et ... quod est impossibile ... ¶ Decimo ...
... fundato ... primo per ... ante
mortem ... peccato ipse tenet deus ...

10

et participat ... tempore annichilationis q(uod) ...
... revelatum sibi per aliquod certo
tempore et revelet sibi deus q(uod) xpus moreretur
in a et ... ipse credendo quod ... ad huc
... xpus ... non mori in a ...
... q(uod) xpus non moreretur in a tunc
quero utrum iste annichilabitur ... non
et non nisi pro ... ... experiendo
sibi preceptum ... non ... xpus non
moreretur ... non est sibi revelatum q(uod) mo
reretur in a et ipse credidit q(uod) non morere
tur ... credidit non revelatum ... tempore ...
annichilationis ... noluit ... annichilari ¶ Ad primum ... ne deus
Ad primum dicitur ... q(uod) ... non ...
fieri nisi deus imprimat adhesionem ...
... ita erit vel q(uod) sit ... vel in ...
... premittitur talem ante assen
sum ... sunt contingentis ad utrumque non
potest imprimere ... aliquid ab ipso ...
... vel ... nisi solus deus ¶ Item
... q(uod) facta revelatione alicui possit ...
... diligenter discussione ita ...
talis sufficienter ... q(uod) ... est ...
... fit ... q(uod) potest fieri orando
... scripturas legendo ab aliis ...
... revelatum ... cum suis ...
... considerando ... et ...
... assecurabitur
... parte ... deus ...
... q(uod) ... cum ...
... apostolus ... omnem ... nolite
credere ... probate spiritus ... Jo.
... ad Ephesios ... probantes q(uod) sit
... deo ... possit ... doctores ...
... animo duobus ... cognoscere
... apostolus ... ... spiritus
... ... et Ephesios ... conveni
... in omni bonitate et iustitia et veritate
... dicendo ... et ...
... et de fine et que utilitas ... vo
... beata virgo ... ad ...
... ¶ Item eliphat ...
... utrum ... in ... ...
... omnes ... q(uod) angelus ...
revelationem sibi factam de ... que ...
... voluntate ... certitudine fidei ... palig ... potest sibi
... ... malorem ...
... non ... ... est ...
¶ Contra aliquis ... primum

... ste

licet assensum de futuro qui non est in mente catus
ideo/ Item in hac humi fide pro certi
sumus assensus de revelato per apparentias sed
licet congruas etc sicut patuit in quoniam de spe
de ¶ Verum videtur dicendum concedendo huiusmodi
esse contingente etiam post predictionem eius a
christo et talia habent a nobis credi et similiter habet christus
predixit de futuris non eveniret ita quod
simpliciter loquendo illa non videtur impossibilis et hec loquendo
de quia ad humanitatem que sibi fuit
relicta possit nescire scripturam et sicut dicere et
multos etiam ut sic possit peccare et dein
ordine manens unita verbo et hec loquendo absolute
tamen ista sicut impossibilia secundum positionem de conce-
dinata et lo(quendo) glo(ssa) ubi supra quod hoc quod secundum
scripturam non etc non potest laus est divine potentie
loquendo autem de christo absolute secundum divinitatem
tunc simpliciter est impossibile quod ipse aliquid pre-
dixerit quod non eveniret licet non optaret
evenire secundum ad sensum quem nos intelligimus
in dote expressa ut patet de resurrectione lazari
nune et de morte Ezechie regis aliquid esse
predictum quia auctas non ita intelligimus
nos indubitanter credere sicut iam intelligi-
mus ad credendum dicentem in dictis etc que christus
nobis predixit predicta tamen evenerit
ad sensum quem deus pretendebat in pote de
Ninivitis ut converterentur nisi infra
xl dies penitentiam et de ezechia quod in area sua
esset in ferrioris erit moriturus etc/ Concor-
dat Eliphat et Holkot ut patet in fine solutionis
tertii argumenti ¶ Contra quod hec quod dictum est de
christo secundum humanitatem contra hugo d. 38 primi quod e
secundum ipso otium patet quod christus secundum hominis et assen-
tione creata non potuit dicere falsum et hec patet
articulos condempnatos quorum unus est
quod satis erat possibile quod pro libertate creatam
christus aliquid voluit et numquam debuit sic
evenire ¶ Unus dicit quod christus potuit dicere
ipse falsum et asseruisse assertione creata
tamen voluntate quam mentali tertius dicit quod possibile
est christum secundum volitionem creatam erasse et
forsitan secundum hominem mendacium protulisse
tertio sed ¶ Et sicut hic dicitur quod de tota
ratione hypostatice est impossibile et animam
christi diutium sic unito patrie vel errare
vel firmiter assentire falso vel asserere falsum
etiam assentire etc quia impossibile est animam christi sic uni-
tam aliquando velle vel asserere vel intelligere
quam christus tale velit etc. cum omnis volitio
vel assertionis create ipsius anime christi consi-
derata sit et primum quod anima vero illa sit

humanitas solum est primum quo ex eo quod
anima christi anima perfecte divine cum vna eius
est dens ideo per christus ut deus non potest errare. Ergo
patet quod impossibile est animam christi asserere hoc fore
nisi christus seu verbum asserat hoc fore
etc patet quia actus non est illa unio nec
ad verbum personalis ¶ Sed hic nota secundum quod licet
ille actus quo anima christi volunt vel asse-
runt vel asserit. hoc fore non possit non
fuisse tamen potest non fuisse volitio vel
assertio vel assensus de hoc fore etc attendo
per assertionem potest includi assensum assentiens
de hoc fore etc ¶ Per hec ad formam argumenti
cum dicitur quod nemini fuit christum dixisse quod a erit
si intelligitur de illo actu vel dicto credito in ani-
ma et cetera quod ut de hoc fuisse concedendo et intelligitur
ultima quia ¶ Si autem intelligitur quod intellectu et christi
hoc dixisse asserendo hoc quod a erit vel asse-
tive significando hoc quod a erit sic assentiendo
tunc negatur et ratio in omnis patet etiam de hiis
quia omnis assertio christi non solum increata
quo ad divinitatem sed etiam creata quo
ad animam humanam seu humanitatem que percipie
est vere contingenter futura potest numquam fuisse
assertio quod tale futurum erit et ita quamvis possit
illius vere contingenter est nec fuit asser-
tio quia ad eam esse assertionem christi vel
anime christi pro eam etc veram [...] sed contingit
esse vera vel fuit vera eo quod omnis veritas de-
pendat a futuro ita contingenter est vel
fuit assertio ¶ Sed Holkot dicit quod hoc certum
tamen possibile deus decipitur vel errare certe
per contrarietatem prelationis ¶ Ad tertium
dicitur potest negando primam consequentiam ad probationem
quia post quam etc dicitur quod si non ita eve-
niret tunc deus numquam talia de futura sibi
revelaverit et ita nec revelans defuturis prelationis
positionem vel intellectus contingenter fuisse revelatio
quia ipse tunc revelans contra non ita fore sed
premittas etc ¶ Sed hic rursus licet servanda
non tamen evacuat difficultatem argumenti quod
per eam non intelligitur quando deus fecit illud
sibi fiebat ista primitas vel continuatio
credere quod ita eveniret et pono quando decepto
fuerit nisi sic eveniat et non nisi adeo quod
certam evidentiam firmamenti etc Tunc ante
positionem vera intellectus hoc sic contingens tales re-
videt sibi revelata fore tamen per quam credidit
necesse est christum credidisse vel assensisse talibus
premittatis adeo ut primitatem tunc sic

Ad tertium

seu fornicatis adeo ut ex tunc puer non
fuisse pronunciata. Aliter ergo modo Adam
recitando duas solutiones Ocramfeldi
quarum prima quod deus non potest decipere aliquem
de ordinate ipsum fallendo vel cavendo ter-
mos sine complexione libera propter
voluntatis fallens eum inducit errorem propter
quem sine nullo delicto vel demerito
talis persone damnaretur. per quem modum
demones et heretici conantur fallere et trahere
ad errores dignos damnatione ut dicit
Augustinus 83 q. q. 53 deus per seipsum neminem
decipit est enim pater veritatis et filius veritas
et spiritus veritatis. tribuens dignis tamen digna
tribuens. quod pertinet ad iustitiam et vite
meritis aut animis pro meritis et dignitatibus
que sunt in gradibus carum ut si quis
dignus est decipi non solum per seipsum
non enim decipit sed neque per talem hominem
qui iam congruenter diligit et custodire
precepit sit in ordine vero 3o modo. neque per angelum
tali non convenit persona fallacie sed aut
per talem hominem qui nondum se exuit
huius cupiditatibus aut per talem angelum
pro sue voluntatis perversitate vel ad vin-
dictam peccatorum vel ad exercitationem purgationemque
eorum qui secundum deum renascuntur in infimis
nature gradibus ordinatus est legimus
in decepturum regem falso vaticinio prophetarum
ita legimus ut neque sine divino iudicio fu-
it nemmas qui dignus erat sic decipi neque
per eum angelum quem deceptionis officium
non deceret sed per angelum erroris qui se
ultro tales voluntates partes suas libens
postulavit. Ex quibus patet quod deus
nonnumquam directe decipit indirecte tamen fefellit
et decepit quia aliqua dixit vel fecit quod
aliqui aliter intelligentes quam dicebantur
fallebantur. Et huic etiam concordat Gregorius
q. 2 ca. materiam deceptionis dei s. de utrum
deus possit dicere falsum articulo 10 qui concedit verba
Augustini magna ... deum posse fallere vel
falli dicit intelligendum esse pro ... patris
patris ... et in dicere frequenter deus fefel-
lit dicendo quedam ... sonando que
alii non intelligentes falsum ex intelligebant
ipse tamen fallere non intendebat. Dictus doctor
dicit concedit deceptionem Achab et precepit eam
ut patet in hypothesi 3a ... ultimo ubi inter
cetera dicit deus decipiens et prevalebis egredere
et fac ita. Videtur pertinendum doctorum

i. precepit

quod deus non precepit istam mendosam de-
ceptionem sed tamen precepit ipsi malo qui
hec optavit pro puniti. Concordat Gregorius
ubi supra articulo 20 et addit quod illud verbum
egredere et fac non fuit ad intentionem dei
imperativum sed pronunciativum sicut id Ioh. 2o Sol-
vite templum hoc et ad eundem 13 quod fa-
cis fac citius. sic etiam introducit sicut glos-
sa textus non imperative sed pronunciative lo-
cutus unde in proposito egredere et fac sic ...
i. egredieris et facies sicut ante dixerat
decipies et prevalebis. Aliter etiam ut
dicit Adam dicit potest secundum Ocramfeldum
concedendo quod deus precepit sic fieri sicut
Augustinus ubi supra 83 q. q. 53 dicit de Iu-
deis qui postulaverant vasa ab egyptiis
non esse mentiri si hostem deceptione digni
iussi sunt decipere etc. Et ex hoc contra-
ne positum ponit aliam conclusionem quod
accipiendo decipere pro fallere aliquem contra
instinctum legis divine vel legis nature
vel contra conscientiam vel deo conveniens potest
nec homini nec angelo licitum est sumendo
autem decipere pro falsa notis significatione vel
alterius signi equivalentis cum inten-
tione fallendi i. faciendi quod aliquis ...
falsum assensum vel quod aliquis erraret
in iudicando ita aliquid sibi oppositum
vel notificatum quod utique fieri potest
sine peccato. Non video dicit Adam quin
deus hoc posset facere et posset precipere
alicui quod faciat qui etiam hoc licite
facere posset nec mihi contra constitutionem
patet. Oz huius oppositum dicendo ponit
Gregorius ubi supra et Hugo in illa quo-
dam nulla creatura possit certificari simul
de aliqua revelatione de futuro contingenti quod
est revelatio et utique ponit quod deus non potest
assertive dicere falsum hic aliquem decipere et probat
Gregorius quia si deus diceret falsum assertive deus
posset non esse deus contra praedicto Augustini libro
Confessionum 7o ubi sunt dicit quod aptissima et
longe aliquibus abhorrenda erat dementia
manichei qui cum in suis libris plura
scripserit falsa dicebat tamen se esse spiritum sanctum sicut Christus
secundum divinitatem est dei filius hic autem vere non
esset nisi spiritus ... cum esse spiritum ... quod scripsit
et docuit falsum sic et si deus potest dicere falsum er-
go potest non esse deus. Item probat quod deus

non potest alicui dicere falsum volens quod ipse tamen dicit assentiat huiusmodi dicto quia tunc deus posset mentiri quia licet omne mendacium non sit aliud nisi falsa significatio cum voluntate fallendi ut communiter dicitur et ut dicit Augustinus libro contra mendacium et etiam libro de mendacio loquens de mendacio vocali dicit quod est enunciatio falsi cum intentione volentis ut fallat et ideo ut ait nemo dubitat mentiri eum qui volens falsum enunciat causa fallendi. Item falsitas contra qui pertinet ad propositum adhibetur libro 6 ubi dicit quod deus volens ostendere pollicitationis heredibus immobilitatem consilii sui interposuit ius iurandum ut per duas res immobiles id est promissionem et iuramentum quibus impossibile est mentiri deum fortissimum solatium habeamus quod sic arguit apostolus si deus non esset sciens quod iuravit vel promisit deus sic iurando vel promittendo fuisset mentitus quod est impossibile ut dicit apostolus et etiam quia tunc certificatio fidelis de promisso divino. Item patet falsitas per Augustinum in libro de symbolo sermone primo iuxta principium ubi super illo articulo Credo in deum patrem omnipotentem dicit deus cum omnipotens sit mori non potest falli non potest mentiri non potest etc. nam si mori posset non omnipotens esset si mentiri si falli si fallere si inique agere non esset omnipotens quia si hoc in eo esset non fuisset dignus qui esset omnipotens. Item Augustinus primo Enchiridion capitulo 95 sic ait quod aut dei quia quod vult deus iniustum et quod non vult non est iniustum non ita intelligendum ut si deus velit qualibet iniustum sit quia ipse vult non ideo [illegible] deus vult mentiri iniustum est mentiri sed potius deum illum non esse nam nequaquam potest velle mentiri voluntas nisi iniqua corrupta quia veritas vel que deserendo veritatem corrupta est. Item percipit ad articulum consimile ipsi videlicet Gregorio diceret primo si teneatur quod res preterita potest per divinam potentiam non fuisse tunc diceretur possibile esse quod deus talem assertionem numquam annuerit et etiam quod possibile sit illum non credidisse ita fore. Ideo si hoc non teneatur tunc non est dicere potest sicut aliqui antiqui doctores dixerunt quod possibile est illud dictum non fuisse significatum aut non illius significati quod est a fore sic assertionem alterius non fuisse assertionem per quam dicitur a fore et ita sunt via quam ponit Bernardus in quadam summa ut dicitur.

de locatione predictarum capitulo anno etc. Doctor communis solicitorum magister Hugo explanans de prima partibus reptio sermone in principio de quantitatem dixisse assertionem de a fore totaliter infinitum imperfectum. Item sicut arguit Hugo de Sancto Victore ex ultima de revelatione mediatoris igitur potuit numquam assertionem et sic Christum etiam que ideo sunt tamen exultationis etc. Aliter ergo videt Hugo ad istam difficultatem in questione vestra etc. secundum 38 articulo primo ubi ponit sex propositiones quarum tertia est quod deus prevaricator operatur et facit ut mens rationalis assentiat esse meditationem divinam vel vere verbum dei sive primo assit scriptura sive ex verbo Christi sive tertio in eterna spiratione sive quando prophetizat non deus illuminat spiritualem mentem inspirationem ad consentiendum veritati et humanum animat ad consentiendum vel hic apostolus dicit et per quod aliquin non dixissent apostoli de dicere quod ad augere nobis fidem. Certa pro sua que in mente est ad propositum deus non facit mentem credere dum se definiens etc. sic satisdeus sic prophetizando significat phylosophum mediator precepisse intendit significat phylosophum mediator potius ipse anima sufficit cum promissis et cum coefficientia dei effectuali quam quia merito non potest evadi quin deus fallere posset. Item ut ipse dicit sic est quod doctores sic dicunt quod verba sicut quam habuerunt spiritum dei. Item est sic quod verba non in quam scripture sic sonent. Item actus ille preceptive sic sonent ipse nomine in deo egens spar sic pronunciet vel ordinante mellium. Hic ergo ad formam ultimam quod argumentum deus in mente Christi hominis quo argumentum deus in mente spirituali motione facit paulum assentire ut precise intendit significare sicut tamen fore et sicut sic precise intendit significare sicut tamen fore et quod sic precise intendit significare sit ad formam ut tunc deus facit paulum fore indicium numquam esset tunc deus facit paulum assentire et ita deus facit paulum assentire fore sic intendit quod deus facit ipsum indubitanter credere quod si quid deus revelet hoc et ideo deus facit ipsum velle credere revelationi divine et eo preservat ipsum a dubitatione et tertio ipse sciat intentionem quod significaret sibi meditatio dei cognoscibus sufficit potest apprehendere tunc concederetur. / sufficit Item ad aliam formam cum Christus dixit Petro ter me negabis voluit et asseruit quod illa verba sic significent et voluit quod discipuli sic assentirent et fecit eos assentire quod si numquam quod Petrus esset ter negaturus quod si deus voluisset fecisset etc. dicit magister istud quod deus voluit ut discipuli sic assentirent quod Petrus esset ter negaturus non in egebant dei adiutorio ad intellectum compositionis verborum concedo tamen dicit

Cum ista ultima solucione concordat Elyphat quod vide infra

Nota Holkot concordantem cum Adam in solucione prime partis argumenti secundi

quod voluit ut ipsi crederent et si non concedo quod ipse fecerit eos assentire etc. ¶ Contra istud fundamentum non videtur verum quia quemcumque assensum credendi a fore etc. potest deus causare cum efficiencia intellectus creati potest efficere se solo in tali intellectu ¶ Item deus secundum potestatem determinare assentire illa futura fore etc. ¶ Item si intellectus creatus deus sufficit cum deo coefficiencia ad talem assensum etc. tunc multo magis deus eciam causat illum totum assensum quo paulus assentit mediam fore contra quod ipsum sit determinare credere ergo sine paulus illum assensum coefficiat sed non si mediam potest non fore contingenter stat etc. tamen ¶ Ideo sicut dicit Adam non videtur magis quod deus in mente causaret maligno assensum falsum quo erraret meditando non tamen oportet sequitur quod deus possit aliquem fallere vel decipere intendo istis terminis quomodo sicut doctores communiter quod tunc fallere consonat in malum. Et per se taceo certam atque indebite vel deordinate vel contra legem etc. nec sequitur deum posse mentiri eo quod mendacium et hoc mentiri vel conscienciam etc. ¶ Item cum Adam concordat Holkot questione 2a arti. 1a. si verum deus ab eterno sciuit se producturum mundum a ... secundum certum finem quod totius questionis ubi in rursus ad 6um argumentum inter cetera dicit quod cum arguitur a fuit scitum in tempore Adam ergo fuit scitum in tempore ergo falsum fuit scitum Adam in tempore nos est contingens quod sit verum tamen potest nunquam fuisse verum sed non est simile de ista proposicione anima etc. asserit a quia ponitur a in d tempore quia hic peccat simpliciter necessaria vel impossibilis necessaria sit eciam impossibilis si est falsa. Sed certum est quod est vera generaliter ideo potest concedi quod hec est modo necessaria anima Christi assentit huic proposicioni deus in medium erit et assentit eam et non dependet ab aliquo futuro plus quam ita petrus assentit isti proposicioni et concedendum est quod est contingens anima etc. fuit decepta anima etc. credidit falsum anima etc. fuit [illegible] sed est impossibilis anima etc. [illegible] per tunc mentiebatur quod non protulit cum intencione fallendi deordinata ¶ [illegible] procede quod [illegible] notitia creata potest errare per mutacionem rei circa quam notitia quia notitia creata istius a erit [illegible] cum est notitia istius a erit et non potest notitia istius a non erit et notitia increata nunquam potest esse errore.

et similiter si sit notitia istius a erit postquam fuit notitia a non erit sine sui mutacione et nunquam fuisse notitia istius a erit et hoc propter illimitationem notitie que est deus quam imitari possumus sed non mensurare. ¶ Item cogitatur de intencione in Christo que est dupliciter creata et increata. Si loquimur de increata ymmo quod hoc in eo tempore sancte necnon petri etc. fuit contingens Christus intendebat decipere petrum ¶ Quam loquimur de intencione creata hoc fuit possibilis in eo tempore ideo Christus intendebat decipere petrum sed hoc fuit contingens Christus intendebat intencione creata facere petrum credere falsum non tamen decipere cum velle tunc fuit contingens quia loquendo proprie ista propositio volo te decipere et ista nolo facere te credere sicut philosophi dicunt et credo quod non est sicut philosophi dicunt sed post assercionem et factum petro hec fuit impossibilis Christus voluit petrum hec credere et credidit hec esse falsum assensu sed creato quia hec fuit necessaria Christus assentit vel credidit quod deum suum fuit verum et hoc fuit contingens in eo tempore anima etc. fuit decepta propterea ista deus potest decipere per revelacionem vel per motum sicut hoc fuit possibilis deus est mortuus ¶ Contra hec arguitur ergo hec potest possibilis deus asserere falsum scitum esse falsum cum intencione fallendi dicitur credo sine preiudicio que dicuntur non ... est vera si assereret non sit ad aliud quod dicit aliquis cum intencione quod indicaretur esse verum quod non ... fortassis si Christus scriberet istam proposicionem in libro ... non est ... intenderet quod aliquis malus angelus intelligens ipsum scriptum ... assentiret illi falso et falleretur eodem modo si fortassis ... novos in aere ad eundem intencionem ... fortassis in ordinate scitum etc. contra dicitur quod hoc fuit possibilis post assercionem et Christus voluit fallere petrum ... dixit falsum scitum et falsum ipsi petro et hec ... Christus dixit falsum quod anima Christi credidit quod dicit verum Christus non fuit deceptus quia anima Christi fuit decepta hec tamen non oportet fuit vera ¶ Item Elyphat questione 1a. precedentis in ... cum in merito perficiant peccatis solicitante finem in ... ad secundum argumentum ergo arguitur si potest quod a fore est revelatum a deo angelo vel homini potest a non fore sic quod deus potest decipere aliquem etc. dicitur quod opinio non ... quod deus ... mala voluntate nec mala intencione potest

inducere nullam creaturam rationalem ad assensum a-
cum falso est proprie decipere et si inducat uel
per se uel particulariter nullam peccatoris ad errandum
ad sibi infligendum penam pro peccato suo non
sequitur quod deus eum decipit quod ex dei iusticia
sibi debetur talis error tamquam pena pro peccato suo
sic ergo quod talis est deceptio magis est concedendum
quod talis se ipsum decipit quam quod deus decipit eum
¶ Sed si intellectus creature rationalis sicut in-
ducitur adeo ad assenciendum falso non tamen per se primum
sum tunc nullo modo est concedendum quod decipitur uel
quod aliquis decipit eum etc. ¶ Item in ista racione
sequitur argumentum dicitur quod ita quia non est
[illegible] non est futurum Christus asseruit a esse futurum
quartum igitur Christus mentitus uel est uel dixit mendacium ad 4m
etc. ¶ Ad quartum uero principale quia ad
probacionem dicitur Adam quod assercio non requirit solam
sed voluntate sic exprimendi et dandi sic
intelligere auditoribus ac assensum sicut
exprimitur sed si hec expressio procedit in Christo
secundum noticiam et voluntatem humanam solum tunc
[illegible] quod hec est adhuc contingens Christus asseruit
a fore quia dato quod a non erit ergo Christus predixit
a fore non intendebat absolute asserere
quod a erit sed hic intendebat quod aliqua condicione
intellecta que non erit sed prius ordinatam
sed aliter esse potuerit sed prius dei absolutam
[illegible] satis tamen possibile est quod absolute voluit
discipulis ita credere sicut verba pretendebant
ergo sub intellecta condicio latet eos sed talis
volicio et predictio non sufficit ad assercionem
¶ Si autem Christus secundum noticiam et voluntatem
suam creatam expressit a fore volens
absolute dare intelligere ac figere sicut verba
pretendebant et quod discipuli sui sic tali dicto fidem
adhiberent tunc quod ut estimo veritatem
habet dictum Oxoniensis credentis quod postquam
Christus predixit futura contingencia discipulis suis
sicut hec contingens Christus asseruit falsum et non
[illegible] ergo hoc sunt [illegible] possibilis Christus est mentitus
quia non sufficit ad mendacium assercio
falsi sed requiritur quod sit contra mentem uel conscienciam
cum intencione fallendi ¶ Sed dices Christus
potuisset iussisse preceptum divinum ut aliquos
ad eorum comodum uel corporum [illegible] sicut
falsa credere fecisset preceptum predictionem ergo per consequens
fuisset mentitus ¶ Dicitur quod Christus non fuisset
impossibile [illegible] preceptum dei et non sequitur
quod ergo fuisset mentitus quia dictus angelus
mendacium et falsa vocis significacio cum

diffe

intencione fallendi intelligitur cum
intencione deordinata etc. qualis in
deo esse non potest quia sicut ut dicit Augustinus deus
posset asserere falsum sicut deus fallere
[illegible] et impossibile Christus secundum voluntatem
creatam voluit eos per se decipere predicendo
futura etc. quia oppositum tamen est impossi-
bile quod cum stat quod licet nunc sit contingens
[illegible] Christus fefellit discipulos suos et hoc
Christus asseruit eis falsum non tamen sequitur
quod licet sit possibile uel contingens quod habuit in-
tencionem fallendi uel falsum asserendi ¶
Concordat satis quod dictum est de Holcot et Elyphat
tenendo tamen quod repugnet Christum sit voluntate
assentire falso etc. dictum est iuxta modum
primo tactum ¶ Ad quintum dicitur aliquid
quod nulla sit revelacio aliqua de futuro contin-
genti preter sensum literalem quem series verbi
pretendit sine ibi sensus aliquis sine modo
intelligendi ad quorum aliquem refferenda
et locucio si sensus literalis non est verus alius
locucionis intellectus literalis aliquis parabolice alius
allegorice alius simpliciter et absolute et alius
sub condicione sicut in Johanne bis Christus
dixit dicit moriemini in peccato vestro moriemini
quod intelligi non debet absolute sed sub condicione
quam postea expressit dicens Si enim non credideritis
quia ego sum moriemini in peccato vestro sic
predicta negacio Petri intelligenda sunt cum
aliqua certa addicione itemque dicit vos ascendite
ad diem festum hunc ego etc. quod non debet simpliciter
intelligi sed cum determinacione id est non ascendam
in palam sed non ita cito sicut vos uel non
eadem causa qua vos ¶ Item cum dixit cen-
turioni ego veniam et curabo eum non
intelligendum simpliciter quod venturus erat corporaliter sed cum
determinacione scilicet veniam si volueris uel ve-
niam non corporis gressu sed miraculi effectu
¶ Sed hec responsio non sufficit quia negat deum posse
revelare futura contingencia certitudinaliter in sensu literali
absolute tamquam certum tenendum et sicut esse impossibile
et adeo omnipotentis sit potestas ¶ Preterea ista via
non facit plus si daretur nisi quod prophetia
certificacionis [illegible] prenunciacio sibi facta haberet sensum
aliquem verum sed nesciret quem et sic periret
valor sensus veritatis tamen prophetia oraculi prophetalis
¶ Aliter ergo videtur secundum intencionem ad Holcot
et Elyphat concedendo quod omnis prenunciacio prophetica

Ad quintum

etiam absoluta et mixto secundum etiam absolute fra-
gmentum secundum absolutum de his prophetice revelatum
et futurorum prescise potest esse falsa et hoc de
potentia dei absoluta. Nulla tamen talis potest esse
falsa secundum istam legem ordinatam et hec conclusio
ponitur in textu quia ut sic eius veritas
est immutabilis et ita intelligenda est diffinitio
Cassiodori et ratio est quia non plus absolute
loquendo mutat rem prophetica revelatio
quam eterna dei prescientia et ista non mutat
ut patet ex articulo precedenti. Item sunt
termini articuli multiplices ut dictum est in primo huius
articuli sic etiam prophetia tot modis potest ac-
cipi in proposito aut ut dixi utrumque isto modo
termino accipere sicut patet de sua ratione sed quod sit
manifestatio veri et ita conformiter
accipiendo prophetiam diffinitionem Cassiodori
non stat simul quod aliqua sit prophetia vel
pronunciatio prophetica dei fore etc. et quia auctores
et omnes auctores qui sonant immobilitatem
veritatis prophetie vel certitudinem eventus prophetati
ad talem intellectum sunt reducendi. et ita Holkot
exponit tales de necessitate conditionata vel
de necessitate qua res sunt prius dictum est de
prescientia. Per hec patet ad dictum cuiusdam quam
ut dicit Holkot ipse volebat quod ita quod dicitur
esset vera. Si universus sensus impositus non
revelatur in verbis divinis vel nos est locutus
inmune prophetia quantum ad istud et tamen
mis illius conditionis est contingens quod etiam
quis vel si etiam non est locutus ita assertive
cum asserit. Secundo sequitur quod sic attendo prophe-
tiam vel prophetare etc. quod prophetia potest nunquam
fuisse prophetia et quod est prophetatum potest nunquam
fuisse prophetatum. Secundo ulterius sequitur quod
Job qui ante mille annos vere prophetavit
futurum eventum potest tamen nunquam prophetasse
et quod aliquis vere prophetavit ante multos annos
mortuus potest nunquam fuisse propheta. Item
tunc dicitur in articulo quod impossibile esset deum efficere
aliquem certificatum etc. necessario quia tunc
sequeretur deum posse nos facere ultimatam
revelationem de sua potentia absoluta et tunc indubitate
crederemus et teneremus quod ipsam faceret. Unde
potentia dei absoluta ad certum non tollit certitudinem
prophetiam sicut nec etiam scientiam dei ad silentium
contrariam. Item probatur hoc argumento particulam

quam apostolus prima Cor. 15o. Si Christus non re-
surrexit nec nos resurgemus etc. Unde
Holkot quod potest intelligi sic. Si Christus non
habet potentiam resuscitandi mortuos ergo nec ipse
resurrexit. Unde erat forte possibilitas rationes
et similiter persuadere voluit cuius quod Christus
docuit hoc esse credendum. Unde est quod hec: Si
mortui non resurgent et si mortui re-
surgere non possunt ergo Christus non resurrexit
sed quia secundo hoc omnes sit impossibile secundum Augustinum
de doctrina christiana cap. 15o. Praeterea
Anselmus Cur deus homo quod apostolus loquitur secundum legem
ordinatam et secundum quam potest ibidem dicere
contrarie et sic habet videri esse bona quia Christus
resurrexit et ista lex de qua certi sumus
predictum stat ergo mortui resurgent.
Ad sextum sequitur quod beatus etc. quia quando ad probationem
sciendum concedo quod talem revelationem sic
delectatio que sit et ita quando tunc arguitur
iste animus non erat etc. Dico primo quia nec
etiam sed quod idem a non fuit ad probationem quia a
non fuit certum etc. Dico quod hec sit verum in
primo casu tamen cum hoc stat quod potest fuisse
casum unico angelo non tamen potest quod sibi fuit
revelatum in verbo quod foret etiam beatus
quia talis revelatio potest nunquam fuisse revelatio
vel securitas vel ad hoc solo veri de tunc
beatus et ideo ad eandem talem delectationem
etc. non requiritur quod hec medium de certitudine
beatus sit revelatio vel securitas vel medium
verum sed sufficit similis medium excludens
omnem hesitationem et dubitationem. Et per hoc
patet ad ultimam diffinitionem tactam in eodem
articulo quia bene concedo quod per istam securitatem
Gabriel habet maius gaudium et nos tamen in
gaudium vel incrementum gaudii quod est gaudium
accidentale proveniens ex illa securitate in-
quantum ipsa est securitas sed prout ipsa est similis
medium et tale medium potest esse securitas et
potest non esse securitas. Secundo patet esse
possibile quod habens huiusmodi securitatem et non
habens talem ceteris paribus habeant equale
gaudium et hoc ulterius patet quod ista quia non
habet est contingens ita securitas fuit
non habet est contingens et secundum gaudium fuit vel
in tali gradu fuit. Secundo sequitur quod hec
confirmatio creature prophetica et summo

possit non fuisse vt etiā possit fuisse contrāc
vel etiam fuisū iudiciū de futuro contingente
etc q̄ id erat sp̄ tn̄ non fuisse securitas
vel firmacio vel p̄stia vel estimacio vera
q̄ illud erit vel iudiciū de futuro reuelato
et de similibus et racio ʒ quia estimacio
de futuro fuisse estimacionem vel iudiciū etc
q̄ hec erit con̄ euenit impretiū z in n̄ de
pendet a futuro secus autem ē de sensu te
etc ¶ Vltimo p̄z q̄ gaudiū tantum magis
per assecuracionem certitudinis siue b̄titudinis non
pt non fuisse gaudiū quamvis possit non
fuisse per talem securitatem tantum prop
dictis quia tale gaudiū non est tantū ab
ista assecuracione inclusiua securitas est
iudiciū verū s̄ p̄ut iudiciū suum etc ¶ Et
p̄m prima pt quia si illud gaudiū q̄
fuit possit non fuisse gaudiū ergo q̄ ita
securitas pt non fuisse securitas p̄ut
aliquam dixerit ergo pari racione si deus re
uelaret alicui q̄ ipse erit habiturus penas
eternam ita q̄ certam estimacionem sui securitate
in eo statim doleret et non p̄ aliam tamen
sc̄ q̄ p̄ea erit hec contingens iste doluit
et p̄ quas sc̄ q̄ deus potest nunc facere q̄ pri
mitus capiuo mundi pena grauissima magis
suppositus q̄ xx marti impo le ¶ Item
ponas q̄ ex tali dolore ille se suspenderet
sic Judas fecit constat q̄ iste non posset
extunc non suspendisse ergo ex aliqua
cā z non dabitur alia nisi quia doluit
ergo non pt modo non doluisse qui doluit
etc ¶ Phr p̄z ad id de Evangelico sudore
etc q̄n̄ n̄ arguitur xp̄us non morietur
etc et c̄ p̄t quia xx 2ⁿ quia adhuc
in illo tp̄e hec fuit contingens iste sudor
sanguinis ex apprehensione mortis & etc tota
ista prouisio potuit non fuisse
prouisio etc ¶ Similiter p̄z ad aliud de
gaudio actuali etc quamvis n̄ illud sit cum
reuelacionem etc tamen ante priorem
p̄ reuelacionem etc in xx talis reuelacio pt nunc fuisse
reuelacio z p̄ons etiam tale gaudiū pt
non fuisse tantum p reuelacionem s̄ p̄ firma
de tali futuro estimacionem etc ¶ Ad septimum dicitur ad 7ᵐ
¶ Adam deum reuelare in modo gabrieli
filium dei esse incarnandum non ʒ nisi dum
tate in gabriele tamen actum q̄m simul
sit visio verbi z firma credulitas vera q̄
dei filius ē incarnandus ita q̄ solum d' agit
visionem xx vtrusque supplendo vicem alterius
obiecti z ff̄ omnes p̄ut plenius p̄xa tangit
in dicta solucione etc et h̄c infert q̄ videre
in verbo ē videre verbum aliqua visione
z per eandem visionem sine hesitacione iudicare
ita fore etc z sim h̄ conced̄o casus quo in
prima parte z tunc dlt suppositum q̄ ga
briel ex illa cā s̄ ex h̄c q̄ ita credit in modo
venerit ad btam virginem z eam salutauerit
· et q̄ pt intelligi duplr vl. s̄ q̄ id vt
quia sic credidit indubitanter z firmiter
iudicauit z tunc ē suppositum illud xx
vt aliquis ingens sc̄ id dū mō etiā credidit
voluntatem dei fuisse q̄ ita nunciaret
¶ Alr̄ pt intelligi q̄ id venit q̄ sic vere in
dicauit z h̄c ē dic q̄ id venerit q̄ vidit
z quia assecuratus fuit de h̄ q̄ sim iudiciū
z quia vel vim z tunc ē suppositum verū l̄e quia
non ʒ impretium sua fore ante p̄orem ter
nunc an vere iudicaret vel indicauit an non
s̄ tn̄ credē q̄ vere iudicat ¶ Ex q̄ d' ipso quid
intellectus p̄s̄iue vel per in vacatam cognoscerē
etc z tunc non ʒ ad propositum quia licet im
pretate sua non sit talis fore an p̄orem
ter nunc an vere iudicat vel indicauit etc
non tn̄ sc̄ quin impretate sua sit deus dns
volt d' aliquid tale reuelare ipsum videre
in verbo z vere iudicare sic fore etc z dum
velle q̄ ipse h̄c fuerit annunciet z q̄ p̄cise
ex h̄c vel p̄ hoc vt sit in verbo videret
de iudicat ipse hoc annunciet z etc ¶ Qui aut
accipit fore p̄inde vel vere indubitanter
iudicare tunc mc̄ q̄ non ʒ impretate sua
etc suppono semper q̄ deus velit in eo cau̅e
tale iudiciū etc dū mō fecerit q̄ in eo ē
vt ex q̄ sit in sola p̄tate eius quia sunt
sc̄ Aug̃ in de libero arbitrio cap̄ 10 nullam
p̄tatem habemus que sola sibi suff̄ ad actu
z tn̄ cū ea ea desunt sine quibus ad
actum veniri p̄ dicunt nr̄e p̄tates vt magis
eas quātum in nobis ʒ habere dicimus ¶ Dico
ergo aliter ad argumentum concedendo totum
casum z credo tamen quam gabriel nō videt
in dō xp̄m esse incarnandum etc z h̄c lo dō p̄s
tpe mc̄ ergo nō vel ad mariam etc xx ans

pillo tpe e contingens pole ronō im-
pole zc ad pcom qma aliam tam ve
niendi zc ydo q de facto aliam nō hnt
nisi qma vidit zc z tn illa e cotingens p
io tpe q aliam tam non hnt nec vid'
zc z io non seq' nete est enim venisse
ad mariam zc z non ex alia ca venit
nisi qma vidit zc ia nete z en ex ia ca
venisse zc qma vidit zc qma adhuc pole
e enim non venisse qma vidit ß ex fir-
mit sn hesitacione sit indicatum ymo
nete e ead enim ex la ca venisse ex
sit firmiter indicatum tn hctam tusmeit
impretitu ut dependeat ab aliquo futuro
prius aut e dehtq mo' vel nc indicat zc
Solio seq' caute. Ex transfidu qm de
q in ito tpe meo fuit hec contingens gabel
fore ita facta non videndo vel estiando
deum fore incarnandum ß ex alia ca. s pa
mode ex simplici condicione incarnationis
marie z alia ru verū visarum qmo in
pma parte deviddo sit va tn z" de est
inando no est veraqma ipm indicasse
vel estimasse firmiter silm dei esse in-
carnandum totaq tusimt impretitu z te
ut prius. Sicud ex vna parte salome
seq' q in io tpe meo fuit h polis gabel
verauit gabriel fuit sins inicans gabel
ex torre z sic indicat mo. Buz ada
q licet conclo non sit polis sim ordiacoz
dei stim non est tamen impolis sim d
pom absolutam ponende indiciti i do
mo prius expsso tn istis concess' no seq'
q hec in illo tempore sit polis gabel fuit
mendax inicians qma non dixit gostia
z io sicqus concipet idem psim inicim z
p mendatem non eet ocedm q ipe fuiss
fens inicans dato q alit enemiss ß soliq
fuiss erroneus vl q errass. Adoctam
vid; adam q spes vl spare poz ab aliquo
accipi pacta anno quo aliquis firmiter
z indubitant expectat aliq bonū sine tlis
expectao sit fruenda sine non . vita est p
sumpcio vl quedam confidencia z tunc nec'
pri qna qma ut sic quas e impole sim valer
cas prit etiam docet experiencia que po'
maniete angq allegata in arguo ut pcio
pcedit ad ipsum spm. Sicut actus pot vl
pecie pone p tali expectatione z tn h q sic

Adoctam

expectatam obtinebit ut gra qma rons ex
quid inicum q eque intensu beat actus
qui spat bonū aliq obtine: z qui no sit
spat istos actus spem dm mo tn beat
credulitate firma alicuius ex amabilis
z indubitata expectacom aliq co ipo in
i nimis ad passiones quites sicut si forz
illud q spat est q illud bonū hebit vel
non non agit tlin amore vel gaudium
ß ca iam pius que e actus quo indubit'
expectat tale bonū. Ad nonū dicit
adam q satis ronabil' possz precipi
anlo hnc q non velle complecret pom
ser nisi q videndo verbū indicaz p sim
actum deum velle non tn vult q poz
sibi ronan precipi q non vellet ut q ido
indicat deum velle vel nisi q modo verbū
vere indicarz pisum visionem deū velle
qma non pt sibi ee euidens q vē indicat
ut imptate sua z tn velle q ve indicat
deum velle ex tali contingentia futuri
ia no e ronabile q ad h' p aliq preptm
sub pē culpe mortlis obliget. Cont vl
e pole q deus faciat tale preptm anlo q
nichil velit nisi q indz vel no indicatur
vel non. Dicit tn cume pole fieri a deo
sit ronabile ut ipe possit dare preptm
ronale zc zc si non z pole q qmq iste
anlus de sua nali po cum dei adiutorio
pt imple sine pcto vel deformitate hoc
deus sibi pt ronabil' precipe pisum anlo
ta dampnacom zc pce precipe velle qmq
in verbo indicat z bene indicat de h' deū velle
iste anlus de sua nali po cum dei adiuto
imple pt sine deformite z pcto. sicut de
facto anima x' ca omnis homis futura
salvacom vel dampnacom volt qmq
videt vel nc indicat mō ca h deū velle
Phr vndeco po ad ar tn dde qndicit q
non pt sibi esse euidens q nc indicat dico
q ex io non seq' quin ipe poz vide z de
indicare in verbo quid deus velit ca sue
futura dampn ez zc zc ita nc cognosce et
indicare se sit vide zc. Item poz nec
ans qma euidencia non p inclin cognicos
incarnam desit ee zc. Ad aliud qn dicit
q non e in ptate sua tn zc dico q si p
hr tn facte exclom alioz qntū ad omnia
requisita ad h q ipe velit q ve indicat
deum velle zc ita q in sua ptate existit.

quocumque alio casu sicut sic velle et vendi
care etc. tunc concesso ante nec consequens
quod 1o. non est racionale etc. quia si valet
tunc deus non potest donare in principio creationis
gratiam dicere intrarem ecclesiam et celebrarem
missam sub eadem potestate et gratia quod non est tamen in
potestate mea hoc sicut sed etiam dependet de
libero arbitrio illorum qui michi apparent
ecclesiam et nupcialiter etc. ¶ Item
nec deus potest creature rationali donare ad
precipue absolute sciendum presentem compressum
tale sic plene in sua potestate tamen non sit
in sua potestate esse sicut nunc arguitur quantum ad
deus fieri cogeret. ¶ Si autem non continet
omnia etc. sed vult quod non sit in sua potestate
libera sicut alij actus voluntatis qui
tamen sunt sub precepto tunc necessario ante et
quod precatus in 1o secundum quia in voluntate con
tingenti futura sortes pendet an iste vere
velit vel videtur quod sortes dampnabitur 1o.
utrum voluntate sortes pendet an iste velit
quod vere videat vel videtur deum nolle
quod notatus futura sortis non est in istius sua
potestate igitur nec in sua potestate nolle quod
vere videtur contra dampnationem sortes etc. deum
nolle ¶ Item si antecedens primum quod notas
futura sortis causat aliquid adhuc quod iste
velit vere videatur etc. tunc necessario ante si autem
antecedens sit quod adhuc quod iste velit vere videret
vel quod videtur quod valet contra dampnationem sortes
sit verum requiritur quod sortes dampnabitur etiam
libera potestate sua et vel etiam quod dampnabitur
vel non dampnabitur sicut in potestate sua
et vel erit potestate velle et consequenter est
etiam quantum ad creaturam quod veritas propositionis quod
dicto et vera dependet a futuro etc. et tunc concesso
ante consequens quia propositione conassumpta ne
et 2a consequentia quia non sequitur consimili ne etc.
et veritas videtur fore dependet
in futuro a videndo sed illud non est in mea
potestate 1o ante nec sic videre et conclusio non
est in mea potestate ante non est totum concessum
quia in potestate mea est illud videre velle
et quod deus in nunc condit esse consimiliter
etc. et non sequitur sic etc. vel nunc velle
quod sic videtur etc. non est in potestate mea quantum
intencione facta vel posset fieri in futuro etc.
est in potestate mea quia certum est secundum non
vellet in veritatem de hoc unde nec aliunde

possem de hoc certificari tunc non est in potestate
mea sic videre et velle etc. conclusio ad
intentionem etc. tamen absolute adhuc est in potestate mea
quia adhuc possum hoc sub absolutione totius
adhuc requisita ¶ Secundo patet quod in potestate
alicuius est dummodo potestate non concurrit
nec ex datis patet ¶ Preterea ad formam argumenti
concesso toto casu et etiam concesso quod iste tamen
fuisset confirmatus per illam bonam volitionem
adhuc tamen ista est contingens quod ipse tunc peccavit
mortaliter in a instanti etc. quod tamen non fuit bona
volitio quia voluit penam sortis futuram
quam non videt in verbo deum velle sed
futuram etc. patet hoc ipse transgressus fuit pre
ceptum etc. numquam fuit confirmatus per bonam
volitionem quam habuit in a quia sortes iste
in a voluit sorti penam futuram
quam non vidit in verbo deum velle sed
esse futuram et temere voluit contra pre
ceptum et tamen peccavit etc. ¶ Et si dicas post
ceptum quod in deo casu talis ab initio mundi fuisset
confirmatus propter talem bonam volitionem et
tamen possibile sit penam sortis numquam esse futuram
sed quod possibile sit adhuc eum numquam habuisse
tale premium necessario ergo quia potuisset habuisse
aliunde etc. ¶ Item quamvis non est in eius voluntate quod
in tale gaudium quod ipse habuit non potest
non fuisse potest tamen numquam fuisse premium
illius bone volitionis etc. et etiam pro non
fuisse premium alicuius meritorie operationis
sed absque merito sibi dato ¶ Item posito dicto
quod retento toto casu adhuc hoc est contingens
angelus habuit preceptum in a sub pena peccati
mortalis quod non vellet nisi quod videt deum
velle etc. et tamen quia adhuc hoc est contingens
iste angelus fuit totum quod nisi est ad volendum
possibile quantum videt etc. et tamen vult aliquid etc. etc.
quod non videt deum velle etc. licet credat hoc
deum velle vel credat se videre hoc deum velle
quia tamen illa divinitus non stat quod deus ipsum
precepto obligavit sub pena peccati mortalis
ad velle precise etc. quamvis obligaret ipsum
ad sic velle etc. absolute quocumque casu con
tingente emergente vel quacumque mutatione facta
in futuris etc. alia adhuc requisita quod ipse
sic vellet etc. sed hoc non est in potestate sua
hoc non potest sibi precipi ideo sub pena peccati
etc. vel clarius planius sumitur dicto precepto

ad formam argumenti

adhuc sed contingens et deus non vult ita aliquis presciti
ordinare licet sciatur contrarium talis in veri
tate vel licet medius aliquid tale de aliquo
sed futura. etiam cum hoc toto quod iste angelus
faciat totum quod in se est. Item in illis
quibus forte notum sit nos esse et fuisse ob
ligatos ad credendum diem iudicii fore
tamen adhuc est contingens nos fuisse obli
gatos per preceptum divinum ad credendum vere
diem iudicii fore. ¶ Contra contra arguit
Durandus contra istam rationem secundo posito
tamen possibili quod sit contingens aliquis fuit
dampnatus adeo et punitus sicut fuit
dyabolus sine sua culpa quod est impossibile. et contra
tertia supposito fuit primus quarte animus habet
istam revelationem pene future secundum tertia id
preceptum scilicet tale habet tamen velle quod mereri dominum
velle quod ergo ipse noluit contra preceptum
sed non dampnari vel puniri et quod per id
peccatum fuisset punitus sicut dyabolus vel
puniretur quibus positis sicut sit notum contingens
iste angelus non habuit hoc preceptum cum
sit nunc notum iste angelus tamen est
punitus sicut dyabolus sed quod sit necessario
contingens retento dicto casu aliquis est sic punitus
sicut dyabolus sine sua culpa. ¶ Videtur
unus doctor quod istam quartam concedit etiam
si demeritum in re non est. ¶ Aliter
etiam possit dici negando quartam sed ad quartam
concesso toto casu dico ulterius quod conclusio
sed sit contingens iste angelus non habuit hoc precep
tum ut conclusum ista iste angelus non peccavit
contra hoc preceptum et sed tamen et tertia ista
peccavit volendo sed non puniri et angelus
eo credidit se habere preceptum divinum. ¶
Ad decimum pridem quia stante illo toto
casu dicitur quod iste annichilabitur et quod peccat
sed non secundo quod peccat exsequendo sibi preceptum
[illegible] sed potius faciendo contra preceptum secundo
Christus non morietur [illegible] et ita credidit
quod morietur [illegible] credidit sibi non revela
tum [illegible] credidit contra preceptum. ¶ Item conformiter
ad [illegible] solutionis precedentis [illegible]
[illegible] permultiam quam quia sicut pro illo
tempore hoc est contingens Christus non morietur
ita dicitur quod etiam sed est contingens iste
angelus est obligatus sub pena annichilationis
ad non credendum aliquid nisi sibi revelatum ad eorum

Ad 10m

¶ Contra istam conclusionem et tertiam
et quartam arguitur posito casu iste est prima dicta quod se
cundum in caritate revelatum sit quod ipse sit
dampnabilis et ipse sunt [illegible] ardeat hoc est devote
dei tunc [illegible] sed ipse potest pro seipso orare
ut salvetur [illegible] sed ipse potest velle
quod [illegible] sunt [illegible] nolle [illegible]
[illegible] forte [illegible]
[illegible] ¶ Respondet dicit [illegible] quia sed
adhuc est in caritate ergo adhuc tenetur
se ex caritate amare ergo adhuc potest ipse
velle salvari aliter non posset ipse servare
ordinem caritatis quia ordo caritatis est se
maxime diligere post deum sed propinquum
[illegible] ubi probat hoc per dicta
Augustini ambrosii et Iohannis. ¶ Item sed adhuc
tenetur amare proximum suum ex caritate et velle
proximo suo vitam eternam sed tenetur se tamen diligere
sicut proximum [illegible]
exponitur [illegible] ¶ Hic videtur Adam quod secundum
[illegible] casum non stat deum ita velle [illegible]
[illegible]
vel firmiter estimare et tunc sed tenetur
non firmiter credere istud ut credere quod sit [illegible]
hoc sibi revelatio facta primo [illegible] quod non
nisi deus inspirat sibi talem credulitatem
et [illegible] dato adhuc tenetur rogare deum ut
hoc absolvit de precepto dilectionis se ad vitam
eternam licet teneatur conformare se deo in volito
[illegible] quod credit deum velle eum fieri [illegible]
[illegible] scire [illegible] quod deus potest non velle
et nunquam noluisse id fuisse futurum. ¶ Contra
contra istam rationem arguitur per [illegible]
Augustinum 21 de civitate dei capitulo 24 ubi dicit
quod ecclesia nunc non orat pro dyabolo vel pro malis
mortuis ut salventur orat tamen pro omnibus
bonis et malis hominibus dum sunt in via et
reddit quod si de aliquibus malis dampnandis
ita certa esset ecclesia ut qui sunt illi nosset
qui sed in hac vita sunt constituti tunc pro eis
[illegible] sunt in eternum ignem ire cum dyabolo
tamen pro illis non oraret quam ut pro ipso sed quia
de nullo certa est orat pro omnibus hominibus in hoc
corpore constitutis ut tamen pro omnibus exaudiatur
sed ille. Videtur ergo quod ecclesia non debet orare
pro aliquo quem sciret esse dampnandum etiam
si adhuc vivit igitur nec aliquis sciens se dampnandum
ipso debet orare pro seipso. ¶ Videtur Adam quod
[illegible] ibi Augustinus [illegible] parte dicte rationis.

ß tunc amo z impole pinendere cacliz
Cont^a tunc catla non eet certe de dulo
q ipse etnar sit dampnandus tunc sentas
pz ex dco aug^o gra^a. qma non hz. dehz
sciam porre datam ex eo. q e futur ^ons
Item non starct tunc tali casu sor
pare salutem suam cos creder se non
salnandu. ß nullus pt sparc q no cred
ut n pt spar. q non credit ut d ang
in Enchiridion z allegat ag m 3 od 33 e
finali. ß sensit orane pro illo q no spar
Aliter go redz ggg qone ultima p^a
ee fmem q talis. sic sciens dei nolunt
debet contentari z nelle. q deus eu dap
nare ex quo sit eet placitu deo z h actus
pcedet ex maxima dilaone dei ut eet
culpabilis ß laudabilis z ulterius modeur
dem q in tali cam non eet sibi licitu orac
psinali salute sua ß simpr de dino modo
contentari. z hinc fancit dem Aug pg
allegatu. Et ista soln dic mihi phie
z tunc ad arta partis opposite dicit q p
ceptu caritatis non obligat absolute
q in quocunz casu homo viator debeat
nelle s^r vita etna z tunc pxio suo hz sic
obliget de lege om absolute une oblig
hoiez ad sinandu ipsum ordinez caritas ut
pmo diligat deum deinde seipsum z cane
ad deum z sic etiam pximu ita ut se
totu teneat ordinare in deu z etia teneat
h nelle proximo. vita tm omnia fac p
deum z iusticiam eius non aut ultimate
p salutem pprias nel comodu pxim qsi
deus ul tale nellz sibi dare z etia nollz de
q homo ul tale sibi dandu ee nellet ul
sparz adhuc ho tenet diligere deum z seipsum
orane addu z pp deum. Item ut in do
tam talis eet obligatus ad spandu sua
salute cu non stet cum i^o cam ipsum spare
ut ß nullus obligat ad impole sicut at
e dem lege viatoru ß quam quilz tenet
dz portam spem tamq ancoram anime
tutam in ccdente usqz ad interiora velaus
ubi precursor p nobis introiuit ihs qui z
sup omnia ihus benedictus Amen. Quelz
tom in opposito videtis in arlo sibi cor
rente soln pt.

Circa secundum librum huius quia

Utrum deus cre are po tuerit actua liter et i naliter entitatem actu in finitam aliqualiter. Et

non impole est aliq deum creare
i^o arg^o impole est aliquid fieri ex nlo
i^o aius patet qma mlti omnes phantes
concordant ut pz primo Phisicorum
textu comenti aj. ubi comentator h
pbat exposto fundamento q impole z
q agens pducat effm nisi transmutando
materiam z deducendo ad actu q eet
impo. Secundo non potuit pduce
creaturam ab eterno. i^a z i^s aius Ois
duracione inclusa inter duo unc iutro
e finita sicut omnis linea que z inter
puncta intrio e finita. ß impole e ce
nel fuisse creaturam nisi eius duracio
inter duo claudere i^o nos p^a q z i pole
e ee nel fuisse creaturam nisi p creat
seam in aliquo unc nel in tpe ve in
pole est ee ul fuisse creatura nisi eius
creatio duracio inter unc z tpe seu tpe
creationis sue z o pns claudetur v^.
Tercio sit impole z esse ul fuisse enti
tatem creatam aliquar infinitam i^o
aius qua impole e aliquam rez esse
infinitam in titne ul magnitudine. i^. in
etiam e h pole pfectione ul aliquo alio
mo infinitatis qua tenet qma cadem
v^c ee eo impossibile sm deum modum
que sm aliu aius pz pphm 3° phisicorum
In o^m arguitur deum potuisse care
ab eterno entitatem infinitam se^c. ordi

omnipotentia et creaturam esse finita ab
eterno fuisse non repugnat ideo etc. Item
quo ad primam partem probatur quia ex quo
deus est omnipotens tunc omnino potest et potuit
facere creaturam quo creaturam esse vel
fuisse absque deformitate et peccato repug
nantiam non includit. Item quo ad secundam
partem probatur quia nullus plus repugnat
celo vel intelligentie fuisse per mille annos
vel quadringentos ante presentem quam per diem unum
igitur pari ratione non plus sibi re-
pugnat fuisse eternaliter quam solum tempore.
Similiter non plus repugnat creaturam
esse secundum quantitatem molis vel virtutis duos
palmos vel gradus quam centum vel mille
vel quotcunque ideo pari ratione non plus
sub quantitate vel gradu finito quam infinito
etc. Item creatura potest statim cum
effectu suo produci sicut statim cum est
ignis est splendor eius ideo multo fortius
deus cum sit omnipotens et eternus potuit eter-
naliter producere creaturam et si sic tunc
potuit producere infinitam multitudinem creaturarum
ergo pari ratione creaturam infinitam in mag-
nitudine et perfectione. Item si deus non produ-
xerit ante hoc etc. ex impotentia etc. et patet quod non
cum sit omnipotens aut quia repugnantias
includit creaturam fuisse ab eterno infini-
tam et hoc etiam non ut apparebit in progressu
ideo etc. Hic erunt tres articuli in primo
probatur pars dicta philosophorum videlicet est de veritate
et possibilitate productionis creationis. In secundo
est de possibilitate eternalis et ad extra productionis
In 3o utrum an possibile sit creature operari
in infinitatem molis vel altius ratione.
Quantum ad primum sciendum quod sicut patet per
magistrum 2o sententiarum distinctione prima creatio dicitur accipi
duobus modis communiter proprie et stricte. Uno modo communiter
accipitur pro facere. Secundo accipitur proprie pro facere
aliquid ex nihilo quod duplex potest intelligi. Uno modo
illud agens dicitur aliquid facere ex nihilo
quod in sua factione excludit omne prius
ad suam factionem concurrens et ex parte
agentis et ex parte facti et tunc agens
non agit virtute alterius agentis prioris
vel factum sit ex aliqua materia preexistenti.
Alio modo sic quod agens excludat prius
ex parte facti sed non ex parte agentis
ut si aliquod agens virtute alterius prioris
agentis produceret aliquem effectum non
ex materia presupposita diceretur creare illud.
Et hanc distinctionem ultimam ponit sanctus
Thomas libro 2o capitulo 21 et 2a questione
prima articulo 3o dimisso autem primo solum
in proprie intendo uti isto termino creare
prout est aliquid ex nihilo facere et prout com-
plectitur ultimos duos modos ad quos
habet se tamquam genus. Et potest sic describi
Creatio est communicatio effectus sui plenitudinem
continentie solius causalitatis active.
Et conformiter suo modo describi potest creare
creari creator etc. Secundo sciendum quod ad rationem
creationis duo pertinent. Primum est quod nihil pre-
supponit rei que creatur. Secundo quod causali-
tas creantis sufficienter extendit se ad
omne illud quod est in re que creatur. Tertium
est quod res que creatur dicitur non habere
esse de natura sua sed tamen ipsa quam natura habet esse
ab alio dependenter sit quod sibi naturaliter
consequenter non esse ipsa. Et hic etiam differt
creatio a generatione eterna quia etsi
filius recipiat esse a patre non tamen sibi
relinquatur habere non esse eo quod idem esse ab-
solutum non dependens ex aliquo habet cum
patre et filio. Quarto sciendum quod cum dicitur aliquid
fieri ex nihilo hec ex nihilo non debet accipi quo
ad materiam vel tamen a quo ponitur sed
prout nominat quia hec ex nihilo non dicit
aliquam inhibilitatem ex qua tamquam ex materia
aliquid fiat. Ut etiam dicit ponitur ordinem
illius quod sit ad non tamquam ad terminum a quo
prout sanctus communiter hic doctores loquuntur.
Non est proprie dicendum prout potest dividi in pro-
gone 2o quia non est possibile duos ponere
terminos in actione aliqua non est sic dici
sine nisi terminos nisi intercedat sit ponere
quod dico propter transubstantiationem panis in corpus
Christi cuius ratio est quod in re est in omni actione
quod virtus agentis attingit utrumque terminum
sic est ubi deus non abicit et alius acquirit
utrumque quod sit virtute agentis et ideo oportet quod virtus
agentis utrumque attingat utrumque autem potest attingi

Conclusio prima de creatione

Creatio dupliciter accipitur

qui utrumque est ponentis sed quia alter est ponens et alter negans tamen illud quod [illegible] attingi non possit sine se sed quod attingatur ratione alicuius sibi substrati quemadmodum fit in illuminatione aeris cum dicitur illuminato fit illuminans et ubicumque aliter tamen [illegible] est [illegible] aliter non forma [illegible] non attingi potest [illegible] negatur nisi ratione subiecti [illegible] tamen in creatione non supponitur subiectum quare patet quo ad secundam partem correlarii. Secundo patet alia pars eiusdem scilicet quod aliquid dicitur creari ex nihilo solum inde creando [illegible] ex nihilo hoc est non ex aliquo in ratione subiecti aut inductivum aliquo. ¶ Tertio patet quod creatio non habet subiectum in quo fit sicut nec terminus [illegible] ex quo vel aliquid fit patet ex dictis quia creatio non est motus [illegible] inducitur ratione sic ex aliquodam [illegible]

¶ Praeterea sciendum quod philosophi negantes aliquid posse fieri ex nihilo consideraverunt in his rebus inferioribus quod nullum agens ita totaliter et plene continet suum effectum quin cum ipso ad productionem effectus oporteat concurrere aliquid prius subiectum [illegible] sit dare unum agens quod est universalis activus etiam dare unum subiectum pure potentiale et passivum quod requiritur ad actionem illius agentis et utriusque alterius. Doctores autem theologi simpliciter negantes talem oppositionem philosophorum quantum ad agens primum concesserunt tamen quod dicunt quo ad agentia secunda saltem [illegible] aliquem eorum [illegible] quod nullum agens facit aliquem [illegible] habet totalem continentiam talem alicuius effectus et ideo de utroque istorum est videndum. ¶ 9a F

Conclusio prima utrumque effectus producti nec producti plene taliter per se contentiva. Probatur. Deus est causa prima simpliciter perfecta [illegible] bona [illegible] quia corpore [illegible] est causa prima [illegible] perfecta quidquid est vel esse potest perfectionis in aliis causis particulariter et divisim hoc totum est in ipso simul eminenter tamen ratione illius quod est simpliciter perfectum [illegible] illius quod est causa prima [illegible] omnibus aliis sine perfectiones determinatas [illegible] notum etiam apud philosophos in hoc concordantes quod Deus est causa prima et [illegible] perfecta [illegible] Metaphysice quod ei non deest aliqua no-

bilitas quae inveniatur in aliquo genere et in 2o Metaphysice dicit quod causa prima habet perfectiones suas modo excellentiori omnibus rebus quia in eo unum sunt quae in aliis diversitate sunt. ¶ Confirmatur per auctorem libri de causis propositione 22a ubi magister dicit quod virtus divina est super omnem virtutem intellectualem et animalem et naturalem quoniam causa omnium virtutum. ¶ Secundo patet quod causa prima eminenter continet totalitatem omnium causarum [illegible] patet ex conclusione et eius probatione [illegible] habet in se simul omnes rationes rerum formas et cognitiones quae divisim sunt in agentibus creatis etc. ¶ Ergo aliquid non producit ex nihilo nullam repugnantiam claudit vel infert ex parte rei productae [illegible] quidquid est alicui actualitatis et virtutis habens ipso separari potest sine repugnantia [illegible] tantum rei factae vel factibilis quae sit creata quo mere extrinsecum et actualitate est fieri ex aliquo [illegible] formae naturales quae dicuntur educi de potentia materiae non pereunt in nihil [illegible] aliquid sui [illegible] nec aliquid eius [illegible] aliquid in materia [illegible] convertitur [illegible] de aliquo competit eis [illegible] et actualiter [illegible] ex impositione agentis [illegible] non competit de omni lege plene causare effectum sine concursu prius subiecti [illegible] sustentantis [illegible] et de omnibus quae dicuntur fieri ex aliquo quantum ad terminum factionis [illegible] compositum fit [illegible] ex [illegible] et forma tamen accidit factioni eius quod fit ex nihilo. ¶ Tertio [illegible] aliquid productum et non [illegible] nota [illegible] prima omne quod non habet causam agentem est de se necesse [illegible] alio [illegible] quia sicut nihil potest incipere esse nisi per aliquod agens deducens ipsum de non esse ad esse ita nihil potest desinere esse nisi per aliquod agens deducens ipsum de esse ad non esse sed materia non est de se necesse esse [illegible] alio [illegible] de se non potest esse sine forma [illegible] ¶ Et si aliquis dicat [illegible] virtute divina potest [illegible] sine forma [illegible] ¶ Eadem primum agens primum potest creare strictissime creationem accipiendo patet quia potest aliquid facere ex nihilo

Correm

Magis

Corem prim

sim plenam ɔtinentiam calem ita q
in ex parte facti vel prioris agentis
presupponat 1a ratio cōta pz ex diffinitione
creationis tam magistri q̄ᵃ primo ad sc̄i
quas hec genus e dimissum ras pz ex q
clonib; predictis 2 carmin pcomb; ¶ Sc̄o
sinac quia si non vel ē repugnans ex
parte dei producentis nec rei producte nō
primum ut pz ex prima ɔone 2 eius corr
non 2m ut pz ex 2a ¶ Sc̄o sc̄ q mundum
esse creatum non solum e fide creditum
s3 etiam nali ratione deductum pz q ro
nes predicte pcedunt via nali ut notū
z ¶ Confirmatur aliqui phi nali ratione
moti posuerunt mundum ee creatum a deo
1a aug. p aug. xi. de ciuitate dei c. 10 ɔ.
ubi dicit q plurium ponentium eternitatem
mundi duplex fuit opinio quidam n
posuerunt q sc̄ mundi non sit a deo
2 horri z in tollerabiles errores quidam
autem sit posuerunt mundum eternum q
cum mundum a deo sem dicerent non .n. inicio
tpis voluit stare s3 sue direcionis initium
ut q dammo mir inteligibus semp sit factus
¶ Item auicenna in methaphisica sua d.
duplex agens quoddam nale q e agens
p motum 2 quoddam diuinum q e dans esse
2 illi non repugnat aliquid producere sine mo
tu vel ex nichilo s3 pt hec z creare 2m 2 eadz
dicit deere sta si fuit eius ee p9 non esse
ab solute tunc adueniens eius erit a ra
creacio 2 hec z dignior omnibus modis
dandi esse ¶ Tercio sc̄ q phi negantes
creationem non ascenderunt speculatiue
ultra agentium nalium motum 2 ratione ut pz
ex dictis ¶ Dn r aug. 7. 6 anno hic ¶ Confessionum dc
se inuenisse in libris platonicorum ex greca
lingua in latinum versis q in principio erat v
ratio 2 q omnia p ipsum fca sunt 1a 2 in a
pa p ipsum facta z 2 non nisi creatiue
1a ¶ Ex predictis etiam videtur sequi tam
pbabile q omnis effectus qui ad extra
producitur creatur. pa quia quibus tribus causa
a deo 1a eius causa cōueniet quibus tribus sic perfecta
a deo q est etiam producitur ab alio agente
nali q in sua actione indiget materie
deus tamen l3 producat in m̄ non tamen i sua
actione indiget materie 1a ¶ Item etiam
concedit istud Thomas Tho hic in 2o ɔone
pa arlo 20 ubi dicit q omnes res sunt tota
ld q mea z primo 2 perfecto ente dicitur
sunt creare e producere res in esse sm totam
substantiam suam unde natum z primo prin
cipia peccacionem pcedere hunt z etiam
q omnes res facte dicuntur creatura dei non
in agentis nalis ¶ Tercia conclo q̄ iōnis
non sit ɔmicale creature posse creare
pos sc̄ per propriae sue virtutum intendo nec
sit ei ɔmicatiuum 2os dicitur pō ordinata ut
in vi. phi h3 ee repugnantia eam posse
creare 2os hec est aliquid producere in p̃m
materiale illius productionis supponendo
pa ps pz quia impossibile e esse tantum res
nisi in virtute te prime 1a sicut non
pt ɔmicari creature q sit ca p̄a 2 non
2a ita non pt sibi ɔmicari q sit causa
pos ɔc ¶ Confirmatur nulli creature ɔmicari
pt q agat non intendo in sua actione
agenti priori 1a eius patet quia enim tez
ɔmicari pt q non innititur priori agenti
in aliquo illi pt ɔmicari q nō sit ab alio
in eendo sicut .n. effectus innititur sue ce
precipue conseruatiue in ee ita 1 oībz
pfectionibz que sequuntur esse sed nulli creature
pt ɔmicari q non sit ab alio in eendo
2 precipue conseruatiue 1a ɔc ¶ Item ad h
ad rationem ptem sunt multe auctes sanctorum dc
n aug. 9. sup Gn ca 1o r. de magnis 2
2; de pnis angeli nullam omnino pnt ee
naturam 2 ibidem cao 2a in o creare aliquam
naturam tam illis auctoritas q nc senpmi creare
pt s3 si aliis non pt 1a nc aliqua creata
nisi creatore ɔc ¶ Item damascenus lio 2o
cao 3o Qui dicunt angelos ee creatores
alicuius creature sunt unius filii patris sim
diaboli ¶ Ite hugo de sancto victore lio po pte 5.
cao ultimo dicit q de nichilo aliquid facere nec
de aliquo nisi sunt opa soli deo possibilia
2 nimeta ibidem dicit ɔsilia ¶ Tercia pc
de facto sit z q aliquis nale in ɔtinui si
materie producit aliquem effectum s3 totum casu tz
tam agentis q̄ materie cum sit finita de
buit pt ꝑ 1 deo agente simpliciter 1a tale ple
caliter ɔtinet tenem effectum 2 ɔsilem 2 pos
pt enim producere nullo prio inde ɔcurrente

Secundum

Tertium

Quartum corr.

Item creaturam talem posse creari non
ponit nec arguit eam ponere infinitatem
nec extra limites creature nec causa quia
si posset argui posse infinita esset aut hoc
ratione tantum producti aut ratione productionis
passive aut ratione distantie inter terminum a
quo et terminum ad quem aut ratione modi
producendi non primum quia omnis terminus
creationis est finitus. nec secundum similiter nec
tertium quia nulla est distantia quam sit
taxanda secundum quantitatem tantum positivam nec quartum
quia modus producendi non excedit co-
dependentiam a prima causa in tali actione secundum sui
limitationem super eam et eam tamquam virtutem
implere potest causa prima non ut sit virtus sed
ut sua vi sustentet actionem agentis ne
materie oporteat initi. Item nulla apparet
contradictio nec repugnantia nec aliquod inconveniens
quod deus vellet active aliquid sic creata
sine passo. Et istud etiam potest confirmari
ratione tertia dicentis quod creature potest communicari
misterium creationis secundum non auctoritas et dicit
quod sit creature potest communicari posita tamen
non est autem aliam communicata. Secundus Tho-
mas in prima parte Summe et etiam in 2o in
primo distinctione articulo tertio in questione tertia
et dicit quod si quis velit sustinere hanc
partem potest enim intelligere et accipere
creare et etiam ibidem secundum hoc solvit eos
ad partem oppositam. Eandem partem tenet
durandus secundum in 2o distinctione prima questione tertia ubi
etiam ponit dominus creationis consilem
prius posite. Contrarium non est de ratione po-
tentie active create infinite alternum
inquantum alter in omnem sua actione sit agens
patet ergo. Contra dicta partem et eam
tenentes arguitur pro ratione primitas primo sic.
Omne quod fit ex aliquo subiecto quod manet fit.
unde tantum factionis est ut patet inducendo
tam in generationibus accidentium quam substantiarum
Confirmatur quia nullum agens agit insi-
tuendo materia et deducendo ad actum
quod erat impossibile nullo agente fit aliquid
ex nihilo unde inductivo calefaciens
intendit potentia calidum ad calorem actua-
lem et de ceteris agentibus et potest esse ratio quia
omne quod est actu tale potentia quamvis non erat potentia
tale fuit potentia tale ergo quod impossibile fuit sic

impossibile et sic esse non omne quod fit de diversa de
potentia ad actum et hanc ostendit Commentator
ponit commentator super phisicorum commento 82 et super 12
primus methaphisice commento 3 et 12 eiusdem
commento 18 et 2o. Secundo sic. si aliquid non
motus esset et non movetur tunc aliquid
esset mutatum quod prius non movebatur. falsitas
esset mutatum quod prius non movebatur. falsitas
patet ex diffinitione motus. consequentia
probatur patet ex diffinitione motus. consequentia
actus impossibilis sequitur quod impossibile falsitas et patet ex 80
phisicorum ubi demonstratur quod ante quodlibet mutatum
est fuit aliquid moveri quia nam si aliquid
fieret ex nihilo vel fieret per motum et successive
per ante partem et motus erit sine
mobili et subiecto vel fieret subito ut solum
fuit factum et tunc aliquid esset factum quod prius
non fiebat et mutatum quod ante non movebatur
et hanc rationem ponit commentator 10 phisicorum commento
82 et etiam commento 80 et aliquantulum tangit 80
phisicorum commento 80. Tertio tenendum
aliquid fieri ex nihilo aut hoc esset non nec
aut subiectum aut tamquam aliquo sed oppositum habetur
patet per phisicorum. Non primum quia non ens
sed principium nec non potest esse alicuius nec sen-
sum quia non potest esse constitutum alicuius enti
nec secundum quia tunc diceretur aliquid fieri ex nihilo
talis esset sensus qualis est cum dicitur quod ex
non albo fit album secundum hoc tamen est partibus in
quantum scilicet subiecto quod fit album accidit quod sunt
non album et oportet quod ipsum nihil accideret
alicui sicut exemplo sumpsit aliquid. Conse-
quentia quia impossibile. nam duos terminos
nunc in nam alterius ut albedinem
mutatur in nigredinem ergo multo magis impossibile
est ipsum non esse et primum non ens mutari
ens si aliquid dicitur fieri ex nihilo nec ex-
non ente hoc solum erit quia fit ex aliquo
tamen accidit ipsa privatio seu negatio entis sicut
ex nigro dicitur fieri album quia fit ex aliquo
tamen accidit esse nigrum sed ante dictum patet quod
aliquid subiectum supponitur impossibile est aliquid
fieri ex nihilo et hanc rationem ponit commentator 80 phi-
sicorum commento 2o et primo celi commento 109. Item
si creatio est aliquid tamen non fit sola ergo
quod sit actus vel est in aliquo subiecto et non in
ipso creato quia hoc est terminus eius ergo
quod sit in aliqua materia presupposita. Con-
tra alios quo ad tertiam partem tenentes
sit arguitur primo creatura non potest
creare nec etiam libere vel esse ante praepos

Secundo

Tertio

3o

Quarto

Quinto

quia si nā^r vel tō^l vel p̄tia^r no tō^m vt
p3 ex p^a p̄te q̄one 2 etiā p̄te ex h^c q̄
ois causa tol^s - nālis equa^r s^c hn^s
ad plura p̄duc^a ei^usdem r̄ōnis sp̄s
sit talis - si pōs ip̄a p̄ducere non de pō a
tm^s s^t vel in infinitum p̄ducit vel omnia z
ita infinita ß omnis cā nālis mere
equa^r sc3 - ad plura p̄ducta ei^usde
rōnis ad p̄mo ad infinita 1^c ¶ Itē
2^m quia si creatura eēt p̄n^m creatum
partiale mere nāle tunc si non sus
penderetur a nāli actiuitate sua ß de^s
coopare^r d^s p g̃nālem influenciam
tunc vel n^l p̄duceret vel infinita no 3 at
visile q̄ creatura nā^r actiua p̄petue
suspende^r ab agendo - aliud q̄ nata
3 agere vel q̄ deus sibi - no coopa^r et
eēt q̄ eo q̄ deus pōnit^r non sb t̄he
sibi q̄ sim 3 ß coopari sc^o q̄ sim^l
p̄duceret infinita q̄ē impōle ¶ Deinde
pbat q̄ talis creatura non possit eē
creatura libere quia tunc n^l crearet
nisi nolendo | vel me^te sno velle | 2 tunc
vel eo ip̄o quo vell3 tale esse tale eēt
vel talis volicio eēt cā istius creandi
sicut volicio volita eēt h^c tuis ym vel
e volitus vel cognitus - p̄stum volito3
vel tercio^o sic si sbā ang^l conatu in mete
ad p̄ducendū rem creandam sicut ip̄
in mete agit cum volicione ad motum
localem | vel ad aliud - Cn 2° cū volic^o
posita nā^r cump^et aliud tunc ē cā vedit
diffi^tas tanta de actiuo nāli - Cn p^o^o cū
volu^ntas creata pōz velle infinita cop
leniter sicut finita 1^c pōz creare in fita
¶ Confirma^r h^c idem quia ar tenulis est
paricyme condempnine dōe q̄ intelli^a mo
uet celū 2 p̄olū inp̄m voluntat^e ß e^go mo
uone corporis sola volicione q^r cum
aliquī de ulo p̄duceret 1^c n^c intellectio n^c voli^o
pri^m quo ip̄ius creature ad creandū
non 3° quia adhuc non ageret n^l vo
lendo 2 intelligendo ß aggetū ex sua
intellectione 2 volicione ē actū nie nāle
2 tunc stat p̄^a difficultas de agente nie nāli
¶ Item i infinitum difficilius 3 - aliq̄
ex nilo simp^r p̄ducere q^r ex aliquo v^l h^c
exigui intellectū infinitam q̄nat3 q̄
sola virtus infinita pt in modū agēdi
i infinitum difficiliorem q^r sit modus
agendi finite difficultatis 2 eius opps
quia n^l ad aliq̄ n^a 3 p̄orco 1^c inter
7º ip̄a 3 distancia d' infinita 1^c ¶ Item sic
efficiencia artis creare p̄sspo^t effint
ne de quo ita efficientia ne creatu^ris
intelligere eque uerito vi^c p̄supponē
effcim dei de quo | 1^c creata^c nō pt ad
facē nisi de subiecto p̄supposito - Con^a
8º 2am p̄tem eiusdem q̄onis de scō q̄m
cam 3 creature posse anichilare de pō
ordinata 1^c 2^c ratione q̄ua conce^s q̄ue
quia non vi^c aliquid maius eē facē
de ex nilo q^r redigere aliq̄ in nichilum p̄ut
etiam p3 auctē hugonis all^ta ad 1^m p̄te
2 ad p̄ma cui^s - tum q2 in corrupcione
compositi forma anichila^c cū n^c impe
ne in aliqua p̄te sui remaneat n^c in
actu n^c impō nāli quia aliter pō esset
fruip^r in nā cū p̄uam non possit re
duci ad actum - tum q2 si modicū sguis
separatū eēt in maximo igne non vi^c
quin ignis destrueret ip̄m 2 non nisi
anichilando - quia retineba^c separati
ab ob tunc q2 pcta anichilant gram
9ª ¶ Item agens nāle pt de sc3 p̄ane
2 vini vi eucha^a p̄ducē sbm̄ sbalem
verbis 2 iā non educta de pō mate
10ª quia iā ē ibi 1^c ¶ Item sol pt ceare
lumen in meo de pō ordinata 1^c 2^a ab
p^a ponatis q̄ deus suppleat actionē
solis in vna p̄te medii p̄uti a itaq̄
non agat quin ad h^c nisi supplendo vice
solis 2 creet deus aliud lumē i alia
p̄te medii ß b̄ - 2 tamen sol in tota p̄te
medii lumen: s^c nūc tunc lumen qui est
vē creatū 1^c 2 lumē in a ē b̄n creatū
tū ita duo lumina sili^o p omnia p̄ducta
co q̄ deus non aliter agit in medium
q̄ in a est - n agens idem 2 p̄ducta oīo
similia 2 oīs alie circūstancie q̄siles
tunc sic lumē in a ē creatū 1° lumē
in c ē creatū q̄ua ß quia lumē i a 2
in c sunt simili^o p̄ducta q̄a p̄positū
deus non creat lumen in a nisi precise sup
11ª plendo vicem solis ¶ Item igs agne

in hostiam consecratam facit ibi calorem
de nihilo, cessat enim actus eius quia non fit
calor enim de quantitate vel de qualitate quia tunc
utique prius alius posset praeter intentionem
intentionis primae causae. Actio naturalis secundum se
equalis per se in quantitate vel qualitate
sicut in illis si ponerentur. Et etiam deus igne
facit ibi calorem de nihilo, cum illa sit non ibi
tamen ipsa non fit ibi. ¶ Item homo potest pro- 12°
ducere animam intellectivam de potentia ordinata
id est creare animas, quia si anima intellectiva
fieret a solo deo, id est deus posset eam non producere
creare quando homo generat, non tamen intellectivo
actionem naturalem hominis inclinando potentiam
id est et patet quod tunc homo generat naturaliter
et rationale nisi detur intentum contra / forme
potentia quod generabit hominem aliquem vel ut videtur eo quod forma
eius tantam virtutem habet generandi quanta forma
alterius naturalis id est potest tamen per se formam
generare, alias homo videretur esse debilioris
conditionis quam res alia. ¶ Confirmatur quia
homo naturaliter potest generare hominem cum influ-
entia generali superioris, sed anima non est per se
[illegible] esset naturaliter corruptibilis vel posset pro-
ducere a se cum influentia generali sicut cetere
forme possunt. ¶ Item confirmatur ratio, nam utique
deficit in actione eius et nobiliora sunt
sic in agis ingeniosa et sollicita id est sua
[illegible] conservatur potentiam generandi secundum [illegible]
nisi id est intellectiva magis hominem ¶ Ad primum ad primum
respondeo omne quod fit etc. nec eius [illegible]
dico quod in inductio [illegible] et non
sufficit ad inducendum [illegible] in [illegible]
et [illegible] et [illegible] primo Physicorum quarto 33 dicit
[illegible] in qua non [illegible] quod [illegible] est
[illegible] non dat certitudinem [illegible]
[illegible] in ea omnia [illegible] et 10 dicit quod
inductio facta ibi per [illegible] quod omne mo-
tum movetur ab alio non dat certitudinem [illegible]
[illegible] et [illegible] aptum ponentes
aliquid esse quod moveat se sicut [illegible] posuit
¶ Ad confirmationem nec eius ad [illegible] que
est [illegible] dicitur sed ad precedentem
¶ Ad aliam per eamdem concedo quod
quod est actu et quod fuit potentia tale id est potuit esse
tale vel possibile fuit ut fieret tale non tamen
oportet ipsum fuisse impossibile vel possibile se-
cundum potentiam propriam sibi inditam et in [illegible]

primus fuisset in materia secundum potentiam agentis
¶ Dices quod agens diffinitur per esse vir-
tutem motiva et similiter potentia activa per esse
principium transmutandi et per consequens nullum agens
agit nisi transmutando materiam. — Dicendum quod
convenientia quod ita diffinitur non est agentis de-
finitione tamen naturalis et physici quod adhuc intelligitur
et de lege ordinata. ¶ Ad aliud dicendum quod creatio
que non fit in instanti sine successione sine
tempore sicut non est motus nec mutatio proprie dicta
secundum quod dicit Philosophus quod quinque mutationes sunt se-
cundum [illegible] aliter quam primus secundum bene et mutatio-
nes [illegible] esse accidentis unde nec est quod habeat
[illegible] non [illegible] nisi ad [illegible]
idem [illegible] Et ponit [illegible] [illegible]
[illegible] 2 articulo 1° et [illegible] ibidem quaestio 2 articulo 1°
per secundum ad formam argumenti quod creatio motum
vel mutationem ita large [illegible] id est possibile
et tunc ad Philosophum cum dicit motus est actus etc.
dico quod accipit motum proprie quo ad con-
ditiones que generant conveniunt motui pro-
ut fit ab agente naturali et [illegible] de nihilo
esse etc. et precipue de nihilo esse in moti-
localis ¶ Ad tertium dico hoc ex est non [illegible]
et etiam [illegible] similiter tamen [illegible]
tamen affirmative sed negative [illegible] hec ex
nihilo. [illegible] monologion [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] esse factum ex nihilo tribus modis in-
telligi potest primus est quo volumus intelligi
penitus non esse factum quod factum dicitur ex nihilo
ut si quaerentibus de tacente unde loquitur
de nihilo, id est non loquitur secundum quem mo-
dum omnia esse etiam dico quod penitus non
fuit nec est quaerentibus unde factum est dicitur
nihilo id est nequaquam factum est ¶ [illegible] modus est si dicatur
aliquid esse factum ex nihilo id est [illegible] quod penitus non
est quod ipsum nihil sit ad [illegible] ex quo
possit aliquid fieri et est impossibile aliquid fieri
ex nihilo, ut ibidem dicit. — Tertius modus
est ut intelligas aliquid esse factum sed non est ad
unde sit factum ¶ Possibilem significationem [illegible]
tamen cum constatus sive [illegible] dicitur constitutus
de nihilo secundum hec omnia que sunt post
summam essentiam ab eadem ex nihilo facta sunt
id est non ex aliquo, ut ibidem dicit Anselmus.
¶ Hic in proposito dico quod aliquid fit ex nihilo
id est non ex aliquo ut [illegible] [illegible] [illegible]

ad 4m seu opposito et conv. hunc ssm non pro
cedunt p̄batones sm conv. et m. ¶ Item
dico q creatio activa et opacio diva
que est sba diva (creatio no passiva que
est res que creatur sive sit sba sive
accns etiam si ponatur actus prins
creature tunc ut dicit Doctor Thomas est
relatio quedam s. hitudo huius ad
aliquid quis opacionem divinam etc. non est
magis ut sit ipso creato sicut i sbo
ad 5m sicut filiatio est in petro ¶ Ad 5m ar
guit Adam creatura etc. ut ans ad
p̄bacionem dico q nat. pacia. ad impbacionem
qua si creatura etc. ut q qua si
deus passe cooparet sibi pm influxus
qualem que nunc est tunc forsitan
ph. suspenderet ab activitate nali
creatura eo q si non compteret creatur
sive spciali concursu dei non tn omnio
suspenderet a naturali activ. sua qn
ad hunc omnio sibi bene quenz actio c
nalis q activa ¶ Item dico q deus
facit creaturam que cum concursu dei
generali nat. creatur adhuc stat q deus
sumtus p dicibilibus ab ipsa pducat
primo dum ipsa alius etc. et ideo oportet
huius determinacionem fieri prius p quas
agere sicut pagens primo q sibi ponet
talem ordinem in agendo et ita vi
de sto est in agentibus nalibus pducen
tibus effectus suos in m. vel simul in
et eorum quibus pagens primo liber
ponit ordinem in agendo et determinacioni
ad pducendum nunc hunc effectum nunc
alium ut pz de sole qui aliud nunc pdux
hera aliud etc. ut oz q huius d. agen
de cormentes cum etc. Item concedo q
creatura possit creare libere et concedo
q volendo facit vel mediante suo velle et qn
de tunc vel eo ipso etc. de q uerit p.
duos modos oz q. 3us vel alio modo sicut
dicimus q anima nra libere movet manum
et membra et intellectus movet orbem et
angelus descendens in piscina movebat
aquam etc. et potest libere mediante sua vo
licione tunc aliquid creare faciendo ea esse
sicut rem aliquam movet etc. et eum de
q agetatu ex sua intelleccione etc. illo
concesso non sequitur q agens pintellectum
et voluntatem sit agens mere nale et
non liberum vel non agat libere p sua
ad 6m intellectum et volicionem simul iunctas libe
re q agat ¶ Ad sextum in infinitum
difficilius etc. nego ans ad p̄bacionem quia
nichil ad aliquid etc. dico q etsi no
sequitur ans eo q cum dicimus aliquid fieri
ex nichilo hz ex nichilo creari nt. nt. et non
ponitur pt ymaginar. eo et ego non
sequitur q omne agens creans agit p dis
tanciam infinitam ut sequitur q inter
et aliquid vel non ens et ad sit distancia
infinita vel etiam distancia aliqua
finita vel infinita sicut nulla est proporcio
etc. si tamen ens distare a non ente dici
piatur ad bonum intellectum ut sit idem q
ipsum aliquantum esse ens et tunc non esse
non ens tunc q hz ens tantum distat a no
ente quante est ens et plus deus simpliciter
infinite distat a non ente et q. hz aliud
a deo tamen finite distat a non ente et hinc
concordas Doctor Thomas sup 2o d. 1a q. 1a
ar. 3o dicens q non est distancia infinita
inter ens et non ens ex parte ipsius
entis nisi ens sit infinitum quia tamen
distat aliquid ab uno oppositorum quantum participat
de altero sed non distat aliquid i infinitum
a non esse nisi q hz esse infinitum s. deus
cum quanto reliqua encia sunt primora
tanto magis a non esse distant sicut Aug.
dicit in libro Confess. q angelus sive est prope
ad 7m deum in ipse ut ¶ Ad septimum sicut effi
ciencia actus etc. conce. totum argumentum
de p̄o ordinata sed loquendo ab solute dicitur
q deus potest communicare creature efficaciam
faciendi artificialem ad artificiatum sine
effectu ut presupposito s. faciendo simul de
genere et instrumenta eo tamen hic fecerit
ad 8m etc. ¶ Ad octavum de sto dicitur et etiam
ans ad p̄bacionem quia in corrupcione etc.
nec ad p̄bacionem cum ut inse etc. dico q hic
non sequitur ad annihilacionem quia sicut ad
hoc q deus creat requiritur q ponatur aliquid de
novo non corrigendo materia ut ad eas
sum magis agit ita ad hoc q p annihilet
requiritur q aliquid reducat ad nichilum

materiam vel oppositum vel aliquam porcionem
materie relinquendo et etiam quod in tali actione
sua non limitatur materie vel aliam porcionem
cionali materie dum in ipsam agit ideo
sit autem non est impositio omnino actionis
limitatum limitatur ad requisicionem materie
in omni actione sua tamen destructiva quod con-
structiva et sic patet quod ad principia eius de-
ductiva producit divina virtute et destruit re-
linquitur ¶ Ad illud de frigore separato di-
cendum quod non destruitur ab illo igne secundum legem
generalem ¶ Et si dicas quod tunc frigus se-
paratum maiorem habet virtutem salvandi
se quam divinum, necessario quia habet non-
esse per maiorem virtutem illius quod habet
separate quod divine sed per hoc quod istud non
potest aliquid producere vel corrumpere secundum potentiam or-
dinatam nisi in ipso ordine generante
et ideo dicat contra primo de generatione omne
movens agens quod non sit in aliqua
materia omnino natura et quod non patiatur aliquo
nec actum nec ... cum appareat quod
non est causa passionis et per causa si illa aliqua
forma fuit abstracta necesse est quod sit agens
non patiens aliquo et cetera in proposito de
illo frigore et ipse ibidem creatur de calore
¶ Ad tertium dicendum in eodem argumento
dicitur quod peccata non annichilat graciam nisi peccator
sed peccator in ... annichilat eam deus
posito actu culpe mortalis annichilat graciam
vel positive agendo in aliquid dicitur
vel solum in ... sue manutenencie
subtrahendo sed utrumque tunc conservando sed tunc
non sicut in eodem exemplo quo ponitur
obstaculum puta fenestra vel aliquid sic
substitutur radius solis ita quod tunc potest nos
sed tunc potest non tantum non conservatur sed ipsum
tunc et cetera ¶ Et si dicas in illo exemplo gratia non est
illo tunc non tollitur nec annichilatur
necessario quia quia non forma que per naturam corrumpitur
est in illo exemplo quo corrumpitur ¶ Ad nonum
dicendum eodem modo quia si quantitas po-
neretur separata a substantia et qualitatibus que sit nunc
dicatur receptivum omnium qualitatum sensibilium
tunc in ista sunt omnes transmutaciones preter
productionem substantialem ¶ Cum vero non sit ibi talis
quantitas separata tunc omnia absoluta que
ibi producuntur creantur et in ... producitur ideo
miraculose nisi ultima forma substantialis producatur
tamen ubi ab ... creato deo creante ibi
vel recreante materiam in illo exemplo quo
producitur forma substantialis vere vel
alterius ¶ Concedo tunc dicere species non causas
corrumpendo in uno loco quam in alio quia
est ex parte agentium naturalium nec melius
conservantur in loco medio ... et situ quam
in loco in mundo et cetera nec etiam plus cor-
rumpuntur a contrario quam a sibi et cetera eius oppositum
videmus ¶ Aliter ergo potest forte dici quod
licet nullo precedente miraculo non
possit de potentia ordinata agens naturale ad
producere vel corrumpere nisi in materia tamen divina
potentia ... factum est quod tales forme
que per naturam in materia sunt producte statim
sine materia et sine subiecto tunc agens naturale
... in eis naturam et agere in eas ac si essent
in subiecto eas corrumpendo et etiam ante
completam corrupcionem earum formarum vel quasi
sine spiritus vel lumine ipsum agens est productum
consistentem illius forme vel speciei pro-
ducendo ... quod ille forme abstracte et
ibi supplent virtutem materie quo ad
hoc quod sic agens agit in eas ita etiam eis
... ipsa actione ... dispo-
sitione ad formam substantialem vere vel
alterius tunc deus reponit ibi materiam
vel creando vel resumendo sed resumendo
illam que desiit esse per conversionem panis
in corpus Christi in qua agens naturale cum influ-
entia dei generat introducit talem formam
¶ Item potest dici quod deus quodam speciali
modo preter communem influenciam cum tali
agente naturali concurrit, cum solum possibile
placet teneat istam vel aliam et cetera ¶ Ad
decimum est duplex visio una divine
doctoris qui dicit quod lumen in ... causa
et quia licet sit productum in materia vel subiecto non
tamen de materia subiecto, lumine autem
... non est creatum cum sit productum
non solum in materia sed etiam de materia aliter
... deus non supplevit vicem solis et
... illas formas producit de materia que
sit producitur in materia quod dependent in esse
... et tales non creantur ... illas vo
... enim in materia que non dependent in

Deu...

Q^a

adde

agens

ad 9

Ad decimum

Ra

Ad undecimum

Ad duodecimum

esse aūt ¶ Cꝫ q̄ arguit Adam tuit gra
ni creare · ita uel non dependet a creat
cā tȝ agens i subiecto q̄ pȝ falsum —
¶ Ideo tñ aliter dicendo q̄ casus ē ipo
quo ad primam partem quia dm̄ a
gere a fine creacōne solus est creare
ꝛ ita i actiue nullo dependꝫ ū ado
licet subiectiue dependeat ab creare sed
actus de subō ¶ Dices si ita dependat
p modum creatis in subō in quo recē
ficit c · ū actum naturale ita erit sicut
deus quia non plus effectus agentis
creati ut tūc effici de subō q̄ si ipse crea
produci in subō q̄ eam produci de subō n̄ ergo
¶ Undecim ad primum q̄ nulla ē nobilis
dicta ad primum de forma tali tam crea
bili in hac m̄ q̄ producit de eadem in
ordine talis forme ad subm̄ ꝫ solum in
ordine ad agens cum n producit fortis
sive in subō sive non in subō a solo gra
gente q̄ non psupponit subm̄ adhuc q̄ tlꝫ
formā producit tunc creatur ex uo aba
gente psupponente uel uetito corrige
te subm̄ adhuc ut formā talem producat
hoc est educi uel produci de pō talis subi ¶
Item dici poꝫ q̄ sicut forma que educit
de pō materie emanat ab agente effectiue
ita etiam emanat suo mō a m̄ subiectiue
ita q̄ utrobique est uera causalitas ꝫ alius
ꝛ alterius modi ꝛ quis a ego si deus fa
ceret lumine in a me sit q̄ etiam a ūem
subiectiue concurreret tunc diceretur q̄ in u — Ra
ad eam ꝛ tamen materialem talem lumine
non causaret (creacio) etc. ¶ Ad undecim sed de sed
ad nonum quia si Adam totum q̄ sit inhospit
operata quantum ad alteracōm sit in me ē a
deo p suppletōm agentis naturalis eandem
q̄ agens naturale ibi ageret si eet ibi m̄ ¶ Cꝫ
p aliud modum etiam plus tacturū dicitur
q̄ deus in aliquo factore agens naturale p
duceret ibi calorem cum influencia de gnali
uel si hoc non sufficeret tunc diceretur q̄ tñ con
cursu dei spali etc. ¶ Ad duodecim homo
pt etc. ne āns ad primum quia si anima
est concesso io ne̾ cā qua q̄ tunc ho
generat nūc ut brutum retiam ne̾ q̄ sic
ho generabit ut q̄ ttꝫ dispō ūs corrupta
p naturam ad aliam animam q̄ ūellectualis de q̄

sencia eius plene lꝫ tanta uim sicut
ulterius animalis quo ad dispōm m̄e sequitur
homo lꝫ poni generacōꝫ pfectionem celestia
libus non tñ quo ad introductionem forme
que i hoīe datur a solo deo · ut exhibetur
q̄ homo sit debilioris cōdicionis q̄ cetera
animalia quia ttꝫ pō produccia forme et
non ē data homini p̄ melius sit ut haberet
formā nobiliorem a primo pū̄ uō que
sufficeret homini ad omnes actiones uite
pficiendas ¶ Ad cōfirmacōm quia u ho
rē ne̾ qua ad pōm dico q̄ sufficit hoiem
posse precreari cum concursu diuino q̄
ē de lege ordinata ¶ Peritidem dicta ad
aliam confirmacōm quia nā dedit hoi
pom generatiuꝫ sufficiente ad disponendum
materiam qua sufficit disposita deus de lege
ordinata dat formā ¶ Item forsitan poꝫ
dici q̄ in casu arguenti p naturam introducetur
ducetur dūa cum forma tales qualis
uitem non supplet intellectiua ꝛ ūa eet no
bilior omnibꝫ animalibus speciebus quas nā
na produceret ꝛ ita fiet unū ut utrobique pfectiores
species alias ¶ Item si quis ponerꝫ graduum
informius s q̄ p° inde introducitur anima
vegetatiua ut uidetur pa uite sonare
via phi 16° de animalibus dicit q̄ embrio
p° uiuit uita plante deinde uita animalis
deinde uita hominis animalis dicit q̄ introducit
p naturam illa anima sensitiua que precognoscit
intellectiue consentiret dum tale est etc.
¶ Prima tñ solucio michi uidetur probabilior —
¶ Quintum ad aliud est sciendum ꝫ q̄ eternitas
dupl̄ accipitur · uno modo pcie et ꝫ interminabilis
uite tota simul pfecta possessio ut dicit Boecius
5° de Consolacione pa ultima ¶ Et quo sequitur
q̄ isto mō impossibile ꝫ creaturam esse eternam
uel deo coeternam pꝫ quia eternitas ut sic
ē soli deo ppria ut pꝫ ex dicta descripcione
1a ¶ Patꝫ etiam idem conueniens p Boecium
ubi supra dicitur quod interminabilis uite ple
nitudine totum pariter cōprehendit atque possidet
tñ nꝫ futuri quicquid absit ut pteriti ascensit
ꝛ id eternum uire phibetur sed constat
q̄ nulli pt competere nisi ꝛ tñ ibidem Boecius
infert tñ non recte quidam qui audiunt
uisum platonem mundum nam habuisse pū̄ ut
ut ultimum et defectum hoc modo conditorem con
ditum mundum fieri coeternum putant aliud

n[9] p indeterminabilem durationem quam quidem
plo tribuunt aliud interiabilis velitis
pter quam complectitur quod est presentia quod dic
mentis ipsum est manifestum et. Et hoc attamen
magis large potest etiam extendi per ad
omne illud quod non habuit sive durationis
totalis initium nec habebit finem et illud
dicitur eternum a parte ante quod fuit et non
habuit sive durationis totalis initium et illud
eternum a parte post quod est vel erit et non
habebit sive durationis totalis finem. Et
tamen non simpliciter quod complectitur utrumque scilicet
quod fuit et quod est vel erit et isto modo in
tendo loqui in proposito. ¶ Et oratione preterm
donis. Omnia pot Augustinus 80 quaestionum
q. 19. ubi primo dicit quod autem commutabile
et eternum non recte dicitur. Ideo quamvis omne
eternum sit immobile non tamen omne im
mobile eternum dicitur quia et si semper aliquid
dominat tamen mutabilitate patiatur non proprie
eternum appellatur et poca dicit vocatur
tamen interdum eternum etiam quod immobile
est. ¶ Secundo patet quod in proposito rem aliquam
fuisse ab eterno non est eam fuisse sine
sive totalis durationis initio vel aliter
quibus tempore finitum sit quod numquam incepit esse
rem aliquam manere vel mansuram
esse in eternum est eam mane sine fine
totalis durationis sive vel post quibus tempore finitum
sit quod numquam desinit esse. Et eodem modo intelli
genda est rem fuisse vel mansuram esse
eterna. ¶ Unde hoc ab eterno in proposito non
est aliud sed dictio equivalent sincathegorematicae includens
signum distributum cum suo distribuibili et est tamen
sicut ante quibus tempore finitum et in preinus. Et
eodem modo hoc eternaliter. ¶ Ex isto ulterius sequitur
quod multum differunt iste propositiones deus ab eterno
potuit producere mundum et deus potuit producere
mundum ab eterno prima. Namque ab omnibus qui
concedunt mundi productionem creato concedere
conceditur. Secunda vero in magnum dubium vertitur
et apud theologos et apud philosophos. ¶ Et tamen
accipiendo eternum dicta preceptis penes hoc quod hoc ab
eterno in prima accipitur sincathegorematice et in secunda cathegorematice quod
si utroque tenetur sincathegorematice dictam
expositionem adhuc sunt differentes propositiones quod hoc
ab eterno in prima refertur ad hoc potuit ut
sit sensus deus ab eterno potuit seu potens

fuit producere mundum sive tale producere fuit
eternaliter vel instantanee vel temporaliter et ista est
ab eterno potuit producere antequam precipit et
planum est hoc esse verum et ita hoc in secunda hoc ab eterno
determinat hoc producere mundum vel refertur
ad illud ut sit sensus deus potuit producere
mundum sine initio temporis vel durationis et
et habebit denique eandem sibi correntem
et ista possibile fuit deum producere mundum
ab eterno et quia de ista est difficultas et non de
prima ideo istam intendo prosequi in presenti dicto.
¶ Accipiendo autem cathegorematice est sensus deus
potuit et cetera id est potuit producere mundum productionem
eternam infinitam vel temporis infiniti
cuius non est assignare initium et sic ita
fuit ab eterno id est per tempus infinitum. ¶ Item
secundum aliquos adhuc posita dicta inter istas propo
sitiones deus potuit ab eterno producere
mundum et deus potuit producere mundum ab
eterno dicto quod hoc ab eterno in prima non
determinet hoc potuit sed idem quod prius scilicet producere
mundum quod etiam determinat in secunda propter hoc quod
hoc producere in prima stat confuse tamen et in non
secunda deus potuit ab eterno producere mundum
id est deus potuit aliqua productione ab eterno
producere mundum quod tamen secunda exclusive ubi hoc producere
stat determinate et concedunt quod hoc fuit
possibile deus ab eterno produxit mundum
non tamen hoc deus produxit mundum ab eterno
quia non fuit possibile quod deus aliqua
productione produxisset mundum ab eterno.
¶ Omnis dicta ista sit vere assignata tamen
ultimum dictum facit inconveniens quod si deus
ab eterno produxit mundum id est deus produxit
mundum et ubi hoc produxit stat determinate et cetera.
¶ Conclusio prima sicut mundum fuisse ab eterno
non est demonstrabile sic nec eius oppositum est evidens
secundum fidem gentilem. Prima videlicet mundum fuisse
ab eterno est secundum fidem problema neutrum.
Secunda responsio est quia problema neutrum
non dicitur quod hec quod nec ipsum nec eius oppositum
sed quod nec ipsum nec eius oppositum ratione
convinci potest ut patet primo Topicorum ubi
dicit quod argumenta ad utramque partem contradictionis
de mundi eternitate facta non sunt necessaria
sed probabilia. ¶ Item Alexander commentator
suus ibidem pertractans dicta sua dicit
rerum autem celi fuit genitum aut sit

[9a p]

Correm

Qia 9o

sempiternum novit ps l3 de incarnacione
Item p^a rone mundum fuisse ab eterno 9z
ffm q 9stat ex fide 1o non z secluso fide
aliqua rone demonstrat ut etiam eius o[mn]i[u]m
9ma multi ph[ilosoph]i crediderunt mundum fuisse
ab eterno cum de o[mn]i 9vinci non poterant
1o cet ¶ Secundo sequitur q h ar[istote]les inde
ab eterno fuisse crediderit visse in z 9
seh demonstrasse non estimavit p[ri]ma ps pz
ex pluribus dictis suis precipue 8 ph[isi]corum
1o celi z 1o methe[orum] z 2a ps pz ex iam alle
gatis p[ri]o Topicorum ¶ Quia 9o q[ua]mvis mundum
vel aliam rem creatam fuisse ab eterno
sit p[er]inde impossibile tamen aliquid tale fuisse
ab eterno non includit repugnantiam pe
z absolute p^a ps ptur ex eius otiu 3 p
mit licitum eo q tusmit impretitum 1o &a
ps pz ex rone precedenti ¶ Et confirmatur
tum q non repugnat semper z infinito
tempore seu ps quibus instans finitum esse i finito
eidem non repugnat semper z infinito
tempore vel ante quibus similiter tempore fuisse
impretito 3 sit e dictis z pluribus contra
creatis 1o ¶ Item si fuisset ab eterno
repugnaret creature vel 3 se vel sim ex ne
ad agens non primum quia de rone
creature tria sunt s q sit ens z q sit
productum ab alio / z q sit de n[ih]ilo saltem q[ua]ntum
ad ultimam condicionem / rone p[r]imi non re
pugnat 3 quia tunc repugnaret omni enti
ut rone 2i quia tunc repugnaret filio in
divinis ut rone 3ii ex tunc ph[ilosoph]us q creata
e ex n[ih]ilo nullus ordo duracionis ad n[ih]il
affirmat 3 solum p suppositum creatorem al
terius potentie p eius remoneo seu ne
¶ Non 2m q non e necesse tam agente
precessisse suum effectum duracione q preter
quia illud esset de rone agentis in quantum
agens absolute aut in quantum tale agens
gens s p voluntatem non primum quia
invenimus multa agentia quorum effectus statim
simul fuit cum suis causis scilicet ut
z ignis e splendor eius z sol e lumen eo
rum / nec 2m quia non repugnat agenti
libero statim cum z libere elicere suum actum
vel producere suum effectum alias n non posset
q tale agens in p[ri]mo sit sui esse elicere
actum liberum cuius oppositum pz de anima xpi

cord ¶ Corrig[itur] non est de rone sciendi si
aliquid sit vel sciatur z ipsum incipere vel
incepisse esse vel aliqua mutacione subita
vel successiva p[ro]prie dicta mutacionem
esse vel mutari pz quia non includit
repugnantiam aliquam entitatem ab eterno
esse sciam ut pz ex ratione 1o etiam non
includit repugnanciam aliquid fieri vel
sciam z z ipsum non incipere vel incepisse
esse vel aliqua mutacione subita vel succes
siva p[ro]prie dicta mutari esse vel mutari q[uod]
3 quia eo q si aliquid esset sciam ab eterno
hic non esset sciam p aliquam talem mutacionem
nec p[er] novam incepcionem ¶ Iter p[ro]
p^a ps corrig nam de f[il]io filius in divinis
p dicta ut pz p m dom 9 p[ri]mum e doc
tores quos allegat s Hylarium z Origenem
z tamen non incipit esse nec p aliquam mutacionem
talem p dicitur 3 non im[m]o vi^a esse posse
deo aliquid facere ad extra sine talium
z sine hic q illud q sit incipiat esse q
q ab scit illis s inmutacione z incep
pdicat ad ut eo q vi^a posse ondi re
pugnancia plus in uno q in alio et ita
difficulter sit conceptibile hic posse fieri
in uno sicut e in alio 1o hic non credo
ad eo remonendi ¶ Item si sol illumi
nans aliquam partem aeris 9ti
quiescentem 3 quousque quiescet ad ad tempus
in eadem opposicione ad 1z z illa n[ih]ilo
magis disponet ad lumen totalis mutacio
ad hic q lumen intendit mea hinc id
fieri totum simul cum ut ipsum nec aliquid
eius incipet esse nec aliqua mutacione
p[ro]prie dicta mutacionis ps ratio p^a ps
quia sicut dicit Aug[ustinus] 8 sup Gen ad litt
cao 19 de paries aer p[re]sente lumine non sit
fit lucidus 3 sit 9o lumen illud sit
quolibet instanti illius temporis de quo ponitur
casus in p[ri]mo istius temporis 3 tamen non in
quolibet instanti illius temporis lumen illud incipit
esse 1o ¶ Confirmatur illa p[ar]te ex intentione
Aug[ustini] 2o libro z 9o sup Gen ubi vult q[uod]
quibus creaturam existentem deus conservat fac
z operatur z tamen 9stat q non quolibet tempore
sicut se vel aliquid sui incipit esse ¶
Sedet scilicet 2a ps contra quia lumen q sic
fieret indicato tam non mutaretur n mo[do]

que esset ymmo esse ad esse et per consequens in-
cipet esse et e contra procedentem iam patet. 3ª
¶ Tercia quod deum potuisse mundum
vel aliam rem ab eterno creavisse produ-
ce non videtur repugnancia prohibere patet quia vel
illa repugnancia foret et fuisset ex parte effec-
tus vel producibilis vel ex parte creantis non
primum tunc patet quia equaliter fuit potens
ad creandum ab eterno sicut nunc nec secundum ut
patet ex conclusione precedenti et eius correlario tam-
quam ex probationibus ¶ Item deus ab eterno
fuit causa sufficiens et sine defectu ad producendum
mundum igitur potuit producere mundum ab eterno
quia patet quia si ab eterno fuit causa
sufficiens etc. vel naturalis vel libera si natu-
ralis produxisset mundum ab eterno si
libera potuit producere mundum ab eterno quod
patet quia sicut se habet causa sufficiens et omnino
sine defectu mere naturalis ad producendum
suum effectum ita quod posita tali causa statim
producitur effectus ita causa sufficiens libera se habet ad
posse producere suum effectum igitur sicut ad hoc
quod aliqua causa mere naturalis sufficiens ad aliquem
effectum producendum fuit ab eterno et non fuit impedita
producens sequitur ipsam talem effectum produxisse
ab eterno ita ad causam talem liberam
fuisse ab eterno sequitur ipsam potuisse producere
suum effectum liberum ab eterno ¶ Confirmatur
libertas agentis in nullo minuit eius
potestatem agendi igitur si data causa naturali etc.
ipsa potuit producere effectum suum ab eterno et
¶ Item augustinus x° de civitate dei capitulo 3° et habetur
sicut quemadmodum si ignis esset eternus splendor
ab eo genitus esset eternus igitur si causa naturalis
limitata sufficiens tamen ad suum effectum produ-
cendum fuisset ab eterno ipsa potuisset
producere suum effectum ab eterno quare non deus po-
tentie et cause prima rationis cuius effectus a se
producibilis ymmo in infinitum maiores quam
causa creata etc. effectus sui igitur etc. ¶ Item
non videtur plus includere repugnantiam
deum potuisse producere ab eterno rem
dependentem inter ea et eam dependet
a se duplicem in natura et eam dependere
ab eo eternaliter fuisse cum deo quam rem secun-
dum eandem naturam individuum independenti patet 2um
de sancto et viii° 1° actuum nota tamen intellectum
nobilius equalis eternitatis possibilitas ut
posset dare deus vel duas diversitates

possibilitas sic et ibi ¶ Confirmatur illa
maior sicut nos aliquam continuam et
unitatem productionis admittimus ita et philosophi
reperierunt possibilitatem eterne productionis
admiserunt igitur illa non videtur possibile quia
tenet quia plus deus potest quam nos possu-
mus apprehendere cum posse ut patet per augustinum
epistola 3ª ad Volusianum dicentem demus
deum aliquid posse quod nos fateamur
investigare non posse etc. ut patet per augustinum
x° de civitate dei ubi ex sententia platonis dicit
si per se coeternitatem semper fuisset impul-
suere semper subesset vestigium quod tamen
accidentem secundum nemo dubitatur sic in-
ceptio plato mundus sit factus sit genitus et quod
ipsum fecit et ita avicenna et plures alii po-
suerunt mundum ab eterno et tamen a deo factum
et in mente quo ad primam intelligentiam
vel in mente quo ad alias partes eorum et
aliqui posuerunt primam intelligentiam in mente
creatam a deo agnam vel mente quam creante s[ecundum]
alie intelligentie vel alia intelligentia et 2um et de[us]
et consequenter usque ad animam intellectivam
inclusive et unam corporalem mentem spiritualem
creatam posuerunt eternis hoc sit secundum tamen
manuductio ad intellectum propositum
¶ Corollarium sicut ab eterno motus po-
tuit esse ita motum vel successionem potuisse
esse ab eterno videtur concessibile prius po-
situs nota est quia sicut ante omne
esse potuit esse tempus ita ante omnem durationem
cum tempus potuit esse motus quia sicut
ab eterno potuit ens mundus sic ab eterno
potuit fuisse motus celi et generationes et
corruptiones in istis inferioribus sed ita
fuit et similiter philosophi posuerunt igitur etc. 2um patet
quia sicut mundus potuit esse ab eterno ita
mutatio quam deus potuit facere circa aliquem
certum motum quo celum movebatur alicuius
eundem motum usque in presens consumando igitur
ista et patet et conclusio determinandum quod est 3ª et 2ª quam tamen
credit ea que dicta sunt quomodo et aliis pre-
cedentibus sunt et in simili concedunt Conclusiones dicta dubitatione
Thomas et Gerardus ¶ Contra dicta arguit primo
Henricus de Gandavo sic Quecunque s[unt]
ymaginabilia per eodem esse durationis esse
ordinem habent ut talem narrationem sim-

Corollarium

duracionem sed esse et non esse creature sunt in-
possibilia per eodem duracionis et non esse
prime nature convenit ei quod esse igitur
non creature prius sunt duracionem convenit ei
non esse quam esse ergo per quens non potest poni ei
convenire ab eterno esse. hoc probo quia
quod convenit alicui ex se prius sunt natura
convenit ei quam quod convenit sibi ab eterno
non autem esse autem convenit cuilibet creature
2o ex se esse autem ab alio tamen 2c/ ¶ Secundo si deus
produxisset aliquid aliud a se ab eterno
sequitur quod contrario produxisset id nam si potuit
illud producere seu produxisse vel antequam produxit
produxit vel quando produxit vel postquam produxit
non primum quia ante eternum nichil est nec
secundum quia omne quod est quando est necesse est neque
tercium quia quod secundum est non potest fuisse. Ethi-
3o corum. ¶ Tertio deus uno ictu potuit equum
vel aliam rem producere de materia sicut
potuit de nichilo patet quia quecumque deus
potuit producere uno potuit producere componi
de ipsa. alias non produceret sine forma sed
deus potuit producere equum vel aliam rem
de nichilo ab eterno ideo vel de nichilo et per consequens
nullo modo de. et hoc probo. nam si produxisset
deum aut per motum aut per mutationem subitam
si per motum ergo non ab eterno cum motus
duracione precedat terminum et ut per mutacionem
subitam quia ista fuisset mensurata aliquo
instanti et per consequens habuisset primum esse et per
4o hoc non fuisset ab eterno. ¶ Quarto
quod communicat alteri aliquid aliquid
aliquid alteri per electionem necessario prius intelligit
illud subiecto illius communicat sed deus producendo
creaturam communicat sibi esse per electionem
ergo prius intelligit ipsam non esse non intelligit
autem nisi verum ergo necessario prius creatura
non est quam producatur et per consequens non potuit
produci ab eterno ¶ Confirmatur quia electio
non est respectu presentis sed tantum futuri 3o Ethicorum
ergo si deus elegit creaturam producere illa
fuit futura et non presens unde dicit idem doctor
quod contradictio sit dicere quod aliqua creatura sit
electa producta et tamen ab eterno ¶ Quinto
5o [...]unculus sic nulla productio mensurata
instanti indivisibili potest esse eterna sed omnis productio
creature est huiusmodi quia est productio creature
sed quod mensuratur instanti indivisibili ideo adeo
tamen quod indivisibili non potest esse eternum

aliaquin non esset terminus sed starent
per consequens in duratione ipso mensurata tamen con-
tinue quia licet non sint tempore tamen est in ordine quod
mensuratur instanti indivisibili productio differt
a manutenencia et productionis fuit
initium temporis mensuratum manutenencia
non tempore manutenencie est finium a parte
ante et per consequens productio non fuit ab eterno
non ut res producta hoc probo quia creatura
vel productionis sive non durauit nisi per
instanti aliquo vel per aliquam duracionem posset durare
sine conservacione et per consequens per totum tempus quo est fieret
quod sequitur non productio creature mensuratur
instanti indivisibili patet quia quia si alia mensura
ergo creatura esset sive productionis duraret
per aliam mensuram totam et non posset
6o tamen quod repugnet ... ¶ Sexto arguitur
alter sic omne secundum ... quod non est in continuo
fieri incepit in aliquo instanti esse sed si deus
de nichilo fuisset ab eterno non est secundum de
nichilo et non esset in continuo fieri non in
aliquo instanti incepisset esse et per consequens non
fuisset ab eterno ... patet quia si non in-
cepit in aliquo instanti esset de nichilo quod dicitur
simpliciter producta et per consequens est in continuo fieri
hoc patet quia quod est in continuo fieri non est
secundum se sed est successivum et sic continue non
ante sic mundus et res permanentes ¶
7o Septimo creare aut est idem quod habere esse
ab aliquo vel non de aliquo/ et si idem
quod habere post esse ab aliquo et non de aliquo non
primum quia creatura quod dicitur habere esse ab alio
et de non de aliquo et tamen non creatur
quod dicitur est/ aliquando esse in continuo fieri sed
dicit ... 1o et dicere ... sed habere non
primo esse et non de aliquo nichil non
esse ab eterno ergo impossibile est aliquam rem
8o fuisse creata ab eterno ¶ Octavo si deus
produxisset aliquam aliam rem ab eterno
fuissent ... ... patet quia
de facto non produxit ab eterno ergo fuissent
aliqui mundi et non ... in re
producta et illa res fuissent ... ad
esse sed quod transit ad esse non fuit ab eterno
ergo si deus produxisset ab eterno non produxisset
9o ab eterno quod implicat ¶ Nono ...
est impossibile ad duo contradictoria ... si assumitur
unum illorum necessario relinquitur reliquum

ipsi non est medium inter prius dicto. Sed ab
eterno deum fuit dixi mundus vel sic vel sic
igitur hoc potest esse simul. similiter potest hoc non esse, ideo si
hoc acquievisset esse reliquisset non esse
vel aut potest relinquere non esse nisi prius
fuit sed non esse ideo sic fuit ab eterno
prius non fuit quod est impossibile ¶ Decimo 10
quicquid fecisse potest ab eterno fuit etiam
sed nulla res alia a deo fuit eterna ideo nulla
alia res a deo potuit esse eterna. Sed
ab eterno hoc est certa. Antecedens probatur quia
potentia que nunquam coniungitur actui nunquam
infert actum in naturam. Sed potentia ad actum
esse eternum nunquam coniungitur actui
quod patet dixi quia videmus quod potentia non
nunquam coniungitur actui. actus potest sequi
suam potentiam secundum durationem. sed esse eternum
simpliciter ante non potest sequi suam potentiam
secundum durationem quia tunc illud non fuisset
ab eterno ideo potentia ad esse eternum nunquam
coniungitur actui suo. hinc scilicet esse eternum
probatur per illud philosophi in perpetuis non differt
esse et posse ¶ Undecimo si causa effectiva 11o
necessaria agens fuisset ab eterno non potuisset
produxisse suum effectum coeternum sibi
ergo si causa libera effectiva fuit ab eterno
non potuit produxisse effectum sibi coeternum
quia et nota ... quia si dicitur ...
dicitur quod si ignis fuisset ab eterno produxisset
splendorem sibi coeternum aut produxisset
eum de nichilo aut de aliquo non de nichilo quia creatur
creasset eum non de aliquo quia aut per
motum aut per mutationem quia omnis reductio entis in potentia
ad actum est altero istorum modorum
si agens naturale produceret de aliquo effectum
produceret de illo aliquo ut est impossibile ad
actum illius effectus ideo aut per motum aut
per mutationem non per motum quia tunc ille
effectus non esset coevus suo ... quod est contra
... non per mutationem quia omnis mutatio
mensuratur aliquo instanti et ponens ante illud
... non fuisset ille effectus scilicet splendor ac
per hoc non ab eterno ¶ Duodecimo si deus 12o
potuit producere mundum ante aliquem aliam
... igitur hoc ab eterno aut hic potuit ...
... de novo producendo aut potuit non
creando vel non de novo producendo non

prima quia includit contradictionem scilicet nova
productio alicuius cum eius eternitate
non tamen quia hoc non fuit ab eterno ideo deus
non potuit ipsum producere nisi per novam
productionem sicut nunc nullum futurum potest
esse nisi fiat de novo ¶ Tredecimo deus 13o
potuit produxisse mundum ab eterno ideo potuit
produxisse istum mundum ab eterno igitur potuit
produxisse istum mundum creatum ab eterno consequens
includit contradictionem et consequentia patet saltem in ...
quia tamen antecedens et consequens convertuntur in
... et sunt sine re ¶ Quartodecimo 14o
si deus potuit hoc producere ab eterno aut
antequam produxit hoc potuit producere hoc
ab eterno aut tamen produxit potuit ... aut
postquam produxit potuit ... sed hoc aliquid sin
gulare de novo productum a deo ...
... vel ut homo non potest dici quod ante
quia tunc ... in aliquo instanti ante po
tuit hoc quod est impossibile quia tamen in hoc
instanti posset producere hoc ab eterno non potest
dici quod tunc cum produxit quia ...
illud ... et sic prius tunc ... ergo nunc potest pro
ducere hoc ab eterno quod est falsum tamen quia hic
non potest ponere aliquam ...
successivam tamen quia deus non potest facere
preteritum non fuisse ideo nec potest facere non preteritum
ante ... fuisse ante ... quidem patet
quod non postquam produxit hoc potuit ipsum
producere ab eterno ¶ Decimo quinto sequitur 15o
quod aliquid contingens potuit esse necesse esse
et si fuit ... falsitas patet quia omne quod po
tuit esse necesse esse fuit necesse ... et si fuit
ideo si aliquid contingens potuit esse necesse
esse aliquid contingens est necesse esse quod impli
cat contradictionem ... quia omnis res alia
a deo est contingens si ergo aliqua talis
potuit esse ab eterno ponatur quod fuit esse
hoc tunc sic ... res fuit ab eterno ideo non
potuit annichilari quia prius fuit tempore
infinito ideo tempore infinito fuit inde
pendens a deo et non possibile non esse ergo
tempore infinito fuit necesse esse ideo fuit necesse esse
ergo a primo ad ultimum ... res fuit ab eterno
ideo hec res fuit necesse esse quod ... sic quia
si potuit annichilari ita quod prius non fuit

tempore infinito ergo dato casu ante omnem
compilationem non precessisset nisi tempus finitum
quo finito et per consequens non fuit ab eterno
16o quod est oppositum. Sed contra item arguitur
per auctores sanctos. Unde dicit Ambrosius in Exame
ron quid tamen inconveniens quod eternitas
operis coniungatur eternitati dei. Item Damascenus
libro primo capitulo 9 creacio est ex dei voluntate
opus existens et non coeternum est tamen deo quia
non aptum natum quod ex non ente ad esse
deductum coeternum esse ei quod sine principio et semper
est. Item nullum opus dei est aptum natum
ut sit coeternum deo sed quod nullum potuit
esse ab eterno. Item Augustinus contra Felicianum
capitulo 19 diffiniens creaturam dicit creatura
est ex eo quod vel adhuc non est vel aliquando
non fuit rei cuiuslibet corruptibilis quantumcumque
est per omnipotentem dei voluntatem facta ex
hoc patet quod cuiuslibet creature esse precessit non esse.
Item Hugo de sancto Victore libro primo tractatu 1o de
17o omnipotens deus inestimabilis non poterat
aliud preter se habere eternum. Item Holkot
in illa questione utrum deus ab eterno potuit
producere mundum articulo 2o questionis dicit
quod hoc includit contradictionem mundus fuisse creatus
ab eterno adeo et effective productus quod
probat sic si deus potuit produxisse mundum
ab eterno ponatur in esse et ita fuerit ergo
pono quero an stultum sit creasse mundum
an non si non igitur deus nunquam libere creat
mundum si sic igitur semper aliquando esse et ita fuit
denotatur per hanc deus creat mundum frequentative
semper sic esse fuit denotatur per hanc
deus creat mundum simul semper sic esse
fuit denotatur per hanc copulativam deus
creat mundum nunc et in instanti in hoc mundo
non fuit igitur si deus creavit mundum deus
semper mundum non esse prius et postea incipere
Ista ratio supponit quod creatio mundi sit
subito quod si non conceditur sic potest mundus
esse creatus adeo ab eterno aut subito aut
successive si subito igitur ergo sit illud antea
non et tunc ponitur mundum creatum in a
et tamen non incipere esse in a si successive a
per tempus finitum aut infinitum si per finitum
ergo mundus nunquam fuisset productus si per infinitum
sit verbi gratia per diem ergo dicimus illum mundus
non fuit ergo in die mundus incepit ergo non

// 9on

fuit ab eterno. Et autem necessario quod quandocumque deus
semper sic esse est simul semper sic esse sed
denotatur per hanc copulativam contradictionem
includit hanc deus creavit mundum et
mundus prius fuit quam creatus quod dicitur contradictionem
includere quod mundus non fuit ante istam
creationem et per consequens desinens et per consequens creatus
quod nihil est et recedit a proposito et tamen adhuc concluditur
propositum contra creationem de ultima
creatione quia nunc incipit dici donatus.
18o Item arguitur sic si deus potuit mundum
creasse ab eterno igitur et solem ergo creavit
ipsum in aliquo gradu alicuius signi in celo
sit ille gradus a tunc quero aut a gradu
deum acquisivit sol per motum suum aut non
si sic ergo sol movebatur ad a igitur sol non
fuit creatus in a quod est oppositum positi si vero
non movebatur antequam fuit in a et
per unam horam tamen fuit in a sit ita gratia
exempli tunc transacta una hora venisset ad b
gradum immediate sequentem tunc hec fuisset
vera si fuisset sol non est motus nisi
per unam horam et hoc sit sol incipit moveri
b et nunquam prius fuit in b ergo sol aliquando incepit
incipit moveri igitur non fuit ab eterno
19o Preterea sit gradus a caput arietis
tunc quando deus creavit solem semper ibi
sol est in capite arietis et nunquam ante fuit
in capite arietis et annus erit antequam
redeat ad caput arietis et tunc semper
quod nunc in capite primus annus mundi igitur
transito signo piscium deus semper creavit
ergo sol est in capite arietis ergo primus annus
mundi est completus ergo mundus incepit
20 quod est propositum. Preterea in eodem orizonte
creabatur sol aut illuminat orizontem
illum vel antipodum nostrorum. Si meum
ergo nox fuit eis ergo dies non precessit diem
eorum quod est contra primum diem eorum ergo totum
postea fuit finitum si dicatur quod sol prius illuminat
emisperium eorum idem argumentum est quia tunc
dies eorum precedit primum diem nostrum
21 Preterea pono quod deus ab eterno produxisset
mundum et simul tales propositiones contradictorias deus
potest facere quod mundus non fuit et deus non
potest facere quod mundus non fuit tunc prima
per nullam mensuram potuit esse vera quia si potuit
sit quod in a. Contra ante a mundus fuit ergo
in a hec est impossibilis ante a mundus fuit in a
mundus

in a deus non pt facere quin mundus fuit
quia s° Ethicor li° solo priuatur deus etc
sic go q 2a que e contradictio a prine fuit va
s. i. ita deus non pt facere quin mundus fuit
l° mundus non fuit produnus a deo libere
Preterea si sic legatur deus potuit pro-
duxisse hominem ab eterno sit ille a quero
tunc a vixisset pt° infinitum a p finitum
tm si p infinitum go nuncq fuisset mortuus
et adhuc viueret si p finitum et inter morte
illius et istum diem non e nisi tempus
finitum go totum tempus a sua creatione
usq nunc e finitum go ipse incepit Item 22
si ab illo homine omnes alii homines fuisset
p generationem derivati tunc ipse fuisset ante
quem nullus homo precessisset et p° quem
quilibet alius fuisset i° to i° mundo homi
nes fuisset semper p° primum go omnes fuissent
finiti uno et quilibet eorum solum durasset
p tpe finitum i° totum tpo concurrendus vide
fuisset finitum go primus non fuisset ab eterno
Item si mundus fuisset ab eterno mundo 23°
infinita esset p transita q est impossibile quia p°
quia infiniti homines fuissent mortui quo
quilibet fuit futurus i° to mundo homi mor-
tuorum fuit futura et nunc e preterita i° tota
e p transita Item tunc una mundo nisi
mundi precederet aliam vel pars esset equa-
toti ut prius tactum e de diebus et annis
Item ponatur q deus ab eterno p 24°
duxerit mulierem pregnantem relinquendo
eam quo ad partum sm cursum tunc i°
naturalis nouem mensibus peperisset et tem
pore ab o° partus eius usq nunc esset finitum
i° totum tempore q p q illa mulier fuisset
esset finitum et p° ens ipsa non fuisset ab eterno
Similiter arguitur solum de igne ab eterno
creato cum stuppa sibi sufficienter applicata
ad agendum in ipsam quam ignis re-
lictus cursui suo naturali in certo tpe com-
bussisset i° ita stuppa solum p tpe finitum
huisset prius esse q non esse i° non huisset
esse ab eterno Similiter solum arguitur de lapide
ab eterno producto ut supra igitur et conuso
ut supra etc qui infra certum tempus motus
fuisset usq ad superficiem terre ab centro
mundi i° intersit moui p° iam distanciam
et non prius huit esse q inciperet moueri p

illam distanciam i° aliquid incepit esse etc
non fuit ab eterno Ad primum r[espondeo] verum
Greci intus premissarum est falsa nam
si prece sumatur ordo nature n° implicat
contradictionem quia ut pz quinto methaph
priora sm naturam dicuntur quecumq contingit
esse sine aliis et illa alia non sine ipsis
et p° ens posterius natura q non contingit
esse sine priori i° si aliq no sit compossibilia
p eodem in o° duratione cum illa no possit
esse simul sic q inter i° non e ordo ne eo
dem mo pz bonitate implicare contradictionem
Sed illud non videtur euacuare argumentum
quia dictum phi de ordine ne non o° ita
intelligi q quodcumq est prius alio natura
q absolute loquendo sm posterius
non possit esse sine illo coexistente s° m° quo
sm tot sic fundat iste doctor q p° quia
sic oportet intelligi tunc Sol no esset
prior natura lumine a se producto nec
Adam Abel nec aliqua causa i° esset prior
effectu a se producto cuius o° concedit
phus et phi contrarium etc quia q absolute
loquendo quilibet talis effectus pt esse si-
tali causa 2° Ideo p intellectum phi et sententie
p rationis ipse sufficit q prius natura sic intelligatur
quo f ordinem certum seu qualis cursus
nature posterius hz esse vel non habet
esse sm talem ordinem nisi sm prius p
cessisset et tunc dicendum est ad rationem concedendo totum
q ipsa concludit de naturali creatura quae ne-
q vel quae sunt quia uero cuilibet talis iam sit
est vel quae sunt impressum q omnia ne nunc ordinate
sunt impressum q non esse i° prius non
prius huit esse q non esse i° prius non
sunt q esset et ego nulla talis pt fuisse ab
eterno ut etiam p° pa concedit contradictionem
Si autem bonitas sic assumat quod non esse prius
natura conueniat creature sic q de ratione talis
sit q nulla creatura pt nec potuit esse
nisi prius natura ei conueniens non esse tunc
bene concedo intentum data bonitate quam tue
neo et ad propositionem quia q conuenit ex se ne-
bo° i° q non esse conueniat cuilibet creature
ex se quia vel intelligitur q de ratione creature
e ipsam habere non esse et p° q hz e sm se
quodcumq sic ex se est non ens nullo pt re-
ens ut notum e vel intelligitur 2° sic q talis

Ad primum r[espondeo]

convenit ex natura sua non esse et habet unde sibi
quia non est repugnantia creature in hoc
convenit sibi ex natura qua tenet quia nullum
convenientis aliam ex natura tollit vel destru
eius naturam / vel tertio intelligitur sic quod de
ratione creature est eam non posse nec
potuisse esse nisi primo habuisset non esse vel
precessisset de non esse ad esse. Ad 3m. Item conclusio
Secundo patet quod cum aliqui doctores dicunt
quod creatura de se vel de natura sua habet non
esse etc. intelligendum est quod de ratione creature
est quod non habet esse a se sola sed ab alio non
est enim ex se sed ab alio ab alio et ideo nulla nota
infert aliquam affirmativam etc. Et ideo concordat
Durandus et Gre. Ad 2m si deus pro-
duxisset etc. conceditur quia consequens intelligendo
ipsum quod si deus etc. tunc iam est necessarium
deus produxit illud eo modo quo dicimus
quod deus necessario produxit adam quod deum
produxisse adam vel adam esse productum
adeo quod nunc per eodem accipio totaliter transit
in preteritum et etiam concedit. Si deus aliquid
aliud a se produxit ab eterno quod non potest
non produxisse ab eterno. Si autem
intelligatur quod deus illud non potuit
non produxisse tunc negatur quia ad probationem
dicit Gre. quod fundatur super falsa ymaginatione
ymaginatur enim quod si deus produxisset aliquam
rem ab eterno in aliquo instanti primo produ-
xisset illam et tunc conveniret ibi tunc vel
ante aut post potuit non producere sed hec
ymaginatio falsa est quia ab eterno produxisse non
est produxisse primo in aliquo instanti
eterno sed ante quodlibet tempus finitum aptum
actuale vel possibile vel ymaginabile produxisse et
michi manifeste necesse fuisse aliquod tale primum
instans etiam rem etc. patet quod argumentatio
supponens tale esse etc. et est impertinens.
Et istud non valet sufficienter quia arguens
diceret: Ego nichil suppono nisi concessum
tamen quod tu concedis tamquam aliquid quod fuit
possibile scilicet quod deus produxit mundum ab eterno etc.
hic potuit non produxisse etc. et ideo arguo
quod vel ideo antequam produxit etc. Aliter ergo
dico posito quod deus produxit mundum ab eterno po-
tuit non produxisse mundum ab eterno. Et
quod illud non vadit auctoritas philosophi sed posito
ista ipsum quod posito deus produxit mundum
ab eterno dato eum predicto potest non produxisse

ad 3m mundum ab eterno. Ad tertium negatur quod
deus non potuit ab eterno producere
equum deum. Ad probationem quia si produxisset
aut per motum aut per mutationem negatur quia
et ideo melius patet ex correlario quem ponit in 2o
ad 4m sicut. Ad quartum dicit Gre. et bene quod extra
simul dicit duo scilicet quod ut est quod filius
Secundo patet tertio Ethicorum quod non deliberat
de eo quod alio modo contingeret per libera voluntate
contingente volibilis. Si primo fuerit necesse
est bonum si secundo negatur antecedens. Ad confirmationem quia
electio dico quod hoc est verum accipiendo electionem
primo et non secundo. Ad quintum dicit Gre.
ad 5m quod productio non est aliqua res distincta a re
producta et ideo productionem esse in instanti vel in
tempore non est aliud quam rem produci subito vel
successive cum ergo dicitur nulla productio
etc. potest esse duplex sensus quod impossibile est vel fuit
aliquam productionem in instanti transeunte esse vel fuisse
ab eterno. Alius potest esse sensus quod impossibile
est ab eterno fuisse productum in instanti transeunte
et utroque modo primo est falsa. Ad probationem
dato illo ad bonum intellectum quod nullum instans
transiens potest esse eternum negatur consequentia quod ergo nulla
productio mensurata etc. sive quo illud
intelligatur iuxta primum sensum antecedens falsum.
2m quia possibile est aliquid esse productum etc.
actu produci in instanti et tamen in nullo instanti
esse productum primo vel primo produci sicut possibile
est aliquid fieri in instanti et in nullo instanti ipsum
incipere esse vel incepisse. Si ergo conclusio in-
telligatur conformiter primo sensui antecedens non
est quia nam possibile est aliquid esse productum
in eo quod etiam actu in instanti producitur et ipsum
fuisse ab eterno similiter negatur in 2o sensu ergo quod
possibile est aliquid ab eterno fuisse productum
in instanti et tamen quo tamen stat quod nullum esse fuit
eternum vel ab eterno nam eo dato possibile
est aliquid ab eterno fuisse productum in instanti
in instanti supponit esse fuisse tamen. Conclusio procedit
sicut similiter in ymaginatione quam innuit. Ad
tertiam probationem quia in omni
illo etc. illa dependentia similis est falsa
accipiendo tamen eam ad bonum intellectum
scilicet quod omne productum indigens conservatione
quousque fuit productum vel producebatur
cum non conservabatur accipiendo conservare
per manutenere illud quod primo est productum
in esse etc. tamen conceditur totum

argumentum ultra dicto tamen non
procedit de po(tentia) quia si aliquis in omni i(nstanti)
q(uod) mensurare vel mensurari potuit o(mn)i
simpl(icite)r esset nec(essari)o ar(guitur) q(uod) si ei creatura
huic esset et mensurat(ur) quo ad eius esse
o(mn)i p(ro)nti fuisset ab eterno nullum fuisset
p(ri)mum o(mn)e sine p(ro)ductione et p(ro)p(ter) q(uo)d non
fuisset aliquo o(mn)i in quo fuisset productum et
quo non fuisset consimiliter. Quamvis ista
solucio sit vera tamen non videtur sufficiens quia
fiat argumentum de aliquo q(uo)d fuit p(ro)duc-
tum ab eterno et q(uod) nunq(uam) p(ro)p(ter) ea in aliquo o(mn)i
fuerit p(ro)ductum et formetur tunc sic ar(guitur) ...
q(uod) e(st) p(ro)ductum in o(mn)i t(ra)nseunte sic q(uod) non
fuit ante hoc p(ro)ductum fuit p(ro)ductum
ab eterno s(ed) a creatura p(ro)ducta e(st) in o(mn)i
t(ra)nseunte ante q(uod) non fuit p(ro)ducta igitur
et tunc ar(gumentum) non potest evadi p(er) datam soluc(ionem)
ut planum est. Aliter ergo dico q(uod) si hoc accip(itur)
sicut iacet a p(ri)mo et de mente conc(edo) q(uod) q(uod)que
sequitur potest experimenti n(on) illa repugnat
predictis. Si aut(em) hoc intellig(itur) q(uod) de
racione p(ro)ductionis creature e(st) q(uod) omne id quod
est fuit p(ro)ductio creature q(uod) h(ic) p(ro)ducebat(ur)
in o(mn)i t(ra)nseunte solum ut talis intelligit
et ad p(ro)positum tunc nego hoc quia tunc
stat q(uod) a q(uod) est creatura fuit p(ro)ductum et tamen
in nullo o(mn)i t(ra)nseunte s(ed) ab eterno ...
omne o(mn)e t(ra)nsiens fuit p(ro)ductum et ideo non
oportet concedi q(uod) eius productio aliquo o(mn)i
t(ra)nseunte mensurabatur si n(on) loquimur
de p(ro)ductione activa ista e(st) deus qui in nullo
tali o(mn)i mensurat(ur). Si de passiva p(ro)ductione
illa est creature eius p(ro)ducte que licet
quo ad esse mensuratur o(mn)i t(ra)nseunte non
tamen quo ad produci i(d est) non p(ro)ducebat(ur)
in aliquo tali o(mn)i. Ad secundum hoc q(uia)
creatura e(st) … dico si illa ante de aliquo
o(mn)i dato ut sic sensus q(uod) de ratione p(ro)ductionis
creature est q(uod) ipsa creatura non …
p(ost) … in qua p(ro)ducit(ur) quia sic esset
ad p(ro)positum tunc nego hoc et etiam illa que
allegatur etc. Si autem h(oc) p(ro) exp(osi)c(i)o(n)e nego
ut sit sensus creatura ex p(ro)ductionis sue
parte non h(abe)t q(uod) p(ro) aliq(ua) … dimitte
conc(edo) hoc illud assumptum in p(ro)positione hoc
et nego ista quia ista p(ro)ductio creature etc. Et
hoc de forma ad p(ro)positum quia si alia mensurat etc.

dico q(uod) si a esset productum ab eterno
non oportet q(uod) eius p(ro)ductio esset mensura-
ta in instanti t(ra)nseunte vel alia mensu-
ra … sicut ut a fuit p(ro)ductum in aliquo
tali mensura. Ad sextum omne factum — Ad sextum
nec distinctum ar(guitur) e(st) de mente et hoc concedo
… Si autem ar(guitur) sic formetur … si ad
… e(st) vel fuit factum de novo et tunc dico sicut
etiam dicit … q(uod) aliquid ex …
fieri p(otes)t dupliciter intelligi uno modo q(uod) sit successive
p(ro) eius p(ro)parte et fieri dicitur … factum
tunc nego ar(gumentum) ad p(ro)positum quia si non etc. nego
quia actio tamen in hoc illius p(ro)ductionis
et sit vel factum … de novo alio non habetur hoc
ex concessis. Secundo actio fieri precipere
vel tene(re) ex app(re)hendente sicut si corporis …
… huius … in quo habet … o(mn)i
illius t(em)p(or)is dari illud … sic factum vel
in p(ri)mo o(mn)i illius t(em)p(or)is tamen etiam in illo toto
t(em)p(or)e et quolibet o(mn)i eius … si … ut e(st)
p(ri)mus … s(ed) tamen sic fieri non … distingui
cont(ingit) … et tunc nego hoc et p(ro)p(ter) hoc
simul nec in illo … licet procedat …
p(ri)mum … Ad septimum dico q(uod) actio — Ad septimum
fieri … tacto in … p(ro)ducte et cetera
conformiter quia idem e(st) q(uod) conservari
tunc confessa p(ro) parte cuius conc(edo) q(uod) …
q(uod) … e(st) creatur et est … fieri non
tamen … ut sit sicut dico et … Si aut(em)
actio fieri vel creari magis stricte …
p(ri)mum modum tactum in … p(ro)ducte …
tunc dico q(uod) … in … e(st) …
… q(uod) est … s(ed) … ipsa …
… fieri … de novo … s(ecundu)m …
continuacie … talitatis …
… ipsum diffinire … ab alio …
s(ed) … vel … vel fieri etc. Ad — Ad octavum
… si deus etc. … quia ad p(ro)positum …
… non … de …
… non predestinat petrum ab eterno
… si deus predestinasset ipsum ab eterno fuisset
aliqua … etc. Ad nonum dico q(uod) … — Ad nonum
… p(re)cise … sine …
… quia … distinctis … argument(um) …
… etc. Si aut(em) … acquirit
vel … et conformiter …
… etc. … actio …
… non … conc(edo) …
… etc. …

vel aut potest relinquere etc. et tamen nec stat
acquirere actum per adipisci aliquid prius
non habitum et relinquere per dimittere prius
habitum iterum concedo dicta quoniam illata et
nego illa quia ultima ideo si b fuit ab eterno
etc. quia stare cum b ab eterno fuisse et tamen non
incepisset esse. De aut acquirere actum
primo scilicet similiter vel relinquere secundo scilicet stricte
tunc nego antecedens quia si teneretur et valeret
argumentatio hic posita sequeretur per eandem
quod ante hunc esse ante non esse et quod mundus
non dum creatus prius habuit esse ante
non esse sic arguendo quicquid est impossibile et
sed antequam mundus esset creatus dum fuit
deus mundus potest esse et sic mundus potest non esse
ideo si habuisset non et reliquisset non esse ideo prius
habuit et eodem deveniretur sicut vel habuit
non et reliquisset etc. ¶ Similiter dico
quolibet viatore et dum quod potuit esse prede-
stinatus ab eterno et potuit non esse predestinatus
ab eterno et tamen non sequitur si acquisivit aliquid
communi modo de acquirere [illegible] quia si
est predestinatus ideo relinquit aliud [illegible]
quia numquam fuisset non predestinatus.
¶ Ad decimum dico quod accipiendo eternum
stricte scilicet secundo prius expresso impossibile [illegible]
concedo tota [illegible] et sic procedunt rationes
accipiendo autem eternum secundo et sic ab eterno
similiter tunc dico primo modo distinguendo [illegible]
[illegible] sic formetur quicquid potuit fuisse
ab eterno vel sic quicquid potest vel potuit
fuisse ab eterno etc. et tamen nego eam
ad propositum quia omnis propositio etc. nec bene in-
telligendo eam conformiter dictis scilicet
quicquid potest vel potuit esse eternum scilicet
ab eterno hoc [illegible] est eternum ad propositum
quia ubicumque propositio vel illa nec [illegible]
veritatem habeat de tali propositione quae [illegible]
proprie dicitur et [illegible] in [illegible]
[illegible] est ad actum non tamen ubique propositio [illegible]
quamdiu [illegible] incepit vel in-
fuit [illegible] potestas potuit [illegible]
tali [illegible] sicut iste [illegible] non [illegible]
vel [illegible] sicut prius declaratum
est [illegible] et [illegible]
in [illegible] ad argumentum [illegible]
eundem [illegible] in [illegible] plane quia
stat simul [illegible] posse esse vel fuisse predestinatum

ab eterno et tamen ipsum non esse vel fuisse
predestinatum ab eterno ideo etc. Iste propositio non
convertitur [illegible] et tamen actus non potest
sequi potentiam secundum durationem eo quod non
stat aliquem esse predestinatum ab eterno et post
potuisse esse predestinatum ab eterno quod fuit
predestinatus ab eterno ut notum est. ¶ Ad
primum dico quod accipiendo perpetuum pro eterno pre-
dicto dum est [illegible] et tunc non est ad propositum. ¶ Accipiendo etiam secundo perpetuum pro illo quod
ab eterno fuit et in eternum erit sicut ipse re-
posuisse celum perpetuum et intelligentias
perpetuas vel sic [illegible] dicti sunt si aliquid
est sic perpetuum hoc numquam habuit potentiam ad
nisi actum habet et tunc item est dum et
ideo videtur fuisse intentio sua vel philosophi
propter propositum ut notum est. Si aut intellig-
atur quod quicquid est vel potuit esse vel fuisse
perpetuum a parte ante vel a parte post hoc
fuit vel est vel erit perpetuum tunc valet
ad propositum et tunc est falsa. ¶ Ad undecimum
si [illegible] vel nec [illegible] ad propositum de-
bere concedendo quod ignis produxisset splen-
dorem de aliquo et tamen infert ideo aut per
motum aut [illegible] nego quia et ideo [illegible]
[illegible] sicut [illegible] ymaginabile
[illegible] quod ignis eundem splendorem
quem producit [illegible] sic esse etiam
produceret [illegible]
temporis sequentis quo dicitur talis splendor
non tamen per motum aut [illegible] sic si ab
eterno ignis et [illegible] splendor fuisset fuisset
absque motu et [illegible] productus [illegible] dico
quod omnis reductio entis impossibilis ad actum
est altero istorum modorum dico quod [illegible]
de ente impossibili [illegible] actum vel distan-
te ab actu sed sic non esset in proposito. ¶
Ad duodecimum concedo quod deus potuit
producere b etc. ab eterno creando non tamen de
novo producendo ad impossibile etc. potest quod [illegible]
quia b non fuit ab eterno etc. nego quia
quia licet non fuit ab eterno tamen potuit
fuisse ab eterno et [illegible] quod nullum futurum
etc. dico quod licet nullum futurum potest esse nisi
fiat de novo tamen aliquod primo [illegible] futurum
potuit esse sine eo quod fieret de novo ¶
Ad tredecimum [illegible] quod deus potuit produxisse
istum mundum ab eterno [illegible] quod hoc [illegible]

Ad decimum

ad 11

ad 12

ad 13

contradictom non in de rone creatonis
z facitis aliquo de novo ß post no 7 fin'
quia ut dicit Scotus Tho pte pa q 80 aro
2o in tusione adeum pale d' q illi qui
posuerunt mundu eternu dixerunt mud
fcm adeo ex nlo non q factus sit ex nl' ß
q nos intelligimus p nom creacois ß
q non z factus de aliquo 2 etiam non
accipiunt aliqui corn creacois non
ut pz ex avicenna in sua methaca
Si dices deus potuit pduxisse istum
mundu creatu de novo ab eterno igr
deus potuit pduxisse istum mundum
creatu de novo ab eterno quia pz ex
pone posita in argumento quia tamen
cunctis z quibus qualitatem ut nunc rest
singulares Dico p'o neg' quam deforr
liquerit talis timore ut nunc sit adhuc
ut valeat quia non n sa deus potuit
predestinare istum de merito aliquo repto
ab eterno 10 deus potuit predestinare istum
reptu ab eterno quia licz tamen aliquarum
pponum quaz contane ut nunc inter sese
q sunt simul e idem vel quitibile cum
sub alterius z prium simul zo la eadem
tamen stat q zma complexio tioz tam
sen pro una de talibus sit posse vera
vel necessaria z altera sit vel impossibilis
impossibilis p habitudinem sui ad prim
Ad 2o dico q ons quia stat q iste mundus
creatus ab eterno z tamen vel plures esse
creatus de novo Ad quintum quando adiec
dicere q si teneretur ista q q preteritum
possit fieri quam potentia non fuisse z
illud q fuit pt etiam fuisse tamen est
dicendum q antequam pduxit b z pduxit b z
sic p q 2 Si vero illud non teneretur
non in 2c posse dici aliter nisi q cum
q pduxit potuit pduxisse ab eterno
z tamen q in nullo ovi antequam pduxit
potuit pduxisse ab eterno unde ne d'az
ia quia ia in aliquo ovi ante pduxit
2 z si queratur p quo sit hic ante dicendum
q p toto tpe eterno ymaginabili bartholomeus
Sz dicta pos pe solois fundat' infelix suppositio
dico ne est pos e 2 va po nihil q dicitur no
posse aliter dici nisi q antequam esse

quia fit b sicut operariz potuit aute quis
vel ita homo nomit p directus tam si
hic e vera deus antequam produxit b potuit
pducere b ab eterno sic q etiam ista
sit vera deus qui pduxit b potuit p
ducere b ab eterno qz si non dico sequitur sed
quia pduxit b non potuit 2 10 ymag
quia pduxit b nec antequam pduxit b
potuit 2 sic p'o q etiam deus possit
potuit 2 sic po q etiam deus postquam
pduxit b potuit 2 Ad 3o dicitur ihc
pduxit b potuit 2 Ad 3o desitum ihc
q dicitur q antequam pduxit 2 z tamen in
nullo ovi antequam pduxit 2 cum extra
deus z etiam ex sua conclusione pncipali in
ita ut evidenter sequitur q in quolibet ovi
antequam pduxit b potuit ipsum pducere
ab eterno qz si in aliquo tali ovi non
potuit deus pduxisse b ab eterno 1o
aliquo tali ovi q fuisset vel si fuisset forte
deus non potuit pducere b ab eterno z p q
non fuit possibile aliquas aliam rem adeo
sub vel quantum tamen fuisse ab eterno cuius
ovi dicit q sua tertia de i ca iii Aliqui dicunt
q deus antequam pduxit 2 z q 2
z p q 2 ad improbationem pmi concedo q in
aliquo ovi ante q deus pduxit b potuit
pducere b ab eterno z quod dicitur q tamen ihc
deus poz pducere b ab eterno neg' quia
ß bene concedo q nihil ovi deus potuit pduxisse
b ab eterno ad impossibile 2 accipiatur id est
prius concedo z tamen infertur q tunc sequitur
nunc pt 2 neg' quam ß bene q d' q nunc
sen nihil ovi potuit pducere 2 z si dicitur
q hic non potuit p aliquam actionem
sub vel successivam dico q si p actionem
eam intelligis mutacio aliqua deo q pducere
z p ducto tunc illo concesso non sequitur q deus
potuit 2 si autem intelligis q deus non
potuit pducere b ab eterno sub uno i sine du
ratione temporali vel successiva ut etiam potest
successive 2 tunc neg' quo ad primam
pte Item cum dicit deus non pt tunc
facere preteritum non fuisse 10 nec pt facere
2 illud ons non e q concessimus impz
inveniri z tamen quia non vz ponendo ons
missum dimiso sic q non preteritum antea deus
non pt facere fuisse antea quia sic a o sum
nunc ad hic e cum q antequam non est

Ad 1m

tiuus ante a et u deus pt fac eum eum
fuisse ante a. Ad quidem nos pam
quam ad scom d q in illo cau b non
potuit annichilari qui pius fuit tpe i finito
uel qui prius pinfinita tpa finita fuit.
Hic loquendo de tempore actuali uel
possi qz stat q deus creasset a eius aberet
que ab sp tpe actuali ase deo fuisset etiam
usque ad o creacois huius mundi et uel
tunc uel po pma diem annichilasset eu
tunc tlis non fuisset nisi solum p tpe suu
actuale lic fuit p tpe infinitu possi qd
dici pt eum sim. Unde durandus d
2o sn. quone 3a sic descbit eum q e mensa
ee creati difformiter et stabili solus d
de eum ad deum etnitas que mensurat
ee dium / uniforme se hns. de ad deum
temporis p quod mensurat motus quo
res semp se habet aliter et aliter et non
uniformit et de stabili quia esse eternior
non tendit ad non et p aliq. adminimum
uel s mutum p subtractionem diue influencie
Item Tho. d one pa 2a. quone 2a gt si
mundus fuisset ab eterno tunc mundi d
non fuisset mensurata oti tpis s oti ipsi
eui q eum uno correndz toti tpi et ibid
d one 2a q. 1a d q eum est pcia et mi
mensura esse anli / et nunc ciui p ia mesa
sbe anli et etiam ante dicit q eum e id
q ee anlor et q ex pma parte infinit
q 1o pretitu infinitu fuit in a p edes
et nec qua quia cum ista a non potuit
annichilari adeo quinprius fuit t isto
et etia cu ita netro si a fuit ab eterno et e
annichilatu d fuit tpe infinito et etiamen
ista necte e a fuisse tpe infinito bene stat
q in illo tpe finito uel in finito a netro
fuit sicut dicto s e netra mundus tot anis
fuit et tamen mundus nor netro s nie
contingent fuit tot anis. Ad pedem
dici pt q omis ille auctes intelligenda st
accipiende etnitez uel eternitad p modo
p s impu o istius arli. Item auctoritas
damas loco dicto. s. de creatura que ex no
ente ad esse deduc p ducic et e. Et aucts
Augo et et in pz inuenti. Item auctoritas
Hugonis diuinitate allegat qz fuit eorum

Ad pedem

:/ 2ado

ompt uirtus ineffabilis non potuit
aliud preter se hre coetium quo i facado
iuuaretur. tunc aut non sic non potuit
aliud preter se hre coetium quo in facdo
iuuaretur 1a non poterat ad pt se hre
Ad 1a coeterium et o. Dicto septio qui arit
holk si deus potuit et admitto illam
poicoin in ee promensura p quam sint
pole deum p duxisse mundi ab eterno
et loco tunc hiter uesi p ymaginacoe
nunc sit illa mensura. s. ante mundi
creatoin dico q deus sciuit se causse uel
et sciuit ala ee ita sicut deuotur sc hic
deus creat mundum et cu uelt at quent
sciuit sic ee et illa nec ad pcom quia
si non tunc deus sciuisset hanc co nas
deus creat eundum et mundus prius
fuit illam qdo et nec q hc intelli odicaz
pt u hc saluari tribus modis pmo
iuxta modum lodi bti Augo ix sr Gn b
uolt q quilz creatam excitez p deus
facit et opatur qu dm ipa existit / pag
intelli secundum q sic dicit scus Tho.
d q p 1 q 2a arlo 2o Intenda de dupt
agens q dam q est ca fiendi tm et istud
non influit in rem nisi dum e in fieri
q dam aute est pu tendi et hc agens
non cessat influe in catu suu qu dm catu
hz ee constat autem q deus rev create
non est pu fiendi tm s etiam cendi
1o qu dm creatura hz ee influit in ipsam
s non oz q influat in ipsam qu dm est
aliquid noui preter ee suu q prius
hunt 1o tle influe non est aliud q dac
creatu ee et p oris eam p ducere ul tunc
Item si deus p duxisset a. s. celum ab
eterno sine inuicione uel qualitz alia
re initali sibi eternaliter q producta et to
servasset a in se hunc ita q in illo oti ymago
uite incepit ee mundus incepisset tunc
ee motus et tpe uel aliqua tlis duracio
successiua dicta ab a tunc in toto tpe possi
seu eo preterito tpe actuale et in qualibz
eius oti ymaginario fuisset ad deus cat
a s a p iti mensura que nunc et p ipse p
dependet ab ee adeo q hunt ee ubique
eternaliter in toto eo suo. s. antequam est tpe s
s eternaliter et in toto eo suo. sic hunt esse

adeo quod creabatur ita et tunc creatum
ab ipso. ¶ Item istud probatur ratione esse dicendum
in proposito si per ymaginacionem dantur quod ad
esse creatum ab eterno quia ibi non videtur posse
distingui fieri et factum et vel creari contra creatum
esse sicut nec in eterna generatione dei
filii gigni contra genitum esse seu nasci quia
natum et ergo quod dicit augustinus contra 9 primi dicens
filium de patre natum ante tempora semper nasci
de patre sed congruentius semper natum ita
etiam in proposito etc. ¶ Concordat armandus
q. 2a a. dicens quod in hiis que sunt per simplicem
emanacionem absque motu precedente sicut in
que creantur fieri et factum esse simul sunt
tamen creare et creari dicunt solos respectus inter
deum et creaturam ita quod creare non causat
quod dare esse alii nullo supposito et creari quod sic
habere esse ab alio et id tamen per quos etiam
dicitur quod creatura habet esse adeo per quos etiam
est verum dicere quod creatur et creata et non est in
simul creationis prius coexistere aliquam mensuram
temporis quia non est aliquem motum precedere
creationem sed sicut in divinis per verum est dicere
quod filius gignitur et genitus est capere ex
ut dicitur in assumptis ecclesie sit verum
est dicere de creatura quod dum est quod creatur adeo
et creata et ex libera dei voluntate et in di
necessitate essentie ut sit eadem actio creationis
eorum et conservationis earum. ¶ Deus
modus esse dicendum quod deus creat mundum in toto
tempore kategorice supposito ab eterno ipsius in primus
inclusive non tamen adequate in tempore illo
toto nec in aliqua eius parte ut ita ergo
eius dicitur primo unde si nunc in hoc instanti non
esset nec dum quod fuisset a angelus et tunc esse
post hoc deus crearet ipsum ita quod per totum tempus
futurum haberet esse tunc magis esset in tempore futuro
verum erit dicere quod deus creavit a angelum in
tali dictis non posset verificari nisi sibi
corresponderet aliquod de presenti vel plures
partes et non nisi ista deus creat a angelum
verum quod ita deus creat a angelum verificetur pro
tempore hora vel die vel anno sequenti
et tamen pro nulla eius parte adequate ut
pro aliquo dicitur eius primo ~~a eius primo~~ s.
sit in proposito etc. ¶ Tercius modus et concordat
in a° s. quod diceretur fuisse possibile quod mundus
nec creatur et prius fuit destructus et
item ante creabatur post quod fuit destructus etc.

infinities alternando ab eterno fuit creatus
et ab eterno annichilatus ¶ Item tunc necesse est
articulo dicendum cum in dicto casu mundus est creatus
subito etc. dico si intelligatur subito i. in aliquo
dicitur primo non est quod sit creatus subito nec
successive intelligendo per successive creari id
quod creatur ad per aliquam duracionem successivam
ante cuius finem non habet complete causam
et sic sequitur quod sit creatus subito i. ante omnem
duracionem successivam finitam etc. item buridanus
videtur ymaginare quod mundus ab eterno successive
per tempus infinitum causabatur ita quod naturaliter in
pertempore infinitum causabatur ita quod naturaliter in
aliquo dicitur nec tempore fuisset plene causatum
et non perfecte ergo magis fuisset productus.
¶ Ad tercium concedo quod deus potuit
creasse solem ab eterno in a gradu etc. quo
posito in a et tamen hoc quod sol et totum celum
ab eterno movebatur sicut nunc quodlibet quod
sunt sol acquisivit a gradum per motum
suum et movebatur circa a et ergo non sequitur quod
sol non fuit creatus in a primo modo
tamen sol ab eterno fuisset in a et ab eterno
per motum acquisivisset a quia omni tempore fuit
per motum acquisivisset a et ante omne
tempus finitum fuisset a etc. nunquam acquisivisset
a per motum nisi prius fuisset in a ut vel
fuisset in a nisi prius per motum acquisivisset
a. ¶ Si forte dicis ego voco solem ac
quirere a per motum quod sic per motum vel
ad ipsum quod prius non fuit in a tunc dico
quod sol non acquisivit etc. et etiam quodlibet quo
movebatur antequam fuit in a et nec per
per unam horam fuit in a quia quociens
tamen per unam horam fuit in a per infinitas
horas prius interpellatis vicibus fuit
in a. ¶ Ex quo patet quod staret solem ab
eterno fuisse creatum in a et non in b et tamen
non prius ipsum fuisse in a quam in b vel ipsius
ipsum fuisse motum ab a in b quam econverso.
¶ Dices tunc non magis ut maior ratione
fuisset creatus in a quam in b vel quam in aliqua
alia parte celi ¶ hoc necessarie est racionem
aliam dare nisi quia deus voluit ipsum
ab eterno creare in a et non in b et ipsum
habet virtute perpetuit creari dicitur contra creatum esse
post quod creabatur ¶ Ad tercium nonum dico si
per hoc quod intelligitur certum tempus finitum vel aliquod
inadequate et primo deus creavit solem cum
in dicto casu non sit tale dandum nec etc.

ista tunc qu deus creat etc quo ad utramque
partem eius. intcedo aut pbo qn argtr
pus sim apte an illo instanti deus creat
solem inx primum modum tantum impo-
sitione tractatum nec alterum pp simili
ratione partis. si aut pbo qn intc toti tpi
infinitu q fuit ab eterno kathegorematice sumpti
concedo q deus in illo tpe fecit istam.
Sol est in capite arietis. et unq ante
istud totum tpe fuit in capite arietis
et etiam in illo tpe fecit in aliquo
ot vel etiam pte illius tpis ultimus erit
antequam ueniat ad caput arietis et tamen
non sequitur quod fecit q nunc incipit primo
tunc mundi et tamen quia licet in illo ex
fecit q sol est in capite et non tn fecit
q in aliquo ot vel pte finita illius fu-
erit primo in capite arietis q tn oportet
si illa qua debet valere ❡ Ad vicesimum
dico negando consequentiam quia assumpta
ly in eodem oti accipiendo tempus pluraliter
distinguitur contra creatum et postquam creabatur
❡ Si autem accipitur ex vi primum modum
dicit in illo concedo q in aliquo eodem
ot quo creabatur sol illuminavit orizontem
tem vestrum et etiam in alio eod ot
quo creabatur illuminavit orizonte antipo-
dum nostrorum et q aliquis dies nostri
precessit diem eorum et ego non tn sequitur
q sit dare primum diem eorum vel vestrum
❡ Ad vicesimum primum dico q dato casu
illo et concessa eo hic ista deus non pt
facere quin mundus ~~non~~ fuit non sequitur
1c mundus non fuit productus a deo libere
de facto namque sic est q deus pro non pt
facere quin et mundus ~~no~~ fuit et tn
concedit q deus produxit mundum libere ❡
❡ Ad vicesimum secundum dato q deus a hominem
produxisset ab eterno talis ~~vel~~ utrisque pt infi-
nitu et nd sequitur q ergo unquam fuisset mor-
tuus quia stat q adhuc ante unum
vel mille annos etc fuisset mortuus vel
per infinita tpa quorum quodlibet fuisset finitum
utrisque et per infinita etc fuisset mortuus
sed si mundus fuisset ab eterno etc a
orizontis infiniti fuissent dies et infinite
noctes etc. ❡ Secundo sequitur q a homine
ab eterno fuit esse et ab eterno fuit non esse

in dicto casu et q unquam fuit esse antequam
haberet non esse vel econverso unquam tn fuit sic
esse et non esse. Ulterius sequitur fuisse possibile
q a homo ab eterno fuisset creatus et
ab eterno annihilatus. patet per primam
veritatem de ipsius morte et vita et per simile
dierum et noctium q tn talis homo ab
eterno fuisset annihilatus fuit contradictione
dicere impossibile quia tunc eternaliter fuisset
non esse et tn annihilatio presupponit esse fuisset
prius esse q non esse et post q ab eterno
fuisset esse q est impossibile. vel sequitur
simul fuisset esse et non esse. ❡ Forsitan
tn qui tenet hic idem defenderet se a contradic-
tione per negare illam consequentiam q post
q ab eterno etc et etiam aliam q sequitur
et diceret q ante omne tpe finitum fuit
non esse post esse et etiam ante omne tps finitum
fuit post esse q non esse et etiam q toto ex
infinito kathegorematice sumpto et in qualibet pte
et in qualibet oti eius fuisset non esse et q
in eodem tempore toto kathegorematice sumpto
licet in nulla parte eius adequate vel tamen in aliquo
oti eius fuisset esse ante non esse et econverso.
sequitur q in eodem tpe fuisset esse et non
fuisset non esse non tamen sequitur in eo tpe
fuisset esse et non esse vel etiam forte se-
queretur tamen de copulato extremo. s. q generaliter
eodem tpe fuisset esse et non esse hic tn
credo mihi difficile ad sustinendum.
ad 23m ❡ Ad vicesimum tertium in omnibus rationibus q ar-
guunt contra vel hic est inconveniens abeterno
fuisset seu per tempus sempiternum infinitum licet
plures reputant hic magis de multitudine in-
finita que incipit vel incepit per transire
initio alicuius durationis finite. ❡ Item
non sequitur in finiti homines etc et ideo tota
multitudo hominum mortuorum fuit futura accidendo
hic tota kathegorematice vel etiam sequitur accidendo
hic toto sincathegorematice quia tunc quelibet pars
totius multitudinis hominum mortuorum fuisset
futura q patet sumendo de una pte multitudinis hominum
mortuorum usque ad hominem nominatum mor-
tuum exclusive et de pluribus partibus eius
similiter sumptis ❡ Item qui negat in-
finitum in magnitudine et multitudine negaret
primam consequentiam dicet q nulla erit
signanda multitudo que est tota multitudo hominum

mortuorum sed quaelibet data vel dabili-
a fuisset finita et ante illam infini-
ta maior multitudo praecessit etc. ¶ Secundum
dicitur ad aliud quod tangitur in eodem
articulo nec dicitur quam illam quod tunc una mul-
titudo infinita etc. quia dicetur quod non
est danda tota multitudo omnium dierum
praeteritorum ¶ Concedo tamen infinitum esse. Et
dicetur ad hoc sicut prius tactum est in materia
de praescientia et sicut dicetur infra articulo
sequenti ¶ Contra dices si ab aeterno fuerunt
potuit esse praescita multitudo omnium homin-
um mortuorum et sic dierum etc. et incipiendo ab
hinc et regrediendo per eosdem dies vel
homines postea totalis multitudo praescita et per consequens
perveniretur ad diem ante quem fuisset alia
in qua fuissent dies ab aeterno vel non ab aeterno
fuissent dies. Dico nec dico primam quam
intelligendo quod sit tantum successione
etc. quia tunc talis multitudo extensis parte
est finita sed potius secundo quod incipiendo
ab hinc et regrediendo numquam erit illa
totalis multitudo praescita sed in aeternum imp-
ederetur sine fine sicut ab aeterno sine initio
usque hic processum ¶ Ad 2m vel dico quod ad 2m
si intellectio sit casus quod deus ab aeterno creavit
linquendo eam poca etc. tunc non est
difficultas si autem intellectio quod de primo tempore
aliquo quo sed creavit eam tamen illa quo ad
pariendum contingit nec aliquo fuisset tempore
magno non fuisset quo ad hoc committentem
dicta sicut philosophus in magnitudine de caelo
ad motum et influentias eorum tamen hoc suppo-
sito quod nisi semel debebat parere tunc casus
implicat contradictionem ut dicitur 2m articulo etc.
Sed si poneretur quod sol esset creatus in magnitudine
creatus ab aeterno et sic relictus ne sine
quo ad motum sicut nunc et non venisset
post ad primum liberi cessasset movere vel
si poneretur quod fuisset creatus in oriente et
tamen post venisset ad occidentem cessasset mo-
vere etc. intelligendo hoc quod praecise continue
volvatur fuisset motus tunc sed nunc ¶
Quidam per idem ad illud de igne etc. et ad illud
de lapide etc. ¶ Secundo patet quod nec nostro sicut
mulier pregnans fuisset ab aeterno et fuisset partum
per infinitum tempore mansisset antequam peperisset

vel infinitas eandem partum peperisset
et infinitas eodem partu fuisset impregnata
¶ Similiter suo modo inferri potest de igne etc.
et de lapide etc. et de multis consimilibus quod
intelligendum est de tempore actuali vel possibili vel
si fuerit tamen casu ponitur quod ab aeterno
tunc fuisset tempore aliquo non fuit dicetur quod
statim tunc inceperit etc. ab aeterno fuisse
et partus post conceptus actualis temporis pepe-
risse et non postea ipsa nunc solum fuisset
per tempus actuale finitum etc. ipsa non fuisset
ab aeterno et sic de igne etc. et de lapide etc.
et de omnibus ubi tangitur illa difficultas
de duratione alicuius producti ab aeterno per
tempus finitum vel infinitum etc. ¶ Quantum ad
tertium articulum sciendum quod praeter infinitatem
durationis de qua dictum est in praecedenti articulo
communiter solet quaeri de triplici infinitate
scilicet magnitudinis multitudinis et virtutis sive
perfectionis ¶ Infinitum in magnitudine sive
infinita magnitudo est quantitas quae continue
vel numeri habet pedalia continuata
vel partes continuatas quarum quaelibet
est certe quantitatis et equalis demonstrando plures
ista quantitatem per alium finita quantitate
¶ Item potest sic describi magnitudo infinita
est quantitas continua habens infinitas partes
non communicantes quarum quaelibet est certe quan-
titatis data et equalis. Ista tamen descriptio non
est ita conveniens sicut prima eo quod infinitum
describitur per infinitas etc. et etiam quia
sic infinitum ut nunc actualiter sive cathegorice non
accipitur negative vel privative quamvis pro
utroque dicitur quasi negative vel privative
exprimatur sicut inmortale etc. et ideo magis
convenienter describitur per terminum negativum sive non
communicantes etc. utraque tamen descriptionum
descriptionum colliguntur ex dictis philosophi 3o physicorum
ubi vult quod in continuo finito sunt in-
finitae partes eiusdem proportionis sed non
eiusdem quantitatis quod non est danda vel
dabilis magnitudo finita quin vel illa
procedatur per aliquotam replicationem
per finitatem eiusdem quantitatis etc. ¶ Hoc
autem genus sive magnitudo infinita dicitur in
magnitudinem infinitam simpliciter quae sive infinita
per tres dimensiones scilicet longitudinem latitudinem

ꝛ profunditatem ꝛ sic de eius porcione
ꝛ intensiuam secundum quid ꝛ hoc dupliciter quia vel est
infinita secundum quid extensiue quia tamen eius spe-
cies pedalia continuata omnium quantitatem
sunt trino vel binis clauditur sicut linea
curvativa etc. vel quia tantus etc. non ex omni
parte sui terminatur secundum aliqua dimen-
sionem vel aliquam porcionem vel plures
sine termino est protensa. Et hoc dupliciter quia
vel sit sine termino extensa quo ad
omnes dimensiones secundum non quo ad omnes
eius porciones vel quia est sit infinita
secundum aliquas dimensiones puta vel secundum
duas vel unam tantum Et hoc dupliciter vel secundum omnes
eius porciones correspondentes illis dimen-
sionibus vel illi dimensioni vel secundum aliquas
vel unam tantum verbi gratia Si a magnitudo
est infinita secundum duas dimensiones scilicet
longitudinem ꝛ latitudinem tantum hoc potest
esse dupliciter vel secundum quaslibet eius porciones corre-
spondentes illis duabus dimensionibus vel secundum duas
tantum etc. ¶ Multitudo infinita est que actu
speciei numeri continet unitates ꝛ dividitur
in multitudinem infinitam simpliciter cui non
potest fieri additio eo quod ipsa omnes unita-
tes possibiles continet. Et infinitam secundum quid cui
scilicet potest fieri additio unitatis vel unitatum
¶ Virtus vel perfectio infinita est que
per omnem speciem innumeri perfectionum vel
virtutem in suo genere vel simpliciter contin-
eminenter ¶ Et dividitur in perfectionem seu
virtutem infinitam simpliciter scilicet que quamlibet
finitam dabilem simpliciter excedit ꝛ illa
infinitas est propria soli deo. Et infinita
secundum quid scilicet que excedit quamlibet finitam
dabilem infra speciem vel in toto genere datam
ꝛ illa dividitur secundum diversitatem generum
virtutis vel perfectionis creaturarum secundum
quas creaturalis est infinitas ¶ Nota
perfectio vel virtus infinita perfectionaliter
est que secundum omnem speciem continet per-
fectiones vel denominaciones perfectionum
simpliciter diversarum specierum quarumlibet ꝛ
equalis cuilibet date scilicet entitate etc. vel alia
ꝛ dividitur in perfectionem infinitam simpliciter
que sic continet perfectionem vel perfectiones simpliciter
in re a domino data perfectionum ꝛ secundum quid
tamen hoc competit in genere perfectionum

creaturarum vel aliarum certe speciei perfectione
create vel creabilis ¶ Virtus infinita
gradualiter intensiue est que quolibet spe-
cie numeri continet gradus quorum quilibet
est equalis cuilibet dato vel maior ¶ Prete-
rea sciendum quod sicut de dubio precedenti
articulata ꝛ de isto sunt opiniones contrarie
probabiliter tamen potest poni conclusiones prima parte
9a p. ¶ Conclusio prima possibile est quod multitudinem
simpliciter quod secundum quid actu infinitam potest
quod possibile est esse aliquam multitudinem omnium
possibilium etc. qua nota quia talis sicut
est simpliciter infinita ꝛ infinitas hec potest
quarum quilibet est infinita secundum quid aliis
prius quia quod distincte deus videt totam
multitudinem possibilium tam distincte videt totam
multitudinem possibilium etc. tota multitudo possibilium
est cognita a deo vel etc. possibile est etiam ꝛ
vel non si non tunc non est possibile tota
multitudo possibilium sicut hec tamen inventa.
¶ Nec potest dici sicut dicit Bragwardyn
lio primo capitulo ... saltem in summa quod deus
non cognoscit totam multitudinem omnium possibilium
quia nulla talis multitudo est vel erit
cognoscendi ¶ Contra constat quod deus cognoscit
aliqua possibilia que nec sunt nec fuerunt
nec erunt vel igitur simul cognoscit
omnia vel non si non contingit ergo suc-
cessiva eius cognicio quod non potest dari
sed sit cognoscit totam multitudinem possibilium
¶ Item est hoc contra Augustinum 12 de civitate
dei capitulo 18 ubi reprehendens quosdam dicentes
nulla infinita posse sciencia comprehendi
dicit Constat mentem divinam omnino immu-
tabilem cuiuslibet infiniti capacem esse ꝛ in-
numera omnia sine cognicionis alternacione
numerare ꝛ infra capitulo 18 dicit contra eosdem quod
dicunt nec dei sciencia que infinita sunt
posse comprehendi restat eis ut dicere
audeant atque huic voragini profunde
impietatis se inmergant quod non omnes
numeros deus noverit. eos quippe infinitos
esse certissimum est ꝛ ibidem absit ut du-
bitemus quod ei notus sit omnis numerus cuius
intelligencie non est numerus in psalmo dicitur nos ꝛ numerus
quamvis infinitorum numerorum nullus sit
numerus infinitas tamen numerorum non est non com-
prehensibilis ei cuius intelligencie non est numerus
illa ¶ Item deus distincte cognoscit
omnia creabilia ꝛ voluntas eius

non e inioris potentie qz sua noticia
ic pt velle esse omnia creabilia ic pole
z ꝯ omnia creabilia ista qua pz quia
alioquin volutas beneplaciti dei no
semp impletur · constat aute qz si cent
omnia creabilia cet multitudo actu infinita
ic. ¶ Item inequalz linea sunt puncta
infinita z in omni superficie linee infinite
z i omni corpe superficies i finite totalr
diuerse z nullum prius in illis est
pars positionis quia puncta no sunt
ptes linee nc linee ptes superficiei ex
6o phicorum go deus potest lineam ani
chilare seu ptes eius omnibz conseruatis punctis
ut prius sunt nulla mutacoe facta
in illis vel extrinsco istorum quo ad situ
pari rone de lineis rr superficiei z de
superficiebus rr corpum z tunc certuz
relinque puncta infinita in actu ic z
deus pt illas res alternus seperatas
simul facere ¶ Item de facto in quolibet
continuo e multitudo partium infinita
non communicantium s non repugnat deo os
tales partes subito vel successiue ab
in vicem diuidere z diuisas seorsum conseruare
ic antus prima ps quiuter conce z 2a ps
pa qua deus omnes illas partes z quilz
earum distincte cognoscit z sunt sibi omnes
z quilz equalz alia ipse prullam dr co
gnoscendo qz h non z illa zc / ita etia
pt omnes illas s quilz earum equalz alia
ipse p nominatatem separare z seorsum co
seruare ic pt h subito ¶ Potest etia
h successiue quia sunt aliquod mobile
ptransit uniformiter aliquod spatium i vna
hora ita qz infinita hore quelz ps propor
tional illius spatij e ptransita sic z de
pt corrumdere ptes sibi i vicem diuide
z diuisas conseruare ic ¶ Nec sufficit dicere
qz h deus quilz parte illius continui a
equalz alia ipse posset simul vel suc
cessiue diuidere impole tn z qz sic diuidat
quilz zc vel qz sm prima z dictam impa
pte proportionali hore seu i prima hore
diuidat parte spatij a 2a z similiter z sim
a 3a zc quia ista copulatiua deus sic di
uidet po pam pte a 2a z similiter z sim a
3a e i pole h quelz eius ps sit pole
¶ Conce quelz ps illius copulatiue z

posse z quelz earum e simul compossibilis
ut pz inductiue ic tota copulatiua posse
¶ Item conce tom vic pegrare diuinam
potm sic posse magnitudine datam sm
partes proportionales diuidere sicut contendis
mole aliqu p suam virtute naturale sicut
posse infra certum tempus eande p infinitas
cuiuslz partem proportionali eius distincte corrumpere
cum ex parte rei non sit maior repu
gnantia in duo qz in alia in implendis
roubus apperebit ic ¶ Ite qn agens naturale
corrumpit aliquid parte ante ptem
pz deus retinere partes proportionales
in actu seorsum manentes sicut illud
agens corrumpit eas s illud corrumpit
infinitas ptes proportionales successiue ic
¶ Correlarium sicut e pole de fcto ee infinitas
vnitates non continues distictas posse sic
est pole infinitas vnitates non con
tinues distictas quam quelz sm se e hic ad
mattum patet ex conclone z eius pbacoe
¶ Item non vr impole qz deus simul
uel successiue creare tot angelos qt sunt
ptes proportionales unius continui ic ¶ Con 9a
conclo pole est z aliquam magnitudinem
simpliciter qz sm quid actu infinitum pr
dicta imaginacione pbacionis conclonis precedentis
nam data aliqua spera solida deus pt in
prima pte proportionali alicuius hore auge
ad sui duplum p rarefactionem vel ad omnino
vel p appositionem sibi ex ipsa z apponendo
spam duplam z similiter in pte proporcionali
2a faciat duplam ad illam que facta e
i pa z i tercia duplam ad illa que facta
z in 2a zc similiter sm omnes partes proporcionales
diuisum usqz infinite hore procedendo tunc
infinite hore erit ibi magnitudo s omnes
dimensiones z omnes dictas porcionis sup
infinita zc ¶ Simile pz pri qz sic fieret
aliqua magnitudo infinita s longitudine
tm zc z pone s quid ¶ Item sicut
arguit Ocke accipio unum longum corpus
palmus dicte z latum ubiqz palmo uno
tunc constat qz in isto sunt infinite ptes
proportionales quarum quelz sm diuisionem
latitudinis illius totius e unius palmi
z pone quelz earum sm illam diuisionem
equalis continue sm aliam diuisionem una
alteri sit equalis tunc sic pole e deum
omnes h dictas ptes diuidere z s eam diuisionez

Correl

Con 9o

Sº

Correns

Tercia qº

qua sunt equales cōtingēt in ita co
stituant vna magnit̄ sicut hic cōsti-
tuunt 1º deus pt facē vnū corpus lon-
gitudis infinite cūa tz quia tūc ħ' corp'
haret in longitudine infinitas partes cōtu-
ūalez et equales in longitudine vnius palmi
1ª cūs cam̄ notū ē ex p̄mis p̄tis i fra
¶ Ex hoc statim concludit q' deus possit
facē corpus infinitū simpl'r ꝛ omnigquā-
liter vnū non z magis impolē dō quād
¶ Item arguitur ex alio fundamento
tacto deus intellit' magne actu i fita
1ª tūc pt p'ducē quia tz quia quātaz
nel quātūcūz creatura deus intellit'
tantā pt p' ducē cūs 1ª pª quia deus
intellit tantam magnitudinē polem
non pt intellē ea maiorē i intellect'
infinita cūs pª quia als deus non
comphēsiue sim intelliget ꝯtc omez
magnitudinē polem pūt ē actu i intellen-
dus q' pz fūn ¶ Correns posle ē ā uel
tuītez nel magne finita sic augerē
p' b horam q' i oti ē terminante i ām
horam eēt pº infinita ꝛ tū i illo oti
nichil acquireret de nouo q' no haūt
p'us pz ex p'cōmbz ꝯclonm p'uenīū ꝙ
si a magīr dō nel inteīdo in q'lz p'te p'por-
tionali de hore augētur ad sui dupli-
cia ꝓ sunt ē o eēt precise finita ex
eo q' equatiz parte porcionali dicta
cui ē o illa nel ē p'ma nel 2ª nel 3ª nel
solum ꝓ finitas p'tes porcionales dictas
ta pª 1ª ꝫ q' in oti ē nel acquiratur de
nouo ipi ta pz supponendo q' i illo oti
desinat ee augmentatio dicta cuius
ꝯ exponendo hy desinit p' ne oz depn̄t
ꝛ positiom de preterito ¶ Tercia qº posle
ē deum facē creaturā actu infinitaz
gradualit' intensiue ut ꝛ cencia' per-
fectiue pª polez deum facē creaturā i-
finitam i magne ꝛ etiam posle z ipm
facē infinitū i multitudine 1º etia pt facē
creaturā infinitā i intensione ꝛ etiā
creaturā i finitā in pfectione cūs pz ex
dictis precedentibus cūm ꝛ qua fª ꝙ no
ē maior repugnātiā hic q' ibi ꝛ etiā ꝙ
ex eisdem fundamentis ex quibz pbate
sunt ꝯclones precedentes que sūt cūs

illius que ꝯcludi pt 1ª tercia que est
ꝯius ¶ ex illo fundamento q' deus ꝯte-
uidit omnem pfectionem ꝛ omnē in-
tensionem creabilem ꝛc ¶ Similiter ex
illo q' sicut mobile monet' p horam ita
deus poz intendere qualitatem eius
motiam sīm partes porcionales s' i pª
ad sui duplum s' i 2ª ad quadruplū ꝛc
ꝛ sic augm̄ pt de caritate ꝛ de quacūz
qualitate intensibili ꝛc ¶ Correns posle
z a mobile ms hora vno motu cōtinuo
ē spaciū infinitū ptrāsisse q' inequali
parte eiusdem hore cū eius fine ter-
minata precise finitū spaciū ptrāsiuit
pz quia si sic augēt qualitas motiua
a mobis sicut tangēt pcis ꝯclonis ꝛ con-
formit sic intendēt velocitas i fine b
hore a mobile ptrāsisset spaciū infinitū
ꝛ tū inequali pte porcionali eiusdē hore
precise spaciū finitū ptrāsisset 1º ¶
q pº a q Cont' p'ma ꝯclonez ꝛ eius pbacom de in-
finitate partiū ꝯtinui ꝛ possibilitate
diuisionis earundem ꝛc arguitur sic q'
dictom implicat multitudinez partiū
porcionabilium ꝯtinui eē infinita ꝛc as.
ꝫ tūc pbacionem dicta tacta ē impōe
illius ꝯclonis posse eē ab inicium dictas
1º ꝛc cūs pª quia si sic tunc simile pōt
q' deus diuidendo sic partes a ꝯtinui
ad b corpus sibi contiguum tuniam faceret
p'ma pte eē albam ꝛ aliam nigram ꝛt
alternatim usq' in finez tunc quero an
aliqua ps porcionalis in media ipi b
sit alba nel nigra nel no si sic q' equalz
pars ipius a tunicata ad b continet in-
finitas ptes albas 1º nulla talis ē nigra
similiter quelz talis continet infinitas nigras
ꝛ nª talis ē alba si dicat' q' no eo q' nª
ps porcionalis ipius a eēt i media prīcto
b ꝯ cont' sit ē superficies tarius ipius
i media ipi b corpi contiguo tūc pª q'
1ª ps porcionalis inqua sbiectiue eēt sup-
ficies ē forz in media ipi b ¶ Confirmo
quia si sic poz compleri totalis diuisio
pcium porcionaliū a ꝯtinui sequit' q' ita
deueniret ad indiuisibile nel ad pte ultimā
quā pz quia in casu p dicto aliqua ps ipius

a portonalis tangit b et illa sic e inst
ultima etc. ¶ Ergo sic si dm fundat
e posse ponat conformiter q deus moue
ret dum an lin p vlm spatium ita q medi
partis portonalis illius spatii sine ta
dm quiescat q̄ dm mouebatur sup totum
ptem tunc e cti inquo p° erit ille an
infine illius spatii dm erit dic q ille
an illis i inst ante hoc mouebatur et in
inst ante hoc quiescit q est impossibile ex
hoc sequitur q in inst ante hoc mouebatur et in inst
ante hoc non mouebatur ¶ Item p cad
sitas sit ponatur q deus acceptet t
tum in mone et teplet q quiescit
et q in ultimo sit primo certa statu
meriti vel demeriti tunc quero vtru
talis sit dampnatus vel saluatus sed
nec potest dari q in inst ante hoc erit
in statu dampnacionis et in inst ante illud
erit in statu saluacionis et non e ma
ior eo q dampnetur q q saluetur
nec ergo io vel utrumque erit vel ne
utrum ¶ Item sit spatium a b compositum
ex partibus portonalibus infinitis et cet.
se actuat abinuice diuisis minoribus
centibus versus a et sint tamen infinite
adeo pduce ... corpa glorificata
infinita equalia et sit sunt infiniti homines
ordinati sup spatium a b ita vt corpus
diuinus tunc infinite parte portis por
tonalis et corpus etc termine in finite
et ptis et de infinitis sm omnes partes
infinitas et sit e corpus extra spatium
a b f distans ab a pedaliter talis sit ab
homo e propinquissimus e quia sic ac
cedere quousque pueniret ad homines
aliquem istorum p° tangeret qui sit
for aut io for tangit a aut non si
sic io distat p certam parte ab spatio
ab ipso a in qua parte sunt infinite
partes versus a et ante illam solu
finite io aute illam solum sunt finiti
homines nec plures sunt sup totum spatium
sistant tusiom io non sup totum spatium
infiniti sunt homines ex posito si for tangit
a io aliqua ps portonalis tangit a
eo q corpus for tinat in fine diuiis

partis portonalis ab spatiu etc a ps
ultimo erit ultima sed est partem por
tonalem ultima includit et dictorum io ¶
Item in eodem casu sequitur q ambulato
for e tanget alium hominem distantem ab
a in pte penultima portonali q clude
claudit h dicto sicut q aliqua sit vlt ... Quarto
¶ Item impossibile est aliquam lineam nisi q
componi ex aliquibus quorum multi
tudo ad ... illius linee io si omnes ptes
portonales sunt ab sunt actu diuise
aliq ps portonal a d a et a est ultima
io ¶ Similiter est de animalibus si ponantur
infinite sucessiue p ducte p ordinem partium
portonalium etc. ¶ Preterea si sit cum Quinto
sibi imaginacionem est possibile c et d mo
ueri ... a b a d a p unam horam ita q
d mouetur in duplo velocius q c ... et
dum veniret ad finem alicuius partis
portonalis quiescet donec c veniret ad
ipsum et hoc pot fieri sup spatiis ...
vel sup uno depo dei posito q c et d erit
corpa glorificata que tunc non impediret
se potuit tunc q c veniat ad a in una
hora in hoc oti gra exempli terminata et
sequitur q c et d pueniant in h oti ad a ...
pueniret prius alio quod est contra positum
quia quilibet portonalem prius ptransit
d q c io omnes io d prius pueniunt ad a
et si sic io paliq tpe prius sunt ad a
sit hoc tpe e tunc in e non mouebatur
d quia sunt ad a toto tpe e et q c toto
tpe e mouebatur aut io c in e tpe transit
unam ptem portonalem tm et ponis vel
tinia aut plures et tunc non in ... pte
portonali d expectauit c ex posito ¶ Prea Sexto
in eodem casu sequitur q in h oti tunc ab
motus d vel aliqua quies eius si motus
aliquis iste fuit sup ultimam pte quia
iste e vere ... totius spatii et temporis cum non
sit aliquis aggregatus motus d continuus
posito etc a ... aliqua ps ultima si non
tunc aliqua quies d cum illa sit finita
io in aliquo oti incepit sit id f ...
f tinia ab motus et ... nullo sicut
pmo q ille fuit si ultimus parte ¶ Ite Septimo
si foret possibile aliquam multitudinem esse infiniti

sequitur quod uel pars non esset minor suo
toto uel quod unum infinitum non esset maius
alio, cuius quo ad utramque partem constat esse
impossibile. Quarto quia sit g esse[t] unum dato maius
infinita; et etiam aliud ex eis sint b et c
secundum est non e et z pars ipsius a ut notum est.
Sunt ergo e unum dato maius a et cum secundum quod
finitum infinito sit maius aut non est b uel
c quia pars non est uel suo toto. ¶ Item
omni unitati possibili deus potest addere unitatem;
igitur impossibile est aliquam esse infinitam que
teneret cum infinito non posset sic addi.
¶ Preterea destruuntur formare potest exigit
contra glossam et rationem quia data magnitudine
infinita aliqua eius pars est infinita
et similiter qualibet magnitudine uel post facta
Octavo deus potest facere aliam et addere illi etc.
¶ Item contra primam rationem cuiuslibet
summe si esset aliquod tale infinitum
uel quantitate uel magnitudine sequitur quod ipsum esset
permanens habens omnes partes suas
in actu et successiuum non habens omnes
partes suas simul in actu, quod est contradictio.
Quarto quia ponitur quod sit impossibile tale esse
in actu id est permanens et ex equo
ponitur infinitum secundum quod sit successiuum et
est minus impossibile non esse infinitum consistit in
successione et actu propinquo potentie ut
patet per philosophum et etiam per commentatorem tertio Physicorum dicens
quod infinitum est cuius parte accipientibus
semper restat ad accipiendum et non ut dice-
bant antiqui cuius nichil est extra sed cuius semper
est aliquid extra et non ut dicunt non est in-
telligere infinitum sicut aliquid perfectum ut
hominem uel domum sed sicut dies et agon
et cum infinitum habet rationem partis et non
totius. ¶ Confirmatur quia finis complementum
et actus idem sunt et in corpore aliquo cir-
cumscriptio finis est ipsum corpore circumscriptum
Nono actus igitur non potest esse infinitum in actu.
¶ Contra rationem quartam quia si esset aliqua ma-
gnitudo infinita igitur esset quantitas continua
id est esset bicubita uel tricubita uel aliquo
specierum quantitatis continue igitur esset linea uel su-
perficies et per consequens finita. ¶ Confirmatur quia
ergo deus et eius perfectione sequitur quod deus
potest facere quadrangulum longitudinis infinite

et latitudinis tamen finite, consequens falsum probatur quia omnis
quadrangulus est figura quatuor lateribus terminata
10 etc. ¶ Item dato aliqua magnitudine finite
latitudinis et infinite longitudinis moueatur
super eam aliquod corpus cubicum per ordinem
horarum sic quod in prima medietate transeat
spatium cubicale et in equali parte proportionali
sequenti tantundem et in fine hore incipiet
quiescere tunc in fine hore erit super aliquam
partem magnitudinis determinatam que sit b
et sit a pars super quam incepit moueri,
uel ergo inter a et b sunt infiniti cubiti
uel finiti tantum; si infiniti igitur inter puncta
seu duos terminos comprehenditur spatium
11o infinitum quod est impossibile; si finiti tantum igitur
partes proportionales hore non erunt in-
finite quod etiam est impossibile. ¶ Item contra
utrumque conclusionem faciat deus unam
magnitudinem infinitam in alteram partem
tantum, verbi gratia uersus oriente, cuius extremi-
tas sit hic prope et super eam ponat
lapides infinitos equalis magnitudinis
totam illam magnitudinem occupantes, quero
post hoc si eius motum est, sic adhuc sequitur
habebit deus et corrumpet et singulos al-
ternos alternis reliquis conseruans et post
hoc iungat et continuet omnes remanentes;
tunc quero an totam illam magnitudinem occupa-
bunt permanentes sunt plures post istos
et alios annichilatos; etiam non non potest
dici quod sic cum infiniti sunt annichilati,
nec potest dici quod non occupent totam sed partem
tantum quia uel occupabunt partem uersus
extremitatem et per consequens aliqua pars uersus orien-
tem non erit occupata et per hoc pars occupata
erit finita quia ultra se uersus orientem
habebit partem uacuam et uersus nos etiam
habebit finem per se; sed hoc est impossibile quia
lapides infiniti remanent super eam
occupantes singuli singulas partes eius
equales uel occupabunt uersus orientem
et tunc sequitur quod pars uacua erit uersus
nos erit finita cum ultra se uersus
orientem habeat partem occupatam; sed hoc
est impossibile quia ipsa tot partes equales
continet quot occupabat infiniti lapides.

annichilari et per consequens infinitas. ¶ Contra 12°
tertiam conclusionem. tunc deus posset facere
corpus huius gravitatis vel levitatis infinite
intensive et per consequens tale posset movere de
celo in terram necessario in instanti quia tunc certum
pertransiret spatium in eodem tempore posset movere
tam in nobile mere necessario gravitas finita
et infinita quod est impossibile quia non est proportio quod
fiat tales istius motiva equaliter. Similiter
deus in movendo locari cum deus non posset
in boni inmensura quod in instanti tunc quia se cum
corpus illud similiter et in eodem esset extre-
mis aque et intimo atque et in omni loco
medio quod est impossibile ¶ Item eadem ratione
posset fieri forma activa infinita sicut calor
et frigus esset possibile aliquod corpus ab una
forma contraria in aliam contrariam transmutari in instanti
per virtutem creatam habentem et impossibile tamen de qua-
cumque duratione non posset. possibile etiam
talis calor infinitus esse calore infinito
subito ¶ Item tunc deus posset esse hominem 13°
vel bovem habentem virtute tractiva infi-
nitam et per consequens esset talis tante virtutis
intra illum quante deus id est si deus vellet
movere ipsum ad unam partem et ipse ad aliam partem
et ipse contra ad oppositum impediret deum nemo
vero ipsum quod patet falsum cum deus possit ipsum
annichilare ¶ Item tunc talis homo vel bos
cordam alligatam fortiter columpne thoos
traheret in instanti ¶ Item aliqua pars illius
virtutis esset infinita vel aliqua pars forme
active etc. vel virtutis motive etc. et tunc
equalem effectum causaret in instanti sicut sim- 14°
totum ¶ Item tunc possit si aliquis dispo-
sitio infinita et per consequens que comprehenderet
ipsum / eodem modo potest argui de caritate 14°
et aliis formis spiritualibus ¶ Iste ponat
sicut ista positio concedit quod deus in acto
hore prima mediete causat caritatem tem-
pore prima mediete et in equales
gradus sicut dictum est in alia parte et equales
in 2a parte proportionali quantum augeat prime
et eodem modo in 3a etc. et sic in infinitum partibus finis
illius hore tunc hec est vera in instanti ista
caritas est infinita de innata to [illegible]
habetur ex omnibus illis sic productis con-
stituta tunc quero aut ista est aut prima
aut in aliquo instanti priore fuit prius vera / aut in

aliquo instanti priore fuit ultimo falsa. patet
quia hec propositio nunc est vera et non semper
fuit vera sed cuiuslibet falsa fuit. ergo totum tem-
pus in quo fuit falsa et totum tempus in quo fuit vel
erit vera contactum quod nullum tempus fuit medi-
um inter ista alioquin in tempore medio vel ipsa fuisset
vera vel eius contradictoria. ergo illud duo tempora co-
pulantur in eodem instanti vel quod instans est copulans continuum
prius et tunc in hoc instanti hec propositio est primo vera
vel fuit aliquando instans preteritum et tunc vel
in illo instanti ipsa fuit vera et per consequens tunc fuit
primo vera vel falsa. et tunc sequitur quod in illo
instanti fuit ultimo falsa. patet. ergo veritas illius
disiunctive. ¶ Sed non secundum vera quo ad 2am
et tertiam partem quia in quolibet instanti preterito istius
hore solum fuit finite partes istius caritatis
id est in nullo tali fuit hec vera ista caritas
est infinita et per consequens nec primo vera fuit
in nullo tali fuit ultimo falsa quia in quolibet instanti
fuit falsa adhuc ultimo propter unum propositum
tempus cum ante in infinitum prius falsa mansit 13°
¶ Et ideo dicitur prima pars disiunctive concedendo
quod licet partes huius caritatis de illis partibus
equalibus sic successive productis fuit
ante istud instans et in nullo instanti vel tempore
ante id est fuit infinite partes tales tamen
id est in hoc instanti partes non fuerunt infinite
partes equales huius caritatis id est ita
non secundum nunc prima ita caritas non est in-
finita quia prima pars ab ordine ex oppositis contradictoriis
in hoc instanti fuerunt infinite id est vel prius
fuerunt infinite vel aliqua nunc secundum quare
non fuit prius prima pars ante prius quia si
non id est aliqua pars huius caritatis nunc est
que non fuit prius / tunc sic id est alter-
sic id est pars successive fiebat fuerunt equales
alia pars huius caritatis praesens et non est
prius complete facta id est quelibet alia fuit
prius facta et per consequens ista est penultimo
facta et tamen per casum quelibet fiebat in parte
aliqua proportionali hore dabilis in qua pars
proportionalis istius secundum illum modum dividendi
hec est impossibile. id est pars antecedentis sicut patet in nostro
in instanti vel tempore ante istud instans fuerunt infinite partes
huius caritatis patet etiam in nostro tempore 19 hora nostro
tum a 3 de prius fuerunt infinite partes pro-
portionales secundum illam progressionem

Sextodecimo.

Item sequitur quod erit possibile quod in qualibet parte proportionali alicuius hore deus sic causaret continue et successive caritatem certi gradus ut primus est positum et cum hoc deum causaret caritatem tanti gradus in 2a parte sicut in prima annihilaret partem quam causabat in prima et consimiliter de sequentibus patet quia vel in instanti finali erit aliqua pars caritatis aliqua vel non. Non potest dici quod nulla nam pro nullam causam partis caritatis creatio est immediate prior quam eius annihilatio et per totum horam continue caritas [illegible] et in instanti finali ipso [illegible] certi [illegible] quelibet erit annihilata in illo instanti aliquin vel non continue usque ad illud. Si dicatur quod aliqua simul annihilabitur et [illegible] est totum primum in illo instanti erit aliqua aut una tantum aut plures non plures [illegible] una ergo debitur ultima in infinitarum et ultima pars proportionalis hore quod est impossibile. ¶ Et [illegible] potest argumentum quod [illegible] quem communiter concedit ista positio oportebit dicere ultimam partem caritatis quia non plus [illegible] si [illegible] destruatur ut [illegible] in illo [illegible] quod si quelibet remaneat usque ad finem. ¶ Item tunc deus posset dividere continuum conformiter secundum lapsum partium proportionalium unius hore sic quod in instanti terminante primam medietatem hore esset divisum in duas partes et in instanti terminante 2am partem proportionalem esset recontinuata et sic alternatim in consequentibus partibus hore finali instanti [illegible] quia tunc finali hore vel erit continuum vel discontinuum vel neutrum non continuum [illegible] [illegible] [illegible] ultima pars proportionalis impossibile [illegible] quam [illegible] finale terminaret vel neutrum quia impossibile est tale esse. ¶ Item potest argumentum si possibile est quod in [illegible] instanti annihilaret totum illud et in [illegible] [illegible] [illegible] vel dicere ultimam partem proportionalem vel dicere quod in instanti finali [illegible] esset [illegible] [illegible]. ¶ Ad primum istorum quando arguitur contradictionem implicat [illegible] [illegible] ad [illegible] quia si sic tunc [illegible] [illegible]. [illegible] tamen dico quod nulla pars proportionalis ipsius a est in [illegible] ipsius b [illegible] [illegible] est

est superficies et [illegible] Adam quod [illegible] [illegible] [illegible] indivisibilibus secundum profundum est [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod superficies indivisibilis secundum profundum est in [illegible] ipsius b sicut totum a tangit et superficies et earum infinite partes eius [illegible] inchoate ab ultima superficie versus b [illegible] ad partem [illegible] sunt in [illegible] ipsius b tamen ex hoc non sequitur quod aliqua [illegible] partium proportionalium sit in [illegible] ipsius b [illegible] in [illegible] partium proportionalium ultima est [illegible] superficies totius [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] a corpore et infinitas partes ipsius a ab eadem [illegible] inchoatis sed non ad eandem terminatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] continet infinitas partes proportionales de quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad superficiem [illegible] [illegible] [illegible] superficies [illegible] patet [illegible] [illegible] argumentum [illegible] non [illegible] superficies est in [illegible] ipsius b [illegible] aliqua pars proportionalis de quibus [illegible] est [illegible] est in [illegible] ipsius b et tamen bene volo quod [illegible] pars totius a in qua [illegible] [illegible] est in [illegible] ipsius b [illegible] patet [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] prima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concedit quod omnis pars totius a in qua [illegible] est in [illegible] ipsius b ergo [illegible] quod in aliqua parte ipsius a est [illegible] subiective et tamen [illegible] dicit quod in nulla istarum partium proportionalium est superficies subiective in aliqua [illegible] in [illegible] ipsius b [illegible] quod dicte positiones non repugnant quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esset in aliqua parte ipsius a que [illegible] infinitam [illegible] partium proportionalium eiusdem non tamen [illegible] in aliqua una parte proportionali [illegible]. ¶ [illegible] istud [illegible] non videtur esse intelligibile [illegible] et sit superficies indivisibilis secundum profundum non est subiective in aliqua quantitate discreta [illegible] est subiective in aliqua parte ipsius a talis pars est quantitas [illegible] [illegible] continua [illegible] [illegible] [illegible] dicta tamen [illegible] una pars proportionalis ipsius a [illegible] ¶ Consimiliter superficies [illegible]

Ad primum istorum

e in pluribus partibus ipsius a q(uo)s super-
ficies diuine lapidis est in pluribus
lapidibus contiguis contiguans etc. ¶ Ulte-
rius pot(est) dici q(uod) non stat cum casu p(re)dicto
e superficiem manere et eam sine tinctione
esse subiective in aliqua parte ipsius a
et ipsum a terminare sicut primo cum h(oc)
mediate inferret vel implicaret aliquam
esse ultimam partem proportionalem in a ¶
Ad confirmationem quia si est in(stan)s continua ad-
positionem quia in eam est in a instans cuius u-
totum a tangit b et etiam aliqua pars ipsius
a infinitas partes proportionales continues
nam nulla pars proportionalis ipsius a sine inter-
positione et progressionem tangit b ¶ ad 2m
Ad 2m admisso casu conc(edo) q(uod) iste an(im)a
in in(stan)te ante h(oc) mouebatur et in in(stan)te
ante hoc quiescit s(ed) ex h(oc) non seq(uitu)r q(uod) in in(stan)te
h(oc) mouebatur et in in(stan)te ante h(oc) non mo-
uebatur bene tamen seq(uitu)r q(uod) in in(stan)te ante h(oc) per
aliquo certo tempore vel certa mensura no(n)
mouebatur eo q(uod) in in(stan)te ante h(oc) per aliquo
certo tempore quiescit cum illo bene stat
q(uod) in in(stan)te ante h(oc) per aliquo certo tempore
mouebatur ¶ Ad aliam p(ro) confirmatione
ad misso casu loq(ue)ndo de acceptatione et re-
probatione qualiter ad p(rese)nte instantiam q(uo)n(iam)
talis an(im)a est et in culpa vel mortali sen
in statu salutis vel damnationis dicatur
sicut etiam dicit Adam q(uod) erit de isto an(im)a
sicut placebit deo quia q(ua)ntu(m) est p(re)cise ex isto
casu non est maior r(ati)o q(uod) saluetur q(uam) q(uod) d(a)mpne(tur)
et ideo nec in illo in(stan)ti nec sibi debetur pena
nec gloria nisi si aliam h(abe)bit h(oc) erit ex diuina
determinatione sicut ex sola dei p(ro)p(ri)a et voluntate
erit q(uod) sit in finalis alternati acceptetur
et reprobetur et addit Adam si tamen casus
sit possibilis q(uod) non credo s(ecundu)m veritatem q(uo)nia(m) ista
dici oporteat s(ecundu)m h(an)c uiam ¶ Concedo
t(ame)n habuit uiam dicta solutio via bona
ex h(oc) quia ex quo in in(stan)te ante istud est ite(rum)
an(im)a h(ab)ens fuit in statu salutis et immediate
tamen h(oc) fuit in statu damnationis et in isto
in(stan)ti nec meretur nec demeretur ideo si ponitur
in isto in(stan)ti esse in statu salutis seq(uitu)r q(uod) pari
ratione ponendus est esse in statu damnationis
et h(oc) p(re)cise q(uan)tum est ex isto casu et h(oc) conce(dit)
et ponens precise ex h(oc) in neutro istorum

statuum est ponendus et ideo admisso casu
si debet in altero esse h(oc) precise erit s(ecundu)m de-
terminationem diuine voluntatis ¶ Ex quo
p(ate)t q(uod) si casus sic poneretur p(ro) dicto in a y moue(tur)
q(uo)n(iam) talis an(im)a iuxta priorem casum sit
in statu salutis et q(uod) quiescit non sit
in statu salutis satis adhuc uid(etu)r possibile q(uod)
cum isto bene stat q(uod) in isto in(stan)ti in quo est
p(ri)o ex(tr)a statum merendi et demerendi ip(s)e
sit in statu salutis vel non sit in statu
salutis s(ecundu)m diuinam acceptationem vel rep(ro)bationem
vel no(n) acceptationem s(ed) vel p(ro)p(ri)am an-
nihilationem ¶ Et si queris an p(re)cise ex dicto
casu sequatur q(uod) sit in statu salutis vel
eius oppositum dicto s(cilicet) q(uod) no(n) sit in statu salutis
¶ Dico q(uod) neutrum seq(uitu)r et ergo istam negatiuam
concedo q(uod) non seq(uitu)r ex dicto casu q(uod) est in
statu salutis et etc. ¶ Et si dices vel in isto
in(stan)ti est in statu salutis precise ex meritis
precedentibus vel non et in statu salutis
precise ex meritis precedentibus concedo neutrum ita
et ex illa no(n) seq(uitu)r q(uod) ex meritis precedentibus
p(re)cise in h(oc) in(stan)ti non est in statu sal(utis)
vel esse ex(tra) statum salutis etc. ¶ Ad tertium Ad tertium
q(uod) est difficile dico q(uod) admisso casu ne(gandum)
q(uod) aliquis homo est propinquissimus et co(rporis)
in dicto casu nulla pars proportionalis ab-
esset propinquissima et et ultimus dico q(uod) si
c attenderet ad homines illos nulla eorum
p(ri)mo tangeret sicut non sit attendendo nullam
partem proportionalem a b p(ri)mo tangeret s(ed) totam
simul t(ame)n a b et aliquam parte eius que
infinitas continet partes proportionales
sit et nullum istorum hominum p(ri)mo tangeret s(ed)
totam simul et aliquam partem eius
infinitos homines continentem quorum nullus
p(ri)mo tangi(tur) etc. sicut in simili sit linea a b et
punctus medius sit c tunc vel b et c sim(ul)
punctus infinita et b moueatur versus c
nulla eorum p(ri)mo tanget sicut tunc nullus
eorum est in medietate ipsius b et tamen per vel distat
ab a tota medietate punctorum mediorum sic
si annichilato b puncto d punctus vel corpus
distans ab eadem linea moueretur versus
eam ad situm ubi fuit b nullum p(re)dictorum
punctorum mediorum p(ri)mo tangeret et tamen quo(n)
contingetur toti medietati illorum punctorum in
instante et ita erit via impedito a partibus prior(um)

a — c — b

ad 7

continuis et de horis sic situatur cogitur hoc nec ibi standum est nimium etc.

Ad quartum impossibile est etc. nec arguit quia staret lineam esse infinitam et non habere finem. Item non stant simul omnes partes proportionales a b esse actu divisas ab invicem et a principio eius esse tamen illius sit quod esset successive inter lineam vel aliquam partem esse sine suppositione etc. ut prius. Similiter nec 2a consequentia quia antequam ab linea esset divisa dum fuit tamen adequate composita ex aliquibus quorum ad tantum ad tum eius sub exedentibus medietatibus et quamvis illis sibi partes proportionales eius tamen non sequitur quod aliqua pars proportionalis eius tunc esset ad illum tamen sed a ita etiam si sit divisa adhuc esset adequate componitur ex partibus quarum nulla tanget ad a et inclusive infinitas partes quarum quelibet tangat ad a et infinitas partes proportionales quarum nulla tangat ad a.

ad 7

Ad quintum admisso casu concedo quod continue ad prima elementa inclusive ad a et neutrum prius alio et nego quod hic sit consequentia posita ad probationem quia quibus dico quod omnes duces quarum incipiendo hic omnis collective sunt non [illegible] Arietis usque ad finem Geminorum et aliam equinoctialis sibi correspondentes isti duo arcus sunt equales et simul incipiunt oriri et semper maior pars oritur de uno quam de reliquo et ille arcus totus tamen est ortus eius semper ante finem ortus esse complere maior pars oriebatur semper ita maior pars oritur de alia quarta zodiaci quam de quarta equinoctialis sibi correspondenti et tamen ille quarte simul habuerunt complete per ortum et idem est de quarta zodiaci que est a principio Libre usque ad finem Sagittarii. Item si fuerit quarta pars a principio Cancri usque ad finem Virginis semper maior pars oritur de quarta parte equinoctialis quam de quarta zodiaci sibi correspondenti et tamen ille quarte simul erunt perorte idem est de illis que sunt a principio Capricorni usque ad finem Piscium ut patet per auctorem spere.

Ad sextum

Ad sextum nego consequentiam a eo quod una pars proportionalis spacii b a tangat a sed sunt in a infinite tota inclusive de proportionalium etc. et tamen nulla pars proportionalis primum est ita in hoc quinto inducto casu tangatur.

aggregatum ex omnibus illis motibus equetibus etc. et tamen nullus omnis motus continuus nec

ad 7

aliqua quies continua cum hoc quod infinite continuatur. Ad septimum dico quod hostiones magis et minus sicut prius in quantum de proportione sicut, aliquando non in conclusione ad argumentum quod suppositionem et cum ergo primam accipientium enim duo proportionaliter dicitur maior vel magnitudo que plures unitates continet vel que tandem plures continet. Multitudo vero minor que pauciores vel pauciores alios sunt. Similiter et omnis multitudo que includit omnes unitates alicuius multitudinis et quasdam alias ab illis dicitur maior illa esto quod non includat plures quam illa. Sicut etiam omnis magnitudo continens omnes partes vel omnes quantitates alterius et ultra hoc aliquid quod non est in illa dicitur maior illa. Propterea ad argumentum dico quod accipiendo maius et minus primo modo quod aliqua pars non est minor suo toto hic non est denotata infinita tamen in multitudine quam magnitudine quod infinitas habet partes quarum quelibet non pauciores includunt continuum quantum sunt toti pro toties vel tot unitates etc. et ponis nulla talium est minor suo toto sed equalis nec sunt toti maius etc. Accipiendo autem maius et minus 2o modo concedo quod unum infinitum est minus alio etc. et istud idem est dicto dicitur de multitudine omnium partium proportionalium alicuius totius et medietatis eius.

Propterea ad confirmationem omnium multitudinum etc. nec quia ad probationem dico quod infinito non possit fieri additio propter quod fiat maius 2o modo potest tamen sibi sic additio propter quod fiat maius 1o.

Item possumus nec arguit quia sicut est dictum in quantum de proportione quod habet hic sit verum de multitudine ut sicut quod cuilibet tali posset addi unitas eo quod sibi desinit infinite unitates non tamen est una de multitudine que esset infinita simpliciter continens omnes unitates possibiles.

ad 8

Ad octavum nego primam consequentiam ad probationem concedo quod possibile est tale esse in actu et permanens et nego quod de ratione infiniti sit quod consistat in successione et in actu per mixte potentie. Ad philosophum dico quod ipse sunt illius opinionis et alii philosophi tenebant olim si quis tamen vellet per glosam dicere sicut dicitur accipe potentiam intellectum vel per imaginationem quando nos imaginamur de infinito quod sicut figimus aspectum super aliquid in actu semper addamus aliquid de facto et possibile

ditum q carz fine ¶ Ad confirmatoz dicitur
q finis equivocatur i° eo q finis quidz di-
citur vel quoz forma vel actus z ita for dz
finis materie z etiā finis di gra z aliquis
modis dequibus dicitur 2° methaphisice actu do
ego finem p actu seu forma i finito n-
repugnat finis qui non habeat finem accipiat
capiendo finem pro termino vel ultima parte ad 9m
rei ¶ Ad nonum conceditur prima gra z ca
propter illam partem vel alterius z me
ultima quia quantitas dividitur i continua
z discretam z utraque infinitam z i infinita
resultat quantitas continua bn dicitur i bicu-
bitam tricubitam etc ¶ Ad confirmacionem
nego prima gra / z si forte primum faciat deus
in prima parte proportionali aliquem hore quadran-
gulum cuius longitudo sit duorum cubitorum
z latitudo unius palmi z i 2a parte proportionali
eiusdem hore unum equalem coniunget
sibi secundum longitudinem etc in qualibet parte propor-
tionali z tunc in fine hore erit quadran-
gulus infinitus ¶ Ruditur modo quadrangulus
quia in fine hore non erit aliquis unus quadrangulus
drangulus totalis aut aliqua totalis figura sed erit
una magnitudo infinita secundum longitudinem continens
infinitos quadrangulos inter quos nullus
erit ultimus ¶ Item quando conceditur esse
possibile magnitudinem infinitam ex omni parte ter-
minatam timus tamen infinite distantibus si-
gnificat ponendo q a b linea bz erit terminata ex ambabus
partibus a z b tamen quia continet infinita
pedalia non continuancia que omnia me-
diant inter a z b dicitur esse infinita ce-
ceditur totum q concluditur dicta racio z etiam
eius confirmacio ¶ Ad decimum diceretur 10°
faciliter iuxta ultimam solucionem in
precedenti tactam concedendo q est
possibile inter duos terminos comprehendi spacium
infinitum etc / ¶ Sz non tenendo illius
dicem sicut Gre· admittendo casum
sit precise ponatur fine plur· z quod i
finali hore tale corpus sit motum vel
non erit alicubi vel erit in loco infinito
sicut quando incepit moveri vel in aliquo
illorum sicut deus placebit· quia quodlibet predictorum
est deo possibile z predicto casu compossibile possibile
n· e aliquid predictorum aliquid tempore continue
moveri z i ortum terminante annichilari z similiter

possibile z toto aliquo tempore movere z
i ortum terminante esse in loco unde incepit mo-
veri aut in aliquo medio z parum eciam
i omnibus simul vel pluribus sicut deo
placet z sum hic non sequitur in gracia illam
sz si q b predictorum excludatur per casum z pro
q ipsum sit alicubi i ortum finali z non i
aliquo loco ubi prius fuerit sz precise
sic sit dispositum quantum ad hoc sicut si paulo
certum spacium movetur modo per nam po-
tuit non admitto casum eo q includit
incompossibilia nam dat certum locum unde
incepit moveri z alium locum in quo z
in fine motus z inter ista duo ponit in-
finitas partes spacii equales sicut z
infinite sunt partes porcionales in
tempore sui motus etc ut patet ponit inter
duo extrema spacium infinitum vel per hoc
ponit idem spacium esse infinitum z no
z infinitum que sunt incompossibilia ¶
Ad undecimum videtur Gre· z forte non pos-
semus dici admittendo casum nisi
ad illud q dicitur q deus coniungit z con-
tinget lapides remanentes nam haec
contignatio potest concipi dupliciter fieri uno modo
q quilibet lapis deferatur versus orien-
tem in quam partem magnitudo infinita-
posuit z in hoc intelligitur meus casus esse possibile z
z quando tunc sequitur quod quilibet lapis facta illa
contignacione distat a loco in quo fuit
erit distancia infinita etc inter extrema data
z certa clauderetur spacium infinitum quod im-
plicat contradictionem z patet quia nam quilibet
lapis habet post se versus orientem infinitos
lapides annichilandos per casum ¶ Alio mo-
do potest intelligi q quilibet deferatur versus
contrariam in qua parte magnitudo finita est
aut si aliquis versus partem oppositam
non tamen infinitum sz finitum tamen z in hoc
sensu admitto casum totum z contra dicto
q tota magnitudo occupabit per solos
remanentes ponatur q quilibet sit delatus
versus a z ipse lapis remanserit a i loco
suo post aut supponatur q non quilibet sit
delatus versus a quidam a lapis
delatus sit versus orientem primum

spatium finitum versus in quo sunt de lanceti sequentes tota occupabitur per ea parte finitam magnitudinis quam post se relinquit a versus Pragam. Secundum arguitur quod hoc est impossibile quia infiniti lapides sunt annihilati etc. Dico quod processus non est efficax quia quamvis infiniti sint annihilati occupantes infinitas partes equales magnitudinis quia tamen non tot tales partes continentur in tota illa magnitudine quam tot lapides continentur in multitudine lapidum remanente nec plures sunt partes magnitudinis quam lapides remanentes ut patet ante, propter quod lapides superiores poterit tota solis remanentibus lapidibus occupari quod erat declarandum quia ex quo infiniti lapides remanserunt non erit dare ultimam partem versus oriente que habeat lapidem super se et per consequens tota est occupata. Ex hoc patet illo declarando: si non sit aliquod corpus finitum album constat quod sicut sunt in eo infinite partes proportionales materie ita sunt infinite partes proportionales albedinis informantes illas. Vocetur ergo prima pars materie a et sic secunda et tertia etc. in quibus alternatim quelibet reliquarum vocetur b. Et ponatur quod deus annihilet omnem partem albedinis informantem aliquam a quo facto reliquas partes remanentes transferat versus primam a sic illud primam partem proportionalem et transferat quod super quamlibet a et super quamlibet b ponat aliquam partem albedinis de residuis partibus quas deus fecit. Constat quod super quamlibet a et super quamlibet b erit aliqua pars residuarum albedinis sicut et ante annihilationem infinitarum quamvis super quamlibet a et super quamlibet b sit minor albedo extensive quam fuit prius, et hoc patet quia alias dabitur ultimum a vel ultimum b super quod erit albedo et tamen inter quamlibet a vel b et primum a non sunt partes nisi finite sequitur quod partes relicte albedinis non erunt infinite quod est falsum et sic. Dico quod si deus lapides sic ex remanentibus annihilaret quolibet lapidem alterum per modum positum transferret

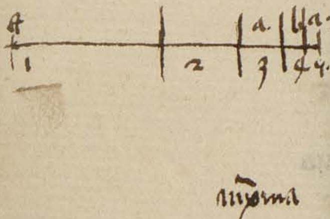

informa

/ magnitudinis

non obstante quod annihilaret etiam infinitos quia tamen adhuc relinqueret infinitos possent relicti per eundem modum adhuc totam magnitudinem occupare et per consequens si adhuc eodem modo annihilaret infinitos etc. infinities faceret semper relinqui totam possent implere magnitudinem. Et quod forte mirabilius quibusdam videtur dico quod si esset magnitudo infinita ex utraque parte et lapides non erunt super eam nisi a loco ipsius a deinceps in infinitum versus oriente deus posset excisis lapidibus precise implere totam illam magnitudinem tam versus occidentem quam versus oriente esto quod nullus lapis sit in pluribus partibus magnitudinis sed equalibus quod posset namque posset tollere omnem lapidem alternum incipiendo ab eo primum et statuere ad aliam partem ipsius a versus occidentem ita quod singuli unum erunt et etiam remanentes excepto orientis remanente sicut prius quo facto constat per rationes priores quod tota illa magnitudo erit per lapides ex utraque parte occupata. Et possibilitas enim predictorum patet ex hoc quod non sunt tot partes magnitudinis etiam utrimque infinite quam tot sunt lapides qui sunt versus alteram partem eius sicut etiam non tot sunt partes totius magnitudinis sunt idem quam tot sunt partes eiusdem ex una eius parte precise verbi gratia versus orientem quamvis pars illius infinitas alias habeat partes versus occidentem et omnes lapides ante annihilationem illorum aliquorum non sunt tot quam tot sunt soli remanentes et hoc ideo quia a etiam hii precise sunt infiniti et hii et illi simul non sunt plures quam hii et illi sunt plures quam hii et illi tamen.

ad 2m

Ad rationes concedo primam quam quarto etiam accipiendo motorem precise si autem accipiatur generaliter pro motore ac sole sit finitum in quantum etc. concedit etc. et tamen quam ad primam improbationem dico quod non sequitur talis virtus potest movere vel minori potest et deus non potest hoc in minori mensura quam in toto igitur talis virtus equaliter

mutum dune eo q ipa adhuc ageret de
pendenter a virtute diuina vel poz i quibz
actoni inquam pt virtus diuina. Et
si corpus luminosum crearet i oriente ipm
produceret lumen in eodem oriente et deus
poz producere etiam q i orienti non tamen
pro q virtus productiua luminis equaretur
virtuti diuine eodem modo deus volunt creata q
pt producere nolicionem i orienti. ¶ Ad aliam
inpbcom sequitur q corpus xi videlicet sub
negocione precete ti. s. i q verum secundo
naturalem rationem sic ponendum deum ce
virtutis infinite de lo 3o dupr po modo
quam nam deus poz corpus de extremo
ad extremum subito mitere non mutando
ipm per medium sicut corpus xi extremis in
celo attendit ad altare non attendendo p
aliqua loca media sicut in proposito pz dicti de
tali virtute i finita etc. ¶ Quod dr q q s
illam non e impole ¶ Dicitur dicens inc
celum poz i orienti uerti complete sit q
in eodem orienti sol esset in oriente et occidente
et in qualibet parte media seu inquolibet
puncto zodiaci ad quem mitere subi seu
do ab oriente in occidente et recedendo in
oriente sed hoc est falsum quia tunc sol esset
mutatus in i o orienti ad uersionem celi et tamen
non est mutatus saltem secundum locum ad sim
quia esset precise in eodem loco inquo
prius. ¶ Videtur q concedendo q in dicto
casu sol esset mutatus i orienti et non sit i
eodem loco inquo prius i non 3 mutatus
sed addendo precise quia licet sit in eo
loco e tum simul cum hoc in pluribus locis
ut in aliquo loco inquo prius non fuit
et hoc sufficit ad hoc q sit mutatus sicut si
deus corpus extremis in oriente deus po
nerz in occidente non amouendo ipm
de priori loco ad hunc illud esset mutatum sim
locum sic in proposito de sole primo et de toto celo
et qualibet parte eius in dicto casu q licet i i orienti
ipm et omnes partes eius essent in eode
loco in quo prius erant in celo ubi ipm saltem
quo ad partes et quelibet pars eius esset i
alio loco inquo prius non fuit et io no
esset dictum ipm non esse mutatum ¶ Quod dicitur
pateret sic q in dicto casu sol non 3 mutatus

mutato orienti ad locum orientis eo q in i o
loco in illo in orienti est tamquam in termino ergo
nec recedit ab eo etiam prius fuit i i o
ut suppono sed sicutus s. prima casu sol
nihil orienti vna cum celo est complete
vniuersis uel p totalem versionem reuersus
est ad punctum orientis tamquam ad terminum ad
quem illius versionis uel ad ipm mutatus
¶ Dico modo quoniam et dico q simul e i i o
loco tamquam alio aquo et tamquam in illo ad
quem et q etiam prius fuit in i o locu
et tamen e mutatus ad ipm per infinita loca alia
perque medio orienti reuertitur ad ipm ita
q vere illius mutationis acquireret in
locum sic q esset i i o etiam si prius non fuisset
i ipso et esset in ipso tamquam in illo aquo. Sed
contrarius satis esset possibile q idem in locis sed se
totum esset in eodem orienti in diuersis locis
quantumcumque distantibus vel in quotcumque locis
difficile tamen e videre quod localiter
mutetur in eodem orienti ab vno loco in alium co
q ita bene e in i o orienti in vno illorum
locorum sicut in alio et vnus non magis
videtur esse tamquam aquo et alius tamquam ad q
q ergo nec apparet dicti quod aliter se haberet
re illorum locorum illud q ab vno et
aliud dicitur sicut i orienti mutaret q illud q de
simul crearet in omnibus illis locis absque
mutatione locali. ¶ Nec est simile de mutatione
instantanea alteratiua et quia i de
mutatio de no 7 ad 7 et illud q mutatur
sup mutationem producitur non e simul sub vtroque
termino sed tamquam aquo sed incipit talis
orienti vel tempore hic aut po simul in vtroque
termino ¶ Nisi forte dicatur q ibi esset por
tas ut etc et alio aliquam dumtaxat istas
tempus in duo ora nature ¶ Item poz dici
q impossibile est aliquid sic mutari localiter i orienti
cum tamen esset possibile q mutaretur de loco ad locum
subito i. sine tempore ita q in hoc orienti esset i a
et in instanti post hoc esset in b in nullo tamen orienti
primo esset in b. ¶ Ad tertiam impbcom
concedo prima quoniam et tamen ut patet dictis.
talem etc equaretur virtuti diuine concedo
etiam q ultimo infertur. s. q posset
causare calorem infinitum subito ¶ Ad tre
dictum tunc deus est causa prima vna ut etc. Ad tercium.

quia adhuc unus dina infinitum esset
magis finita et perfecta quam ista unus mo
tiua que non potest mouere nisi in certa gra
que ipsam mouere potest ad quantumlibet perficere
vellet ¶ Ad aliam instanciam dico quod si
per frangi i. est. in tanto quod in magno eodem
ibi in quo corda esset integra etiam esset
per fractionem diuisa ratione non integra
nec sit ita si autem intelligatur fracta est
ad hoc requisito adequate frangeretur
quod dico quod ¶ Ad aliam instanciam cum dicitur quod
pars esset quod dico eius ratione partem equale de
illud alteri quod tamen totiens contineret
quotiens alterum ergo conformiter aliquo modo
quo dictum est aliquid esset maius altero
cum quo tamen bene stat quod effectus potest
ab aliqua parte virtutis infinite esse
maior effectu producto a toto alterius maioris
et maius ratio expresso in solutione septimi
argumenti quia tota forma infinita si esset
tamen aliquas partes effectiue quas non
causat vnus pars infinita per se si esset non
causatiue reliquis partibus forme totalis
¶ Ad quintum tamen concedo forma quas
necesse tamen quia ut dicit ¶ Ex visio com
prehensiua dei est i a per quam deus cognoscit
perfectissime omnibus modis quibus est
cognoscibilis simpliciter qui dicunt perfectionem
secundum perfectam visionem cognitiua deus ipse
obiectaliter quod quecumque ratio quam deus
cognoscit de seipso etiam cognosceret per
talem visionem ab aliquo tamen ad hoc
deus minus infinitum perfecte quam esset expresse
cognoscerent cognosceret si quod aliquis
per talem visionem cognosceret ipsum deum
ut illa visio esset infinita simpliciter tamen
i a perfecta esset ¶ Omnino dicitur pro dilectione
et aliis formis spiritualibus si quod possibile est
secundum dilectionem infinitam dei illa tamen nec esset
deus nec dei dilectioni adequaret primo
ut forte oportet quod illa esset perfectissima simpliciter
adeo ut etiam per illam possit deus diligi
perfectissime et modis omnibus quibus est
diligibilis ¶ Ad quintum ad istum casum dico
quod instanti est hic primo vera caritas
infinita et cetera tamen argumentum quod hic sic quelibet
pars huius caritatis de illis partibus equalibus
esset in tanto hoc est quod partes non sunt infinite par
tes et sic nunquam quam adpositionem tamen ergo
ex opposito quoniam in hoc est et sic ita nec quod
est instancia manifesta de partibus
proportionalibus forme que in aliquo tempore
continue fiebat nam ponatur quod aliqua forma
finite latitudinis fiebat in vna hora quarum
et nunc sit finis illius hore tamen propter
tes proportionales sit quod medietas totius
forme nunc existentis prime facta sit prima
pars proportionalis et prima medietas residue medie
totius sit secunda pars proportionalis et sic ultra
diuidendo modo consimili in diuersa tempore in
casu autem isto supposito nunc et nunc
est vera quelibet pars proportionalis huius forme
que nunc est fuit ante hoc ergo et etiam est
vera in nullo instanti vel tempore ante hoc
est fuit infinite partes proportionales
huius forme non tamen sequitur quod in hoc instanti non
sunt infinite partes proportionales huius
forme ut et sequitur quod aliqua pars proportionalis
huius forme nunc est que prius non fuit
ubi non partes erant finite tamen reges
ibi bene sequeretur forma prius fuit
dicens si quelibet talis pars huius caritatis
prius fuit quod prius fuit vera quelibet
illis pars caritatis est ¶ Item quia quando
est quod quelibet portio nunc vera de preterito
prius habuerit aliquam verum sibi correspondens
de presenti in eadem forma et maxime in pro
positionibus vnibus et nunc est vera quelibet dies
preterita fuit non tamen fuit ita vera quelibet dies
preterita est sed sufficit verificatio plurium cor
respondentium illi propositioni vere de preterito sicut in
proposito multe sunt res illi vere correspondent
quarum quelibet prius fuit vera ¶ Item non
sequitur et est nunc primo vera quelibet pars
huius caritatis est et quelibet pars huius caritatis
nunc primo est primo tamen ante stat quod nulla pars
caritatis huius saltem de illis partibus equalibus
finitis nunc primo est ¶ Ad secundum dico
cum dicitur concedendo casum esse possibilem
et ultra dico quod in instanti finali hore nulla
pars illius caritatis erit secundum quod
in eodem instanti primo cessat caritas tenebit
et nunquam quia infertur quod alio

quelibet erit annichilata in instanti vel a
qua simul annichilabitur et creabitur et
quare non sequitur quia nulla erit primo
creata in illo instanti nec etiam aliqua erit
primo in eo annichilata et tota tamen quia
erit ultima et similiter nulla erit magis
instanti illius temporis primo creata et annichilata
neque etiam aliqua in eadem parte temporis
primo creabitur et annichilabitur sed prius creabitur
quam annichilabitur hiis tamen non obstantibus
in primo instanti finali quelibet harum erit
posterius vera quelibet pars caritatis fuit creata
quelibet pars caritatis fuit annichilata non quia
pars caritatis sed loquendo de illa vera
totali caritate que ponitur in casu creari
in primo et annichilari ¶ Et tamen patet
per dicta una caritas vel etiam caritas
et non potius caritates de quo non fuit
per nunc dictum ¶ Hoc et patet in simili si sint duo
mobilia quorum unum sit altero velocius
in duplo et moveatur tardius a puncto a
versus b donec transeat primam medietatem
spatii inter a et b et tunc primo velox in-
cipiat moveri ab a versus b constat quod
in eodem instanti primo spatium ab erit transitum
ab utroque etiam in eodem instanti quo primo
erit verum dicere quelibet partem illius spatii
esse pertransitam a veloci erit etiam primo verum
dicere quod quelibet est transita a tardo et tamen
nulla pars spatii ab erit simul primo
transita ab utroque sed quelibet prius erit transita
a tardo quam a veloci quod patet quia si aliqua
erit simul transita ab utroque cum prius a veloci
residuum spatii ab usque ad b prius
erit transitum a veloci quam a tardo aliis in
eodem tempore primo equale spatium transitum
a veloci et tardum etc. et non simul primo
ab utroque erit spatium transitum a b etiam
positum modo solitum de Zenonis qui
de philosophorum vocatur ¶ Achilles a velocissimo
insequente tardissimum sic in proposito dico
quod quelibet pars caritatis erit prius creata
quam annichilata et prius creabitur quam annichi-
labitur et tamen non prius verum est dicere quod
partes sunt vel creata quam sit verum dicere quod
quelibet et vel sunt annichilata ¶ Ad aliam
confirmationem de Gre. quod si in casu posito quod
partes sunt in instanti finali hore casus

chidit incomposita nam pro casum tamen in
aliquo instanti ille partes continentur tunc sunt
continue et remanebunt continue per totam
partem hore intermedie sequente usque ad eius
finalem exclusive et tunc in eo discon-
tinuate sunt et remanent discontinue ad
partem hore sequente usque ad finem eius finale
exclusive de quo secundum casum quod ipse partes
in nullo instanti sunt continue vel discontinue
quod non sit finale unius alterius partem vel
inter finalia et certa comprehensum tamen
eius finale totius hore nullum sit in uno
tamen instanti nam per casum verificatur
ponitur quod in instanti finali nec sint continue
nec discontinue tamen ergo ex alia parte
ponatur quod sunt in eo instanti primo quod sint
tunc continue vel discontinue tamen sunt omnia
in medietate est magis et prius casus im-
plicat ¶ Et ideo casus ponitur de aliquibus
quae est dare medium per abnegationem
ut puta si poneretur quod unum corpus
in uno instanti fieret quadratum et in aliud circu-
lare casus est possibilis et admitteret quod in instanti
finali nec est circulare nec quadratum
sed alterius alicuius figure sicut deo placeret.
¶ Secundum intellectum casus non sit necesse
quia tamen toto casu bene stat quod hee
partes sunt continue in instanti finali istius
hore vel discontinue sicut deo placet
¶ Ergo dicitur quod ex casu sequitur quod ille partes
in nullo instanti sunt continue vel distantes
quod non sit finale etc. nec sequitur sed bene sequitur
ex casu quod in nullo instanti intermedio istius
hore sunt continue etc. quod non sit finale
etc. tamen quo bene stat quod in instanti finali totius
hore quod non est finis alicuius illarum partium
proportionalium sunt continue si hoc placeret
deo vel discontinue etc. ¶ Quod vero addi-
tur de annichilatione dico quod etiam in
toto casu adhuc possibile est quod illa res sit
in instanti finali totius hore et similiter possibile est
quod non sit nam stante casu potest vel
hic deus creare ipsam in illo instanti et
similiter potest ipsam non creare tamen
illud instans non sit aliquid de instantibus
predictis nec inter illa inclusum ad quod
erit quod deo placebit sed si ad casum addatur

Dubium an magnitudo infinita possit moveri motu locali 9o [illegible] ad illud.

quod in nullo alio etc. Deus creet illa
dico quod in eo etc. non erit et hoc non per
creationem tamen possunt sed per additionem
tamen ergo non est sequi quod sit de ratione
ultima pars proportionalis. Consequenter hic
dubitatur an data aliqua magnitudine in-
finita ipsa posset moveri localiter. Concedo
data magnitudine infinita simpliciter ipsa potest
moveri circulariter et etiam potest moveri
motu recto localiter. Quod ad primam partem contra
ad hoc quod ipsa sic moveretur circulariter vel motu
recto nulla sequitur contradictio vel aliquod in-
conveniens, quod non sequeretur ad eam esse infinitam
primo quia etc. contra tota ratio de infinito
quo ad creaturas fundatur super hoc quod esse non
implicat contradictionem aliquid tale esse Deus
potest ipsum facere etc. Item sit in corpore
solidum simpliciter infinitum tunc non-
minus Deus ipsum potest movere circulariter 2a
quam nunc ipsum celum finitum secunda prima pars
conclusionis vera. Quod ad secundam partem contra statute casu
predicto signetur pars a b pedalis quantitatis 3o
in hoc corpore infinito et dicatur tunc Deus potest
movere hoc corpus quod pars a b versus
unam aliam portionem in recta linea
mutet suum situm versus illam aliam
portionem movetur illa pars a b motu recto
et totum illud corpus versus eandem
partem movebitur motu recto quia est ex
toto corpus est unum continuum ut sup-
pono continuum erit et cetera motus est
unus recto contra hoc etc. Correlarium posi- 4o
corollarium tio data magnitudine infinita secundum quamlibet ipsa potest
moveri motu recto secundum illam dimensionem
in qua esset infinita patet si celum esset in-
finitum et Deus crearet unum corpus gravem
infinite longius in infinitum et finite
in diversum cuius extremitas distaret aliquid
per unam leucam illud naturaliter descenderet
versus centrum remotis impedimentis
vel adminus Deus potest ipsum trahere per 5.
quousque tangeret centrum istud et consequenter
Conclusio 9a Contra. Conclusio 9a prima pars conclusionis
arguitur si sic sequitur quod distantia in-
finita et magnitudo infinita potest esse

complete pertransita in tempore finito sed hoc
est contra philosophos. Quia quia sit orbis so-
laris infinitus et sol finitus sicut
nunc et in tanta distantia et aliis sid-
nunc movea per distantiam unius pal-
mi et protrahe lineas egredientes
a centro mundi ad extremitates illius
palmi ultimus per lineas in infinitum et
illius in tempore distantia infinita
sed constat quod in illo motu simul erit
pertransita illa tota distantia inter illas
lineas comprehensa et distans palmi
quam sol pertransit et tota finaliter est co-
phi postea [illegible] sicut videtur contra [illegible]
et cum sol post completum revolutionem
suam erunt ibi pertransite infinite dis-
tantie ultime quarum quelibet est infinita
magnitudine. Item si celum est infinitum 2a
ipsum non est spericum neque circulare et
per consequens non circulariter mobile. Item
contra secundam partem arguitur sic sit tunc 3o
infinitum et finitum quod est impossibile quia est
in quolibet etc. tempus mensurantis motum
localem etc. aliquis locus vel aliqua
pars loci est relicta sit quod nulla pars est
corporis moti est in eo loco in quo tamen fuit
aliqua ante illud etc. Item aliquid est
acquisita in qua prius in nulla
fuit pars corporis moti sed in uno finitum
corporis tali motu moveretur tamen ex utraque
parte haberet spatium aliquid vel quod sit per consequens 4o
fore finita. Item arguitur contra eum
si aliquod corpus esset infinitum in una
partem sed non versus orientem et esset
versus occidentem finitum non posset
moveri versus orientem quia nulla
pars loci esset ultra quam possit acqui-
rere versus occidentem quia tunc reli-
queret aliquam partem loci ab oriente et sic tunc
etiam in alia parte foret finitum. Preterea
si posset pariter spatium tamen versus occidentem 5.
potest etiam potentia reduci versus orientem
sicut corporis et per consequens moveri non posset
partem illam in qua est infinitum secundum eadem
ratione si ex utraque parte, sed oportet contra (?)

Credo

esse infinitum potest tamen versus utrumque versus illam moveri cuius oppositum ... et. ¶ Ad primum istorum conceditur conclusio ad probationem dico quod ipse fuit opinionis contrarie et etiam intelligi potest dictum suum quod impossibile est quod aliquod mobile sub aliquo certo gradu velocitatis pertranseat uniformiter spatium infinitum in tempore finito vel quod motu difformi cuius velocitas ultra aliquem certum gradum non excrescet et sic intelligitur potest illud infinitum esse cuius transitus est inconsummabilis et quod ita glosetur sic patet per rationes quas ibidem facit philosophus que concludunt contra hec quod infinitum est pertransitum in tempore finito velocitate aucta uniformiter per partes proportionales ¶ Item dicitur quod nec est contra philosophum potest dici quamvis eo quod licet inter illas lineas egredientes a centro etc. infinita distancia transversalis de qua agit argumentum sit intercepta eo quod aliqua certa distancia data dupla ad illam et inter illas lineas transversaliter intercepta et tripla et quadrupla et sic statim etc. nulla tamen distancia inter illas lineas intercepta est transversaliter infinita secundum illam dimensionem que tenditur ab una in aliam eo quod secundum illam undique clauditur illis lineis quamvis bene sit distancia infinita secundum longum sicut tales linee ponuntur infinite ¶ Philosophus etiam procedit ... quia non ... ut patet ex fundamento iam tacto. ¶ Ad secundum concedo ... et ... tamen nam patet quod hostium in suo cardine potest circulariter moveri ... tum circulare ¶ Ex prima parte ... sequitur corollarie quod possibile est aliquam lineam sic moveri quod in aliquo instanti temporis illius motus ipsa et quelibet pars eius per ... distans ab una linea quiescente et qualibet eius parte et tamen in medietate ... hoc infinite partes linee quiescentis erunt pertransite ab aliquibus partibus linee mote et in medietate ... hoc infinitum maius spatium quam erat inter illas lineas instanti dato erit pertransitum et tamen nulla pars linee quiescentis aut spatii intermedii erit in medietate ... hoc pertransita patet si ponatur una linea quiescens in directo infinita ... utraque parte infinita et alia infinita ... versus nos cuius extremitas ipsi nos distet a linea quiescente per centum leucas et que ista extremitate quiescente super puncto ... complete circulariter in una die sicut videmus columnam ... tunc in tali motu continuo erit in aliquo instanti aliqua distans linee quiescentis ... et quelibet pars eius distabit a parte linee quiescentis sibi opposita ad centum leucas et aliqualiter alia plus sit ergo ... in quo erunt eque distantes a constat quod in medietate ... a parte linee non erunt eque distantes tamen ... sit infinita in eam partem secundum quam sit appropinquatio in medietate ... hoc versus illam partem convenient et alicubi se intersecabunt et tamen ultra punctum sectionis ... magis de mote a suo puncto magis distent a linea versus illam partem ... sunt infinita ... quod in medietate ... hoc infinitum magnum spatium erit pertransitum a linea mota et per consequens infinitum magis quam in illo instanti inter illas lineas erat interceptum ... patet prima pars ¶ Secunda patet quod quelibet pars data certum tempus habet antequam illa erit pertransita et antequam spatium inter ipsam et lineam motam erit pertransitum etc. ¶ Tertium datur ... hoc quod tota latitudo velocitatis motus linee infinite sic mote est uniformiter difformis incipiens a non gradu et in infinitum procedens etc. quia tota est infinita versus ... et quelibet pars eius a non gradu incipiens parte infinita ¶ Ad tertium ... quia ad ... quia ... illa ... quo ad utramque partem quia sufficit quod quilibet punctus eius et quelibet pars eius finita relinquat aliquem locum vel situm alio puncto vel alia parte sibi in eodem succedente et etiam ita acquirat novum situm vel locum in quo primo fuit alius punctus vel alia pars illius corporis ... totum celum movetur localiter ... hoc quod partes mutant situm etc. ¶ Ad ...

Adverte

Et aliqui corporis etc. nec ca[usa] conditionalis
ad propositum quia illa pars etc. rotundi concesso no-
n[?] interim quia licet totum non posset
acquirere alium locum vel situm quamlibet tamen
pars eius finita alium situm acquire-
ret. ¶ Ad rationes principales patet quid dicendum
sit ad primam ex articulo primo ad secundam
ex secundo et ad tertiam ex tertio etc. etc.

Utrum beata virgo maria concurrente unione ypostatica sit vera mater dei et hominis ihesu cristi

Quod non quia si sit tunc ex sola mi-
nistracione materie de qua generatur
vel fit ad ministrans contrahit vel illius
maternitatem ita ut vere diceretur mater
eius quia tenet in conceptione Christi virgo
beata solum materiam ministrabit
non concurrendo active ad corporis for-
macionem que processit spiritu sancto et in textu illius
art. p°. Quod in ea natum est de spiri-
tu sancto est. Falsitas consequentis patet quia tunc
lex de qua fit dominus potest vere dici mater
eius vel magis ad propositum si deus
hominem aliquem formaret in aere
ex sermone abstractionibus de qua illa vere
diceretur mater eius et ille vere eius filius
quod patet falsum. ¶ Secundo sit verbum divinum
ypostatice univit sibi hominem id est unio
et homo quia licet quia alias tunc non
esset dicta in tali unione inter uniens
et unitum et assumens et assumptum unus
patet per Aug. in expositione Symboli dicentis
Si quis dixerit hominem aliquem ex virgine assumptum

dei assumptum non fuisse anathema
sit. ¶ Tercio sequitur quod Christus sit ypo-
stasis ex duabus naturis humana
et divina composita. Quod licet quia alias
non diceretur vere deus et homo ut patet per
Aug. in libro Sententiarum Prosperi et allegat
Mag. distinctione 6 tertii ubi dicit quod Christi persona
constat et consistit ex deo et homine
cum ipse Christus verus sit deus et verus
homo. Falsitas consequentis patet quia tunc hec
esset vera persona divina est composita
quod simplicitati divine repugnat cui
nullo modo competit compositio ut patet per
plurima dicta doctorum que magister allegat
distinctione 8 primi circa finem. ¶ Oppositum
patet per illud Iohannis 19 Stabant iuxta
crucem Ihesu mater eius etc. Ut maio-
res difficultates in titulo questionis im-
plicatas et argumentis ante oppositum
tactas exprimam tres articulos. ¶ Primus
de corporis Christi in utero virginis formatione
et quomodo virgo ad hoc se habuit ut vere dici
possit mater Christi. ¶ Secundus de humane nature cum
verbo ypostatica unione et ydiomatum
communicatione ita ut idem vere deus et homo
possit nominari. ¶ Tercius an ex tali unione
resultavit aliquod compositum quod ypostasis
ex duabus naturis divina scilicet et humana composita
possit appellari. ¶ Circa primum Primus
suppono primo quod ex ipsa vel sola principia-
tione non oritur principiatum esse filium
materiam ministrantis patet quia licet mare
dicitur esse matris. Secundo quod ex hoc precise quod
ipsa ministrat materiam in formatione em-
brionis ipsa vere dicitur mater et fetus
vivificatus et productus sit dicitur eius
filius. Falsitas patet quia videmus frequenter
filium omnino assimilari matri in speciem minio
et ita bene virtus active formativa
embrionis sicut in speciem patris. ¶ Item
si hoc contingeret sepius quod sperma semel tamen
ferret de una femella in uterum alterius
ibi fieret embrio per cursum consuetum et
homo qui ibi generaretur esset filius dicte
matris quod videtur magnus. ¶ Secunda suppositio
filius dicitur assimilationem specificam specificam
et quandam configurationem effigialem etc.

id cuius filius pz q[uod] (con)sue[tudo] homi[num] h[abe]t q[uod] p[ro]pter
p[at]ri dicat[ur] sp[eci]aliter filius p[at]ris et q[uan]to si-
milior in effigie colore vel (com)plexione
tanto magis agnos[cit]ur d[ici]t[ur] eius filius q[uia] e[st]
manifeste signum q[uod] conceptus sit ingne
impoule iste eius filius (con)not[at] (con)figuracio[n]e[m]
effigialem etc. ¶ Patet eciam istud ex
alio quia esse filium inceatur solum
reputatur in h[om]i[n]ib[us] etiam vero cu[m] actus
corporis organica et effigiati q[uia] quia non
reputatur animalis io solum in vive-
tibus reputur pt filiacio ¶ Ite[m] pz h[oc] q[uia]
s[c]r[i]b[itur] Gen. 5o vixit adam c. 30 annis
et genuit filium ad ymaginem et similitudine[m]
suam etc. concepitus filii talem (con)figuraci[one]s
etc. vic qn[ando] ¶ Tercia supposicio filia-
tiva g[e]n[er]a[ci]o solum e[st] suppositor[um] h[abe]t no[n] o[mn]is
causacio ynmota suppositi viventis ex
vivente q[ui]nter d[icitu]r p[ro]ductio filiativa
p[ri]a p[ar]s pz quia usus lo[quen]di non h[abe]t in causa
homines g[e]n[er]ati filiatiue voce[tur] filius g[e]n[er]a[n]tis
etiam si ve[re] p[ro]duceretur ab homine sicut et
de maculis d[i]c[tu]r etc. ¶ 2a p[ar]s pz q[uia] h[er]be
et plante g[e]n[er]ate ex semine plantar[um] filiorum
p[ro]iecto in terram non consueverunt
vo[ca]ri filie plantar[um] g[e]n[er]ancium semine g[e]n[er]a[n]tis
etc. ¶ Sexta p[ar]te dicte solucionis s[upp]o[sitio]
q[uia] illud suppositum q[uo]modo e[st] unu[m] pt
desinere ee unu[m] sine cuiuscu[m]q[ue] rei deficie[n]te
in p[ro]ductione pz quia si assumere[tur] b[ea]ta
virgo a sp[irit]u s[an]cto tunc sua humanitas de
sineret ee supp[osi]tum sit q[uia] h[oc] suppositum
de innata b[ea]ta virgine non maneret
suppositum ¶ Octavo s[e]q[uitu]r ex eadem p[ar]te q[uod] s[ancti]s
potuit ee p[at]er x[rist]i sine h[oc] q[uod] aliquo[modo] p[ro]p[ri]e
g[e]n[er]at pz ex Joseph potuit esse carna-
lis pater x[rist]i ¶ Si go p[ost]ea sp[iri]t[u]s s[an]ctus
Joseph assumpsisset d[e]n[ominat]o p[at]er d[icebat]ur
lata fuisse v[er]o suppo[situm] assu[m]p[tu]m e[st] ¶ Ergo ultra
iste e[st] filius illius io ille eum genuit nat[ura]-
g[e]n[er]a[n]t pater ex p[ro]p[ri]o ¶ Ulterius s[e]q[uitu]r
q[uia] nec vz ita q[uia] iste desinit ee p[at]er alicui[us]
et ie desinit ee filius p[ro]p[ri]o q[uia] h[abe]t iterz
¶ Nono s[e]q[uitu]r q[uod] non o[mn]is p[ro]ductio vi-
nota viventis a vivente facit ee fi[lium]
pz quia a[n]i[m]a s[e]nsitiva b[ru]ti p[ro]ducit[ur]

in forma b[ru]ti g[e]n[er]antis s[ecundu]m ph[ilosoph]os et tu[m]
e[st] s[e]n[sibi]a vivens et n[on] apud ph[ilosoph]os n[on] vulgo
d[icitu]r filia g[e]n[er]antis ut maritus etc. ¶
Sexto s[e]q[uitu]r ex 2a p[ar]te eiusdem et supp[ositi]o[n]e
2a similiter q[uod] non o[mn]is p[ro]ductio [i] latitu[do]
suppositi viventis a vivente constituit ee
filium pz de lumbrico ab vivente ex h[omi]ne ge
nito q[uia] tamen non d[icitu]r ee eius filius
¶ Septimo s[e]q[uitu]r ad filiativam p[ro]duct[ione]m
et d[icitu]r iuxtam denominacionem s[ecundu]m re
q[uir]itur p[ro]ductio suppositi viventis a sue
simili m[edian]te s[e]m[in]e vel materia activ[e] p[ro]creante
corpus p[ro]ductum cum formatum in tra[n]s-
s[e] (con)servante et usq[ue] ad augmentum de
bitum mutante q[uod] ita requiritur pz ag[itur]
ex suppositionibus et correlarie p[re]missis ¶ Ex q[uo] q[uan]ta
s[e]q[ui]t[u]r p[rim]a quia si non maxie requi[re]re[tur]
activa formacio ut filiac[i]o p[ri]ma q[uia] non vi[deretu]r
necessario esse de r[aci]one talis filiacionis q[uod] mater
active ad formacionem embrionis vel
corporis concurrat s[ed] s[u]fficit tres (con)dic[i]o[n]es
in p[ri]ma (con)d[icion]e exp[r]imende quia h[abe]t si d[icitu]r
dum z magis sit difficile etiam in spe[cie]
mutuo ex mulierem activam etc. multi
tamen tenent o[ppositu]m dicentes q[uod] mulier
activa quo ad for[ma]c[i]o[ne]m seu organiz[aci]o[n]e[m]
carnis vel embrionis non p[er]tinent ad
mulierem s[ed] ad patrem et solum sit i[n] semine
p[at]ris ut pz p[er] p[ro]lunaenas in 9o de animalib[us]
et p[er] Arist[otelem] 17o de animalib[us] et p[er] averroy[m]
in s[e]cundo[?] 1a non e[st] absolute licite etiam
dicentem aliud virgini ¶ Octavo s[upp]o[siti]o
q[uod] ad p[ro]creacionem p[ro]lis in utero mulieris in
e[st] vera filiativa p[ro]ductio q[ua]tuor re-
q[ui]ruu[n]tur s[cilicet] materie p[re]paracio carnis for[macio]
seu organizacio localis (con)firmacio et q[ua]
debite p[ro]lis nutricio ista de se e[st] satis nota
apud ph[ys]icos ¶ Conclusio p[rim]a virgo gloriosa
quo ad p[ro]lis sue ih[es]u x[rist]i concepcionem et
corporalem augmentacionem usq[ue] ad
nativitatem ex utero active se h[ab]uit in
materie p[re]paracione locali (con)servacione et nat[ura]li
nutricione 2a p[ar]s pz quia de purissimis
sanguinibus b[ea]te virginis corpus x[rist]i est
formatum ut p[er] Joh[ann]em damas[cenum] expo[sui]t et
illud h[abe]t p[ro] E[ss]e p[ro]prius s[an]ct[u]s sup[ra]p[re]d[ict]e et ite

septima conclusio

octava supp[ositi]o

Conclusio p[rim]a

ret. Et conc mulla dom. ret tc lio p° re
ro z in. eciam hic allegat lio 3 genius. 3. pr.
constat quod totalis sanguis qui fuit materia
paracio sunt per actiua digestionum et eius
sanguinis depuracionum virtutis digestiue 2ᵃ 9°
virginis gloriose ro. ¶ Et confirmatur hoc
ut patet per philosophum 1° de animalibus materie
preparacio requirit plus quando partinam
digestionem et sanguinis depuracionem
de uirtute pertinet ad femellam igitur
¶ Maior patet hec quia omnis lotus naturalis
per actiua suam potenciam generat seminis
lotum sed uterus beate virginis fuit naturalis
lotus siue vndas plus magno nouem
mensibus cum conseruauit ro. ¶ Secunda
pars patet quia fuit uirtutis actiue sed hec in
materie preparacione ante plus crepor
sit etiam si non suspenditur accio ne
lictiue scilicet in muliercula congrua dis
posicione per suam virtutem digestiuam
que quidem si multum defecit patet in pure
tatem alimenti sufficiencie partus in
utero et gracia ab ortum ¶ Est enim puer
in utero sicut fructus in arbore sicut fructus
arbor ergo sicut arbor non effecta huius
sicut virtute vegetatiua inuenit fecit
usque ad debitum complementum et tunc
fructus naturaliter ab arbore separatur in suo ce
pseudo sed naturaliter arbor deficit et uirtutiua
debite disposicionem fructum non instituit
tunc fructus ad hunc in utilis causa
cadit de arbore ante suam perfeccionem sed
constat quod sicut Christus mortis fuit verus
homo ita ut vitas carnis pateret
voluit penas naturales matris et ad magnitudinem
debitum perdura tam in utero quam extra
ro ¶ Certum virgo beata non solum
passiue se habuit quo ad materie ministracionem
iux generacione sed etiam actiue et hoc
tollitur opinio quorundam dicentium
quod virgo maria nec quantum ad materie preparacionem
nec quantum ad corporis formacionem se habuit actiue
sed solum dicitur mater Christi pertinet quia sanctificacionem
materiam digna fuit ro quod accepit a
virgine sed huius filiacionis ex quo et probat propositum
r1

¶ Item si sola accepcio materie de corpore
sufficeret ad maternitatem vere illius quod de tali
materia formatur tunc terra esset mater Ade et eadem
esset mater Eue quod absurdum apparet ¶ Secunda
2ᵃ 9° quantum sufficit sed solam virginem de
formacione corporis Christi in ipso eius concep
cionem spiritu sancto se habuisse hic tamen ad uerius
per eius filiacionem Christi ab ipsa non fuit
ius soluere necesse prima pars quia sicut patet ex
prima supposicione et eius probacione magis consistit
est sicut philosophiam vere philosophantem
quod eciam in secundo inuenio est ita eius formacio
embrionis sicut in secundo preuio et tamen sufficit
supplevit in virgine quo ad illam graciam
quod uera nobis habuit consistit est quod tantam virtute
corrigendi sibi inpso et formacione corporis
Christi et sic tribuit ro ¶ Et hoc dicit intendit
Damascenus lio 3 capitulo 20 ubi dicit post assen
sum sanctus virginis spiritus sanctus superuenit super ipsam sed
Dominus secundum sermonem quem dixit angelus purgans
ipsam et virtute susceptiuam dei Verbi
tribuens simul autem et generatiuam et Augustinus hoc
genere 3. d. Quia spiritus sanctus mariam totam perueniens
ex potenciam generandi ab ipsa omni semine virginem
premunit ¶ Maior patet quia sola actiua
formacio spiritus sancti sufficit ad talem filiacionem spiritus sancti
inter quo ad alia tria se habet actiue
ut patet ex secunda supposicione et eius corrolario ro ¶ Certa
conclusio beata virgo est vera mater Christi hominis
atque dei patet quo ad primam partem illa
est vera mater actiua hominis que ad sui
conceptionem verum ministrauit materiam
quam portauit ipsum conceptum in vtero naturaliter
conseruauit et usque ad debitum augmentum
perduxit ex uterum cum corpore similem
et conformis effigiei genuit ¶ Sed beata virgo
Christi omnia hec obseruauit ut fide credimus
et a sanctis doctoribus habemus et eciam inter
prima conclusione satis patet et ultra hic consistit est
quod ipsa actiue se habuit ad corporis formacionem
ut patet ex 2ᵃ conclusione ro et hoc patet ex quarta supposicione
et eius corrolario ad que etiam dependent
supposiciones precedentes tamen correspondentes ¶ Sed Christus
homo secundum exprima vnam tamen ista quidem
homo Christus qui est vere filius virginis.

z eius virgo e proprie mater eterni
et veri dei ut notum e ex fide et
sanctorum dictis etc. ¶ Quod etiam patet
per Damasc. lib. 3° cap. xij° ubi dicit
theothokon autem i. dei genitricem
proprie et vere sanctam dei genitricem predicamus
sicut enim deus vere est qui ex ipsa e
natus ita idem theothokos vere dei
genitrix que deum verum incarnatum
ex se ipsa genuit ¶ Item diversitas
suppositorum generantis et geniti non obstat
filiationis generacionem patet quia suppositum
filii virginis est suppositum divinum suppositum
autem virginis vel matris eius e suppositum
pure humanum alterius speciei ab illo ut
e notum etc. ¶ Confirmatur quia filiacio
oritur ex parte consignacionis et assi-
milacionis suppositi nature qualiscumque
sit sive persone sive pars suppositi huma-
ni aliis condicionibus positis talis
ut ad racionem filiacionis sufficiat specifica
identitas nature consignate generanti
¶ Secundo ultimus sequitur quod humana
natura dimissa a verbo verbum non
esset filius virginis racio quia tollitur
communicacio et assimilacio requisita ad ?
filium ibi desinit esse etc. verbum desi-
neret esse filius ¶ Secundo ulterius sequitur quod
ille qui inciperet ibi esse purus ho-
mo inciperet esse filius virginis postquam
non fuit filius eius patet quia per hoc
quia illa natura generatur seu consimilatur
consignate generans et non statim
incipit et patet non aufertur a beata ...
eius filius sit etiam eam consimilitate
quam incipet esse suppositum secundum solum
suspenditur et impeditur redundancia
filiacionis i. naturam eo quod incipiens esse
non incipit esse persona et non aufertur
ideo sequitur quod quantumcumque natura humana christi dimitteretur
redire ad se supposita ipsa inciperet esse filius
virginis et si in primo esset fuit esse incep-
pisset esse persona ¶ Quarto sequitur quod ad hoc quod
homo vere dicatur generare hominem non est

genitum a generante sit homo nec genitum
simpliciter sit patet quia beata virgo vere genuit
hunc hominem christo demonstrato ut patet ex dictis
et tamen hic homo non est homo simpliciter
ut notum et tamen hic homo sit deus nec
e homo a beata virgine quia alias
ipsa active haberet se racione unionis ypo-
statice quia deus e homo quod non
dicitur ¶ Item patet hoc per plurium amatorum
negacione quia generans puerum hominem
non facit ipsum esse hominem nec dat sibi
esse simpliciter quod patet quia non producit eius
materiam nec animam nec active se habet
movendo animam cum materia organizatam
quam sit vere homo eo quod anima humana cado
infunditur et unitur corpori informative
a solo deo etc. in isto forcius in proposito ¶
Sed numquid spiritus sanctus posset dici pater christi ¶ Nota quod
licet secundum aliquam accepcionem largiorem
pater spiritus sanctus posset dici pater christi quoad humanitatem
non tamen proprie propter prioritas recipit
generacionis humane veritatem patet quia per
tota trinitas dicitur pater christi secundum humanitatem
per creacionem sicut aliarum creaturarum iuxta illud
Deut. 32 Numquid non ipse est pater
tuus qui possedit et fecit et creavit te etc.
et spiritus sanctus tamen etiam hoc opus formacionis humanitatis
christi attribuitur appropriate propter magna gracia
illi humanitati scilicet quae nullis meritis pre-
cedentibus in exordio sui verbo dei sic fuit
copulata ut idem esset filius dei qui
hominis ut dicitur ... capitulo 37 ¶ Ista
pars patet quia si spiritus sanctus esset pater christi proprie gracia
tunc vel hoc esset racione deitatis vel racione
humanitatis non primum quia spiritus sanctus non habet
auctoritatem prioris super christum ut deus
et secundum magis ... spiritus sanctus a filio dei sine
... ut deus e productus nec ... quod
quod aliquis sit pater homo quoad huma-
nitatem proprie secundum generacionem tria requiruntur
primum quod virtute sua activa per semen
...missionem ipsum demum producat
quia ut patet ... de malis ... est ad-
... et naturis inspirare signem
... quod hoc fiat naturaliter unde communes magi-
... facerent ... ...

adhibitam tamen non fuit preces hodi
aliam quia non na[tura] sed arte demonum
talia fecerunt ¶ Tertium quod phus dicit semen
producit sibi simile in natura quia pater
et filius debent esse eiusdem nature saltem
secundum speciem sed hec non conveniebant secundum y
huianum et cetera ¶ Preterea generacio est operis
nature ut patet per damascenum et phos sed
conceptio non est facta Christi per naturam
sed per liberam voluntatem ideo ¶ Et ista est
intencio Aug[ustini] in Enchiridion ubi dicit
quod Christus natus est de spiritu sancto non sicut
de patre sed de virgine natus est sicut de
matre et allegat hec ut in 3o que quia ¶
Corrm sed pro ... e pr x absolute pro
non est simpliciter concedenda primo quia cum
simpliciter et absolute planius intelligi de eo
quod sed quem verum proprie significat et simpliciter
et non de eo quod minus proprie et metha-
phorice significat nisi sed quid sed ut patet ex
verbis proprie locutio filium est de eo esse patrem
Christi ¶ Et ita videtur esse intencio
beati Aug[ustini] xo de trinitate c. 10 ubi dicit
Neque nunc ihs filius eius credi aut
intelligi potest ¶ Et hoc ultra secundo quod
pro ... est ps x absolute posita videtur
3 tangi simpliciter falsa et non solum tangi
occasionem errandi prebens patet per predictum
Aug[ustini] in Enchiridion allegatum et per eos
ubi supra et concordantes ... Thomas et thomas
de argentina super 3m ¶ Cont[ra] primam quod
licet vera sequitur quod beata virgo in
spiritu sancto suppeditationem et potencia generandi
novo more collatam huiusmodi virtutis
generandi naturalem filiatas patet cum convenit nature
sit virginem parere et etiam patet filiatas
per damascenum et argentinam dictos ... mipasse
prevencione sibi collata fuit post generandi
... quod ante talem prevencionem habuit
virtutem activam generandi materiam
ymo et de sto ... et etiam virtute
generandi prolem conceptam et ipsam
nutriendi sed hec suffic[it] ad virtute generativa
ut patet ex dictis in hominibus et aliis plerumque
ideo ¶ Cont[ra] primam partem et omnes est

Thomas de argentina si virgo actione/ ... sufficit
in corporis ... formacione tamen virtus eius causa
et limitata organizasset corpus ... est impossibile
quia cum virtus creata non possit ad
organizare nisi mediante motu et successive
ideo si organizasset sic ... tamen fecisset
motu ... quod est impossibile sed quia patet quia
omnes doctores Theologi ponunt quod corpus
Christi in primo instanti sue conceptionis fuit perfecte
formatum et anima rationali animatum et patet hec
etiam per ... lio 3o ... et ... sicut ubi
allegat ad hoc auctores Aug[ustinum] et Gre[gorium] ¶
Con[tra] 3am conclusionem primo est ex damasceno
lio 3o ... parvum post medium ubi pro-
bandum quod beata virgo dici debeat Theo-
thocon subdit ... Theocon ante ... ge-
nitricem nos divinam virginem cognos-
cimus quod non debet dici mater Christi ¶ Item
filiatio ut dictum est respicit ypostasim
sed in Christo tantum est una ypostasis eterna
sed quam Christus non 3 a beata virgine
ideo non est filius eius et per eius consequens
mater eius ¶ Item in ... ex parte ypos-
tasis quam conse[quitur] filiatio tantum est unum esse sed
illud esse non habet Christus a beata virgine
ideo non potest dici eius filius ¶ Item virgo
non potest dici mater deitatis ergo nec mater dei
quia ... quod virgo non dicitur mater dei
nisi ratione unionis dei et hominis in una persona
sed magis conveniunt deus et deitas quam deus
et homo ergo si ratione illius unionis quam
deus et homo conveniunt virgo dicitur mater
dei quia est mater hominis et ipsa erit mater deitatis
quia mater dei ¶ Item omnes tres persone
sunt unus deus ideo si virgo esset mater dei
ipsa esset mater trium personarum ¶ Cont[ra] 4am
argumento Christus conceptus est et natus de
spiritu sancto ideo debet dici pater eius quia ... ex
agens ... est perfectius paciente et per
consequens non minus ab effectu poterit denominari
quam ipsum paciens sed spiritus in ipsa conceptione
et generacione non minus complete perficit
omnia ad virtutem agentis pertinencia quam
beata virgo ea que ad virtutem pacientis
pertinebant ideo non magis virgo dicitur

Corrm

Cont[ra] dta

Ro

Ca

Rito

Quinta

Sexta

Septima

Octava

nir q̄ ip̄e pater ¶ Item ex hoc homo dē
pater hominis quia genuit eum ex-
inde sua silem in nā sua. s3 ut in decr-
dici pt q̄ ip̄e genuit xp̄m ex in̄ vige-
situr etiam de incarn̄ cap. 3° q̄ deus ex
maria genuit filium ergo cum xp̄us ē ip̄e
eiusdem sunt ēē unus q̄ ip̄e dici possit
pr̄ d ¶ Item contra tertium correlaryū 3°
genus sic sunt dato illo casu h3 ēēt
concedendū iste homo ē genitus uel natus
de virgine gn̄a h3 quia p̄ceret ēēt
filius eius ? non nisi p̄verum gn̄a
ut p3 ex conclone iā tertia ? etiam ex p̄te
dentibus 1° cōtras p̄ quia tunc ita de p̄un
quoque fuiss3 vera iste homo gignitur
uel nascitur de virgine ? p̄ eius ista fuiss3
vera homo purus non deus nascitur
de virgine q̄ p3 falsum ? dēfō. tertia sit ce
illo casu ¶ Ad primum istorum dico q̄ b̄ta ad p̄m
virginem ante illam p̄uenerit ip̄e sā-
huisse virtutem uel potm̄ gn̄andi ualez
dupl̄r intelligi pt vno m° q̄ h̄uisset in tute
sic gn̄andi i sine viri semine et ? tunc
ue° p̄a gn̄a nec hic concludit p̄o ūne
alio° absolute q̄ hunt virtute gna-
nar potuit gn̄are em mō vno directe
? tunc concedimur p̄ma gn̄a nec q̄ hic
conclu ro adducta p̄ncipale nec auctoritas
damasceni ut notum ē. ¶ Ad 2m si ergo
ro concedo. quia nec enīs ē impoble cum
coniunxu diuino q̄ius p̄cise p̄uatiua
talis organisatio non potuisset fuisse
facta p̄ uirtutem creatam ? cetera ¶ Ad 3m
p̄tem quia uirtus creata non pt aliq̄
organisare nisi uīctē motu dico q̄ licet
hic ēēt vnū p̄m q̄uem cursum tamen
sine motu po3 h̄ fieri p̄ aliquem. consi-
dei spalem ¶ Ad tertium dico cum Thō.
de argentina q̄ damascenus dicit illa v̄ba
q̄ Nestorium ponentem in x° duas ēē p̄as
sicut duas nās ? s3 hic si virgo ēēt mater
hominis x° ēēt mater p̄m hominis non dei. Tum
ibidem dicit damascenus non. n. hominem induc-
genuit virgo sancta s3 vnū deum ? uerū

Nestorius dei in unitus eum qui ex
virgine natus ? theophoron deum fe-
rentem dicens in p̄p̄ssis insipiens hos
aut theophorum intellige uel deus ab
sit s3 deum incarnatum ? p̄p̄ea dicit
sanctam virginem vere intelligi ē dicit theo-
tocon .i. dei genitricem ? cetera ¶ Ad quintum
concedo q̄ filiacio respicit ypostasis
? q̄ xp̄us s3 eternam ypostasim ē
a beata virgine genitus non quidē
gn̄acione eterna s3 t̄pali qua p̄sona
eterna ē facta homo ? simile solum
sicut Thōs in 3° ¶ Ad quintum nego gn̄a
quia licet filius individuus sit vere filius
virginis non tamen h̄et abea ēē s3 a p̄re
ut dicit Thōs vnde etiam licet in
creaturis ō3 q̄ filiatiue generans det
ēē p̄ducto p̄ illam gn̄acōem ut p3 q̄ gn̄a-
nar ? vere homo gn̄at hoiem sicut
brutum gn̄at brutum l3 anima hominis
creetur alas .n. unius p̄tie ? dē ho ēēt filius
hominis q̄ fetus bruti plus eius ¶
Item homo ē p̄fectissimum animal ? dum
cunque alteri sp̄ei animal p̄ficē non debate-
op3 determinata ex p̄mordiali rerum
institutione virtus gn̄atiua sibi silis p̄e
nar p̄ naīm hoc n ē p̄fectissim operum
anime vegetatiue in viuentibus nālibus
1° hoc non debet dēēē homi s3 homo
generans hominem non dat simpl'r
ēē q̄3 non p̄ducit eius mat̄ias uel actiue
p̄ h3 uiuendo aīam cum mat̄ia organi-
sata ut p3 ēē tacti 1° ¶ Ad sextum
nego p̄a gn̄a ad p̄os quia virgo ē mēr
x° p̄o antis eo q̄ p̄ter illam vniōez
deus ē homo si aūt p̄ hominem intelligē
ibi humanitas tunc concesso ante neg° gn̄a
.i.a. ergo si ratione illius vnionis ? cetera
3 quia rōne illius vnionis humanitas
supposita? a p̄a dicta ita ut vna sit p̄a
dei ? hominis non tamen vna nā deitas
? humanitas ? q̄3 h3 deus in concreto vn-
p̄o ? p̄p̄o s3 deitas in abstracto solum
p̄ nā ergo non o3 si p̄ter dictam vnione

Ad quintum

Ad quintum

homo p̄fectissimum animal

Ad sextum

virgo dicatur mater dei quia etiam dicta mater
deitatis. ¶ Item tunc hic homo equivocaretur
quia ibi sunt magis etc. etiam ibi quando dicitur
homo hic homo stat pro humanitate et ibi
quia est mater hominis stat pro supposito etc.

Ad septimum.
¶ Ad septimum negatur quia quamvis non sit verum
simul tres persone sunt dominus deus sed
deus verus quantum ad tres personas quantum ad cognitionem
non est sic quia sicut hoc deus potest dici
de tribus personis simul ita et de qualibet
singillatim sed non est aliquid potest dici de
hoc nomine deus quod non dicatur de hoc
nomine de tribus personis

Ad octavum.
¶ Ad octavum concedo
negatur quia sicut negat etiam magister distinctione 33
et augustinus quem allegat ad propositum quia
agens etc. quod secundo hoc etiam bene concedo
quod aliqua denominatione potest denominari ab agente
non tamen omni tali denominatione quia patet
et ita in proposito non oportet quod si virgo gloriosa
sic dicatur mater dei quod ipsa dicatur pro eius quando
non conveniunt omnes conditiones requisite
ad hoc quod aliquis sit verus pater alicuius
hominis ut patet ex positione istius quo tamen omnes
sunt beate virgini conveniunt omnes conditiones
requisite ad hoc quod aliqua sit vera
mater. Unde ut dicit sanctus Thomas corpus Christi
fecit illas actiones non mediante se
ipso sed per se ipsum quod ad patrem pertinet
sed quod artifex operando in materias exteriores

Ad nonum.
¶ Ad nonum utrum hic homo etc. negatur etc.
quod spiritus sanctus genuit etc. ergo secundum damascenum
ut allegat sanctus Thomas quando est ex substantia alicuius
procedit et glossa prima sed ex parte quod genuit
et fecit ut nasceretur etiam sed non est
similis Christo in natura illa quam in beata
virginis formavit.

Ad decimum.
¶ Ad decimum conceditur
prima quia ad ipsorum quia tunc ita et licet
dicta sunt constat istam fuisse veram hoc
nec hoc res nascitur de virgine dimitta
humanitate que hic tunc non fuisset genita
vel nata filiatione eo quod nulla filiatione prius
dicitur nisi supposito, vere tamen generaliter
et propagationem predicabatur sicut etiam dictum

Adhuc contra decimum.
forum quantum ad etc. ¶ Item adhuc contra dictum
totum omnis qui nascebatur de virgine
ante dimissionem stante casu illius
tantum erat Christus qui solus sit nascebatur
sed iste homo numquam fuit Christus eo quod ista
humanitas numquam fuit Christus ergo hic homo
non nascebatur de virgine ante illam
dimissionem nec etiam post ut notum est
ergo ¶ Item hic homo fuit natus de virgine
ergo haec humanitas fuit nata de virgine ergo ipsa
fuit nata virginis ergo fuit filia virginis
et per consequens ipsa fuit soror Christi. ¶ Et
iste est filius virginis qui nec est neque
fuit Christus et Christus fuit filius virginis
ergo beata virgo habuit duos filios. ¶

Ad primum.
Ad primum istorum negatur antecedens quia ante
illam dimissionem aliquis nascebatur
de virgine qui non est nec fuit Christus
unde quamvis ante illam dimissionem supposito
dicto casu fuit hec vera nullus nasce-
batur de virgine preter Christum eo quod hec
tamen fuit vera nullus qui non est nec
non fuit Christus nascebatur de virgine tamen
post dimissionem casu posito esset falsa et mutata

Ad secundum.
de veritate in falsitatem quia tunc diceretur
quod iste homo qui non est nec fuit Christus
nascebatur de virgine. ¶ Ad secundum negatur consequentia
quamvis potest hic nata accipitur nominaliter
non tamen omne quod natum est de matre est eius

Ad tertium.
filius vel filia ut patet ex superioribus. ¶ Ad
tertium negatur quia sed bene conceditur quod duos filios
habuit et quod utrumque illorum duorum peperit. ¶
Sed quod beata virgo numquam peperit nisi semel
et unico partu ergo non peperit nisi unum filium
ergo non utrumque duorum peperit. ¶ Negatur quia
consequentia est quod eodem et unico partu
ipsa peperit duas res scilicet Christum et hanc humanitatem
que non erat Christus et tamen Christus fuit filius
eius et tunc in isto casu haec humanitas quam
ipsa virgo diu ante pepererat cum sit homo
filius virginis. ¶ Sed quod Christus fuit filius
virginis et deinde iste homo fuit etc.
filius eiusdem virginis quod est secundus et est secundo genitus
¶ Concedendum negatur quamvis bene tamen
concedendum est quod ille fuit secundus filius sed non
fuit secundo genitus nec secundo natus etc. est
quia in dicto casu incepit esse filius non

pncaniitatem ꝫ pdimissiom pqnit
tepit ee ho. ¶ Ex q. vtiqꝫ istor dennar
filio dei ⁊ isto homie fuit virginis fio
⁊ vtiqꝫ istor e ⁊ ipa virgo e. io. vtiqꝫ
istor adhuc e filius vginis qo fuit
fies. ¶ Videtur nec pmam cclam
quia ꝫ filius dei fuit filius virginis
dum eet xpus ⁊ eet homo tamen statc
medo tam i ea dimissione hnant
de fuis ee deus ⁊ homo. ⁊ filius vgis
¶ Ite poz hic argui hic homo fuit qn
xꝰ patiebat in cruce ⁊ ipe non fuit tc
alius ho qr io. ipe tunc fuit vel erat
xpus ¶ Item xpus non hnit aliaz
carnem nec aliam aiam nec aliam
hnanitez qm iste homo ꝫ pꝰ fuit ho p
illam hnatez p qua iste ho e ho i xꝰ
fuit iste homo ¶ Nec nlꝫ argui
qua ¶ Quantu ad 2m arlm sciendum
q vnio e aliquoz vnibilum in vni
uncio ¶ ⁊ hc dup qua vel talia vni
bilia se hnt ad inuice sicut actus ⁊
actuale seu forma ⁊ formabile vel no
¶ Si pmo h dup qua vel ex eis re
sultat aliquid pse vnu q rone talis
vnonis sortitr denoiacom ecciam
ut pz in opposito ex m ⁊ for. vel non
resultat aliquid tale ꝫ vnu denoiatr
concretiue ab alio sicut sbm dr albm
ab albedie etc ⁊ nec in ho qe sbalino
vnonis nec in aliqua eius spe vnio
ypostatica repitur ¶ Si vero vnibilia
non hnt se sicut actus ⁊ actuabile
vel vnu alteri vnitu denoiatr ab ipo
vel sortitr aliquas denoiacones ab ipo
quas als non hret vel non ¶ Si 2m
tunc e aliquoz quoz neutr e i pot
ad altm nec ex eis fit pse vnum alio
spei ab utroqꝫ vnibilium ut pz i vnione
duarum medietatum alicꝫ ligni vel
alterius corporis homogenei. vel duoꝫ
gradum albeius in vna parte vel dupa
sbiecti ⁊ eodem mo de 9silibus gdibus
aliarum qualitatum ¶ Si pmum hc no pt ee

aliquoz quoz utriqꝫ e supotm vel quoz
neutru suppositu quia tunc vel non
eent vnita vel caderent sb alio gne vel
spe vnonis hnic o distincto vel o distincte
ab oz q vnu eoz sit suppositu ⁊ alteru
non vel qo illud alteru si non eet si
vnitu vel sibi derelictu eet natu esse
suppositu quus unit ab altero supponitur
vel non si pmu tunc e vnio ypostatica
¶ Si 2m tnc pcrdictas vniones eet
vnio alicꝫ rei que non ⁊ dese na esse + nata
suppositu ꝫ aliqua spe vnionis nob
nominata pmo ignota. alicui supposito
vnita ⁊ dicto ignota. quia dubiu e an
talis aliqua sit possibile saltem apud ali
quos ¶ Pretera sciend q hic de vnio
ne ypostatica duplex est ymaginabilis
via vna q nulla na est alicui vnibilis
ypostatice nisi que nata ⁊ ee suppositu
sibi derelicta et dici opteret q nec m nec
forma nec alicꝫ actus poz subsistere
seu supportari existere suppositalitate ppia
vel aliena eo q hꝫ f q aliquid tale
sit subsiste repugnat ꝫ inclunt ercia vel
¶ Alia via eet tenendo q quelibꝫ
res sbsiste possit sbsistena ppria vel
aliena ⁊ ponis q quelꝫ res creata
alicui possit vnir ypostatice ⁊ ista via
valde videtur pbabilis quia non e magis
mgns rem que de sua na nos hꝫ tepe
tendentiam nale ad subsiste nec e nata
ee suppotm ꝫ delicta alunde subsiste vi qal
bedine etc qua rem que e suppositu de
supportari vel posse non subsiste sb
sistentia ppria vel aliena ꝫ pm e possibile
io 2m ¶ Cum pmam viam describe
vnio ypostatica fuit pona inferius
¶ Sz nc scdm viam poz sic describi
vnio ypostatica ⁊ illapsus alicuiꝫ
suppositi alicui rei quo illabens ipaꝫ
supportat ⁊ sbsiste seu supportari existe
facit ¶ Huius visis pt vnio ypostatica sic
describi q e illapsus psone seu suppositi
alicui rei quo illabens. supplet suppositale

cor^m p^m

2^m correlarium

Nota divisionem ad investigandum quid sit racio suppositi

Contra p^o

sb sisté illius ve^e quo ipa pre sbsistet
sibi ipi dlicta ¶ Correl^m extquo sequitur
q^d suppositum divinum in suppositum creatum.
suppositalitas et na^a sunt inseparabiles
et in supposito creato ve^e non e^t ceritia
le esse suppositum primum pz inductive et in^a
quibus supposito creato cuius na^a pt ee
et non ee suppositum s^3 ee suppositata aliunde
in^x modum quem tangit distinccio predicta
¶ 2^m sequitur q^d aliqua sba totalis que
e suppositum pt manere et non ee suppositum
vel sbsistens^a suppositalis cuius non
possit manere non tendencia ad sub
sistendum vel supponendum extendum pa
ps pz ex correl^o preced^ti et 2^a p^e quia cuius
sic que et suppositum centrale est tendens
ad sbsistendum sbsistens que et ipa est
sbsistens aliena i^o ¶ Prognotum et
dicte descripcionis intellectu plenior videre
que sit racio suppositi et igitur que sit
racio persone s. sm quos conceptus sit
impositi isti termini s. suppositum et persona
pzno sciendum q^d ee suppositum excludit
aliquam inniteciam seu tendenciam
illius suppositi ad aliud non tm omnem
¶ Ideo sciendum est q^d innitencia huius
rei vel tendencia ad aliam quidem est huius
que apparet quod triplex reperitur prima actualis
vel aptitudinalis tendencia seu innitencia
forme ad sbm et ecio ¶ 2^a partis ad totum
Tercia contigui ad contiguum sicut spera
ignis na^a^r innititur continuo orbis lune
et omnis locatum na^a^r suo loco na^a^li et^c ¶ 4^a
coexistentis ad illud cui coexistit appareret
ut intelligencia orbi. Quinta ut conservati
ad suum conservans ¶ Ex hiis patent
aliquae conclusiones ad propositum ¶ Prima q^d
conceptus suppositi quem sumimus ex hiis
que na^a^r apparent et apparuerint sunt
p sba et quod dicat duarum primarum habitudinum
seu innitenciarum ad aliud negacionem
ista pz inductive quia s^3 conceptus
quem oriuntur in nobis ex na^a^li cercitu-
dine vel videtur suppositum nisi sit
sba nulli innixa p^o vel 2° s^3 eam ee

inniceam alteri aliquo aliorum tamen modorum
non aufert ab ea racionem suppositi alias
in spera ignis non esset suppositum preter
tercium modum innitencie vel intelligencia
pp orbem nec homo pp quintum ymo si-
cut innitencia ad ee suppositum excluderet innitencia
quinti modi nulla creatura posset ee
suppositum quia nec deo si creata e habes
tendenciam in aliud a se ut in conservans
¶ 2^a conceptus suppositi quem cogu-
vit que na^a^r et supna^a^r apparent hoibus
addit vlt^a predictam quodcum aliquis
innitencie ad aliud que non cadit sub
aliqua dictorum v. quinque modorum met^3 pz
quia cognitum est ex scriptura divinitus
dictatis et revelatis q^d aliquod suppositum
s. xpus e homo cuius totalis humanitas
tamen nata sit ee suppositum tamen non est
homo nec suppositum pp innitenciam ad suppositum
divinum q^d e deus et homo sed talis innitencia
non sit esse primi vel 2^i modi eo q^d sit
vel pt inniti supposito divino et innitencia
aliorum tamen modorum non aufert racionem
suppositi ut pz ex predictis i^o convenit
q^d in xpo na^a humana hz quendam
alium modum innitencie et tendencie
penitus supna^a^lem preter primos et 2os
modos qui aufert eam s^3 illum alteri
innitentem ee suppositum et ille modus
e talis q^d na^a s^3 eum etiam suppositum
alterum innixa illud sbsistit vel suppositum
existit ita q^d illius nate sbsisté vel
sbsuppositare existé non est illius ee sed
realiter distinctum ¶ Ex hiis sequitur q^d sed
aliquid dr sbsisté seu supponere existé
preter se suo ee a suo sbsisté modo
sic eciam aliquid dr sbsisté vel suppositum
existé sbsistencia a suo ee realiter distincta
p^a ps pz de quolibet supposito q^d in nulli
innititur aliquo^o quam non cadit sub 3^bus modis
ultimis p^e divisionis innitencie 2^a ps
pz de na^a humana xpi que subsistit non
sua ee s^3 sbsistencia que et supposito dei
¶ Ex quo sequitur conversum q^d ph^o simpliciter ignoravit
quod ea sbsisté p s^e non e aliud nisi

b[ili]tetur inherenciam vel tendenciam
ipsius ut inquie[tu]m quam h[abe]t an[im]a ad su-
pportar[i] tendendum / s[ed] in x[ps]o diam[eter]? r[ati]o[n]e[m] a[d]
s[ub]sist[er]e p[er] se est ut sic q[ui]etatur suppo[si]-
tali p[er] se q[uod] p[er] h[oc] suppletur quietari
quo a infe nel p[er]mixcionem p[ri]m[i]
vel secundi modi ad alterum est natum
quietari sive nat[ur]e dilictum p[ri]ma via p[ate]t
quia si a[lia] subsistit et non esse suo p[ro]prio
tunc non e[st] p[er] se suppositum natum tu[m]
suppositum i[de]o s[ub]sistit s[ub]sist[er]e alieno s[ed]
tale sub sist[er]e non v[idetur] esse nisi tunc
ab eo quo s[ub]sistit eius tendencia qu[a]m
habet an[im]a ad supportar[i] tendendum i[de]o ¶

p[ro]po ¶ Ex hoc ultra sequitur q[uo]d q[uo]d in x[ps]o
diam[eter] p[ri]mam impo[ssibi]le e[st] materiam
vel formam vel aliquam rem que
non e[st] nata esse suppositum sub sist[er]e vel
supportari exist[er]e secus vero in x[ps]o r[ati]o p[ate]t
diam p[ri]mi p[er] se p[ate]t quia non s[ub]sist[er]e
p[ro]prio quia tunc p[ote]st esse sp[eci]o[rum] nec
alieno quia tunc h[ab]eret tendenciam
n[atur]alem ad supportari tendendum ut p[ate]t ex
p[re]c[eden]ti correlario s[ed] hoc non unum quamq[ue]
nisi q[uo]d p[o]t[est] esse suppositum i[de]o ¶ Ex hi[s] se[quitu]r s[ecund]a

q[uo]d quamvis omnem partem totali s[ub]e
composite integralem po[ssibi]le sit ut ipse esse
sp[eci]m et similiter suppositari supposito alieno
utriusq[ue] tamen de parte essenciali toti s[ub]e s[ed]
de forma vel materia e[st] impo[ssibi]le in x[ps]o
p[ri]ma via r[ati]o[n]e p[ri]ma p[er] se nota et ex d[i]c[t]is
p[re]ludiis et r[ati]o similiter ex immediate p[re]cedenti
et etiam q[ui]a h[oc] q[uo]d d[ictu]m e[st] q[uod] actualem vel
aptitudinalis inherencia p[ro]pinqua et co[n]s[eque]n[ter]
ve in aliud que et ut forme ad m[ateria]m
vel eo ops? infert esse supp[ositu]m quia illius
inherentie abnegacionem co[n]notat q[ue]rit[?]
s[upposi]ti et non solum actualis talismodi
h[abi]t[u]d[in]is abnegacionem conceptus
sup[posi]ti dicit non solum negacionem illius
inherenciarum actualium ad aliud s[ed] et
q[uo]d quodammodo aptitudinalem quietacionem
infe et totalitatem et p[er]fectionem
vel redicionem ad se s[ed] impo[ssibi]le e[st] form[a]
malem et ip[s]am non h[ab]ere eandem cen[?]be

inclinacionem et tendenciam ad for[ma]le
quam modo h[abe]t quia illa inclinacio n[on] d[icit]
nisi sua essencia talis s[ecundu]m et eo d[ici]mus
et de essenciali ordinabilitate materie
informa[n]d[e] ut eius p[er]fectione[m] et essencial[em]
inclinacionis vel tendencie terminacionem
et quietacionem eius i[de]o impo[ssibi]le et aliqu[od]
illarum esse suppositum ¶ Ex quo etia[m]
q[uo]d sequitur illud q[uo]d supremus d[ictu]m e[st] s[ed] q[uo]d
impo[ssibi]le e[st] aliquod illorum suppo[si]ti terminari
sive s[ecundu]m se sive alunde quam a nulla a[liu]m
h[abe]t nec h[abe]re p[o]t[est] terminabilitatem ex sua
essenciali condicione nec h[abe]t tendencia
ad suppo[sitan]d[um] excludunt i[de]o ¶ Ex hiis se[quitu]r Sep[ti]a p[ro]po
sep[tim]a q[uo]d nat[ur]a que modo e[st] p[er]sonalis
suppositum p[ote]st tamen tenaliter in humanu[m]
ad aliud p[er]solum et advenire desinere
esse suppositum p[ate]t quia si aliud fieret
p[er] se integralis eius vel si deus simul
eum cum alio aliquo eiusdem s[peci]ei q[uo]d
facerent p[er] se unum ut duo gradus albe-
dinis faciunt p[er] se unam qualitatem / et si
forte h[oc] p[er] se dicit impo[ssibi]le tamen certum e[st]
q[uo]d to[ta] s[ub]s[tanti]a que nunc e[st] h[om]o p[ote]st fieri p[er]s
none s[ub]e p[er] addicionem ex parte materiali
vel alunde / vel si deus faceret essencia
aliquam informative inherere alicui m[ateri]e
sibi s[ub]ortibili sive constitutive sive no[n]
constitutive ex d[i]c[t]is desineret esse supp[ositu]m si[militer]
est si to[ta] h[uma]na na[tur]a fieret forma p[er] d[i]c[t]a
compo[siti]o[n]em materie prime vel alterius s[ub]e
s[ub]ieccione creabilis et actuabilis i[n] for-
me. vel si tercio homo qui nunc et
sp[eci]em assumeret a supposito divino ¶ Ex Cor[olarium] xiii
dictis se[quitu]r correlarie quare deus p[ote]st esse p[er]
et suppositum subsist[er]e creat[ur]e et non p[ote]st
esse, esse r[ati]o illius vel supple eius esse
quia non p[ote]st esse aliqua maneret
essentia et desinere esse suo p[ro]prio esse
sunt de s[ub]sist[er]e ¶ Cognito ergo ex d[i]c[t]is No[ta] que sit racio persone.
p[ro]p[ri]o quo suppo[situm] et qua r[ati]o[n]e quot[?] q[ue]rit[?] s[ed]
homo suppositum e[st] h[oc] nomen supp[ositu]m vel
h[oc] complexum s[ubstanti]a essencia suppositalis
q[uo]d ex d[i]c[t]is sic p[ote]st describi suppositum e[st]

vel

9. 47

sba p[er]se sbsistens nulli alteri ap[ti]
p[er] eentialem inclinatio[n]em et tendenciam
actualem vel aptitudinale[m] vel sbito
vel toti supponenti innixa. Vel sbiug[itur]
sit suppositu[m] est res p[er]se sbsistens sbsis-
tencia s[ibi] p[ro]pria seu ydempticata. Similiter
patet pt quid ult[im]o h[abe]t o[mn]io[d]' b[ene] p[ar]tal
e[ss]ncia p[ro]p[r]ie quia ut ult[im]o nisi q[uod] res
p[er] quam s[u]pp[ositu]m s[cilicet] quia s[cilicet] supp[ositu]m sit e[ss]encia
r[aci]onalis. Septimo p[ate]t q[uod] h[oc] g[e]n[u]s su-
positu[m] seu e[ss]encia suppositalis divi[n]e
in duo s[cilicet] in e[ss]enciam suppositale[m] p[er]so[n]alem
et suppositalem non p[er]sonale[m] et ideo ulti-
m[um] divinam est non divinam etc. Potest [e]t[iam]
d[ici] sbi p[ro]p[ri]a q[uod] est res exsus natura r[aci]onalis
p[er] eentialem s[ibi] inclinatio[n]em et tendenciam
actualem vel aptitudinale[m] nulli alteri
ap[t]e innixa vel subiecto vel toti vel su-
ppon[en]ti ita q[uod] quel[ibet] res exsus r[aci]onalis
e[ss]encia p[re]cise exh[ibit] q[uod] ipsa non h[abe]t aliq[u]a-
talem innitencia[m] cum est p[er]sona. Vel
sic p[er]sona est na[tur]a r[aci]onalis p[er]se sbsistens
sbsistencia sibi ydempticata. Sexta p[ro]p[ositio]

Octava p[ro]p[ositio]

h[ec] octava q[uod] solu[m] est divina na[tur]a r[aci]onalis
q[u]e p[er] nullo da[tur] et plenaria reduct[i]o[n]e
ad se et omnis tendencie in aliud p[er] eius
ab negatio[n]em est p[er]sona p[ro]pr[i]e quia sola
divinam na[tur]am absolute est impossibile ex-
p[ro]p[er] te[m] vel for[m]a[m] inhesiuam sive g[e]n[er]a-
tiue sive non constitutive vel suppositi
q[uod] non est ipsa innixi supponitur in p[ro]p[ri]-
sio etc ut plene ee exigit aliq[ui]d ee p[er]
ip[s]am eo q[uod] p[er]se ip[s]am sufficientissima et
et omnem q[uod] p[er]fectio[n]em supp[ositi] et dignitatem
ex se ipsa h[abe]t vero etc. Correl[arium] Gra-
nus gradus et modus exsudi p[er]so-
na[lita]tis a p[ri]ori ex omnimoda illimitacione
ulterius na[tur]e r[aci]onalis ad aliud p[er] eius
ip[s]am p[ro]pinq[u]i[tate] ex p[ro]p[ositi]one et eius p[ro]p[ri]etate. Vel

Nona p[ro]p[ositio]

Nona p[ro]p[ositio] nulla res creata vel creabilis
nature r[aci]onalis p[ot]est ee cum c[on]venientia
ee p[er]am r[aci]one suor[um] p[ro]pr[iorum] e[ss]encialium
p[ro]p[ri]e q[ui]a si sic tunc poss[e]t aliquas p[er]s[ona]s

r[aci]onalis suppositi creati. Cuius suppositalitatem
divina supp[osit]a non pos[sun]t supplere et p[er] c[o]n[sequ]ens
deus non pos[se]t naturam illius i[n] uni-
tatem suppositi assumere s[ed] f[als]itas p[ate]t quia
q[ua]n[t]o creatura est sblimior et deo p[ro]p[in]-
q[u]ior tanto est ei ypostatice unibilior
et r[aci]one p[er]fectionis non redditur minus
unibilis alieno supposito nec r[aci]one im-
p[er]fectionis quia deus h[uman]am na[tur]am ypo-
statice univit et non ang[elicam]. Unde non
posset sic supponere om[ni]um p[er]sona[rum] r[aci]onalis
sp[eci]ei creabilem iuxta p[er]sonam h[uman]am etc.
Confirmat[ur] quia manifestum est q[uod] q[u]a[n]do
h[uman]a pot[est] facilius de sui r[aci]one p[er]sona[m] q[uam] anima[m]
quia q[uam]vis iam est p[er]sona p[ro]p[ter] ea na[tur]a pt se
pars integralis h[omi]nis est na[tur]a vero q[uod]
q[ua]n[t]o p[er]sona est inferioris sp[eci]ei tanto sua
p[er]sonalitas est sibi minus e[ss]encialis vel
tanto facilius q[ua]n[t]o in se et est de p[er]f[e]c[t]ibilis
etc. Et sic etiam q[ua]n[t]o r[aci]onales na[tur]e
magis appropinquant deo seu nature
divine simp[liciter] inseparabili p[er]sonate
tanto videntur inseparabilius p[er]so[n]ari
et sibi ipsis miri et pleniori reductione[m]
sup[er] se h[abe]re lic[et] magis convenienter
r[aci]one p[er]fectionis ypostatice sunt uni-
biles q[uam] nature inferioris etc. Correl[arium]
soli nature increate convenit ee p[er]so-
p[er] e[ss]enciam seu q[uod] p[er]sonalitate idem dico p[er]
suam r[aci]onem e[ss]encialem et specificam
p[ate]t ex dictis. Sextus seu decima q[uod] in[ter]
p[er]sonam h[uman]am nulla e[ss]encia [sic] vel capta-
nata supponitur in se existe[n]s est deo uni-
bilis ypostatice s[ed] solus vero in[ter] h[uman]am
tam p[ate]t clare tam ex diffinitione uni-
onis ypostatice p[re]missa q[uam] ex pluribus
aliis quibus est dicta diffinitio declarata
ex hiis aliquam p[ate]t modus ymaginativi
onis ypostatica b[ene] p[er]fectum et i[n] enigma-
te eo q[uod] incomprehensibilis est a viatore.
Deinde videndum est de unicacione
ydiomatum p[er] quo sciendum q[uod] ydioma
grece de latine p[ro]p[riu]m vel p[ro]prietas dicitur
damascenus de q[uod] ypostasis seu divine pe
denuit non h[abe]t sbam b[e]n[e] p[er]fectorem istam.

ydeomata i determinatas proprietates ka
racteristicas non i determinata sunt ypo
postasis et allegat magister historiarum 1o de anima
vnde ydeoma videtur dici ab ydeos quod
est forma et onoma nomen quasi nomen
sumptum a forma rei et ita omne nomen
exprimens aliquam rem proprie secundum suas
formas proprias potest dici ydeoma et etiam proprietas
talis conveniens rei sit expresse vel exer
cibilis dici potest ydeoma ut patet ex dicto
Damasceni allegato patet etiam hoc per beatum
Augustinum super Iohannem tractatu 23 dicentem proprium
est divinitati posse lazarum suscitare
et proprium est humanitatis secundum eam naturale
affectum posse lacrimari. Et in ibidem
dicit Christus sunt singulis propria et inpermixta
ut ydeomata etc. ¶ Preterea sciendum
quod aliquod est idioma nature et est illud
quod proprie competit nature non ut est proprium
in tali supposito et idioma divine nature
est esse in tribus personis non distinctis realiter
quod non prodire vel produci ab intra
humane non ut idioma et humanitas
posse esse partem humanam vel hominem et
posse non esse personam etc. Aliud non
est ydeoma persone quod etiam aqui[illegible] da
[illegible] idioma secundum naturam quod proprie competit
ut in divinis esse patrem et posse producere
filium etc. Invenimus non ut esse hominem
risibilem vel [illegible] etc. ¶ Ex hiis potest
talis describi communicacionis ydeomatum
[illegible] [illegible] quod ipsa est secundum plures
naturas [illegible] proprietatum debitum persone cuius
suppositum attribucio. ¶ Aliter potest
describi Communicacio ydeomatum est
denominacionum sumptarum a proprietatibus
plurium naturarum in supposito eas sup
portante sub unionis ypostatice ad
unam vel plures earum resultacio.
¶ Conclusio 2a dei filius verus deus homo
[illegible] ydeomatum racione unionis
ypostatice humane nature ad ipsum et
propter ydeoma humane nature non inquantum
[illegible] sed ut sibi derelicta esset suppositum

est homo ut patet per dissimilitudinem ydeomatis
[illegible] etc. si pallium subsistere de se [illegible]
tate vel subsistit non ex eius formalitate
hec ydeoma sibi non convenit sed tandem in eo quod
eius suppositalitatem supplet seu quo
ipsa subsistit sed hec est unice suppositum
filii dei etc. ¶ Item omnis subsistens
seu suppositum humane nature est et vere deus
homo dei filius est huiusmodi etc. et non [illegible]
racione unionis ypostatice qua communicatum
sibi hec ydeoma homo etc. ¶ Non [illegible]
[illegible] et passiones proprie dicte [illegible]
tones locales etc. que competebant
humanitati [illegible] attribuuntur supposito divino per com
municacionem ydeomatum sed etiam esse hominem
vel etc. que sibi nata sunt competere per
ut ipsa est nata esse suppositum sibi derelicta
patet quia esse hominem in [illegible] et racione
illius unionis ypostatice communicatum
divino supposito actiones aut et passiones
etc. solum [illegible] istud est quod [illegible] etc.
¶ [illegible] [illegible] concedi possit quod deus sine
homo novum sit quod homo sit deus
[illegible] per patet quia per unionem ypostaticam
verbi divini incepit esse subsistens in
humana natura supplens eius suppositalitatem
etc. et patet per id Io. 1o Verbum caro factum
est et exponitur caro id est homo per doctores
et patet etiam per id ad [illegible] 1o qui factus est
ei ex semine david secundum carnem et tales
auctoritates sunt plures ad hoc [illegible]
allegat magister in 3o [illegible] ¶ Ex [illegible]
quia iste homo demonstrato Christo eternaliter
fuit deus non incepit esse nec est
factus deus illa homo est factus deus
absque [illegible] posita non videtur ab
solute concedenda. Et si occurrat auctoritas hoc
sonans exponenda est sicut doctores docent
[illegible] est quod homo est deus ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] est unum suppositum seu una [illegible]
subsistencia quo vel qua due nature [illegible]
[illegible] et condistincte [illegible] [illegible]
[illegible] patet ex [illegible] quod [illegible] et divina [illegible]
subsistencia verbi personat naturam humanam

quod in christo sint due filiationes

ut patet expresse glose et eius ponitur et in aliis personaliter nam divinum verbum eam desiit personare etc. ¶ Patet etiam ex alio quia est notum ex fide quod in christo sunt due nature integre et inconfuse quarum utraque nata est esse suppositum unde et apostolus simul et doctores divinam naturam in christo vocant formam dei humanam autem formam servi. Si igitur iste nature tantum in uno supposito suppositantur aut hoc est sic quod intelligitur si non tunc aliud esset suppositum divinum aliud humanum et tamen suppositum sit humanum sit homo et suppositum divinum in christo esset aliud ab homine et per consequens non esset homo eius oppositum patet ex conclusione prima ¶ Item tunc in christo essent plures persone hoc fuit error Nestorii ut patet per boecium in libro de duabus naturis christi. ¶ Item si alia esset subsistencia personalis humanitatis christi et alia divinitatis igitur pluralitas esset in christo contra fidem quod patet Jo. 2. Omnis spiritus qui solvit iesum christum ex deo non est.

Correlarium primum

¶ Correlarium primum verbum divinum non assumpsit personam hominis sed naturam patet ex ratione et etiam patet hoc 2o distinctione 2a ubi ad hoc allegatur beatus Augustinus de fide ad petrum expresse dicens deus verbum non accepit personam hominis sed naturam.

Secundum

¶ Secundum correlarium in incarnatione si tota trinitas sit operata ipsa incarnatio non ad plures sed ad solam personam filii est terminata. Prima pars patet quia opera trinitatis ad extra sunt indivisa ut patet per Augustinum 12o de trinitate et allegatur a doctore parte 2a. ¶ Secunda pars patet ex conclusione et patet etiam totum correlarium per magistrum ibidem dicentem quod filius non pater vel spiritus sanctus carnem assumpsit ipsam tamen carnis assumptionem trinitas operata est quod patet per Augustinum in libro de fide ad petrum. Trinitas nos sibi reconsiliavit per hoc quod solum verbum carnem ipsa trinitas fecit ¶

Tercium

Tercium correlarium unica et simplicissima est in christo persona subsistencia duarum naturarum unio nectio et ultimus terminus unionis que est ipsa essencia alterius atque et divina creatura patet quia persona verbi simplicissima est

est notum ex fide et ipsa est natura subsistencia personalis divine nature cum qua essencialiter unitur et contingenter est subsistencia humane nature atque dei creature etc. ¶ Omnis duas filiationes in christo fuisse sit concessibile non tamen duos filios est simpliciter accipere. Et patet cum in christo expedias non sit nisi unum suppositum sed nec est filius nisi suppositum patet ex premisso dicto etc. Prima pars patet. Omnis unitas que vere producit filius et eius filiatio sed in christo duplex est nativitas divinum suppositum vere producebatur filius una scilicet eterna qua producebatur filius patris alia temporalis qua deus factus est homo et filius virginis etc. ¶ Patet etiam hoc per Augustinum in libro de fide ad petrum et allegatur a doctore 3 distinctione 8 dicentem deus de sua natura genuit filium deum sibi per omnia equalem et coeternum. Idem quoque unigenitus deus secundo natus est semel ex patre scilicet eternaliter natus est ex deo patre deus verbum natus est de matre verbum caro factum unus idemque idem dei filius natus est ante secula et natus est in seculo et utraque nativitas unigeniti est filii dei divina scilicet et humana ¶ Quintum correlarium possibile videtur quod per nullam aliam unionis preter istam unionis hypostatice potuit quod deus esset vere homo patet quia quacumque alia sive unionis humanitatis ad deum data vel illa non sufficeret ad hoc quod esset deus homo vel esset impossibile etc. Patet quia quacumque alia unione ab hypostatica humanitatis ad deum posita data humanitas non fuisset de supposita etc. ista denominacio homo simpliciter remansisset et non in deum nec in divinum suppositum esset transivisset ¶ Possibile videtur quod non nisi per modum suppositalis unionis deus potuit fieri filius virginis passibilis et mortalis patet quia ista omnia non poterant competere deo nisi esset verus homo. ¶ Septimum correlarium Si verbum divinum dimitteret naturam humanam ab unione tunc filius dei non vere diceretur filius virginis vel filius hominis patet ex predictis et confirmatur quia filius dei non erat filius virginis

nisi per humanitatem sed ypostatice divi
tatem etc. Ista humanitate dimissa adhuc quid
ypostasis vel persona ... esse filium virginis
non amplius ei conveniat etc. Item
sta illa dimissione ipse non plus at
tinet tunc beate virgini quam ante
assumptionem carnis, sed post tunc non erit filius
virginis sed solummodo fuit eius filius etc.
etc. et tunc in isto casu non esset filius vir
ginis sed solum fuisset de preterito filius
virginis. Tertia conclusio: sicut plures 3ᵐ 4ᵒ
persone divine eandem humanitatem vel
aliam naturam creatam assumere poterunt
ypostatice, ita eadem persona potuit assumere plu
res humanitates vel alias naturas creatas
simul vel successive. Prima pars probatur quia
sicut filius supplet suppositalitate huma
nitatis assumpte, quia ipsa sibi deficit cum nata
sit subsistere, ita tamen pater et spiritus sanctus eandem sup
positalitatem supplere possunt sic quod utrique talis
humanitas diceretur subsistens seu suppositum
existeret etc. quia iste persone divine
ypostatice et eius patet cum quelibet persona divina
tantum habeat virtutem supportandi
naturam creatam sicut alia etc. Item
sicut arguit Thomas de Argentina quando
aliqua virtus indifferenter se habet ad plu
ra, tunc actio illius virtutis indifferenter po
terit ad illa terminari. Sed virtus divina in
differenter se habet ad tres personas divinas et
assumptio carnis humane est actio virtutis
divine etc. sicut terminari potuit ad filium ita
etiam ad patrem et spiritum sanctum. Item sicut ar
...ideo quia solis relationibus distinguuntur in
absoluto neutro se excludunt, sed persone
divine solis relationibus distinguuntur et natura huma
na seu alia natura creata de qua nunc loquimur
est absoluta, ergo talis natura suscepta ab una
persona divina non neutro sint ab alia
etc. Quo ad primam partem nota est ex fide,
et quo ad secundam supponitur sed aliquis probat quod
si in aliquo absoluto se excluderent neutro
vel neutro se excluderent in eo etiam dif
ferret et persone non solum relationibus differunt

Ex parte eque facile et eque bene verbum
divinum supportare potest plures naturas creatas
solo modo vel successive differentes sicut unam
etc. Antecedens: quia non minus potens est
in supportando quam in creando sed
eque facile potest creare plures res quam
in quocumque uno sicut unam etc. Ergo. Non
enim utrumque modo sit omnipotens et nec plus
arguat unitatem in deo supportatio vel
suppositalis unio quam creatio etc. Contra
omnis natura creata sive rationalis sive irr
rationalis que nata est esse supposita ab
solute eodem videtur esse ypostatice unibilis
verbo patet ex expositione secunde partis conclusionis. Probatur
sic quelibet talis creatura est in potentia obe
dientiali respectu divine voluntatis ut sit
possit suppositum a verbo seu suppositum
unibile verbo, nec aliqua videtur repugnantia
quantum est ex parte talis nature create et ex parte dei
omnipotentis nec aliqua repugnantia nec
aliquod inconveniens ex hoc sequi videtur, ergo conclusio
sicut etc. et in isto concordant sanctus Thomas
3 parte q. 3 articulo primo et Thomas de Ar
gentina eadem q. quinta articulo primo.
Item sicut arguit Thomas de Argentina ex
dens non potest naturam irrationalem assumere
aut tunc impotentia esset ex parte dei non
potentis terminare dependentiam irrationalis
create aut ex parte create non potest
tale ... subsistentia non primum cum
deus sit infinite potentie. Unde etiam
ait Anselmus libro Cur deus homo: Omnis quippe
necessitas et impossibilitas dei subiacet voluntati
et illudem aut quod dei voluntas nulli subiacet
neque necessitati vel impossibilitati. Nec secundum quia
eque sunt perfectionis non minus possunt separari
a creatura irrationali quam a creatura rationali sed per se
subsistere dicit perfectionem et potest separari a creatura
rationali ut patet in humanitate Christi, ergo et ab irr
rationali potuit separari. Contra convenientiam pos
sunt beatam virginem una generatione
tot filios generare quot supposita possunt vel
poterant sibi unam humanitatem ypostatice
sibi assumere vel unire patet quia quilibet talium supposi torum

Tertium

potuit esse homo distinctus ab alio sunt
supposita sunt vel fuerunt deitatis in primis
patet ex precedentibus etc. ¶ Tertium corr[ollarium]
beata virgo potuit una generatione tres
filios generare patet quia tres persone po-
terant simul eandem humanitatem assu[me]re
utraque quelibet causare illam filiis ypostatice
univisse sicut iste sunt et de persona filii
etc. ex precedentibus secundo posito ¶ Quartum correl[arium]

Quartum

si angelica supposita possent nam huius
suppositare beata virgo tot filios quot
sunt vel poterant esse angelica una genera-
tione potuisset generare patet quia ca-
dem naturam humanam omnis potuisset assu-
mpsisse ypostatice etc. ex dictis prius
Et dixi notanter si quia antecedens illius con-
dicionalis non videtur clarum quia dicunt
doctores satis communiter quod solus deus possit
illabi humane menti [illegible]
[illegible] ulterius ergo a forciori videtur quod solus
deus possit ypostatice humane nature
uniri eo quod per illam unionem intime
unitur suppositans supposito ¶ Quod
tamen sit possibile patet tendencia vel humane
ad subsistere per [illegible] terminatur perso-
nalitate essentiali [illegible] quia est plures anime
etc. [illegible] subsistencia angelica est sufficiens
suppositum terminare ¶ Item natura humana non
requirit ad sui personacionem absolute
personam infinite subsistencie et indepen-
dentem etc. [illegible] possit terminari
esse patet quia aliter non posset persona sub-
sistere nisi in finite subsistencie immedi-
ate subsistenter quod patet falsum ¶ Item racione
redemptivitatis nature et persone non redditur
magis terminabilis personaliter etc. quia est
terminabilis personaliter non redemptive cum
personalitate sicut redemptive assumpti
patet quia natura sive sit redemptiva a[illegible]
subsistencie sive non [illegible] terminabilis
per cum eam esse subsistentiam non sit
de denominatio essentialis ut primo dicitur
3 ¶ Quinto arguitur sic aliquam personam
personaliter terminare sive suppositare nam
[illegible] non et infinite potencie etc.

hoc pot finite personalitatis terminari anime
patet quia omne aliquod quod se habet ad extra
scilicet agendo vel terminando est quod est in-
finite potentie convenit cuilibet termino
personali divinam sed istud non convenit
cuilibet earum etc. non est infinite potencie
¶ Sexto sequitur correlarium quod licet actione de
personare nam deitatem esse infinite po-
tencie non tamen ipsam de personata
suppositum terminare patet ex dictis est
[illegible] ipsam personam per conclusionem subsistere
pone potest ex dictis rationibus suppones
ad fundandum eam esse ¶ Quintum

Quintum

correlarium nulla divino angelica ad naturam humanam
preter istam personam fieret homo ypostatice
vel aliud sufficeret ad hoc quod iste angelus filia-
cione ab homine generaretur et nasci et mori
de dicto ¶ Prima pars patet quia nec potest ab homine
filiatione generari nisi homo sive suppositum
humanum ut ex predictis patet etc. ¶ Secunda pars
patet quia si homo per ymaginationem an-
sit possibile vel non ad presens non curo vi-
deretur persone angelice non constituere
sed informare tales angelus videretur
homo eo quod omnis divino informativa et
constitutiva est concretive denominativa sive
a forma informante sicut esse album ab al-
bedine et ita talis angelus esset homo al-
terante et ulterius omnis homo cuius naturam
potuit dominum agitante et infinitivi
consignative generanti potuit filiatione
generari nunc dicta impossibilitate sed ho qui
tali modo esset angelus esset homo dicitur etc. ¶ Item
si iuxta ymaginationem tactam imperfecti-
cione natura humana esset ab alio suppositata
tamen sequitur ¶ Sextum correlarium possibile forte

Sextum

non est divinum hominem absque hoc quod aliquis homo
qui nunc est esse desinat vel existere etc.
item tot esse homines quot nunc sunt ab-
sque hoc quod aliquis homo de novo esse inci-
piat vel perdurat ¶ Prima pars patet quia si omnes
humanitates que nunc sunt una persona
sibi uniret ypostatice prout est possibile ex 2a
et non fieret alius homo tunc tamen esset
divinus homo eo quod tamen eorum suppositum

humanam homo aut e non supponit ut
nunc suppono ex quibus sequitur et impono
huius tamen homo et tamen nullus homo
desinit esse vel destruitur etc. ¶ Ex predictis
supponendo ultimis quod verbum divinum
vero omnes humanitates quas assumpsit
excepta prima ¶ Ulterius sequitur quod posset
forte aliquem simul et hominem asinum
leonem columbam et ita de ceteris speciebus
absque desinitione vel variatione facta
in natura alicuius individui vel speciei
si deus simul assumeret naturas humanam
angelicam etc. ¶ Item infero quod de ab-
soluta potentia dei natura rationalis per-
ducta deo personaliter preter hoc quod semper
ipso beatifice videatur quia stante uni-
one ypostatica seu personali creature
rationalis ad verbum potest deus suspendere
actum liberum eiusdem creature talem
visionem ut prius conservando etc. ¶ Se-
cundo beatifica non includitur in ratione
unionis ypostatice etc. alias preterea quod
nulla creatura in ratione esset deo ypostatice
unibilis cum apponitur ex eorum primo
huius communis ¶ Item secundo non videtur
esse verum nisi inquantum apprehendo sine
ratione boni perfectissimum puta ulti- finis
sed deus potest omnino suam libertatem
potest ondere se tali nature assumpte sed
ratione entis seu veri et non sub ratione
sub ratione boni etc. ¶ Contra primam conclusionem
arguitur sit maior est unio trium personarum in
una divina natura quam duarum naturarum in
una persona etc. sed non obstante prima
unione ista non est vera pater est filius etc.
non obstante 2a ista non est vera deus est
homo ¶ Preterea sed ypostasis primo secundo
omne predicatum vel est essentiale non quidditative 2º
ut genus vel est essentiale quidditative ut differentia
vel accidentale non quidditative ut accidens
vel accidentale quidditative ut proprium sed non
istorum modorum hoc predicatum homo dicitur de deo ut
patet inducendo etc. ¶ Item si homo predicatur 3º

de deo ita quod hoc sit vera deus est homo aut
per se aut per accidens non primum quia per se
presuppositum deo omnium sed hoc predicatum homo non
convenit deo omni quia non deus ut notum est quando
dicitur esse non 2m quia iste homo de
incarnato Christo est vera sed cui nichil potest ac-
cidere eo quod nullius actualitatis est per se capa-
x deus receptiva ¶ Item quod predicatum de deo 1º
dicitur est predicatum essentiale aut substantiale vel
relativum sed homo ut dicitur de deo non est predicatum
essentiale seu substantiale quia tunc esset conve-
niens personis vel relativum ut per se notum est
etc. ¶ Omnis predicatio aut est per essentiam ut homo 2º
est animal aut per inherentiam ut homo est albus
vel per causam ut dies est latio solis super terram
sed nullo horum modorum videtur posse dici
ista deus est homo etc. ¶ Preterea si sit 3º
sequitur quod idem predicatum potest specialissime dici
de deo et creatura secundum illas propositiones
deus et creatura esset eiusdem speciei spe-
cialissime quod est falsum quia iste terminus homo
sub eadem ratione dicitur de deo et etiam de homine
puro qui est creatura et non equivoce
quia tunc deus non esset verus homo
verum carnem humanam sed sic alia ratione
sed carnem fantasticam etc. sicut dicunt
veteres Manichei ¶ Contra primum ar- 4º
guitur Adam qui in illa generatione
verum solus deus fit in nubibus in-
visione ad tertium particulariter quod si dei filius
pater et ultimum et non per generationem ypostasim
fit deus homo et ad corpus eam in-
corporaliter produxit omnes passiones pre dicte
et motiones locales sive exteriores — actus 4
active sive passive que ei inesse compe-
tebant humanitus et etiam supposito eius
absolute sive modificate ad diali — solum
distinctione competebant ¶ Ad primum potest huius
dici est duce quod istius communis quam probat
sit quia generare ideoma est predicatum sim-
pliciter et in inesse conveniens alteri et non
inesse convenire sicut disgregare vel dici
quod primo quod album inest et non tribuitur eius

sedo et sicut aqua dicitur calefacere quando calor
ipsam informans calefacit sed sic non est dicendum
predictis homo humanatus et cetera tunc istis
dictis de dei filio quia ista non primo et immediate
conveniunt unioni alteri et pro altero filio
dei quia tale alterum non est assignare
nisi humanitatem assumptam et constat quod ista
nec est homo nec alius nec humanata nec
2o incarnata et cetera ¶ Item sicut omnes proprietates
et cetera que competunt humanitati Christi
attribuuntur divino supposito per communicationem
ydiomatum ita quod iste virtute deus pa-
tiebatur moriebatur locatur movebatur
et cetera pari ratione ista predicata esse humanitatem
esse humanam naturam esse creaturam et cetera possent
conveniunt divino supposito et erunt communicata sup-
posito divino et per consequens concedendum esset quod dei
filius vel Christus est humanitas creatura et
sic constat quod illa sunt perfidia Arrii dicentis
Christum esse creaturam ut patet per eius epistolam contra
eum quia tunc videtur patere eciam quod non
videtur ratio quare potius esse passibilem
mortalem et similia predicata convenientia
humane nature conveniunt divino supposito
quam esse creaturam et hoc etiam expresse vi-
detur dicere beatus Ieronimus super epistolam ad Ephesios
et est capitulo secundo super io verbo. Creati in Christo
Iesu et cetera ubi dicit multi timore ne Christum
creaturam dicere compellantur totum quod in
terminum negant ut dicant non Christum
sapientiam sed mundi sapientiam figurat nos libere
proclamamus non esse periculum eum dicere
creaturam que vermem et hominem et crucifixum
et maledictum tota spei nostre fiducia
profitemur ¶ Item hoc etiam videtur
esse sententia beati Augustini in sermone de
nativitate ubi dicit magnum sacramentum et
ad mirabile mysterium quod creator mundi
voluit esse creatura cum etiam consonat Ambrosius
Leonis papa dicens nova et inaudita coniunctio
deus qui semper est et qui semper erat fit
creatura ¶ Item pro eadem quia tam Ad p
tam hoc repugnantes passibile et impassibile

mortale et immortale sicut creatum et in-
creatum sed et cetera ¶ Preterea tamen repugnat
nato ab eterno nasci temporaliter quamvis non re-
pugnat supposito increato nomine nec
sed non obstante eterna nativitate dei filii
dicimus ipsum natum de virgine temporali-
ter ¶ Conclusio prima est contra partem et contra ymaginationes
sic deus non est filius hominis non est filius ho-
minis patet in simbolo Athanasii secundum
genera esse plurium a superiori ad inferio-
nem ¶ Item si deus est filius homo ne-
gatur deus est tamen alius filium illius homi-
nis non terminus quia tunc deus est
filius ut prius est argutum ¶ Item omnis
tamen filiationis acquiritur per illam filiationem
et non precedit eam sed hec non precedit
de deo in supposito. ut etiam filium illius filio-
nis quia tunc erat in mixtione ¶ Item 11o
contra aliam partem illius correlarii probo
esse dictum Augustini in libro de trinitate et allegatur
dicto capitulo 2 dicit Talis fuit illa susceptio
que faceret hominem deum et deum hominem
ideo hec est concedenda homo est filius dei 12o
Item homo est filius omnipotentis ideo homo
est filius dei consequentia patet quia ut dicit
beatus Ambrosius super lucam et allegatur magister de
primo capitulo ultimo de potentia quam dei fi-
lius habet homo erat ex tempore accep-
turus concreto ideo personis supposita homo aliquod
supposito divino vel persona humana non profertur
quia hoc eternaliter habuit illam potentiam si
persona humana ideo ita est filius omnipotens et per consequens
ratione illius concedenda est ista quod homo
est filius omnipotentis si dicitur quod hoc sit propter talem
naturam humanam ¶ Confirmatur quia apostolus
ad Philippenses 2o dicit quod Christus est factus
obediens usque ad mortem et cetera propter quod deus
dedit illi nomen quod est super omne nomen ideo
propter passionem homini Christo datum est
hoc nomen deus ideo homo est filius dei
¶ Ad primum istorum argumentorum est dicendum et cetera negando Ad p
quam sine distinctione et ideo quia pe-
dimus sic pro et sic et cetera sicut idem in natura divina

impsona 7 io quan ad omnia noia
nalia exprimentia ptin de se in incom-
pri non aut quan ad noia exprime-
ncia psonas seu ypostases imposita at
ego quia hic e dno dilax natu f
dms 7 hugne inbna psona 7 no-
mbna na 7 hue cius dnonis this
pa de dr deus 7 homo 7 io nomina
exprimentia psonam inutz na sit
sistetez de se 7 dicem de psn sn si ide de
comis nomina exprimentia naturam
ingna sit dno pat digna dr in an
de se innicem dicent ne sicut dic f
concedetur 7 hoc negane. Ad 7 m g
sus Thos in tertio gone anima qo 1a
arlo primo in 7 usione ad am pincipale
q media pponone predicatu redunt
ad pcu de gne sicut hic petrus e ho
quia eadem e 7 o dicatis dicto hic cui
concordat Thos de argu eade dc g dni
ca arlo qo qns q e pin eentiale no
g ile e em contrale quia ibi pcim
na sbalis de supposito in quo sistentia
7 pcim non e g ue 7 ile enim sbo sed
hic se sicut credens 7 concessit Ad
tertiu dicunt idem doctores q i iste 88
e homo pcim p se dr de sbo 7 concedit
Thus Thos quia ibi hec deus sup persona
filij 7 sigt deitatem ipo aut no dismac
conte sigti f 7 ome suppoitu 7 in hoc
suppoitu sit subsistens in na hua
lo e de pdio ppe sicut ista petrus ho
z non in se q hec homo possit pri de
omnibus quibus inest fore sigta phot
nom deus quia dicta pdio non e ppe
expte forme quam ille tmus sigt sed
expte suppoiti p quo ille tmus ppot
tn po ca dicit q illa pdio hz aliqd silr
cu illis que sunt pcime inquantu no
inest pcim sbo 7 one forme impeate
p sbm. Ad qrtu dicendum f cofide
q e pcim sbale seu eentiale non
quidem ab eentia diuina f ab hua
eio non sec q predicet de omnibus

suppoitis quibus qnenit dina eentia
f solum pillo q sbsistit eentiae seu
ne huane. Dz g si dre tres sobs
cent de se q non stare deum 7 7
ipm non ee hominez sicuti pz de se
f qua pt quia nec genus nec aliqd
pcim consile de suo ppe inferiori de
suo sbali dua de ne pt stantes
stancia sbiecti sicut pz in exo posito
pistos doctores in hac pdone petrus
e homo non .n stat petru ee 7 ipm
non ee hominez eo q petrus e nom
suppoiti huani 7 patz etiam hic idem
ex quid nominis pti ppe superioris 7
pracipue g nus vel alicuis sbitt vel sui
impone 7c. Et pt hic alijs videt
q ista pdio deus e homo sit pcime
7 sic in iii gtingenti 7 pin 7 v sbm
sit accidentale non qnertibile 7 etiam
q nec e pprie sbale sit q homo dicat
f sbam de deo nec vltim sed accidentale
ut dcm z quia non z 7 one suppoiti
diui ut sit subsistentia nature hua
ne 7c. Circa hec notat durandus
gone 6 z y q vltima q naturam huanaz
accidentalr viuri psone dine pt intel-
ligi dupli vno q na hua que z
sba in sui dnone transeat seu con
uitac in naturam accidentis 7 iste mog
non z sustinibilis quia p en non
pos saluari incarnatio f gdra de g
homo natus passus 7c Alio pt intelli
gi q natura hua induit aliquem
modum acctis q pt intelligi tr. vno
exhs solo q aduenit enti in actu no
tn concidit in idem sppitu 7c Destis ad
uenit homi 7 si intellr sic z opinio
que ponitur in ia gone erronea est.
Alio aliquid dicat aduenire alicui
accntalr quia aduenit enti in actu
cedens in idem suppositum quia in
herz ei cui aduenit 7 hec no qnenit
accntalr 7c. Tertio pt dici aliquid ad

[illegible]

~ in hūāā

nemine aliam attinctur qz adueniet enti
inīat⁹ ꝯ pfecto absqz difficultas tedens
in idem. ꝓ suppositu eum eo cui ad-
uenit sicut si ramus nouus inserāo
vl arbori pfce ꝛ hō cuio nā hūd pt
dici ad veniret attīr ppone diue.
Idem ꝯone aria 24. q. pᵃ ppe fine
dicit qꝫ ista deus ē homo magis pp̄e
pt dici paciens qꝫ ppe quia nō for-
iniptac nomine hominis illud qꝫ forr
inipta nomine dei nec ego ¶ Sz
contr vl dici de deo ꝓ actiue ꝓ solum
aut ꝓ sbam aut relatiue 10 ans pz
p aug in 10 lio de Trinitate ꝛ allcat
in lio pᵒ ꝯone 26. ꝛ 20 ¶ Vndet a
modo aīus ad pcom dicenda qꝫ ꝯingo
loc ibi de ptis que ꝯueniunt deo ꝓ
se ꝛ pprietes inticias sibi ꝛ nō ꝓ
rem ad qz ꝛ hc pz ex processu aug
quia dt iudeo aut vl ꝓ actiue dr ꝗ
vl meo inutale ē aut ammissibili-
ter siuit etiam ꝛ ante qꝫ soln
ptractat illa pta que vel vltima
vl sm sbam ꝯueniunt deo ad intr
. Vnde ē in pūᵒ ꝯonis trecesime dt a
quedam expte de deo dia ꝓ actiue nō
qꝫ aliquod accidat deo ꝓ qꝫ accidat
creature ut creator dns refugium ꝛc
¶ Sz adhuc dices Si ista solucio
6 est bona tunc ista non ē ppe hec
humanitas ē homo demonstrata humanitate
petri vl cuiuscumqz prīi hominis quia
quia stacz prīum nec de sbō stante
ꝯ stancia sbti fūitas pt qua tun ꝛ
ita non eēt ppe petrus ē homo ꝛc
ꝛ pons iste funiculus homo non est ꝓpos
pinent sbē tunc non eēt supior pp̄e
qd aliqua indiuidua illius puti
Adquītū hūac gndo pꝫ quam ꝓ modo ꝛ as
¶ Ad quintum dicunt prebti doctores
qꝫ hec ē pro pediciam non qꝫ eēa
diuina sen deitas sit eēncia huāa seu
humanitas ꝓ quia suppositum diuine nē
est etiam suppositum humane nē ¶ Sz
dta solucio pt impugi sicut ꝛ precedentes
ꝛ dici pt ad rōm nego aīz nisi tunc
predicatum pinhereniam intelligas omne
predicatum qꝫ nom nē sbalr vl cualr nec
ppe ꝓ paciens dr de sbō siue ꝯnotz rē
sigh sbiecti. actius inhereus siue ꝯnotz
ipm sigh p sbm aliquar se hre ad ad
quar non nē tō nec ppe nec ceciar
se habet ad illud ꝛ si sit acipetur pro
p inherencia lange tunc concedo qꝫ h
bet pro pinherencia ¶ Ad sextum qr ꝛ Ad
quia ad pcom sbstans quia tunc deus
creata cent eiusdem spēi spālissime
nec illa quia ꝓ hū spēᶜ qꝫ deus creata
sunt sbsistencie nāe eiusdem spēi spa-
lissime hunt etiam ꝯpmiat p dictz
doctorum solucio dīmtū qꝫ hz vl dicatz in-
note de deo inquitū ꝫ deus sen ꝓ deitaz
ꝛ de creaturis tū rone assūpte nē mlt
pta de deo ꝛ creaturis ꝯmunicare poss
dici tamen hc quod dicunt vl posse dr
ꝯmunicare de deo ꝓ deitatem ꝛ creaturis
. multi non concedunt dicentes qꝫ
sbā ꝛc ꝯmunice dicatur ꝛc ¶ Ad Ad
septimum ꝯmune ydeoma ꝛc ia nec
ꝛ 10 neciens pz ex descripcione ꝯmunicatione
ydeomatum pus posita ꝯmuna hū spēᶜ
qꝫ dum ydeoma ꝯmunicat qꝫ tunc pīm
qꝫ ē nātū ꝯuenire hm pᵒ ꝛ 1 mete
pscipe sue nālitum de hicdo rōne hm
onis ypostatice illius ad altm qꝫ alti
non tū oꝫ qꝫ tale ydeoma sit actu ꝯue
illi cui ē natum ꝯuenire pᵒ ꝛ 1 mete
eo qꝫ illud p de suppositacom cadit qꝫ
ab aliquo tali ideomate ꝛc vt patuit
in qstione ꝯonis pe ¶ Item nec oꝫ tale
ydeoma ꝯmunicatū posse vl natū ē ꝯue-
illi p eius ꝯmone ypostaticam ꝯmunicac
in eadem forma vl denoiacione sunt

deus dicitur incarnatus per unionem
carnis ad personam divinam vel unatus
per unionem humanitatis ad ipsam
non tamen oportet quod ipsi humanitati vel carni
nata sint convenire talia predicata maxime
etc. in concreto sed sufficit quod in abstracto
sicut non oportet si subiectum dicitur album ab al-
bedine informante se quod albedo nata sit
dici esse alba sic etiam in proposito vel
est in significatione predicatum denominatum etc. ¶ Ite-
rum potest dici quod deus dicitur incarnatus vel
potest (?) non proprie per informationem
humanitatis non proprie per informationem
est denominatum sed in intellectu tamen unionis
humanitatis vel carnis ad suppositum
divinum sicut subiectum in intellectu dicitur album
ab albedine etc. ¶ Ad octavum dicitur
ciones etc. maior quia etc. quia non vi-
detur ratio quare potius etc. illa minor tamen dicit
Adam in glossa pallegata quedam
sunt predicata que solum nata sint conve-
nire illis quibus in intellectu conveniunt et sed hoc
sit ab albedine non tamen est actus ab albedine
que est actus et hoc sit creatus ab actu
et alia sit per se non tamen per hoc homo per se
ista predicata actus et passio non sint nata
denominare subiectum de nominatione in
illa quibus predicata conveniunt eodem est deus
predicatus idem scilicet ad similiter idem additum sed in
natura assumpta sit distincta a deo
et aliud a deo non tamen est per hoc concedendum
quod dei filius sit aliud a deo vel deus a deo
et ita de similibus sic etiam in proposito dicitur
predicatus humanitas creatura etc. quedam
dicuntur sunt predicata que possunt convenire aliis
ab illis quibus in intellectu sunt nata conve-
nire et illa possunt convenire etc. ¶ Unde dicit
Adam ponit talem regulam ad propositum
dicens quod regula debet que predicata sint huius
concedenda secundum denominationem de deo
et que non capit per creaturis quia omnia
que agit vel patitur per se essentialiter vel
actus creature sicut illa creata dicitur pati

vel agere non ubicumque modificando
sermone huius propter talia adverbia bene
vel male proprie vel palam intellectu vel in intellectu
sit in proposito quodque egit vel patiebatur
natura assumpta eciam sicut supposito assu-
menti per informationem predicatum etc. et quid
dicendum est in conclusione hoc concretum homo
etc. et recentior supposita etc. ¶ Item
de ista difficultate dicit Thomas de Argen-
tina in quarta quaestione tertii circa finem quod Christus dicitur
suppositum divinum existens in duabus naturis
divina scilicet et humana ideo omnes proprietates que
sic conveniunt alicui predicato nature quod
repugnantiam habent ad predictum suppositum non
debent absolute concedi de supposito sed
vel intellectualiter de ipso vel quod de ipso cum illius
nature determinatione ut quod est quod ipsius
proprius est proprietas essentie divine que tamen
repugnat supposito sic etiam esse creatura
etc. convenit humane nature etc. et eius autem omnis
proprietas conveniens alicui nature que
non repugnantias sed magis convenientiam
ad suppositum includit sicut illa que etc. quia
creare quod convenit divine nature convenientia hec
ad suppositum dei creare non quod convenit
humane nature repugnantiam sed additio omnis
ista simpliciter sic concedenda Christus creat vel
ista sumpta Christus creator
est creator non tamen ista Christus creator
vel est creatura sed sine additione concedenda
Et hec patet responsio ad auctoritates Augustini et Bo-
ecij quia intelligende sunt non quod
absolute concedendum sit Christum esse creaturam sed
cum additione scilicet secundum naturam humanam assumpta
sicut etiam conceditur quod Christus est factus
secundum carnem vel secundum hominem in scriptura
humanitatis non ideo aeterna et hec patet magis
quaestione quarta tertii per expressas auctoritates beati
Ambrosii in primo libro de Trinitate ¶ Et hec etiam
patet solutio ad rationes probantes concedendam
humanum quia utrumque verum est assumpta
et ideo rationes patet concludentis ¶ Ad nonum ... Ad nonum
maior quia et nec etiam quod hic argumentum
assumpsit etc. quia tunc secundum esset bona propositio
omnis homo et sunt quod patet suum

Ad decimum

Ad undecim

Ad 12

simul instantia p3 quia non sequitur hec est
albuum g° sit vel sequitur hec incipit esse
album ergo incipit esse ¶ Ad decimum
dicendum thomas de argentina quod proprie loquendo
non deus est suppositum illius creationis vel tamquam
sub existentis adeo tamquam illius creationis puta
humanitatis realem habet similitudine tamen
per se non existat sed adeo sit assumpta et
supponitata vel planius exponendo
deus dicitur filius homo non tamquam suppositum
vel tamquam illius creationis sed tamquam sub-
sistens tamen creationis illius in humanitate
¶ Ad undecim dicit Petrus de Pollinis in illa
questione de verbo incarnato utrum aliquis
homo assumptus sit a deo · parte prima inter
quod ex ista auctoritate non sequitur quod aliquis homo est filius
deus nam si aliquis homo est filius dei ergo
iste homo de incarnata persona verbi vel
illius homo filius et deus sed non 1us ho
quia iste homo creavit stellas nec
alius homo quia nullus homo deus est aliud
ab isto ergo nullus homo filius et deus
Auctoritatem autem sic exponit talis
fuit etc. id est tanta fuit illa susceptio
quod faceret utrumque istorum esse verum scilicet deum
esse hominem et hominem deum propter hec tamen
nomine dandum homo et filius deus sed
sit dandum deus filius et homo vigore verbi
istorum hodie incepit esse dominus hic homines
esse milites et milites esse hunc homines
Iste homo filius et hodie miles et in
nullus miles filius et iste homo [illegible]
simul filius thomas de [illegible] in materia q 2 articulo 2o
dicit istam homo et filius deus quia sit
sensus de trinitate totum compositum in actu
filium est ut deus sit homo · tunc esset
vera et hec concordat cum dicto predicto
Secus autem esset propter hoc filius determinatur suum
extremum proprie ¶ Ad duodecim Ricardus in
tertio ubi allegata est auctoritas quod ac-
cipienda est dispositio hec est quod hic homo supposita
divina non inquantum est dei sed inquantum
est persona hominis una est in persona dei et
hominis que inquantum deus persona et supposita et natura
compositum fuit sed inquantum est homo no
semper fuit etc. ¶ Unde p3 quod licet
iste homo seu hoc suppositum eternaliter fuerit
simpliciter non tamen eternaliter fuit homo simpliciter
sed in tempore seu ex tempore factum et quod
homo simpliciter et etiam concedi potest quod iste
homo vel deus est filius homo simpliciter vel
incepit esse homo simpliciter consequenter ¶ Eodem
modo dicit potest ad auctoritatem apostoli que etiam
aliter exponitur quod de christo post passionem
datum hoc nomen est quia tunc congruum
dicitur vel fieri quod in notitiam venit
aliquis de aliquam dominium quod in notitia sua
tale predonatum [illegible] sed post passionem
de christo innotuit quod deus esset verus et
dicitur de ex [illegible] lege tertium quod hoc nomen
dei filius inquantum deus et ab eterno habuit
per naturam sed inquantum vero homo filius
est habuit ex tempore per gratiam et propter quod
quod inquam meruit hoc nomen per passionem
et obedientiam ¶ Unde quod dicit apostolus [illegible] in
[illegible] in scriptura crebrius accipitur
et ideo dicitur res fieri quando innotescit post
ante [illegible] quia non antea erat in cognitione
positum et ut sciverent demones et homines etc.
¶ Sed contra adhuc instatur quia
apostolus ad Romanos 1o dicit de christo qui predestinatus
et filius dei in virtute sed spiritum sanctificationis
id est aliquis est predestinatus ut sit filius dei
et non nisi iste homo id est iste est filius
filius dei id est iste homo et filius deus ¶ Item
arguit proponit ponatur quod fuimus ante in-
carnationem et quod christus cras incarnabitur et nullus
alius preter hunc homo cras erit qui modo
non sit et ideo tunc sic quicumque homo
cras erit modo est vel non quicumque si dicatur
non quicumque ergo aliquis homo cras erit
qui modo non est ergo aliquis homo cras in-
cipiet esse et ille erit deus id est aliquis homo fiet deus
Si dicatur quod nullus homo cras erit
qui modo sit tunc sic Quicumque homo cras
erit modo est et ego et aliquot homines cras
erunt et aliqui modo sunt ergo quotquot homines
cras erunt tot modo sunt sed cras erunt
tredecim ergo tot modo sunt quod est falsum posito

q non sint nisi duodecim restat i[n]c[ertum]
tras quidam homo erit qui m[od]o no[n] est
& tamen ille erit deus quia non p[er] c[on]s[equens]
homo p[er] ex[em]plum ergo aliquis homo fit
deus. ¶ Item si non isti iste homo
fuit t[em]p[or]e Ade eo momento quo sol[us]
Adam erat ho[mo] & iste homo tunc fuit
& ille homo tunc fuit ergo duo ho[min]es
tunc fuerunt s[ed] h[oc] f[alsu]m ergo iste homo p[ost]
incepit esse etc. & fuit deus ergo incepit
esse deus ergo quidam homo fit deus
¶ Ad primam r[ati]onem d[icitu]r p[ri]mo conce[ditu]r
q[uod] homo ita exponitur qui p[re]destinatus
est i[d est] cuius n[atur]a h[uman]a predestinata & est
unita filio dei & ex hoc non seq[ui]tur q[uod] aliquis
homo sit p[re]destinatus ut sit filius dei
quia licet iste homo de uncta p[er]sona
divina e[st] predestinatus ut sit filius
dei quia ab eterno fuit filius dei nec
alius homo predestinatus & ut sit filius
dei etc. ergo sit ex[em]plum p[ro] ut sub dicit p[ro]p[osi]-
tionis predestinatus est i[d est] predestinatum
& ut illa p[erson]a in h[uma]nitate sit filius dei
non tamen predestinatum & ut illa p[er]sona
sit filius dei de gr[ati]a u[e]l dignacionis est
q[uod] illa p[er]sona in h[uma]nitate est filius dei
non tamen & de gr[ati]a q[uod] illa p[erson]a sit filius dei
¶ Ad 2am conceditur in dicto casu
q[uod] quotcumque homo tras erit m[od]o e[st] & ergo
nullus ho[mo] cras erit qui m[od]o non sit
& etiam q[uod] aliq[ui] homines cras erunt
& aliquot m[od]o sunt & ergo infertur ergo
quotcumque ho[min]es etc. nec q[uod] sunt nos[tr]e.
nullum album erit cras q[uod] m[od]o non
sit posito q[uod] nullum album desinet esse & n[ullum]
incipiet esse cras & t[ame]n aliq[uod] nunc nigr[um]
fiet album ergo non plura alba cras
erunt q[ua]m m[od]o sunt vel quotcumque alba
cras erunt tot modo sunt & h[ec] e[st] sinu[a]n
tusio p[ro]ponitur q[ua]m p[re]tera folia p[ost] o[mn]i[a]
¶ Ad tertiam conce[ditu]r q[uod] iste homo fuit
t[em]p[or]e Ade etc. & tamen h[oc] nunc e[st] vera duo ho[min]es
tunc fuit non tamen s[ed] tunc fuit

vera duo homines fuerunt sed s[ecundu]m istam
copulatiuam tunc fuisse vera iste ho[mo]
demonstrato filio dei qui nunc & homo erat
homo & ille demonstrato Adam erat. ¶ Contra
2am q[uo]niam arguitur sic in x[rist]o e[st] suppo-
situm h[uma]num d[istinc]tum a supposito divino i[d est] a[ctu]
p[ro]batur p[er] d[omi]num Aug[ustinum] s[ecundu]m Io[hannem] qui d[icitu]r in exp[ositi]o-
[n]e an[imae] 2o d[icitu]r Aliud e[st] Verbum dei
aliud homo & idem ad felicianum
aliud dei filius aliud filius hominis
& in p[ro]logo de trinitate cum filius sit
& deus & homo alia s[ubstanti]a deus alia ho[mo]
s[ed] constat q[uod] homo est nomen supposi-
ti. ¶ Item cont[r]a p[ri]mum correl[ariu]m dei filius
assumpsit hominem i[d est] assumpsit p[er]sonam h[uman]am
i[d est] in x[rist]o sunt due p[er]sone ut p[ate]t p[er] p[er]ting[en]s
in exposicione Symboli & allegat au[ctoritatem]
d[omi]ni Aug[ustini] tercii dicentis Si quis dixerit atq[ue]
crediderit hominem ih[esu]m x[rist]um a filio dei
assumptum non fuisse anathema sit. Et
p[ro]pha in p[erson]a d[omi]ni x[rist]o homine d[icitu]r Beatus quem
elegisti & assumpsisti. ¶ Item si d[omi]n[u]s
tunc n[atur]am assumpta ipsa erit ho[mo] ap[er]i-
te & nunc e[st] homo & p[er]sona q[uo]nia[m] tunc q[uo]nia[m]
sola dimissio seu separacio talis nich[il]
confert illi n[atur]e q[uod] prius non habu[it]
i[d est] si p[ost] separacionem h[ab]et p[er]fectionem suppositalitatis
seu c[on]suppositi seq[ui]tur q[uod] ante habuit perfectionem
etc. & p[er]sona ante fuit suppositum ¶
Item si non e[st] separabile tunc q[uod] e[st] sibi
unius p[er]sonam nec separabile e[st] ab ea illud
q[uod] e[st] sibi magis p[ro]p[ri]um s[ed] esse indivi-
duum d[e]b[et] s[ecundu]m p[ro]p[ri]e[tate]m ei[us] p[ro]prie convenit sibi q[uam]
esse suppositum quia esse individuum c[on]venit sibi
& aliis p[er]tinentis s[ed] esse suppositum solum
convenit sibi tamen i[d est] esse individuum
non sit separabile a h[uma]nitate x[rist]i g[e]n[er]a[liter] esse
suppositum ¶ Contra 2am correl[ariu]m to[ta]
trinitas assumpsit carnem i[d est] incarnata
e[st] ad tres p[er]sonas trinitatis q[uo]nia[m] h[ic] ex q[ui]d[em]
nominis assumentis carnem an[te] p[ate]t
quia assumere carnem e[st] op[u]s ad extra

Contra 2am g[enera]l[ite]r
Ḡo
Tercio
Quarto
Quinto

igitur non potest quemcumque dictum persone fi-
Sexto alys ¶ Preterea per id quod divino supposito alii
subsistere vel eius assumpcionem subsis-
tendam terminare potest sibi convenit per se
subsistere quia dependencia sustentati non
terminatur nisi per se subsistens sed divina persona est
per se subsistens ratione divine essencie que
est communis tribus personis quia per se exis-
tencia est idem omnino quod esse vel essencia et
nulla divina persona potest terminare dependenciam
nature assumpte sine alia persona ¶ Sed
Primo terra posita eam cum nichilo erit essencie
communis sed tota causa quare persona divina potest ali-
enam naturam assumere et eius assumpcionem
terminare est eius virtus infinita nam
nulla finita virtute hoc fieri potest ergo
go talis virtus infinita communis sit tribus
personis secundo quod divinus esse non posset esse
Secundo nisi communis tribus personis ¶ Preterea de
illud quod est primum in actus recipi est etiam
terminus eius quia comparetur de actus et re-
cipiendus quod est ad finem prius reflexus
sed assumere est actus recipiens quia a-
ssumere est ad se recipere sed quelibet persona divina
est prius in actus assumpcionis etc. ¶ Preterea
3o Damascenus 3o li. 10 c. 2o quod pater et filius et spiritus sanctus
sed omnia idem sunt preter ingenitacionem
et generacionem et processionem sed terminare nature
assumpcio et etiam eius terminacio nullum
est predictorum ergo idem erunt in hiis dictis
tribus personis divina persona non potest assumere
carnem alia non assumente vel ter-
4o minare etc. ¶ Contra tercium correlarium expo
secundo quod supposito divino contingente est homo
et contingente est xpus falsitas patet quia tunc
hec esset possibilis iste homo non est denominatio
homine xpo vel supposito divino quod nunc et
homo vel etiam ita xpus non est quia ex conse-
supposito divino contingente est homo vel xpus
non potest non esse homo vel xpus predicta in esse tunc
erit verum iste homo vel xpus non est
denominatio pro isto supposito divino eo quod eius

contradictoria et illa sed hec prima est falsa quia tunc
iste homo vel xpus nichil et ita supposito quod con-
trario possibili dato iste homo vel xpus nichil
est et contrario possibili dato iste homo vel xpus
est persona dei est impossibilis iste homo vel
xpus non est ¶ Contra quartum correlari-
um xpo est tantum unum suppositum et tamen dua
filiaciones patet ex dictis quia secundum com-
muniter fundamentum filiacionis est suppo-
situm quod filiacio et proprietas suppositi in-
patitur in xpo articulo hominis homines vel
potest dici quod fundatur in natura humana quia
tunc in xpo quando non fuit illa humanitas
non fuisset illa filiacio et persona tamen xpus
non fuisset filius virginis et etiam con-
tractus destructum non redit idem numero
secundo quod xpus post resurreccionem alia a filiacione
fuisset filius virginis quam ante ¶ Con-
firmatur quia si ibi sunt plures filiaciones
et plures suppositales rationes igitur
plura supposita consequencia patet per philosophum 5o et 11o li-
bro methaphisice capitulo de ad aliquid tales relaciones
sunt actionum et passionum que sunt
suppositorum ¶ Item si in xpo essent due 12o
filiaciones reales xpus esset duo filii
quod patet falsum consequencia patet quia si tamen est unus
filius tam dei patris quam virginis matris id est
eadem filiacione refertur ad utrumque
sicut non unus pater per eandem paternitatem
refertur ad plures filios ita etiam
unus filius per eandem filiacionem refertur
ad patrem et ad matrem ¶ Contra ultimum cor- 13o
relarium stante casu illius corruerent iste filius
dei nascebatur de virgine et est et sunt species
sponsorum unum id est fuit filius virginis
et ipsa ipse et ipsa adhuc sunt id est ipse est
filius virginis matris non secundo non deperit nisi cessante
alterius contrarie morte vel utriusque ¶ Ad primum racionum Ad primum racionum
cum arguitur in xpo est suppositum relacio-
nis ad invicem quibus patet per ea
per eam in eadem distinctione ubi sunt
allegate sed ad racionem tercii tamen non dicitur

aliud e verbum dei etc. 4. altius ne
e xpus inquantum deus. et altius inqn
tum homo et aliud e na gna homo
et ad 3 na qua e deus ¶ Ad 2m 3m 4m dico
sicut doc ait dom 2a iij terty si ans in
tellio de psona homis negandum 3
si dena nos concesso ne. qua et ubicunq
aliqua auctas dicit dei filium assump
sisse hominem vel hominem esse assumptum
ibi intelligi debet holem i. humanam
naturam ¶ Ad 3m si verbum etc. ne. ga
ad pcom quia sola dimissio etc. ne.
gna ß bene sec. q pfacom suppositalem
qmam ps separacom hz pius hunt no
tamen fuit s'tum pfcio supposital
sen ee suppositi sed p separatos part
a toto ipm incipit ee suppositi sen
pfcio suppositalis et tamen suppositum
sen eandem pfcio suppositalis prius
fuit dum ut ps eet in toto eo q' ita
ps que fuit 3 tale suppositum etc. p'
fuit non tamen prius dum eet in toto
fuit suppositum vel pfcio suppositalis
quia no psise sue ne. nunquam sub
sistebat ¶ Thos de argentina dom. a.
q. unica arlo 20 dc. q hz phmodi sepa
com non dicere aliud ee ab eo q' fuit
hz talis na consequenter tn pillam sepa
com modum eendi tome eius dicitur
habet s' rom ssp'ti qm cum no hebat qd
dilat de separacione partis a toto etc.
Unde ait doc di. 13 in artilo p°. illius
q dicit q suppositum et natura intreatis
realiter differunt non tam sic q suppos
non includit nisi rem aliquam incluse
quam non includit na ß inferi pnta
modum psse eendi quem consequent
exh' q ad esse sue actualis existencie
tale contingitur q alteri supposito in
subsistendo non innititur ß doc no os
ponit nec illos mos 3cos ab entitatibus

vernum etc. Unde eadem entitas alti
uncta dr non et suppositum que sibi pi
delicta sine acquisicione intrin. sine
aliquis nom mot vel nove rei dr ee
suppositum ¶ Ad quartum si non e etc. ne.
a oz quia ee al e intus ppm hom q ee
bipedem et tum ee bipedem sepabile
e ab homine et ee al non et vo 3 qua
illud q e magis ppm ppsp' id q e ig
ppm zhz se pmodum addicionis adipsm
et io unus ppm q ita psupp' ius ppio
unus e separabile sicut e impossibile esse
ppm pss' esse indiuiduum etc. ¶ Ad
quintum tota trinitas assumpsit etc. nega.
quia accipiendo assume psume ad pe
tinuat ne ad pcom quia assume car
nem etc. illa ne. ß bene gcc. q assumere
carnem incluat opacom ad exc. s' unios
carnis ad aliquem et illam tota trinitas
operata e et cum hoc includit [illegible] com
illius assumpcionis s' p ut e ths term as
sumenti unici. Unde assumere dicit
q' ad se sumere et talis unitatis unio
nis e solum psonalis et competit filio
et non patri etc. et io filius assumpsit car
nem non pre nec spus scus ¶ Et thos
de argentina dom 3a 3y q. 2a arlo 20 po
exemplum declaratum tale quia tres
vestientes unum veste unum ipoz opam
am vestitura vel unionem vestis ad
illum qui vestitur et tamen unus solo
unus ereis tali veste vestitur ad quem
ths vestitio terminatur et etiam io solus pie
dicatur assumere vestem illam ad se vesti
tine sic pr et filius etc. illam unidis
suma tunica humane ne in utero vir
ginis formavit qua ipm filium vesti
erunt pp q illius vesticionis tio solus
filius existit de quo dicitur ¶ Ad philipp
2o habitu inventus ut homo ¶ Et singu
lari pervertans in lib octuaginta tem

Ad quartum

Ad quintum

q. put allegat m. d. e 3 b. a. a fiez dic no
huius sens signat aps qualiter invenit
insilanez hoim sans/ quia non tum
signaatione in hoiez s hun sens est.
homo. cum indutus e homo quem
s' inveniens quodam modo atque conformis
immortalitati eternitati q sociatz.
Exe tn aliqui credat omo ee sileh'
ibi aug9 ibidem subdit non quo oz
intelligi unitatem z verbum suscep
cione hominis sicut uet memb ueste
induta unitatis quis illa suscepcio
ineffabiliter susceptum suscipienti
copulavit ubi expma ptuula om
similido inz nd incopossibilis nub
dissimilitudo. Ad sextum. d. quo
bis quia si intelligi q pa dma z pe
subsistens tamen ecencie que z ipa
psona seu subsistencia pplis z decims
tame z q ipa sit subsistens pplis
psonali proprietate determinata z etiam
eadem essencia e omnibus tribus psonis
tunc concessa atr seu boie ne dist
sine qua ca infecte io na dma
z bene sec q pa dma psnam ce
que etiam e tribus psonis habet
dependenciam uc assumpte z io z doc
tores sci z alii quit concedunt q na di
que e tribus psonis incarnata
e indivina p s filij ut etiam o c in
dista one z z z Ergo sic pt intel
dica boc q pa dma e pse subsistes
tone cemic dme p ue ab solute z c
nel absolute p ut e omnibus tribus no
determinata pson proprietate z tunc no
eet med simile in sua solucione Thod
de arg ubi s Ad septim dicendum idem
doctores ibi qconiassa conclone puta
q hui di assupcio sit essens totius
trinitatis quia tota trinitas e ta ems
effima exte tamen non hetur q tota
trinitas dicitur hui di essens una illa

terminatio pprie non e accio sed sigla
actionis z io ipa pt dici solitaria
nemine quiis ipa accio una e singula
sit quis pluribus dato u q determino
inters tham duam naturam quius acto
illius tractus sit eoz om quis tia
tn sequens hoi actoni pt ee ad omi
illoz tm sit eo Ad octavum ue ams
quia licz ad hoc q actus sit utipens
requiratur eius infectio ad unio aligt
ad sum p non tamen ad q lz p
ul non e uite s plura sunt impu
q omnia ia sine unimo sit q ad qlz
cos tnn Ad nonum patet cno
expresse damascenum qui loc in da
mitte compando pas me se ex parte
ad h q eis conveniunt admitt p h a pri
gnent ingna o filio genatio z ss
pcessio cum quo bene stat q inca
que z plenitudine a d x timata sit
ad unam pz z non ad aliam eh
ipeus innit i me p o deam mitez
sibdens z qui unigenitus filius z
verbum dei z deus p visteri me
sue p scilicet duplacio pris e eo
patone ss. fu seme gtus incorrupte
expamata dei genitice z semp virgine
maria genitus e p ss. z homo pstus
expa sens e z Ad decimum ptec
pma qna z z ad pconi sensatis q
unt iste homo io ccedo q iste homo
ul xpus quocunque casu posito dato iudo
e z intino e deus z qn infecturio qui
casu posito dato iste homo ul xpus
z ul e deus nec quam z modo dico
q istaspsum sual in aligno casu iste
homo non determinato ply iste sppo
dino ul xo non z z m iste homo uacario
z ul x9 uetiro z quia si deus dimitz
humanitate ita q ua pa dma octho
ista aff na cet fla iste homo z d
minato ply iste supposito dino assu

Ad sextum

Ad 7m

Ad 8m

Ad 9m

Ad 10

ista xpus est eo quod ubique sibi pro supposito
nomine eius opposite erunt. Dicere si iste
homo non est xpus non est et tamen illud xpus
est adhuc tamen iste essent dicere iste homo necessario
est xpus necessario est quod patet quia iste homo vel
xpus non potest non esse igitur iste homo vel
xpus necessario est consequentia tenet per equipollenciam
antecedens probatur quia si non detur contradictoria scilicet ista
Iste homo vel xpus potest non esse igitur quam cum
potest esse iste homo vel xpus potest non esse quod
est impossibile quia solum deus est vel potest esse
iste homo vel xpus ¶ Secundo sequitur correlarie
quod ista consequentia non valet possibile est xpum vel
istum hominem vel creantem non esse
deum igitur xpus vel iste homo vel creans potest
non esse deus vel non necessario est deus patet
ex dictis ¶ Ultimo sequitur quod ista stant simul
a nichil est et a necessario est et a necesse est esse
et quod non sequitur a necessario est et a necesse est esse
igitur a est vel igitur a est necesse esse patet sup-
posito quod a sit simul cum hoc xpus vel hoc
deus creans vel hoc iste homo demonstrato
pro hoc iste supponente divino etc. vel prius ¶
Contra fundamentum dicte solucionis et
secundum correlarium quod est equipollencia illarum
de necesse esse et non posse non esse tenet Ada
in 1a questione utrum solus deus sit in mundo etc. et magister
hugo i parte q. 37 Contra adam dicit quod ista consequentia
non valet deus creans non potest non esse igitur
deus creans necessario est et magister hugo ponit
illud correlarium quod non sequitur ad non posse non
¶ esse necesse esse et in 1a ratione solvens quod a
non potest non esse sed quod a necesse est esse debet
intelligi supponendo constanciam subiecti et supposito
quod subiectum pro aliquo supponat ¶ Contra arguit hugo (hugo)
sic arguit in casu posito antecedens est quod potest et
utrumque contrarie evenire quod patet quia antequam
esset aliquis xpus hoc verum erat xpus non potest
non esse deus eo quod contradictoria eius erat
falsa scilicet quod xpus potest non esse deus et tamen
tunc hec consequentia xpus necessario est deus fuit cum
similiter hec consequentia xpum necesse est esse deum fuit

erat quia denotat quod aliquis erat xpus
quod falsum erat in casu isto ¶ Item arguit (adam contra)
adam hec est vera chimera potest non esse et
quod si esset vera igitur chimera que est
chimera que potest esse potest non esse sed utrumque
est falsum eo quod nulla chimera est nec potest esse
ergo hec est vera chimera non potest non esse non
tamen sequitur ergo chimera necessario est ¶ Item deus
creans potest desinere esse igitur deus creans
non necessario est antecedens probatur supposito quod post hoc
non creet tunc sic deus creans nunc non
et erit creans in instanti cum hec sint igitur deus
creans desinit esse igitur deus creans potest
desinere esse ¶ Contra istos doctores arguo
sic necesse esse et non posse non esse et non
necesse esse et posse non esse formaliter equipollent
igitur sive sit constancia subiecti sive non
equaliter ab uno ad aliud etc. quia aliquis
quod philosophus 2o periermenias tradidit nobis regulas
equipollenciarum et opposicionum logicales de
modalibus que tenent in omni materia alias
in tali arte esset insufficiens et philosophus tota
ars quam tradidit nobis tam illo
quod in materia tam de opposicionibus quam de
equipollenciis quam de conversionibus etc. suspecta
redderetur de insufficiencia immo reliquis
forum consequencia bonum quibus glorie posset
per beneplacito suo ubi consequencia non posset
aliter argumentum solvere ¶ Item equipollencia
quis cuius concepcio eo quod suppositus ista consequencia
a non potest non esse igitur a est necesse esse quibus
sive litteratus sive illiteratus intelligens
significatum per eos et assentit et ex consequenti
videt sequi oppositum aliis quibus non cum prepositum
indubie cognoscit quod si a non necesse est esse
idem a potest non esse et econverso ¶ Ad rationem contra (ad rationem contra hugonem)
hugonis qua arguit in casu posito et concedens
antecedens ad propositum quia antequam aliquis esset xpus
hec antecedens verum erat etc. concedendo illa etc.
dicitur quod hec consequentia xpus necessario etc. fuit necessaria
ad propositum quia denotat quod aliquis erat xpus
ita etiam necessario et ratio est quia sumitur tamen
in eo tempore tunc in ista xpus necessario est deus xpus.

amplia ad standum qui e vel pt ee
xpus ita em amplia insua equipo
in ista xus non pt no 7 r eo 3 qua idez
kims in utroq (contrario) stare debet eq
ample ß in ista xus pt non 7 ly xpus
amplia ad standu pro qui e vel pt 7
xus ic r qua in ista xpus 3 ly xpus
non amplia ut notu e ic non se xus
necio 3 ic xpus 3 ref ¶ Ad pinam ro-
ade neo q h e sta chimera pt no ee
ad pitom qui si ee vera vel go chimera
ref concedo q chimera que 3 pt no 7 r
q chimera que pt esse pt non 7 r ex
ne eandem se q chi e vel q chimera
pt ee sicut iste doctor suppont q utroq 3
e nena ad eius veritatem non requirit
q sbm eius p aliquo supponat neq ipa ad
pot r h non sit nena quoadmodum
ut bene innuit aulus eo p Ter 9s e tu
veratis nena reims contra affirmatia
s ista chimera non pt non 7 vel chi-
meram non pole 3 non esse r ciui
Ad 2o Ad ter 9s q eam ee nena in
telli du e q e nena demo non tu e
simpr nena ubi sciendu q in ista for
pole 3 ee h tota pole 3 ee est copula
r ly for sbm r ly eius sb intellem mo
ee ptm esse autem e principalior ps
copule qua p eam cum sit verbu
infinitiui determina ad certu casu facti
tanu sbm q ptm ¶ Secundo p3 q in ista
for pole e non 7 nec prip principa ox
ps copule ic ipa roncl3 v consimil
e simpr nena ¶ Item poz dici q in
ditis pponibus h ee e tota copula r
ly pole 3 determina copule ic ¶ Ite
aliqui dicunt q ista for pt ee repleri
debeat in ista fortes e potens ee ro s
in ista for e generabilis vel for e poss h
e est to copula r ly generabilis vel poss
ptm sit etiam ista for pt ee ly e e tota
r potus ee ptm 3 ita ista for pt non
ee eet ine de inec r affirmativa eo q

copula non e negata e ex h dicunt
q iste non equipollent for pt no 7 r for
pole e non 7 cum pa sit de inee affirma
r 2a modalis nena ¶ Alij tn dicunt ditu
r tunc non oz istam for pt ee sit repleri
sicut e dtm ß sit for possibilite e eius
vel for pole 3 ee eius r sic ino de nenis
ref ¶ Ad aliam nec aius ad pitoz nec
ista qua deus creans desinit ee ic deus
creans pt desine p ampliatoz quest
mouite non e ante nec aius vicionis
cum ic sit qu deus non creat dm sit q
deus creans est e eo q tunc nulla en
titas e cui de quenat h ptm deus caus
nec etiam eredicta ppone sec q deus
desinit ee sicut p3 in simili de for cuius
dicens filius quem hunt in a o ps
non ee tunc in a for pt no desinit ee
r tu no se q in a for desinit ee aliquo
pith innite ¶ Item qui nellet neg
istam in dicto casu deus creans desinit
ee dicetq dce exponentes f no sfi vel prpue
mutationis tiuis quotis expte sbi potius
que dut inferent istam deus desinit
ee creans vel q desinit ee vel deus cus
e r sic filio dec dit for pt desit ee for albus
desinit ref r tunc in ido casu oportet se
sic aligm deus creans nuc non e et ita
q e vel sint deus creans nuc est r Ro
creans in inete ante h sint ic deus
creans desinit ee r tunc p3 q una ex
ponens eet fla ref ¶ Ad dictum in
x ref rudc po ne doguam ad pponez
rud3 Thos de argentia distinctione 3a
q unica ar 2o q 1a filiao tpal i inete funda i na
hua ptpalem unitatem accepta nec fu
datur in alio supposito nisi pnt hua na
que e eius in inetu fundatu e assupta
in unitez diuini suppoti r ad inprods alius
dicit q sicut p morte vere corrupta fuit
huana na xi sic vere corrupta fuit p dca
filiacio r vere cessauit ee filius virginis
r virgo cessauit ee mr eius h p usum

loquendo adhuc in triduo xpi diceretur filius
virginis et ipsa mater eius. Consimiliter diceretur
loquendo etiam fuerimus in aliis hominibus
resuscitatis quos nuncupamus filios di-
ventium ut tamen xpc sunt alius filius po-
st resurrectionem nec virgo alia mater eius quam ante resurrectionem
sed una eadem filiatio fuit resuscitata
sicut et eadem humana natura. Et ergo omnis filiatio
fundatur in filio secundum humanam naturam in xpo necesse
est virginis fuit filius etc. Item nec oportet
ponere iterum filiationem que sit realis distincta
a filio et continue manens quamdiu est
filius sicut nec paternitas est talis realis
distincta a patre quia sic loquendo solum est una
filiatio in xpo sicut unus filius unde per
filiationem in posito ut intelligo non filiationem
productionem et ideo non pono in xpo distincto
et duas filiationes secundum duas filiationes
sumpsisse in xpo hoc est quod ipse duplex vel bis fi-
liatione productus est seu natus scilicet eternaliter
a patre ut erat deus et naturalis filius dei
et temporaliter de matre ut erat homo et naturalis filius
matris. Et per hoc patet quod primum argumentum
non procedit contra hoc quia bene patet quod distincto
in xpo tamen est una filiatio quia filiatione
producitur semper a patre temporalis sunt filiatio
ut filiatio productio etiam non est sed fuit
hoc est non producitur inter filiatione temporali
de matre secundum producebatur etc. Per hoc patet ad
secundam quia illa etiam procedit a fi-
distincto [illegible] plures filiationes etc. secundum
si accipitur filiatio pro ut est proprietas filii tunc
dico quod tamen est una filiatio in xpo qua sim-
aliam eodem dicitur filius dei patris et aliam
filius virginis matris. Et ergo si arguetur
de preterito intrinsece non est ista quia in
xpo sunt plures filiationes ideo ibi sunt
plures suppositales rationes quia verbum
eternum secundum eandem rationem suppositalem sunt
terminus utriusque filiationis secundum aliam et aliam
aliam naturam suppositatam divinam scilicet et humanam
Ad primum dico quod si relationes que sunt ac-
cidentales [illegible] sunt suppositorum [illegible]

talis relatio attribuatur supposito non tamen pro-
pter plures sunt relationes [illegible] quamvis sint
quod illis correspondeant plura supposita. Ad duodecim
Ad duodecim si in xpo etc. quamvis omnis illa
conditionalis [illegible] non sit dum quanti-
non accipiendo filiationem in distincta
[illegible] quia si tamen etc. illa procedit attendo
filiationem non pro productione eterna secundum filiatio [illegible]
personem filii ad patrem vel ad matrem et illa non
est nisi filius ut sit loquendo quod eadem fi-
liatione refertur ad utrumque secundum attendo
filiationem pro tali productione filiatione tunc
[illegible] quod eadem refertur ad utrumque quia
tunc filiatione eterna refertur ad patrem et
filiatione temporali referebatur ad matrem non
tamen [illegible] refertur quia filiatio temporalis
tunc non est. Et ergo qui tenet in theologia quod
ibi distincto sunt due filiationes reales pos-
sunt sicut ipse dicit quod filiatio non denominat
fundamentum in mente quia ipsa natura secundum
denominat [illegible] seu suppositum subsistens
in tali natura seu sustentans talem naturam
et quod unum est suppositum in xpo subsistens in duabus
naturis humana scilicet divina ideo quamvis in xpo sint
due reales filiationes fundate in [illegible]
in illis duabus naturis xpc tamen unus
est filius et non duo propter unitatem suppositi
denominatum illis duabus filiationibus
et quando dicitur quod sicut unus [illegible] quod non
est filius [illegible] et de quolibet alio homine quia
alius homo accipit unam naturam a patre
et matre secundum xpc accipit duas naturam a patre et
humanam a matre. Ad tredecim concedo Ad tredecim
quod in triduo [illegible] filius dei fuit filius virginis
[illegible] ipse et ipsa adhuc fuit et non [illegible] ipse
est filius virginis ad [illegible] talis relatio etc.
illa [illegible] quia [illegible] cessare tamen talis de-
nominationis [illegible] quod ipse appellatur filius
virginis [illegible] quia talis [illegible] fuit unio ypo-
statica humanitatis assumpte etc. Contra
primam partem tertie conclusionis [illegible] Contra 3am conclusionem
[illegible] in [illegible] de incarnatione verbi [illegible]

dels pt illis 10 formam omne magnus deo
e inpolis & magnus e p. rel ss incarnari
quia tunc essent plures filii in diuinis
pos s personis nam sicut xpus deus est
filius virginis sic et pr sicut si assu
psisset etc. Vnde ibidem paulo post. Licet
quinus ut ungdens tres persone non tamen vna quam
incarnata alia quoque incarnari necesse est
& potius esse inpolis. et precedens auctus
eius e qr. psolui po istam ubi pro pro q
inconueniens esset ss esse incarnati gratie
intemitate essent duo filii s. dei et hominis
. Vnde quedam nasceretur dubietatis
fusio cum de deo loqueremur utrum neret
deus et filius quius alter dei alter homis. Itt
fiet quasi quedam inequalitas diui
narum personarum sim hec q filii esse
que omnino equales esse deberent cum alter sit
maioris puris dignitatis ceteris et alter
bor putis humilitatis spectet q ss. tunc solum
heret unitatem ex homine et filius de deo ore
ss inquantum filius spectet alti filio deo inquantum
filius. ¶ Item si pr in unitatem sue
persone hominem assumpsisset eadem fuerit
in deo pluralitas filiorum inconuenientias et
p exea conclu quam go quantum patrem
inquantum in deo inpolis et non debuit a
persona dei incarnari q filius illo in
incarnato nullum sequitur inconueniens. ¶
Confirmatur quia tunc pr posset esse missus
q pr filium quia pr mitti non pt ut patet
p augustinum 2o de trinitate ca 10. quia p simi
quia ex hoc dicitur filius missus quia
7o carnem assumpsit et pater genitus sint.
¶ Ergo si pr posset esse genitus p carnis
assumptionem tunc forte posset duas rationes
oppositas simul esse incontradictas s pluralitas pz go
p quia innascibilitas est proprietas p.
& si posset esse genitus esset nascibilis i
eet simul nascibilis et innascibilis ¶ Item
7o non e alio po patris q notas eius. & pr
x inquantum nolunt incarnari 10 magis potuit
incarnari ¶ Item arguunt alii doctores

oh tenentes sic idem effectus non pt
simul dependere a pluribus causis quare q.
sic ca totalis ex illius dependentie go in
polis et eandem nam dependere dependentia
suppositali a pluribus diuinis suppositis
tamquam hinc dependentie q aliquod diuino
supposito assumente tamen totum semper
sit et sit. quia pz plorum assimili tamen
prem q posito q vna illarum causarum sit et
alia si effectus e tamen isti arguunt sic d.
non e causa totalis alicuius effectus quo ante
sumpto manet ille effectus & isto sumpto a.
adhuc manet e sufficient p s go a no sit
ca totalis eius et si p supponitur sint ca totalis
10 sint ca totalis et non sint ca totalis
q e contradictio ¶ Preterea non mi 7o
nus sustentatur na assupposito diuino
q appetit supposito si existeret in eo &
natura ut sustentata e apprio suppo
to non pt assumi a diuino supposito ut
isti doctores supponunt go na sustentata
ab vna diuina pa non pt ulterius assumi
ab alia ¶ Item illud q sufficit ondit 6o
aliquam naturam esse infinitam hoc non pt
attribui ne create esse in tribus supposit
cum et ex hoc n diuina na arguitur esse
infinita ¶ Contra tamen parte eiusdem similis
conclusionis si sic tunc si dei filius in
ratione vnius humanitatis deus et ihesus sicut
aliam humanitatem posset vniri petrus et in
diuidua eiusdem ne de se inuicem mutuo
predicantur puta petrus de ihesu et ecco sicut
pnum quia inpolis et q duorum hominum vnus
de alio predicatur & ihesus et petrus in deo
casu essent duo homines eo q inpolis
et duas humanas nas mio diuites esse in
phie q sunt in duobus hominibus ¶
Confirmatur nulla creata na in eadem esse
multiplicatam pt nisi multiplicatis sup
positis eiusdem ne 10 ¶ Contra principium 8o
tertium art Hand quolibet 13o q 10 ia
na non e assumptibilis in vnitatem diuine
persone que non e alienabilis a diuina.

vel sensacionem divine essencie secundum naturam intellectus
creati. Ad secundum patet ad secundum quia sicut se habet esse
naturale ad posse naturale sic esse supernaturale ad
posse supernaturale sed nulla virtute sic potest quod
aliqua natura habeat esse naturale quin habeat
aliquod posse naturale igitur nulla virtute sic
potest quod aliqua creatura habeat esse supernaturale
per unionem ypostaticam etc. quin habeat
posse supernaturale visionem et fruicionem
beatificam etc. ¶ Confirmatur enim non potest
communicari illud quod est minus et non potest
communicari id quod est maius sed minus est
frui deo quam assumi in unitatem divine
persone igitur ¶ Preterea creatura que non est
capax personalitatis non potest assumi
in unitatem persone sed creatura irracionalis
non est capax personalitatis quia secundum Boecium persona
est racionalis nature individua substancia ¶ Item
si sic tunc creatura irracionalis esset persona
beatificabilis deo quod est falsum quod patet sicut enim si
natura lapidis assumeretur tunc sicut quelibet
pars lapidis et lapis sic quelibet pars lapidis
esset deus quod de creatura racionali non potest
dici secundum planum est. Quia tunc aliquid per sui
alterum unitur alicui cum id cui unitur
non solum dicatur de ipso toto sed eciam
11a de qualibet eius parte igitur ¶ Preterea illud
quod repugnat dignitati sapiencie non potest si-
bi deo qui est ipsa sapiencia sed si deus assu-
meret asinum tunc propter communicacionem ydio-
matum deus diceretur asinus quod videtur rep-
ugnare dignitati sapiencie et dei racionis
sunt et alia correlarie sequencia ¶ Item omnis
naturam corruptam tenet. Christus autem quod
ergo via potest respondere quod natura humana in Christo ex
vi unionis nostro habet actum fruicionis
quod probatur sic omnis natura humana non
fruens deo per libertatem arbitrii est
flexibilis a deo et per consequens potest peccare sed
Christus non potuit peccare quia si po-
tuit peccare potuit esse dampnabilis etc.
¶ Preterea obiectum potencie undique infundens

potencie non potest non percipi a potencia stante
tali infusione unde si sensibile totum sup-
plerem faceret sensum tunc impossibile esset omnino
undique clara luce perfundi et tamen lucem
non videre sed in ipsa assumpcione unionem
deus totam essenciam anime perfundit
sua virtute et pono prius est potencie
in racione obiecti beatifici igitur ¶ Preterea 12
impossibile est animam esse presentem potencie
et non essencie ergo impossibile est quod deus per
specialem illapsum sit prius essencie et in
potencie anime patet quia essencialior est
ordo essencie ad potenciam quam est potencie ad 13
essenciam ¶ Preterea arguunt quidam
alii sic maior unione unitur natura
racionalis deo cum ad personam verbi as-
sumitur quam tamen perfruicione glorie deo unitur
igitur cum ipsa secunda unione non possit non frui
deo gaudet in proposito ¶ Preterea actio sufficientis 14
potencie passivo disposito naturaliter sequitur actio
maxime si talis actio sit naturalis et necessaria
sed ipsi anime assumpte obiectum beatificum
presentissime est presens / et actus et obiectum est
nobilissimus / quia voluntas naturalis et naturaliter
vult finem ultimum ergo naturaliter fruitur
eo ¶ Preterea spiritus divinus semper fruitur divina 17
essencia si ergo secundum naturam assumptam non
frueretur tunc idem spiritus esset fruens 18
et non fruens quod est contradictio ¶ Item de
correccionem secundum opinionem eius ponatur
sed ymaginacionem ibi tantum quod petrus
filius marie esse assumeretur a verbo
ypostatice tunc videtur sequi quod hec
sit concedenda filius dei esset filius marie
et filius marie esset Christus quia probatur quod
si verbum dimitteret naturam humanam hu-
iusmodi esset concedenda filius dei fuit filius
virginis de preterito ergo pari racione in isto
casu ita esset concedendum de futuro filius dei
erit filius marie et eciam filius marie
est Christus sed falsitas omnis probatur quia si deus
dimitteret humanitatem nunc assumptam

h non ee gd^a. Iste homo fuit deus &
incarnato homine divinitate et patre conve-
tissim aut posito demitato filio mar^ie
assumendo illa. illa eet ne^a. Ille ect
deus nec xpus quare et ista filius dei
erit iste homo etc. Unde si deus tris
eet assumpturus humanitatem meam
nec me individuare persone non poter
dicit h possem dic' ego tras ero deus
unio h e impos^lis. ¶ Ad primum respon-
dico qd Aug^s pterea illum hibernum
vult redarguere unum quem vocat disputa-
tationem dicentem qd si tres persone divine
sunt unus deus. nec una essentia seu
una res tunc necessario et una incarnata
alias ee incarnatas eo qd sunt una ess^a
sed una res unio sed impos^le et eandem
rem simul sit ee et non ee in eodem
homine incarnatam / et qd dicit Aug^s si
filius incarnatus et pater filius non e una
et eadem unio p^a que pr et sed alia
sc^o qd non est necesse concludi patrem esse
incarnatum aliam ut persona esse
individuo homine in incarnationem / et aliam
simul non ee in eodem homine incarnata
pole et convinlit qd iste sumpmat hoie
a filio dei / magis esse assumptum i ne
divinitatem qd impossibile divinitatis qd est
sum quia credendum est enim non assu-
psisse hominem individuitate ne sed persone
Unde constat qd cum Aug^s de ... potius
impos^le et non debet referri h ad p.
et incarnationem sed ad veritatem simplex
ita qd impos^le et qd necesse conclud^r qd filius
e incarnatus sequatur patrem ee in-
carnatum prout in dixit adversarius eo
qd incarnatio non e sta in na sed in p^a
¶ Item. inpta. dictum sententiam Aug^i
pos dum sum exponi qd eadem na
non pt per eandem personalitatem assumi
a pluribus personis quia tunc plures
persone essent una persona potest tamen non

debetur quin a pluribus personis possit
assumi per plures personalitates et ita sol-
Thos de Aq. p^a 3^a q 3^a ar^lo 6°. ¶
Concordat etiam Thos de Ang. p^e 3^a q. 2^a
ar^lo et dns in visione ad questionem
qd tres personas divinas assumere unam
naturam humanam individuatam divinus pe
e impos^le — Et ph^r de. ad Aug^s qualiter p
unum hominem intellig^t unam p^am humanam
sed hoc est impos^le ei qd ponuntur tres pas
assumentes ee. ¶ Ph^r ad dictum Aug^i
cum dic qd magnus eet. ss. ee incarnatum etc.
dico qd hic intelligi pt sicut ipsum or^me divinus
quem deus prius ordinavit et forte sic
est magis congruum nobis et etiam
minus confusum intellectus in incarnacionem
piendo misterium incarnationis qui rex
qui est filius dei e filius hominis qd si
duo eet filius individuis quorum alter eet filius
dei alter filius hominis et tunc etiam dif-
ficilius conciperemus quid ille qui eet
filius hominis et non dei eet equalis cum
qui et filius dei absolute tamen intelligi
h eet magnus qd illa persona que non
et filius dei eet filius hominis et tum eet cum
filio dei non per humanitatem nec per q.
filius hominis sed per divinitatem seu per q.
e una persona individuis extr. ulterius
pt qd licet eet magnus plures ee filios
individuis ex parte nature divine seu per di-
vinitatem non tamen per naturam creaturam
seu per humanitatem ¶ Concordat sces Thos
libro 3° ar^lo tertio in visione ad p^m artu
d. quamvis impos^le sit qd deus aliquid faciat
et illud sit magnus pt tamen facere illud quod
e magnus per unum ordinem ut alio ordine
fiat conveniens ¶ Ad confirmationem nec q.
ad primum dicitur qd incarnatio non e sola
causa quare filius dei missus sed quia ipse
e ab alio sed quia pr a nullo et mitti
non pt unus. ss. oursus misse columbe
divisibili missus ou... tamen pr... in

in sono vocis non dr̄ esse unitio ista
etiam pz p quit rca dome pi ¶ Ad 2m inc
pa qua ad ptom cum dr̄ qd incapabilitas
ad tertium p dimitate ꝛ napabilitas ꝓ humanitatem
non sunt rōnes opposite ¶ Ad tertium
non est ꝛc nec qua quia ꝓ eadem ꝓ
voluntas ꝛ pō in deo cum multa deus pt
facere que non vult facere eo qd velle et
posse diuisimode eandem rem que
ꝫ essentia diuina exprimunt infinitudine
ad 4m adeo ¶ Ad quartum dici poz negādo ans
ad ptom illud non e ca totalis ꝛ sia
negans quia stanz qd a ꝛ b calores p
ducent o sic qd a eet eius ca totalis
ꝛ b simr ꝛ qd interscripto b a equar pdu
cet c ꝛ ego ꝛ dehet copiosius dcm i pō
¶ Aliter pt dici negando pinam quas
ad ptom ꝛ ndz thōs de argentina dōe
pa 3a q 2a arlo 3o qd non e simile qz
natura que assumitur suppositis diuis
assumitur non eadem psonalitate sed
alia ꝛ alia sustentatur ꝛ io quelz pa
non est tōlis cāusa iaz assumptionis
omnium quibus illa nā assumitur ꝓ qz
psona cum terminet assumptionem qua ꝛ hac
pe nā assumitur ad psonalitatem illius pe
non aut sic est dcā tōli ꝛ y essētiis ¶
Et ponatur qd vna assumptione simul
ꝛ semel tres pe assumunt vna natam
humanam ꝛ tunc non sufficit dcā solutio Et
cadem e dependentia qz ista nā dependet
agnoscz tri suppositorum seu cadem
pendentia istius nē agnoscz ꝛ termi
tinatur quus non sit eadem pltas
qua sustentatur io ad hunc stat difficultas
quia pariter rone qua cā pendens istius
nē terminatur totaliter ꝛ pfecte agnoscz termi
suppositorum ita qd cuiuslz psonalitatis tōlis
cam sustentat ꝛ supportat eadem rone
vnius essentie poz simul dependere a pluribus
tamqz totalibus io dr̄ qd non est simile de unione
essentie ꝛ terminare dependentiam seu tendentiam
ne assumpte quia cā tōlis alicuius
essentie mihil ꝓ que cum aliqua alia
ca qd requiratur adhuc ut ipsa tamqz ꝛ comp
essentie quodlz aut suppositum diuinum e eius p
sentie cum alio que requiritur adhoc qd
ipm suppositum ꝛ tōlr terminet dependentiam
seu tendentiam nē creatae ¶ Vel bñs
dr̄ qd non ꝫ simile de causare ꝛ terminare ꝛ pt
poni exemplum ut si deus creans tres mundos
ꝛ faceret unum generale simul in quolz eorum
centro quiescerent tunc quodlz illorum centrorum
terminaret totam nālem tendentiam illius
generalis ꝛc ¶ Ad 4m dr̄ pō negando quam
dicto ante quo admittitur pte ꝛ to pt
exigua ut dicit idem doctor ubi supra
nā huana dignius ꝛ nobilius sustentatur
a diuino supposito quam a ppio cum nō connatu
ralem modum essendi per se quo formaliter consti
tuatur in esse psonali seu suppositali qz
quidem modus sibi formaliter connaturalis cum in ppo
existit suppo ꝛ io quia addictum videtur
implicare qd aliquid existat per se non
existat per se io quus eadem nā possit
pluribus diuinis suppositis sustentari nō
cum pt supportari ab alio supportatione
ppria suppositata ¶ Multi tamen videntur
concedere qd staret humanitas petri esse ypo
statice assumptam a deo in celo ꝛ ipsam
esse hominem seu unum suppositum humanum in
terra ꝓ non uno ꝛ eodem quam non simul tunc poz
in eodem loco sic esse aliud supposita
ꝛ etiam subsistere per se ipsam ꝛ hoc tenendo
nō est vel seu 2o po autis dcē com
tamen cum eet dicendum quia esse a quin
natam per se subsistere quia si est eam
sic actuari ipse existere qd in subsistendo
non innititur supposito a quo
supportetur sicut quis dr̄ ꝛ precedens dcs
dixit tunc implicaretur contradictio ꝛc

ut notum est potest tamen sic dici quod ista
persona per se subsistit que subsistit substantie
sibi idemptica et non forsitan esset susti-
Ad sextum
nibile etc. ¶ Ad sextum quamvis sit
de maiori necessario tamen ad primum nego quod divina
natura extrinsece precise arguatur esse infinita
etc. licet forte extrinsece quod ipsa est in tribus
suppositis per idempticatem sit quod ipsa quibus con-
venit arguatur esse infinita sed taliter
natura una non esset in tribus ydempticatem
¶ Et dixi notanter forsitan quia aliqui
non reputant impossibile deus faceret
unam naturam creatam que esset tria
supposita et quibus eorum quamvis ego no-
Ad 7m
llem hoc asserere ¶ Ad septimum con-
cedo quia consistit etc. Ad improbationem quia im-
possibile est etc. nego tamen illam quod ibi est
ad propositum quia impossibile est duas esse infinita
nec ut patet in casu istius argumenti
ubi due nature humane essent in uno
supposito et in uno homine qui racione
unius diceretur petrus racione alterius iohannes
sicut idem homo dicitur albus et musicus
¶ Ad primum concessa natura esset ita nec non addatur
nulla natura creata suppositata separari
sed intrinsece propria suppositalitate etc.
Ad octavum
tamen necessario divina que infinita est etc. ¶
Ad octavum ita natura etc. nego antecedens ad probationem
utz thomas de ar. docet in 3 distinctione quod aliquis
quod sicut nulla creata potest habere esse naturale
quin habeat aliquod posse naturale sic natura
non potest habere esse supernaturale sibi intrinsecum
nisi habeat aliquod posse supernaturale sed per
assumptionem necessario excellere ad divinum suppositum
non communicatur nec assumpte dependentie
aliquod esse sibi intrinsecum nullum non esse hoc
ergo vi assumptionis posse quod non haberet
etiam si esset derelicta quamvis id esse aliquis
haberet puta alterum non intendo etiam
hoc non est verum quod esse nec potest separari
virtute divina a posse nec econtrario plus
a suo potentiori loquendo de posse sic addito
ipsi esse ¶ Etiam dico non quod dato illo
quod talis creatura habeat esse supernaturale et etiam
posse supernaturale non tamen sequitur quod habebit
posse supernaturale per divisionem et semicompositionem
etc. sed quo ad operationes consimilia ut alia ad-
que sunt secundum naturam elevabilis et sicut
homo etiam elevabilis ad perfectiores
operationes consimilias quam sunt ille que sibi
competunt per naturam suam etc. ¶ Ad nonum
nego potest enim recipere quantum maius et minus
sunt dimensiones eorum licet quantum minime
non comprehendat secundum maiorem et cetera thomas
de ar. quamvis in posse volare sit minus
quam posse intelligere non tamen sequitur homo non
potest volare ergo non potest intelligere sed sicut dicitur
non est eiusdem rationis cum assumit ad
non includitur in eo natura corporalis nec ut
dicitur / mortuum mansit assumptum etiam non
potuit sequi deo nec dicere deum ¶
Etiam dico quod hoc potest negari quia sicut angelus
sicut deum concipere carnalem et mentalem
abinvicem separentur prius esset compre-
mentaliter quam carnaliter sic si videtur deum in
sui et supposita sustentari a deo abin-
vicem separentur prius esset simpliciter vide-
dum a sensu deo quam sustentari a deo
¶ Et si dicatur quod in nobis preter erit
maxima gratia sunt gratia unionis et dico
quod hoc dictum est de christo nostro ubi gratia unionis
accipitur ut includit gratiam visionis etc.
¶ Ad nonum nego antecedens quia licet talis creatura
etc. non possit assumi in unitate proprie
personam bene tamen suppositari et sic potest divina
potest terminare eius dependentiam et esse
suppositum quamvis non in racione persone et
ita solvit iste doctor sed utrumque aliquis do-
ctor alia res que non est nata esse suppositum
per se potest ypostatice unire alicui et aliunde
suppositari quidam dicunt quod sicut iam
aliunde possibile quod non est natum de se esse

persona sicut michael et aliud suppositum hu-
mani sicut natum de spiritu et spiritus sanctus et sic videtur
etiam patere ex una de suppositione dicta
omnis ypostasis primus posita est persona
ymmo aliqua sicut vero natura personabile nisi ipsa
sit depersonata etc. ¶ Etiam tamen concedi
albertum etc. posse subsistere subsistentia
aliena etc. vel aliud posse supponere
ypostasi alterius diceretur ille diceretur
secundum de suppositione ibidem posita ¶ Ad de-
cimum sic sit etc. dicitur quia ad propositum dicit
idem doctor quod non quelibet pars lapidis
assumpti esset deus nam partes assumpte
solum post et in ordine ad totum et ideo totus
lapis diceretur deus quia totus lapis
per se assumeretur nulla autem pars diceretur
deus ¶ Item dato quod unitas ypostatica
extenderet se ad partes et non contingeret
per posteriorem unionem sed per homo
generatum totius assumpti cum qualibet
sua parte ¶ Ad undecimum dicitur quod si in
tali casu deus diceretur asinus quod hoc
repugnet dignitati quia ut dicit idem
doctor conveniens dignitati sapientis repu-
gnat quod dicatur asinus per mores stolidos
non tamen si sit dictus per naturam alienam assu-
ptam sed non derogat dignitati dei
secundum naturam ex tali causa pati mori etc. ¶
Ad duodecimum omnis natura etc. illa consequentia
sunt ponitur et causa quod omnis talis per-
peccare non sequitur ex inde quod christus potuit
peccare vel quod illa natura potuit peccare dici-
tur deo et ideo superius additur in antecedente ta-
men necessario quia ut dicit doctor per deus anima in
unita potuit sic repleri tanta gratia quod peccare
non posset quod intellectum est manente tali
assistentia divina per gratiam sicut in supposito
manente unione ypostatica etc. et specialiter
forte si esset sine natura derelicta ¶ Ad tertium obiectum
etc. dicitur illa actio intellectionis eam depo-
sitam quia stat deum talem vindictam

prefundet quo ad aliquem specialem modum
producitur essendi vel influendi sibi et tamen non
influere sibi ad actum eliciendum etc.
¶ Ad decimumtertium posset et etc. dicitur quia in-
tellectus ens spiritualitate potentia
qua facit eam exigere materiam ¶ Ad
propositum quia essentialior etc. simile dicitur quod essentialis
ordine prius est aliquam rem esse essentia quod esse
potentiam ad aliquem actum tunc illo
dato non sequitur propositum quia eo quod a priori
ad posterius non concluditur quia stat
intellectus quod tali ordine essentia ordinatur
ad potentiam tamquam posterius ad suum finem
tunc dicitur ¶ Ad quartumdecimum dicitur quod quoniam
ut dicit Thomas de argumenta ex maiori
et minori unione non potest argui maius
et minus in operatione nisi illa actio unio
et libertas unio essent eiusdem rationis quod in proposito
in proposito etc. tamen dicitur quod in ea connexione
non posset non frui deo sed etiam essentia
quia stat et eandem esse dispositam per luxus
glorie et deum non actuare et eam ad
suum dispositionem vel non ordinare perfecte primo
obiecti etc. ¶ Ad decimum dicitur libertas et est
quod assumpta ad eius perfectionem scilicet quod ratio
necessario vult ultimum finem et delectationem patitur
in primo in quarto sententiarum ¶ Ad decimumsep-
timum dicitur quia secundum unionem quod forte possibile est quod
idem suppositum esset fruens per naturam
divinam et non fruens secundum naturam humanam
¶ Ad decimumoctavum ad ipso casu qui
arguit quod hec nunc sit concedenda etc. prima dicitur
ad propositum quia si verbum etc. dicitur quia
et ideo est consequens in casu antecedens hec est concedenda
filius dei fuit filius virginis propter hoc
quod alia fuit dicta deposita deo in rato filio
dei iste est filius virginis secundum intentionem magistri
sententiarum huius cum argumento Ista deposita magister
erit verba filius dei est filius virginis vel christus
vel iste homo est filius marie quod patet per
magistrum et ita vera in dicto casu iste ho

vel ista pars exivit de utero marie etc. ¶ Item ista virgo erit vera in dicto casu marga(reta) peperit istum filium vel istum hominem vel Christum vel filium dei etc. Respondetur negative probo quia ipsa non peperit nisi humanitatem assumptam vel hominem qui est humanitas sed in utero virgo sunt nec est nec erit Christus aut filius dei ¶ Et ex hoc patet quod in dicto casu non erit vera de incarnato suppositio [illegible] Iste homo est deus et filius dei sed non est filius hominis ¶ Sed contra de facto Christus non plus habet de maria virgine quam in isto casu haberet Christus de margaretha igitur quia tunc [illegible] Christus diceretur filius marie virginis eadem ratione in isto casu Christus diceretur filius margarete ¶ Videtur negando consequentiam quia licet tantum haberet iste de ea quantum ille haberet de ea non tamen similiter quia humanitas Christi fuit assumpta a verbo ab instanti conceptionis illius humanitatis in utero beate marie et ideo Christus filius dei fuit conceptus et formatus in utero marie et fuit verum [illegible] filius dei nasciturus de maria [illegible] sicut erat in isto casu posito etc. ¶ Contra [illegible] [illegible] Christus in dicto casu concedendum est quod humanitas fuit in utero margarete et egressa est de utero eius et de lacte eius nutrita et ita de aliis [illegible] ergo totum hoc corpus huius Christi egrediebatur ex utero margarete ergo iste Christus est vel fuit filius margarete ¶ Respondet Okam in [illegible] de [illegible] [illegible] ubi [illegible] istam difficultatem quod non est concedendum in hoc casu quod humanitas fuit in utero margarete [illegible] in utero margarete nec [illegible] egressa est ex utero eius sed [illegible] concedendum est quod humanitas huius [illegible] seu porcio humanitatis que est in [illegible] fuit in utero margarete sed ex hoc non sequitur [illegible] humanitas fuit in utero eius ¶

Sed ista solutio non videtur in clara quia non apparet quod hec sit concedenda humanitas est Christus in dicto casu vel hic probatur etc. quia tunc sequeretur quod humanitas [illegible] hic [illegible] etc. Secundo [illegible] concedendum hoc corpus est Christus quia ut dicit Thomas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solum fecit [illegible] [illegible] [illegible] conceptos qui sed [illegible] [illegible] impotant [illegible] quia [illegible] [illegible] sit tunc [illegible] sed [illegible] [illegible] corpus habet tantum [illegible] etc. [illegible] concesso in dicto casu quod humanitas fuit in utero marie etc. non tamen sequitur quod Christus fuisset in utero eius ¶ [illegible] quamvis [illegible] est [illegible] et non creator in dicto casu fuit in utero marie etc. sed humanitas etc. ¶ Sed adhuc instatur [illegible] illo Christo in tali casu [illegible] processit ille non est filius margarete et non est aliquis alius gradus consanguinitatis [illegible] potest dici quod attineat eidem etc. sed leges positivas ipse potest cum ea matrimonium contrahere quod videtur absurdum ¶ [illegible] idem doctor quod ille non posset contrahere matrimonium cum ea sed hoc non est ex eo quod illud sit prohibitum expresse ab aliqua lege positiva sed [illegible] [illegible] legis positive sed quod humanitas illius fuit filius margarete ille habet ad eam quandam attinentiam seu consanguinitatem [illegible] [illegible] que [illegible] hoc non [illegible] nomen impositum quod virgo fuit [illegible] [illegible] ¶ Sed virgo haberet concedendum in dicto casu Christus est vel fuit filius margarete [illegible] ¶ [illegible] quod non ¶ Sed [illegible] arguitur nam sicut [illegible] deus ethiops est albus ita ethiops est albus [illegible] ita [illegible] [illegible] humanitas huius Christi exivit de utero margarete ita iste Christus exivit de utero margarete [illegible] est vel fuit eius filius ¶ Videtur [illegible] quod [illegible] sequatur nam [illegible] [illegible] tam [illegible] [illegible] sunt de [illegible] et [illegible] et si erit de preterito sicut in aliqua

sunt non valet q declarat qr si deus
ethiopis fuisset albus antequam fuisset
deus ethiopis et per modum quam fuisset
deus ethiopis non fuisset p albus p3
q non sequitur deus qui nunc est ethiopis
sunt albus ic ethiops sunt vel e albus
albus s dentem sit impositio etc. ¶

3ᵃ ar[ticulus] hic

Quantum ad tertium articulum sciendum
q sicut dicit durandus d[istinctione] 6 q 2
et eam opinionem q[uod] c[ompositio] duplex est
compositio una extrinseca / alia huiusmodi ad
hoc prima 3 sicut compositio hominis ex anima
et corpore ex quibus tamquam ex partibus
consistit intrinsece ¶ a compositio est actiuus
ad [illegible] vel sibi [illegible] actiue non [illegible] sibi
compositum ex [illegible] e actiue [illegible] actiuus ex
accidente et [illegible] s [illegible] e alii compositum
i cum alio positum ¶ Secundo modo [illegible]
et s [illegible] sermonis quam a doctoribus
et philosophis [illegible] proprie [illegible] non [illegible] thome
[illegible] et compositam quamuis cum alio scilicet
corpore vel materia sit posita / et ei vnita
s resultans per ex anima et corpore ipse
[illegible] ex compositum ¶ Ex hoc dimisso 2o
compositionis videndum 3 de dubio isto
articuli accipiendo compositum proprie s [illegible]
[illegible] e aliquid resultans ex componentibus
/ et dimidio in compositum per se vnum / cuius
vna pars e impo ad aliam eo q ex
duobus entibus in actu non fit aliquid
per se unum ut p3 7o methaphysice et i oppo-
situm non per se unum quod constat ex plu-
ribus entibus in actu ut cumulus lapidum
vel domus etc. ¶ Conclusio prima quamuis xs

9o p

vere sit homo compositus ex carne
et racionali anima / non tamen proprie et [illegible]
[illegible] e ypostasis ex deitate et humanitate [illegible]
[illegible] prima pars patet xc e vere homo ita q
[illegible] specialissima homo dicitur vnivoce de
[illegible] et [illegible] puro homine ut p3 ex articulo
precedenti ic e animal racionale s omne [illegible]

compositum e ex anima racionali et carne etc.
¶ Item quia racione personificationis verum est
xpus vere deus passus mortuus etc. ea
racione potest dici ex anima et carne compositus
et 3 ista 2a pars intelligitur referendo compositionem
ad humanitatem etc. / 2a pars probatur quia si xc esset
persona composita ex deitate et humanitate
ic deitas e pars xpi ic xc non e deitas
quia nullum totum e sua pars etc. ¶ Ite-
rum dei filius non fuisset vere natus
homo [illegible] p3 ex articulo precedenti cuius
[illegible] quia si xc esset sit compositus [illegible]
dei filius esset pars illius compositi quod xc
ic ut esset ut fuisset homo xc quia [illegible] pars
e suum totum nec eciam esset nec fuisset
alius homo quam homo xc alias [illegible] impo-
nerent duo homines q patet falsum ¶ Racio-
ne quo ad utramque partem ponit
[illegible] in 3o ubi de ista materia specialiter
et breuem [illegible]
adducit auctoritatem Augustini in [illegible]
quam eciam ponit [illegible] in 3o [illegible]
[illegible] dicit xpus vna persona e gemine sub-
stantie quia deus et homo [illegible] tamen deus et ho-
pars huius persone dici potest / alioquin filius
dei deus antequam susciperet formam serui non
erat totus / et [illegible] cum homo / diui-
nitati eius accessit ¶ Item prima pars [illegible]
p3 p hylarium in 10 libro de trinitate [illegible]
[illegible] xpm non ambi-
guus [illegible] filius
hominis ex anima et corpore constitutisse [illegible]
¶ Item in Symbolo athanasii perfectus
deus perfectus homo ex anima racionali et huma-
na carne subsistens ¶ Correlarium quamuis deus

Correlarium

non sit eiusdem speciei specialissime cum homine
puro e tamen eiusdem speciei homo cum homine
puro, prima pars nota e de se 2a pars p3 quia [illegible]
[illegible] homo dicitur vnivoce [illegible] ut [illegible]
et eciam quia deus s humanitate [illegible]

Secundum correlarium

speciei etc. ¶ Secundo sequitur quod homo deus et homo non deus sunt partes omnino easdem secundum speciem patet ex conclusione quia utrumque componitur ex anima racionali et carne humana etc. ¶ Tertio sequitur quod licet anima non sit dicenda

Tertium correlarium

persona nec substancia completa sed pars substancie contra quosdam etc. et est patet quia omnis persona humana Christi est pars hominis Christi et tamen illa humanitas non est iste homo etc. Non tamen intelligendum est quod ille partes prius et in mente componantur sicut homines de mixto Christo cum ille sit pars divina que prius extitit partibus non est composita sed componit naturam humanam in qua subsistit vel cui subsistit pars divina et ita per unionem ypostaticam

Magister

dicitur homo ex illis partibus compositus per in tertio et in distinctione ij^a^ columna ¶ Secundo concluditur postquam verbum dei naturam assumpsit humanam numquam fuit in divino omnis anima dei carnem et ad naturam dissoluta. Patet quia si fuisset alicubi dissoluta hoc maxime fuisset in triduo mortis Christi sed falsitas patet quia Christus non dicitur fuisse sepultus nec ad inferos descendisse tunc falsitas pateret in Symbolo quod patet quia Christum vel deum fuisse sepultum seu in sepulchro iacuisse non convenit nisi convenirebat ei ratione unionis qua unitus erat corpori quod iacebat in sepulchro. Sed ipsum descendisse ad inferos non conveniebat sibi nisi ratione anime sibi unite si igitur tunc divino fuisset tunc soluta et cetera non posset dici quod natura sua fuisset unio in isto triduo de novo sed postea ¶ Istam conclusionem satis omnes tenent doctores et magister Sententiarum iij^o^ Sententiarum dicit xxj tertij et allegat ibidem dominum Augustinum super Iohannem dicit anima ad tempus carnem et animam separavit se nec tamen ab eis deus. ¶ Item Augustinus in quodam sermone de Pascha. Quamvis non tamen derelictus in inferno Christus

sed nec caro sola quando iacuit in sepulchro. Christus sed nec anima sola quia in inferis singulis Christus ideo Christum in omnibus hiis et singulis confitemur. ¶ Item Damascenus libro iij^o^ capitulo xxvij^o^ Et si mortuus est ut homo et sancta eius anima ab incontaminato divisa est corpore sed deitas inseparabilis utrique permansit a deo anima et corpore deo et neque naturam ypostasis in duas ypostasis divisa et corpus neque anima secundum eandem ex principio in ypostasi habuit existenciam et in morte a se invicem divisa in verbum manserunt singulum eorum unam ypostasim habens etc. ¶

Correlarium

Correlarium primus propter hoc dicitur unitas in isto triduo non fuerit unita humanitas tamen non tamen eam deposuit ut abea fuit penitus separata persona patet quia in isto triduo non fuit humanitas Christi eo quod ratione humanitatis est ut sit compositum resultans ex perse ex anima et corpore sed talis unio tunc non fuit ibi etc. ¶ Confirmatur quoniam mortuum duorum altero cessante cessat eorum unio. sed in isto triduo cessavit esse humanitatis Christi etc. ¶ Nota postquam separatio vel depositio non est penitus dumque remanentibus sed tamen humanitas in isto triduo non remansit etc. Ideo ut dictum est possumus quod hoc est sententia omnium katholicorum quod Christus ex quo assumpsit humanam naturam

Correlarium

numquam deposuit ¶ Secundum correlarium quamvis Christi corpus sine vulneribus delictum fuisse invulnerabile visibile tamen est quod quanto tempore iacuisset in sepulchro manente ea unione adhuc numquam fuisset incorruptum patet quia omne mixtum excellentis formatur vel virtualiter est corruptibile in ipsa sed corpus Christi vere fuit mixtum excellentis id aliorum hominum corporum etc. etc. patet per Philosophum et Augustinus de cura de civitate dei capitulo sed ubi dicit quod si corpus humanum naturali ampliori reliquatum dum quod continuatur donec undique veniat elementis hoc nota est dicere

Ea a po p[ar]te anima coniuncta corpori phisice
ipsum ab incarnatione et a forciori divi-
nitas tam anime quam unita et. ¶ Confor-
mitas corporibus humanis competit in-
neratio ratione peccati originalis ut patet Sen[tentiarum]
3o sed tale peccatum non fuit in Xo etc. ¶ 3a q[uestio]
Tertia q[uestio] Xpus in triduo mortis non
fuit verus homo. ¶ Probatur nullum mortu-
um est mortuum fuit verus homo sed Xc
in triduo fuit verè mortuus etc. Nota
nota cum de ratione hominis sit eo divi-
nali hoc nota est ex fide. ¶ Item sicut
arguit probatur si fuit homo vel mortalis
vel immortalis non mortalis quia iam erat
mortuus non immortalis quia nondum
resurrexit. ¶ Item ipse nusquam in triduo
fuit homo quia nec in sepulchro eo
ubi non habet animam nec inferno eo ibi
non habet corpus nec in alio loco ut
notum ergo nusquam fuit homo ergo non fuit
homo. ¶ Item si nullo triduo fuit
homo et non poterit vere ut audire
nec loqui ergo erat vere surdus et mutus
quod horribile est dicere. ¶ Correm[ent] adhuc quod
vere sit et dicatur homo requiritur quod
et carnem talem se habet ad invicem quod non
non requiritur ea se habere adhuc quod deus vere
dicatur Xc patet quia ad primum requiritur quod ana-
se unita carni informante ita ut ibi
resultet ens per se unum unum totale
ut patet ex ratione et eius ratione sed hoc
non requiritur adhuc ut deus dicatur Xc ut
patet ex ratione et eius ratione etc. ¶ Cor[ollarium] q p 3a q
prima partem conclusionis prime nullum simpliciter
simplex incorruptibile et incommutabile est
compositum ex anima et carne sed deus sim-
pliciter divina spiritus est hodie etc. Nota tamen
quod omne tale compositum sit dissolubile et per
corruptibile et mutabile etc. enim non conve-
nit corporeal immobile ei non convenit esse compositum
hoc non est dicere. ¶ Ex parte quod dicit ex parte 2o
damascenum hoc 3o cap. 20 dicemus quod uno

nostro ihesu Xo duas naturas cognoscimus
unam autem ypostasim ex utrisque
compositam quam quidem naturas respicimus
divinitatem et humanitatem. Unus quidem aut
eam que ex naturis composita ypostasi.
Exquo patet quod Xpus dicit ex ypostasim
compositam ex duabus naturis quas vocat
divinitatem et humanitatem. ¶ Item ibidem
cap. amo Incarnatus est ex ipsa assump-
tio principias unius masse carnis animatam
anima rationali et intellectuali ut ipsa existeret
carnis ypostasis que dei verbi ypostasis
composita generatur que prius simplex erat
vi ypostasis composita vero ex duabus
perfectis naturis divinitate et humanitate. 1o
¶ Item augustinus hoc examen propter
et allegat quod sermone 6to tercii morum omnibus
approbare contendimus ecclesiam catholicam
duobus constare duobus consistit visibili
elementorum speciem et in visibili domini nostri Xi
carne et sanguine sacramento et re sacramenti
id est corpore Xi sicut Xc persona constat et conficitur
ex deo et homine cum ipse Xus verus sit
deus et verus homo. Exquo sequitur quod persona Xi
composita est ex deitate et humanitate. ¶ Item 2o
argumento probatum sicut anima rationalis et caro
unus est homo ita deus et homo unus est
Xus ut habetur in Symbolo athanasii
Ex anima rationalis et caro sit fuit unus
homo quod ille dicitur compositus ex anima et carne
id est deus et homo sic fuit unus Xus quod etc.
dicitur compositus ex deitate et humanitate. ¶ Item
omne totum est compositum ex partibus sed
damascenus dicit in allegato cap. dicit et 3a Xpus
totus est deus perfectus non autem totum ta-
ibidem dicit quod Xc eodem tempore totus erat in
sepulchro totus in inferno totus ubique
sed non totum nec in sepulchro vel in inferno
totum erat. ¶ Exquo patet quod Xc solum sed una
naturam erat ubique et non sed alteram quod due
ne sunt partes vel ex eis compositi. ¶ Cor-
ram quod suppono quod in homine tamen sit 6o q 2a qq

una forma substantialis quo stante ser(vabatur)
q(uod) corp(us) x(risti) no(n) corrumpebat(ur) (er)go p(er)didit form(am)
que s(ecundu)m debat esse p(re)cium que fuit de
intrinseca (et) essentiali r(ati)one illius corporis
puta a(n)i(m)am intellectiva(m) i(dest) soluta est
unio illius corporis cum deitate p(ro)pter
dissol(uti)o(n)em eius (et) ista e(st) racio dirimendi
do(n)e (et) tercia qui tenet istam op(inionem) (con)ce(dit)
in homine non sit alia forma ab a(n)i(m)a
s(ub)stancia(m) h(abe)t esse corporeum (et) a(n)i(m)am
(et) ce(ter)is p(er)fectionib(us) tunc dicendu(m) (est) q(uod)
unio deitatis cum corpore soluta fuit
in illo triduo cu(m) eius non p(er)iit sit sta
separacio ¶ Confirmat(ur) quia stante p(re)d(ic)ta
supposicione q(uo)d (con)ue(niens) vel a(n)i(m)a discedente a
corpore x(risti) alia forma s(ubstanti)alis introducebat(ur)
in eandem ma(teriam) vel non si sic tu(n)c (tunc) ca-
caro x(risti) i(n)m(ediate) fuiss(et) in utero virginis (et)
in sepulchro q(uod) in sepulchro h(ab)uisset for(mam)
solidam q(ua)m no(n) h(abu)iss(et) in virgine si
non i(dest) dimensio (virginitas) s(ed) matre p(ro)creata
fuisset (et) p(ro)pt(er) solu(m) eum impo(sitione) e(iu)sde(m)
quis — tu(m)ulis tu(m) in lapidis ligni (et)c(etera) ¶ P(re)t(er)ea
si sic tu(n)c corp(us) x(risti) non fuiss(et) ve(re) mortuu(m)
i(n) illo triduo (quo)d falsitas p(atet) q(uod) h(oc) e(st) v(er)itati (con)t(ra)ri(um)
heresis Galanitarum ut aut(e)m p(ro)fide(re) (con)t(r)a (d)icit
(con)tra t(er)minos in decretis (et)c(etera) q(uod) (et) (con)t(r)a p(ro)p(osi)t(um) q(uia)
a(n)i(m)a ¶ Verius vivificativa deitatis q(uia) (con)t(r)a
h(oc) corpus non moritur nisi separetur ab
a(n)i(m)a (er)go nec mori potuit q(uo)d dum remanet
unitum deitati ¶ Confirmat(ur) p(er) d(i)c(t)um Ambro(sii)
in expositione illius ps(almi) in(ter) Deus deus m(eu)s
resp(ice) i(n) me q(uare) me de(re)l(iquisti) (et) all(egatur) ab (Petro) (in) 3 d(istinctione)
2 (et) (c)[illegible] Clamat homo separacione diuinitatis
mori(tu)rus nam cum diuinitas mortis
libera sit utique mors ibi esse no(n) poterit
8o nisi vita discederet quia vita diuinitas est.
¶ Item verbum dei assumpsit carne(m)
mediante a(n)i(m)a tamq(uam) medio ad h(oc) requisito
sine quo carni sibi unire no(n) (con)gruebat
i(dest) remota a(n)i(m)a soluta fuit talis unio.
ut (patet) q(ui)a remoto aliquo medio re-
quisito ad aliquorum unionem tollitur talis

unio an(te) p(atet) p(er) Damas(cenum) li(bro) 3o (et) all(egatur) a(b)
do(mino) 3o d(istinctione) 2a ¶ Preterea supposita dum 9o
deposuit a(n)i(m)am in morte i(dest) n(on) mansit
unio eius ad ipsam (er)go (et)c(etera) q(uia) talis
depositio fuit separatio an(te) p(atet) p(er) id Jo(hannis) 10o
Ego pono a(n)i(m)am meam (et) iterum sumo ea(m)
(et)c(etera) ¶ Item si in triduo mansiss(et) talis
unio ad a(n)i(m)am (et) ad carne(m) tu(n)c ex illa 10
non fuiss(et) vel unio (con)posita (et)c(etera) q(uod) filio d(e)i
fuissent (con)cretiva ut dicta tam carnis
q(uam) a(n)i(m)e (et) ita fuiss(et) v(er)u(m) d(ice)re filius d(e)i
est caro vel a(n)i(m)a q(uo)d (patet) f(alsu)m ¶ Preterea si 11o
mansit unio tu(n)c quo ad carne(m) (er)go
ad a(n)i(m)am (et) tu(n)c i(n) duo fuerunt ab i(n)-
vicem divisa (et)c(etera) q(uod) ibi fuissent due
uniones vel ad id q(uod) an(te) morte(m) (er)a(t)
tu(n)c una unio i(dest) aliqua unio fra(cta) fuit
de novo i(n) morte x(risti) quod n(on) ponit(ur) ¶ 12o
Item h(oc) non fuit p(ro)p(ri)e vera x(risti) p(ro)p(ositi)o(n)is
in sepulchro i(dest) p(ro)p(ri)o gen(er)is sp(irit)u(s) s(an)c(t)i a(n)i(m)a
quia ex unione verbi ad carne(m) non
potuit dici filius dei x(ristu)s eo q(uo)d x(ristu)s dicit(ur)
quasi unctus unctione s(piritus) s(ancti) sicut e(st) (et) ex(pressio)
ap(osto)li ad Heb(reos) 1o allegans p(ro)phetam i(n) ps(almo) (et) (Beato) (et)c(etera)
talis unctio no(n) (et) non p(otes)t (con)petere ca(r)-
q(uod) dei ni i(n) a(n)i(m)ate i(dest) ¶ Cont(ra) p(ri)m(a)m p(ar)te(m) (et)
corrup(tibile) e(st) e(ius)d(em) (con)dicionis (et) o(mn)is p(ro)ni(tat)is (et) 13o
e(st) in(fi)n(ita) excelle(n)cie nisi componi(tur)
ex u(n)a et sola (sub)stanciali s(ed) corp(us) x(risti) in medio no(n)
fuit sic compositu(m) (et)c(etera) ¶ Cont(ra) eam p(ar)te(m) 14o
eiusdem correct(or) d(ici)t diuinus doctor q(uo)d (con)ti(n)g(it)
incorrumpe(n)d(u)s cor(pus) x(risti) fuit intellectualis
sive (ete)rnis (et) all(egatur) dictu(m) Petri actuum 2o (et)c(etera)
fundatum s(upe)r 1o dicto ps(almi) Non dabis s(an)c(tu)m
tuum videre corrupcio(n)em ¶ Item x(ristu)s assu(m)- 15o
psit corpus humanu(m) eiusdem sp(eciei) cu(m) ce-
teris hominibus (et) assumpsit ipsu(m) cu(m) de-
fectibus penalibus (con)munib(us) h(ab)i(tu)r n(ostr)is h(ab)e(n)t(is)
p(er) unius illor(um) defectu(m) e(st) corp(us) in cinerem
ut de se p(atet) (et) nota e(st) a(utem) a(pud) ap(osto)lum ad Heb(reos)
2o ubi d(icit) q(uod) Christus debuit p(er) o(mn)ia f(rat)rib(us)
assimilari (et) p(er) Damascenu(m) li(bro) 3o c(apitulo) 20o

dicentem. Confitemur quod omnes naturales
et indetractabiles passiones hominis assum-
psit totum in homine et omnia que sunt
hominis assumpsit preter peccatum. Item 16
inequalitas actionis et dissipacio ar-
monie partis insunt corpori et quam anima
adeo separatur sed talis inequalitas est via ad
incineracionem quia excedit unus humor
alterum supereminet earum conuinctionem.
Preterea omne activum approximatum 17
passivo et non impeditum naturaliter
agit in ipsum sed corporis Christi post separacionem
anime naturaliter fuit passivum quia non fuit
glorificatum et activum fuit approximatum
sed per vitam calor corporis consumitur et etiam
sicut calorem per intrinsecum .1°. si non
fuisset speciale miraculum fuisset ipsum
quod nunquam fuisset putrefactum. Contra
conclusionem terciam est opinio magistri sententiarum
3 et hugonis de sancto victore in libro
de sacramentis parte prima capitulo primo quorum
uterque posuit quod Christus in illo triduo fuit
homo dicit quod tamen illam conclusionem fundabat
hugo non dicebat quod tota personalitas
hominis est in anima et ipsa est homo pro parte loco
et anima post mortem potest dici homo non
solum in Christo sed etiam in aliis hominibus.
Magister autem dicit quod Christus in illo triduo
erat homo per unionem verbi ad
animam et carnem et tamen fuit mortuus
per divisionem anime et carnis inter
se et ideo alia racione dicebatur homo
quam unus alius purus homo. Et quamuis
ut dicit Sanctus Thomas ex opinione magistri
non sequatur aliquid inconveniens secundum rem quia secundum
philosophum eo metha non est inconveniens in-
quod nos dicimus hominem alii dicant non
hominem quantum ad quemcumque hoc nomen est
tamen impropria in isto loco quia non est
in usu hoc nomen homo quod significet
animam et corpus divisa sed unita homo.

mortuus dici homo ut communiter. Item
opinio hugonis minus bene dicta funda-
ta quia extra se quod in Christo defecto fuit et
persone quod est erroneum. Item si
liceat ad unionem anime posset tamen ipsa con-
stituere personam divinam eo quod ipsa de se est spiri-
tualis et per se completiva et persona ho-
non est aliquod compositum ex anima et corpore
sed est anima unita corpori quod est magis
dicere tamen in prophecia quod in theologia. Item 18°
contra istam terciam conclusionem arguitur sic
Augustinus dicit maledictus qui dicit Christum depo-
suisse hominem quem semel assumpsit
ergo sequitur quod Christus non desinit esse homo id est in illo
triduo fuit homo. Item in psalmo dicit 19°
Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech etiam ad
apostolos ad hebreos eterno perhibens Christum sacerdotem
magnum desinens eternus sequitur quod postquam Christus
semel est sacerdos numquam desinit esse sacerdos
ergo in illo triduo fuit sacerdos sed tamen sacerdos
quod homo fuit sacerdos ergo in illo triduo
fuit homo. Item Christus in illo triduo 20.
fuit racionalis racionalitate creata et tamen habet
corporeus id est tunc fuit homo conclusio
tamen omne ens corporeum racionale ra-
cionalitate creata sit homo antecedens probatur
prima quia quicquid prius fuit secundum illius
racionalitatis mansit in illo triduo puta
ipsa anima que etiam mansit unita Christo
ergo nec racionalitas creata anime desinit
in Christo ergo non desinit esse racionalis racionalitate
creata id est in illo triduo fuit racionalis
racionalitate creata et post antecedens probatur quia
quicquid primus fuit secundum corporeitatem
non est sed in triduo quia caro illa non
desinit esse unita Christo ergo nec corporeitas
desinit esse in Christo ergo Christus non desinit esse cor-
poreus ergo in illo triduo fuit corporeus.
Ad primum istorum nullum est concedo
quod quodlibet tale cum illo quo est simpliciter et
immutabile non est compositum et ergo
sicut deus sed se est simpliciter et immutabilis

Ad primum istorum

sic etiam cor non est sed se compositus cu-
quo tamen stat quod sit aliud s(cilicet) racione unitatis
assumpte est mollis etc. et michi sicut hominis
in pluribus locis exemplum quod Christus qui est deus
Ad secundum sciens ambulavit etc. qui etiam post deus
homo compositus est homo unus namque com-
positum etc. ¶ Ad 2m dicendum quod
damascenus non loquitur ibi de composicione
proprie dicta qua ex componentibus
tamquam ex partibus resultat unum totum
et hec bene patet per propositum libro 3o capitulo 3o ubi dicit
in principio quod inconvertibiliter et inalterabiliter
unite sunt ad invicem due nature neque
divina natura excedente propria simplicitate
neque utique versa humana in deitatem naturae
neque ex duabus una facta composita natura
composita i. natura neque etiam ex ambabus
composita et neque homousios i. consubstan-
cialis existens potest et ex hoc post ea concludit
quod non ex deitate et humanitate ipsa composita
et una si sit tunc neque deus nominatur
neque homo sed solum Christus ¶ Intelligens
ergo dicendum sunt quod persona que prius fuit
simplex i. solum subsistens in natura divina sed
nunc est composita i. subsistens in duabus na-
turis divina s(cilicet) et humana quarum una est ipsa et non
ypostasis scilicet divina alia non s(cilicet) humana ei
tres dicitur tamen est unita ita quod sicut deus dicitur deus
ita racione humanitatis sibi sit unite dicitur
homo et isto sensu concordant omnes
doctores et inter ceteros precipue sanctus
Thomas durandus et adam ¶ Unde pro-
sinnius dicitur illa persona dicitur composita quia est in
ea due sunt due nature vel aliqua prius no-
citur ut una et in persona constat ex deitate deum
i. deitate est aliquid s(cilicet) deus et constat ex 2m
humanitate i. humanitate est aliquid s(cilicet) homo ¶ Ut
durandus dicit quod ibi non compositio proprie
tanto in principio huius articuli sed sinnium
compositionis que est huius ad hoc dicitur quidam

in tali persone pertinenciam divinus ad alterum
qualis est actiuus ad passiuum etc. et talis non
est in proposito alia est per solam dependenciam
habitudinis relacionis ita ut unum sit incrementum
aliud non terminans respectum et dependenciam
incrementis et hoc modo persona divina post incarnationem
sunt composita quia que prius subsiste-
bat in sola natura divina post incarnacionem
terminavit personam suo sustentaciam depen-
denciam nature humane et hec est quod dicitur in sexta
Synodo sancta dei ecclesia simone ubi dicitur
ad carnem secundum compositionem confitetur quod est per
sustentaciam quia tam talis connexio
non proprie dicitur compositio io doctores
moderni non multum utuntur isto mo-
do loquendi sed ille doctor ¶ Videm patet ad 3m Ad 3
nam ut dum proprius sacerdos alterius
non sunt partes speciei panis et vini nec
corporis christi sed sunt ibi ¶ Ad quartum Ad q
cum arguitur sicut anima racionalis unum sed
durandum et concordat sanctus Thomas quod
hoc non est accipiendum sed omnes similitudines
ita in persona divina dicitur et proprie sit compositum
sicut persona hominis sed quantum ad hoc solum
quia sicut persona hominis subsistit in duabus
natura ita persona dei in duplici natura divina s(cilicet) et
humana ¶ Ad quintum dicitur quod totum non Ad q
solum dicitur de composito sed etiam de perfecto
cum ut dicitur et ita dicitur Christus totus est
sed quod deus non tamen totum etc. ubi refertur
totum ad naturam ut sit sensus non totum
quod est in Christo i. non omne quod est in Christo est
non omnis natura que est in Christo est ubique et
ita damascenus dicit quod totus Christus deus est non
autem totum est deus et in quo dicitur etc. terciu
quod totum refertur ad naturam totus autem
ad ypostasim ¶ Ad sextum ad minorem Ad sex
suppone in(telligit) est quod corporis Christi cor-
ruptibilis etc. ad probationem quod forma
s(cilicet) anima intellectiva fuit racione
illius corporis remanentis que est post septim

compoitu licz bene fuerit de intri[n]ct
rone illius corpis quod e[st] to[ta] hua-
nitas ¶ Et si dices tunc intriduo x[pi]
corpus mansisset sine forma sbali
¶ Respondet thos de ar. in q. dois 21. ar[ticu]lo
primo q[uod] hoc nullum repugnat i[n] co[r]po
r[is] .n. in[trinsec]e q[uan]tita non possit na[tura]l[ite]r sb
sistere sine forma sbali vel tamen dita
e pponedine actuar p[o]t existere si or
forma sbali si .n. in sacramento altaris
spes q[uan]tite existunt sine materia z sine
for[ma] sbali q[uan]to magis materia q[uan]tita vo
del pponar d[icit]a p[o]t existere sine for-
sbali ¶ Concordat Bre i 3o. sen[tentiarum] dis 16. ar
z 11a questione 2a in responsione ad ul
timum argumentum ante responsiones ad
princ[ipa]les ¶ Ps[?] ad cofirmacoz dico q[uod] no
introducebatur alia forma ex quo tc-
dic q[uod] tunc diuitas sola manet et o. dic
distingz quam de tali ppe dimonis et
talis tu in non fuit penitus mucta-
co q[uod] hunc vera actuacia carnis z oss.
pmodum oriundi q[uan]titatum et conse-
quenaha licz corpus homis nouiter
mortui inquo vel in cuius materia
e forma sbalis p[os]t anime separatonez
introducta ¶ Dices tunc simile ex
sentiendi de corporibus scorum que de-
beramur intcis vel reliquias eorum
¶ Respondet Egidius ubi s[upra] q[uod] idem e de ipso lodo
precise de corpore quod fuit ps eorum hic
eorum diu tu inas nove forme sba-
les introducte sunt quia ats plures
et mores in quos resoluta se inltoz
cor[porum] scorum quos veneramur fuisset ptes
¶ Nobiles ipsorum scorum dum viuerent quod ma-
nifeste patz z ideo q[uan]lis hz credo q[uod] tales
reliquias veneramur non quia ipe
fuerunt ptes scorum s[ed] quia corpus coz
fuit ps scorum illa fuit ptem dico sola
ad septim ¶ Ad septim si sit et uer. quia ad
ptem de illo quam op[ost]z tenuior sit

virtus vivificatiua dcitatis q[uam] anime ef-
fectiue tu deitas non competit dimsi re
formar sicut compet[it] ipsi anime s[ed] corp[us]
non dicitur diuin nisi forma diuisit[ur] re
¶ Ad cofirmacoz ridet ad inclia q[uod] diuitas
separauit se quia subtraxit ptectom
s[ed] no solum dimonem si n[on] no coh[ibuisset]
b[ene]issi ibi pom s[ed] exercuisset non more[tur]
mortuus est ergo cristus diuinitate
recedente id est effcm potentie defensionis
non exhibente ¶ Ad octauum verbum ad 8m
et uer. ur. quia q[uam]uis .n. nitali dimoe
anima sit medium congrenitatis tamen
ante morte et q[uam]diu p[os]t non tamen i morte
z etiam in q[uan]tum fuit medium ncitis ut
q[uan]nter doctores tenent ¶ Ad nonum ad 9m
dicimus q[uod] verbum bene deposuit carnem
non quidem ipse eam separando s[ed] a
carne ¶ Ad decim ur. quia quia ut ad 10m
dicit thos de ar. insine q. et d. ces 21. ar
z 22. predicta dictio solum facit q[uan]titas
idcomatum s[ed] timos contentos qui p[er]
modum signdi importaut supponit ex
hing di q[uan]titas sit ronie sp[iritua]li s[ed] ma rerum
que sunt ptes et non hnt ronez sp[iritua]li
¶ Concordat sancte thos. q. 1a. ar[ticu]lo 19 dis
21. e dicens q[uod] sicut ea que dnuntur de
iusta hua non pnt pri de filio dei ut
quod dicitur eccie quis xo z alius hoibz
ita etiam ea que pnunt de ma et inq[uan]tum
est ps nature non possunt dici de filio dei
sicut q[uod] e forma vel aliquid hing ea ac
que pnunt de ipsa in q[uan]tum e quid sb
sistens pnt de filio dei pri sicut q[uod] descendit
ad inferos et alia hoi ¶ Ad undecim etiaz
in ea q[uon]e verum solus deus sit
in limbis dicitur q[uod] in triduo poterat
dei filius dicitur ~~illumare~~ [derelinqui] acore z etia ma
dicitur dicitis aliqua denominatone que no. est
in bsi queritur illa et debuerit et de
ista non cure ¶ Ad undecim dicit sancte thos ad 11m
ubi sup[ra] conceddo q[uod] ibi fuerunt et redimoes

in actu que ante erant una materia
et mixte impo[ssibi]le. Non[n]e quod corpus unio ibi
fuit tunc demonis sta sed p[ost] in divisione
continui fit aliquid de novo in actu quod prius erat
unum in actu et multa impossibile sit plura in
actu. ¶ Concordat durandus ubi supra eadem
do[ctri]na in tercia fuit primam. ¶ Sed non potest dici
quod unio sit aliqua res vel modus realiter ab
unitis. tunc planum est quod non fuit de[struct]a
unio verbi ad animam nec ad carnem tempore
mortis quod ante vel post quia tunc tunc
de natura fuit unitum utrique quantum ad animam et
corpus et eo si per aliquem modum loquendi ex
hoc debebant tunc dici due uniones scilicet
tempore mortis quod verbum fuit unitum
anime et carni ab invicem eis divisis ca
racione eciam eis convenies debebant dici
re uniones ex eo quia convenio vel se
paracio anime et carnis inter se non fecit quod
per hoc aliter et aliter esset verbum utrique unitum.
¶ Unde in vero posse dici quod verbum
ab ipsa unione aliqua dicta est se ipso
immediate immediate unitum uniebatur humanitati
ante mortem sed hoc non potuit esse in ipso
et se ipso ita et immediate unitur anime et carni
et in morte separata eisdem separatis inter
se fuit unitum nulla sequitur
nova unione et tamen eis redunitis ex
hoc quod sit mansit unitum partibus in divine
sed quod tamen fuit sic unitum toti humanitati
absque aliqua medie nove producionis
unione. ¶ Ex quo patet quod eadem unio
qua verbum fuit unitum toti et par
tibus mansit in morte quamvis non ma
nens unio ad totum propter partium inter se dis
solucionem et tamen remansit est unio totius
partibus redunitis. ¶ Ad modum
dicendum ad primum quia ex unione est
illo toto processo non sequitur ante primum ad
hunc per unione dei ad animam hec fuit
per se vera filius dei est christus et quia carne

in sepulchro iacente sibi erat hunc
unita ita ut esset ypostasis eius ut de
damascenus libro 3o capitulo 27 ymo 10 de filio
dei qui deus erat tunc christus in infernum ad a
nas in sepulchro ¶ Ad secundum ve
ro dico quod licet non est necessaria de mixto
ex elementis non formaliter sed virtute
qualitates dico fuisse in proposito eo quod in
materia humana fuit qualitates elemen
tales vel ex eis resultantes sed temperamen
tum tale quale requiritur ad complere
corpus mixtum forma specialiter informatum
et eciam habuit suam debitam quantitatem
et extensionem et organizaciones et ad
quintum dicit Thomas de ar[gentina] quod beatus
Petrus induxit illum textum tantum in
testimonium resurrectionis christi et testimonium quod ipse
fuit ille qui per David cum prophetam
venturus erat per salute gentis humane.
¶ Sed hec non est solucio quia beatus petrus
post ibi redonet christus per hoc quod caro christi secundum vaticinium
prophete non debuit corrumpi nec incinerari
sed si quantumcumque tempore iacuisset in
sepulchro adhuc non fuisset corrupta
unde staret totum dictum prophete cum hoc
quod christus non surrexisset eo quod ab ipso hoc
sine corrupcione permansisset et si propheta
quod non debebat corrumpi debebat pre
cius resurrexio optinet quod eam non corrump
cionis eius esset sive resurrectionis acceleracio
¶ Dicendum quod licet ab solucione totum dictum prophete
quo ad illam corrupcionem stare potuisset
cum hoc quod christus resurrexisset tamen christum non
resurrexisse non potuit stare in illo quod
propheta prophetia intendebat. sed non dabis sanctum
tuum tam diu manere in sepulchro quod possit
corrumpi etiam possit sine naturalibus de
lictus ¶ Ad quintum dicendum hoc bene sequitur quod corpus
christi fuit incinerabile suis naturalibus derelictum
non tamen quod stante tali unione fuisset in
cineratum et cetera nec etiam sic assumpsit omnes

Ad primum

Ad 4m

Ad

Ad 4m

defectus penales humane nature in ipso
nolle ipse recipere cum eius esset corpus in-
corruptibile sed illos ipse accepit quia ad
opus redemptionis pertinebant. Ideo
non fuerunt penalitates sicut mortem
precedentes. Monetatio enim consiles
defectus ad talem finem non deserui-
bat sed potentes efficiebant ¶ Ad septimum ad 16
dicit Thomas de ar. quod speciali dispensacione
divina permissum est quod talis afflictio potuit
esse in corpore informato per animam beatifice
divinam essentiam contemplante ad quam
ad quam afflictionem per similitudinem gloria beatitudinis
sequebatur. Corporalis armonie dissipatio
¶ Post mortem autem per dicta in mineralia fuit
putrifactio in illo. Valeret vero corpori
unius potuisset divine dignitati derogasse
quod corpus sibi per unionem unitum fuisset
putrefactum. Ergo talis divina dispensacione
permissione fiebat quod agentia naturalia
illud corpus benedictum agere poterant.
Dum dicit non habet locum postquam illud
corpus mortuum fuit et ideo dato quod usque
ad tertium fuisset eius corpi reservata ad
huiusmodi corpus excellentissimo privilegio
statute unionis ab omni actione destructiva
reparatum est fundamentum illius doctoris
est nihil sicut ipse tangit cum probando
quod est contra illius quoniam quod agens naturale
non valens attingere quantum sua ac-
tione actualem subsistenciam alicuius
corporis hoc modo potest ipsum corrumpere se-
cundum agens naturale potest attingere ex subsis-
tentie corporis Christi sic unitum quia illud
est esse persone divine et ideo hoc quod dicit quod
homo occidi potuit hoc fuit ex dispe-
satione divine voluntatis quia per suppositum fuit
tantum ubi per aliam unionem corporis beata fuit. Sed
ipse non unus fuisset in mortalis corporis
illius hominis beatus resumpto suo corpore
unde intervenisset summa ratione dispensacio di-
vina. ¶ Quamvis ista solutio appareat
bene pulchra tamen non videtur conformis
dictis sanctorum nec scripture. Ex quibus apparet
quod de ratione istius unionis non fuit in-
peccabilitas corporis passibile stante illa unione
quod ad alia sunt naturalibus derelictum fuit
speciali dispensacione divina non patieretur ad 16
ut agens naturale ageret vel agere posset in
ipsum. Ideo nos quod aliis ante mortem Christi
ad unionem fuisset illud corpus equaliter passibile
vel impassibile et post eius ante mortem
fuisset gloriosum quod est contra doctores com-
muniter et contra quod post unionem fuit impassibile
sed per divinam dispensacionem potest pati
ita et ante et post glorificationem non habuisset
dotem impassibilitatis plus post unionem
quam ante ¶ Iste thomas et ratio illius unionis
quamvis eam esse debere disposuit
pendeat a divina sed ex dispositionem eam
debere esse idem ut corpus sit unitum
verbo non glorificatum sed in aliquo potest
cum unionem sunt naturalibus derelictum
patietur ab agentibus naturalibus ut patet per
dictum sanctum Damasceni quem docet scriptura
et per specialem gratiam vel illa gratia
unionis fiet impassibile etc. ¶ Ver-
go dicitur ad argumentum quod bene potest quod si passus
fuisset illud corpus derelictum naturalibus suis
potuit illud corpus stante etiam illa unione
incinerari cum eius verisimile sit quod per specialem
gratiam vel gratiam unionis fuisset divinitus
conservatum ¶ Ad decimum septimum patet idem ¶ Ad decimum septimum
¶ Ad rationem autem istius doctoris cum
arguit agens non valens etc. dico maior
est vera ¶ Ad decimum octavum maledicte ad 18
est ne consequencia quia ut patet ex supradicto corpo-
ris Christi et Christus in morte desiit homo non
propter hominem vel humanitatem de post
sed animam a carne separando Sed dam-
nunge exponunt solius et thome dicit

ad 19

quod deus nichil deposuit eciam tercium que simul dicta sunt ho[mo] . queritur igitur quod desinit esse homo etc. ¶ Ad 19 non conceditur ante . conclusio quia quod per pos[teriora] etc. quia ut dicit posicio illud tamen est sa- merito etc. tercio dicitur quia sacerdocium eius similiter erat eternum vel quia eius sa- cerdocio nullum ad succesit ut succes- sit in sacerdocio Aaron successit sic dicitur etc. ¶ Concordat sanctus Thomas qui ad- dit quod eciam aliter potest dici quod Christus ut dicitur Hebre. 9o erat assistens pontifex futurorum bonorum que sunt spiritualia et ideo ut anima Christi separata a corpore sibi eciam tale sacerdotium competebat ¶ Ad 20 concessum Christus etc. ¶ nec- quia ad secundum omnino eius etc. illa non- et natura quia ut dicit posicio quedam et proprietates secundum animam ut racionalitas quedam secundum corpus ut corporeitas quedam excedunt in ambo et carnis ut humanitas ad- huc ergo ut sit homo oportet quod omnes iste sint ibi proprietates que sunt carnis et que sunt secundum animam et que sunt excedunt in illorum duorum unde tamen dicit sunt spiritualia sunt corporeus ergo sunt ho[mo] dimittit illam que excedunt in ipsorum duorum coniunctione debet in deo et sunt humanitas etc. ¶ Sanctus Thomas dicit quod post mortem Christus non erat homo secundum quod racionale nominat dictum hominis secundum eum secundum quod nominat potenciam anime ¶ Et tamen vi- detur indubium quod Christus in triduo fuit spiritualia corporea racionalis racionalitate creata dicitur homo et spiritualia mors posicionis dubia con- firmat dicta contra quod sit dicitur dicit de Christo quod non fuit de ipso in morte sicut de alio homine nam in alio homine omne spirituale hominis in morte desinit et cum eius- dem in Christo non ita fuit nam spiritualia que fuit tunc anime vel tunc corporis eius re- manserunt sed que ex coniunctione et carnis desierunt ut ut mortalitas passibi- litas humanitas etc. ¶ Ad raciones prin-

Ad principales

cipales patet quid sit dicendum ad primam de celo patet ¶ Ad tercium etc. et ad terciam ex tercio

:-b:-

Utrum quolibet sacerdote verba consecracionis eukaristie secundum morem ecclesie proferente panis in corpus Christi et vinum in sanguinem vere

convertatur ¶ Arguitur quod non sacerdos hereticus vel excommunicatus vel scismaticus non habet potestatem consecrandi ideo ipso proferente verba consecracionis etc. non fit conversio panis in corpus Christi nec vini in sanguinem quare probatur quod sic patet per illud quod dicit canon etc. ¶ per capitulum a dominus quicumque ab unitate ecclesie sunt alienis 9 potestatem consecrare non habent ¶ Cum si ideo esset vera tunc corpus Christi subsisteret pa- nis remanentibus vero continue consimiliter sanguis sub speciebus vini quia quia non videtur quomodo fieret ista conversio nisi ubi- primus fuit panis post conversionem esset cum Christus etc. similitas quantitatis patet quia vel quantitate in dimensionalitate et in extensione vel dimensionis extensione non per ipsum quia tunc non esset conversio partim et eciam tunc non esset in corpore quod non est etc. dicitur non est quia tunc esset secundum aliquam figuram vel igitur humanam vel [illegible] circularem non circularem quia tunc mechanicum non esset in secundum quod figuras sunt non humanas

quia tunc non posset et ad equalitatem
diuertim sub illis speciebus que sunt se-
cularis ¶ Tercio si sic vel corpus
xpi ibi existens posset in suas acciones et pas-
siones naturales tam ex parte intrinseca
quam aliorum agencium vel passiuorum ab extrinseco
debite applicata / non primum quia non
posset ibi respirare vel exspirare nec locum
mouere nec unam partem corporis mouere
distanter ab alia nec posset agere extra
se in speciem visiuam eo quod non posset
videri nec etiam visu quod aliquod agens
extrinsecum posset in ipsum agere etc. Non secundum
quia per talem modum existendi quo ex-
istit ibi per talem conuersionem non tollitur
aliqua naturalis operacio nec aliqua naturalis
passiuitas istius corporis nec eciam impeditur.
57 ¶ Notandum autem quod quilibet sacerdos eciam Augustinus Tolle
condicionis vel secte sit habet de potestate
consecrandi etc. quod dicit glosa tamen quia hoc
est fides mea et certorum doctorum sentencia quod
quolibet habente potestatem consecrandi proferente
verba consecrationis eucharistie secundum morem ecclesie sequitur
effectus sacramenti scilicet conuersio panis in corpus
xpi etc. Cuius probacio quia quilibet sacerdos sicut
habet caracterem sacerdotalem indelebiliter
ita eciam et potestatem consecrandi immanente
(?) ipso manente stante lege dei or-
dinata eo quod talis potestas inseparabiliter
sequitur caracterem sacerdotalem / Ideo dicit
Augustinus ut allegatur in decretis 2a questio causa 1a de
scismaticis Quod si correcto scismatis ex-
tare suscipiuntur ad ecclesiam / et si diuisum opus
est ut eadem officia gerant que prius
agebant non sunt rursus ordinandi
Sed sicut baptismus in eis ita ordinacio mansit
integra quia in precisione fuerat vicium
quod vnitatis pacis est correctum non in
sacramentis que vbicunque sunt ipsa sunt / Cum ergo
quod sancta in inferioribus manet etc. ¶
Hic iam tres difficultates tractabimus quarum
prima est tres erunt articuli Primus de conse-
cratione sacerdotum potestate. Secundus de parte
corporis xpi sub sacramento quo ad situm et quo
ad ordinem earum inter se similitudine
¶ Tercius de eiusdem secundum talem modum
essendi naturali actione tam agentis quam ad
extra etiam passione ¶ Primus habet
duas difficultates quarum prima est
de potestate consecratiua de sto (?) concreata.
Secunda de potestate consecratiua creata communicata
¶ Ministri sacerdotum non cooperantur
deo producente in effectibus qui sunt ex
eorundem. Probacio ministeriis ponentibus
debite omnia illa que inspectis quo ad
consecracionem vel verbum duo ponenda in
sciunt ipse in instanti se solo effectum producens
qui est ex sacramentali causa etc. Contra nota quod
plenum ponere talia etc. non est intrinsecum
effectui quia post tales porciones producitur effectus
cooperantur alias in homine dicetur cooperans
deo inuentione huius intellectus eo quod
fundit semen etc. prout deus disposuit
debere fieri ad hoc quod anima intellectiua crearetur.
Amplius patet per beatum Augustinum in libro de coniugibus
non et vetis testamenti causa xvo allegatur
de Numeris 6o Vos ponite nomen
meum super filios israel et ego dominus benedicam
eos dicit ut gratiam tradicio pro ministerium
ordinata transfundatur hominibus ne vos sa-
cerdotes obesse nec prodesse possitis et cum loquitur ibi
de prophetia mali sacerdotis Caypha et
per quod ostendit spiritum gratiarum non posse
sequi dignum aut indignum secundum ordinem
tradicionis ut quamuis a bono minister sit
non tamen possit benedicere nisi sunt ordinatus
ut officium ministerii exhibeat et subdat diui-
nitate effectum tribuere benedictionis vel oper(acionis)
¶ Item probata sponte sunt plures ex-
presse auctores sanctorum quas allegat Johannes
in scripto 4 di. 2a quod que volunt quod minister
solum exhibet ministerium operando circa
visibilia sacramenta et ita etiam de sanctificatione
sacramentorum visibilibus etc. intime insistitur diuina

pa sppo

Correlarium

Secundum correlarium

Tercium correlarium sit gracie divine

debite hominibus applicando et actores sig-
nificacionum verba debita proferendo et signa faciendo
deus aut in dispositionem gratie suscitat et creat
et tamen se solo operatur. ¶ Secundo sequitur quod sacramenta
nove legis non efficiunt ea que significant
per virtutem elementis vel verbis vel in-
tencioni vel signis nec omnibus istis simul
unitarum patet quia ea que significantur sacramenta
sola virtus divina sine cooperatione quo ad
illa in mediate operatur, ut satis patet ex dictis
doctorum supra pallegatis etc. ¶ Secundo
ultimus sequitur quod sacramenta nec per naturam suam
nec instrumentaliter pertingunt ad aliquem
effectum in anima productive ad infusionem
gratie requisitum. patet quia nullus talis
effectus requirit ad infusionem gratie
nisi debita applicatorum sacramentorum ut ex dictis
patet etc. ¶ Item contra Thomam de Argentina distinctione 2 tertius
effectus maxime videtur esse character aut
nisi aliis spiritualis ornatus anime ad quem
sacramenta effective attingunt tamquam in-
strumenta divine nunc per dominum venerabilis
doctor dicit conclusionem 3 quod est talis character vel
ornatus et forma supernaturalis et per consequens non
est terminus alicuius actionis nisi creationis
et per consequens sacramenta non possunt ad eam per-
tingere productive ¶ Tercio sequitur quod sacramenta no-
ve legis seu effectus sacramentalis tamquam in-
strumentalis dispositiva disposicione ex-
trinseca habilitate solum ad recipiendum gratiam
non generant vel sunt ex ordinacione ecclesie predicti patet
quia sacramenta nove legis sunt aliqua tamen gratie
vel effectus vel consignificant sed non aliorum quod etiam
sequitur dicto conclusionem ut deinceps patet ex dictis
etc. ¶ Istud etiam contra Thomam de Argentina ubi supra
Item ipso est dicto ex primam quod concordat
et dicit quod sacramentum non per agit ad creandum gratiam
nec per se nec instrumentaliter nec disponitive saltem
per aliquos actos supernaturales sed quantum virtute a deo
collatis agat ad gratiam licet tamen sacramentum
quandam actionem naturalem ut aqua in sacramento
baptismi licet sit ablutive corporis et terminatur accio sub

lucio debite facta actualiter verbis sicut
instrumentalis causa gratie quantum significat ablucionem
interiorem anime ad quam etiam ex dis-
pacione est ordinata ¶ Et ex hoc redu-
citur ad genus cause efficientis quod patet quia sicut
alii dicunt virtutem magnam posse causare
aliam disposicionem in alia efficiente causa gratie
ita ego pono ut dicit Scotus ablucionem aque et
unctionem olei cum verbis esse in mediatam
disposicionem ad gratiam recipiendam et hoc ex pactione
divina sicut ipsi ponunt decoratam vel ca-
ritate etc. ¶ Item patet hoc assumpto com-
muniter concedunt hanc totam efficientie
causam primam quia primerium dispositive pre-
mium et ut principaliter nec instrumentaliter causat
disposicionem aliam esse causa primam ita etiam
conveniencie dici potest de talis ablucione et unccione
in sacramentis ¶ Sacramenta nove legis de
operis operati non merito suscipientis operantis
saltem ad posse efficiunt suo modo quod significant
patet ex predictis eo quod sunt debita eorum ap-
plicatione ministro debito sive sit bonus
sive malus ipso facto effectus ex ordina-
pacione sicut quam deus vult effectum operantur
¶ Item probatur sacramenta nove legis dif-
ferunt a sacramentis veteris legis que si aliquid boni
vel gratie conferebant in hiis quibus applica-
bantur erat ex caritate proprie operacionis vel
deputacionis ipsius applicantis vel recipientis
et non ex vi operis operati excepta sola cir-
cumcisione et ideo causant et deputantur nove legis
ut bene innuit magister sententiarum distinctione 1 quarti etc. ¶ Ite-
rum gratie in sacramentis collate non debent
dici gratie sacramentorum sed minorum cum non attri-
buuntur sacramentis sed nimis ¶ Item sacramenta
in mediate ex morte et passione Christi virtute perinentur
et non ex merito primi hominis efficiunt effec-
tus suos ut patet ex dictis 2 et 3 quarti ¶
Item dicunt sacramenta in principio alleganda
angelus in hoc dicto dominum docet de sacramento
eucharistie quod non in merito operantis sed in verbo
perficitur creatoris et per virtutem dicit magister quod idem
de baptismo et sanctimate sentiendum est retinendum est

virtus divina secretius operatur in eis
et divina solum modo. Et virtus sit potestas
non humane efficacie. Consecrationes
et actus personalis sacerdotis sunt actus
seu secretus in verbis seu peticione
vero concurrit communis operacionis et creati-
vus. Secundum tamen aliquo modo
concedi potest quod instrumentaliter est virtus vel
gracie vel effectus sacramentalis patet sic
arguendo. Ecco virtus est ultimum potencie ut patet
primo Celi sed ultimum de potencia signi et quod
sibi habeat secundum suum signum. Deus autem
sic assistit sacramentis ut semper efficiatur
nisi sit quod deviacionem ministri sit impedimentum
ex parte suscipientis etc. Et hec patet
melius illud quod dicit Augustinus super Johannem
Tanta est virtus aque ut corpus tangat
et cor abluat. Hoc non est intelligendum
de aliqua virtute formali existente in aqua et
eodem modo de aliis sacramentis quia quamvis virtus
non est eis forma in omnibus doctor dicit
cognoscit non et forma huius complementum et
in natura vel aliqua talis qualitas com-
petens enti sed exigenciam nature vel for-
tune agenti sed est secundum eius incompletum
competens alicui ut est instrumentum
motum ab alio et talia entia intencionales
solent nominari ut dicit Idem doctor secundum
ex predictis patet quod non oportet talem virtutem
in sacramentis ponere sed intelligenda est
dicta Augustini modo iam dicto in tercio. Sed dum
aqua etc. sic applicatur ut deus instituit
virtus divina sacramentis assistens efficiat
operacionem etc. Potestas ministrantis quantum
ad aliqua sacramenta requirit certam consecra- 3 sitio
tam insigniatum vel characterisatorum ministro
et in aliquibus sacramentis hoc non requiritur
ad veritatem sacramenti patet prima pars per dispositiones
eukaristie confirmacionis et ordinis etiam communis
unccionis ut patet per ea in illis locis quia
in quibus de illis sacramentis dicitur ergo
doctores communiter. Secunda pars patet de sacramento
baptismi ex eius ministerialem potestatem
habet omnis homo tamen secte vel status in-
nuante etc. Conclusio prima quantitas vel
potestas vel malicia ministri non violat
veritatem sacramenti eukaristie patet veritas illius
sacramenti non requirit quod minister sit
in caritate vel extra caritatem dummodo intendat
consecrandi et alios actus suos dum
consecrat et etiam ex ipso eius quantitas
dummodo in aliis sit minister debitus et
servet morem ecclesie non impedit veritatem
huius sacramenti sicut illud dicitur ut patet ex dictis
in primo articulo secundo consideracionibus etc. Item Christus est
qui est consecrat etc. malicia ministri
veritatem huius sacramenti non violat. Antecedens quia non
minus Christus est qui consecrat quam qui bap-
tizat sed ipse est qui baptizat ut patet per beatum
Augustinum super Johannem et allegatur in decreto ca. primo quidem
dicunt si noluerint ex ministri qui sedent
in cathedra Moysi scientiam (?) ...
... Christi de quo dixit hic
est qui baptizat. Item bonitas vel
virtus non ordinatur ad hoc quod aliquis
possit ad sed ad hoc ut illud quod potest bene
faciat etc. alimunde oritur potestas simpliciter
consecrandi et potestas bene et meritorie
consecrandi exercendi et per eius contingit
priorem esse potentem sed absoluta
consecrandi ab alia separari. Item quia
donum prophecie et miraculorum non est propter
dominus sed propter alios etc. Deus indifferenter bonis
et malis illud ordinavit quantum ad ipsum
et cetera sacramenta non sunt propter pacem te-
cum sed consistentes ea saltem ut talis
non vult quod deus legem implendi per
ea per maliciam ministrorum in irritum.
Tamen opus operatum adquod dum
sacramentum requisitum potest homo esse sine ex-
finis naturalibus sine caritate patet ergo
et eius bonitate et simpliciter exposicione et cetera
Absoluta potestas conficiendi corpus

stat tum omi statu vel culpa hois
non auferente ɔsecratum sacerdotalem
pz quia pret' opus opatum q' homo tom
extra gram sufficient' face pt vrtr' ex
ɔpone consecratio sacerdotalis que
etiam ɔsistit ic in quolibet statu vel culpa
illa consecratio non aufertur / stat ptas
inspiritalis ab soluta consiciendi corpus
x. Dn hostien in Summa tytulo de
clerico excomunicato in fine dicit Sufficit
ad hoc q sacerdos ɔficere possit q se
mel rite fuit ordinatus ¶ Glag°
nec heresis nec excomunicatio nec degra
datio aufert caracterem seu insigniacoz
sacerdotalem / p° de hereticis quia re
deuntes de quolibet statu hereticorum si
prius fuit ɔsecrati in p(re)sbiteros non
sunt reordinandi ut expressatis appz
s. in racione p° a ta / z in hoc concordant
omnes doctores theologi z Iuriste ic
etiam assertionez e hoc dni de excomunicat
non hereticis eo q omnes heretici p(re)cisi
ab ecclia de quibus doctores dicunt
q redeuntes ad ecclesiam non sunt reor
dinandi excomunicati sunt ¶ De degra
tione etiam appz ratione 9° quia si ɔtiget
redire degradatum reconciliari non est
ordinandus ic remansit in eo insigniaco
consecrationis sacerdotalis / sicut est
sed nec bap° ita nec ordini faciendi
e iniuria q fiet protractatum ut pz
p dnm guz z pontificem a. d. ɔone xxa q.
¶ Item dicitur 9° quo ad omnes eius
partes tz secus thos ɔone pz hoc q
q. ja / ratio p° ɔone eiusdem arti
z z ta z ratio sua e omne quod per
ɔsecrationem datur e perpetuum / z karac
ter seu insigniacio sacerdotalis e hmdi
ic / dor. ric ee omnis sua doctorez pz
exclt quia altare vel crisma semel
consecratum sp manet ɔsecratum ic forcius
impositio rp gius ptas data cu ɔse

Gla go

cratione et karacter non e auferibilis
¶ Item pbatur hoc p dnm Ange de p
armeniam seu in li° eo ɔ eplam
Parmeniani z alle a d xx° huius
qsti gius ¶ Nulla e ratio cur ille qui bap
accepit amittere non pt Ius dandi
amittere pot virique n sacramentum z e
quadam ɔsecratione virique homini
datur illud cum baptizatur z id cum ordina
to non licz in katholicis virique iterari
ecce quo exhibet q aliquid cum ɔsecr de
datur argt ee in amissibile ¶
Item pbatur hoc rone omnis degradacio
vel precisio alicuius ab ecclia e ex in
stitucione hua ige licz p illam fiat
q degradatus vel precisus no possit
licite suum exercere officium nec sine gravi
pecco non tamen di opere operati agit
in aiam primendo eam karactere
vel aliquid ɔtrarium imprimendo 9a tz q
als degradacio vel pcisio eet sacramentum
pnacionum z tunc aliq sacramentum eet
ex sola institucione hua z e tum ut apz
eccliam instituere dum sacramentum de bap
tizandi rem quo ad remocoz kamutet
ab aliquo de bapto sm de crismadi
ɔfirmacionem ret qs tm non pt ic nec inp
cessu degradacionis nec alicui p(re)cisione
pt sacerdotalis ordinis karacterem ab
insigniacionem delere ¶ Unde pz q degr
dacio non e nisi deposicio sacerdotis ab
officio z beneficio facta cu solepnitate
z deposicione vestium z rasura digitorum ractis
eo ordine quo fuit ɔsecratus pz ex dictis
¶ Item concordat hostien in glo sr te
decretalium tto de clerico excomunicato ubi
tz q nec papa nec ecclia potuit ei au
ferre ptatem spiritualem ɔficiendi
z actualem s executoriam auferre po
tuit z idem approbat in Summa sua
eo tto ¶ Caracter sacerdotalis vel est

aliquo forma realis impressa et illam
omnes potestates dant. Una vero indelebilis
vel est talem primum ab alia prima ad horum
donata sed episcopo esse ductam videam dispu-
tam etiam sit quod talis ductus et ordina
institucione sit sacerdos et cum quia
tales sunt esse instituere imprecium sacerdotis quod
talis non potest desinere esse sacerdos quod
dum dixerit et hoc est cum karacterem sacer-
dotalem ab eo esse inamissibilem ¶ Pa-
pa vel prohibicione nec constitucione qua-
cumque semel habitam confitendi pote-
statem auferre potest patet quia vel intantum desiit
excommunicacionis nec degradacionis auferre
potest habuit insignicio sacerdotalis ut
patet ex eo quod ideo vel magno alio tamen
quia tamen quia illa sunt casus maxime
dicitur ipsum posse auferre ordinem
realem cum ergo ipso manente karactere
maneat absoluta potestas confitendi
ut patet ex eo quod communis opinio ipse potest proponi
¶ Non omnem potestatem quam sacer-
dotibus potest ministrare conferre ab eisdem
potest auferre potest quia ministralis potestas
confitendi includit contricionem sacerdo-
talem ex quo respondet talem contricionem
ipse potest conferre ideo saltem partialiter
vel ministrali etiam conferre potest licet
potestatem que imperar inmittitur ipsi con-
trictionem salutem consequenter ad eam ex-
dina ordinatore sed talem potestatem
non potest auferre ut patet ex dictis
ordo nomine incorporis instituar quia
ut dicit sanctus Thomas ubi supra episcopus presbitero
non dat ordinem sed deus per ministerium
episcopi et deus potest auferre sed non episcopus
quia non est constitutus minister aufer-
rendi ordinem sicut conferendi ¶ Potestas se-
mel habita in veritatem cum earum sacerdotis
amplius deponi non potest manente

condicio sequitur ex dictis primo certa ex-
(3o) respondeo quia vel de racione illius potestatis
(3) consecracio vel consecrationem esse in eo-
dem consentiente vel non Si primo
patet intencionis ex collatione et eius sacer-
dotium ad eius racionem videam et hoc sic
illa consecracio conferat caracterem
qui sit realis qualitas sine non quod
dicit innocencius paschalis dicavit
nec papa nec alius potest facere quod non
sit consecratus si secundum tunc de se patet
propositum ¶ Sacramenta aque cumque sa-
cerdote sint heretico etc. si formam ecclesie
celebrata sunt et consensum est tamen
a vita quia etc. patet ex dictis et etiam patet
per Augustinum libro 2o de unico baptismo et
habetur de consecracione distinctione 4 Aliud est non
habere aliquid aliud est non iure habere
vel illicite usurpare et subdit non
ideo non sunt sacramenta Christi et ecclesie
quia eis illicite utuntur non mo-
do heretici sed etiam omnes impii sed illi cor-
rigendi sunt et puniendi illa autem
agnoscenda et veneranda ¶ Tercia conclusio
cum sima quolibet sacerdote verba consecracionis
enuncians super debitam materiam cum intencione
consecrandi et cum intencionem ecclesie
perficite panis in corpus et vinum in
sanguinem domini nostri Ihesu Christi probatur
quolibet habente potestatem conficiendi perfe-
rente talia verba debito modo fit tran-
sustanciacio sed quilibet sacerdos habens potestatem
potestatem conficiendi ideo etc. Ad notam
ex fide quia ecclesie est notum tale pac-
tum dei et decretum quod ad talem formam
verborum prolatam ab habente potestatem
conficiendi cum debita intencione sit panis
quod deus illum velle convertere in corpus Christi
etc. et hoc clare patet ex predictis tam con-
cilis quod doctoris quod racionibus ¶ Item

q̄ hęticⁱ excōicati sc̄ismatici sole
pniᵗ degradati suspensi ⁊ interdi
ctⁱ vera conseruant sacr̄a ⁊ v̄m corpus
x̄ consecrant dum mo in forma ecclie
gerant id quod facit ecclia tenet hen
ricus bowk. doctor iuris canonici sr̄ 2o
decretalium intᵒ de clerico excōicato
ca. 2o. ⁊ ibidem io alr̄ plures doc
tores iuris canonici. eiusdem sñe
adducit sr̄ plures textus decreti ⁊ de
cretalium ad idem alr̄ ⁊ auctēs oīn
son auctes exponit ¶ Item q̄ eps
degradatus consecrᵉ pt ꝫ expsse hos
tien lio ano iio de deposicone ¶ Con
dta aro. exrecipue ꝯtra ꝯqoꝫ ⁊ usales
que alias comphendit mo. tc. arg.
9a sr̄ 2e. q. 1a cao Audiuimus dicit.
Quicꝫ ab vnitate ecclie sīmaliter
exparierit pt ꝯ sc̄rare no ꝫ sed hec
de sc̄ismatici excōicati ⁊ degradati sr̄
ab vnitate ecclie aliena ⁊ sepati ic.
¶ Item p̄ma q. 2a. dr̄ q̄ sacerdos
degradatus non h̄ꝫ ptatem ꝯsecrandi
q̄uis heat ptatem baptiⁿdi ¶ Itez
dr̄ d̄ fꝫ ꝯtra dic. ee opinionis ꝯtē
adducens ꝑ se auctes valde expssis
Aug᷒ in smone de corpe dm̄ sonates
q̄ hetic᷒ a catholica ꝑfessus negat
sacramentum confice quia sca āli
quos assistere ad hec requiruntur et
non assunt qn̄ heticus vel symoniac᷒
hec mysterium temerarie p̄sumit ⁊ ca.
alr̄ Aug᷒ illud malach. 2o maledi-
cam bndictoibꝫ vrīs excepno aet;
Aug᷒ q̄ si bndictoibꝫ eorꝫ se assent
maledictum vitas quid et de hostia
qr̄ d̄ vr̄ 2o ¶ Item nullus ꝯtus
ptatem sacerdotalem puniendo
traditum sc̄lari ptati ꝑ sacerdos de-
gradatus tradit sc̄lari ptati ꝯo
non manꝫ ī ipo sacerdotalis ptas
ret ponis pt ꝯsecrare ¶ Item solus
Eps pt consecrare io arg᷒ inqualis
io publica nobilissimus actus debe
soli principi ut dr̄ ꝯtr in dnatimo
Ecclhar. ꝑ in ma Jerarchia cosecre
seu conficere corpus x̄ e sūmus act᷒
⁊ eps e sūm᷒ princeps in eadē ut
dr̄ dyo᷒ in lio de eccla Ierarchia. c.
Item maius est consecrare corp᷒ x̄ q̄
consecrare altare vel vndiᵉ virgīes
ꝑ ia reseruant solis epis ꝯo multo for
tius consecratio corporis dn̄i ¶ Ad pⁱm Ad pⁱstoꝫ
istorum dicendum sm̄ sc̄m thomā q̄
verbum Canonis intellih e q̄ntū ad
illos qui debitam formam ecclie non
conseruantur vel q̄ntum ad execucoꝫ quas
amittunt seu q̄ntum adius ꝯsecrandi sꝫ
no sit e q̄ h̄ sbm dicunt posse q̄d inre
inste possunt vel etiam lo. de ꝯsecr. oc
quia ordines conseruunt que ad dap
nacoem potius q̄ ad sc̄ificacoem recipi
entan ced. 2. 2 dr̄ Aug᷒ q̄ extra ecclīaꝫ
non e locus vi sacrificy q̄ intelligendu
e q̄ntum ad effectum gre vel q̄n fit ꝯr̄ form
ecclie ¶ Ad 2m pꝫ p̄dem quia ꝑ hunc Ad 2m
hor possumus quod inste possunt io lꝫ
degradatus heat ptatem sacerdotale
qua absolute pt ꝯsecrare in mo d̄ h̄
ipm non posse quia execucio illius
ptatis e sibi interdicta ⁊ io no pt h̄ inste
⁊ sine ~~ptate~~ pcto dr̄ aut hre ptatꝫ baptiⁿdi
quia in necitis articlo h̄ inste pt ⁊ sine
pcto ita solũt Tho. de dr̄ Qꝫ sc̄s Thos
dr̄ q̄ ille Canon non lo. asserendo ꝑ
qr̄ opponendo ut extu sta lic appz
¶ Ad 3m dm̄ q̄ ibi m non tenetur ꝯtur Ad 3m 6m
ad auctes no quas pilla parte addit
dm̄ q̄ intelligunt de hijs qui extra
formam ecclie faciunt id q̄d faciunt ⁊ si
faciunt ꝑ form ecclie non faciunt inste
vel licite ⁊ io dicunt non posse facere etia

Cont. dta aro.

Ro.

3o

4o

70

60

non cedit ipsis nec etiam recipientibus
a beo sacramentum in salutem et benedictionem sed
in penam et maledictionem nec tamen asserimus
eis ad perfectum et salutem ut corpore mistico
gratia celesti repleamur et ita etiam intelligitur
id. Tamen heretici panem pollutum comedunt non quidem pollutum in se
sed quo ad ipsos hereticos et eis consentientes
quibus dicitur esse pollutus eo quod ipsi per hoc magis
plus polluuntur. Circa istud sit solutio
3ª opinio de illis quatuor quas assignat
circa d. 27ª queritur que tercia opinio
communiter a doctoribus tenetur. Ad 7m dicendum.
Thomas de argentina dicit primo quod degradatus
traditur seculari potestati non tamquam prelatus
sed tamquam in specie spiritualis potestatis. Secundo
quod non est de essentia sacerdotalis ordinis
potestatis quod non possit tradi seculari potestati
ut patet de privilegio speciali clericis indulto.
quod privilegium perdit degradatus suis demeritis exigentibus et in hoc concordat sanctus Thomas.
Ad 8m nec etiam adspectum videtur sanctus
Thomas quod licet iste actus sit maximus
in se non tamen est maioris quantum ad potestatem
aliquem in ordine hierarchie ecclesie quia per superiorem
huius sacramenti non constituimur aliquis in gradu
vel statum altiorem sicut in hierarchia ecclesie sicut fit
per ordinem et ideo non oportet quod iste actus
solis episcopis reservetur. Item sicut tangit
in [illegible] consecrationis per [illegible]
[illegible] quod iste actus fiat
frequentius ut sit frequentior memoria
dominice passionis et magis [illegible]
omnis et mortuus ideo quod solus episcopus non
sufficit sed solus sufficiat ad ordinandum
sacerdotes etc. Ad 9m patet per predicta quod
licet illud quod agitur in consecratione corporis Christi
sit maius in se tamen quia hoc est ad [illegible]
et utilitatem huius populi [illegible] est opus
de multis [illegible] ad hoc alie autem dedicationes
non veniunt in usum totius populi sed aliquid
excellentiam [illegible] sacerdos [illegible]

altare ab episcopo consecratum et in basis consecratis per episcopum et hoc etiam consecratur
per episcopum et ita etiam de aliis dedicationibus
que solis episcopis reservantur. Quo ad
[illegible] huius articuli [illegible]
[illegible] quod [illegible] nonne [illegible]
panis in corpus suum et [illegible] ineffabiliter
[illegible] est [illegible]
tabilis [illegible] quia [illegible] est
creature [illegible] ut patet in primo
articulo [illegible] Correlarium
[illegible] in missione panis
in corpus suum [illegible] homo se [illegible]
actione et ad hunc se habere dicitur possibile penitus
naturam humanam [illegible] deus sic ineffabiliter
unitatem personalem sui dignatus est
assumere et sublimare quod ipse per eam
esset verus homo et etiam [illegible] diceretur
homo deus [illegible] non [illegible] noc
[illegible] quod omnes potestates talem
ei possibilem respectu angelorum [illegible]
ut sic naturalis [illegible]. [illegible] posset
inferiori [illegible] de omnipotentia saltem
sum quid [illegible] vel [illegible]
et sicut et de omnipotentia et [illegible] sed penitus
[illegible] episcopis obstante [illegible] ad
alios articulos sequentes. Quantum ad articulum
[illegible] sit [illegible] licet [illegible]
panis sit corpus Christi secundum ordinem partium
suarum ut se [illegible] non tamen quo
ad situm [illegible] vel alterius loci [illegible]
mensuratione [illegible] quia si non
tunc non esset ibi corpus Christi de [illegible]
situm [illegible] partium suarum itaque [illegible]
haberet ordinem ut se in toto [illegible]
[illegible] partis [illegible]
tores et etiam tunc non esset ibi [illegible]
nec vere esset ibi corporaliter quod non dicitur
[illegible]. [illegible] quia si esset in [illegible]
[illegible] quo ad illas species vel ad [illegible]
exteriorem tunc totum [illegible] Christus

Vm

Pm

6m

Circa 9º

Concl

Quo modo [illegible] panem corpus Christi sub sacramento quo ad situm et quo ad ordinem [illegible]

parti quod pz sim cum no sit ibi cor-
respondencia figure svarie ad illam
sicz prez. Secunda conclusio sunt a'. tz
sco Tho. 4° sentenc. 10 qui q. 3a In responsione
ad 2um arti. ubi dicit Quamvis non
sit accipe ordinem parcium cor'is xpi
comparatum ad partes hostie e tamen
accipe ibi ordinem ipsarum partium
ad invicem p propriam quantitatem h'. de-
clarat tz adam concordat Scotus 4° 10
q. pa ubi dicit q potius quere pre-
dicamentum p'ge ordinem prium que est
in toto e ubi hec de ordine prium ad locum
sive ad ptes loci commensurative hac
aut similitudinem dens pt separare a quo
manente pa non solum prius corp q
faceret corpus esse divisum sed etiam posito
corpe cum s. prim poss fieri commensu-
racio seu coextensio alterius corporis pos-
dens pnare quantitatem et coexistenciam eius
ad illud quantum sine coextensione prium
omnis ad partes alterius. Licet in parte
altaris caput corporis xpi tm distet a pede
quantum ab ipso distat in celo non dime-
sionaliter non tamen in se ad illas ptes
ut extrinsecum locum situatur pz ex glo. alle.
Secunda go corpus xpi totum e in toto
sunt spes hostie et totum in qualibet eius
parte pa quia ex fide totum corpus xpi
e ibi et non commensurative ad illas ptes
ubi sicut esset sic q ps correspondeat pti
situatur ut pz ex ratione precedenti. ie sic est
ubi q totum correspondet toti et cuilibet eius pti.
Item alias fracto sacramento no
sub qualibet eius pte esset totum corpus
xpi sed solum pars eius quod pz sim.
Item ut dicit bs Hylarius ubi pars in
sacramento e pars corporis xpi ibi est totum
sed in qualibet parte dimensionum spes
e pz etc. Equaliter totius xpi est s-
qualibet parte hostie integre sicut si

partes eius ab invicem divise pz ex
conclusione xpi h' sans Tho ubi 3. quia
hostia existente integra aliquo e corpus
xpi sub ptibus hostie si go non sit ibi sicut
totum erit sim parte sed omne quod e totum
in toto et pars eius in parte e ibi situatur
ie corpus xpi esset situaliter sub sacramento
et circumscriptive quod pz sim eo q figura
corporis xpi non correspondet figure sacramenti
sensibus. Quartum corpus xpi plures
e in pluribus partibus hostie ab invicem
divisis ita plures e in pluribus ptibus
hostie in toto coniunctis pz quia totum corpus
ita bene e et ita dicte in qualibet pte divise
integre hostie sicut in qualibet pte (divise)
integre hostie ut pz ex glo. cc. et ymde
contra Thom de ar. qui in q. 4° dis. 10 ar. 10
10 dicit q in partibus hostie divisis corpus
xpi e plures sed non e plures in pluribus
ptibus hostie que sunt in toto coniuncte
Tercio sequitur ex glo. falsitas opinionis
dicentis q hostia remanente integra xpus
totus e sub tota hostia non tamen sub
qualibet parte hostie sed hostia divisa totus
xpus remanet sub qualibet parte quamvis
sit sim pz ex glo. et eius probatione. Tercia
go qui movetur hostia locatur corpus
xpi sine motu seu mutatione aliqualiter
pa. quantumque acquirit novum novum prius
ad aliquem locum sive ad lucem
ipsius loci ad ipsum et sua prius ositione alteri
ipsum h' aliquem motum seu mutatio ad
locum illum sed corpus xpi dum sic movetur hostia
acquirit novum verum realis prius ad a-
que locum sive ad lucem ipsius loci
ad ipsum sua corpus xpi tunc realiter prius illi lo-
co de novo dato quod ille locus in-
mobilis persever aliogn hostia esset
cet alicui ubi nichil esset de corpore
xpi etiam ex motu ipsius hostie ad de
novo quererit motus xpi quia talis

Conc

Ora go

Corr

3a

9o 3m

conversio non fit sine sacerdotis bn-
dictione que benedictio non iterattur
per motum ipsius hostie etc. ¶ Item idem
secundum sanctum Thomam ubi supra in fine quo. et eciam
Thomas de ar. ¶ Dicto tamen corpus Christi no-
monet movente hostiam secundum sentencie (Primo)
dicta vel ab extra sua. itaque Christus ingenitum
homo ibi monet a se ipso patet primo quia ille
movens hostiam non attingit corpus Christi attin-
git existit sub sacramento etc. ¶ Secunda probacio
quia ex pacto divino seu ordinacione dicta
post conversionem panis in corpus Christi ipsum species ma-
net sensibiles speciebus in quo tamen situm fuerit
et quamdiu ipse manent etc. motis illis
speciebus ab aliquo movente de situ ad situm
eciam se ipsum movet de situ quem species dimit-
tunt ad situm quem acquirunt. ¶ Con-
tra arguitur circumstantiam corporali quantitati corpus
aliquod in se extensum quo ad partes suas
est necessarium et totaliter prius sic quod non extendit
ipsum vel extenditur ab eadem illi est
prius commensuratio secundum corpus Christi extensum
secundum suas partes est sic realiter prius speciebus pa-
nis que sunt realis quantitas corporis
etc. Ad hoc nota quia quantitas est sic alteri
prius hoc est equale sibi ut patet per unam
quem communi conceptionem positam per Eu-
clidis quarto Si una quantitas supponatur
alteri vel applicetur ei et nec excedit alia
alteram sunt equales. ¶ Item tunc (Secundo)
duplo vel triplo etc. maius alio sub
ipso totaliter continetur quod nulla admitti-
tur nec capit ymaginacio quia patet quod
corpus Christi extensum longe maius est
illis speciebus. ¶ Item tunc idem ricar- (Tercio) 3um
distaret a se ipso sequitur probacio quia idem non
transfertur ad se ipsum solum oppositis quod
tamen secundum excellentem aliquem contradictionem quod distans
et distans distans sed sive sibi sive contradictio
patet quod corpus Christi in hostia una realiter distaret
sibi in hostia alia vel in celo. ¶ Item 4tum

tunc simul esset in diversis locis et pars
tione quodlibet loca patet et simul in diversis (aliud)
locis per primam positionem sequitur probacio quia tunc
sic illas est pollens idem et fractum et integer
secundum idem et idem figure et formate figura
tum et cetera et idem plenum et vacuum
motum et quiescens vigilans et dormiens
enim et mortuum et idem homo simul pereunt
mortaretur et metuetur vitam eciam ride
et beatus in celo et dampnacionis in inferno
et idem sibi baptizare et celebrare missam.
¶ Item sequitur quod Christus in hostia possit (Quinto)
movere manum suam accipere ad pedes
et confiteri vel scribere aliquam litteram vel
bonum imperatore suo etc. quia tamen eo quod est
vera parcium distancia et non minus
Christus est potens ibi de membris suis quam unus
alius puer ubi homo sequitur probacio quia tunc illis
est verus motus localis qui non potest
attendi nisi penes aliquem situm exterio-
rem et propterea tale corpus habet se commen-
suratiue ad situm exteriorem eius
cum dicit una pars contra. ¶ Item multo
motum esset certa voluntas etc. que
eciam attendi non potest penes aliquam
tamen penes essem nisi penes distanciam
situalem per tantum intimo vel in-
tanto tempore etc. ¶ Item illud quod non (Sexto)
prodest nec saluti hoc non est ponendum
etc. sacramentum ipsum secundum carnis seu carnis
Christi presencia in isto sacramento non prodest
ut saluti teste salvatore qui loquens
de isto sacramento Jo. 6o ait Spiritus est
vivificat caro autem non prodest quicquam
que verba tractans Augustinus super primam canonicam
et alii ut 2o c. 10 capitulo dicit Spiritualiter intelligite
que locutus sum non hoc corpus quod vi-
detis manducaturi estis et bibituri illum
sanguinem quem fusuri sunt qui me
crucifigent sacramentum aliquod vobis quidam
commendavi intellectum vivificabit vos caro
autem non prodest quicquam. ex quo videtur sequi-

1°

Ad primum istorum

q ibi non est vera corpus christi respectus non
quo ad partes suas quantitative.
Item vel corpus christi est simul cum speciebus con-
tentive vel solum diffinitive si primum
tunc commensurative ad locum vel situm
et ibi non est tamen quia esse diffinitive et cum di-
citur esse ibi quod non alibi sed corpus christi extra
sub illis speciebus similiter alibi etc. Ad primum
istorum cum arguitur Continens est
illa necessario ad primum quia quicquid est sic alicui
prius hoc est equale sed ista non necessario vel
etiam nisi secundum modum mensurandi et
quantificandi mathematicum dum tale
applicatur alicui secundum totum totum et quelibet
pars parti ut ipsos intelligo est commensurativum
receptio externo patet quod hoc corpus habet
figuram et quantitatem et positionem suarum
partium non tamen secundum illas comparatur commen-
surative ad species sacramenti sicut declarat
sanctus Thomas in sua quia hoc non comparatur
ad locum extrinsecum quod habet mediante alio medio sua
dimensionis propter quod in loco est aliqua non
prevenitur et istud dicit doctor 10. q. 3 in
responsione ad tertium argumentum primum articuli. Et
ibidem q. 2 precedenti in responsione ad tertium
articulum tertii articuli dicit quod dimensiones corporis
christi non sunt in eodem sacramento simul nec
alia accidentia sed solum ex eo quod concomitanter
inseparabiliter substantiam et ideo certo ordine fuit
dimensiones proprie corporis christi et dimen-
siones locati corporis in loco quia substantia
corporis locati non habet ordinem ad locum nisi
mediantibus dimensionibus et ideo quia
dimensiones corporis locati non possunt
esse simul cum aliis dimensionibus
preter exigentiam quod substantia corporis locati non potest
esse cum aliis dimensionibus nisi separatis
in alio corpore existentibus quod intelligo
est secundum modum existendi eorum naturalem
sed hic cum substantia corporis christi per se et mediante dimensione

ad hoc quod sit sub sacramento eo quod sic attingit
vel convertitur in corpus christi de pane nisi
substantia panis unde et illa conversio terminatur
directe ad substantiam et non ad accidentia et dimen-
siones ergo proprie corporis substantie sunt in eodem
spatio substantia autem exhibet quod est substantia non
habent simul esse cum dimensionibus
quibus non sunt conventus sibi aut separatis
aut existentibus in alio substantia sicut substantia
aeris potest esse simul ubi est aliud corpus et
ideo etiam corpus christi secundum propria quantitate potest
esse sub dimensionibus panis. Item
ibidem in responsione ad primum articulum quarti
articuli quod consistit in hoc ergo corpus christi non
est ubi dimensiones panis ergo tota quantitas
eius non excedit dimensiones panis nec
exceditur ab eis ergo ponentem in comparatione
in primo Euclidis sunt equales. Dicendum
quod in suppositione dicte quantitatis applicatur
quantitas et prima quantitas christi non directe ap-
plicatur quantitati panis quia non mediate
ipsa corpus christi sub dimensione panis est
ideo non est ibi aliqua superficies quantitatis
ad quantitatem nec aliqua commensuratio
quantitatum et ideo non potest quod sint equales
Tertius magister pro opinione magistri Egidii qui
in primo suo Quodlibet q. 2 vel alias Thomas de Ar-
gentina (?) tenens etiam eandem opinionem dicit
quod quantitas corporis in isto sacramento non est
in modo quantitatis quia est immediate substantia et ideo sicut
cum substantia est alicubi mediante quantitate
tunc substantia et ibi in modo dimensionis non obstante
quod ipsa de se sit indivisibilis sic quantitas corporis
christi in sacramento est in modo indivisibili quamvis ipsa de
se sit divisibilis. Contra de ratione quantitatis
continue est habere partes copulatas ad unum
terminum communem ideo repugnat habere modum esse
indivisibile. Item ille modus esset
miraculosus nisi ibi esset confusio partium et
totalis modus et partes non esset in corpus
christi ex quo hic oportet esse organizatum et

signatum ¶ Sed tamen Tho. de Ar-
gentina exponit dictum Egidii intelligendo
causaliter non tamen formaliter propria ratio sic Tho. de
quia motor est duplex considerari potest porcio
una intranea que habet ordinem partium in toto
alia extranea que habet ordinem partium in
loco prima porcio est de forma corporis quantitati-
continue et non tamen illa sit naturaliter posterior
quantitate continua salvo tamen manente ordine
partium in toto deus potest tollere ordinem partium
Item in loco et ita est in proposito ¶ Ad 2um tunc ad 1um
in duplo etc concedo quia corpus quia
ut dicit sanctus Thomas in responsione ad 2um videlicet
q. 2a de lo quolibet 10o Corpus illud
quod non habet sive quantitatis continue
sub aliqua quantitate potest esse indifferenter sub
magna et parva quantitate sic est in proposito
¶ Tho. de Ar. dicit quod corpus Christi est impactive
presens loco ubi dicit manens ubi unus
illius specierum quia in ordine ad illas species
ut habet modum quantitatum ubi habet ordinem partium
proportionatum ad illas species et extra hoc patet quod licet
ipse sit manens non tamen per modum extendi
quatenus habet ibi habet proportionem per quam excedat
commensurationem istas species ¶
Ad tam Ad 2um tunc Thos de Ar. quando est in
genus idem per actus distare a seipso in
quantum est simul cum aliquibus que ab eis
per se distant etiam simul existens in ma-
iori et in pede potest dici per actus a seipso
distans eo quod caput et pedes ab invicem
distant in quorum quolibet est ipse totus anima
sic in proposito etc Aliter dicit nescio quatenus
Christus in quibus est bene distant etc ¶ Ad
Respon 3um quod est prima quia tunc 2a et tertia quod
possit simul esse sanctum unum et mortuum
etc sed in uno loco vivum et in alio mortuum
Et ita etiam respondet Adam de Oxford tertio
Scoto octavum Gerardus et alios doctores
multos ¶ Contra 4um secundo per quod agens creatum
possit agere in passum improporcionabiliter
distans vel quod saltem possit esse alicubi sine
suo activo formali ipsum informante quarto
patet quia si idem calefactibile esset Parisius
et Rome et ignis ageret in id calefactibile
Parisius tunc quero an ageret in id calefactibile Rome
ita quod calor qui causatur Parisius in eodem sit in eodem
sit in eodem calefactibili Rome et tunc patet propositum
aut non et tunc sequitur 2um ¶ Respondeo ad
Adam 2um quod non est contradictio quod saltem huius
actus sit alicubi ubi non habet tale sum-
activum etc ¶ Aliter etiam potest dici quod in
dicto casu tale agens ageret in illud
calefactibile quod est Rome ita quod idem
calor qui causatur Parisius in ipso etiam sit in
eo Rome per extrinsecum non sequitur quod tale agens
agat in ipsum Rome vel in ipsum proporcionabiliter
distans vel per infinita distans sed tantum ageret
in ipsum quod est tamen distans vel improporcionabiliter
ab eo distans ad hoc quod agat in ipsum
per tale distantiam ubi etc et sic hoc etiam
potest teneri illa conclusio ad quam arguitur sed quod te
sequeretur has esse posibiles etc et tunc dicunt
quantitas inferretur illi corpori in uno
loco recipiente intrinsece hic incresceret in
quo cum loco esset et secundus vero esset de motu
locali vel de alia hinc inde etc
etc ¶ Pro ampliori solutione quarte articuli
et plenum difficultatem contra plenum non dici
est quod sicut dicit Gerardus quolibet 10 q. 2a et etc
medium per talibus difficultatibus
solvendis possunt poni tres propositiones
Prima est quecunque sunt priora essentia
ipso ubi uniformiter insunt corpori
quamvis habeat diversa ubi que vero posteriora
sunt ipso ubi vel simul natura variabuntur
per varietatem ubi hoc patet quia omnes
essentia non variantur per variationem
positionis sed positionis variatur ad varia-
tionem positionis que est sicut natura cum aliquo va-
riatur etc ¶ 2a propositio sicut passi-
ones in uno ubi recipit formaliter ab eis

pa ppo

2a ppo

agentibus sibi ibidem approximat
sic ipsum in duobus locis vel ubi extus
patiatur ab eisdem vel in illis duobus
ubi approximatis quod nullus est repugnantie
que est de forma absoluta hoc patet quia ad
hoc quod patiens patiatur ab agente
recipiendo istam formam non oportet quod sit
impossibile passiva rationis habeat formam
activam et sint debite approximata si-
militer ubi sine impossibile sit approximatio
vel differt quantum ad actus qui est a forma
absoluta secundum passo posito in duobus
ubi quod ipsum secundum eandem potentiam passiva
ad forma absoluta et actum secundum eandem
potentiam activam et eodem potest sibi approximari
ut est mixto ubi sicut in actu ergo eodem modo
patietur quantum ad eandem formam ab-
solutam aequivocam activo sibi appro-
priato mixto ubi sine malo sicut si-
tum esset mixto ubi et esset agens sibi ap-
proximatum. Additur autem formam
absolutam quia non oportet quod eadem
patiatur loco de respectivis quae sunt
sicut nam eum de ubi vel posteriori quia
illa possent variari sicut et ubi ex
prima positione dicitur ibi etiam potest
concedi ita 2a propositio. Tertia propositio sit
corpus in duo ubi extus se haberet in-
tra actum ad diversa sibi appropriata
ta in duo ubi sit ipsum extus in duobus
ubi se haberet ad eadem sibi in illis
ubi appropriata patet ex positione precedentis
Et posita sunt multa solui etc de
quibus dicunt doctores dicit Scotus et etiam
et Tho. dicitur de quo quod 1a cap. 3o Unde
solvit argumentum Si idem corpus potest esse
in diversis locis quod precipue esset per
immensitatem divinae potentiae quae hoc
facere potest et potens pars potest esse sit

Tertia propositio

Nota argumenta cum solutionibus

in omnibus locis seu deitatis potentiae patet in
hoc sit potentiam dei. Videtur secundum Scotum quod
deus esse sua immensitate vel non est ubique
quia nullum potest esse ubi magis non sit
secundum potentiam primam et essentiam etc impossibile
aliud adeo esse ubique non tamen est quod
aliquid aliud adeo potens. Sed potest
esse in quocumque ubi nec propter hoc debet dici
posse esse ubique sicut deus quia non
est immensum. Item arguitur quod plura se
sequuntur contradictoria quia quod ponitur in duo
loco aut secundum eandem formam qualitatem et actum
aut non, si sic et in uno loco potest generari
in alio non calor in uno loco habebit frigus
et in alio calorem. Et iterum si in uno loco
non in veniret quid comederet ibi esu-
riret et in alio inveniret cibum non esuriret
et in uno loco interficeretur existens in tem-
pore infirmitate in alio existens sanus
et sic esset sanum et non sanum secundum egrum
et in uno loco occideretur in alio non quod
simul moreretur et viveret. Et autem
membra dicte divisionis tenetur contradic-
tionem quia salte idem corpus habet
contraria in uno loco, deinde in alio aliud
secundum quod sunt membra utrobique haberet
utrumque contrarium. Videtur secundum eundem
doctorem credatis his propositionibus ubi
ad intendum quod si mixtus eodem loco sunt
corpori contraria agentia sicut ignis et aqua
applicentur sicut ignis et aqua vel sunt
equalis virtutis in agendo aut unum
vincat alterum si primum et sunt appropriata
ista corpori sunt dum de utrique impe-
diunt alterum quod neutrum aget vel agent
adquirendo effectum medium in quo passi-
vum potest assimilare sibi vel alteri. Si eodem
modo est quod sunt appropriata sunt corpori
in diversis locis existenti. Si autem virtus
alterius vincat tunc vel semper assimilat sibi
passivum vel magis quod alterum, et eodem

si fuit in de immersio locis quia non est
maior difficultas sit vel sit quod si ignis
et aqua ponerentur simul quod non necessario po-
sse sed adeo et idem corpus esset appetitum
ignis et aque humidus idem ubi. Conti-
nue oportet dicere ad intendendum gracia i-
passio came satietur dicta per impossito. Ad
famem autem et satietatem dicendum quod fa-
mes est appetitus calidi et sicci qui dicit
aliquid absolutum ideo non variatur
per variacionem ubi corporis propter positione et propositis
sicut satiamur et cessat appetitus appa-
ret eciam alibi licet non excabo supposito
sit. Ad aliud autem dicitur satietatem esse re-
plecionem corporalem stomachi tunc est
dubium cum non recipiat alibi sicut ubi
autem hic esset repletus corporis pro-
dicitur quod non sicut nec corpus est in impri-
de simpliciter voluntatem quia ista replecio
non dicit nisi proporcionem alimenti co-
tenti ad continentem sed ventre et quod potest
quod proporcio alimenti contenti sit alia a
proporcione eiusdem in alio ubi sic est potest
quod continencia actiua ipsius corporis
sit alia ac continere eiusdem in alio ubi
quia aliquid absolutum dicit sed respectiuum extra.
Ad septimum dicendum quod vel species
et incipies in illis duobus locis sit est
proporcionate quod quantum vna potest nocentum
alia perfecte et tunc illud animal manebit
in eodem statu sanitatis in quo fuit
antequam veniret ad illa vel vna vincit
aliam et tunc per excessum vincentis quantum
sanabitur illud animal. Ad illud de vice
et vita dicendum quod quia utrumque istorum est
aliquid absolutum precium vel potum
ponitur non variantur per variacionem ubi
sed primam partem si ergo moritur hic
et ibi sed tamen non set voluntatem hic ergo
voluntatem ibi quia voluntas hic dicit dispositionem
continuum vel ab aliquo hic dividente

sed tamen cum hic sicut quod si hic voluntas quod
et alibi licet quia ibi est discontinuacio
parcium que sic hic est in hic corpore et alibi
et in eodem. Concordat precedentibus in suo
questio. Ad quintum sequitur et concedo
quia respectum sanitatis concedo quod est
motus localis et quod esset ibi certa velo-
citas et non tamen iam attenderetur penes
situm exteriorem nec penes distanciam
situalem exterius sed penes distanciam
parcium inter se in toto. Ad sextum id
quod non potest ratione necessario vero respectum
videtur sed intencionem dicendum est ratio est t-
ro quod antiques ille nos instruunt corpus
Christi non discerptum partes ut putaverunt
et illi dixit quam vero venerit sed
integrum nec consideratur in forma vna sed in-
divisibiliter sub forma panis et vini corpus
et sanguinem suum Christus nobis tradidit. Ad
septimum dicendum quod est ibi diffinitiue et tamen dicitur
etiam non debet exponi diffinitiue esse
in loco et non alibi sed prout ibi et non
esse simul alibi et vndique per animam sed ad
apicem eius loca disparata inter que
et in medio intercepta nec aqua est inter
loca hoc dicitur continuas sed lineam rectam
nec obliqua. Ad octauum dicendum quod non sit in
temporaliter nec diffinitiue quia ad esse
diffinitiue in loco requiritur quod sit
illud aliquo commensuratum suo situi
vel quantitati et sic anima non est diffinitiue
terminatam quia non est ibi secundum vnitatem
sua sed etiam in aliis partibus et in
illis dicitur omne quod est diffinitiue alicubi
est ita ibi quod non alibi sed corpus Christi
secundum veritatem sit sub speciebus non tamen per ipsum
ei esse ibi racione sui nec racione sue quan-
titatis neque racione sue virtutis sed
racione illius quod in ipsum conversum est et
per eius tres dimensiones ad huc
manent quibus ad locum illud determinatur.

ad 4m
Ad 6m
Ad septimum

unabas (?) rio non diffinitur i iolog
ß simili mo pt ex alibi ubicunq3
fuerit dimensiones panis concep-
m ipm / Ergo ista conclusio solu-
Contra rationem (?) e inquidnomis etc. ¶ Contra 2am
conclusionem arguitur Illud quod e penitus spm hic ptg
peto corpi x ß aliquid esse in toto
situ et qualibet eius parte est penitus
spm ut de ymago ic ars patur quia
corpus x nec p dimensionem nec p glo
riam ponitur extra limites corpis
ita ut d posset competere p'pa pprietas
Ergo spus ¶ Item sciunte ymaginacione
data deus conderet corpus x ß suam
quantitatem sub specibus panis ponat
deus aliquod corpus pedale puta
a in aliquo spatio situatur conuenien-
tie et ponat idem a in alio lo-
co intantum punctum cuiuscunq3 ad quantitatem
pedalem ita tamen q in loco illo am-
biente sic a totum in toto et totum in
qualibet parte ita q quelibet pars a sit
ibi ubique cum qualibet alia parte ex
hoc posito tunc faciat deus a pedale
tunc sequitur q erit transitus de dicto
in contradictorium sine mutatione quod
patet nulla mutatio sufficit ibi inquam
mutatio localis et illa non e ibi quia
nec a nec aliqua pars a sit modo ubi
Tertio non erat prius ic. ¶ Item partes
hostie sunt infinite si igitur esset totum
corpus x in qualibet parte sequitur q ipm
esset infinities sibiillis speciebus ¶ Et
Quarto quecunq3 duo et eadem sunt simul sibi
inuicem sunt simul ß caput et pedes in
corpore x in parte ic in qualibet parte hostie
sunt simul ut patet ex ita conc ic sibi
inuicem simul sunt et corpus erit ibi
Quinto confusio partium q e contra mo partes
¶ Item sicut dicit p° celi deus et natura
faciunt frustra ß nulla causa maior

unitas sic totum corpus x positum sub
qualibet parte hostie esset totum posi-
tum sub tota hostia ic. et sic concedit
etiam q ipm totum ¶ Contra 3am conclusionem 6
arguitur Thomas de argentina sic partes que
nulla sigtone sunt diuise cito h3t
ex actu corporis non fundant diuersas
unitates actuales ß solum e ibi unica
unitas actualis que e unitas totius
sic aut e in posito et corpus x non
e ibi plures ß tunc semel inx unita-
tem unam actualem ibi fundentem
que e unitas totius ¶ Confirmatur
sicut aia rationalis e tota in toto et tota
in qualibet parte corporis quod impedit
et tamen non e plures in eo corpore
p unitate totius in quo h3 ex primo
impartibus .n. solum 3 ut h3t ordinem
ad totum sic in posito etc. ¶ Contra 7mo
tertiam conclusionem arguitur ibi de opinione
ota ß ymago corpus x se h3 ad species
ad partes specierum sacramenti sicut se h3
ymago ad speculum et ad partem eius
ß qnis tota ymago relucet in qualibet
parte speculi fracti non tamen in qualibet parte
speculi integri sic in posito ¶ Contra 8uo
quartam tertiam ut ic corpus x e nunc mo
ibi p se ut patet non primum quia
e ibi p se in loco non sim quia tunc
mouetur ad motum alicuius sicut forma
ut pars ut quodlibet inexistens p se in toto mouetur
ad motum illius et sicut existens p se i
loco solum mouetur ad motum loci sicut
sedens in naui mouetur ad motum na-
uis ß mentio motu mouetur corpus x sub
speciebus hostie ic. ¶ Item corpus x e 9o
existens sub hostia pt. roman et ab
homine puro ic. aliter pt ibi moueri
et corpus aliquis mouens hostiam pt
et mouetur corpus x sub hostia ans p3
ponatur q corpus x sumptum in quantum

impertransibili quando dubitabatur utrum necesse est-
timet dubia quia vel manet extra penitus
impertransibile vel non; si sic, intentum; si non,
tunc idem corpus simul fuisset continuum
et discontinuum, quia maneret simul
continuum per dubitationem et forte etiam im-
pertransibile, mansisset continuum, quia non fuis-
set vel per fortem. ¶ Item omne movens
aliquam rem movet se, id quod est in ali-
quo sicut corpus Christi est in hostia; ergo movens
hostiam movet corpus Christi. ¶ Respon-
sio, istorum id quod est primum concedo; si est
proprie proprium sicut proprium sit quod convenit omni
et non soli, maior est neganda. ¶ Item dico
quod Augustinus loquitur de proprie proprio intel-
ligi potest de eo quod suum sicut convenientia [illegible] sed
dicimus quod anima intellectiva est tota in toto
et cum quo stat quod divina virtute
illa proprietas etiam potest convenire corpori
Christi; de isto Thomas dicit 10 quaestione 3a articulo 3o in
responsione ad argumentum 3m quod spiritui
competit esse totum in toto et in qualibet
parte, quia non habet quantitatem nec aliquam
substantiam eius dependens corpus, et Christus
se considerata non absolute a propria
quantitate, tamen non comparatur ad hostiam, sed solum
per propriam quantitatem; ideo licet non sit
spiritus, participat tamen quandam proprie-
tatem spiritus sicut comparatione ad species sub
quibus continetur. ¶ Ad 2m dicitur quod in
isto casu partes ipsius et innumerabiles
situarentur et licet non fierent nisi ubi prius
fuerunt, relinquerent tamen locum aliquem
quem habebant in spacio pedali, sicut
notum est respiciendo casum. ¶ Contra:
ponat Deus totum illud corpus peda-
le in tota domo et in qualibet eius parte
et quamlibet eius partem cum qualibet etiam tamen
quod alibi etiam sit idem corpus pedale
extensum moveatur, id est Deus ipsum sic
extensum ad locum ampliorem ubi non exte-
ditur, saltem commensurative localiter;
et dico posse quia non video quin Christus
in corpore glorioso extenso tamen per hostiam
consecratam sicut per hostiam non
consecratam sicut tamen fuisset per hostiam ex-
trinsecam recte non divisa, id est ideo cor-
pus pedale manens extensum situaretur
seu commensuratur ad suum intrinsecum post
ad locum ubi non sic extenderetur, et si in
isto casu fieret nec fieret ubi non erat
sed secundum aliquam partem sui nec inter-
sit illud spacium ubi non extenderetur, id est
linqueret aliquem situm prius sed se
vel aliquam sui partem ubi precedit.
¶ Videtur quod in tali casu illud corpus
tenet in tali spacio sicut domo esset duplici
scilicet modo quantitativo localiter et situali et modo
non sic quantitativo nec localiter sed 3o
modum quantitatem situalem fierent ibi
novitates quia ex una parte secundum se vel
secundum suas partes novum situm acquireret
et ex alia parte per idem prehibitum et fieret
ibi realis mutacio. ¶ Ad tercium di-
citur quod non est impossibile quia sic de facto
anima intellectiva in firmitates est maiore
hiidamo cum in infirmitas eius partibus
sit. ¶ Contra, Thomas non dicit quod corpus Christi ante
divisionem hostie quoniam sit totum sub
qualibet parte hostie, non et tamen pluries
actu sub partibus illius sed tamen potentia, sicut
partes continui homogenei ante di-
visionem non habent esse actu sed potentia;
unde nec est accipe ipsorum numerari
sed tamen potentia sic in proposito non est magis
quod Christi corpus infinities sit ibi in potentia. ¶
Et ista solucio non recedit a pertinentia
quoad sensum, sed solum quo ad modum
loquendi de partibus in actu et potentia; quia partes in
actu vocabimus illas quas [illegible] habet natura. Ad 3m

sit cum alia ostitue totu o tu de-
fco pse hr ad ut ps de ptibus gtin
diuisis ab inuicem a potu de ptib;
exitibus ingtio dixerunt q psu-
cent impo z ita solum habent inn
impo s nec sicut dua ps ingtio
actuar z a non z alia ita quiter
diuis q actu ponit i un s aliam
z ita ponimus infinitas partes ac-
modem gtinuo datis a ponis si ad
z s se totu inqualz illar partium
aliculus gtinui dius q infinitas
sit ibi. Item Tho de ve ubis cao
3o dc q hostia dup r pt gsiderari
uno o ute nale actus aptu natum
informare spam. Alio o matha-
ptita precise ipam considerando.
ut e quedam res gtinua p oo. ut
hz partes infinitas ut e diuisi-
bi in infinitum quia sicut e dare minim
vo z minimam carnem ut dr p.o
Phisicor sic etiam ipsi e panis est
dare minim ptita tale q sinlr diui-
deretur in ipo non salvaretur ssa panis
sic etiam eodem modo i hostia ut est
actus panis e dare minim. Cum aut
accipitur 2o o tunc e divisibilis i in-
finitu. cum ie corpus x sit illis acci-
tibus pt meis relinq appria panis
z non pcise ut e ibi quitas gtinua
quia dato q manet ibi eadem quitas
z omnia alia nalia accidentia [illegible]
non manet corpus x sub ea ma-
themata quitate. Ideo posito q corpus x
sit sub qualz pte hostie loqdo de ptib;
2o o dcis de quibus q [illegible] intelligi cu dr
e in ptibus [illegible] non s q sit i in-
finitis partibus [illegible] q infinitas
sit ibi. Cum illam solucionem sequit

q corpus x totu eet in aliqua pte z
tn non eet in aliqua inte illius
ptis qualz quia data pte minima
nali ut i ueni mediatate eius eet
s istud ipe concedet aginis hec si
pbile aliq tn pe multi dic. Secundo
s q inqualz pte sunt sensibili sit in pti-
integre hostie sit totus xps q ptibus
diuisis uel resolutis a toto nali sit
pbabile q ibi non sit nisi in ptibus
sensibilibus ut. Ad quartu quando Ad 4m
dicitur ut 1a aor e uera quia si dns
homo eet parisius in loco a z rome
in loco b a [illegible] eet simul ipsi homini-
ne tn sibi ipsi. Ad quintu ne- Ad 5m
bor quia ponendo corpus x totum
ee sub qualz parte integre hostie sal-
uantur multe dubitates que fiunt de
dicto sacramento sic [illegible] corpus x
non commensuratur se [illegible] ad hostia
nec ponis diuidi divisione hostie
quorum oppositum sequit si totum corpus x
eet sub tota hostia z pe sub parte. Ad 6
Ad sextum. partes ut dico si [illegible]
intelligitur de partibus z [illegible] que
sic sunt actu z actuales [illegible] q quelibet
earum est pse hr aliquid ut ad mentem
loquendo antiquorum phorum tunc concessa are
z dore non s [illegible] q corpus x non
e ibi plures quia cum illis ambo-
bus [illegible] sensu stat q ibi sint
plures ptes [illegible] quarum qlz
actuar non z alia [illegible] corpus x
e plures [illegible] Ad
partes corporis quod informat. Ad 7m corpus Ad 7m
x se hz z [illegible] illa similitudo [illegible]
q sit omnino [illegible] sic ponit [illegible]
sed dicit q sicut fracto speculo multipli-
cantur ptes [illegible] ymagines sic post fractionem
hostie q sunt ptes totius e ibi xps
z [illegible] non s q sicut ante fractionem

speculi ibi solum appar3 una ymago
que toti correspondet toti speculo
et ipse eius parti speculi quod sic etiam
sit de corpore christi in re ad integram hos-
tiam ¶ Quod dicitur potest dici quod corpus christi in
isto tamen modo passivus non sicut pars
in suo toto nec sicut accidens vel forma in suo
subiecto vel in nec sicut locatum in loco nec
sicut motor in eo quod ipsum movet sicut
sicut nauta in navi eo quod corpus non mo-
vetur passive ex motu illius quod movetur
per se sed movetur passive solum concomitan-
ter ¶ Concordat Tho-
mas de aqui. quod moventur ibi passive
hoc modo quo aliquis est passive in loco
et passive movetur sicut aliqua in motore nauta
¶ Item potest dici quod movetur ibi per se corpus
per se transfertur de situ ad situm seu de lo-
co ad locum ¶ Sed contra argumentum Tho. de aqui.
quoniam corpus quod per se movetur de uno loco ad
alium hic commensurative movetur per quod transit
sed sic non imposito de corpore christi ¶ Re-
spondeo arguendo sicut. n. angelus potest moveri
de loco ad locum per se et tamen non commensura-
tive per quod transit sic et potest moveri ipsum
corpus suum de loco ad locum subitaneo modo
et tamen quo non commensurative movetur ut
¶ Supponam possit dici primo respondeo ad
argumentum dicendum quod non esset inconveniens quod
idem corpus in uno loco esset continuum
et in alia discontinuum et ut prius in ma-
solutione tactum est ¶ Aliter posset dici
sicut dicit Tho. de aqui. quod in tali casu licet
crucifixor non attigisset corpus christi primo
et in mente puta impixide fuisset sed sic tamen
non attigit ipsum ut fuit in cruce post
attactum postea fuit violatum et disterminatum
in cruce pro nobis aut fuisset discontinuum
tamen in pixide eo quod idem corpus esset fuisset
tamen aut discontinuum fuisset vel solum virtute
secundum omnes partes sue per se et alibi in cruce

ad locum cui non fuisset ibi commensuratum
in cruce aut fuisset discontinuum ulterius
modo sed tamen virtute quod corpus christi locum extenditur
istomodo respondeo esset prima contra ex quo quod ista
violatio solum attendi potest corpus virtute
illati | motus ante locatus extensiue esset
corpus extensi veri vel ymaginarii ¶ Ad 10
dicendum respondeo ad maiorem quando dicit sic est in re mo-
ta quod nec est formaliter pars eius nec
aliqua virtute naturali vel sive ponderosi-
tatis vel indigencie inmittens ei sed solum
conveniens ei quadam libera voluntate
ad huiusmodi convencionem habet et concomitanter se habere
sicut est in proposito de corpore christi corpus hostie et
etiam solvit Tho. de aqui. ¶ Quantum ad ter-
tium articulum pro videndum est de actionibus
in manentibus seu ad intra et secundo de actionibus
egredientibus que sunt ad extra seu in
alia esse ¶ Primo ad primum sciendum quod dicitur
aliquid dicitur inesse christo vel convenire ei per
se hic sed primo et secundario concomitanter pro dicitur
inesse christo ut hic quod sibi inesset si ymago
alibi esset nisi hic concomitanter autem
dicitur sibi aliquid inesse hic quod sibi potest
ut alibi existens et existit secundum inest ut hic
propter identitatem subiecti et forme ¶ Ex
isto prima conclusio dicitur in manens
proprie virtutibus que inest vel convenit christo
in celo sibi etiam inest primo vel concomi-
tanter existenti sub specie. 2o. prima conclusio
ad solutum desinit esse maligno propter no-
ticiam christi existentis ad inmanentes operationes
est forma absoluta ergo propter primam no-
na que et rectus nomine extrinseca adveniens
non desinit ista operatio inesse suo subiecto
hic est causa secundum doctorem 10 quaestio 9 et 2 articulo
ubi etiam similiter ponitur dictum conclusionem
et etiam principia doctorum ¶ Forte diceretur
ad predictam conclusionem quod maiore vera de-
forma sumpta absoluta operatio autem non
est sic absoluta quia requirit terminum pro

Nota

Tercie actus de corpore christi secundum modum sacramentalem extendi-
tur actione tam
ad intra quam ad extra
passione et pro videndum
est de actionibus in ma-
nentibus tertium

Conclusio prima

ad obiectum ¶ Contra arguitur ¶ Secundo alie qua-
litates sunt calor frigus et adque calefa-
cio etiam in ipso non dependet ab approximacione
agentis et tamen in ipso eas sunt simpliciter
absolute nec etiam in ipso fieri legit-
timem rerum et hec ubi insunt ubi insunt
continuantur et non primo approximatur quod
si corpus Christi mitte fuit infrigidatum
frigus fiebat etiam modo Christi in
pixide sicut fuisset ibi / sed non primo
et ad aliud si non requirebatur approxi-
macio agentis / ad passum / ideo asserta
in proposito ista qualitas seu operacio
vitalis / tamen sit nunc absoluta licet ipse
requirat presenciam obiecti ad primum hoc
non erit nisi ubi primo insunt / sicut ideo con-
Magis tinuantur in sieri sine tali etc. ¶ Secundo con-
tra Nulla operacio potest primo inesse seu con-
tra Christo ut est in eukaristia sacramento probatur
arguit Scotus Nullum organum sensus
est in ore Christi in eukaristia subiecto modo
qui requiritur ad hoc ut immutetur ab ob-
iecto ideo etc. quia ... nota est racio
probatur quia omne organum sensitivum ad hoc
ut paciatur ab obiecto habeat modum
quantitativum et sit locatum in loco etc. ¶
Secundo sed ut in eukaristia est non est ob-
iectum debite approximatum ideo etc. antecedens pa-
tet quia est hic prius ... corpori ut age-
ti acsi non esset prius sed quia sic hec
acsi ... esset quantum ad eam paciendi
racione ... corpus ad hoc ut agat
requirit passum approximatum sibi localiter
Si autem non est corpus Christi localiter
hic sed solum ... isto modo hic tunc
ipsum non est magis prius hic aliis
corporibus in racione passi quam si aliquis
esset hic ideo nulla operacio potest sibi esse
Tertia 9o primo ut in eukaristia est ¶ Tercia conclusio operacio
spiritualis scilicet intellectus et voluntatis potest
primo inesse Christo ut est in eukaristia sacramento

probatur per Scotum sicut anima Christi non videbat ...
sicut aliquis quo ad hoc quia non de-
pendet a sensibus in intelligendo ideo sicut ani-
ma alicubi existens posset intuitive intel-
ligere obiectum bene proporcionatum prius ita anima Christi ibi
existens potest illud idem obiectum intueri ...
anima Christi ut hic potest intuitive intelligere
intelligibilia que sunt ut hic presencia sicut
aliquis potest ut potest intuitive videre angelum
hic presentem et animam sacerdotis hec autem
intuicio inest anime Christi primo ut hic quia
non inest illi anime primo ut in celo sed ...
in modo distancia impediat intellectionem
intuitivam creatam sicut nec aliquis
existens in celo intuitive videt quicquid
prius hic videt intuitive ¶ Cristo secundo Contra
... non tamen non
... aliqua operacione quam habet ut
in celo / sed ut in eukaristia est habet aliquam
operacionem primo quam continuatur habet ... celo
... de intellectione et volucione eius ...
obiecti sibi presentis hic existens ... quod
non est ad imperfeccionem eius quod sit in eukaristia
sed ad perfeccionem multiplicacionis ¶ Item ... pre...
... quod licet nulla operacio possit primo ... Christo
ut in eukaristia sed tamen ... perit
excipitur omnis operacio anime vel primo vel
continuatur prius ex tribus condicionibus ...
meritis ¶ Et consimiliter ... quo ad
hoc quod sibi competere potest operacio ...
impedimento quia passio ... sensuum
ut puta dolor sibi ut impedimento ...
competere posset igitur operacio eadem ...
probatur quia dum Christus paciebatur in cruce ...
passio et dolor fuisset hic ... sicut fuisset
impedimento quia mors secuta fuisset
hic sicut ibi quia probatur quia ubi est idem
effectus ibi est eadem causa et hoc non ponendo
... dolor
est effectus ... obiecti ...

non pt ee idem dolor nisi sit eadem
spacio sine miraculo ¶ Forte diceret
quod actus ymaginationis spectet ad illez
dolorem intro sed talem modum econtra
¶ Ad intᵐ non est possibile illi inesse actum
ymaginationis cum non pt inesse actus
sensum eo quod ymaginatio motus sensus
actu ut 2o de anima io et ¶ Item quia yma-
ginacio non est causa doloris eiusdem speciei
cuius causa est spacio extior aliqui sompni-
ans doleret dolore eiusdem speciei cum do-
Contᵃ dcā lore vigilantis etc ¶ Contᵃ primam
quia x° extra mentem existit nec concl.
auditio nec visio nec aliqua spacio
ic anima quia obiectum non est sibi hic
pns in debita porcione requisita ad
talem actum loquendo de obiecto quod est sibi
pns ut est in celo ¶ Item quia orga-
num non habet hic modum extensum secundo
et non alr est receptivum spacionis ¶
Ad Ad 3ᵐ sit si ext competeret spacio ut est in spa-
cio hic inesset etc continue quia
sibi competit spacio sed visio etc ut est in celo
spectas pᵒ quia inter oculum ut hic
et oculum ut in celo est obstaculum plurium
multiplicationum coloris vel lucis etc
3 Item quia ut hic non sentit ea que
sunt hic prima etc in celo mag aliquod
aliud sensibile ens pᵃ quia organum
sensus non est hic sed ubi requisito ad
spacione etc et hoc exigente etc ¶ Ad
Ad pᵐ istoꝝ pᵐ istoꝝ nec ans quia ut dicit Scotus
dicit sexto 10 articulo 20 q. etc omnis spacio
eiusdem obiecti que in est sensui ut in
in celo inest eidem ut in eukaristia ad 2ᵐ
quia obiectum etc illo concesso non se-
quitur quia ad actum spacionis non requi-
obiectum in debita porcione pns nisi
ubi obiectum est aliquo modo causa spacionis ut
pᵒ inficiende ad confirmacionem dicit Scotus quod

organum dicitur esse quantitativum hic sed in celo et
pone pt recipe spacionem non abso-
lute quia spacio non recipitur nisi in
quanto sed non habet hic modum quantita-
tivum et coextensum cum quanto cum 3 pns
nec replet locum ideo ut hic non pt
sibi pᵒ inesse spacio iste in modus
quantitatis requiritur in oculo ad hoc quod pᵒ
sibi insiat spacio sed non requiritur
ad hoc ut concomitanter sibi insiat vel
insit quia non 3 ea materia receptiva
spacionem huiusmodi modus quantita-
tis sed tantum conditio corequisita propter
ad agens pᵒ transmutans ¶ Ad 2ᵐ contᵃ Ad 2ᵐ
pa quia ad pᵒz sentias dicendum cum
Scoto quod obstaculum tale non est obstaculum
nisi ad spacionem pᵒ inficiendam ut
requirit tales multiplicatas lucis etc nisi
ubi ipso ipse insit talis spacio ¶ Ad 3ᵐ
Ad 3ᵐ nego quia ratio in ans pz
expᵃ etc comitibus quia ad spaciendum
illa que sunt hic oz spacionem pᵒ insi
oculo ut hic non .n. pt illa spacio
pᵒ inficere oculo ut in celo quia id
sensibile non est pns oculo ut in celo
sed ad hoc ut insiat spacio concomitanter
alteri oculo ut hic sufficit quod id sit
porcionatum pns oculo ut alibi cum
pᵒz sibi ut ibi primo inficere sic etiam
est de obiectis que sentit sensus x ut
in celo ¶ Quantum ad tamen difficultate
huius articuli sciendum sicut tangit
Scotus dicit 10 articulo 3o q. sᵃ quod sicut
homo est compositus ex anima et corpore ita
habet pᵒs quasdam in se spirituales que con-
veniunt anime primo et per animam etiam
conveniunt toti pᵒe habet etiam quasdam
pᵒs corporeas que sed non sunt anime
pᵒe sed totius compositi ex anima et corpore
ut pz exemplo de sensu et spacio et illarum ma
sequitur nam sic mixti corporis quod ar

Contra difficultas hic
est de actione
sensus cum actiua cor-
poris x in eukaristia
in aliquo ad esse et hoc
vel transmutatiue vel
obiectiue et pᵒ tus
intuitive

Conclo pª

magis sunt approximantes ad naturam anime quam ille que sequuntur corpus. Ciatur instantia tale. Conclo pª quia nos xº intelligencia non posset in spiritum homo uti potentia corporea naturali aliunde a se et extra se transmutandi. Probatur quia ibi est non sit tamen tali potentia uti ex ibi existendo loco semper sive in aliquid sibi intrinsecum agendo. Pª probatur quia ante ibi necesse potentiam corpoream inesse sive quidem naturam inmixti sit naturale activam nec etiam corpoream que sequitur totum celum et cetera quia nota excessit divisione partis declarata alias. Quia omnis potentia corporea creata naturaliter in ad extra se suscipit passum magis agat approximatum sibi locatur. Et ista potentia in celo non est hic nec etiam alibi locatur et cetera nec ubi non potest habere passum debite approximatum sicut requiritur ad actum talis potentie ad extra prout animo philosophorum vel quia oportet agens corporeum approximatum esse passo intrinsece vel in intrinsece et hoc est ratio. Sco qui etiam similiter concordat in primo parte quarte. 2ª pº quia per spirituales non sit possibilem potentie divine quoniam talis potentia corporea in xº existentis intelligencias potest ita transmutare passum debite approximatum vel agere in ipsum ac si locatur esset ibi et cetera. Tercia pº quia xº instrumento corporis potest uti potentia intrinseca ad transmutandum instrumentum prius receptum et cetera.

Dª 9º

Dª 9º xº intelligencia potest uti per sensu corporis potentia activa spirituali. Probatur quia talis non requirit ad actionem suam quod habeat esse locatur et cetera ut alias patet tamen de potentia intellectiva quod volitiva quod quantum alia spiritualis si detur.

Contra

Contra istud etiam potest poni talis pro per modum communem quia xº intelligencia potest habere aliquam actionem intrinsece spiritualem tamen ex parte principii agendi quod ex parte termini et potest habere aliquam spiritualem ex parte principii agendi corporalem vero ex parte termini. Istud patet Sco super primam partem sic. Diceret aliquis alicuius xº intelligencia potest aliam xº illuminare illuminare et illi loqui locutione mentali eo modo quo angelus existens unus xº est possibile alium angelum illuminare vel alii loqui et cetera. Quia ista illuminatio et locutio non requirit nisi principium activum sufficiens in illuminante et loquente et subiectum capax ex parte illuminati sive cui fit locutio et forte approximatum quod idem sufficit. Sed approximationem simpliciter illuminanti ad illuminatum vel loquentis ei cui loquitur non requiritur ubi locatur esse sicut nec angelus dicimus cum loquitur alii quam ante omnia sit impositio et cetera. Quia nullo modo cum natura xº habeat principium illuminandi angelos et loquendi dicendo. Dicitur vide Sco libro 2º distinctione 2ª. 2ª pº quia natura xº habet potentiam motivam secundum locum non organicam sed non organice intelligencia existens potest esse principium talis motus corporis per quod habere actionem intrinsece spiritualem ex parte principii quia non agit organice. Sed spiritualiter ad modum anime intelligencie sed de corporalem ex parte termini eo quod terminatur ad motum localem alicuius corporis et cetera. Quia angelus habet potentiam motivam secundum locum non organicam patet quia aliter non posset esse principium movendi totum corpus vel partes quomodo corpus humanum movetur organice ut in motu progressivo quod tamen patet falsum. Sed sunt racionabilia consimilia ad multa alia similia et angelo ita etiam quantum ad potentiam activam non organicam et cetera. Ut est ratio quare anima non habeat eandem potentiam ita bene sicut angelus cum nichil in nullo sibi videatur repugnare sed potius appareat de convenientia et non est alia talis potentia necessaria tamen sit perfectionis

mica quia ut dicit philosophus 2° de generatione
dignificanda semper est natura secundum melius
quantum possibile est. ¶ Contra primam partem 3ⁱ 1ᵃ 3ᵉ
prime conclusionis arguitur. Et primo sic potentia
activa est principium transmutandi aliud in
quantum aliud ut patet 5° methaphysice et 9° [illegible]
sed Christus ut in embrione habet potentiam activam
corpoream quia omnem formam absolutam
quam habet in existentia naturali etiam habet ibi
igitur ut in embrione habet principium corporeum
transmutandi aliud et per consequens per talem potentiam
potest ibi aliud transmutare. hoc autem
est dicere ibi potentiam activam corpoream igitur etc. ¶ Item 2°
quod dum homo vivit vita mortali semper nutritur
[illegible] de generatione igitur dum Christus mortalis erat
etiam in embrione sumpsit nutrimentum eo
quod vixit vita mortali et per consequens nutri-
mentum in substantiam eius sumpsit conversum
igitur eius potentia sensitiva nutritiva egit
in continentem ipsum transmutando. ¶ Item 3°
homo vivens vita mortali quamdiu sic vivit
indiget respiratione aeris et inspiratione
patet quia sine eo magna sine [illegible]
suffocaretur propter hoc dicitur de sensu ut patet illo
de respiratione sed corpus Christi in tertio
[illegible] ut in embrione vixisset
vita mortali igitur ibi inspirasset aerem
et per consequens corpus egisset in aliud [illegible] ¶ 4°
Item Christus ut in embrione habet eandem potentiam
motivam organicam quam habet in celo et ita
potentia non est impedita hic igitur per istam
potentiam potest Christus hic exigere in actum eius et
per consequens movere corpus suum motu loca-
li organico. ¶ Contra 2am partem eiusdem
[illegible] sic omne agens physice agendo
repatitur 2° physicorum corpus Christi ut hic
non potest pati physice ergo nec agere ¶
Contra 3am conclusionem arguitur sic sicut [illegible]
[illegible] homo habet duplicem potentiam activam
motivam scilicet localem et [illegible] quia [illegible]
habet animam organicam ut notum est.

potest hic habere potentiam istam [illegible] organicam [illegible]
[illegible] quia hic ponere est [illegible]
[illegible] tum quia tres potentie dicuntur
de eiusdem ratione tum quia aliqua potentia
non potest exire in aliquem actum suum
ut predicto statu manifestum est. ¶ Ad primum — Ad primum istorum
istorum dicit Scotus quod ista de se potentia
de potentia debet intelligi quantum est ex parte
sui si nulla impedita [illegible] prohibere
vel ex parte agentis vel obiecti vel
medii propter que hic illam potentiam non
potest per ipsam exire in actum [illegible]
quod necessaria erat illa quia [illegible] per talem potentiam
potest ibi aliud transmutare quia ut patet
Scotus non potest ibi esse aliqua potentia corporea
activa etc. — Aliter tamen potest dici quod etiam
per potentiam potest exire in actum vel
[illegible] — Ad 2m
[illegible] ¶ Ad 2m dicit Scotus quod corpus
Christi in dicto casu etiam hic nutritur
in existentia naturali sed non [illegible]
agit quia nutricio non est nisi [illegible]
[illegible]
continuat actum. ¶ Potest tamen dici quod etiam
ut hic [illegible] in embrione vivens [illegible]
agere in continentem [illegible] etc. ¶ Ad tertium dicit Scotus quod corpus Christi ut — Ad 3m
est hic non inspirat aerem nec respirat
[illegible] aerem aliquem
ut est hic similiter cum corpore Christi sub hostia
sed tamen corpus Christi ut est hic habet [illegible]
[illegible] refrigeratum sicut et alibi in ex-
istencia naturali quia frigus [illegible]
[illegible] ibi attractum [illegible] hic [illegible]
[illegible] non [illegible] ¶ Ad quartum — Ad 4m
[illegible] Scotus quod potentia ista motiva Christi que
est organica et corporalis licet sit in corpore
Christi ut hic tamen non potest esse principium actus
sui [illegible] ut hic quia [illegible] partem

Nota ...

Nota ... 47

extra partem non tantum in toto sed in qualibet parte
ad locum adhuc ut per unam partem
moveat aliam localiter potentia autem
illa non organica potest in actum suum
sicut sicut et in celo et per quod sed istam potest
movere corpus ad se approximatum sicut motor
potest sed tamen non potest movere corpus suum motor
quia ut sic illud corpus non subest a[illegible]
potentie motive nisi directe in motum.
¶ Sed non valet quoniam potentia motiva anime
separate ita bene possit movere corpus sine
membris sicut corpus ad ipsum ex impetus
tactum est. ¶ Ad quintum negatur quod non potest
ibi pati etc. ¶ Ad sextum concedatur
prima quidem et negatur quod hoc sit suppositum ad
primam potest negari quod sunt eiusdem rationis
quia ut dicit Scotus potentia organica non potest
movere totum nisi ordinate parte post
partem sicut modo videmus per progressivam primo
movet quasdam partes et per istas alias
deinde totum corpus potentia vero non organica
movet totum corpus simul et immediate
non partes organice sicut fit in motu
progressivo. ¶ Ad 2m contra Scotum
quod Augustinum et alios probat ponunt convenientias
esse ad perfectionem nature humane et tamen
non omnes isto esse in actu suo in viatoribus
tamen sunt frustra quia pertinet ad
perfectionem naturalem eius in quo sunt sic
tamen sunt frustra quorum non est usus
pro illo statu qui est status simpliciter perfectus
nature humane prius tamen est illorum usus
pro isto statu naturali viatorum ratio
sic illa motiva non organica non
erit frustra sed usus eius non potest haberi
modo eius tamen usus est perfectius in tantum
quia non tantum poterit tunc bene mo-
vere corpus suum per progressivam hoc est per
istam partem et per illam aliam et totum
sed poterit statim et immediate movere corpus
totum per se simul sine tali ordine per motum
partium. Habet ergo potentiam non organicam
per quam potest esse in eius quam etiam erit anima
beati non tamen quantum ad suum sed etiam
quantum ad actus vel usus possibilitate.
Et hac etiam poterit uti in immediate mo-
vendo aliquod corpus sed per se totum sicut angelus
potest movere. ¶ Hac etiam forte potentia usus
Christus in vita ista ut quando dillapsus est
de manibus iudeorum qui ducentes eum
ad montem super quem civitas eorum
erat sita et qui etiam ellapsus est de
manibus parentum et mansit in Jerusalem
ut patet per Origenem super illud Luc. 2o Cum fa-
ctus esset Jhesus annorum 12. Sic etiam intentia
ut in membris eius poterit uti ista potentia
motiva in movendo per se illas velocius
statim et forte ut dicit Scotus sic aliquando motus
erat Christus in immediate. ¶ Et si queras unde potuit
movere corpus suum per istam potentiam motivam
per hostiam. ¶ Dicendum non est necesse sicut
nec oportet angelum prius movere se localiter
adhuc ut corpus sibi approximatum mo-
veret localiter. ¶ Quantum ad terciam
difficultatem sciendum est secundum Scotum dicit
in 4o libro 10 d. q. 2a quod quidam intellectus
creatus est omnino separatus a materia sicut
angelicus quidam non est sibi similis
in operatione ut intellectus anime separate
et intellectus anime unite corpori beato
qui sunt similes angelorum operatione
quidam est intellectus creatus coniunctus corpori
corruptibili quod aggravat animam Sap
9o et ille non intelligit nisi per imaginalia
vel ea que relucent in fantasmatibus
imaginabilium extensio dicitur. ¶ Est
sciendum quod cum dicas intellectus ... quod
naturaliter non intelligit quia fuit ex sola natura sua
potest obiectum illud cognoscere cum ex se est
tamquam tabula rasa ex 3o de anima ideo
ex se solo non potest cognoscere sed intellectus

Tercia dubio

id cog^re nat^r quia int^us pt cogn^re con-
tibus tamen naturalibus sub actio et passio
¶ Tercio sciendum quod vide^re ipsius in-
tellectus importat intellectionem intuitiuam
que est cognicio rei existentis ut in se
prius est et distinguitur contra abstractiuam que potest
esse quod relinquitur in aqua similiter utroque potest
de existente et non existente siue presentis
siue non presentis ¶ Inpresenti autem dif-
ficultate non queritur de intellectu naturali
sed de videre quia de intellectione manifestum
est quod intellectus noster potest intelligere corpus
Christi ut est in eukaristia aliqua intellectione
saltem abstractiua ¶ Et dicitur quod
corpus Christi vel essencia eius in eukaristia potest
intelligi a nobis abstractiue ¶ Unde
Scotus quod hoc docet Augustinus viii° de Trinitate
dus aliquo hos fidem de Christo cum eum
Christum non videremus habemus sed ipsum in quibus-
dam intelligibilibus acceptis confusis
sed diffuse docet ibi quod vel intus est id fide
tunc ita nec mirum creamus in quibusdam
conditionibus singularibus acceptis
de Christo quia fides nostra non respicit pro-
prietas conditiones precise sed aliquem
hominem singularem cuius noticia
potuit nobis inesse ex noticia cuiuscumque
similis hominis ita etiam essencia corporis
Christi hic potuit nobis inesse ex aliqua
in essencia impressa contenti alterius
continente siue signati in signo vel
textu integente ¶ Conclusio prima de videre quarta
aut hic est intellectione intuitiua huius
existentie sit quinta prima quod intellectus noster pro statu
huius vie non potest naturaliter videre corpus Christi ut
est in eukaristia prima quamuis intellectus pro aliquo
statu non potest intelligere nisi compossi-
bilibus hoc eodem modo intellectus compossi-
bilibus eodem modo sibi presentibus | sed intellectus
noster pro statu huius vie est huiusmodi ergo
omni sibi certi corporis compossibilia sed firmamenti
eukaristie eodem modo sunt sibi presencia
quamuis sit ibi corpus Christi ergo tamen ibi
non videt intuitiue corpus Christi quia
tamen non est ibi rei nec per videt intui-
tiue ¶ Item arguunt alii illud quod
pro aliquo statu sola fide est credibile
ab intellectu hic pro illo statu non potest naturaliter
videri ab eodem sed corpus Christi esse sub
illis speciebus sola fide credibile est ab intellectu
viatoris seu pro statu vie | ergo et cetera maior patet
quia fides est de eo quod non videtur vel
patet quia illud comprehenditur sub illo
articulo quod dicit Scotus quamuis
¶ Sed secundo que est de intellectu non alli-
gato speciebus sit ista omnis intellectus
angelicus vel anime separate vel hominis
beati naturaliter potest videre essenciam corporis
Christi in eukaristia prima totum genus entis
creati seu cuius genus creatum est
obiectum proportionatum tali intellectui non
solum quantum ad intellectionem abstractiuam
sed etiam quantum ad intuitiuam et cetera maior
quia nullum ens creatum in proportione
excedit intellectum sic se habentem quantum
ad aliquod predicatum cognicionem in potentia
inductiue ¶ Contra cognicione
intellectua comprehensoris euidenter
cognoscitur corpus est essencia in isto sa-
cramento patet ex ratione et confirmatur
quia cognicionem enigmaticam quam
habemus in via de hiis que fidei sunt suc-
cedit in patria clara visio et eminens
cognitio sed essenciam corporis Christi in isto sa-
cramento sub enigmate fidei habemus in
via cognoscimus et cetera maior patet ex dictis
Scotus et cetera ... prima Ostendit quamuis sit
videmus in civitate domini virtutum et cetera
patet etiam prima Corinthios 13° ubi dicit Videmus

2us 9°

Contra

p^a

9° f

Tercia q°

Nunc videmus p speculum z i enigmate
tunc aut facie ad faciem etc Ver pz
de se. ¶ Tercia q° Utrum oculo corp
pt videri corpus x' ut e in eukar q
p' corpus x' ut e in eukar nec pt
tare primo nec immare primo visioz
corporalem i. etc quia ex quia adhz
q aliquid possit videri oculo corp
sub aliquo modo eccidi requirit q ut
sit ipsum pot ee causa sive visionis ac
tivus eius aut p' quia tunc cacio
q terminacio talis requirit mobito
p° cause al immaute disponi debi
tam z h' p locum ut puta approximacoz
z distanciam debitam p corpus illo
ut h' non pt debite approximari or
gano vel distare debite quia no e in
loco ut h' i° tz e eo Sco. ¶ Item sicut
art' Eho de du ubi ut' appz deici quan'te
ibi ut' or est quo ffm visus possit
moveri p sub spes panis ut' apparz
de quantitate corpis x' i. ad pz quia
omne qd obiective debet movere
visum oz q appeat tante quati tis
q possit fundare basim tanguli vi
sualis cui conus sit in oculo etc
ut patet p perspectiva vo pz ex dictis z
pt tam Sco quia si eet ibi dare
quantitatem appentem illa eet basis
pyramidis sub qua videtur hostia
nam utrique e corpus x' cum hostia
z tunc corpus x' z hostia simul viden'
sub equali angulo coincidenti sed
que videntur sub eodem angulo videntur
equalia i. corpus x' videtur eque
spi z pond rotundum quia basis
sub qua spes videtur e rotunda ¶
Item pt eandem q oz Sco Eho d°c
in q. q' celo i° nichil videtur corpli visi
nisi p h' q oculus eius mo' ab obiecto
p similitudinem coloris in ipso existis que
quidem similitudo primo fit in medio de
inde in ipsum corpus aut x' non h z orine
ad spes sub quibus z rone quantitatis
sue z io non pt generari similitudo
coloris eius in aere continguite spes
z h' dupa rone primo quia omnis
accio corporalis requirit contactum tactus
aut corporalis comp' quantitate quantum
e aliud q° conucio termiorz duarz quantitatum
z io corpus x' non tangit aerem e
p h' non pt i ipso similitudinem co
loris sui aggenerare ¶ Sco quia
color conp'e' quantitatem tunc i mediatam
sbm eius sit superficies z quia corpus
x' non h z ordinem ad hunc locum
rone sue quanti. i. nec rone sui coloris
z io sicut non contigua aeri constati
p quantitatem ita non assistit aggenerando
similitudinem coloris sui in eo. ¶ Secundus
p Sco pot inferri q corpus x' sicut
non pt videri ut e in eukar oculo
corpli naturali ita nec miraculose p' quia
corpus ut h' absolute non z visi- | ut tunc impossi
bile corporali oculo/ viatoris ita nec oculo
ut in eternum/ miraculum aut n e ad id
qd includit contradictionem i. ¶ Scdo pz
q corpus x' ut in eukar sicut no e
visibile ut ibi/ oculo corpli viatoris
ita nec oculo glorificato comprehensoris
pz ex dictis. ¶ Tercio pz q si oculus
x' eet extra spes pertinenter/ sicuti fuerit
infra spes contentum/ ex natura glorie
non videret pz ut prius z in istis duo
bus correctis concordat etiam Sco
Eho cum quadam in exceptione si
forte pinnaculum etc/ z mihi Sco quiar
v' uno sicut e correcti primum hic ponit
¶ Cont' q oz primam animam x' nominaa'

se esse ubi tamen est etiam si esset instanti
viatoris igitur si christus in tali statu esset
in eucharistia naturaliter posset nosse existenciam
et racione sui corporis est ibi et similiter tamen
posset fieri de quolibet viatore si deus faceret
ipsum tali modo sub speciebus panis ex-
2o istere. ¶ Item existencia non est excellen-
cius cognoscibilis quam existens cuius est existencia
sed christus est naturaliter cognoscibilis ab in-
tellectu creato igitur et consequenter existencia eius
ibi. Probatio quia non potest aliquis modus
improportionabiliter excedere illud cuius
est modus. ¶ Contra tamen conclusionem est. 3o q 2 a 3 q 7
existencia corporis christi in eucharistia est supernaturalis
igitur non potest ab aliquo intellectu creato naturaliter
cognosci. Consequentia probatur quia scibile super-
naturale non potest fieri ab aliqua causa naturali
sed tantum supernaturali ergo et similiter cognos-
cibile supernaturale non potest cognosci ab
aliquo naturaliter. ¶ Item cognicio fidei 4o
est simpliciter eminencior omni cognicioni
naturali sed existencia corporis christi in eucharistia est
fides vel cognicio fidei sicut de aliis
veritatibus sed ipsum articulum. Contra Calaz
katholicam ad 3 probatur quod alio modo esse naturaliter
esse simpliciter fidem esse in fusam ad cre-
dendum articulos quia ad cognicionem
istam posset natura attingere. ¶ Item 5o
si intellectus posset naturaliter cognoscere existenciam
corporis christi in eucharistia tunc animalia
possent eam cognoscere quia tamen quia
in 4 dist. 9 questio 5o dicimus nonnullis
In eis remanserunt naturalia integra
felicitas quibus probatur quia immunia grave
non possunt cognoscere nisi per eius gratiam
¶ Et hec confirmatur per ambrosium super id Luce 1o
abyssus etc. ubi vult quod malignum
spiritum latuit sacramentum incarnationis
sed eque posset ipse percipere illud sicut istud

quia quantum ad rationem illud est cognoscibile naturaliter
eadem racione et istud. ¶ Hoc eciam confirmatur
per damascenum libro 4o capitulo 13o ubi loquens de
sacramento eucharistie dicit deus spiritus operatur
hec que super naturam sunt operatur que
non potest capere nisi sola fides.
et paulo post interrogans qualiter
panis fit corpus christi dicit spiritus sanctus supervenit
inter et facit que sunt super racionem et intellectum.
¶ Secundo patet quod existencia corporis christi in sa-
cramento est super racionem et ideo
non potest naturali racione cognosci. ¶
6o Item nullus intellectus potest naturaliter co-
gnoscere futurum contingens istud autem
scilicet corpus christi esse sub eucharistia est eque
indeterminatum sicut futurum contingens
quia dependet mere a voluntate
dei ad hoc contingenter se habente. ¶
7mo q 3a 9 Contra 3am conclusionem Racius correctus. Ex sic
tunc beatus posset decipi esse existencia corporis
christi in eucharistia credendo ibi esse substanciam panis
vel saltem posset dubitare an ibi esset
substancia panis quia tamen cum non videret
ibi substanciam corporis christi sed species substancie panis
8o = felicitas probatur quia utrumque repugnat sta-
tui beatorum scilicet imperfectio perfectionis.
¶ Item si lux esset perceptibilis ipsa
adhuc esset visibilis ergo corpus christi in-
hoc visibile quia patet quia ipsum
non est hic subtraccione immune vi-
sibilis quantum ad suam perceptibilitatem ars probatur quod lux
la se assimilet sponte et ita specietur
videtur. ¶ Item de potencia moria
9o glorioso vel non glorioso creare visionem
ipsius corporis sed istud corpus nunquam esset
nisi in eucharistia ergo talis oculus videret
corpus christi et non nisi in eucharistia etc.
10 ¶ Confirmatur quia me iam videntem
forte deus statim post potest convertere substanciam
vere constantis nisi sic quod sensibilis forma

manent ibi sub accidentibus accidentis
sicut corpus christi sub speciebus panis et
similiter cum hoc conservare visionem
meam quia ante conversionem illam
vidi per te hoc dependentiam illius
visionis a colore et similiter postea ponatur
ergo hic i 2 tunc sequitur quod oculus meus videt per
sub illo et crudi ita impositorie

Ad primum argumentum: Ad primum istorum dico quod hic bene
potest quod intellectus viatoris naturaliter potest intelligere
tale corpus esse vel non tamen potest hic
de modo quo deus videt modum existendi
eius ibi.

Ad 2m: Ad 2m potest dici quod bene
procedit loquendo absolute de intellectu et hic 3
potest quia non arguit de intellectu pro
statu viatoris et hoc loquendo de
cognitione intuitiva et clara quia
intellectus viatoris non cognoscit
intuitive corpus christi nec aliquam substantiam
ut ab scientibus et cetera. Item tamen dico
non potest ad modum importabiliter
excedere in cognitione illud cuius est
modus dici potest quod licet hic esse dum
absolute ut unusquisque intellectus cognoscit
aliquam rem non tamen hic oportet ut
intellectus alicuius certi status scilicet viatoris
sensibus corporis corruptibilis alligati.

Ad 3m: Ad tertium nego quia ad propositum quia
sensibile et cetera ergo consimiliter et cetera nego quia
quia licet aliquod tale non posset accipi
esse nisi a causa supernaturali tamen
potest esse cognoscibile naturaliter quia ut dicit beatus
quicumque aliquid supernaturale potest recipere
postquam tamen positum est est conveni-
ens naturale et proportionatum potentie
cognoscenti vel cognoscitive.

Ad 4m: Ad
quartum dico si actum ipsius continue contra arguit
sequitur ut sit sensus eius continue cognitum
per idem excedit ipsum cognoscibile naturaliter [illegible]
intellectus creato et tunc est scientia ut patuit

intuitiva quoniam prologi et dato quod esset deus
loquendo de cognitione ab intellectu intellectus pro statu viatoris
quo ad hoc nobis natura esset sicut non
tamen esset deus de cognoscibili ab intellectu
separato vel alicuius beati cuius sicut non
est natura ita respondeo Ideo et similiter in-
stantia quia anima intuitive potuit naturaliter
cognoscere xi partis et non sicut potuit
naturaliter ipsam cognoscere ante dictam hanc nos
ante de illa morte hic cognitionem sed et
ante cognitio intuitiva nullo pro statu
est quod ita enigmatica et ideo dicitur obiecta
ita impono dicitur est de forma corporis et
membra et cetera.

Ad 5m: Ad quintum videtur secundum quod
si absolute permittatur communiter animalis ma-
lus in sua potentia cognoscitiva naturali potest
intelligere quod aliquid intelligit et etiam
respondeo per intellectum cognitiones cordium
et mysteria gratie et quod non potuit fieri
esset. Ideo sicut dicitur alibi xx° de amore
suum aurea per rationem suam quod ad
permittitur eis et ita suppono quod non
permittitur malo angelo videre secreta cordis
hoc modo etiam potest videri corpus christi
in eucharistia sed suppono quod non permittitur
ei videre mysteria gratie et exponenda
est veritas cum de mysterio incarnationis
quod non sunt permissi cognoscere per vir-
tutem suam ut non impedirent et ideo
ita 2 ad confirmationem de damasceno dicitur
quod loquitur de nobis pro statu isto quemadmodum divinus
alius doctor dicit cum loquitur tamen de angelis
quod de nobis pro hic non videtur deum loquendo
absolute de naturali potentia intellectus angelici
tamen dico quod anima in permissione et hoc de angelo
malo.

Ad 6m: Ad sextum nego hoc et hoc propter
iam comparatio est sua quia ut dicit beatus
licet contingens dum est contingens sed dum est sem-
piterna causa non posset sicut ab intellectu creato
tamen per quamquam potentiam est necessarium sicut [illegible]

determinatam entitatem ita sicut pt det-
minatam cognitionem et hic inquantum in-
tellectus sic etiam licet intellectus non pos-
sit intuitive quod in ita hostia con-
tinebitur corpus Christi tamen credo ipsud
secundum 3 bone pt intellectus naturaliter intueri
ad 7m ... corpus ibi existens. Ad septimum nego
... quia sensus licet ut dictum est secundo propter hoc
quod sensus in particularia innuit sensus
non decipitur circa eukaristiam quod non propter
hoc est ibi quantitas figura color et
huiusmodi nec est possibile modo quod circa eukaristiam
decipiatur visus ... intellectus
arguens ... que sensus apprehendit
quod ibi est ... panis hoc autem argumentum
est sophisticum quia licet hoc eveniat in
pluribus non tamen necessario ... non ...
non sic arguit sophistice ... sensus
sicut ... nec etiam sic decipi ... etc.
Ad illud de dubitatione ...
dicitur secundo quod visus ... naturalis cognitio
sive scilicet non patitur sensus hoc
esse corpus Christi sed tamen patitur intellectus
intuitive videntis illud corpus. Ad
ad 8m octavum si lux ... ad propositum
dicitur secundo nego quod multiplicatur se sensus
quia ... oportet quod ipsum habeat ...
dimensionem quantitativam ... agit in
passum quantum. Alia potest dici dicto
quod illa lux se diffundit ... ut ...
lux ab ea sensus diffusa videtur ...
tamen secundum quod ipsa videtur ... particulari
ad 9m ... Ad nonum dico quod in tali
casu talis oculus videret corpus Christi quod
est in eukaristia non tamen in eukaristia ...
sub isto modo ... sed videret ipsum ab-
solute sive ... particularitatis ...
... se videri quia ut dictum est secundo visio
est forma absoluta ... ipsa ...

si sive ... sine ... ad
... talis ... forte
sub aliquo quantitatis sibi ... sicut
sub forma ... quam habet quo admodum
naturalem sive ... sicut sub forma ...
... colorate ... illis sub
quibus videtur et sub quali parte
... nec esset ibi deceptio quoad
visum qui ... videret colorem corporis
Christi etiam ... eius ...
ipse. Et si intellectus vel alia virtus
interior indicaret illud corpus ...
... talis ... decipere-
tur. Per hoc patet ad ... quia stante
illo casu non sequitur quod oculus meus
videbit ... sub illo modo ... quantitatis
... videat ... visione absoluta
in eadem ... sicut prius ... ipse.
Et circa predicta et propter ... ultimum
argumentum ... et solutionem eius ...
an qualitates corporis Christi ... sub
hostia sive nature derelicte possint
... visionem eiusdem corporis modo
... quia ab ipso idem corpus videa-
tur ... et alijs que ...
a doctoribus ... videri possit ...
si quis tamen ... amplioris
speculationis vel ... investigationis
veritatis ... forsitan
circa hoc ... tales questiones. Premit-
tendo talem ... quod ... ymaginari
possumus agens applicari passo ...
intrinsece et extrinsece. Extrinsece ...
... et indistanter. Indistanter
... et contiguative
... etiam ... et non
... commensurative ...
... informative sicut forma corpori ...
et accidentales applicative ... commensurative
non informative que applicatio ...

Dubium si deus ...
suspenderet ...
actionem qualitatum
corporis Christi existentis
sub hostia an sic
posset agere ...
corporalem quod ipsum
corpus Christi ibidem
... visu
videretur.

cursum inspiciamus {?} vero querendum est
eciam dicitur secundum informationem vel mediam vna
applicatio corpori vel non informationem
in medio ordinem inquem agit modo
Prima 9o istius dubii — et alterando Prima 9o agens naturale appro
natum est naturaliter agere in passivum cum
applicatio intrinseca informative per forma specialis
aque remisse frigide que informa
tive applicata materie potuit in eam fri
Secunda 9o — giditatem intendendo priorem etc. Item
Item manifestius est istud videlicet in salibus 3a 9o
et plantis que applicantur materie
eorum informative intrinsece et eam
agunt interius transmutando etc. Secunda
9o Si frigiditas aque naturalis desinet
informare et manet prius aqua intra
sese remanet et commensurative non impe
dientem aquam ad frigiditatem confi
formandam patet quia non frigescat tem
vel virtute vnionis informative etc. et
cuius quia per se seorsum remanens frigescet
sicut videmus in hostia etc. cum passivum sit
debite disposita in se et remanet et in medi
atum non enim quod impediat quin agere Et
sicut scilicet applicatio agentis naturalis per
continuationem ad passivum ad applicationem per
contiguationem ita applicatio intrinseca per separationem
ad intrinsecam applicationem propter eandem coextensionem
commensurata passo. Sed manifestum est quod
dissolutio contiguationis agentis ad
passum non suspendit actionem eius in
Tercium — illud etc. ut impossibile Sexta conclu
sio quod si ignis et aqua ponerentur per modum
penetrationis commensurative in eodem
situ fortius agerent adinvicem quam si sim
pliciter applicarentur agunt naturaliter potentiam
3a 9o — Tercia 9o modus applicationis in
trinseca coextensive non commensurative passo
et etiam non commensurative et non in
formative non suspendit actionem agentis

naturalis si ad non obstante quod per primo quia
causa certa talem modum applicationis
habet defectus ad corpus vel inter homines quia
est totam toto et totam in qualibet parte et in
hoc non obstante agit naturaliter in corpus
frigefaciendo calefaciendo etc. Secunda patet
quia intelligentia secundum naturalem cursum agit in
orbem cum tali modo applicationis sed alterat
et locat motum 3a certum est quod non habet virtute
inferioris ad orbem nec commensurationis
etc. Quarta 9o excepta subtractione actual
quantitatis absolute actiua corporali ordinis aliis virtutibus
remanentibus non aufertur eius actio
patet quia videmus quod quando ibi sola substantia quanti
fuit fortius agit etc. vel si remaneret
partibus omnibus situatis extra se non expansis
comparative ad situm exteriorem non
minus faceret actionem suam Item quanti
tas non est dispositiua actiuis corporis
igitur per carentiam illius non videtur
suspendi actio naturalis quin forte aliter
ageret sine quantitate quam cum ea Item
sunt simpliciter inextense et indivisibiles naturaliter
agunt impassa corporea in deo patet etc.
etc. non erit quantitas actualis de substantia
corporea actiua sub tractatu eius actio
suspendi sine ea per subtractionem considerant
sive non si enim non consistunt tunc
manifestum est quod non impedit si autem consistunt
tunc adhuc non plus videtur impediri
eius actio quam intelligi etc. vel tractatur
Quinta 9o si ignis coexistet tali modo 4a 9o
aque qualitatibus coextensiue activis hostie
dissilientibus videtur quod in ipsum vel aliud passum
applicatum ageret calefaciendo patet quia si
non habet certe rationem solius illius si
naturalis modus applicandi agens ad passum
sed ille modus applicationis non obstat
eo dumodo quantum ad agendum non plus videatur
impediret quam modus applicandi inune

ad corpus xti intelligit ad orbem cog
pillum modum applicandi non op
teat fieri aliquam variacoem intrīn^ca. co
q tar applicat^r suo passo n^c oz q^untitez
eius minorari nec auferri n^c aliquid
eius actualitatem formalem remitti vel deperdi
z esto q sbā activa corpea non poss
applicari tali modo passo nisi actual
quantitatem eius auferret r^c illius sensus
ad huc non suspenderetur p talem
ablacom quantitatis actio naturalis illius in
9o passum ex eo q ne ipse ret^n igitur ¶ Sexta 9o
p^le dicitur q si deus non suspenderet
par accoem qualitatum corporis x^i glos
exutis sub hostia ipm oculis mortalem
appare p^c quia tunc lux & claritas
illius corporis illustraret medium & im
tare oculos sicut fecit in transfiguracoe i^c tunc
ergo q ille supernaturalis modus applica
tionis non obstat tali actioni ut pz
a 99 ex predictis ut ¶ Septima 9o si
deus converteret panem in sbā sicut pro
ficietur existens t^r ipse poz sensibilis
speciebus cum suis conditionibus pe mirac^lum q^a
talis conversio pt esse vera actio illius
inquantum sit conversio de non ens ad ens sbāli
mo existendi io tale pt nimis penitine
ad quantitatem & eo eodem pz q etiam cor
7a 9o ruptione ¶ Item si modo casu deus
relinqueret sbā panis naturalibus suis ipsa
tandem moveret naturaliter ex defectu sibi con
servationis sibi conveniens alia sbā sta
tamen hanaum ¶ Item quod poz ipse
moveri alteratione sub illo o existendi pz
quia sub illo corpus x^i de facto accidentium z
z aliis qualitatibus qualificatum ic
non repugnat illud sub suas formas posse al
terari etiam non pt dari in quo ob
inet posse alterari tali mo existendi ipis

sbiecti alteracionis sic q in tali modo
existendi sit posse concrecte mole augm
tatione pz tum quia non plus re
pugnat tali mo existendi corpus ma
gnum sub eis accidentibus parvis quam pro
tum etiam quia ibi z verit quantitas
inherens corpori sit extrema quantitas
non repugnat formarum alio mo vel
augmentari actiua^r non repugnat
8 ¶ Deinde p^o q locar^r posset moveri
posse actionibus proprius & quemestratibz
zo expresse p^one quia tunc aug
mentatione materie praemeritione
motus localis ¶ Item si non hoc
maxime esset pz de facto spacii quod de
sbito operet tali motu situs p^a quam
poz ibi esset quanti mo in tanta hic non co
mensurata ad dimensiones extensas
non obstans quam sbā poz manu sua
etiam de spicere movere super pectore
suo ¶ Item si totus mundus mo
verretur z nichil eius quiescerer sbā poz
tonar omnia contineret deus moveret
z tu unum spacium ut corpus necessari
stans commensuratum applicacoem
deserit nec a toto nec a parte ic
desinit talis modi spacii non aufert
posse moveri locar ¶ Item sbā exin
panem totus mundus pt moveri
eo posse moveri z si sit moveret unum
spacium deseret nec postmus esset in alio
quo situ novo in quo non fuit prius
¶ Si dicatur q ibi sibi ad talem mo
tum q si spacium aliquod commensura
tum esset applicatum mundo illud tali
motu deseret ¶ Eodem modo dicam
q corpus x^i infra hostiam inventum posse
moveri locar sic q si sibi applicaret
spacium mo commensuratio illud tali
motu sine eius nova mutatione aliquis
deseret z mo sbā prius z postmus

eet in alio et inalio situ ex quo ergo
hec sunt adhuc quod aliquis dicat propter mon
locat patet per positum quod propter locat mon
in nullo videtur repugnare dicto modo ex-
Contra ponendi ¶ Ex istis sequitur primo quod si deus
convertet hostiam in totum globum
mundi non oportet celi motum desinere
nec generationes et corruptiones in in-
ferioribus cessare patet quia ut ex dictis
2m patet per hoc non derogatur virtutibus eius
dependenter oportet ¶ Secundo sequitur quod si corpus
sub tali modo coexistendi speciebus in infinitum
augmentaretur non oportet ipsum propter hoc exire
consistentiam hostie patet quia ipsum est
penitus absolutum ab habitudine com-
mensurationis et commensurabilitatis applicationis
vero dimensionum aliarum licet infinite sit
dimensione quantum ubi sunt cau-
sante quantitatem aliud tamen et eundem
modum existendi habeat in nullo potest ob-
stare paruitas aliarum dimensionum
magnitudini infinite corporis sit exi-
stentie quantum cum sunt equari potest dimen-
sionibus existentibus sub ea adequate
¶ Item quantumcumque parve parti hostie
sub est totum corpus Christi et paruitas ex-
tensive dimensionis non obstat existen-
tie corporis secundum modum sacramentalem predictum
3m ¶ Tertio sequitur si deus potest facere infinitum
potens quod infinitum corpus semper sit totum
sub speciebus sacramenti quantitatis cuiuslibet
4m fragmenti ¶ Quarto sequitur quod corpus
sacramentale Christi potest infra consistentiam
hostie sine exitu moveri motu cor-
porali cuiuslibet corporis quod inequali parte proportionabilis
cuiuslibet hore describet spatium pedale patet
quia ex pretereuntibus si id corpus augmentaretur
tali modo proportionali aliam corporis consistentiam
exiret in loco per horam non exiret propter
hoc superficies hostie et nec sacramentaliter
locat mixtus ¶ Item si deus converteret
hostiam in mundum infinitum ipso esset corpus Christi
ipsum posset dictorum modorum sensibilibus speciebus sacramenti
minimis mixtus quod tamen est ¶ Contra quod corpus Christi quod dicta
et sequentes que primo respondent ad
questionem hic dictum est quod primo quod quantum
sit omnia si sic sequitur quod in tali casu
si ignis et aqua est quo ad omnia accidentia
preter illum modum applicationis
essent similis realibus dominanti ille ignis
corrumpet aquam infinite pro eo applicationis
cationis quia prima quia totus esset aliis
actionali parti aque approximatus
adequate et immobiliter actioni immediatam
est in infinitum et in infinite pro eo desinit ces-
patet quia tunc aliqua certa latitudo calor
minor ista frigiditate dicta in infinite
pro hoc eam corrumperet eo quod infinite
mixtus altius quod repugnat nature agenti Nota
¶ Item si calefaceret illam aquam
ex forti actione debet calefacere aerem cir-
stante etiam illuminare potest quod ignis
ille sit valde lucidus et aqua perfecte
dyaphana quia licet quia ignis esset illi-
citer minus superius applicatus quam aque
quia esset ei applicatus quantum per modum
contiguationis et immediationis extremi-
tatis quia primo quia tunc sequitur quod dato
puncto aeris per quantum distantia distans
ab eo et igne et aqua finite inter
se illuminetur patet quia dum data superficialis
longitudo aque versus illum punctum partes
recte proportionales tunc manifestum est quod
totius ignis per quemlibet eius radiat per
m punctum pyramidem precise a toto igne et
quia singule partes proportionabiles sunt situate
non se tangunt diversas partes aeris
ille pyramides est dispositio vi ...
vltra

a albedo eet simil in eoli locis, radiaret
ad oculum per duas pyramides tractas
ad ea eorum loca. alias non videretur quomodo
apparet in duobus locis ¶ Item si ra-
dii lucis sub quibus a videtur intercepti
nec lumen eorum locorum et oculum eciam tacti
fuerint. eadem. mo interrupti inter album
locum et oculum sequitur quod agens naturale per
se per hoc quod ponitur supponatur in duo-
bus locis produceret eundem effectum uno in
diversis locis. vel idem actus uno indi-
visibilis simul qui non videtur verum sic ergo
ita est quod a albedo existens in eolibus locis
mittat oculum pyramides lucis mo
ergo sequitur quod sicut erit in proposito et pono
quod datus. punctus aeris infinitem
tempore erit illuminatus per concursum infi-
nitarum pyramidum etc. ¶ Confirmatur quia
quando corpus luminosum vel lucidum propter
proportionalem strictionem infinite idem
lumine in datum punctum aeris tanto est
radios et fortiores et per consequens fortius
in quantum multiplicatio per proportionalem pro-
cedat in infinitum sequitur quod ignis in dato
casu infinite intense illuminat aerem
¶ Item sequitur quod oculo posito in di-
versis locis dum visibile in minuit illu-
tot distinctis radiis uno quam erunt
dicti puncti sed in quibus erit et per consequens sicut
in infinitis situbus equaliter distantibus
a visibili infinitis radiis dictis in minuit
et per consequens infinite intense ideo si oculus
predictus omnibus dictis partibus proportionalibus
situs ipsius hostie contrariate in minuet
libertatem visibilium cum et de se sequitur
quod infinite intense videret illud visibile
¶ Item arguitur sic. si per partes proportionales
alicuius quadranguli uniformiter intensi po-

nitur penetrative commensuraliter quarta
pars in versus eius extremum et sicut terciam et
in infinitum manifestum est quod consti-
tueretur prime partis irradiaret in finita
intensio lucis partem quia si luces in-
tercrescentes solum dividerent et graduari
intensiue facerent lucem intensive
infinitam cum quelibet earum sit ita
intensa sicut prima licet non ita ex-
tensa modo ita est in proposito quod quelibet
per proportionalis illius ignis lucidus
eque pro suum dicte partis aque
sicut prima et eque intense quelibet earum
ageret maiorem in medium illi puncti ag-
gerent maiores et per consequens totus ignis in-
finite intense illuminat aerem ¶ 9°
Item talis modus extendi alicubi videtur
magis repugnare nature ignis
quam existere in spacio vacuo sed per exi-
stere in vacuo suspenditur actus naturalis
inclinationis eius. similiter ideo per predictum
extendi modum aliorum vel naturalis
alienissimum certissimum quod non videtur
rem nolentem vel habentem et per consequens in-
naturalis cursus ponitur suspendere vel eius
actio vel quantum sed motus naturalis existit
sive insitum natum est exercere ¶ Confirmatur
quia manifestum est quod agens naturale
extra propriae quod ponitur in tali vel tali
loco vel distanciis vel partim velut insuper
dum eius naturalis actio in clericum est
sua loca sicut extra naturam per quam con-
tinue motum ad illa tamen sicut in eis
suspenditur talis eorum actio ideo a forciori
per illum modum alienissimum suspendi
vel extendi supponatur ¶ Item si ignis 10°
sine lumine dato principium aque vel
aeri relinquatur natione sive agitet
potentissime tamen ideo una medietas eius

esset extra aquam quantitate si certa adhuc tota
aque sit prius vel non si sic tunc
est quod impossibile est quia totus ignis est extra aquam
preductus Ultimo ignis subito fuit ab-
stractus naturaliter accepto spacio aque
quod tamen repugnat aque . si non sequitur quod
partes ignis que simul infinite sunt
successive spacium aque ideo sunt eius
mensurantes vel aque quod est contra positum
¶ Item nullum passivum naturale natu-
re recipere aliquam impressionem
ante naturali sibi derelicta nisi applica-
ta sibi vel performacionem vel
tualem extrinsecum applicatur ideo res
naturalis posita naturali virtute qualis
contendit generaliter agere sive necessario deleta
ta ergo . . . corpus Christi sic eundens
omni nec invenient sit invenitur super
naturali nec eidem nec indentur
et devinquis in aliqua actione super
naturali ideo quasi plus quam eius
vel saltem si autem est dubium tamen
bona quasi non est necessario possibilis ab
agente . . . ¶ Item quin-
iniqua effigie apparet corpus Christi
pro hostiam etc. ¶ Contra anima tam
illius quibus . . . non esset passibilis ab
aliquo agente naturali ideo etc. anima est
ad nullam fractionem fractionem vel
masticationem hostie corpus Christi ledi
distrabitur vel corrumpitur ideo talis
modus exindi . . . tempo-
re extrita statim ab aliis rebus
naturalibus patiendi ¶ Contra contra
primo quod deus converteret panem in totum
aerem qui est iuxta camera sic
quod talis aer non sit alibi quam sub
speciebus panis tunc si ille aer ad-
huc et ante dimensione quantitas . . .
primus et . . . alteratus postea deus . . .
. . . semper transsubstantiatur ad medium
eius et dimittat . . . necessario quasi ubi
exibit consequencias hostie ¶ Item
10ª ponat deus deum hominem iniuriose . . .
transsubstantiatur hominem lapidum in man-
gnem ponat pullum aeris ignis
quod fiat in demum ad summum intuitum aeris
interim exeat vel quiescat sic transit te-
xtus illa post aeris penam exit
est corpus omni puncto hostie sit quod sit
ad omnem dictum porcionis inmovebile
Si non exit quaeritur quid impediat
¶ Item quantitas . . . videre
solem et lunam ubi comedit post et a-
opera eius facet ¶ Ad primum istorum
post dictum concedendo totum quod concluditur Ad 10m istor
. . . hoc repugnet agenti natu-
rali nullo miraculo precedenti vel ad-
hoc facto non tamen repugnat ei aliquo
circa hoc facto miraculo quia agens naturale
facto aliquo miraculo vel aliqua
miraculosa aplicatione eius ad passi-
vum et aliquando agere qualiter non agit
sine tali miraculo ut si fieret vacuum
post celi descenderet ad replendum et hoc
si deus prohiberet elementa ne replerent in-
divisso celo necessario sive ¶ Item si calor
totus qui est in substantia ignis supernaturaliter i-
ca conservaretur tota quantitate actuali
subtracta forte infinite intense ageret
quia videmus quod quanto ad minorem quan-
titatem condensatur tanto fortius agit
¶ Ideo possibile dici necessario . . .
quia totus . . . quia quia corde perfec-
to . . . naturaliter vegetativus vel calefa-
ciens aliquam partem cordis infinite ve-
getaret et subito calefaceret illam quia
cuilibet parti eius est totus prius et agit primo

agentis naturalis. Unde dico quod modo cum
ignis non fortius agere in aquam cale-
faciendo vel corrumpendo eam quam si
totaliter esset prope totum et spaciali parti. ¶
Ad 2m pridem quia mihi primam posi-
cionem concedentur quod dato tali miraculo et appli-
tacione etc. ignis ad unum punctum aeris
infinite intense radiaret et infinite
intense illuminaret iste punctus et cum
dicitur quod non esset inconveniens infinitum
lumen produci in celo si esset capax. Tamen ex
hoc sequitur quod omnibus videretur infinite ex-
proximitas eius est finita. ¶ Iuxta
tamen vero solucionem predictam articuli dicendum
quod quia infinitus punctus aeris
datus etc. infinite illuminaretur ad positum
quia dividatur per concessa in prima
quod per quamlibet partem produceret pyramidem
totalem suis in punctum illumi-
hoc non oportet nisi ille ignis esset
totus commensuratiue exensus cuilibet
partem proporcionalem tunc esset sicut
de albedine que esset sicut in duobus locis
etc. ut tamen in arto medium vero communis
extensio totius ignis est adequatiue
tota aque et cuilibet parti non commensu-
ratiue agit unica actione in punctum
at si ille totus ignis esset commensuratiue
coextensus aque ita quod si cum commensura-
tiue coexisteret aque et ageret in punctum
illum et per alia sola habitudo coextensiue
intrinsece in modum coextensive sacramentalis
actio eius ex illo puncto in nominee
¶ Ad 3m patet ad primam confirmatoriam quia
concesso toto ante necessaria quia sequitur quod ignis in
dicto casu etc. quia non produceret idem
lumen vel eandem pyramidem sed per
quamlibet partem proporcionalem ipsius aque
etc. sed per totam aquam unum totum lumen
vel unam totam pyramidem vel per partes con-
cederet partibus etc. ¶ Ad aliam confirmacionem

dico quod dato quod omnibus posito indivisi-
bili commensuratiue sicut in numero
radius etc. non tamen sequitur quod hoc fieret si
omnibus esset prope diversis situbus non
commensuratiue vel diversis partibus
proporcionalibus hostie etc. ¶ Videmus patet
ad tertium quia mihi prima solucio
concederet totum quod concludit sed mihi
2m modum solvendi dato toto
quod assumitur negata esset illa quia
quod ibi eque intense quemlibet causa ageret
etc. et ratione medius patet exclusis. ¶ Ite-
rum adversus dicte racionis etiam dici potest negando
quod ymaginatur ab aliquo situ illius
puncti causabitur infinita intensio luminis
eo quod per infinita maiorata parum propor-
cionaliter in nullo certo situ omnes
ille partes ponerentur sed in aliquo situ
aliquae et plures et in alio etiam plures
in maiori etc. ¶ Dicetur etiam si omnes locus
illarum parcium dimererent gradualiter in-
tensive hic non posse esse in aliquo certo
situ divisibiliter sed vel punctuali vel in
situ modico et tunc dato quod esset
infinita intensio lucis non tamen sequitur
quod posse infinite intense esse se radiare
quia agens naturale non solum agit secundum
intensionem virtutis quam habet sed etiam secundum
certam extensionem requisitam
ad actionem vel ad hoc quod certo gradu in-
tensionis agere posset. Unde et agens
naturale uniforme calidum etc. non
solum agit secundum superficiem sed etiam secundum
profunditatem. ¶ Ad quintum dicitur
illa quia ibi per predictum modum crudi
etc. quamvis in levitas ignis exiret in-
finite nonpelleret ad aliquem determinatum gradum pon-
derativo quia desineret esse infinitum et excessum
eius quia desineret esse infinitum et excessum
tamen stante bene quod licet ubi alias actores
naturales. s. quod aget in passum sed debite appli

cacii vel impressionem reducendo se
ad intensionem calorem prestantem
radiorum caliditatis conveniente varia
i. propter non posse recipi eos extra superficiem
eius eo modo quo fit reflexio solis
a convexo celi dicitur. quod impossibile
nullum corpus est et cetera. patet quod existere
variatio non suspendit omnem actionem
agentis naturalis stante applicatione
passi debita et cetera ita nec in proposito et cetera.

Ad quartum si ignis et cetera concedatur
illa et etiam quod tamen una medietas
erit extra aquam alia. adhuc est prius
toti aque et etiam concedimus quod si
punctus infimus ignis subito fuit
substractus naturaliter a toto spacio aque
quamvis ex hoc natura precise desi-
cere non posset in instanti tamen
in igno ante[?] adhuc posito facere potest
illud sibi delicta. Item potest dici
quod in dicto casu non eius dicta potest
illius ignis extra talem aquam
quod alia vel quod totus eo quod non est
ratio quare prius una exibit quam
alia vel quod totus eo quod quelibet pars totius
ignis est equaliter in extremo versus
quod sit exitus nec etiam ex dato
primum instans in quo totus ignis
sit extra sed aquam sed ultimum in quo.
non quia primum in quo est delicta
nec sive quo admotum est ultimum in quo
fuit non est extra aquam et cetera in isto
dicere est in mente per illud et cetera.

Ad sextum nec ante ad propositum nec quod
sit eius dictus vel debeat esse dubium quod
instancia est de actione intelligentie
in orbem eius et de aliis de quibus patet
et in omnibus preteritis. Ad septimum potest
dici quod apparet sub effigie diminu-
tionis[?] dicti corporis equalis quantitatis

in hostia et non sub effigie hostiam[?] corporis
et quia in dicto cuiuslibet partis hostie
apparet color vel lux cuiuslibet partis corporis
et sicut contingit quod centrum oculi
ponitur in centro speculi concavi tunc
non apparet effigies oculi in speculo
sed color eius diffusus per totam superficiem
speculi. Vel potest dici quod apparet ma-
gnum corpus secundum lucidum in-
tra sententia[?] hostie tunc descenderet et
linea longius et ratio est quia ibi
sub consistentia hostie est realiter et de tanta
quantitate longius in se id corpus et totum
radiaret ad extra produceret pyramidem
cuius basis propria esset et longitudo et appa-
reret ita magnum et cetera hoc non est
valet quia infra consistentiam parvi
speculi concavi apparet facies maior Ad 8m
quam et cetera. Ad octavum nec ad propositum.
ad nullam sectionem et cetera nec quia
non est sic de actionibus divisivis et
aliis actionibus naturalibus nec de tactu.
divisio rei per partes et de tactu per actionem
naturalem quia anima bene tangit intrinsece
alterativa ab ea interiore agentis extrinseci
quamvis non possit proprie tangi intrinsece
per contactum divisum vel proprie localem
convenientem corporibus etiam posito
quod esset sola[?] in una quanta dimensio tamen
modum convenienti corpori haberet qualem corpus
et in hostia non potest sic dici nec tangi
proprie. Ad nonum dicitur quod illud quod
movetur recte ad centrum mundi sicut Ad 9m
ante et exiret consistentia hostie in puncto
inferiori ratio est quia ille aer sanctam
talem convenientem adhuc est continuus extrinseco[?]
sicut prius erat quia ille modus
descendit non repugnat continuationi
corporis sic exitus cum alio quia prius

Ad 4m

Ad 6m

Ad 7m

potest converti solum in medietatem
corporis, et ergo simul stat quod corpus firma-
mentum existit extra dimensionem se-
paratam spatii, et tamen contiguum
tangat aerem contiguum. Ad 7m
dicitur quod ille aer sit solum ibi situa-
tus et extra nullius spatii dimensionem
et stabit difficultas. Unde patet solu-
tio est ad argumentum et in de eodem igne
sursum etc. Item potest dici quod illud
grave in tali casu ad nullam diffe-
rentiam positionis moveretur relicta nec sine
(?) contiguum esset ibi in aere,
commodo sed si deus crearet unum aerem
in vacuo extra celum et in medio eius
poneret lapidem etc. non moveretur propter
hoc quod situs lapidis esset penitus ab-
solutus ad situm ad differentias positionis
dimissus. Et ita etiam est cum existit
in aere firmamentum contingente aliam
dimensionem. Ad 8m potest dici quod
talis lapis in tali casu exibit contin-
gentiam hostie et motus sequitur contende-
re quod simul ad omnes differentias positionis
moveretur. Et si queratur quare
magis per unam partem quam per aliam,
dicitur quod hoc quantum est ex parte motoris ex-
istendi aeris extra continentiam hostie
non esset aliqua ratio quare per hanc partem
exiret quam per aliam sicut ignis quantum
est ex parte eius applicationis ad
frigidum non est ratio quare unam partem
frigiditatis corrumperet et non
et non aliam sibi equalem eque ap-
plicatam, sed hoc proveniret ex aliqua de-
terminatione orta aliunde et ita dico in propo-
sito. Patet. In tali aliquis lapis quo-
modo motus extra in vacuo extra celum

quod si mundus esset ibi moveretur recte
ad centrum eius, et quamvis sic quod mo-
veretur sursum si mundus teneretur
ita est et imaginandum penitus
de uno motu corporis firmamentali
existens per se vel partius quantum ad
moveri de uno sursum vel illius differentie
positionis in celo. Item moveatur
iam aliquis lapis per aliquam differen-
tiam et quod perveniat cum continuatione
in illum aerem. Tunc dicitur quod in-
tuitu motus lapis ille sicut antea
sursum vel deorsum et quod exibit illa
(?) ad differentiam positionis ad quam
primo movebatur etc. Patet quomodo
ex parte medii motus patet etiam dicta
ad eundem iam hac iam illac.
Ad aliud casum eiusdem articuli conceditur
quod talis homo videre posset solem etc.
nisi tunc impedirent opacitas (?)
si in marmore quod est conversum
esset in aerem illum nos videremus solem
et ratio est quia lumen non multiplicatur
nec per opacitatem. Sed ideo cristallo
conversus fuisset in aerem illum
in quo ponitur homo contiguus
videret celum et stellas et alias res
ut ex precedentibus patet clare. Similiter
posset ibi comedere et alia opera eius
facere. Ad rationes principales ante oppositum
patet solutio ex dictis ad primam ex
dictis in primo articulo, ad secundam ex
in secundo dictis in secundo et ad
tertiam ex dictis in tertio articulo etc. est
finis penitus qui est alpha et omega principium
et finis Ihesus Christus dei filius qui
cum patre et spiritu sancto per infinita
secula seculorum vivit et regnat super
omnia deus benedictus. Amen.

Assit ad inceptum sancta Maria meum

[illegible]

[illegible]

licet in via plus possit alter quam mereatur
et sic mereri possit [illegible] status viatoris est status
in quo quis in tanto [illegible] alter plus possit a [illegible]
possit licet alter qui [illegible] habeat [illegible]
[illegible] et [illegible] aliorum [illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] qui
[illegible] et [illegible] [illegible]

¶ 4 3 4 4 [illegible] deus [illegible] terminat [illegible] [illegible] mala
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
quo ad opus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod omnis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ 4 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20
de [illegible] [illegible] de magnis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] de [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ 4 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20
et [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

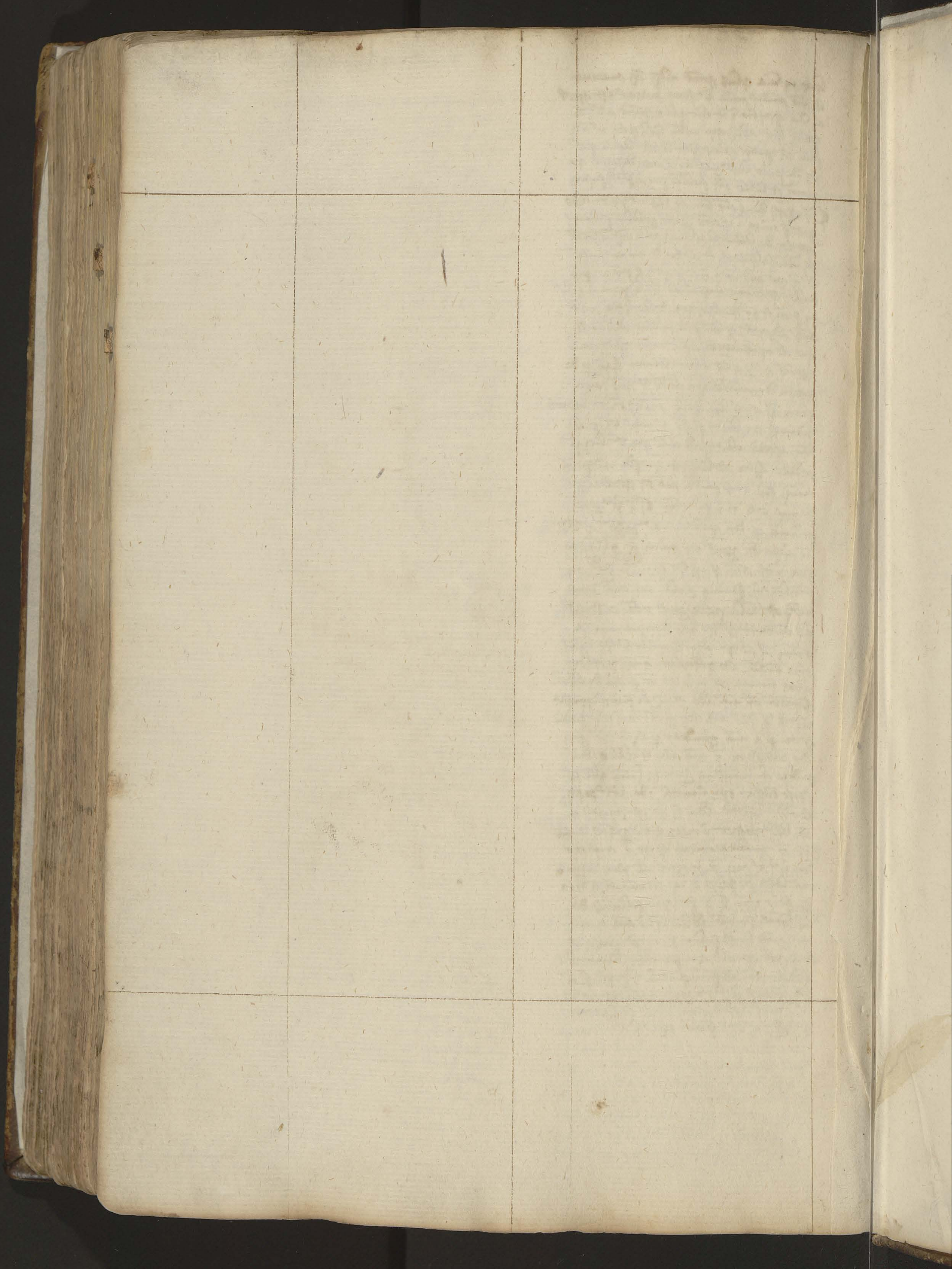

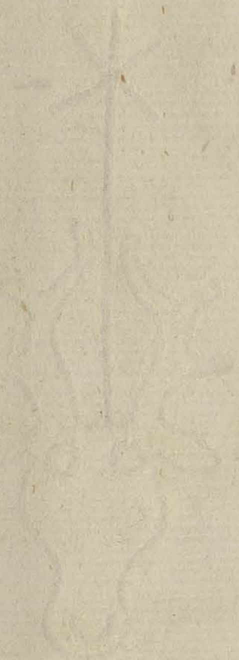

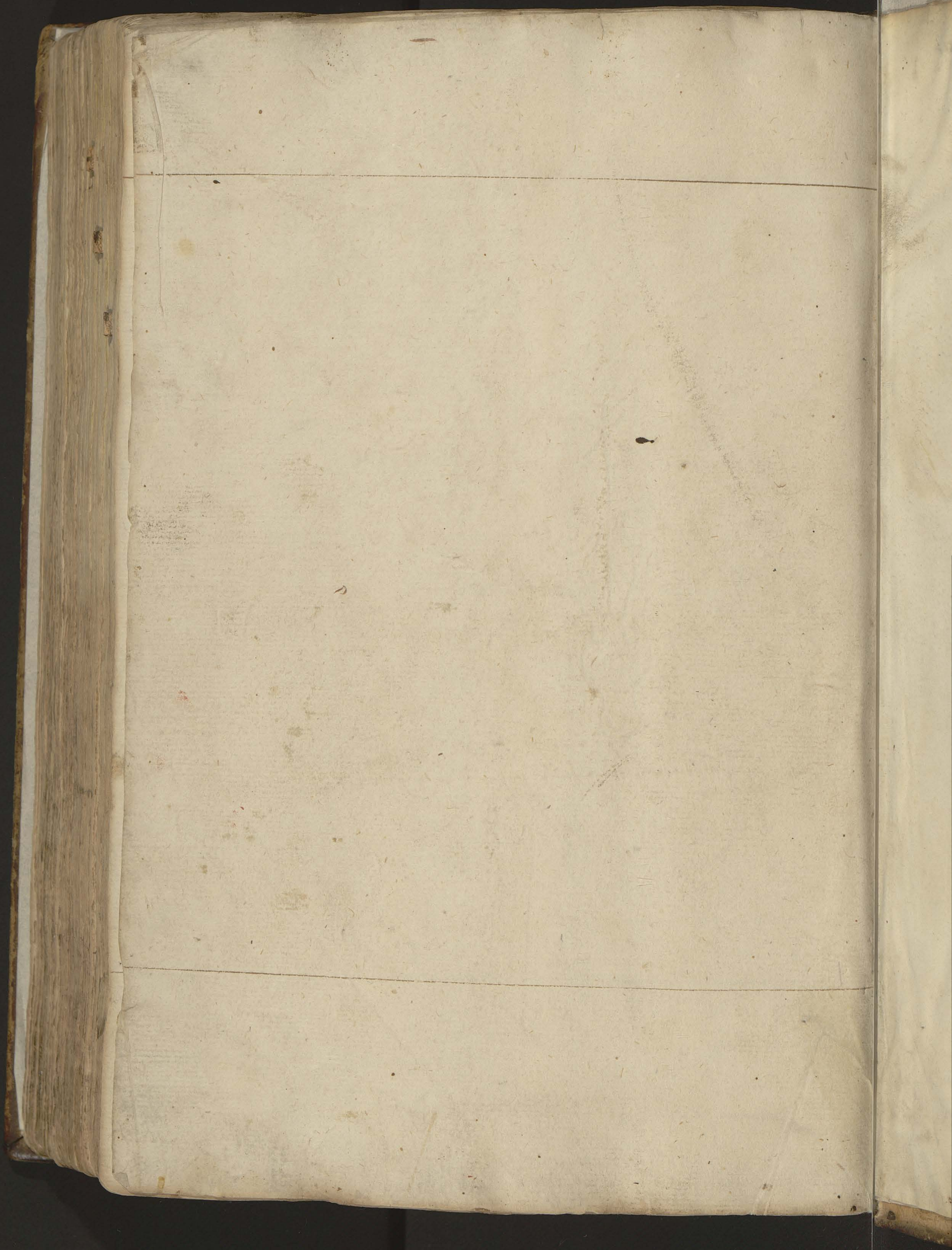

Iste qrcs mgri hun de mytha fuit date p Collegio Arustare
Grac pmgrm Johem Ysner

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]